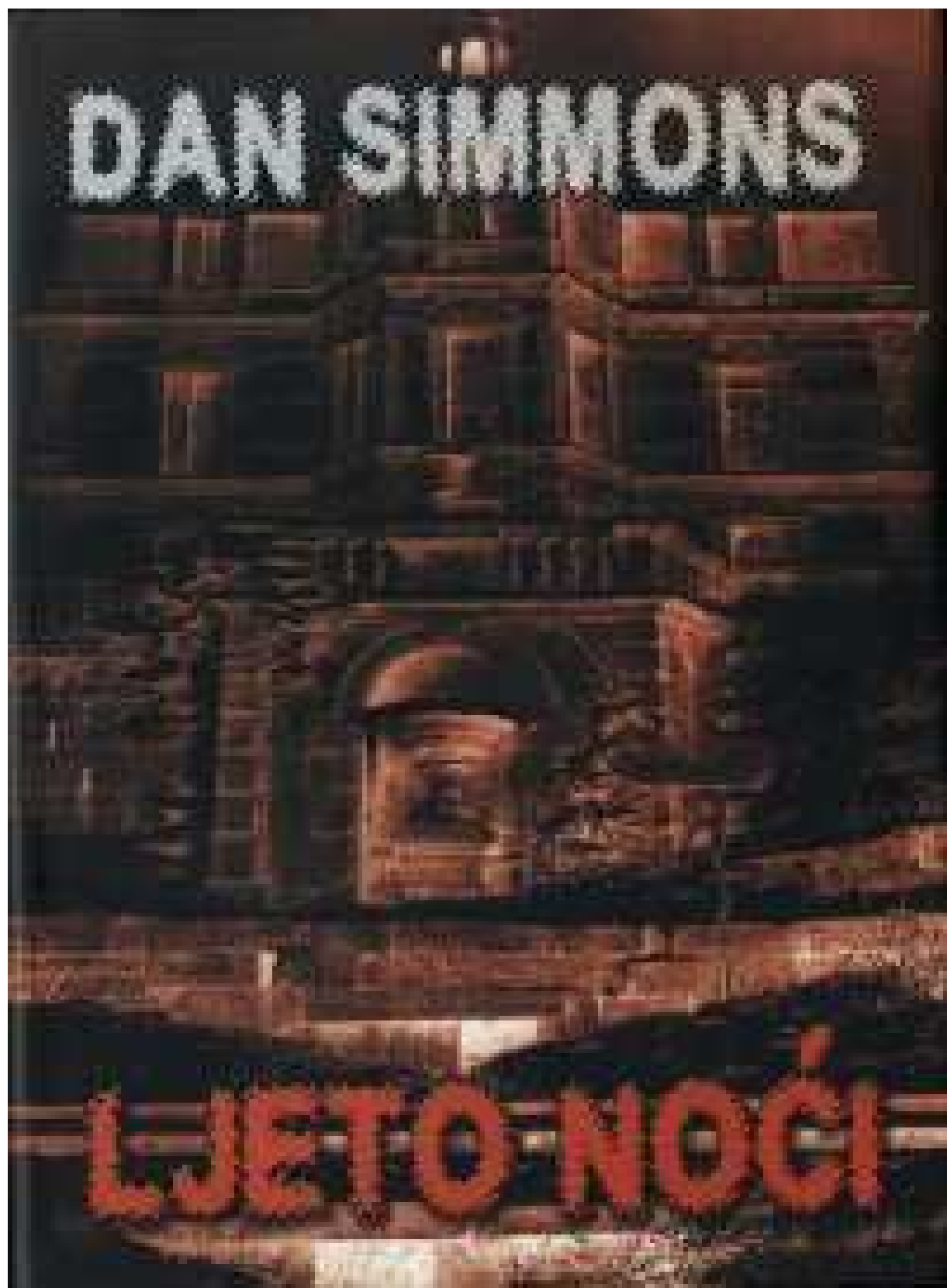

DAN SIMMONS

LJETO NOĆI

PRVO POGLAVLJE

Škola Old Central još se uvijek gordo uzdizala i ljubomorno čuvala svoje tajne. Prašina zdrobljenih kreda, koja se slijegala tijekom osamdeset četiri godine, lelujala je pod rijetkim zrakama svjetlosti, dok su se izbljedjeli tragovi laka naneseni prije osam desetljeća, krunili na mračnim stubama i podovima, ispunjavajući zatočeni uzduh mirisom mahagonija, sličan mirisu koji se širi s mrtvačkih sanduka. Zidovi škole bili su toliko debeli da su se doimali kao da u sebe upijaju sve zvuke, dok su visoki prozori, čija su stakla bila iskrivljena i izvinuta od starosti, bojili zrak sumornom žućkastom bojom.

Vrijeme je sporo protjecalo u Old Centralu. Činilo se kao da uopće ne odmiče. Koraci su odjekivali hodnicima i stepenicama, ali njihov je odjek bio prigušen i potpuno neusklađen s kretanjem sjena.

Kamen temeljac škole položen je 1876. Iste godine daleko na Zapadu, kod rijeke Little Big Horn, ubijen je zajedno sa svojom pratnjom general Custer, dok je istodobno daleko na Istoku, na proslavi stogodišnjice postojanja nacije u Filadelfiji, postavljen prvi telefon. Škola Old Central sagrađena je u Illinoisu između ova dva događaja, iako i posve odmaknuta od svih povijesnih zbivanja.

Do proljeća 1960. u školi se bilo okupilo mnogo predavača već poodmaklih godina, koji su činili nastavno osoblje. Iako ostarjeli, bili su i suviše gordi da bi se povukli u mirovinu. Iz navike zadržali su uznosito držanje i jednostavno se odbijali predati. A jalova i potpuno napuštena usidjelica, škola Old Central desetljećima je u svojem okrilju okupljala djecu.

Djevojčice, koje su se u hladovitim sjenama učionica i hodnika igrale s lutkama, kasnije su izdisale na porođaju. Dječaci, koji su uz povike trčali hodnicima i za mračnih zimskih poslijepodneva ostajali u učionicama zbog izrečenih kazni, završavali su pokopani na potpuno zabitim mjestima da za njih nikada nisu čuli na nastavi iz zemljopisa: San Juan Hill, Belleau Wood, Okinawa, Omaha Beach, Pork Chop Hill i Inchon.

U vrijeme kada je sagrađena, škola Old Central bila je okružena ljupkim mladicama brijesta. Stabla posađena u blizini školske zgrade, u svibnju i rujnu prostirala su sjenu kroz prozore učionica u prizemlju. No, tijekom godina osušila su se sva stabla, ostavljajući pustim drvored divovskih stabala, koji je

okruživao cijelu četvrt uokolo škole, sličan nijemoj straži okoštaloj i unakaženoj vremenom, starošću i bolešću. Nekoliko je stabala kasnije posječeno i odvezeno, ali većina je ostala i rasprostirala sjene ogoljelih grana nalik čvorovima unakaženim rukama, koje preko dvorišta i sportskih terena nastoje pronaći put do škole.

Posjetitelj zaselka Elm Haven, koji bi nasumce skrenuo s autoceste, zatim nastavio vožnju još dvije ulice i naposljetku stigao do Old Centrala, često bi zabunom pomišljao da je riječ o divovski i pretjerano veliko projektiranoj gradskoj vijećnici ili drugoj javnoj zgradi, koja je ovamo tko zna kako zalutala, a od puste oholosti nadula se do apsurdne veličine. Kakvu je funkciju, naposljetku, u gradiću, koji je polako odumirao sa samo tisuću i osam stotina stanovnika, mogla imati ta divovska dvokatnica, što se uzdizala usamljeno u četvrti, koju je sama tvorila? Zatim bi zalutali putnik namjernik ugledao igrališta i shvatio daje riječ o školi. Uz to, i vrlo bizarnoj školi. Zelenkasta bakrena patina prekrivala je pocrnjeli zašiljeni krov bogato urešenog zvonika, koji se uzdizao više od petnaest metara iznad tla. Romanski lukovi slični zmijama izvijali su se iznad prozora, što su se ustremili četiri metra u visinu. Raspored prozora i njihovi ovalni vitraži obojenog stakla podsjećali su na neobičnu mješavinu između katedrale i škole. Dimnjaci s malim krovovima, nalik obično postavljenima na starim dvorcima, ustobočili su se ponad streha iznad drugoga kata. Zavojiti ukrasi nalikovali su na skamenjene spirale i nadvijali se iznad nepostojećih vrata i lažnih prozora. I, naposljetku, slučajnog prolaznika ponajvećma je uznemirivala pretjerana, neprikladna i neprimjerena, kao i na izvjestan način zlokobna veličina škole. Zgrada Old Centrala urešena s tri niza prozora, suviše uvučenim i zabačenim strehama i divovskim dimnjacima na zašiljenom krovu te s nakaznim zvonikom, u svakom je slučaju bila prevelika za svoju namjenu u tako malom i zabačenom gradu.

Ako je putnik namjernik znao bilo što o arhitekturi i stilovima gradnje, zasigurno bi bio zastao ovdje u tihoj ulici, prekrivenoj asfaltom, kako bi izišao iz automobila i fotografirao ovu nakaznu zgradu.

Ali čak i na fotografiji pomnivi bi promatrač zapazio da su visoki prozori ustvari bili goleme, crne rupe. Kao da su ondje izdubljeni kako bi u sebe upili svu svjetlost, a ne da bje propustili ili odrazili, te da su pojedinosti u Richardsonovom stilu, spojenom s romaničkim i klasicističkim, bili nametnuti u grubom i nedorađenom

arhitektonskom sum, koji bi se mogao nazvati školskom građom srednjeg zapada. I naposljetku, putnik namjernik ne bi stekao dojam da se pred njime uzdiže velika zgrada ili arhitektonsko čudo, već da je riječ o divovskoj i shizofrenično natrpanoj gomili cigli i kamenja, koja je povrh svega poklopljena i zvonikom, što je očito mogao učiniti samo luđak.

Rijetki bi posjetitelji, i to samo pod uvjetom da nadvladaju sve veći osjećaj neugode ili da ga zanemare, mogli potražiti informacije o ovoj neobičnoj školi ili čak krenuti u Oak Hill, koji je bio središte okruga, kako bi provjerili što je sve ostalo u arhivima od podataka o školi. Da su to učinili, ustanovili bi daje zgrada sagrađena prema urbanističkom planu projektiranom prije osamdeset i više godina, u skladu s kojim je u okrugu planirana izgradnja pet velikih škola: na sjeveroistoku, sjeverozapadu, jugoistoku, jugozapadu, kao i u samom središtu okruga. Prva je, i naposljetku jedina, sagrađena bila škola Old Central.

Elm Haven imao je 1870. više stanovnika i bio mnogo veći nego 1960. i to prvenstveno zahvaljujući pruzi (u međuvremenu je napuštena) i doseljenicima, koje su ambiciozni urbanisti namamili iz Chicaga. Grad je 1875. imao dvadeset i osam tisuća stanovnika, a sudeći prema popisu iz 1960. godine, broj žitelja smanjio se na dvije tisuće, većinom zemljoradnika. Samo 1875. doselilo se u Elm Haven četiri tisuće i tri stotine stanovnika, a zajedno s njima i sudac Ashley, milijunaš koji je skovao planove o naseljavanju ovoga okruga te o izgradnji škole Old Central. Sudac je smjelo predviđao da će brojem stanovnika grad brzo prerasti Peoriju, a jednom će se moći mjeriti i s Chicagom.

Ashley je uposlio arhitekta s Istoka, izvjesnog Solona Spencera Aldena, učenika Henryja Hobsona Richardsona i R. M. Hunta. Noćna mora, koju je projektirao, nosite je mračnjačke elemente u to vrijeme sve popularnije čikaške škole, sasvim bez mjere za veličinu ili namjenu zgrada, izgrađenih u romaničkom stilu.

Sudac Ashley je ustrajavao, a Elm Haven je u cijelosti prihvatio predloženu ideju, da škola bude podignuta tako da bi mogla primiti buduće, sve brojnije naraštaje učenika, koji će naseljavati okrug Creve Coeur County. I tako su se u zdanju škole našle i učionice za srednjoškolce, koje su korištene samo do Drugoga svjetskog rata. Nalazile su se na drugom katu povrh prostorija predviđenih za prvih šest razreda i dijelova zgrade namijenjenih za gradsku knjižnicu, a bude li potrebno, i za koledž.

Nikada nijedan koledž nije otvoren u okruzima Creve Coeur i Elm Haven. Velika obiteljska kuća suca Ashleyja do temelja je izgorjela u vrijeme recesije, kada je bankrotirao njegov sin. Škola Old Central služila je niz godina samo za osnovnoškolsku naobrazbu sve manjeg broja djece. Stanovnici su, naime, napuštali okrug i gradili škole u drugim dijelovima zemlje.

Dio školske zgrade predviđen za gimnazijalce postao je suvišan pošto je 1920. u Oak Hillu otvorena gimnazija. I tako su učionice prepuštene mraku i paučini. Gradska je knjižnica preseljena 1939. iz dijela zgrade zasvođene lukovima, dok je međukat, opremljen policama, prepušten da zjapi i zuri u nekolicinu preostalih učenika, koji su jurcali mračnim hodnicima, glomaznim stubama i podrumskim katakombama, nalik izbjeglicama u davno napuštenom gradu pradavne drevnosti. I tako su, naposljetku, u jesen 1959. Gradsko vijeće i školska Uprava okruga Creve Coeur donijeli odluku o tome da je Old Central nadživio svoju prvobitnu namjenu te da to arhitektonsko čudovište, čak i poluprazno, ima prevelike troškove grijanja i održavanja. Odlučili su stoga da će u jesen 1960. godine preseliti posljednja stotinu trideset i četiri učenika prvih šest razreda iz Elm Havena u nedavno osnovanu školu u blizini Oak Hilla.

No i u ljeto 1960. godine, posljednjeg dana školske godine, i samo nekoliko sati prije no što će biti prognana u neopozivu mirovinu, škola Old Central i nadalje se gordo uzdizala i ljubomorno čuvala svoje tajne.

DRUGO POGLAVLJE

Dale Stewart sjedio je u učionici šestog razreda, posve uvjeren da je posljednji dan školske godine zasigurno najgora kazna koju su odrasli izmislili kako bi mučili djecu. Vrijeme je gmizalo i puzalo sporije nego u zubarskoj čekaonici, i sve je to bilo mnogo gore nego kada se mama naljutila na njega pa je morao čekati da se vrati tata i odluči o tome kako će ga kazniti. Gore nego... Nepodnošljivo sporo i stvarno gadno.

Zidni sat ponad u plavo obojene glave Stare Debele Guzice pokazivao je 14.43. Kalendar na zidu izvješćivao je daje bila srijeda, 1. lipnja 1960., posljednji dan školske godine, zadnji dan koji će Dale i njegovi prijatelji iz školskih klupa biti primorani provesti zatočeni u utrobi Old Centrala. No, sve je upućivalo na to daje

vrijeme posve i neopozivo zaustavljeno te se Dale počeo osjećati poput kukca zatočenog u sagu, kao pauk zarobljen u žučkastom kamenu koji je Otac Cavanaugh darovao Mikeu.

Nije se imalo što činiti. Čak nije trebalo niti učiti. Učenici šestog razreda tog su dana u pola dva poslijepodne morali vratiti posuđene udžbenike gospodi DoubbeJ, koja je svaku knjigu pomnjivo preokretala i pregledavala, tražeći oštećenje. Dale se nikako nije mogao domisliti kako je uspijevala razlikovati oštećenja nastala prošle školske godine, od tragova koje su na pljesnivim stranicama bili ostavili prijašnji naraštaji korisnika školske knjižnice. Kada je završilo i to mučenje, učionica je postala bizarno prazna i pusta. Ostale su prazne čak i zidne novine, a školske klupe dobro su oribane. Stara Debela Guzica letargično im je dobacila neka uzmu knjigu i zabave se čitanjem, iako su knjige, posuđene iz školske knjižnice, morali vratiti još u petak prošlog tjedna, i to pod prijetnjom da u suprotnom neće dobiti svjedodžbe.

Dale je mogao ponijeti nešto za čitanje od kuće, možda knjigu o Tarzanu, koju je ostavio otvorenu na mjestu na kojem je prestao čitati, te je zaboravio na kuhinjskom stolu kada je u podne otišao na ručak, ili jedan od dvobroja ACEa. No, iako je čitao i po nekoliko knjiga tjedno, o školi nikada nije razmišljao kao o mjestu za čitanje. Škola je jednostavno bila samo mjesto za izradu pismenih zadaća, slušanje nastavnika i odgovaranje na tako jednostavna i priglupa pitanja da bi čak i majmun mogao odgovoriti na njih.

I tako je Dale s još dvadeset i šestoro učenika šestog razreda tog nepodnošljivo vrućeg i sparnog dana sjedio u Old Centralu, dok se nebo mračilo prije oluje pa je i onako mračna unutrašnjost škole, postajala još mračnija, a ljeto kao da se uvuklo samo u sebe i ustuknulo, dok je ustajali zrak poput debelog prekrivača plegao na gotovo nepomične kazaljke sata.

Sjedio je u četvrtoj klupi u drugom redu zdesna. S tog mjesta mogao je kroz vrata garderobe nazrijeti mračni hodnik i vrata učionice petog razreda, u kojoj je i njegov najbolji prijatelj Mike O'Rourke iščekivao svršetak školske godine. Mike je bio mjesec dana stariji od Dalea, ali je ponavljao četvrti razred pa su već dvije godine bili razdvojeni provalijom golemom kao cijeli razred. Ali Mike je svoje ponavljanje i neuspjeh prihvatio s istom gordošću i samouvjerenošću, svojstvenom u većini situacija, pa se šalio i ostao vođa na igralištu i u Daleovom

društvu, ne pokazujući čak nimalo mržnje prema gospođi Grossaint, staroj, pakosnoj vještici koja gaje srušila, Dale je u to bio siguran, samo iz čiste zlobe i pakosti.

U učionici su bili i drugi njegovi bliski prijatelji. Jim Harlen sjedio je u prvoj klupi u prvom redu, kako bi uvijek bio pod prismotrom gospođe Doubbet. Jim je upravo bio položio glavu na ruke i vrludao pogledom po učionici, poskakujući na školskoj klupi od nestrpljenja, koje je obuzimalo i Dalea, ali je on taj osjećaj nastojao obuzdati i zatomiti. Jim je primijetio da ga Dale promatra te je načinio grimasu usnama, koje su bile rastezljive kao da su od plastelina.

Stara Debela Guzica nakašljala se i Harlen je iznova zauzeo pozu uzorne poslušnosti.

U redu do prozora sjedili su Chuck Sperling i Digger Taylor, dobri prijatelji, predvodnici razreda i razredni političari. Glupani. Izuzev na utakmicama Male lige i treninzima. Dale se s njima nije družio, a rijetko ih je susretao i izvan škole. Iza Diggera sjedio je Gerry Daysinger u izbljedjeloj i na mjestima potrganoj majici. Svi su kod kuće i za izlazak na igru nosili majice i traperice, ali takvu su odjeću za školu odijevala samo najsiromašnija djeca, kao što su to bili Gerry i braća Cordie Cooke. U klupi iza Gerryja sjedila je Cordie Cook, okrugla lica koje je odražavalo ravnodušni izraz, što je graničio s glupošću. Podbuhlo i bezizražajno lice okrenula je prema prozoru, ali bezbojne oči doimale su se kao da ništa ne vide. Žvakala je gumu. uvijek je žvakala žvakaću gumu, ali iz nepoznatog razloga gospoda Doubbet doimala se kao da to ne primjećuje, ili je barem zbog toga nije opominjala. Da je Harlen ili drugi učenik tako uporno i neprestance žvakao žvakaću gumu, nastavnica bi ga vjerojatno bila udaljila ili, bolje rečeno, izbacila s nastave, no za Cordie Cooke žvakanje žvakaće gume doimalo se kao njezino prirodno stanje. Iako još nije poznavao riječ preživanje, slika krave koja žvače često bi mu zatitrala pred očima kada bi pogledao prema Cordie.

U klupi iza Cordie, u posljednjoj klupi u redu do prozora, poput gotovo nevjerojatnog i nepojmljivog kontrasta, sjedila je Michelle Staffney. Doimala se posve nevino i bezgriješno u svijetlozelenoj bluzi i plisiranoj suknji. Sjajna riđa kosa padala joj je niz ramena i Dale je čak i sa sasvim druge strane učionice mogao uočiti pjege na njezinoj blijedoj, gotovo prozirnoj koži.

Dok ju je netremice promatrao, Michelle je podigla pogled s knjige pa, iako mu se nije osmjehnula, i najmanji znak da ga je primijetila bio je dovoljan da srce jedanaestogodišnjaka stane poskakivati i lupati kao daje poludjelo.

U učionici šestog razreda zadnjega dana školske godine nisu bili svi njegovi prijatelji. Kevin Grumbacher završavao je peti razred, što je bilo posve u redu, jer je bio devet mjeseci mlađi od Dalea. Daleov brat Lawrence bio je u trećem razredu kod gospođe Howe, u učionici u prizemlju zgrade.

Daleov prijatelj Duane McBride bio je ovdje. Duane, dvostruko teži od svakog djeteta u razredu, sjedio je u trećoj klupi u srednjem redu. Kao i uvijek, bio je obuzet zapisivanjem u bilježnicu nečeg važnog i to spiralom koju je stalno nosio. Raskuštrana smeđa kosa padala mu je nasumice s obje strane lica, a on je odsutnim pokretom popravio naočale, mršteći se nad onim što je pisao, a zatim iznova prionuo na posao. Unatoč visokoj ljetnoj temperaturi od gotovo trideset stupnjeva, odjenuo je debalu flanelsku košulju i hlače od rebrastog samta, koje je nosio cijele protekle zime. Dale se nije mogao sjetiti je li ga ikada vidio odjevena u traperice ili majicu, i to unatoč činjenici da je debeli dječak živio na selu i bio dijete sa sela (Dale, Mike, Kevin, Jim, kao i većina ostalih Daleovih prijatelja, živjeli su u gradu), te morao obavljati i seoske poslove i raditi na farmi.

Uzvrpoljio se i stao poskakivati na školskoj klupi. Sat je pokazivao 14.49. Iz neshvatljivog i nedokučivog razloga, koji je uključivao i red vožnje autobusa, nastava je završavala u 15.15.

Dale je netremice promatrao portret Georgea Washingtona, koji je uokviren visio na zidu. Po deset tisućiti put te školske godine pitao se zašto je uprava škole objesila na zid učionice reprodukciju nedovršene slike. Zurio je u strop, pet metara iznad poda, i četiri metra visoke prozore nanizane uzduž zida. Pogledom je preletio prazne police za knjige, razmišljajući o tome što se moglo dogoditi s udžbenicima. Jesu li preneseni u novoosnovanu školu? Spaljeni? Po svoj se prilici s udžbenicima dogodilo ovo posljednje što mu je palo na pamet, jer nije mogao zamisliti tako stare i uprljane, pljesnive knjige u potpuno novoj školi pokraj koje je bio nekoliko puta prošao s roditeljima.

Dva sata pedeset minuta. Još ciglih dvadeset pet minuta do početka ljeta i do trenutka kada će zavladatai potpuna i istinska sloboda.

Zagledao se u Staru Debelu Guzicu. Taj mu nadimak u ovom trenutku nije pao na pamet uz osjećaj mržnje ili poruge; ona je oduvijek bila Stara Debela Guzica.

Tijekom punih trideset osam godina gospođa Doubbet i gospođa Duggan podučavale su učenike šestog razreda, u početku u susjednim učionicama, a kada se bio smanjio broj učenika, otprilike u vrijeme Daleova rođenja, počele su dijeliti isti razred. Gospođa Doubbet učila je učenike čitati, pisati i društvenim znanostima u prijepodnevnoj smjeni, a gospođa Duggan predavala im je matematiku, prirodne znanosti i krasopis poslijepodne.

Bile su nalik Stanliju i Oliju ili Abbottu i Costellu Old Centrala, ali bezizražajne i neduhovite. Gospođa Duggan bila je visoka, mršava i okretna, žustrih pokreta, a gospođa Doubbet niska, debela i spora. Glasovi ovih dviju ostarjelih učiteljica posve su se razlikovali, i po boji i po jačini, ali su im životi bili tijesno isprepleteni. Živjele su u susjedstvu, u viktorijanskim kućama u Širokoj aveniji, odlazile u istu crkvu, zajedno pohađale tečajeve u Peoriji i ljetovale na Floridi, te bile dvije nepotpune i nedovršene ličnosti, koje su na osobit način objedinile svoje vrline i mane i tako uspjele stvoriti jednu cjelovitu osobu.

A tada se, upravo te posljednje godine vladavine Old Centrala, uoči Dana zahvalnosti, gospođa Duggan razboljela. Rak tiho i ispod glasa rekla je gospođa Doubbet Daleovoj majci, vjerujući daje dječaci neće čuti. Gospođa Duggan nije se vratila na nastavu ni nakon božićnih blagdana, a gospođa Doubbet, odlučna da u njihovo carstvo ne prime kakvog uljeza, preuzela je i nastavu u poslijepodnevnoj smjeni, što je samo potvrđivalo daje njezina prijateljica bila ozbiljno bolesna. Gospođa Doubbet održavala je nastavu iz predmeta kojih se gnušala, samo dok se Cora ne vrati, i nje govala bolesnicu. Isprva u visokoj ružičastoj kući u Širokoj aveniji, a kasnije i u bolnici, sve dok se jednog jutra nije pojavila ni Stara Debela Guzica. Prvi put nakon puna četiri desetljeća angažirala je škola zamjenu i ona je održavala nastavu učenicima šestog razreda, sve dok se po igralištu nije pronijela vijest da je umrla gospođa Duggan. Bilo je to na dan uoči Svetog Valentina. Pogrebu u Davenportu nije prisustvovao nijedan učenik. Nitko ne bi bio došao na pogreb odati posljednju počast gospođi Duggan ni daje sahranjena upravo ovdje, u Elm Havenu. Gospođa Doubbet vratila se u školu dva dana kasnije.

Dale je promatrao staricu te ga je stalo prožimati nešto nalik sažaljenju. Gospođa Doubbet još je bila pozamašno debela, ali sva je debljina na njoj sada visjela poput

nekoj prevelikog kaputa. Kada bi načinila kretnju tijelom, unutrašnje strane ruku podrhtavale bi joj i tresle se nalik kreppapiru, koji je obješen o kosti. Oči su joj potamnjele i utonule u očne duplje te su nalikovale tek prorezima na licu.

Učiteljica je sjedila i zurila kroz prozor s beznadnim i pustim izrazom lica, kakvo je bilo i u Cordie Cooke. Plava joj je kosa bila potpuno neuredna i raščupana, a haljina je na njoj visjela nekako vrlo neobično, kao daje negdje pogrešno zakopčala gumbe. Oko gospođe Doubbet širio se neugodan zadah, koji je Dalea podsjećao na miris što se uoči Božića širio oko gospođe Duggan.

S uzdahom se promeškoltio na stolcu. 14.52. Iznenada je zamijetio kretanje u mračnom hodniku, oprezno tapkanje i blijedi odsjaj, te ugledao Tubbyja Cookea, Cordinog debelog brataidiota, kako se krišom šulja kroz školu. Zatim se ukopao na mjestu i nastojao privući sestrinu pozornost, a da ga Stara Debela Guzica pritom ne primijeti. No, ništa nije pomagalo. Cordie je bila hipnotizirana nebom, u koje je zurila kroz prozor, i brata ne bi bila primijetila ni daju je gađao ciglom.

Dale je lagano kimnuo glavom Tubbyju. Debeli učenik četvrtog razreda, koji je bio odjeven u skraćene hlače do koljena što su visjele na tregerima, iscerio se i pokazao mu srednji prst podignut uvis, držeći u ruci nešto što je moglo značiti dopuštenje za odlazak u toalet, te nestao u sjenci.*

Dale se stao vrpoltiti. Tubby se ponekad igrao s njim i njegovim prijateljima, i to unatoč tome što je obitelj Cooke živjela u daščari u blizini pruge i silosa. Tubby je bio nezgrapn, debeo, ružan, glup, prljav i psovao je gore od svih njegovih vršnjaka, koje je Dale ikada vidio, ali to mu nije umanjivalo izgleda da postane punopravan član gradske dječje skupine, koja je sebe prozvala Biciklističkom patrolom, iako Tubbyja to nije osobito zanimalo pa od Dalea i njegovih prijatelja nije tražio ništa slično.

Dale se zapitao, što li glupan namjerava, a zatim je pogledao u zidni sat. Još je uvijek bilo 14.52.

Kukci u jantaru.

Tubby Cooke odustao je od domahivanja sestri i požurio prema stubama da ga ne primijeti Stara Debela Guzica ili drugi učitelj, dok se šulja školskim hodnicima. Dopuštenje za odlazak u toalet dala mu je gospoda Grossaint, ali to nije značilo da ga neko staro gundalo neće vratiti u učionicu, primijeti li kako luta hodnicima.

Tubby je pojurio niz široke daščane stube, zapažajući krajičkom oka ugažene staze na izlizanim daskama, koje su utrla stopala naraštaja učenika te požurio do odmorišta ispod okruglog prozora. Kroz prozor je dopirala svjetlost zagasito crvene boje, jer se spremala oluja. Tubby je prošao uzduž praznih polica, koje su davno pripadale gradskoj knjižnici, smještenoj u uskoj galeriji na međukatu, ali nije na njih obraćao pozornost. Te su police za knjige bile ispražnjene još u vrijeme kada je on krenuo u školu.

Žurilo mu se. Preostalo je manje od pola sata do kraja školske godine, a on je htio sići do toaleta za dječake prije svršetka posljednjeg dana škole i prije no što ovo proketo staro mjesto bude zauvijek zatvoreno.

Na prvom je katu bilo više svjetlosti i sve je žamorilo užurbanom aktivnošću učenika od prvog do trećeg razreda, što je ovaj dio škole činilo humanijim, unatoč mračnim stepenicama koje su vodile u tamu gornjih katova. Tubby se žurio brzo prevaliti otvoren prostor, prije nego što ga primijeti neki učitelj, prošao je kroz vrata te potrčao stubama u podrum.

Tubby je usput razmišljao o tome kako je neobično to što glupa škola nije imala toalete na prvom i drugom katu. Samo su u podrumu postavljene školjke, a ovdje ih je bilo prije više. Mali toaleti za malu djecu, veći za stariju i naposljetku zaključana lođa na kojoj je stajao natpis NUŽNIK ZA NASTAVNIKE, te mali toalet iza kotlovnice u kojem je nuždu obavljao Van Syke. Čak su ovdje u hodnicima, koje nitko nije koristio, a vodili su u gustu i neprozirnu tamu, bile i prostorije koje su možda služile kao kupaonice.

Tubby je dobro znao ono što i sva djeca, da su, naime, ondje postojale stube koje su vodile ispod podruma, ali kao ni ostala djeca, Tubby se nikada nije zaputio onamo, niti se namjeravao upuštati u takav pothvat. Ondje, dragi Bože, nije bilo čak ni svjetla! Nitko izuzev Van Sykea, i možda ravnatelja Roona, nije znao što se nalazi dolje, ispod podruma.

Po svoj prilici samo još poneki nužnik, razmišljao je Tubby.

Zaputio se u veći muški toalet, označen natpisom DJEČAKI. Natpis je bio oduvijek isti i svi su ga se takvog i sjećali. Otac mu je rekao daje isti natpis stajao ponad toaleta i u vrijeme kada je on išao u školu u Old Centralu. Jedini razlog za pravopisnu pogrešku sa slovom K umjesto C, pronalazili su Tubby i njegov otac u tome da se živcira staru gospođu Duggan iz šestog razreda i da ona uzdiše nad takvom glupošću. Zanovijetala je zbog te pravopisne pogreške i u vrijeme kada je Tubbyjev otac bio dijete. Stara gospođa Duggan, sada mrtva, trulila je na groblju Calvary, ondje iza krčme Kod crnog drveta, u kojoj je Tubbyjev otac provodio najveći dio vremena, a Tubby se pitao zašto stara gospođa nije ispravila tu prokletu, pogrešno napisanu riječ, ako ju je već toliko živcirala. Na raspolaganju je imala cijelih stotinu godina da siđe i svježom bojom ispiše novi natpis. Tubby je pretpostavljao daje stara usidjelica ustvari uživala u tome da se živcira i uzdiše zbog toga te da joj je to pružalo osjećaj nadmoći i uvjerenje da je ona pametna, dok su svi ostali, poput Tubbyja i njegovog oca, bili glupi.

Tubby je hitao mračnim vijugavim hodnikom prema toaletu s natpisom DJEČAKI. Prije više desetljeća zidovi od cigle bili su obojeni smeđe i zeleno, a niski strop prekriven spletom cijevi, ventila i paučine te se Tubby osjećao kao da se tim dugim uskim tunelom spušta u grob ili tako nešto. Osjećao se slično kao kada je prošloga ljeta gledao film o mumiji, a momak njegove starije sestre prokrijumčario je bio u prtljažniku njega i Cordie u autokino u Peoriji. Film je bio dobar, iako bi se Tubbyju zasigurno bio još više svidio da nije morao za vrijeme projekcije neprestano slušati srkanje, mljackanje i dahtanje na zadnjem sjedištu njegove starije sestre Maureen i bubuljičavog tipa po imenu Berk. Maureen je sada bila trudna i živjela je s Berkom iza odlagališta otpada, u blizini mjesta gdje je stanovao i Tubby, ali nije siguran da su se oni bili i vjenčali.

Tijekom cijela dva filma, prikazivana jednog za drugim, Cordie je ostala okrenuta prema stražnjem sjedištu, radije promatrajući uspaljene Maureen i Berka, nego dobre filmove.

Tubby je zastao na ulazu ispred vrata na kojima je pisalo DJEČAKI, napregnuto osluškajući ne bi li na vrijeme zapazio ima li još netko u blizini. Ponekad bi se stari, olinjali Van Syke šuljao ovuda uhodeći djecu, i kada bi ih ulovio kako izvode ludorije, koje je i on sam namjeravao izvesti, a ponekad ne čineći baš ništa,

prilijepio bi im vruću pljusku ili bi ih bolno uštipnuo za ruku. Stari gad ne bi to priuštio svakom djetetu. Nikada, primjerice, ne bi ni taknuo kćer onog bogatoga gada, doktora Staffneyja. Kako joj je bilo samo ime, aha, Michelle. Samo djecu poput Tubbyja, Gerryja Daysingera i njima sličnu. Djecu roditelja kojima do njih nije bilo stalo ili su se pribojavali Van Sykea.

Mnoga su se djeca bojala starog Van Sykea. Tubby se pitao ne boje li ga se i mnogi roditelji. Osluškivao je, ali ništa se nije čulo te je gotovo na prstima ušao u nužnik. Prostorija je bila duga, niska stropa i slabo osvijetljena. Nije bilo prozora, a svijetlila je samo jedna žarulja. Nužnici su bili prastari i izgledali kao da su načinjeni od vrlo glatkoga kamena ili nekog sličnog materijala. Voda je neprestance otjecala u njima. Bilo je tu i sedam kabina, išaranih imenima ispisanim ili urezanim u zidove. Tubbyjevo je ime bilo urezano na dvije kabine, dok su inicijali njegova oca bili u kutu posljednje kabine. Samo na posljednjoj kabini nalazila su se još vrata. Ali Tubbyjevu pozornost privlačilo je ono što se nalazilo iza lavaboa i nužnika, iza kabina, u najmračnijem dijelu zahoda.

Vanjski je zid bio podignut od kamena. Suprotni zid, na kojem su bili postavljeni pisoari, sagrađen je od oljuštenih cigala. Ali unutrašnji zid, iza kabina, bio je načinjen od neke vrste gipsa i uz njega je Tubby stao i nacerio se.

Na zidu se nalazila udubljena rupa, koja se prostirala na petnaestdvadeset centimetara iznad kamenog poda (kako bi se ispod kamenog poda mogao smjestiti još jedan podrum?) i uzdizala do gotovo metra visine. Tubby je zapazio netom sastruganu prašinu od gipsa na podu i trule letve koje su stršile nalik slomljenim rebrima.

Učinila su to druga djeca, i to u međuvremenu od kada je tog jutra posljednji put bio u nužniku. I to je bilo sasvim u redu. I oni su mogli nešto pridonijeti onome čemu je Tubby namjeravao zadati posljednji udarac.

Tubby je zastao i zurio kroz otvor. Rupa je sada bila tolika da se kroz nju moglo gurnuti cijelu ruku, što je Tubby i učinio, osjetivši pod prstima zid od cigle ili kamena, nekoliko stopa dublje u otvoru. Slijeva i zdesna prostirao se šuplji prostor i Tubby je oprezno tapkao u mraku, razmišljajući zastoje netko podigao novi zid, kada je stari i dalje stajao na svom mjestu.

Slegnuo je ramenima i počeo udarati šakama. To je podiglo priličnu buku, gips je pucao i ljestve su se lomile. Krhotine zida i oblaci prašine letjeli su na sve strane,

ali Tubby je bio gotovo siguran da ga nitko nije čuo. Zidovi te glupe škole bili su deblji od zidina tvrđave.

Van Syke je poznavao podrum podjednako dobro kao daje živio u njemu. Možda je doista i živio ovdje, pomislio je Tubby, budući da ga nitko nije vidio da živi bilo gdje drugdje. Ali tog čudaka domara, prljavih ruku i žutih zuba, već danima nije vidjelo nijedno dijete i bilo je očigledno da nimalo nije mario za to što neki dječaci (Dječaki, pomislio je Tubby) udaraju šakama u zid u velikom nužniku. A i zašto bi Van Sykeu bilo stalo do toga i zašto bi za to mario? Za dandva zaključat će ovu staru ušljivu zgradu, a zatim je srušiti. Zašto bi, dakle, Van Sykeu bilo važno to što rade dječaci u podrumu?

Tubby je udarao šakama prožet osjećajem mržnje kakav je rijetko pokazivao, utkivajući u udarce i prožimajući ih petogodišnjom frustracijom i patnjom, koju je podnosio čak i u vrtiću, poput uvredljivog nazivanja sporim djetetom u ovoj truloj rupi od škole. Pet godina je kao učenik problematičnog vladanja morao sjediti ispred nosa starim kvočkama, kao što su bile gospoda Grossaint, gospođa Howe i gospoda Farris, uvijek u prvoj klupi, tijesno spojenoj s katedrom, kako bi ga mogle držati na oku, a on je bio prisiljen njušiti starački zadah, koji su širile stare gospođe, i slušati njihove staračke glasove, i pridržavati se njihovih staračkih pravila.

Udarao je po zidu, osjećajući kako se otvor povećava i sve lakše širi, sve dok mu iznenada gips, koji se stropoštao, nije zasuo tenisice, a on se našao, zapanjen i netremice zureći, ispred prave rupe. Velike rupe. Proklete pećine!

Tubby je bio debeo za svoj uzrast, ali ova je rupa bila toliko široka da se gotovo mogao provući. On se mogao provući kroz nju! Cijeli se dio zida srušio te je sada otvor zjapio nalik ulazu u podmornicu ili nečem tome sličnom. Tubby se okrenuo u stranu te je progurao lijevu ruku i rame u otvor, zadržavajući glavu vani, dok mu je lice ozario širok osmijeh. Lijevom je nogom zakoračio u prazninu između lažnog zida i onog starog, koji se nalazio iza njega. Pa tu je bio taj prokleti tajni prolaz! Tubby se sagnuo i kročio u rupu, provlačeći kroz otvor i desnu nogu, sve dok mu iz otvora nije izvirivala samo glava i dio ramena. Još se malo sagnuo i tiho gundajući uvukao u pro hladnu tamu.

Ne bi li Cordie i otac poludjeli da ga sada vide? Cordie, dakako, nikada ne bi kročila u muški nužnik. Ili možda i bi? Znao je da je njegova sestra poprilična čudakinja.

Prije nekoliko godina, u četvrtom razredu, Cordie je pratila Chucka Sperlinga, najpopularnijeg igrača Male bejzbol lige, lokalnu zvijezdu i, sve u svemu, guzicu od dječaka, sve do rijeke Spoon, gdje je Chuck sam lovio ribe, uhodila ga tijekom cijeloga jutra, a zatim ga zaskočila, srušila na zemlju, sjela mu na trbuh i zaprijetila da će mu kamenom razbiti glavu ako joj ne pokaže penis.

Prema Cordijinim riječima, Chuck je otkopčao hlače, i dok je plakao i pljuvao krv, izvadio je i pokazao joj kurac. Tubby je bio gotovo uvjeren da ona tu zgodu nije drugome ispričala, ali i prokleta siguran da ni Sperling to nikome ne bi povjerio. Tubby se naslonio u svojoj maloj pećini, osjećajući prašinu gipsa u kratkoj kosi i nasmiješivši se promatrao mutnu svjetlost u nužniku. Kada bi neki klinac došao sada ovdje pišati, on bi skočio iz svoje pećine i tako ga uplašio da bi se ovaj usrao od straha.

Čekao je pune dvije ili tri minute, ali nitko nije došao. Čuo se udaljeni žamor i kretanje u glavnom hodniku podruma, ali nakon toga nije se začuo zvuk koraka koji se približavaju i nitko se nije pojavio. Jedinu zvuk stvaralo je otjecanje vode u pisoarima i tiho klokotanje u cijevima na stropu, kao daje prokleta škola razgovarala sama sa sobom.

Ovo ovdje nalikuje tajnom prolazu, Tubbyju je iznova sijevnula pomisao, dok je okretao glavu ulijevo da bi promotrio uski prolaz između dva zida. Posvuda je bilo mračno i odisalo mirisom nalik onome koji je širila zemlja ispod verande na prednjoj strani njihove kuće, gdje se skrivao od majke i oca i igrao kada je bio mali. Isti pljesnivi, teški smrad truleži.

A u trenutku kada se već počeo osjećati stiješnjeno i neugodno u skućenom prostoru, ugledao je svjetlost daleko u dubini prolaza, koja je dopirala približno s mjesta na kojem je nužnik završavao zidom ili možda malo dalje. Nije to bila prava svjetlost, razmišljao je Tubby, već prije neka vrsta odsjaja ili svjetlucanja. Bila je slična onoj slabašnoj zelenoj svjetlosti, koju je Tubby zapazio kako dopire s plijesni i trulih gljiva u šumi, noću kada bi s ocem išao u lov na rakune.

Tubby je osjetio kako mu hladna jeza prolazi vratom. Zakoračio je da bi izišao iz rupe, ali se u tom trenutku dosjetio odakle je svjetlost dopirala, te se nasmijao. Nužnik za DJEVOJČICE (natpis je bio gramatički ispravno napisan) nalazio se odmah do muškoga nužnika i između njih je zasigurno postojao neki prolaz. Tubby

se već zamišljao kako viri kroz tu rupu ili pukotinu u zidu, koja je propuštala svjetlost iz ženskoga nužnika.

Ako mu se posreći, vidjet će neku djevojčicu kako piša. Možda čak i Michelle Staffney, ili Darlene Hansen, ili neku od onih uštogljenih kučki iz šestoga razreda kako spuštaju gaćice sve do gležnjeva. a njihovi se skriveni dijelovi tijela pokazuju u punom sjaju.

Tubby je osjećao kako mu srce lupa, a krv struji kao divlja cijelim tijelom u trenutku kada se počeo probijati između zidova, sve dalje od rupe i sve dublje u mračni prolaz, koji je bio širok upravo toliko da bi se kroz njega provukao. Dok je dahtao i treptao očnim kapcima, nastojeći otresti prašinu i paučinu iz očiju, osjećao je oko sebe mračni miris zemlje, isti kakav se širio ispod njegove verande, Tubby je polako napredovao prema odsjaju, udaljavajući se od svjetlosti.

Dale i svi ostali bili su postrojani, spremni primiti svjedodžbe i otići kući, u trenutku kada se začuo krik. Isprva je krik bio toliko glasan i prodoran daje Dale pomislio kako je riječ o nekoj neobičnoj, vrlo jakoj grmljavini, koja je pratila oluju i dalje zamračivala nebo, koliko se moglo vidjeti kroz prozore. Ali krik je bio vrlo visok i pištav, i trajao je predugo da bi mogao potjecati od oluje, iako se nije doimao ni kao ljudski.

Isprva se činilo kao da dopire odozgo, s mračnih stepenica, koje su vodile na napušteni gornji kat, a zatim se počelo pričinjati kao da odzvanja poput odjeka i dopire iz zidova, sa stepenica, pa čak i iz cijevi i metalnih radijatora. Krik se proljegao i odzvanjao unedogled. Dale i njegov brat Lawrence prošle su jeseni bili u posjetu kod ujaka Henryja i ujne Lene na farmi, i to u vrijeme kad se pripremalo svinju za klanje. Zaklali su je i objesili naglavce za gredu u staji, iznad limenog korita u koje se slijevala krv. Krik, koji se prolamao, nalikovao je kriku zaklane svinje. Bilo je to isto visoko cičanje i pištanje, kao da netko noktima grebe po drvenoj ploči, praćeno dubljim, punijim vriskom, koji završava krkljanjem. A zatim je iznova počelo. I još jednom.

Gospođa Doubbet ostala je na mjestu ukopana sa zaustavljenom i kao zamrznutom kretnjom pružanja svjedodžbe Joe Allenu, prvom učeniku u redu, a zatim se okrenula prema vratima i netremice zurila u njih još nekoliko trenutaka nakon što je užasni krik prestao, kao da očekuje da će se na njima pojaviti izvor i

podrijetlo tog strahovitog krika. Dale je pomislio daje izraz staričinog lica odavao strah pomiješan s još nečim, slutnjom?

Iz polumraka u hodniku izronila je tamna silueta, a učenici su, još uvijek poredani po abecednom redu kako bi primili svjedodžbe, uzdahnuli složno kao jedan.

Na vratima se pojavio doktor Roon, ravnatelj škole, a njegovo se crno prugasto odijelo i zalizana kosa stopilo s tamom u pozadini, tako da se doimalo kao da mu usko lice lebdi u zraku, bez tijela i da ne odobrava sve to što se u tom trenutku zbivalo u školi. Dale je promatrao ravnateljevu ružičastu kožu i, ne prvi put, pomislio da izgleda kao koža tek rođena štakora.

Doktor Roon se nakašljao i kimnuo glavom prema Staroj Debeloj Guzici, koja se nije pomaknula s mjesta na koje se ukopala, i nadalje pružajući svjedodžbu Joe Allenu, očiju širom razrogačenih i tako blijede kože, da su se ruž i rumeftilo na njezinom licu doimali kao da su nacrtani kredom u boji na bijelom pločniku.

Direktor je pogledao na sat. Sada je, ah, tri i petnaest. Je li razred spreman za raspuštanje?

Gospođa Doubbet s mukom je kimnula. Desnom je rukom toliko grčevito stezala Jofevu svjedodžbu da je Dale gotovo očekivao da će čuti kako joj pucaju kosti prstiju.

Ah, da rekao je doktor Roon i preletio pogledom preko dvadeset sedam učenika kao da se radi o prijestupnicima u njegovoj zgradi. Pa, dječaci i djevojčice, samo sam mislio objasniti da je, hm, čudna buka, koju ste upravo čuli, bila, kako me obavijestio gospodin Van Syke, samo ispitivanje kotlovnice.

Jim Harlen se okrenuo i na sekundu Dale je bio siguran da će napraviti neki smiješan izraz lica. Za Dalea, koji je bio toliko napet da bi sigurno prasnuo u smijeh, to bi bila prava katastrofa.

Očajnički nije htio da ga zadrže nakon škole Harlen je raširio oči i, više skeptičnog nego smiješnog izraza lica, ponovo se okrenuo prema doktoru Roonu.

U svakom slučaju, htio sam iskoristiti ovu priliku i svima vam poželjeti ugodne ljetne praznike govorio je Roon i sve vas potaknuti da zapamtite privilegiju koju ste imali u stjecanju barem jednog dijela vašeg obrazovanja u Old Central školi. Budući da je još prerano govoriti o tome kakva će biti konačna odluka oko ove lijepe stare zgrade, možemo se samo nadati da će školski okrug, u svojoj mudrosti, smatrati potrebnim sačuvati je za buduća pokoljenja učenika kakvi ste i vi.

Dale je vidio Cordie Cooke daleko ispred u redu kako još zuri preko lijevog ramena u prozore i nehajno kopa nos.

Čini se da doktor Roon to nije primjećivao. Pročistio je grlo kao da se priprema na još jedan govor, ponovo letimično pogledao na sat i samo rekao: U redu.

Gospodo Doubbet, budite tako dobri i podijelite djeci njihove svjedodžbe. Mali je čovjek kimnuo. okrenuo leđa i iščeznuo u sjeni.

Stara Debela Guzica jednom je trepnula, činilo se kao da se sjetila gdje se nalazi, i pružila Joe Allenu njegovu svjedodžbu. Joe nije zastao da bi je pogledao, već je požurio u red na ulazu. Ostali razredi već su silazili niz stepenice u redovima. Dale je uvijek primjećivao da u televizijskim emisijama i filmovima o školi djeca trče kao luda za vrijeme praznika ili kada zvono označi kraj sata. ali njegovo iskustvo u Old Centralu bilo je da svi putuju svuda u redovima, i ove posljednje sekunde, posljednje minute, posljednjeg dana u školi nisu bile iznimka.

Red se vukao pokraj gospode Doubbet i Dale je primio svoju svjedodžbu u smeđoj omotnici, osjećajući opor, slatkast miris pudera oko svoje učiteljice, dok je koračao pokraj nje da bi došao u drugi red. Tada je Pauline Zauer dobila svoju svjedodžbu, a redovi kod vrata rasporedili su se. Pri otpustu nisu se raspoređivali prema abecedi, već dječaci i djevojčice posebno. Učenici koji su putovali autobusom bili su na početku svakog reda, djeca iz grada na kraju. Gospođa Doubbet zakoračila je ispred njih, prekrižila ruke kao da će dati posljednji komentar ili opomenu, zastala, a zatim im šuteći kretnjom ruke pokazala da slijede peti razred gospođe Shrives, koji je upravo nestajao niz stubište.

Joe Allen predvodio je juriš.

Vani je Dale udahnuo vlažan zrak gotovo plešući na svjetlu i u iznenadnoj slobodi. Iza njega izranjala je škola kao golem zid. ali na pošljunčanom prilazu i travnatim igralištima klinci su uzbuđeno vrvjeli naokolo, skupljali bicikle sa stalaka, trčali za školskim autobusima, u kojima su im vozači vikali da se požure i. sve u svemu, slavili uz buku i žamor. Dale je u znak rastanka mahnuo Duaneu McBrideu, koji se uz povike ukrcao u autobus, a zatim uhvatio pogledom skupinu učenika trećeg razreda, još uvijek okupljenih poput prepelica oko stalaka za bicikle. Daleov brat Lawrence galopirao je stazom, pokazujući svoj konjski osmijeh ispod debelih naočala i čvrsto držeći praznu platnenu torbu za knjige, dok je ostavljao svoje prijatelje, učenike trećeg razreda, i trčao pridružiti se Daleu.

Slobodni! vrisnuo je Dale i u zraku zavrtio Lawrencea.

Mike O'Rourke, Kevin Grumbacher i Jim Harlen krenuli su prema njima.

Ajme rekao je Kevin jeste li čuli onaj krik baš dok nas je gospođa Shrives postavljala u redove?

Što mislite, što je to bilo? pitao je Lawrence, dok je skupina krenula preko travnatog bejzbolskog polja.

Mike se nacerio. Mislim da se to škola Old Central dokopala nekog učenika trećeg razreda protrljao je zglobovima preko Lawrenceove kratko očišane kose.

Lawrence se nasmijao i izmaknuo u stranu. Neee, stvarno?

Jim Harlen sagnuo se pokazujući svoju stražnjicu staroj školi. Mislim da je to Stara Debela Guzica ispalila prdac rekao je i pobrinuo se za zvučne efekte.

Hej uzviknuo je Dale udarivši Jima Harlena nogom u stražnjicu i kimnuvši glavom prema svom malom bratu. Pazi, Harlen. Lawrence se već smijao i valjao po travi. Školski autobusi odtutnjali su, uputivši se prema različitim ulicama. Školsko dvorište brzo se praznilo, a djeca su jurila da bi se sklonila ispod visokih brijestova, kao da se žure pobijediti oluju.

Dale je zastao na rubu bejzbolskog polja, odmah preko puta svoje kuće. i ponovo pogledao prema crnici oblacima nagomilanim iza Old Centrala. Bilo je vlažno, a zrak se umirio i utihnuo, kao upozorenje prije tornada, ali mogao je pretpostaviti da je fronta oluje gotovo prošla. Vrpca plavoga neba bila je vidljiva iznad drveća prema jugu. Dok je skupina promatrala, podignuo se povjetarac, lišće se uskomešalo na drveću, koje je okruživalo blok kuća, a zrak je ispunio ljetni miris svježih pokošene trave, cvijeća i lišća. Pogledajte rekao je Dale.

Nije li to Cordie Cooke? upitao je Mike.

Da. Niska prilika stajala je sama ispred sjevernog ulaza u školu. prekrizila ruke i tapkala nogom. U onoj prevelikoj kućnoj haljini. koja se gotovo vukla po šljunku, izgledala je debeljuškastije i smješmje nego ikada. Dva najmanja Cookeova dječaka, blizanci koji su bili u prvom razredu, stajali su iza nje u odjelicima za igru koja su visjela s njih. Cookeovi su živjeli dovoljno daleko izvan grada da bi mogli dolaziti kući školskim autobusom, ali nijedan autobus nije vozio prema smetlištu i silosima za žito. pa su svi četvero pješčili željezničkom prugom. Sada je Cordie nešto izvikivala prema zgradi.

Doktor Roon pojavio se na vratima i otjerao je laganim pokretom svoje ružičaste ruke. Bijele mrlje na visokim prozorima mogle su biti lica učitelja koji su gledali van. Lice gospodina Van Sykea lebdjelo je iza ravnateljeva u mračnom ulazu. Roon je izgovorio još nešto, okrenuo leđa i zatvorio visoka vrata. Cordie Cooke se sagnula, zgrabila kamen s pošljunčanog prilaza i bacila ga prema školi. Kamen je odskočio od stakla na glavnim vratima.

Ajme uzdahnuo je Kevin.

Vrata su se treskom otvorila i Van Syke se pojavio baš kada je Cordie zgrabila svoja dva mala brata za ruke i poletjela niz prilaz i dalje niz ulicu Depot prema željezničkim tračnicama. Kretala se prilično brzo za debelu djevojčicu. Jedan od dva njezina mlada brata spotaknuo se dok su prelazili Treću aveniju, ali Cordie gaje samo vukla kroz zrak dok mu stopala ponovo nisu dotaknula pločnik. Van Syke je otrčao do ruba školskog dvorišta i stao, ispipavajući zrak svojim dugim prstima. Ajme ponovio je Kevin.

Idemo kazao je Dale. Bježimo odavde. Mama je rekla da će za sve nas pripremiti limunadu poslije škole.

Uz viku i vriskanje, grupa dječaka napustila je školsko dvorište, protrčala ispod brijestova, odskakutala preko okrunjenog asfalta ulice Depot i pojurila ususret slobodi i ljetu.

TREĆE POGLAVLJE

Malo je događaja u životu ljudskog bića, barem u životu muškarca, koji su tako slobodni, tako raskošni, tako beskrajno obilni i ispunjeni mogućnostima, kao što je to prvi dan ljeta jedanaestogodišnjem dječaku. Ljeto se proteže kao velika gozba, a dani su ispunjeni bogatim sporim vremenom, u kojem se može uživati u svakom obroku.

Probudivši se tog prvog slasnog ljetnog jutra. Dale Stewart ležao je na trenutak u onom kratkom sumraku svijesti, uživajući u okusu razlike čak prije negoli je i shvatio o čemu je riječ. Nije bilo budilice ili majčinog uzvika da probudi njega i njegovog brata Lawrencea, nije bilo sive, hladne magle koja pritišće prozore i nije bilo još sivlje, hladnije škole, koja ih iščekuje u pola devet. Nije bilo bučnog zbora glasova odraslih, koji im govore što moraju raditi, koju stranicu otvoriti u

udžbeniku, što misliti. Ne, ovog su jutra postojali zvukovi ptica, bogat, topao ljetni zrak, koji je prodirao kroz zaslone, zvuk kosilice za travu niže u ulici, dok je neki umirovljeni ranoranilac započinjao svakodnevne poslove u dvorištu, i već vidljiv kroz zavjese bogat, topao blagoslov sunčevog svjetla, koje se prosipalo preko Daleovog i Lawrenceovog kreveta, kao daje podignuta granica sive školske godine, a boji dopušteno da se vrati u svijet.

Dale se otkotrljao na stranu i ugledao širom otvorene oči svog brata i zagledane iznad stakleno crnih očiju njegovog plišanog mede. Tada se Lawrence nasmiješio onim svojim konjskim radosnim smiješkom, i dvojica su dječaka već ustala, u žurbi svlačeći pidžame, navlačeći traperice i majice kratkih rukava, koje su čekale na obližnjim stolcima, oblačeći čiste bijele čarape i ne previše čiste tenisice, a zatim su izašli, klepećući niz stepenice po brzi doručak, smijući se s mamom oko glupih stvari, i zatim opet van... na bicikle, niz ulicu, još dalje, prema ljetu.

Pri sata kasnije braća su bila u kokošinjcu Mikea O'Rourkea, protezala se s prijateljima na kauču bez nogu i s oprugama, na polomljenim stolcima i na neurednom podu neslužbenog sjedišta njihovog kluba. I ostali su bili ondje: Mike, Kevin, Jim Harlen, čak i Duane McBride, koji je došao s farme, dok mu je otac bio u kupovini u zadružnoj prodavaonici i svi su se doimali zapanjenima zbunjujućim mnoštvom izbora, koji su bili pred njima.

Možemo se odvesti do Stone Creeka ili Hartleyeve bare rekao je Kevin. Poći na kupanje.

Hm, hm rekao je Mike. Ležao je na kauču nogu prebačenih preko naslona, leđima na jastuku s oprugama, i glavom na rukavici za bejzbol, koja je ležala na podu.

Gađao je pauka kosca na stropu gumenom vrpcom, koju bi ponovo vratio nakon svakog odskoka. Dosad je bio oprezan da ne pogodi kukca, ali on je nemirno jurio naprijednazad. Svaki put kada bi se kukac približio pukotini, u koju se mogao sakriti, ili prostoru između zabatnih greda, Mike bi ispalio gumenu vrpcu i poslao ga na povlačenje u suprotnom smjeru. Ne želim ići na kupanje rekao je Mike.

Vodene će zmije biti potpuno uzburjane zbog sinoćnje oluje.

Dale i Lawrence izmijenili su poglede. Mike se bojao zmija. To je bio jedini strah za koji su znali da progoni njihova prijatelja. Igrat ćemo se loptom rekao je Kevin.

Nee rekao je Harlen s mjesta na kojem je ležao na naslonjaču s oprugama, čitajući Supermanov strip. Nisam ponio rukavicu pa bih morao voziti čitav put natrag do kuće daję donesem.

Dok su ostali dječaci uz Duanea kao iznimku živjeli međusobno udaljeni samo nekoliko blokova, Jim Harlen živio je na udaljenom kraju ulice Depot, u blizini tračnica, koje su vodile na smetlište i do bijednih daščara, gdje je živjela Cordie Cook. Harlenova je kuća bila stara bijela seoska kuća koju je desetljećima prije progutao grad, ali su mnogi njegovi susjedi bili čudni. J. R Congden, ludi mirovni sudac, živio je samo dvije kuće udaljen od Harlena, a Congdenjev sin C. J., bio je najpodliji nasilnik u gradu. Dječaci se nisu voljeli igrati u Harlenovoj kući, čak niti prolaziti onuda, ako su to mogli izbjeći, i razumjeli su protivljenje Jima Harlena da se vraća tim putem da bi donio stvari.

Možemo poći u šumu predložio je Dale. Možda provjeriti Gypsy Lane.

Ostali su se dječaci uznemireno promeškoli. Nije bilo očitog razloga da se na prijedlog stavi veto, ali je njima čvrsto ovladala tromost. Mike je ispalio gumenu vrpcu, a kosac je odjurio s mjesta udarca.

To bi trajalo predugo rekao je Kevin. Moram biti kod kuće na večeri.

Ostali su se dječaci nasmiješili, ali nisu ništa rekli. Svi su poznavali glas Kevinove majke kada bi otvorila vrata i viknula Keviiiiineee! u povišenom falsetu. Poznavali su i pripravnost kojom bi Kevin napustio što god bi radio i otrčao prema bijeloj prizemnici na farmi, na niskom brežuljku pokraj Daleovog i Lawrenceovog nekadašnjeg doma.

Što ti želiš raditi, Duane? upitao je Mike. O'Rourke je bio rođeni vođa, uvijek anketirajući svakoga prije donošenja odluke.

Krupni dječak s farme, sa svojom glupom frizurom, vrećastim samtenim hlačama i blagim pogledom, nešto je žvakao ne žvakaću gumu a njegov je izraz bio gotovo retardiran. Dale je znao koliko je varljiv taj izgled glupa seljaka svi su dječaci to osjetili jer je Duane McBride bio toliko pametan da su ostali mogli samo nagađati njegove misli. Bio je toliko pametan da to čak nije niti morao pokazivati u školi, radije puštajući učitelje da se previjaju od frustracije zbog savršeno točnih, ali sažetih odgovora prevelikog dječaka, ili da se češkaju po glavi zbog usmenih odgovora, obojanih ironijom koja je graničila s drskošću. Duanea nije bilo briga za školu. Bilo mu je stalo do stvari koje ostali dječaci nisu razumjeli.

Duane je prestao žvakati i kimnuo je glavom prema starom RCA Victoru, podnom modelu radija koji se nalazio u kutu. Mislim da bih volio slušati radio.

Načinio je tri golema koraka prema toj stvari, nespretno čučnuo ispred nje i počeo okretati skalu.

Dale se zagledao. Kutija radioaparata bila je velika, visoka gotovo metar dvadeset i dojmjljiva s različitim skalama radiovalova. Na gornjoj je pisalo NATIONAL, uključujući Mexico City na 49 megaherca, Hong Kong, London, Madrid, Rio i popis ostalih na 40 Mh, zlokobne gradove Berlin, Tokio i Pittsburgh na 31 Mh, te Pariz, sam i tajanstven, daleko dolje na skali od 19 Mh, ali kutija je bila prazna. Od mehanizma nije preostalo ništa.

Duane je čučao i brižljivo okretao skale, nakrivivši glavu, na oprezu da čuje i najmanji zvuk.

Jim Harlen je prvi shvatio. Odjurio je iza kutije, odvukavši je još dalje u kut, tako daje iza nje posve nestao.

Duane reče: Pokušat ću s domaćim stanicama.

Okretao je srednju skalnu između natpisa NATIONAL i SPECIAL SERVICE. Ovo je ovdje dolje označeno kao Chicago mrmljao je za sebe.

Iz unutrašnjosti kutije začulo se zujanje, kao da se zagrijavaju cijevi, a zatim kreštanje radijskih smetnji dok je Duane pomicao skalnu. Kratke provale baritona ušutkane su kada bi najavljiivači bili prekinuti usred rečenice, djelići rockandroll glazbe eksplodirali su i bili ušutkani, smetnje, kreštanje, utakmica Chicago White Soxi! Vraća se! Natrag! Natrag prema desnom zidu polja Comiskey Parka!

On skače za njom! Ide na zid! On...

Ah, ovdje nema ničega mrmljao je Duane. Pokušat ću s međunarodno skalom. La ti da...evo nas... Berlin.

Ah du lieber der protivnierende lopta ist visoken und odletieren od hier! čuo se Harlenov glas. smjesta promijenjen iz uzbuđenog čikaškog otegnutog govora Dizzyja Deanisha, u promuklo njemačko skandiranje slogova. Der Fuhrer ist nicht sretung. Nein! Nein! Er ist kosen einčupen und posvendig popisdieren!

Ni ovdje nema ničega mrmljao je Duane. Pokušat ću s Parizom.

No, neprirodno visoki i lažni francuski iz kutije izgubio se u hihotanju i smijehu, koje je zavládalo kokošinjcem. Posljednji hitac Mikea O'Rourkea gumenom vrpcom bio je silovit pa je kosac pobjegao u pukotinu u krovu. Dale je dopuzao do

radija, spreman iskušati neke stanice, dok se Lawrence kotrljao po podu. Kevin je prekrizio ruke i stisnuo usne, dok gaje Mike podbadao tenisicom u rebra.

Čarolija je nestala. Dječaci su mogli raditi što god su htjeli.

Satima kasnije, nakon večere, u dugom, bolno slatkom sumraku ljetne večeri.

Dale, Lawrence. Kevin i Harlen odgurali su bicikle do stanice na uglu pokraj Mikeove kuće. Iiiouukii! viknuo je Lawrence.

Kiiuuuu! dopirao je odgovor iz sjene ispod brijestova, i Mike se odvezao da ih dočeka, skližući stražnjom gumom po rahlome šljunku, vrteći se kako bi gledao u istom smjeru kao i ostali.

To je bila Biciklistička patrola, koju su ova petorica dječaka osmislila dvije godine ranije, kada su najstariji bili u četvrtom razredu. a najmlađi još vjerovali u Djeda Božićnjaka. Nisu je više nazivali Biciklističkom patrolom, jer su bili svjesni značenja toga imena. Bili su previše odrasli da se pretvaraju kako patroliraju Elm Havenom. da bi pomogli ljudima u nevolji i zaštitili nevine od zlikovaca. ali su još uvijek vjerovali u Biciklističku patrolu. Vjerovali su s jednostavnim pomirenjem sa stvarnošću onoga sada, koje ih je jednom ostavilo da leže budni na Badnjak s ubrzanim pulsom i suhim ustima.

Zadržali su se na trenutak ondje, u tihoj ulici. Prva avenija nastavljala se dalje pokraj Mikeove kuće prema predgrađu, oko pola kilometra na sjever prema vodo4ornju, a zatim je skretala prema istoku dok nije nestala u večernjoj sumaglici iznad polja u blizini horizonta gdje su šume Gypsy Lane i krčma Kod crnog drveta čekali izvan vidokruga.

Nebo je bilo nježno ulašteni štit sive boje. blijedeći u satu između zalaska sunca i dolaska tame, a kukuruz na poljima bio je nizak, još uvijek ne dostižući ni do koljena jedanaestogodišnjaka. Dale je pogledao preko polja, koja su se protezala istočno pokraj daljinom umekšanih obzorja drveća, i ondje zamislio Peoriju, šezdesetak kilometara udaljenu s druge strane brežuljaka, dolina i ploha šuma, ležeći u vlastitoj riječnoj dolini i žareći se sa tisuću svjetala. Ali tamo nije bilo žara, samo horizont, koji je ubrzano tamnio, i on zapravo i nije mogao zamisliti grad. Umjesto toga. začuo je nježno šuštanje i šaputanje kukuruza. Nije bilo povjetarca. Možda je to bio zvuk rasta kukuruza, koji se nametao u svom putu uvis, kako bi postao zid koji će uskoro okružiti Elm Haven i odcijepiti ga od svijeta.

Idemo rekao je nečujno Mike i stao na pedale, naginjući se daleko preko upravljača na biciklu i krenuvši praćen pljuskom šljunka.

Dale, Lawrence, Kevin i Harlen krenuli su za njim.

Vozili su se na sjever niz Prvu aveniju u nježnom sivom svjetlu, prolazeći ispod sjene brijestova i iziživši brzo na otvoreni sumrak. Niska polja ležala su njima slijeva, a mračne kuće zdesna. Prošli su pokraj Školske ulice, kuće Donne Lou Perry i osvjetljenog bloka kuća prema zapadu. Prošli su i Crkvenu ulicu i njezin dugi hodnik, što su ga tvorili brijestovi i hrastovi. Zatim su dospjeli na glavnu cestu 151A, na kojoj su iz navike usporili prije nego su zaokrenuli desno na pust, ali još topao pločnik dvosmjerne Glavne ulice.

Okretali su pedale iz sve snage, skrenuvši na kolnik nakon prvog bloka, kako bi propustili neki stari Buick da prohujati pokraj njih. Sada su vozili na zapad, prema užarenom nebu, a pročelja zgrada u dva bloka Glavne ulice, svjetlucala su u svjetlu koje je blijedjelo. Kamion za dostavu izvukao se s mjesta gdje je bio dijagonalno parkiran, ispred Carlove taverne lfti južnoj strani ulice i pojurio prema njima. Dale je u vozaču starog GM kamiona prepoznao tatu Duanea McBridea. Vozač je bio pijan.

Svjetla! vikala su sva petorica dječaka, dok su okretala pedale bicikla pokraj kamiona. Kamion za dostavu nastavio je put bez upaljenih prednjih i stražnjih svjetala, načinivši širok zaokret iza njih uz Prvu aveniju.

Skočili su s uzdignutog pločnika na praznu ulicu i nastavili vožnju prema zapadu pokraj Druge i Treće avenije, pokraj banke i A&P zdesna, pokraj Parkside kafića i Bandstand parka, potpuno mračnog i tihog ispod brijestova, s njihove lijeve strane. Imali su osjećaj da je subotnja večer, ali tek je bio četvrtak. Nije bilo besplatne projekcije, koja bi osvjetlila noć svojim svjetlom i bukom u parku. Još ne. Ali uskoro će biti i to.

Mike je zavikao i skrenuo lijevo niz Široku aveniju kroz sjeverni predio malog parka, pokraj zastupništva za traktore i malenih kuća koje su ondje bile na okupu. Sada je zaista postajalo mračno. Iza njih, visoke ulične svjetiljke titrale su uz Glavnu ulicu, osvjetljavajući dva bloka u uskom centru grada. Široka avenija bila je tunel, koji je ubrzano postajao sve mračniji ispod brijestova iza njihovih leđa, ali i još tamniji tunel ispred njih.

Dotakni stepenice! zavikao je Mike.

Ne! vrištao je Kevin.

Mike je to uvijek predlagao. Kevin se nikada s time nije htio složiti. Neprestance su se tako zabavljali.

Prošli su još jedan blok južnije, u onom dijelu grada koji su dječaci posjećivali samo za vrijeme ovakvih sumračnih patrola. Prošli su i kroz dugu slijepu ulicu s novim kućama, gdje su živjeli Digger Taylor i Chuck Sperling, pokraj službenog završetka Široke avenije i dalje uz privatnu uličicu do vile Ashley.

Korov je gušio izbrazdani prilaz. Nepodrezane grane nisko su se spuštale i naguravale iz grmlja na obje strane ne bi li ogreble neopreznog biciklista. Bilo je potpuno mračno u ovome prilaznom tunelu do kuće.

Kao i uvijek, Dale je spustio glavu i snažno okretao pedale kako bi ostao blizu Mikea. Lawrence je dahtao ne bi li zadržao korak na svom manjem biciklu, ali nije posustajao, kao i uvijek. Harlena i Kevina pratio je samo šum kotača na šljunku. Dospjeli su na otvoren prostor pokraj ruševina stare kuće. Na stupu se ocrtavalo sivo svjetlo iznad kupina i grmlja. Kamenje pougljenjelih temelja bilo je crno. Mike se vozio oko kružnog toka, zaokrenuo desno, kao da će se popeti na korovom prekrivene kamene stepenice i skočiti u srušene temelje, a zatim je pljusnuo plosnatu kamenu ploču na trijemu, nastavljajući vožnju.

Dale je učinio isto. Lawrence je zamahnuo i promašio, ali se nije vratio. Kevin i Harlen samo su prošli pokraj ruševina, ostavljajući nalete šljunka.

Krenuli su oko širokog kruga zaraslog prilaza, škripajući i klizeći kotačima po brazdama i šljunku. Dale je primijetio koliko je postalo mračnije kada je ljetno raslinje prepriječilo svjetlo. Iza njega, vila Ashley postala je tamna zbrka, tajno mjesto spaljenih greda i srušenih katova. Najviše ju je volio takvu tajanstvenu i pomalo zloslutnu, kakva je bila sada. a ne tužnu i napuštenu, kakva je bila na danjem svjetlu.

Izronili su iz crne ceste, poredali se jedan do drugoga u Širokoj ulici i spustili niz strminu, prošavši pokraj novog dijela grada i Bandstand parka. Došli su do daha i brzo okretali pedale kako bi prešli ulicu između istoka i zapada. Svjetla kamiona, koji se uputio na zapad, osvijetlila su Harlena i Kevina, a Dale je na vrijeme pogledao unatrag da bi vidio Jima kako vozaču pokazuje srednji prst.

Sirena je zatrubila iza njih dok su se vozili biciklima kroz gotovo utihnulu Široku ulicu, na asfaltu ispod pretjerano nadsvođenih brijestova, udišući miris svježeg

pokošene trave na širokim tratinama, koje su se pružale dalje od ulice prema velikim kućama. Klizeći prema sjeveru pokraj pošte, male bijele knjižnice i veće bijele zgrade, koja je zapravo bila prezbiterijanska crkva u koju su išli Dale i Lawrence, krenuli su dalje na sjever, pokraj još jednog dugog bloka visokih kuća. gdje su se sjene listova pomicala oko uličnih svjetiljki i gdje se iz stare kuće gospođe Doubbet prosipalo jedino svjetlo na drugom katu, a kuća gospode Duggan uopće nije imala svjetla.

Domogli su se ulice Depot i uklizali do stanice na pošljunčanom raskršću, polagano dišući. Već je bila mrkla noć. Iznad njihovih glava letjeli su šišmiši. Nebo je urezalo blijede uzorke na tamnom lišću iznad njih. Dale se zagledao i opazio prvu zvijezdu na istoku.

Dečki, vidimo se sutra rekao je Harlen i zaokrenuo biciklom na zapad niz ulicu Depot.

Ostali su čekali i promatrali kako Harlen odmiče, sve dok im se nije izgubio iz vida ispod nižih hrastova i topola, koje su zatamnjele ulicu, sve dok nije nestao zvuk njegovog okretanja pedala.

Idemo prošaptao je Kevin. Mama će mi pobjesnjeti.

Mike se nasmiješio Daleu pri slabšem svjetlu, i Dale je mogao osjetiti lakoću i energiju u nogama i rukama, gotovo električni naboj potencijala u svome tijelu. Ljeto Dale je nježno udario svog brata po ramenu.

Prestani rekao je Lawrence.

Mike je stojeći okretao pedale i vozio istočno niz ulicu Depot. Na toj ulici nije bilo svjetla, a zadnji odsjaj na nebu oslikao je blijede oblike na površini ceste, koji su se brzo izbrisali pomicanjem sjena lišća.

Projurili su pokraj Old Centrala, ne progovorivši ni riječi, ali je svaki letimice pogledao desno da bi vidio zgradu, pri čemu su im poglede donekle prepriječili umirući brijestovi, a masivnost stare zgrade zaklanjala je nebo.

Kevin se prvi odvojio, skrenuvši lijevo i škripajući šljunkom niz svoj prilaz. Majka mu nije bila na vidiku, ali su unutarnja vrata bila otvorena, što je bio siguran znak da gaje zvala.

Mike je stao na raskrižju ulice Depot i Prve avenije, a za njima je ostalo školsko dvorište udaljeno cijeli jedan blok tame.

Sutra? upitao je.

Može rekao je Dale.

Može rekao je Lawrence.

Mike je kimnuo i otišao.

Dale i Lawrence ostavili su bicikle na malenom otvorenom trijemu. Mogli su vidjeti svoju majku kako se mota osvjetljenom kuhinjom. Nešto je pekla i sva je bila zajapurena.

Slušaj rekao je Lawrence, zgrabivši starijeg brata za ruku. Preko puta ulice, u tami oko Old Centrala, čuo se piskutav šum, kao da glasovi užurbano razgovaraju u obližnjoj sobi.

To je samo nečiji televizor započeo je Dale. ali tada je začuo zvuk razbijenog stakla i brzo prigušen uzvik.

Stajali su ondje još minutu, ali podigao se vjetar i lišće, koje je šuštalalo na širokom hrastu preko puta prilaza, zaglušilo je svaki novi zvuk.

Idemo rekao je Dale, još uvijek držeći bratovljevu ruku. Kročili su na osvjetljeni trijem.

ČETVRTO POGLAVLJE

Duane McBride čekao je u Bandstand parku, dok se stari nije toliko napio da su ga izbacili iz Carlove taverne. Prošlo je pola devet kada je stari izišao teturajući, zastao njišući se na pločniku, mahao šakom i psovao Doma Steaglea, vlasnika Carlove taverne (nikakvog Carla nije bilo u Elm Havenu od 1943.), a zatim se stropoštao u kamion, psujući kada su mu ključevi pali na pod, ponovo psujući kada ih je pronašao, upalio motor i čekao da se zagrije. Duane je požurio. Znao je daje stari dovoljno pijan da zaboravi da se Duane dovezao s njime, kada su došli u grad gotovo deset sati ranije kako bi pokupili nekoliko stvari iz zadružne trgovine.

Duane rekao je stari škiljeći prema sinu. Što ti ovdje, do vraga, radiš?

Duane nije odgovorio, pustivši da starome proradi pamćenje.

Ah, da napokon je rekao stari jesi li vidio prijatelje?

Jesam, tata.

Duane je napustio Dalea i ostale kasno poslijepodne, kada su otišli do gradskog igrališta igrati se loptom. Postojala je mogućnost da će stari ostati dovoljno trijezan i krenuti kući prije nego ga Dom izbaci. ^

Upadaj, mali izgovorio je stari Sjevernim bostonskim naglaskom, koji se isticao samo kada je bio jako pijan.

Ne hvala, tata. Vozit ću se straga, ako je to u redu.

Stari je slegnuo ramenima, ponovo upalio motor i pokrenuo krntiju. Duane je uskočio u stražnji dio pokraj traktorskih dijelova, koje su pokupili tog jutra. Ugurao je bilježnicu i olovku u džep košulje i šćućurio se na metalnom podu kamiona, provirujući u stranu, nadajući se da stari neće razbiti ovaj novi GM kamion, kao što je to bio učinio s posljednja dva rabljena kamiona koje su imali.

Duane je ugledao Dalea i ostale kako se voze niz Glavnu ulicu pri slabašnom svjetlu, ali nije mislio da su ovaj kamion vidjeli prije pa je ležao nisko na podu kamiona dok je stari projurio kraj njih. Čuo je i povik Svjetlal, ali stari gaje zanemario ili ga nije čuo. Kamion je, cvileći skrenuo iza ugla u Prvu aveniju i Duane se na vrijeme

uspravio da vidi staru kuću od cigala na istočnoj strani. Gradski su je klinci zvali Kuća robova, iako većina nije znala zašto.

Duane je znao zašto. Bila je to kuća starog Thompsona i mali kolodvor podzemne željeznice tisuću osamsto pedesetih godina. Duane se počeo zanimati za put, kojim su bježali robovi još kada je bio u trećem razredu i tu je temu istraživao u gradskoj knjižnici u Oak Hillu. Osim Thompsonove postaje, postojale su još dvije stanice podzemne željeznice u okrugu Creve Coeur. Jedna, stara seoska drvenjara, koja je pripadala obitelji Quakera u dolini rijeke Spoon prema Peoriji, izgorjela je prije Drugoga svjetskog rata. No, druga je pripadala obitelji klinca, koji je išao s Duaneom u treći razred i jedne se subote Duane odvezao biciklom trinaest i pol kilometara tamo i natrag samo da bi vidio to mjesto. Duane je pokazao malome i njegovoj obitelji gdje se nalazila tajna soba iza ormara pod stubištem. A zatim se vratio kući. Stari te subote nije pio pa je Duane izbjegao batine.

Projurili su pokraj kuće Mike O'Rourkea, prošavši gradsko igralište na sjeveru grada i skrenuli na istok pokraj vodotornja. Duane se kotrljao po podu kamiona kada su dospjeli na šljunak. Čučnuo je i zatvorio oči dok je šljunak letio, a prašina ga okruživala, škakljajući mu vrat pod teškom kariranom košuljom, gnijezdeći mu se u kosi i između zuba.

Stari nije sletio s ceste, iako je zamalo promašio skretanje na okružnu cestu broj šest. Kamion je zakočio, klizao i nagnuo se, ponovo se uspravio, a zatim su se zaustavili na prepunom parkiralištu krčme Kod crnog drveta.

Samo na minutu, Duane. Stari ga je potapšao po ramenu. Samo da pozdravim dečke prije nego krenemo kući popravljati traktor.

U redu, tata.

Duane se smjestio niže na podu kamiona, naslonio glavu na stražnji dio kabine i izvukao svoju istrošenu bilježnicu i olovku. Bilo je potpuno mračno, zvijezde su se vidjele iznad drveća iza krčme, ali je dovoljno žutog svjetla prodiralo kroz zaslon vrata i omogućilo Duaneu čitanje samo ako bi jako napregnuo oči.

Bilježnica je bila debela, zgužvana od znoja i uprljana prašinom, a stranice su gotovo posve bile ispunjene Duaneovim sićušnim rukopisom. Bilo je gotovo pedeset sličnih bilježnica na tajnome mjestu u njegovoj podrumskoj sobi kod kuće.

Duane McBride znao je da želi postati pisac još kada je imao šest godina.

Duaneovo čitanje čitao je knjige u cijelosti već kao četverogodišnjak oduvijek je za njega bilo drugi svijet. Ne bijeg, jer mu je rijetko kada bio potreban bijeg pisci se trebaju suprotstaviti svijetu, ako ga žele promatrati kako treba ali svejedno drugi svijet, koji te mogao ispuniti moćnim glasovima, što su prenosili još moćnije misli.

Duane je oduvijek volio staroga, jer je s njim dijelio knjige i ljubav prema čitanju.

Duaneova je majka umrla prije negoli je imao dovoljno godina daje uistinu upozna i protekle su godine bile teške, imanje je išlo k vragu i stari je počeo piti, povremeno ga je tukao, a još češće zapuštao. Ali bilo je i dobrih trenutaka, uobičajenoga protjecanja dana kada bi se stari odrekao alkohola, ciklusa teškoga rada ljeti, čak i kada nisu mogli držati korak sa svim poslovima na imanju, dugih večeri kada bi njih dvojica razgovarali s ujakom Artom. Trojica neženja pripremala bi odreske u stražnjem dvorištu i razgovarala o svemu ispod zvijezda, uključujući u razgovor i zvijezde.

Duaneov je stari odustao od Harvarda, ali je stekao diplomu inženjera na Sveučilištu Illinois prije nego se vratio upravljati majčinim imanjem. Ujak Art bio je putnik i pjesnik. Jedne je godine bio pomorski trgovac, a sljedeće predavao u privatnim školama u Panami, Urugvaju ili Orlandu. Čak i kada su previše popili,

njihov je razgovor bio zanimljiv trećem neženji u krugu, mladome Duaneu, i on je upijao informacije nezasitnim apetitom nadarene osobe.

Nitko u školskom sustavu Elm Havena ni okruga Creve Cour nije smatrao Duanea darovitim. Taj termin jednostavno nije postojao u ruralnom Illinoisu 1960. Bio je debeo i čudan. Učitelji su ga često opisivali u pisanim izvješćima i na rijetkim roditeljskim sastancima kao neurednog, nemotiviranog i nepažljivog. Ali nije bio disciplinski problem. Samo razočaranje. Duane se nije dovoljno trudio.

Suočen s učiteljima, Duane bi se ispričavao, smiješio i nastavio baviti projektima, koji su ga u to vrijeme zaokupljali. Škola mu nije bila problem, zapravo čak ni prepreka budući da mu se sviđala ideja škole. Bila je samo odvlačenje pažnje od njegovih istraživanja i priprema da postane pisac.

Možda bi škola i bila samo ometanje pažnje, da nije postojalo nešto u Old Centralu što ga je zabrinjavalo. Ne toliko ostali klinici. Čak ni ravnatelj i učitelji, koji su ostavljali dojam tupoglavaca i provincijalaca. Postojalo je tu nešto drugo.

Duane je naprezao oči pri slabom svjetlu i okrenuo nekoliko stranica unatrag do jučerašnjeg dana, posljednjeg dana škole:

Čini se da ostali ne primjećuju miris, koji se ovdje širi ili, ako ga primjećuju, ne govore o tome: smrad hladnoće, zarazni miris pretinca za meso, blagi nagovještaj truleži, kao kada je uginula junica tamo iza južne bare pa je stari i ja tjedan dana nismo mogli pronaći.

Svjetlo je čudno u Old Centralu. Gusto. Kao kada me stari odveo u napušteni hotel u Davenportu s namjerom da pograbi sve one stvari i obogati se. Gusto svjetlo. Filtrirano kroz prašinu i debele zastore i sjećanja na nekadašnju slavu. Isti pljesniv, beznadan miris. Sjećaš li se zraka svjetlosti s visokog prozora, koje su obasjavale parketni pod u onoj napuštenoj plesnoj dvorani, kao s prozora od obojenog stakla iznad stubišta Old Centrala?

Ne. Više je to osjećaj proročanstva? Zla? Previše melodramatično. Osjećaj svjesnosti i jednog i drugog mjesta. I zvuka štakora koji trčkaraju u zidovima.

Pitam se zašto nitko ne govori o zvuku štakora u Old Centralu. Baš i ne mislim da bi se okružni ljudi u zdravstvu previše oduševili osnovnom školom sa štakorima, štakorskim izmetom posvuda, štakorima koji trče po vrhovima cijevi dolje u podrumu gdje se nalaze zahodi. Sjećam se kada sam bio u drugom razredu u Old Centralu i kada sam išao dolje...

Duane je preskočio neke odlomke, dok nije došao do zabilješki, koje je napisao tog poslijepodneva u Bandstand parku.

Dale, Lawrence (nikada Larry), Mike, Kevin i Jim. Kako ih opisati kada su slični kao jaje jajetu?

Dale, Lawrence. Mike, Kevin i Jim. (Kako to da svi Jima zovu Harlen? Čovjek dobije osjećaj da ga čak i njegova mama tako zove. Naravno ona više i nije Harlen. Kada se razvela, uzela je staro prezime. Koga još poznajem u E. H.. a da se razveo?

Nikoga, ako ne računaš suprugu ujaka Arta. koju nikada nisam upoznao i koje se on, vjerojatno, niti ne sjeća, jer je bila Kineskinja, a brak je trajao samo dva dana, dvadeset dvije godine prije moga rođenja.)

Dale. Lawrence, Mike. Kevin i Jim.

Kako ih usporediti kada su slični kao jaje jajetu? Frizure:

Dale ima kratko podrezanu frizuru Elm Havena. Stari Friers frizira je u svojoj jezivoj brijačnici (znak brijačnice = znak obrtnika. Krv što teče u spiralama. Možda su u srednjem vijeku bili vampiri). Ali Daleova je kratka frizura naprijed malo duža, dovoljno duga kosa da se spuste šiške niz čelo. Dale ne obraća pozornost svojoj kosi. (Osim onaj put kada gaje mama ošišala u trećem razredu pa je pustila one komade i dugačke rezove, mali arhipelag ćelavih mrlja, tada je Dale nosio kapu mlađih izviđača, čak i u učionici.)

Lawrenceova je kosa kraća, sprijeda zalijepljena voskom. Pristaje mu uz naočale i zečje zube. Mršavo mu se lice doima još mršavijim. Pitam se kako će frizure izgledati u budućnosti? Recimo, 1975. godine? Jedno je sigurno, neće izgledati kao u znanstvenofantastičnim filmovima u kojima su glumci modernog izgleda, sa svjetlucavom odjećom i okruglim kopicama. Možda duge kose? Kao u danima T. Jeffersona? Ili zalizane s razdjeljkom na sredini, kao što stari izgleda na svojim harvardskim fotografijama? Jedno je sigurno, svi ćemo promatrati svoje sadašnje fotografije i pomišljati kako smo izgledali kao idioti (geeks).

Duane je zastao, skinuo naočale i razmišljao o podrijetlu riječi geek. Znao je daje označavala čovjeka u cirkuskoj sporednoj predstavi koji je odgrizao glave pilićima. To mu je rekao ujak Art, a on je bio pouzdan kada se radilo o riječima, ali koja je bila etimologija te riječi?

Duane je sam šišao kosu, kada bi se sjetio da to učini. Na vrhu je bila dugačka, mnogo duža nego li je to bilo uobičajeno za dječaka šezdesetih godina, ali iznad ušiju ošišana prilično kratko. Nije je češljao. Sada je bila prljava, zbog prašnjave vožnje iz Elm Havena. Duane je ponovo otvorio bilježnicu.

Mike: isti tip kratko ošišane kose, vjerojatno djelo njegove mame ili jedne od sestara, budući da nemaju dovoljno novca za brijanja, ali na O'Rourkeu nekako izgleda bolje. Sprijeda je kosa duža, ali ne strši, nema ni šiške. Nikada na to nisam obratio pozornost, ali Mike ima duge trepavice kao djevojčica. Oči su mu čudne, tako sivoplave da ih možeš primijetiti izdaleka. Njegove bi sestre vjerojatno bile spremne ubijati samo da mogu imati takve oči. Ali ne izgleda kao curica, nije feminentan (piše li se tako?), samo na neki način zgodan. Nešto kao senator Kennedy, ali nije mu nimalo nalik, ako to uopće ima smisla. (Ne sviđa mi se kada Mailer ili netko drugi opisuje lik uspoređujući ga s glumcem ili tome slično. Lijeno.) Kosa Kevina Grumbachera na neki način strši, kao četka iznad zečjeg lica. Pristaje mu uz istaknutu Adamovu jabučicu, pjege i nervozan osmijeh te općenit dojam nervoznog zaprepaštenja. Uvijek očekuje mamicu da ga pozove kući.

Jimova kosa Harlenova kosa nije baš jako kratka, iako je kraća. Donekle četvrtasto lice s čuperkom kose na vrhu. Jim Harlen podsjeća me na glumca kojeg smo gledali na besplatnoj projekciji prošloga ljeta, u filmu Gospodin Roberts, tipa koji je glumio zastavnika Pulvera. Jack Lemmon. (Ups, opet ti. Samo ti opisuj likove u svojim knjigama kako izgledaju kao filmske zvijezde; pomoći će pri izboru glumaca kada se prodaju Hollywoodu.) Ali Harlen doista izgleda kao onaj zastavnik Pulver. Iste usne. Isti nervozni, smiješni pokreti. Isto napeto, sarkastično brbljanje. Ista frizura? Koga je za to briga?

O'Rourke je nekako miran, vođa na način na koji je i Henry F. onda bio glavni u tom filmu. Možda Jim Harlen samo izigrava lik iz tog filma? Možda svi mi oponašamo likove, koje smo vidjeli na besplatnim projekcijama prošloga ljeta, a da toga nismo ni svjesni?

Duane je zatvorio bilježnicu, skinuo naočale i protrljao oči. Bio je umoran, iako toga dana nije ništa radio. I gladan. Pokušao se sjetiti što je pripremio za doručak, ali je odustao. Kada su se ostali razbježali zbog ručka, Duane je ostao u kokošinju pišući zabilješke i razmišljajući.

Duane je bio umoran od razmišljanja.

Iskočio je iz kamiona i prošetao do ruba šume. Krijesnice su treperile u tami. Duane je mogao čuti žabe i cvrčke kako se dozivaju oko potoka u klancu, što se prostirao ispod njega. Brežuljak iza krčme bio je prekriven otpacima i smećem, crni oblici nasuprot još crnje pozadine. Duane je otvorio patentni zatvarač i pišao u tamu, osluškujući kako mlaz pada dolje na nešto metalno. Prodoran smijeh dopirao je kroz osvijetljeni prozor i Duane je mogao razabrati glas staroga kako se uzdiže iznad ostalih i sprema pogoditi ih ključnim riječima u priči.

Duane je volio priče staroga, ali ne kada je bio pijan. Inače, šaljive priče pretvorile bi se u opake i crne, obrubljene cinizmom. Duane je znao da stari sebe smatra promašajem. Neuspjeli student s Harvarda, neuspjeli inženjer, neuspjeli farmer, neuspjeli izumitelj, neuspjeli brzoseobogati poslovni čovjek, neuspjeli suprug, neuspjeli otac. Duane se uglavnom slagao s procjenom starog, iako je mislio da bi porota još uvijek mogla zasjedati na posljednjoj točki optužnice.

Duane se vratio do kamiona i popeo u kabinu, ostavljajući vrata otvorena kako bi izašao zadah viskija. Znao je da će svaki konobar, koji je večeras u smjeni, izbaciti staroga prije negoli postane nasilan. ; znao je da će ugurati staroga u stražnji dio kamiona da se ne bi opirao ili zgrabio volan, i tada će on, Duane.

jedanaestogodišnjak od prošloga ožujka, učenik s prosjekom dobar, s kvocijentom inteligencije većim od 160, ako je vjerovati ujaku Artu, koji gaje prije dvije zime odvuкао na Sveučilište Illinois na testiranje iz Bog zna kojeg razloga tada će odvesti staroga kući, spremiti ga u krevet, pripremiti večeru i poći u staju da vidi odgovaraju li kupljeni dijelovi za njihov traktor.

Kasnije, mnogo kasnije, Duanea je probudilo šaputanje.

Čak i u poiusnu znao je da je kod kuće. Vozio je staroga preko dva brda, pokraj groblja i kuće Daleovog ujaka Henryja, zatim dalje okružnom cestom broj šest do imanja; smjestio je staroga, koji je hrkao, u krevet i postavio novi razvodnik prije nego je ušao u kuhinju pripremiti hamburgere. Ali. iznenadio se što je zaspao uz slušalice koje su mu još uvijek šaputale u uho.

Duane je spavao u podrumu, u kutu koji je odvojio visećim pokrivačem i s nekoliko sanduka. Nije bilo tako jedno kako se doimalo na prvi pogled. Drugi je kat zimi bio previše hladan i prazan, a stari je odustao od spavanja u sobi, koju je dijelio s Duaneovom majkom. Tako je stari sada spavao na ležaju u sobi za goste, a Duane je imao svoj podrum. Bilo je toplo tamo dolje blizu peći, čak i kada su vjetrovi

puhali preko strništa u hladnome trbuhu zime. Tamo je bio i tuš, a na drugome katu samo kada, i Duane je dolje donio i krevet, ormar, svoje stvari za laboratorij i tamnu komoru, radni stol i elektroniku.

Duane je slušao radio kasno noću još otkako je bio trogodišnjak. I stari je to običavao, ali je odustao prije nekoliko godina.

Duane je imao kristalnu liniju i prijemnike kupljene u prodavaonici, Heath opremu i nanovo sastavljene konzole, radio za kratke valove pa čak i novi model tranzistora. Ujak Art predložio je Duaneu da se učlani u radioamatere, ali Duanea to nije zanimalo. Nije htio odašiljati, htio je slušati.

I slušao je, kasno noću u sjenama svoga podruma, s posvuda rastegnutim žicama antena, koje su se protezale uz vodovodne cijevi i van, kroz prozore. Duane je slušao stanice Peorije, i Des Moinesa, i Chicaga, i naravno velike stanice iz Clevelanda i Kansas Cityja, ali najviše je uživao u udaljenim stanicama, u šapatu iz North Caroline, i Arkansasa, i Toleda, i Toronta, i povremeno, kada bi ionski omotač bio u redu i sunčeve pjege mirne, brbljanje na španjolskom ili usporene Alabama tonove koji su zvučali gotovo strano, ili dozivni signal stanice iz Kalifornije ili kontakt emisiju iz Quebeca. Duane je slušao sportski program, zatvarajući oči u tami Illinoisa i zamišljajući reflektorima osvjetljene stadione, na kojima je trava bila zelena, kao što je krv u arterijama crvena, i slušao je glazbu. Sviđala mu se klasika, volio je Big Band, ali je živio za jazz. No, najviše Duane je uživao u kontaktemisijama u kojima strpljivi, nevidljivi domaćini čekaju na bezlične slušatelje da nazovu i izbrbljaju svoje nesuvisle, ali vatrene komentare.

Ponekad je Duane zamišljao džPJe jedini član posade na nestalom svemirskom brodu, već svjetlosnim godinama daleko od Zemlje, nemoćan da se vrati, osuđen da se nikada ne vrati, nemoćan čak i da stigne do svojega odredišta u jednom ljudskom životu, ali još uvijek povezan ovim rasprostranjenim lukom elektromagnetske radijacije, uzdižući se sada kroz luk nalik, slojeve starih radioemisija, putujući unatrag kroz vrijeme dok putuje naprijed u svemiru, slušajući glasove čiji su vlasnici umrli davno prije, krećući se natrag prema Marconiju, a zatim do potpune tišine.

Netko je šaputao njegovo ime.

Duane se uspravio u tami i shvatio da su mu slušalice još uvijek na mjestu.

Isprobavao je novu Heath opremu prije nego je pošao na počinak.

Glas se ponovo začuo. Vjerojatno je bio ženski, ali se doimao čudno bespolnim. Ton je bio tanak zbog udaljenosti, ali je bio jasan poput zvijezda koje je ugledao oko ponoći na putu iz staje. To je dozivalo njegovo ime. Duane. Duane, dolazimo po tebe, dragi moj.

Duane je sjedio na krevetu i stisnuo slušalice još čvršće. Glas, čini se, nije dopirao kroz slušalice. Činilo se kao da je dopirao ispod kreveta, iz tame iznad toplinskih cijevi, iz zidova od pepeljastih blokova cigle.

Mi ćemo doći, Duane, dragi moj. Doći ćemo uskoro.

Duane nitko nije zvao dragi moj. Čak ni u šali. Nije imao pojma je li ga majka tako zvala dok je bila živa. Duane je skliznuo rukom po žici slušalice i pronašao hladan priključak na dekama, gdje gaje iščupao nakon što je isključio prijemnik.

Uskoro ćemo doći. Duane, dragi moj glas mu je uporno šaputao na uho. Čekaj nas, dragi moj.

Duane se nagnuo u tami, napipao izvučenu žicu i upalio svjetlo.

Slušalice nisu bile u utičnici. Prijemnik je bio isključen. Nijedan njegov radio nije bio uključen. Čekaj nas, dragi moj.

PETO POGLAVLJE

Dale je nanjušio Smrt prije nego ju je ugledao.

Bio je petak, treći lipnja, njihov drugi dan ljeta, i grupica prijatelja igrala se loptom još od doručka. Do sredine poslijepodneva bili su oblijepljeni prašinom od znoja pretvorenom u blato. Tada je Dale nanjušio dolazak Smrti.

Isuse! zavikao je Jim Harlen sa svoje pozicije između prve i druge baze. Što je to? Dale je upravo zakoračio do oznake za bazu pripremajući se na udarac palicom, ali se sada vratio korak natrag i pokazao prstom.

Miris se širio s istoka, dopirući s povjetarcem niz zemljani put, koji je povezivao gradsko igralište s Prvom avenijom. Taj je zadah bila Smrt trulež, smrad nedavno pregaženoga trupla, do rasprsnuća naduti plinovi bakterija što operiraju u trbusima mrtvih i dolazila je sve bliže.

Oh, fuujjj rekla je Donna Lou Perry s brežuljka bacača. Držala je loptu u desnoj ruci, podigla bejzbolsku rukavicu preko usta i nosa, i okrenula se u pravcu koji je Dale pokazivao.

Teretni kamion polako je skrenuo s Prve avenije i otkotrljao se niz devedesetak metara zemljanog puta prema njima. Kabina kamiona bila je upadljivo crvena, a prikolica zaštićena čvrstim drvenim letvama. Dale je mogao vidjeti četiri noge kako izviruju prema gore, možda krave ili konja, teško je bilo procijeniti s ove udaljenosti. Leš je očito bio bačen među ostale, kopita su se pružala prema nebu kao u mrtve životinje na crtanom filmu. Ovo nije bio nikakav crtani film.

Auuuu, daj nas pusti na mira rekao je Mike s pozicije hvatača iza bazne pločice.

Navukao je majicu preko usta i nosa. dok se smrad sve snažnije približavao.

Dale se odmaknuo još korak od baze. suznih očiju i uzburkanog želuca. Teretni je kamion stigao do kraja zemljanoga puta i stao na travnatom parkirališnom mjestu iza nenatkrivenih tribina s njegove desne strane. Činilo se kao da se zrak oko njih zgušnjava, dok se smrad onih mrtvih stvari zatvarao nad Daleovim licem kao ruka. Kevin je laganim korakom dotrčao s treće baze. Je li ono Van Syke?

Lawrence je sišao s klupe i stao pokraj Dalea, dok su obojica napregnuli oči prema kamionu ispod nisko navučenih šiltova svojih bejzbolskih kapa.

Ne znam rekao je Dale. Ne mogu vidjeti unutrašnjost kabine zbog glupog odsjaja.

Ali Van Syke ga obično vozi ljeti, zar ne?

Gerry Daysinger čekao je iza Dalea. Sada je držao svoju palicu kao kakvu pušku i načinio grimasu. Aha, Van Syke ga vozi, veći dio vremena.

Dale je pogledao onižeg dječaka. Svi su znali daje Gerryjev otac ponekad vozio teretni kamion ili je kosio groblje. Obavljao je usputne poslove u gradu za koje se obično brinuo Van Syke. Nitko nije nikada vidio gospodina Van Sykea s prijateljem, ali se Gerryjev otac ponekad družio s njim.

Kao da im je pročitao misli, Daysinger je rekao: To je Van Syke. Moj stari je danas gore u Oak Hillu zaposlen građevinskim poslom.

Donna Lou došetala je s brežuljka, još uvijek s rukavicom preko donjeg dijela lica. Što hoće?

Mike O'Rourke slegnuo je ramenima. Ne vidim nikakve mrtve stvari u okolici, a vi?

Osim Harlena rekao je Gerry, kvrcnuvši grumen prašine prema Jimu, koji je dugim koracima trčao pridružiti se grupi.

Teretni je kamion stajao ondje, udaljen oko devet metara, s prednjim staklom neprozirnim od odsjaja i s debelim slojevima boje na kabini, koji su nalikovali

slijepljenoj krvi. Kroz tanke letvice sa strane, Dale je mogao nazrijeti sive i crne kože, još jedan nagovještaj papka blizu stražnje strane kamiona, nešto veliko, smeđe i naduto odmah iza kabine. Četiri noge, koje su stršile prema nebu, pripadale su kravi. Dale je još niže navukao šilt kape pa je mogao vidjeti bijelu kost kako izviruje kroz istrunulu kožu. Zrak je bio gust odjzujanja muha, koje su se nadvile nad kamion poput plavog oblaka.

Što on hoće? ponovo je upitala Donna Lou. Učenica šestog razreda već se godinama družila s dječacima Biciklističke patrole. Bila je najbolja bacačica u njihovim slučajno okupljenim timovima. Ovog je ljeta Dale primijetio kako je narasla, to i obline ispod njezine majice.

Hajdemo ga pitati rekao je Mike. Bacio je rukavicu i počeo koračati prema čistini na stražnjoj strani.

Dale je osjetio kako mu je srce poskočilo. Van Syke mu se nije sviđao, čak ni u najboljem izdanju. Kada je razmišljao o njemu čak i u kontekstu škole s učiteljima i doktorom Ronom na dovoljnoj udaljenosti od njega i njegovih prijatelja pred očima mu je titrala slika dugih, paukolikih prstiju s blatom ispod noktiju, blatno ocrtanih bora na pozadini vrata crvenog od bubuljica i žutih zubi, koji su doista bili preveliki. Kao zubi štakora na smetlištu.

I sama pomisao na približavanje tom kamionu tom smradu nagnala je Daleovu utrobu na novo podrhtavanje.

Mike je došao do ograde i provlačio se kroz usku rupu u njoj.

Hej, čekaj malo! zazvao gaje Harlen. Pogledaj!

Neki se klinac vozio niz zemljani put i sada je bicikl skrenuo na desno polje i prešao prašnjavi unutrašnji teren uz prštanje zemljanih gruda.

Dale je zapazio da se radilo o ženskom biciklu i da ga je vozila djevojčica Sandra Whittaker, prijateljica Donne Lou.

Oh, fuuuuj rekla je Sandy, dok je polagano uklizala biciklom blizu njihove grupice. Što je to krepalo?

Mikeovi mrtvi rođaci upravo su se dovezli ovamo rekao je Harlen. Baš je krenuo zagrliti ih.

Sandy je Harlenu uputila značajan pogled, a zatim ga nestrpljivom kretnjom svojih pletenica potpuno zanemarila. Imam vijesti. Događa se nešto čudno!

Što? upitao je Lawrence i namjestio naočale. Njegov je glas bio napet.

J. R, Barney i svi ostali sada su kod Old Centrala. Tamo je i Cordie i njezina mama čudakinja. Roon je ondje. Svi. Traže Cordie nog glupog brata.

Tubbyja? upitao je Gerry Daysinger. Protrljao je svoj šmrkav nos rukom i obrisao je o svoju sivu majicu. Mislio sam da je pobjegao u srijedu.

Aha zadihano je govorila Sandy, obraćajući se sada Donni Lou, ali Cordie misli da je još uvijek u školi. Čudno, ha?

Idemo rekao je Harlen, trčeći prema redu bicikala u blizini prve baze. Ostali su ga slijedili, povlačeći s ograde ručke upravljača na biciklima, trpajući bejzbolske rukavice na svoje upravljače ili na palice prebačene preko ramena.

Hej! zazvao ih je Mike s druge strane. Što je s Van Sykeom?

Daj mu poljubac umjesto nas vikao je Harlen i započeo okretati pedale bicikla niz zemljanu cestu.

Dale ga je slijedio, Lawrence i Kevin bili su odmah iza njega. Dale je snažno okretao pedale, pretvarajući se da je uzbuđen zbog Sandynih vijesti. Bilo što samo da pobjegne od zadaha Smrti i nijemog teretnog kamiona.

Mike je pričekao minutu, dok su se ostali razbježali, ostavljajući oblak prašine.

Daysinger nije imao bicikla, ali se vozio naprijed

na Grumbacherovom biciklu, a Kevinove su se duge noge podizale i spuštale dok je neumorno okretao pedale. Donna Lou bacila je letimičan pogled prema Mikeu, a zatim se popela na svoj plavobijeli bicikl, bacila rukavicu u košaricu, i odvezla se sa Sandy.

Na trenutak je Mike ostao posve sam na bejzbolskom igralištu. Samo on i grozan smrad mrtvih stvari te nijemi kamion. Mike je stajao ondje, odmah iza ograde, i zagledao se u kamion. Vani je danas bilo bar trideset stupnjeva. Sunce je bilo toliko jako da mu je znoj u potocima tekao niz prašnjavi vrat i obraze. Kako je to Van Syke mogao podnijeti ako je bio u toj kabini zatvorenih prozora?

Mike je ondje stajao, dok je banda klinaca stigla na Prvu aveniju i skrenula desno na asfaltiranu cestu. Sandy i Donna Lou bile su posljednje, koje su nestale iz vida iza reda brijestova.

Muhe su zujale. Nešto se u stražnjem dijelu teretnog kamiona pomaknulo uz blagi, vodenasti zvuk, a smrad je bivao sve gori, postao je gotovo vidljiv u zraku što se zgušnjavalo. Mike je osjetio kako ga sve više obuzima panika, kao kada bi kasno noću začuo struganje u bakinoj sobi ispod njegove, pa bi pomislio kako to

njezina duša grebe u pokušaju da se oslobodi. Ili kao kada bi predugo klečao na svečanoj misi, poluhipnotiziran tamjanom, litanijom i vlastitom pospanošću, razmišljajući o svojim grijesima i užasnim vatrama u paklu i sluzavim stvarima koje ga tamo čekaju.

Mike je zakoračio još pet koraka bliže prema kamionu. Skakavci su bježali pred njime u suhoj travi. Jedva vidljiva sjena nazirala se kroz odsjaj prednjega prozora. Mike je zastao i pokazao kamionu i onima koji su unutra bili živima i mrtvima srednji prst. Zatim se polako okrenuo i koračao natrag kroz rupu u drvenožičanoj ogradi, prisiljavajući se da ne trči, ali iščekujući tresak vrata kabine i jurnjavu teških koraka.

Čulo se samo zujanje muha. Zatim se lagano, s podnožja kamiona, uzdiglo tiho mijaukanje, koje se pretvorilo u dječji plač. Mike se ukočio dok je stavljao ruke u rukavicama na ručke upravljača.

Nije bilo nimalo sumnje. Maleno dijete plakalo je tamo otraga u toj kolijevci smrti, napunjenoj pregaženim truplima, koja su ostrugana s asfalta, mrtvim psima s prosutim crijevima, nadutom stokom i bjelookim konjima, ugojenim prašćićima i gnjilim iznutricama s desetak farmi.

Plakanje je raslo u jakosti i snazi, prelazeći u plač koji se savršeno slagao s Mikeovim iznenadnim ubodom straha, a zatim se stišalo do mrmljanja, kao da se to, što god je već tamo bilo, hranilo. Dojilo.

Mike je pogurao bicikl dalje od ograde laganim korakom. Provezao se na biciklu pokraj prve baze, skrenuo na prašnjavi put i uputio se prema Prvoj aveniji.

Nije zastao. Nije se niti osvrnuo.

Ugledali su automobile i komešanje na udaljenosti od jednog bloka kuća. J. R. Congdenov mat crni Chevy bio je parkiran na školskom zemljištu, odmah do policijskog automobila i staroga plavog kamioneta, za koji je Dale pretpostavio da pripada mami Cordie Cooke. I Cordie je bila tamo, odjevena u istu bezobličnu haljinu koju je nosila cijeli prošli mjesec u školu, a predebela žena sanjarskog lica pokraj nje zasigurno je bila njezina majka. Doktor Roon i gospođa Doubbet stajali su u podnožju stepenica kod sjevernog ulaza, kao da su blokirali put. Mirovni sudac i gradski policajac Barney stajali su između dviju skupina, kao kakvi suci. Dale i ostali uklizali su na travnati teren desetak metara od skupine odraslih. Ne toliko blizu da ih potjeraju, ali ni toliko daleko da ne mogu čuti što se govori. Dale

je podigao pogled, dok je Mike okretao pedale i zaustavio se u blizini. Lice njegova prijatelja bilo je blijedo.

A ja tvrdim da Terence nije došao kući u srijedu! vikala je gospođa Cooke. Ženino debelo lice bilo je preplanulo i namreškano u bore, koje su Dalea podsjetile na Mikeovu hvatačku rukavicu. Oči su joj imale isti sivi, isprani, beznadni pogled, koji je prepoznao kod svoje kolegice Cordie iz razreda.

Terence? prošaputao je Jim Harlen i načinio grimasu.

Da, gospođo rekao je Barney, još uvijek stojeći između debele žene te ravnatelja i učiteljice. Doktor Roon to razumije. Ali oni su sigurni daje napustio školu.

Moramo saznati kamo je otišao nakon škole.

Ma to su sranja! viknula je gospođa Cooke. Moja Cordelia kaže da ga nije vidjela kako prelazi školsko dvorište, a moj Terence se ne bi usudio otići iz škole bez dopuštenja. On je dobro dijete. A ja bih ga i dobrano namlatila po guzici da učini takvo što.

Kevin se okrenuo prema Daleu i podignuo obrvu. Dale nije odvajao pogled od skupine napetih odraslih.

Molim vas, gospođo Cooke započeo je niski, ćelavi, podmukao mali mirovni sudac svi znamo da Tubby, ovaj, Terence ponekad izvodi svoje nestašluke i ...

Gospođa Cooke opsovala je malog čovjeka. Začepi gubicu, J. R Congden. Svi znaju daje tvoj mali C. J. najpodmukliji mali šupak, koji je ikada nosio džepni nožić.

Nemoj ti meni govoriti o nestašlucima moga Terencea. Pogledala je prema mršavome policajcu, kojeg su svi u gradu zvali Barney, i uperila nezgrapni prst prema doktoru Roonu i Staroj Debeloj Guzici. Gospodine policajce, ovi ljudi nešto skrivaju.

Barney je načinio pokret objema rukama, dlanovima podignutim prema gore.

Dajte, dajte, gospodo Cooke. Znae da su tražili posvuda. Gospođa Doubbet vidjela je Terencea kako napušta školu to poslijepodne, prije nego su ostala djeca bila puštena.

A ja vam kažem da je i to sranje! vikala je Cordiena mama. Sama se Cordie osvrnula preko ramena, ugledala grupu klinaca i uputila im neprijateljski pogled. Čini se da se gospoda Doubbet oporavila od zaprepaštenja. Nitko nema pravo razgovarati sa mnom na ovaj način. Odgojiteljica sam u ovom okrugu gotovo četrdesetljeća i ja...

Ma zaboli me guzica koliko si dugo učiteljica govorila je gospođa Cooke. Mamice, ona laže, uzviknula je Cordie Cooke, povlačeći majčinu bezobličnu haljinu. Zurila sam kroz prozor i nigdje nisam vidjela Tubbyja. Stara Debela Guzica nije ga tražila.

Samo malo, mlada damo započeo je doktor Roon. Dugi su mu se prsti poigrali s lancem za sat na prsluku. Razumijemo da si uzrujana bratovljevom, ovaj, privremenom odsutnošću, ali ne možemo dopustiti ovakvo...

Reci mi gdje je moj dečko! vrištala je gospođa Cooke, gurajući mirovnog suca kao da pokušava dohvatiti ravnatelja svojim malim, debelim rukama.

Hej! Hej! uzviknuo je J. R Congden, zakoračivši korak unatrag.

Barney je ponovo zakoračio između ovo dvoje, govorio je nešto brzo i ozbiljno Cordienoj majci, tonom koji djeca nisu mogla čuti, a zatim je nešto potihlo rekao doktoru Roonu.

Slažem se da bismo trebali nastaviti razgovor daleko od, ovaj, očiju javnosti čuo se glas doktora Roona.

Barney je kimnuo, još nešto rekao i skupina je ušla u Old Central. Cordie je pogledala preko ramena prema Daleu i ostalima, ali na njezinom licu više nije bilo neprijateljstva. Jedino tuga i nešto kao strah.

Bilo bi bolje ako bi nam se, ovaj, mogao pridružiti gospodin Cooke govorio je doktor Roon dok su ulazili u školsku zgradu.

Osjeća se nekako jadno cijeli tjedan izgovorila je Cordiena mama umornim, jednoličnim glasom.

Cijeli ovaj tjedan pije kao smuk rekao je Jim Harlen, imitirajući nazalni Okie izgovor gospođe Cooke. Harlen je napregnuo oči prema suncu i sada već praznom parkiralištu. Sranje, već je kasno, a obećao sam mami da ću pokositi dvorište.

Mislim da je ovdje zabava gotova.

Lawrence je pogurao naočale još više na nos. Što mislite, kamo je otišao Tubby? Harlen se nagnuo nad Lawrencea, izobličio lice u groznu grimasu, i podigao prste kao pandže. Nešto ga je uhvatilo, glupane. A večeras će se domoći i tebe!

Nagnuo se još bliže dok mu je slina kapala na bradu.

Prestani rekao je Dale, zakoračivši između Harlena i svoga brata.

Prestani Harlen je ponovio kao papiga neprirodno visokim glasom. Ne uzlujavaj moga majog blata! Prenemagao se i izvodio piruete, sav u izvijanju ručnih zglobova i lepršanju prstiju. Dale nije ništa rekao.

Bolje kreni ako misliš pokositi to dvorište rekao je Mike. U glasu mu se osjećala žestina. Harlen je pogledao O'Rourkea, za tren oklijevao i rekao: Aha. Vidimo se, prijatelji i odvezao se biciklom niz ulicu Depot.

Vidite. Rekla sam vam daje čudno govorila je Sandy i odvezla se s Donnou Lou. Donna je zaviknula preko ramena Sutra! dok su se približavale redu brijestova, što su stražarili na jugoistočnoj strani školskog dvorišta.

Dale je mahnuo. Gerry Daysinger reče: K vragu, ništa se više neće dogoditi. Idem kući popiti gazirani sok. Otrčao je prema svojoj drvenoj kući obloženoj katranom i položenoj na pepeljastim blokovima preko puta Školske ulice.

Keviiiiinneee! Kreštav uzvik zazvučao je kao Tarzanov povik u izvedbi Johnnija Weissmullera. Glava i ramena gospođe Grumbacher bili su jedva vidljivi na prednjim vratima.

Kevin nije tratio vrijeme na opraštanje, već je samo okrenuo bicikl i otišao. Sjena Old Centrala protezala se gotovo do Druge avenije, proždirući boju s terena i igrališta, koja su ležala zelena na mjestima na kojima ih je doticala sunčeva svjetlost i zasjenivši niže dijelove triju velikih brijestova.

J. P Congden pojavio se nekoliko minuta kasnije, dovikivao klincima nešto prijeteće, a zatim se odvezao ostavljajući iza sebe pljusak šljunka.

Moj tata je rekao da koristi taj Chevy kako bi prevario ljude i natjerao ih na prebrzu vožnju rekao je Mike. Kako? upitao je Lawrence.

Mike je sjeo u travu i ubrao jednu vlat. J. P se sakrije tamo, u prilazu mljekare na brdašcu, gdje Hard Road uranja do prijelaza preko rijeke Spoon. Kada se ljudi pojave, on odtutnji van i pokušava se utrkivati s njima. Ako se pristanu natjecati, stavi svoje svjetlo na krov automobila i uhiti ih zbog prebrze vožnje. Odvuče ih do svoje kuće i kazni ih s dvadeset pet dolara. Ako se ne utrkuju...

Daaa?

Onda se doveze ispred njih odmah prije mosta, uspori, i uhiti ih zbog pretjecanja na samo tridesetak metara od mosta, kada se oni napokon odluče da ga zaobiđu. Lawrence je grickao travu i odmahivao glavom. Koje govno.

Hej! rekao je Dale. Pazi što govoriš. Da te mama čuje kako se služiš takvim rječnikom...

Pogledajte rekao je Lawrence, poskočivši i potrčavši do žljebastog grebena u zemlji. Što je ovo?

Dvojica su dječaka dotrčala kako bi promotrila brazdu. Krtica rekao je Dale.

Mike je odmahnuo glavom. Preveliko je. Vjerojatno su iskopali jarak kako bi u njega postavili nove kanalizacijske cijevi ili tako nešto pa je izbočina još uvijek ovdje rekao je Dale. Pokazao je rukom. Vidite. Tamo je još jedan greben. Oba vode do škole.

Mike je odšetao do druge brazde, slijedio je dok nije nestala ispod pločnika u blizini škole i žvakao svoju vlat trave. Nema previše smisla postavljati nove cijevi. Zašto ne? upitao je Lawrence.

Mike je pokretom glave pokazao prema zasjenjenoj strani škole.

Srušit će je. Još nekoliko dana, kada izbace sve smeće, i stavit će daske na prozore. Ako oni... Mike je zastao, napregnuo oči prema strehama i odmaknuo se.

Dale je došetao do njega i pridružio mu se. Što je?

Mike je pokazao prstom. Tamo gore. Vidiš li, na središnjem prozoru na katu gimnazije?

Dale je zakrtilo oči rukom. Aha. Što?

Netko gleda van rekao je Lawrence. Vidio sam bijelo lice prije nego se odmaklo od prozora.

Ne netko rekao je Mike. Bio je to Van Syke.

Dale je pogledao preko ramena, pokraj njegove kuće i dalje, prema poljima. Sjene drveća i udaljenost sprječavali su ga da vidi je li teretni kamion još uvijek ondje, pokraj bejzbolskog igrališta.

Konačno su gospođa Cooke, Cordie, Barney i Stara Debela Guzica izašli, izmijenili nekoliko nečujnih riječi i odvezli se u različitim smjerovima. Ostao je samo automobil doktora Roona, i to baš prije mraka, baš prije nego li su Dale i Lawrence pozvani na večeru. Roon je izišao, zaključao školska vrata i odvezao se u svom Buicku, koji je podsjećao na mrtvačka kola.

Dale je nastavio promatrati s prednjih vrata svoga doma, dok mu majka nije naredila da dođe za stol, ali se Van Syke nije pojavljivao.

Provjerio je nakon večere. Večernje svjetlo dotaknulo je samo vrhove drveća i krastavu zelenu kupolu. Sve je ostalo bilo u tami.

ŠESTO POGLAVLJE

Subota ujutro, prva subota tog ljeta, a Mike O'Rourke ustao je u zoru. Ušao je u zamračenu sobu provjeriti kako je Memo više gotovo uopće nije spavala a kada je ugledao blijedi sjaj kože i žmirkanje oka u zapletenim pokrivačima i šalovima, bio je siguran daje još živa. Poljubio ju je osjetivši najslabiji nagovještaj raspadanja koji je dopirao iz teretnog kamiona dan prije, a zatim je izašao i otišao do kuhinje. Otac je već bio na nogama i brijao se iznad slavine s hladnom vodom. Odlazio je na posao u sedam sati ujutro u Pabst pivovaru u Peoriji, a grad je bio udaljen više od jednog sata vožnje. Mikeov je otac bio krupan čovjek, visok oko metar i osamdeset, ali težak oko 140 kilograma, širokog, okruglog trbuha, koji gaje držao podalje od sudopera čak i dok se brijao. Crvena mu je kosa polako otpadala, sve dok nisu ostale samo rijetke narančaste pahuljice iznad ušiju. Ali njegovo je čelo bilo preplanulo od sunca zbog vikenda koje je provodio radeći u vrtu, a napukle kapilare na obrazima i nosu pridonosile su crvenilu puti. Brijao se prastarom ravnom britvom, koja je pripadala njegovom djedu, i sada je zastao s prstom na zategnutom obrazu, s pripremljenom britvom kako bi kimnuo glavom svome sinu, dok se Mike uputio prema vanjskom nužniku.

Mike je tek nedavno shvatio da je njegova obitelj jedina u Elm Havenu još morala koristiti vanjski nužnik. Postojali su i drugi vanjski zahodi gospoda Moon imala je jedan iza stare drvenjare, Gerry Daysinger imao gaje iza spremišta za alat ali to su bili samo ostaci, artefakti iz starijih vremena. O'Rourkeovi koristili su svoj vanjski nužnik. Već je godinama Mikeova majka govorila o postavljanju vodovodnih cijevi, a ne samo pumpe iznad sudopera, ali bi Mikeov otac uvijek procijenio da je to preskupo, jer grad nije imao sustav za kanalizaciju, a septičke su jame stajale čitavo bogatstvo. Mike je sumnjao da njegov otac nije htio da imaju kupaonicu u kući: uz Mikeove četiri sestre i majku, koje su neprestano razgovarale, razgovarale i razgovarale u sićušnoj kući, Mikeov je otac često govorio kako je jedino mjesto na kojem je pronašao istinski mir i tišinu bilo otraga, u nužniku.

Mike je obavio posao, prošetao popločanom stazom, koja je vijugala između majčinog cvjetnjaka i očevog povrtnjaka, letimično pogledao prema čvorcima, koji su kružili među visokim krošnjama pod zrakama jutarnje svjetlosti, ušao kroz mali stražnji trijem i oprao ruke na kuhinjskom sudoperu, koji je njegov otac bio upravo napustio. Zatim je otišao do raspadnutog kuhinjskog ormarića, izvadio svoj pisaći blok i školsku olovku, i sjeo za stol.

Stići ćeš prekasno na raznošenje novina rekao je otac. Stajao je za šankom, pijući kavu i promatrajući vrt kroz kuhinjski prozor. Zidni je sat pokazivao 5.08.

Ne, neću rekao je Mike. Novine su ostavljane u pet i petnaest ispred banke odmah pokraj A&P u Glavnoj ulici, gdje je radila Mikeova majka. Nikada nije zakasnio pokupiti ih.

Što to pišeš? upitao gaje otac. Čini se da mu je kava uspjela vratiti pozornost. Samo neke poruke Daleu i dečkima.

Otac je kimnuo, ne doimajući se baš kao daje čuo što mu je sin rekao, i ponovo pogledao van u svoj vrt. Kiša, koja je pala neki dan, zaista je pomogla usjevima kukuruza.

Vidimo se, tata rekao je Mike, presavinuo bilješke u džepove traperica, navukao bejzbolsku kapu. lagano udario oca po ramenu, i već je bio vani na svom prastarom biciklu, vozeći se niz Prvu aveniju u punoj brzini.

Čim bi Mike završio jutarnje raznošenje novina, odvezao bi se do crkve St. Malachy u zapadnom dijelu grada pokraj željezničke pruge, i tamo bi služio kao ministrant dok je otac Cavanaugh držao misu. Mike je to činio svaki dan. Bio je ministrant još otkako je navršio sedam godina, i iako su ostali klinici dolazili i odlazili, otac je uvijek govorio kako nitko nije tako pouzdan kao Mike, nitko nije izgovarao latinski tako oprezno i s poštovanjem. Raspored mu je ponekad bio naporan, posebno zimi, kada su snježni nanosi bili duboki pa se nije mogao voziti biciklom do grada. Tada bi ponekad utrčao u St. Malachy, navukao misnu košulju i svećeničku halju, a da nije imao vremena da se izvuče iz kaputa ili obuče kožne cipele na vezivanje, izgovarao bi misne molitve, dok mu se snijeg otapao s potplata čizama, a zatim bi samo ako je ondje bila uobičajena grupa vjernika na misi u sedam i trideset: gospođa Moon, gospođica Ashbow i gospodin Kane Mike, uz dopuštenje oca C. odjurio odmah nakon pričesti kako bi stigao u školu prije posljednjeg zvona.

Ipak je redovito kasnio. Gospođa Shrives više mu se nije niti obraćala kada bi ušao, samo bi ga mrko pogledala i pokazala glavom prema ravnateljevom uredu. Mike bi tamo čekao da doktor Roon pronađe vremena za prodiku i batine iznuđivačem, štapom koji je Roon čuvao u nižoj lijevoj ladici. Batine više nisu zabrinjavale Mikea, ali je mrzio sjediti u uredu i propuštati sat čitanja i veći dio matematike. Mike je odagnao školu iz misli, dok je sjedio na visokom pločniku ispred banke i čekao kamion koji je vozio jutarnje novine Peorije. Bilo je ljeto.

Sama pomisao na ljeto, stvarnost topline na licu, miris zagrijanog kolnika i vlažnog kukuruza, nadahnula je Mikeov duh energijom i kao daje ispunila njegove grudi zrakom, čak i kada je stigao kamion, čak i dok je razvezivao novine i slagao ih, gurajući poruke u neke od njih i smještajući ih u poseban džep svoje torbe za raznošenje novina, čak i dok je vozio jutarnjim ulicama, bacajući novine, izvikujući dobro jutro ženama, koje su dolazile po svoje boce za mlijeko i muškarcima, koji su ulazili u automobile i jurili na posao, i stvarnost svega toga, smanjena gravitacija ljeta, nastavila ga je uzdizati, čak i kada je naslonio bicikl na zid St. Malachyja i odjurio u hladnu sjenovitotamjansku unutrašnjost njegovog najdražeg mjesta na svijetu.

Dale se kasno probudio, poslije osam, i dugo ostao ležati u krevetu. Svjetlo i sjene lišća s gorostasnog brijesta izvana ispunile su vidik, koji se prostirao kroz prozor. Topao zrak strujao je kroz zastore. Lawrence je već bio otišao. Dale je mogao čuti zvukove crtanih filmova dolje iz dnevne sobe, dok je njegov brat gledao Hecklea i Jecklea te Ruffa i Reddyja.

Dale je ustao, pospremio i svoj i Lawrenceov krevet, navukao donje rublje, traperice, majicu kratkih rukava, čiste čarape i tenisice i spustio se stepenicama na doručak.

Majka je pripremila njegove najdraže pahuljice i tost s grožđicama. Bila je dobro raspoložena, brbljajući o tome koji bi se filmovi mogli prikazivati na besplatnoj projekciji te večeri. Daleov otac još je bio na putu, područje njegove prodaje protezalo se preko dvije države, ali vratit će se kući kasno uvečer.

Lawrence je doviknuo iz dnevne sobe da bi se Dale trebao požuriti, jer propušta Ruffa i Reddyja.

To je emisija za malu djecu! odvratio mu je Dale vičući. Ne zanima me rekao je, ali pojeo je svoj doručak mnogo brže.

Eh da, ovo je bilo u jutarnjim novinama rekla je njegova majka. Stavila je poruku pokraj zdjele.

Dale se nasmiješio kada je vidio jeftini Big Chief Tablet papir i prepoznao Mikeov oprezni rukopis i užasan pravopis: SVI ĆEMO SE NAĆI U PEĆINI U POLA DESET M Dale je pograbio žlicom zadnje panuijice i pitao se sto je toiiKo važno da moraju prijeći čitav put do tamo samo da bi se sastali. Pećina je bila u pričuvu za posebne događaje, tajne, hitna vijećanja, posebne sastanke Biciklističke patrola u vrijeme kada su bili još toliko mladi da im je bilo stalo do takvih stvari.

Pa sad, to baš i nije prava pećina, zar ne, Dale? rekla je njegova majka, s blagim prizvukom zabrinutosti u glasu.

Neee, mama. Znaš da nije. To je samo onaj stari podzemni kanal za vodu tamo iznad krčme Kod crnog drveta.

Dobro, kreni, ali ne zaboravi da si obećao pokositi dvorište prije nego gospođa Sebert navrati u posjet danas poslijepodne.

Otac Duanea McBridea nije se pretplatio na novine Peorije nije uopće čitao novine, osim The New York Timesa, a i te vrlo rijetko pa Duane nije primio ni jednu od Mikeovih poruka. Telefon je zazvonio oko devet sati. Duane je čekao: bili su na zajedničkoj liniji jedrio zvonjenje značilo je da netko treba njihove najbliže susjede, obitelj Johnson; dva zvona značila su poziv na Duaneovu liniju; a tri zvona označavala su poziv za Šveđanina Olafsona, koji je stanovao nešto dalje od njih niz cestu. Telefon je zazvonio dvaput, umuknuo, i ponovo zazvonio dvaput.

Duane čuo se glas Dalea Stewarta. Mislio sam da ćeš biti vani i obavljati svoje svakodnevne kućne poslove.

Već sam sve obavio rekao je Duane.

Je li tata kod kuće?

Otišao je u Peoriju u kupovinu.

Zavladala je šutnja. Duane je znao da Dale zna kako se Duaneov stari često nije vraćao sa svojih subotnjih odlazaka u kupovinu do nedjelje kasno uvečer.

Hej, naći ćemo se u pećini u pola deset. Mike će nam nešto reći.

Koga je sve pozvao?

Duane je pogledao na svoju bilježnicu. Radio je na svojim skicama karaktera još od doručka. Ovaj osobit dio napredovao je još od travnja i bilježnica je bila ispunjena precrtanim zapisima, izmjenama, cijeli su odlomci i stranice bili izbrisani, a

zabilješke naškrabane na sićušnim marginama. Znao je da će ova vježba biti daleko od savršene, baš kao i ostale.

Znaš rekao je Dale Mike, Kevin i Harlen i možda Daysinger. Ne znam. Tek sam malo prije dobio poruku u novinama.

A što je s Lawrenceom?

Duane je pogledao prema oceanu kukuruza, koji se uzdizao vani sada je dosezao gotovo do koljena na obje strane duge pošljunčane ceste, koja je vodila do njenove kuće. Njegova je majka, dok je bila živa, zabranila sadnju bilo čega što bi bilo više od graha na udaljenosti od dvjestotinjak metara. Osjećam se previše izolirano kada kukuruz jako naraste rekla je ujaku Artu. Previše klaustrofobično. Tako joj je stari popustio i zasadio grah. Ali Duane se nije mogao sjetiti vremena kada ljetovanje nije značilo i sporo odvajanje njihove farme od svijeta koji ih je okruživao. Do visine struka do četvrtoga srpnja glasila je stara poslovice o kukuruzu, ali obično je kukuruz u ovom dijelu Illinoisa narastao do četvrtoga srpnja do visine Duaneovog ramena. A iznad te točke ljeta, nije toliko bilo važno da je kukuruz rastao, već da se kuća na farmi smanjivala. Duane čak nije mogao vidjeti ni okružnu cestu na kraju uličice osim ako se ne bi popeo na drugi kat zirkati preko kukuruza. Ali ni on ni njegov stari nisu više išli na drugi kat.

Što je s Lawrenceom? upitao je Dale. Ide li i on?

Naravno da ide. Znaš da se uvijek druži s nama.

Duane se nasmiješio. Samo nisam htio da zaboraviš svoga malog brata rekao je. Začulo se razdražujuće komešanje s druge strane žice. Slušaj, Duane, ideš li ili ne? Duane je razmišljao o poslu koji mora tog dana obaviti na farmi. Može biti sretan ako završi do mraka, čak i ako počne odmah. Prilično sam zaposlen, Dale. Kažeš da ne znaš što Mike ima na umu?

Pa, nisam siguran, ali mislim da ima nekakve veze s Old Centralom. Nestankom Tubbyja Cookea. Ma znaš već.

Duane je zastao. Doći ću. Pola deset, ha? Ako sada krenem pješice, trebao bih stići tamo na vrijeme.

Ajme rekao je Dale, glas mu jejučao metalno s druge strane slušalice zar još nemaš bicikla?

Da je Bog odredio da imam bicikl rekao je Duane rodio bih se s prezimenom Schwinn. Vidimo se dodao je odlučno i spustio slušalicu prije nego li je Dale uspio odgovoriti.

Duane je silazio niz stepenice da bi pronašao bilježnicu sa skicama Old Centrala, navukao kapu s natpisom CAT i izašao pozvati svog psa. Witt je smjesta došao. Ime se izgovaralo Vit i bilo skraćenica od Wittgensteina, filozofa o kojem su stari i ujak Art često raspravljali. Stari je škotski ovčar sada već bio gotovo slijep i kretao se usporeno zbog bolova, koje je trpio od artritisa, sili je osjetio da je Duane nekamo krenuo pa mu je prišao, mašući repom i ispunjen nadom, što je pokazivalo daje spreman pridružiti se ekspediciji.

Ne, ne rekao je Duane, strahujući da bi šetnja bila prezamorna za njegovoga starog prijatelja po ovakvoj vrućini. Danas ostani ovdje. Witt. Čuvaj imanje. Vratit ću se do ručka.

Oči škotskog ovčara, zastrte mrenom, odavale su uvrijeđenost i preklinjanje u isti mah. Duane gaje potapšao, vratio u staju i pobrinuo se da mu zdjela s vodom bude puna. Drži podalje provalnike i kukuruzna čudovišta, Witt.

Škotski se ovčar predao uz pasji uzdah i smjestio na pokrivaču na slami, koji mu je služio kao krevet.

Dan je bio vruć dok je Duane koračao niz uličicu prema County Sixu. Zavrnuo je rukave karirane flannelske košulje i razmišljao o Old Centralu i Henryju Jamesu. Duane je upravo pročitao Okretaj vijka i sada je razmišljao o imanju po imenu Bly, o Jamesovom suptilnom nagovještaju o tome da to mjesto odiše zlom, koje stvara duhove kako bi proganjali djecu Milesa i Floru.

Stari je bio alkoholičar i propalica, ali i ozbiljan ateist te predan racionalist, pa je i svoga sina odgojio na takav način. Otkako je znao za sebe, Duane je svemir promatrao kao složen mehanizam, koji slijedi razumne zakone, koje su slabašni umovi čovječanstva razumjeli samo djelomično i prilično slabo, ali ipak zakone. Prelistao je bilježnicu i pronašao odlomak o Old Centralu. ...osjećaj...

proročanstva? Zla? Previše melodramatično. Osjećaj svjesnosti... Duane je uzdahnuo, istrgnuo stranicu, i ugurao je u džep svojih samtenih hlača.

Dospio je do County Sixa i skrenuo prema jugu. Sunčeva svjetlost sjajila je na bijelome šljunku na cesti i pržila Duaneove gole podlaktice. Iza njega, na poljima

sa svake strane uličice koja je vodila do njegove kuće. šuškali su kukci i jurili poljima kukuruza.

Dale, Lawrence, Kevin i Jim Harlen zajedno su se vozili do pećine.

Zašto se moramo sastajati tako prokleta daleko? gundao je Harlen. Njegov je bicikl bio manji od ostalih, pa je morao okretati pedale dvostruko brže kako bi održao korak s ostalima.

Prošli su pokraj O'Rourkeve kuće ispod njenog golemog sjenovitog drveća, sjeverno prema vodotornju. a zatim prema istoku širokom pošljunčanom stazom. Kevin, Dale i Lawrence vozili su prilično uskom lijevom brazdom koju su načinili kotači, a Harlen desnom. Nije bilo prometa, ni vjetra, ni ikakvoga zvuka, osim njihovog disanja i škripanja šljunka pod njihovim kotačima. County Six bio je udaljen gotovo kilometar i pol. Na poljima iznad i sjeveroistočno od raskrižja, nazirala su se brdašca i drveće. Da su ostali na cesti i nakon vodotornja, završili bi u brdovitom području između Elm Havena i gotovo napuštenog grada Jubilee College. County Six protezao se oko dva kilometra prema jugu, povezujući se s autocestom 151A i Glavnom ulicom, koja je prolazila kroz Ehu Haven, ali taje kratica bila tek malo bolja od prašnjavih putova, što prolaze kroz polja i bila je neprohodna veći dio zime i proljeća.

Skrenuli su prema sjeveru, prošli pokraj krčme Kod crnog drveta i odtutnjali niz prvo strmo brdo. gotovo stojeći na kočnicama pedala. Ovdje je drveće stvaralo lukove na uskoj cesti, išaravši je gustim sjenama. Prvi put kada je Dale čuo Legendu o sanjivoj dolini, koju je gospoda Grossaint, njihova učiteljica u četvrtom razredu. čitala učenicima, zamišljao je ovo mjesto s natkrivenim mostom u podnožju.

Nije bilo natkrivenog mosta, samo trule drvene ograde na objema stranama šljunčane ceste. Klinci su stali u podnožju i gurali bicikle niz uski put kroz raslinje na zapadnoj strani ceste. Raslinje je ovdje bilo visoko do struka ili čak i više. te prekriveno prašinom, koju su podizali automobili u prolazu. Ograde od bodljikave žice odvajale su tamno drveće od gustog žbunja, koje se prostiralo uz put. Pospremili su bicikle ispod grmlja, pobrinuvši se da se ne vide s ceste, a zatim slijedili put dolje, koji je vodio u hlad pokraj potoka.

U podnožju put je bio gotovo nevidljiv dok je vodio ispod visokog raslinja i niskih stabala, vijugajući uz uski potočić. Dale je vodio ostale u pećinu.

To nije bila pećina. Ne doslovce. Iz nekog je razloga okrug postavio podzemni kanal od betonskih blokova ovdje ispod ceste, umjesto da iskoriste osamdesetak centimetara debele valovite čelične cijevi, koje su se nalazile posvuda. Možda su očekivali proljetne poplave; možda su imali betonske blokove za koje nisu znali što bi s njima. Bilo kako bilo, ta je stvar bila golema, dva metra u promjeru, i u podnožju se nalazio oko četrdeset centimetara širok žlijeb kroz koji je tekla voda pa su dječaci mogli ležati na zakrivljenom dnu kanala i protezati noge, a da se uopće ne bi smočili. I u najtoplijim danima u pećini je bilo svježije, ulazi su bili gotovo prekriveni puzavicama i raslinjem, a zvuk automobila, koji su prolazili cestom tri metara iznad njih, samo su skrovište činili još skrivenijim.

Iznad udaljenijeg dijela pećine, otjecanjem se stvorilo malo umjetno jezerce. Široko samo dva do tri metra i ljeti možda dvostruko pliće, ali iznenađujuće lijepo, s vodom koja je tekla iz kanala kao minijaturni vodopad, a površina jezera bila je gotovo crna pod dubokim sjenama drveća.

Potok, koji je punio jezerce vodom. Mike je nazvao Potokom leševa. jer je mali bazen redovito sadržavao pregažena trupla bačena s ceste iznad njega. Dale se sjećao kako je u bazenu nalazio tijela oposuma, rakuna, mačaka, dikobraza. jednom čak i leš velikog njemačkog ovčara. Prisjetio se kako je ležao tamo na rubu pećine, laktovima oslonjenim na hladni beton, i zagledao se u psa kroz gotovo metar i pol savršeno čiste vode. Crne oči njemačkog ovčara bile su širom otvorene, zureći netremice u Dalea, i jedini nagovještaj daje životinja bila mrtva osim činjenice daje ležala na dnu jezera bio je malen trag nečega što je izgledalo kao bijeli šljunak, što je izlazio iz njegove otvorene njuške, kao daje povraćao kamenje.

Mike ih je čekao u pećini. Minutu kasnije, pridružio im se Duane McBride, daščući i otpuhujući dok je silazio niz utrtu stazu, lica crvenog ispod kape. Žmirkao je u iznenadnoj tami kanala. Ali, okupili su se Thanatopsis Clam i Chowder Society rekao je, i dalje teško dišući.

Ha? rekao je Jim Harlen.

Nije važno rekao je Duane. Sjeo je i obrisao lice rubom svoje flanelne košulje. Lawrence je bockao veliku paukovu mrežu štapom, koji je ovdje pronašao.

Okrenuo se kada je Mike počeo govoriti. Imam ideju.

Vauu, zaustavite tisak rekao je Harlen. Novi naslov za sutrašnje novine.

Ušuti! rekao je Mike, ali bez ljutnje u glasu. Vi ste, dečki, svi bili jučer tamo ispred škole kada su Cordie Cooke i njena mama došle tražiti Tubbyja.

Ja nisam bio tamo rekao je Duane.

Da kimnuo je Mike. Dale, ispričaj mu što se dogodilo.

Dale je opisao sukob između gospođe Cooke, doktora Roona i J. R Congdena. I Stara Debela Guzica bila je ondje. Rekla je da je vidjela Tubbyja kako odlazi. Cordiena mama rekla je da sere završio je pripovijedanje.

Duane je podigao obrvu.

Pa koja je tvoja ideja, O'Rourke? upitao je Harlen. Koristio je grančice i lišće za izgradnju brane u žlijebu na dnu kanala. Voda se već odbijala od nje i stvarala bazen na betonu.

Lawrence je odmaknuo tenisice prije nego li se smoče.

Želiš li da izljubimo Cordie da više ne bude nesretna? upitao je Harlen.

Nenee rekao je Mike želim pronaći Tubbyja.

Kevin je bacao kamenčiće u jezerce. Sada je zastao. Njegova svježe oprana i izglačana majica u tami je izgledala snježnobijela.

Kako bismo to trebali izvesti ako to ne mogu ni Congden i Barry? I zašto bismo uopće trebali?

Biciklistička patrola bi trebala to učiniti rekao je Mike. Takvo smo nešto i htjeli učiniti kada smo osnovali taj klub. I možemo to učiniti upravo zato što možemo ići na ona mjesta i vidjeti one stvari koje Barney i Congden ne mogu.

Nije mi jasno rekao je Lawrence. Kako ćemo pronaći Tubbyja ako je pobjegao? Harlen se nagnuo i pretvarao da će povući Lawrencea za nos.

Iskoristit ćemo tebe kao psa tragača, glupane. Dat ćemo ti par Tubbyjevih starih smrdljivih čarapa, a ti ćeš ga nanjušiti. Može?

Začepi, Harlen rekao je Dale.

Natjeraj me rekao je Jim Harlen i poprskao Daleovo lice s malo vode.

Ušutite i jedan i drugi rekao je Mike. Nastavio je govoriti kao da ga i nisu prekinuli. Učinit ćemo to da ćemo pratiti Roona, Staru Debelu Guzicu i Van Sykea i ostale, i otkriti jesu li nešto učinili Tubbyju.

Duane se igrao premetaljke s uzicom koju je pronašao u džepu.

Zašto bi nešto učinili Tubbyju Cookeu?

Mike je slegnuo ramenima. Ne znam. Možda zato jer su manijaci. Zar ne mislite da su čudaci?

Duane se nije nasmijao. Mislim da su mnogi ljudi čudaci, ali to im ne daje razlog da idu naokolo i otimlju debele klince.

Da je tako rekao je Harlen ti bi bio mrtav čovjek.

Duane se nasmijao, ali se lagano okrenuo prema drugom dječaku. Harlen je bio tridesetak centimetara niži od Duanea i gotovo upola lakši. Et tu, Brute? rekao je Duane.

Što ti to znači? upitao je Harlen, dok su mu se oči sužavale u uski prorez.

Duane se vratio igri premetaljke. To je Cezar rekao kada gaje Brut upitao je li toga dana pojeo bar jedan Harlenburger.

Hej rekao je Dale odlučimo se napokon. Moram se vratiti kući pokositi dvorište.

A ja pomažem ocu oprati cistergu za mlijeko danas poslijepodne rekao je Kevin.

Donesimo odluku. Odluku o čemu? upitao je Harlen. O tome hoćemo li slijediti

Roona i Debelu Guzicu da vidimo jesu li ubili i pojeli Tubbyja Cookea?

Da rekao je Mike. Ili saznati znaju li što mu se dogodilo i iz nekog razloga to prikrivaju.

Želiš li slijediti Van Sykea? Harlen je upitao Mikea. To je jedini tip od onih čudaka iz Old Centrala dovoljno lud da ubije dijete. A ubio bi i nas kada bi otkrio da ga slijedimo. Ja ću preuzeti Van Sykea rekao je Mike. Tko želi Roona?

Ja rekao je Kevin. On nikada nigdje ne ide osim u školu i u onu sobu koju je unajmio pa ga ne bi trebalo biti teško slijediti.

A što ćemo s gospodom Doubbet? upitao je Mike.

Ja! istodobno su viknuli Harlen i Dale.

Mike je pokazao prstom na Harlena. Ti preuzmi nju. Ali dobro se pobrini da ne sazna daje slijediš.

Stopit ću se sa drvećem, čovječe.

Lawrence je štapom srušio Harlenovu branu. Koga ćemo preuzeti Dale i ja?

Netko bi trebao provjeravati Cordie i njezinu obitelj rekao je Mike. Tubby bi se mogao vratiti dok mi prdimo naokolo, a mi to ne bismo niti znali.

Au rekao je Dale. Oni žive jako daleko, pokraj smetlišta.

Ne moraš ići tamo baš svaki sat. Samo ih provjeri svaki drugi dan, drži Cordie na oku ako krene u grad i takve stvari.

U redu.

A što je s Duaneom? upitao je Kevin.

Mike je bacio kamen u jezerce i upro pogled u velikog dječaka.

Što bi ti želio raditi, Duane?

Duaneova je uzica svojom složenošću nalikovala Lawrenceovoj paukovoju mreži.

Uzdahnuo je i uništio zamršeni aranžman. Ovo što vi, dečki, želite učiniti stvarno je ludo, znate. Želite doznati stoji li na neki način Old Central iza svega toga. Zato ću ja slijediti Old Central.

Misliš li da ćeš uspjeti držati korak sa zgradom, vrećo sala?

upitao je Harlen. Zakoračio je do ruba kanala i mokrio u tamni bazen.

Kako to misliš da ćeš je slijediti? upitao je Mike.

Duane je protrljao nos i namjestio naočale. Slažem se da je nešto čudno u vezi s tom školom. Istražit ću to. Pronaći ću neke informacije, koje su u pozadini svega. Možda bih nešto mogao iskopati i o Roonu i ostalima.

Roon je vampir rekao je Harlen, otresavši posljednje kapi i zatvorivši patentni zatvarač. Van Syke je vukodlak.

A što je Stara Debela Guzica? upitao je Lawrence.

Ona je stara kuja koja zadaje previše domaće zadaće.

Mike je upitao Duanea: Gdje bi mogao potražiti takve informacije?

Veći je dječak slegnuo ramenima. Gotovo da ničega nema u onom Elm Havenskom bijednom nadomjesku za knjižnicu, ali pokušat ću otići do Oak Hilla.

Mike je kimnuo glavom. U redu, pa, možemo se ponovo sastati za nekoliko dana da...

Zastao je. Jedan ili dva automobila protutnjali su iznad njih dok su razgovarali, šljunak je letio po lišću, a prašina padala kada bi vozila prošla, ali sada se približavala grmljavina tako duboka da je zvučala kao da se poluprikolica kretala sporo iznad njihovih glava. Kamion je stao uz škripu kočnica.

Pssst! prošaputao je Mike, i njih šestorica plegla su na tr

buhe u kanalu kao da će ih to još više sakriti. Harlen se odmaknuo od otvora.

Iznad njihovih se glava usporeno kretao motor. Čuo se zvuk otvaranja vrata kamiona upravo kada se razlijegao odvratani smrad i ukotvio među njima poput nevidljivog, ali otrovnog plina.

Oh, jebem ti prošaptao je Harlen. Teretni kamion.

Šuti prosiktao je Mike. Jim gaje poslušao.

Čizme su škripale šljunkom iznad njih. Zatim je zavladao samo tišina, dok je Van Syke ili tko god to bio, stajao na rubu ceste, odmah iznad bazena.

Dale je podigao Lawrenceov bačeni štap i držao ga poput slabašne palice.

Mikeovo je lice bilo bijelo poput jogurta. Kevin je pogledao ostale dok mu je Adamova jabučica poigravala. Duane je položio ruke među koljena i čekao.

Nešto je teško rasparalo lišće i pljusnulo u vodu, poprskavši Harlena vodom.

Sranje! viknuo je Harlen i zaustio da još nešto kaže dok mu Mike nije pritisnuo ruku na usta.

Ponovo je zaškripao šljunak, a zatim se začuo zvuk pucketanja raslinja kao daje Van Syke krenuo niz brdašce.

Zvuk motora još jednog automobila postao je razgovjetan dok je automobil ili kamionet za dostavu pristizao niz brdašce s groblja Cavalry. Zatim se začuo zvuk kočnica i automobilske trube.

Ne može zaobići prošaptao je Kevin.

Mike je kimnuo glavom. Pucketanje je raslinja prestalo i izgubilo se. Vrata kamiona ponovo su se zalupila i teretni kamion krenuo je uzbrdo prema krčmi Kod crnog drveta uz zvuk mijenjanja brzina. Automobil iza njega ponovo je zatrubio. U trenutku je iznova zavladao tišina, a smrad je gotovo nestao. Gotovo.

Mike je ustao i pomaknuo se do ruba kanala. Ajme sranja prošaptao je. Mike gotovo nikada nije psovao.

Ostali su nagrnuli do ruba kanala.

Koji je to vrag? prošaptao je Kevin. Podigao je majicu preko lica kako bi izbjegao smrad koji se, činilo se, uzdizao iz tamne vode.

Dale je pogledao preko Kevinova ramena. Valovi i uskomešani mulj pomalo su se smirivali, voda nije bila posve bistra, ali mogao je nazrijeti bijelo meso, naduti trbuh, tanke ruke, prste i mrtve smeđe oči koje su zurile iz vode.

Oh, Isuse Kriste, Isuse dahtao je Harlen. To je dijete. Bacio je unutra mrtvo dijete.

Duane je uzeo Daleov štap, plegao na trbuh, ispružio ruku u vodu i bocnuo mrtvu stvar, okrenuvši je na drugu stranu. Dlake na rukama leša pomakle su se, a prsti kao da su se tresli. Duane je pognuo glavu gotovo do površine.

Ostali su se dječaci odmaknuli. Lawrence se pomaknuo na udaljeni kraj pećine, potiho cvileći, na rubu suza.

Nije dijete rekao je Duane. Barem nije ljudsko dijete. To je neka vrsta majmuna. Rhesus majmun, mislim. Makaki.

Harlen se naprezao da vidi, ali nije se približavao. Ako je jebeni majmun, gdje mu je kosa? Krzno rekao je Duane rastreseno. Uzeo je još jedan štap kako bi okrenuo tu stvar. Leđa su joj uzburkala površinu vode, i jasno su mogli vidjeti rep. I on je bio bez dlaka. Ne znam što mu se dogodilo s krznom. Možda je bio bolestan? Možda gaje netko skuhao?

Skuhao?! ponovio je Mike, zureći u jezerce s izrazom čistog gnušanja.

Duane je pustio truplo i svi su promatrali kako je ponovo utonulo na dno. Prsti su mu se pomakli kao da im mašu u znak pozdrava.

Harlen je lupkao po zaobljenom betonskom zidu iznad njega u napetom staccato ritmu. Hej, Mikey, Još uvijek želiš preuzeti Van Sykea?

Mike se nije okrenuo. Da.

Idemo odavde rekao je Kevin.

Otpuzali su van, gazili raslinje u žurbi da dođu do bicikala i zadržali se još neko vrijeme prije nego što su se odvezli biciklima uzbrdo. Smrad teretnog kamiona još je visio u zraku.

Što ako se vrati? prošaptao je Harlen, izgovarajući ono što je i Dale mislio.

Bacit ćemo bicikle u žbunje rekao je Mike. Odjurit ćemo kroz šumu i uputiti se prema Daleovom ujaku Henryju i ujni Leni.

Što ako se vrati kada se budemo nalazili na cesti prema gradu? upitao je Lawrence. Glas mu je drhtao.

Tada ćemo skrenuti u polja kukuruza rekao je Dale. Dotaknuo je rame svoga malog brata. Hej, Van Syke ne progoni nas. Samo je bacio onog mrtvog majmuna u potok.

Bilo kako bilo. krenimo što prije rekao je Kevin pa su se popeli na bicikle, spremni za naporan strmi uspon.

Pričekajte trenutak rekao je Dale. Duane McBride tek se popeo na cestu. Debeo dječak bio je sav crven u licu, teško dišući zbog astme. Dale je okrenuo bicikl. Jesi li dobro?

Duane je odmahnuo. Dobro sam.

Hoćeš li da te otpratimo na farmu?

Duane im je pokazao zube. A zatim ćete ostati i držati me za ruku dok se stari ne vrati kući nakon ponoći? Ili sutra?

Dale je oklijevao. Razmišljao je o tome da bi Duane trebao poći s njime kući; da bi se svi trebali držati zajedno. Zatim je shvatio kako je ta pomisao glupa.

Javit ću vam se, dečki, kada nešto saznam o Old Centralu

rekao je Duane. Mahnuo je, okrenuo se i počeo teško koračati uz prvo od dva strma brdašca, koja su mu se ispriječila na putu prema kući.

Dale je mahnuo i pridružio se ostalima u zamornom usponu brdom. Iznad prilaza krčmi Kod crnog drveta, cesta je bila ravna kao što je to samo u Illinoisu. Snažno su okretali pedale bicikala, a na vidiku se pokazao vodotoranj čim su skrenuli s County Sixa na cestu prema Jubilee Collegeu.

Nijedan automobil ili kamion nije prošao prije nego su stigli u Elm Haven.

SEDMO POGLAVLJE

Free Show ili besplatna projekcija započinjala je u sumrak, ali ljudi su se u Bandstand parku počeli okupljati još dok je sunčeva svjetlost ležala duž Main Streeta, poput žutosmeđe mačke, kojoj se ne da napustiti topao kolnik. Obitelji s farmi ostavljale su svoje kamione i karavane u pozadini na pošljunčanom parkirališnom dijelu, duž one strane parka na kojoj se nalazila Široka avenija, kako bi zauzeli najbolja mjesta za projekciju filma na Parkside kafiću. Zatim su se pripremali za piknik na travi ili su sjedili na platformi i brbljali s ljudima iz grada, koje dugo nisu bili vidjeli. Većina lokalnih stanovnika dolazila je kada bi napokon zašlo sunce, a šišmiši počinjali letjeti na sve tamnijem oklopu neba. Široka avenija pod svojim se lukom brijestova doimala kao taman tunel, koji se otvara na svjetlijem dijelu Glavne ulice, a završava na blistavom obećanju parka s njegovim svjetlom, žamorom i smijehom.

Free Show bila je tradicija koja je datirala još iz ranijih dana Drugoga svjetskog rata kada je najbliža projekcija filma Ewalts Place u Oak Hillu bila ukinuta zbog Ewaltsovog sina i jedine osobe koja je projicirala filmove, Walta, jer se dobrovoljno prijavio u mornaricu. Peoria je bila drugi najbliži izvor filmske zabave, ali šezdeset četiri kilometara putovanja bilo je predaleko većini ljudi zbog racionirane opskrbe benzinom. Tako je stariji gospodin Ashley Montague donosio

projektor iz Peorije svake subotnje večeri tog ljeta 1942. i prikazivao u Bandstand parku filmske vijesti i reklame o ratu. kao i crtane filmove i filmske atrakcije, prizore bačene na šest metara visoko bijelo platno rastegnuto preko Parkside kafića.

AshleyMontagueovi nisu živjeli u Elm Havenu od onog dana kada im je izgorjela vila, a djed sadašnjeg gospodina AshleyMontaguea počinio samoubojstvo 1919. godine, ali muški članovi obitelji još su uvijek povremeno dolazili u posjet, davali donacije za opće dobro zajednice i čuvali mali grad kao kakvi staroengleski vlastelini što štite selo koje se razvilo na njihovu imanju. I. osamnaest godina nakon što je sin posljednjeg AshleyMontaguea u Elm Havenu donio prvu subotnju večernju Free Show u grad u lipnju 1942. godine. njegov sin nastavio je tradiciju. Sada, Četvrte večeri u lipnju iaou. goume, uugi untum guajjudina

AshleyMontaguea stao je na mjestu, koje je uvijek bilo slobodno za njega zapadno od platforme. Gospodin Taylor i gospodin Sperling te ostali članovi gradskog vijeća pomogli su mu nositi golemi projektor na drvenu platformu na podiju. Obitelji su se smjestile na svoje pokrivače i klupe u parku. Pustolovna djeca potjerana su s nižih grana drveća i njihovih skrovišta u mjestu za puzanje ispod podija. Roditelji na stražnjim dijelovima kamiona namjestili su svoje stolce na sklapanje i podijelili zdjele s kokicama i park je utonuo u tišinu. Nebo se zatamnijelo iznad brijestova, a platneni pravokutnik na zidu Parkside kafića oživio je pod svjetlošću.

Dale i Lawrence kasno su pošli na projekciju, nadajući se da će njihov otac stići kući na vrijeme tako da cijela obitelj može otići na Free Show. Ali nije bilo tako. Netom prije pola devet otac je nazvao s granice i javi da je još na putu i da ga ne čekaju. Daleova mama ispržila im je kokice, svakom dječaku dala smeđu vrećicu te po deset centi da mogu kupiti bezalkoholno piće u Parksideu, i rekla im da dođu kući odmah nakon završetka filma.

Nisu uzeli bicikle. U svakoj drugoj prigodi, nijedan dječak ne bi pješačio ako to može izbjeći, ali pješačenje na Free Show bilo je tradicija još iz vremena kada je Lawrence bio premalen za bicikl pa ga je Dale vodio do parka, držeći ga za ruku dok su prelazili tihe ulice.

Ulice su sada bile tihe. Odsjaj na večernjem nebu je iščeznuo, ali ga nisu zamijenile zvijezde. Praznine između brijestova bile su tamne kada su se oblaci uselili između njih. Zrak je bio gust, bogat mirisom svježih pokošene trave i cvjetova. Cvrčci su se

oglasili noćnom simfonijom u mračnim vrtovima i gustim živicama, a sova je iskušavala svoj glas na mrtvom stablu topole iza kuće gospođe Moon. Škola Old Central bila je tamna masa u središtu svojih napuštenih igrališta, a dječaci su se žurili niz Drugu aveniju te skrenuli prema zapadu u Crkvenu ulicu.

Na svakom se uglu nalazila ulična svjetiljka, ali dugi su prostori između njih bili mračni ispod krošanja drveća. Dale je htio potrčati da ne propuste crtani film, ali Lawrence se bojavao da će se spotaknuti na neravnom kamenu pločnika i prosipati svoje kokice, pa su njih dvojica žurili brzim korakom, krećući se kroz sjene lišća, dok se drveće pomicalo iznad njih. Velike stare kuće uz Crkvenu ulicu bile su mračne ili osvijetljene jedino plavobijelim impulsima svjetla televizije, koji su dopirali kroz zatvorene balkone i vrata s mrežama. Nekoliko se cigareta žarilo na verandama, ali je bilo premračno da

bi se ondje nazrijeli ljudi. Na uglu Treće i Crkvene unce, gdje je doktor Roon iznajmljivao sobe na drugom katu starog pansiona gospođe Samson, Dale i Lawrence pretrčali su ulicu, prošli pokraj tamne zgrade od cigala, u kojoj se nalazilo klizalište, koje je ljeti bilo zatvoreno, i skrenuli lijevo u Široku ulicu. Imam osjećaj kao daje Noć vještica rekao je Lawrence, tihim glasom. Kao da su zamaskirani ljudi negdje tamo u sjenama gdje ih ne možemo vidjeti. Kao da je ovo moja vrećica za slatkiše, ali nikoga nema kod kuće i ...

Ušuti rekao je Dale. Sada je mogao čuti glazbu s Free Showa, jasnu i limenu: crtani film Warner Brothersa. Iza njih ostao je brijestovima prekriven tunel Široke ulice. Samo se nekoliko svjetala pokazivalo u velikim viktorijanskim kućama prilično udaljenim od ceste. Prezbitarijanska crkva, koju je posjećivala obitelj Stewart, svijetlila je blijeda i prazna na uglu preko puta pošte.

Što je ono? prošaputao je Lawrence, zastavši i približivši svoju vrećicu s kokicama. Ništa. Što? odgovorio je Dale, zastavši s bratom.

Iz tame u brijestovima i iznad njih dopiralo je šuštanje, klizanje, vrištanje.

Nije to ništa rekao je Dale, potežući Lawrencea kako bi nastavili put. Ptice.

Lawrence se još uvijek nije želio pomaknuti i Dale je zastao da bi iznova oslušnuo zvukove. Šišmiši.

Dale ih je sada mogao vidjeti. Tamni oblici, što lepršaju preko bljedih praznina između lišća. Krilate sjene vidljive nasuprot bjeline prezbitarijanske crkve, koje jure naprijednatrag. Samo šišmiši. Povukao je Lawrencea za ruku.

Njegov je brat odbio pokrenuti se. Poslušaj prošaptao je.

Dale je razmišljao o tome da ga istuče, udari ravno u stražnjicu njegovih levisica ili zgrabi za jedno preveliko uho i odvuče posljednjim blokom na Free Show. Umjesto toga, slušao je.

Šuštanje lišća. Histerična ljestvica zvučne trake crtanog filma ublažena udaljenošću i vlažnim zrakom. Kožnato lupetanje krila. Glasovi.

Umjesto gotovo nadzvučnog cvrkutanja šišmiša, kojima istražuju put prema naprijed, zvuk u pokretima ispunjenoj tami oko njih bio je vrištanje malih, oštarih glasova. Krikovi. Vrištanje. Psovke. Prostote. Većina se zvukova gotovo kolebala na rubu da zaista postanu riječi, nalikujući izluđujuće čujnim, ali ne posve razgovijetnim slogovima izvikivanog razgovora u obližnjoj sobi. Ali dva su zvuka bila posve jasna.

Dale i Lawrence stajali su kao ukopani na pločniku, hvatajući se za vrećice s kokicama i piljeći prema gore, dok su šišmiši vrištali njihova imena u suglasnicima koji su zvučali kao zubi što stružu preko školske ploče. Pojačan glas romi Piga rekao je Tttto je bilo sve, narode! Trči! prošaputao je Dale.

Jimu Harlenu naređeno je da ne ide na Free Show. Njegova majka bila je otišla u Peoriju na još jedan spoj. Rekla je daje dovoljno odrastao da ostane kod kuće bez osobe koja će ga čuvati, ali nije smio izaći. Harlen je pospremio krevet sa svojim lutkom trbuhozborcem lica okrenuta prema zidu i nagomilanim parom traperica, koje su poslužile za produženje nogu ispod pokrivača, u slučaju da ona dođe kući prije njega i provjeri je li u postelji. Ali neće to učiniti. Nikada nije došla kući prije jedan ili dva sata ujutro.

Harlen je zgrabio nekoliko butterfingersa iz kuhinjskog ormarića za grickanje tijekom filma, izvukao bicikl iz spremišta, i odjurio niz Ulicu Depot. Pratio je Dim pištolja na televizoru, pa se smračilo prije nego je isplanirao bijeg. Nije htio propustiti crtani film.

Ulice su bile puste. Znao je da je svatko, tko je bio dovoljno odrastao da vozi, ali i dovoljno mlad da ne bude tako glup i ostane gledati Lawrencea Welka ili Free Show, krenuo u Peoriju ili Galesburg satima ranije. On se sigurno neće zadržavati u Elm Havenu u subotu uvečer kada bude stariji.

Jim Harlen u svakom slučaju nije imao u planu zadržavati se dugo u Elm Havenu. Ili će mu se majka udati za jednog od onih zalizanača s kojima je izlazila vjerojatno

za nekog automehaničara koji je sav novac trošio na odijela pa će se Harlen odseliti u Peoriju, ili će pobjeći za godinu dvije. Harlen je zavidio Tubbyju Cookeu. Debeli klinac bio je pametan otprilike kao 25vatna žarulja, koju je Harlenova mama ostavljala upaljenu na stražnjem trijemu, ali je imao dovoljno pameti da odmagli što dalje od Elm Havena. Naravno, Harlen nije imao sreću kakvu je Tubby vjerojatno imao s obzirom na to kako mu je stari veći dio vremena bio pijan i kako mu je mama izgledala glupo ali Harlen je imao vlastite probleme.

Mrzio je što mu je majka ponovo uzela svoje staro prezime, ostavljajući ga nasukanog s očevim, kada mu već nije bilo dopušteno spominjati oca u njenoj blizini. Mrzio je što je odlazila svakog petka i subote, sva dotjerana u nisko podrezanim seljačkim košuljicama i seksi crnim haljinama, koje su Harlena navodile da se osjeća smiješno, kao da je na neki način njegova mama bila jedna od onih žena iz časopisa koje je skrivao u stražnjem dijelu ormara. Mrzio je kada je pušila, ostavljajući prstenove od ruža na opušcima cigareta u pepeljarama, navodeći ga da zamišlja isti taj ruž na obrazima i tijelima zalizanih faca, koje Harlen nije niti poznao. Mrzio je kada je previše popila i pokušavala to sakriti, izigravajući savršenu damu. No, Harlen je uvijek znao pogoditi je u pijana po preciznom izgovoru, usporenim pokretima i načinu na koji bi postala sva sladunjavo sentimentalna i pokušavala ga zagrliti.

Mrzio je svoju majku. Da nije bila takva, Harlenove su misli zaobišle riječ kurva, daje barem bila bolja supruga, tada njegov otac ne bi trebao početi izlaziti s onom tajnicom s kojom je pobjegao.

Harlen se uputio prema Širokoj aveniji, snažno okrećući pedale bicikla i brišući oči ljutim pokretom rukava. Nešto bijelo, što se kretalo između velikih starih kuća na lijevoj strani ulice, natjeralo ga je da baci letimičan pogled, ponovo pogleda, a zatim zastane na svojem niskom biciklu, kličući se na šljunku u širokom luku. Netko se kretao u uskoj uličici između širokih dvorišta. Harlen je ugledao nisko, široko tijelo, blijede ruke i blijedu haljinu, prije nego je priliku progutala tama ulice. Sranje, to je Stara Debela Guzica. Uličica je vodila između njezine velike stare kuće i ružičaste viktorijanske kuće gospođe Duggan, koja je bila obložena daskama.

Kojega vruga izvodi Debela Guzica, šuljajući se uličicom? Harlen ju je gotovo odagnao iz svojih misli i uputio se na Free Show, ali tada se sjetio da bi on trebao pratiti učiteljicu.

To je sranje. O'Rourke je umočten u magareća govna ako misli da ću pratiti ovog starog dinosaura gradom cijelo vrijeme. Nisam vidio ni njega ni bilo koga drugog da su pratili svoje ljude danas poslijepodne. Mike je baš zapaljen za izdavanje naredbi drugima. Svi oni idioti obožavaju raditi što im on kaže. ali ja sam prestar za ta dječja sranja.

Ali što je gospođa D. radila koračajući niz uličicu kada se spustio mrak?

Iznosila je smeće, glupane.

Ali kamion za smeće nije dolazio do utorka. A ona nije ništa nosila. Zapravo, bila je sva dotjerana, vjerojatno odjevena u onu otmjenu ružičastu haljinu, koju je nosila posljednjega dana prije božičnih praznika.

Kamo to ide, do vruga?

Ne bi li se O'Rourke iznenadio kada bi saznao da je Jim Harlen jedini u njihovoj popišanoj Biciklističkoj patroli stvarno nešto i otkrio o ljudima koje su trebali uhoditi. Možda Stara Debela Guzica radi one stvari s doktorom Roonom ili jezivim Van Sykeom, dok su svi ostali otišli na Free Show.

Od te se pomisli Harlenu smučilo.

Vozio je preko ulice, bacio bicikl iza grmlja na strani na kojoj se nalazila kuća gospođe Duggan i provirio s druge strane raslinja. Blijeda se silueta jedva vidjela, gotovo u potpunosti udaljena na kraju uličice koja se sastajala s Trećom avenijom. Harlen je tamo cucao jednu sekundu, zaključio da ce bicikl podići preveliku buku na troski i šljunku te krenuo pješice, krećući se od sjene do sjene, držeći se blizu visokih ograda, izbjegavajući kante za smeće kako ne bi podigao buku. Razmišljao je o lavežu pasa, ali se sjetio da je jedini pas ovdje, u stražnjem dvorištu, bio Dexter, koji je pripadao obitelji Gibson. No, Dexter je bio star i prema njemu su se ponašali kao prema djetetu. Vjerojatno je negdje u kući i s njima gleda Lawrencea Welka.

Stara Debela Guzica prešla je Treću aveniju, prošla pokraj pansiona u kojem je Roon na trećem katu imao stan i uputila se na igralište na južnoj strani Old Centrala.

Sranje, pomislio je Harlen, samo ide nešto uzeti iz škole. Zatim se sjetio da ne može ući u školu. Kada se vratio tog poslijepodneva u grad s njihovog usranog puta do pećine, on, Dale i ostali primijetili su da je netko zabio prozore daskama na prvom katu Old Centrala. Vjerojatno da ih zaštiti od klinaca kao što je Harlen, koji je mrzio to mjesto. Tamo su bili lanci i lokoti i na sjevernim i na južnim vratima.

Na svjetlu koje je dopiralo s ulične svjetiljke na uglu, Harlen je jasno vidio gospodu Doubbet. Nestala je bila u sjeni u podnožju protupožarnih stepenica, a Harlen se sakrio iza topole preko puta ceste. Čak i dva bloka udaljen mogao je čuti glazbu dok je započinjao glavni film na Free Showu.

Začuo se zvuk potpetica na metalnim stepenicama i Harlen je na trenutak ugledao blijede ruke dok se Stara Debela Guzica uspinjala protupožarnim stepenicama na drugi kat. Vrata su se gore otvorila uz škripanje.

Ima vlastiti prokleti ključ.

Harlen je pokušao smisliti zašto bi Stara Debela Guzica išla noću, i to baš subotom, ljeti, u Old (ientral nakon što je škola ispražnjena zbog mogućeg rušenja.

Sranje, ona radi one stvari s doktorom Ronom.

Harlen je pokušao upotrijebiti maštu i predočiti si gospođu Doubbet raširenih nogu preko svog stola od hrastovine, dok joj je doktor Roon ugurao onu stvar. Harlenova mašta nije bila dorasla tom zadatku. Naposljetku, on zapravo i nije vidio nekoga da se ševi. Čak su i časopisi u njegovom ormaru pokazivali samo djevojke koje se igraju sa svojim sisicama, praveći se da su spremne na seks.

Harlen je osjećao kako mu lupa srce dok je čekao da se tamo gore na drugom katu pojavi svjetlo. Nijedno se svjetlo nije upalilo.

Kretao se oko škole, držeći se u blizini zgrade da ga Stara Debela Guzica ne bi vidjela ako proviri s prozora.

Nije bilo svjetla.

Čekaj. Tamo je bio odsjaj na sjeverozapadnoj strani, lagano svjetlucanje u mraku, koje je dopiralo kroz visoke prozore prostorije na uglu stare učionice gospode Doubbet. Harlenove učionice protekle godine.

Kako bi mogao vidjeti što se događa? Vrata dolje bila su zaključana lokotom, a prozori u podrumu prekriveni metalnim rešetkama. Harlen je razmislio o uspinjanju protupožarnim stepenicama i prolasku kroz vrata kroz koja je Stara

Debela Guzica upravo ušla. Zatim je zamislio kako je susreće na tim stepenicama ili još gore u mračnom hodniku, a zatim je brzo napustio tu ideju.

Harlen je stajao tamo, promatrajući kako se odsjaj pomiče od prozora do prozora, kao da stara nosi učionicom staklenku s krijesnicama. Smijeh je dopirao udaljen tri bloka dalje. Film koji se večeras prikazuje zasigurno je komedija.

Harlen je pogledao iza ugla škole. Tamo se nalazio kontejner za smeće, koji će mu pomoći da se popne na usku izbočinu oko dva metra iznad pločnika. Žlijeb s metalnim potpornjima odvest će ga do izbočine iznad prozora na prvom katu, do onog kamenog vijenca koji se protezao duž ugla škole. Morao se nastaviti penjati uz žljebove između kamenog prozorskog okvira, pentrati se gdje može, stavljajući tenisice u udubine toga vijenca. Ondje će prikupiti svu snagu i stići gore, na izbočinu koja je okruživala školski kat na metar ispod prozora.

Izbočina je bila široka šezdesetak centimetara. Promatrao ju je kroz prozor učionice dovoljno dugo da to zna. Čak je i hranio golubove na vanjskom dijelu prozora smećem iz svojih džepova, kada bi se zadržao na odmoru. Nije bilo dovoljno široko da stoji sam. da hoda oko škole ili bilo što slično. No. bilo je dovoljno široko da održava ravnotežu, dok se pridržava za žlijeb kao potporu. Morat će samo prekoračiti šezdesetak centimetara i podignuti glavu kako bi provirio kroz prozor.

Kroz prozor svjetlucao je blagi odsjaj, pa opet izbljedio. sada je bio ponovo ispunjen svjetlošću.

Harlen se penjao na kontejner, a zatim zastao da bi pogledao gore. Radilo se tu o dva visoka kata, viša od šest metara. Tlo je uglavnom bilo popločano kamenom i šljunkom.

Hej prošaputao je Harlen jebi se. Da te vidimo kako radiš one stvari, O'Rourke. Počeo se penjati.

Mike O'Rourke brinuo se za svoju baku te večeri, kada se održavala projekcija Free Show. Roditelji su mu izašli na ples Knights of Columbus u Silverleaf Dance Emporiumu, starinskoj zgradi sagrađenoj ispod drveća sa srebrnim lišćem, devetnaest kilometara niz

Hard Road prema Peoriji. I Mike je ostao sam sa sestrama i Memo. Njegovoj je starijoj sestri, sedamnaestogodišnjoj Marry, prepuštena odgovornost u kući, ali njezin se dečko pojavio deset minuta nakon odlaska gospodina i gospođe

O'Rourke. Marry je bilo zabranjeno ići na spojeve u večeri kada njezini roditelji nisu bili kod kuće. Trenutno je bila kažnjena na mjesec dana zbog nedavnog prekršenog pravila, o kojemu Mike nije ništa znao i nije niti želio znati. No, kada se pojavio njezin bubuljičavi pratitelj u svom Chevyju iz 1954., već je bila na putu, natjeravši sestre da joj se zakunu na tajnost i prijeteći Mikeu da će ga ubiti ako je oda. Mike je slegnuo ramenima. Bila je to još jedna ucjena, koju će moći iskoristiti protiv Marry kada on bude trebao pomoć.

Dakle, vodstvo je preuzela petnaestogodišnja Margaret, ali deset minuta nakon njezina odlaska, tri gimnazijalca i dvije Peggyne prijateljice, svi premladi da bi mogli voziti, pozvali su je iz tame stražnjeg dvorišta i Pegg je otišla na Free Show. Obje su djevojke znale da im se roditelji nikada ne vraćaju još dugo nakon ponoći u vrijeme plesnih večeri.

Službeno, sada je bila glavna trinaestogodišnja Bonnie, ali ona nikada nije preuzimala glavnu. Mike je ponekad pomislio kako nijednoj djevojčici nije tako pogrešno izabrano ime kao njoj. (Bonnie=Mršavica) Dok su sva ostala O'Rourkeova djeca, čak i Mike, naslijedila predivne oči i irsku eleganciju u crtama lica, Bonnie je bila preteška, tamnosmeđih očiju i još tamnije smeđe kose, boleljivožute kože, koja je bila išarana ranim razornim djelovanjem akni. i s ogorčenim stavom, koji je odražavao majčinu goru stranu, dok je bila trijezna, i očevu ogorčenost kada je bio pijan. Bonnie je odtoptala u sobu koju je dijelila sa sedmogodišnjom Kathleen, zaključala se bez oklijevanja, ostavivši mlađu djevojčicu vani, i odbila otvoriti vrata, čak i kada je Kathleen briznula u plač. Kathleen je bila najljepša od O'Rourkeovih djevojčica. Crvenokosa, plavooka, s ružičastopjegastom bojom puti i zapanjujućim osmijehom, koji je Mikeovog oca poticao na pripovijedanje priča o seoskim djevojkama u Irskoj koje nije nikada posjetio. Kathleen je bila predivna. no retardirana i još u vrtiću, iako je imala sedam godina. Ponekad je Kathleenino mučenje da razumije najjednostavnije stvari tjeralo Mikea da pobjegne u vanjski zahod, kako bi se u samoći mogao isplakati. Svakog jutra, dok je pomagao ocu Cavanaughu pri služenju mise, Mike je izgovarao molitvu da Bog popravi što god je bilo pogrešno kod njegove mlađe sestre. Ali On to još nije učinio, a Kathleenena usporenost postajala je sve očitija, dok su njeni vršnjaci s lakoćom rješavali zagonetke čitanja i jednostavne aritmetike, ostavljajući zbunjeno dijete daleko iza sebe.

Sada je Mike smirio Kathleen, skuhao joj pirjano meso za večeru, ušuškao je u Maryn krevet u potkrovlju i krenuo pobrinuti se za Memo. Mike je imao devet godina kada je Memo doživjela prvi moždani udar. Sjećao se uzbune u obitelji, kada je stara žena prestala biti živahna i okretna u kuhinji i odjednom postala žena na samrti u gostinjskoj sobi. Memo je bila majka njegove mame, pa iako Mike nije poznao riječ matrijarhat, sjetio se funkcionalne definicije: stara žena u točkastoj pregači, uvijek u kuhinji ili šivajući u svojoj sobi, rješavajući probleme i donoseći odluke glasom s izraženim irskim izgovorom, koji je pripadao Mary Margaret Houlihan i koji je pjevušio kroz rešetke za grijanje na Mikeovom katu, dok je pokušavala raspoložiti njegovu majku i ohrabriti je u jednoj od njezinih ciničnih depresija, ili je prekorijevala njegovog oca zbog još jedne večeri opijanja s prijateljima. Memo je financijski spasila obitelj kada je John O'Rourke otpušten iz Pabsta na godinu dana. Tada je Mike imao šest godina i sada se sjetio kako je bio prisluškiavao duge razgovore za kuhinjskim stolom dok je njegov otac protestirao. Bila je to njezina životna ušteđevina, a Memo inzistirala i fizički spasila Mikea i Kathleen kada je on imao osam godina, a Kathleen četiri godine i bijesni je pas došao niz ulicu Depot. Mike je primijetio nešto čudno kod životinje pa se držao podalje, zazivajući Kathleen da mu se ne približava. Ali njegova je sestra obožavala pse i nije mogla shvatiti da bi joj pas mogao nauditi. Pojurila je prema režećoj, zapjenjenoj životinji. Kathleen je bila udaljena pola koraka, pasje stisnuo svoje slijepljene oči i pripremio se najuriš, a Mike je jedino mogao plakati visokim, vrištećim glasom, koji je i njemu samome zvučao strano. Tada se pojavila Memo, sa svojom lepršavom točkastom pregačom, metlom u desnoj ruci i raspuštenom sijedom kosom, s koje joj je spuznula marama. Zgrabila je Kathleen rukom i tako snažno zamahnula metlom da je psa podigla u zrak i odbacila ga na sredinu ceste. Memo je gurnula Kathleen do Mikea, naredila mu da je odvede u kuću glasom koji je bio miran, ali mu se nije mogao suprotstaviti. Zatim se okrenula upravo kada se pas podigao na noge i ponovo zaletio prema njoj. Mike je pogledao preko ramena dok je trčao, i nikada neće zaboraviti prizor kako Memo stoji ondje, raširenih nogu, s maramom oko vrata, čekajući, čekajući. Kasnije je policajac Barney izjavio da nikada nije vidio psa ubijenoga metlom, posebno ne bijesnoga psa i da je gospođa Houlihan gotovo odrubila čudovištu glavu.

To je bila riječ koju je upotrijebio Barney, čudovište. Nakon toga, Mike je u svom srcu znao da, koje se god čudovište bude šuljalo u noći, naći će u Memo više nego dostojnoga protivnika.

No, manje od godinu dana nakon ovog događaja, Memo je bila poražena. Prvi je moždani udar bio prejak, oduzevši je, presjekavši veze s mišićima tog uvijek živahnoga lica. Doktor Viskes rekao

je da je smrt samo pitanje tjedana, možda i dana. Ali Memo je preživjela to ljeto.

Mike se sjećao kako je bilo čudno daje gostinjska soba, središte Memine neiscrpne aktivnosti, pretvorena u njezinu bolesničku sobu. S ostatkom obitelji, očekivao je kraj. Preživjela je to ljeto. Do jeseni, prenosila je svoje želje pomoću sustava kodiranih treptaja okom. Do Božića mogla je govoriti, iako je samo obitelj razumjela njene riječi. Do Uskrsa nekako je dobila veći dio bitke s tijelom pa je mogla koristiti desnu ruku i počela je sjediti u dnevnoj sobi. Tri dana nakon Uskrsa, pretrpjela je drugi moždani udar. Mjesec dana kasnije, i treći.

Posljednju godinu i šest mjeseci, Memo je bila tek nešto više nego lež, koji je disao u gostinjskoj sobi. Lice joj je bilo žuto i mlitavo, a ručni zglobovi savijeni kao kandže mrtve ptice. Nije se mogla kretati, ni upravljati tjelesnim funkcijama, i nije imala drugoga načina komunikacije s ostatkom svijeta, osim pomoću treptanja oka. Ali ipak je i dalje živjela.

Mike je otišao u gostinjsku sobu baš kada se vani počelo mračiti. Upalio je petrolejsku lampu. Njihova je kuća imala struju, ali Memo je uvijek više voljela uljane lampe gore u svojoj sobi pa su tu tradiciju i nastavili. Prišao je visokom krevetu na kojem je ležala Memo.

Bila je okrenuta na svoju desnu stranu, licem prema njemu, kao i uvijek, osim kada bi je oprezno okretali svakoga dana u pokušaju da ublaže neizbježne rane od ležanja. Lice joj je bilo iscrtano labirintom bora, tijelo izgledalo žuto, kao od voska, kao da nije ljudsko. Oči su zurile crno, prazno, malo se izbočivši zbog nekog unutarnjeg pritiska potpune frustracije što ne može prenijeti misli, koje su iza njih skrivale. Slinila je i Mike je uzeo čist ručnik s podnožja kreveta i nježno joj obrisao usne.

Provjerio je da bude siguran ne treba li je presvući. Nije se morao pridružiti sestrama u tom poslu, ali je pazio na Memo više nego svi ostali zajedno, pa mu

potrebe crijeva i mokraćnog mjehura njegove bake nisu bile nepoznate. Zaključio je daje čista i suha, te sjeo na nizak stolac kako bi je mogao držati za ruku.

Bio je lijep dan vani, Memo prošaptao je. Nije znao zašto je šaptao u njenoj prisutnosti, ali je primijetio da su to činili i ostali. Čak i njegova mama. Stvarno se osjeća ljeto.

Mike je pogledao po sobi. Teški zastori preko prozora. Površine stolova natrpane bočicama lijekova, dok su ostale površine bile prekrivene limenim kutijama i već žutim fotografijama iz njezinog života. Koliko već ima vremena otkada je posljednji put okrenula svoje oči prema jednoj od svojih fotografija?

Stara Victrola stajala je u kutu sobe i sada je Mike stavio jednu od njezinih najdražih gramofonskih ploča Caruso koji pjeva u Seviljskom brijaču. Visoki glas i još više grebanje ploče ispunili su sobu. Memo nije reagirala, čak niti treptajem ili trzajem, ali Mike je mislio da ga ipak može čuti. Obrisao joj je slinu s brade i kuta usana, smjestio je još udobnije na jastuku i ponovo sjeo na stolac, i dalje je držeći za ruku. Osjećao je kao da drži nešto suho i mrtvo. Memo je svojedobno pričala Mikeu Majmunovu šapu u Noći vještica kada je bio malen, toliko ga prestrašivši daje sljedećih šest mjeseci noću morao spavati uz svjetlo. Mama i tata su u Silverleafu šaptao je, pokušavajući zvučati veselo. Pjevanje oko njih bilo je nježno, više grebanje nego ljudski glas. Mary i Peg pošle su gledati filmove. Dale kaže da večeras prikazuju Vremenski stroj na Free Showu. Kaže da se radi o čovjeku koji je otišao u budućnost ili tome slično. Mike je ušutio i brižljivo promatrao dok se Memo, čini se, lagano pomakla: lagani, nedobrovoljni trzaj kuka, pomicanje plahti. Čuo se mekani zvuk dok je ispuštala vjetar.

Mike je počeo brzo govoriti kako bi prikrio svoju neugodnost.

Nekako čudna ideja, ha. Memo? Ići u budućnost? Dale kaže da će ljudi to jednoga dana i moći, ali Kevin tvrdi da je to nemoguće. Kevin kaže da to nije poput odlaska u svemir, kao što su to učinili Rusi sa Sputnikom. Sjećaš se kada smo ti i ja gledali kada su bili lansirani prije nekoliko godina? Rekao sam da će možda sljedeći, tko će biti poslan tamo, biti čovjek, a ti si rekla da bi voljela kada bi ti mogla ići?

Ovaj, u svakom slučaju, Kev kaže da je nemoguće putovati u prošlost ili budućnost. Tvrdi da se na to troši previše novca. Mike se mučio pri odabiru riječi. Mrzio je izgledati glup pred Memo. Jedino ona u obitelji nije mislila daje glup kada je pao četvrti razred.

Para paradoksa. Recimo, što bi se dogodilo da se ti vratiš kroz vrijeme i nehotice ubiješ svoga djeda? Mike je ušutio kada je shvatio što govori. Njegov je djed, Memin suprug, bio poginuo na silosima prije trideset dvije godine, kada su popustila metalna vrata i izbacila jedanaest tona pšenice na njega, dok je čistio glavni spremnik. Mike je čuo oca kako govori drugima daje stari Devin Houlihan plivao u rastućem vrtlogu žita, kao pas u poplavi, sve dok se nije ugušio. Autopsija je pokazala pluća potpuno ispunjena prašinom, kao dvije torbe natrpane pljevom. Mike je spustio pogled prema Meminoj ruci. Pogladio je prste, sjetivši se jesenske večeri kada je imao šest ili sedam godina, a Memo se njihala u ovoj istoj gostinjskoj sobi, razgovarajući s njime dok je šivala. Michael, tvoj je djed otišao kada je po njega došla Smrt. Čovjek u tamnom ogrtaču samo je ušetao u silos i uhvatio moga Devina za ruku. Ali on se borio, oh, dragi moj, kako se samo borio! I upravo to ću i ja učiniti, najdraži moj Michael, kada čovjek u tamnom ogrtaču pokuša ući ovdje. Neću ga pustiti unutra. Ne bez borbe. Ne, Michael, ne bez borbe.

Mike je poslije toga Smrt zamišljao kao čovjeka u tamnom ogrtaču i uvijek je zamišljao Memo kako ga udara baš kao što je to učinila s bijesnim psom. Sada je spustio lice i pogledao je u oči, kao da sama blizina može ostvariti kontakt. Mogao je vidjeti vlastito lice kako se odražava u njima, iskrivljeno lećama njezinih zjenica i treptanjem petrolejske lampe.

Neću ga pustiti unutra, Memo prošaptao je. Vidio je kako njegov dah pomiče sijede vlasi na njenom čelu. Neću ga pustiti. Jedino ako to ti zatražiš od mene. Između zavjesa i zida vidio je tamu koja je teško padala na prozore. Stara se kuća slijegala pa se odozgo čulo škripanje dasaka. S vanjske je strane nešto greblo po staklu.

Ploča je odsvirala svoje pa se čulo samo pucketanje i šuštanje praznih utora, kao da netko struže po ploči, ali Mike je i dalje sjedio, priljubivši svoje lice uz Memino i čvrsto je držeći za ruke.

Dale je sjedio s bratom i gledao Vremeplov. Šišmiši su izgledali prilično smiješni, daleki i gotovo zaboravljeni. Načuo je da će se te večeri prikazivati upravo taj film, jer je gospodin Ashley Montague često prikazivao filmove tek povučene s repertoara kina, koje je držao u Peoriji, a Dale je već godinu dana, sve otkako je pročitao strip, žarko želio pogledati baš ovaj film.

Vjetar je šibao krošnjama u parku. Rod Taylor spašavao je Ivet Mirnije, koja se utapala u rijeci, dok je sve to ravnodušno promatrao patetični Eloi. Lawrence je, kao i uvijek kada se bojao, klečao i zobao posljednje kokice te povrenfeno ih zalijevao gutljajima iz boce Dr. Pepera, koju je bio kupio u kafiću. Oči su mu bile širom otvorene dok je pratio kako Rod Taylor silazi u podzemni svijet Morloka. Primaknuo se starijem bratu.

Sve je u redu šapnuo mu je Dale. Oni se boje svjetla, a Taylor ima šibice.

Na ekranu su Morlokove oči zasvijetlile žućkastim sjajem. To ga je podsjetilo na krijesnice u grmlju na južnom kraju parka. Rod Taylor je zapalio šibicu, a čudovišta su prestrašeno uzmaknula, pokušavajući pokriti oči svojim plavičastim rukama.

Lišće je i dalje šuštalalo zbog vjetra i Dale je, podignuvši pogled, primijetio kako su oblaci sakrili zvijezde. Nadao se da neće pasti kiša i prekinuti prikazivanje filma.

Zvuk je bio tiši nego što bi bio u pravom kinu. iako se gospodin Ashley Montague potrudio i zvučniku ugrađenom u projektor

dodao još dva zvučnika. Uzvici Roda Taylora i bijesni krici Morloka pomiješali su se sa šumom krošanja, koje su se svijale pod utjecajem snažnog vjetra te udaranja krila tamnih prilika, koje su se pokušavale sakriti u granama.

Lawrence je zaboravio na kokice i čvrsto se privio uz Dalea. Budući da su sjedili na zemlji, zamrljao je tur hlača dok se vukao po travi. Skinuo je svoju bejzbolsku šiltericu i počeo grickati štitnik, što je uvijek činio kada je bio nervozan.

Bit će sve u redu šaptao je Dale i nježno tapšao svog malog brata po ramenu. Ne brini se, spasit će Winnu iz pećine.

Glumci u tehnikoloru nastavili su svoju igru, a vjetar u parku se pojačavao.

Duane je sjedio u kuhinji i jeo kasnu večeru kada je začuo zvuk kamiona, koji je skrenuo na prilazni put prema njihovoj kući.

Da je bio u podrumu pokraj uključenog radija, kao što je to obično činio, ne bi ništa čuo. No, vrata su sada bila širom otvorena, prozori podignuti i bilo je prilično tiho, jedino se čuo neprekidni ljetni pjev cvrčaka i kreket žaba iz bare te povremeno lupanje pokretnih metalnih vrata na toru za svinje.

U prvi je mah pomislio kako se otac rano vratio, no istog je trenutka shvatio da je zvuk motora ipak bio drukčiji. Radilo se o većem kamionu ili barem jačem motoru.

Duane se nagnuo i provirio kroz vrata. Još uvijek je mogao vidjeti prvih tridesetak metara prilaza, jer će kukuruz narasti tek za nekoliko tjedana, kada će potpuno sakriti put. Nije vidio kamiona ni čuo poznato drobljenje šljunka.

Namrštio se i, odgrizavši zalogaj dizanog tijesta, izašao iz kuhinje. Krenuo je prema čistini između kuće i suše da bi imao bolji pogled na put. Ponekad su ljudi koristili njihov prilazni put da okrenu automobile, iako se to nije često događalo. A zvuk je sasvim sigurno proizvodio motor kamiona. Stric Art mrzio je voziti kamionete.

Uvijek je govorio da mu je dovoljno prokletstvo što živi na selu i da mu ne treba da se još vozi i u najružnijem prijevoznom sredstvu koje je izašlo iz detroitskih tvornica. Duane je dobro poznao zvuk stričeva Cadillaca, a ono što je čuo sasvim sigurno nije bio taj zvuk.

Dječak je stajao u toploj noći, jeo svoju večeru i gledao prema putu.

Nebo je bilo tamno i prekriveno bezobličnim oblacima. Polja niskog kukuruza utihnula su, nagovješćujući oluju, dok su krijesnice svjetlucale u polju i tamnim obrisima niskih divljih jabuka, koje su rasle duž okružne ceste broj 6.

Na početku njihovog prilaznog puta, stotinjak metara od kuće,

Duane je ugledao veliki kamion ugašenih farova, koji je samo nepokretno stajao.

Duane nije razlikovao pojedinosti, ali velika silueta te stvari načinila je tamnu mrlju na onom mjestu gdje je trebalo biti svjetlo.

Pričekao je nekoliko sekundi, pojeo sendvič i pokušao se prisjetiti je li poznao nekoga tko je vozio tako velik kamion, i tko bi subotom došao u ovako kasni posjet. Nitko mu nije padao na pamet.

Otac se ponovo napio pa ga je netko povezao kući? Ne bi bilo prvi put. Ali to ne bi bilo ovako rano.

Daleko na jugu, predaleko da bi se čulo udaranje groma, munje su bljeskale nebom. Kratak bljesak nije bio dovoljan da bi se uočilo prepoznatljive pojedinosti kamiona. Ništa izuzev činjenice daje jednostavno bio tamo.

Duane je osjetio kako gaje nešto lagano dodirnulo po nozi.

Psssst, Wittgenstein prošaptao je, spustio se na koljeno i zagrlio svoga starog ovčarskog psa. Životinja je drhtala, a iz grla joj se izvijao zvuk, koji bi se teško mogao nazvati režanjem. Psssst

tiho gaje umirivao Duane i milovao po glavi, istodobno čvrsto ga držeći, no

Wittgenstein nije prestao drhtati.

Ako je netko izašao iz kamiona, do sada je već trebao doći dovde, razmišljao je. I zatim se nametnulo novo pitanje. Tko bi to mogao biti?

Hajde, Witt tiho je rekao psu i vodeći ga za ogrlicu, vratio se u kuću. Ugasio je sva svjetla, otišao u sobu, koju je otac nazivao radnom sobom, ali koja ja zapravo bila skladište za starudiju, i izvadio ključ iz radnog stola. Vratio se u dnevni boravak i ključem otvorio ormarić u kojem je otac držao oružje. Kratko je oklijevao prije no se odlučio za šesnaestomilimetarsku pumparicu. U ormariću su ostale repetirka i dvanaestomilimetarsku sačmarica.

U kuhinji, Wittgenstein je cvilio i Sparna grebao po toplom podu.

Šuti, Witt tiho mu reče Duane. Sve je u redu, stari momče. Provjerio je da lije cijev prazna, repetirao, ponovo provjerio, podigao je do očiju prema slabašnom svjetlu, koje se probijalo kroz zavjese da bi provjerio je li skladište prazno. Otvorio je ladicu i u njoj ugledao patrone smještene u žutoj kutiji. Sagnuo se pokraj kuhinjskog stola. Pet patrona stavio je u pušku, a još tri u džep flannelske košulje. Wittgenstein je počeo lajati. Duane ga je zatvorio u kuhinju, a zatim pošao u dnevni boravak i kroz prozor izašao u mrak zadnjeg dvorišta i polako počeo obilaziti oko kuće.

Lampa na stupu dalekovoda dovoljno je osvjetljavala prvih deset metara prilaznog puta. Čučnuo je i iščekivao. Srce mu je lupalo brže nego inače. Počeo je sporo i duboko udisati i izdisati zrak. Puis mu se konačno uspio normalizirati.

Zujanje cvrčaka i drugih kukaca utihnulo je. Tisuće je stabljika kukuruza mirovalo. I zrak je bio potpuno nepokretan, a munja je ponovo sijevnula na jugu. Ovaj put začuo se i grom sa zakašnjenjem od petnaest sekundi.

Samo je čekao i disao na usta, a palac je držao na kočnici. Puška je zaudarala po ulju. Wittgenstein više nije lajao. ali Duane je još čuo grebanje njegovih kandži po toplom podu. dok je koračao kuhinjom. Čekao je.

Prošlo je barem petnaest minuta kada je kamion startao i krenuo.

Duane je cijelo vrijeme bio pognut i u tom položaju brzo je prešao do ruba kukuruznog polja i dalje do prvoga reda odakle je mogao vidjeti put.

Kamion je i dalje bio u mraku. Vozilo se s ugašenim svjetlima vratilo na okružnu cestu broj 6, zastalo, pa krenulo prema jugu, u pravcu groblju, prema krčmi Kod crnog drveta u Elm Havenu.

Duane je izvirio iz kukuruza i promatrao: Ali nije ništa vidio, samo je čuo kako se zvuk udaljava putem. Ponovo je čučnuo i nastavio osluškivati, kontrolirajući disanje.

Dvadeset minuta kasnije osjetio je prve kapi kiše. Još je pričekao tričetiri minute, a zatim je izašao iz kukuruznog polja. Držao se njive kako mu se silueta ne bi ocrtavala prema nebu. dok je koračao u širokom krugu oko kuće i suše. Nije više čuo vrapce u suši, svinje su kao i obično roktale u oboru, pa se vratio do kuhinjskih vrata.

Wittgenstein ga je veselo dočekao kao štene, mašući repom i trčeci od dječaka do vrata i natrag, dok je poluslijepo škiljio prema Duaneu koji je nosio pušku.

Ne, ne odbije ga njegov mali gospodar dok je vadio patrone i slagao ih po kariranom stolnjaku u kuhinji. Noćas ne idemo u lov, Witt. Ali zato ćeš ti dobiti posebnu večeru i zajedno ćemo dolje provesti noć. Otišao je do ormara, a Wittgensteinov rep je i dalje mahao po toplom podu.

Kiša je počela slabiti nakon prvog naleta, ali je vjetar brisao kukuruznim poljima i šibao stablima divljih jabuka.

Jim Harlen je zaključio da penjanje nimalo nije jednostavno, osobito ne uz sve jači vjetar, koji je podizao i prašinu s igrališta i školskoga parkirališta. Na pola puta morao je zastati i obrisati pijesak iz očiju.

Ako ništa drugo, vjetar će. bacajući uokolo stvari, zaglušiti sve zvukove, koje bi on mogao podići dok se pentra uz tu glupu cijev.

Popeo se do razine, koja je bila između visokog prizemlja i prvoga kata. Bilo je to na skoro sedam metara iznad hrpe smeća. U tom je trenutku shvatio koliko je to bio glup potez, jer što ako se odjednom pojave Van Syke, doktor Roon ili netko treći? Barney, na primjer. Nije mogao niti zamisliti što bi rekla njegova majka kada bi se vratila sa svog ljubavnog sastanka, a svog sina jedinca pronašla kako čeka prijevoz do zatvora u Oak Hillu u pritvoru kod J. P. Congdena.

A zatim se nasmijao. To bi bio dobar način na koji bi možda privukao majčinu pažnju. Uspio se popeti još taj posljednji metar oluka, desnim koljenom se oslonio na vijenac između katova, a obraz priljubio uz cigleni zid. Vjetar mu je čupao majicu. Vidio je svjetlost ulične lampe na uglu Školske ulice i Treće avenije kroz krošnje brijestova. Bio je jako visoko.

Harlen se nije bojao visine. Prošle se jeseni brže od O'Rourkea, Stewarta i ostalih uspeo uz veliki hrast pokraj Congdenova vrta. Dapače, tako se visoko popeo da su mu ostali počeli dovikivati da siđe, ali on je baš odlučio da će se popeti na još jednu granu više, koja je bila tako tanka da vjerojatno ne bi izdržala ni goluba, a zatim je s vrha hrasta pogledao sve krošnje koje su pokrivala Elm Haven. Ovo je bila dječja igra u usporedbi s prošlogodišnjim iskustvom.

Harlen je pogledao prema tlu i odmah to požalio. Oluk i kameni ukras na uglu bili su jedino što se nalazilo između njega i hrpe smeća na betonskoj stazi oko škole, osam metara niže.

Zažmirio je i usredotočio se na traženje oslonca na uskom vijencu. Potom je otvorio oči kako bi pogledao kroz prozor.

Ali nalazio se punih metar udaljen od prozora, ne samo pola kako je zamislio. Morat će pustiti tu prokletu cijev i približiti se prozoru.

Učinilo mu se daje svjetlucanje prestale[^] Zapravo, bio je prilično siguran u to. Odjednom mu se pred očima pojavila slika Stare Debele Guzice kako dolazi iza ugla, gleda ga kroz tamu i viče: Jime Harlene! Odmah da si se spustio!

A što će biti zatim? Hoće li ga prisiliti da ponavlja upravo završeni šesti razred i tako mu potpuno upropastiti ljeto?

Harlen se nasmiješio, pa je duboko udahnuo i prebacio svu težinu na koljena. Puzao je vijencem širokim desetak centimetara, dok je ruke raširio zidom i držao se jedino za utore između cigli.

Desnom je rukom pipao okvir prozora i konačno se uhvatio za neobični ukras ispod prozorske klupčice. Umirio se. Sada je sve bilo u redu.

Mirovao je tako, pognute glave i obraza priljubljenog uza zid, nekoliko trenutaka. Sada je samo trebao podići glavu i pogledati kroz prozor.

Zatim mu je neki unutrašnji glas počeo šaptati da to ne čini i da sve pošalje k vragu. Da ode pogledati film ili da požuri kući i stigne prije majke.

Vjetar je puhao i pod njim nosio lišće te mu unio još prašine u oči. Harlen se okrenuo prema oluku. Mogao se bez problema vratiti, jer će spuštanje biti mnogo lakše od penjanja. Sjetio se da bi ga zbog toga Gerry Daysinger ili neki od dječaka mogli nazvati pičkimom. Pa ne moraju niti znati da sam bio ovdje.

A zašto si se onda pentrao, majmune?

Za O'Rourkea i ostale morat će malo promijeniti i ukrasiti priču, ispadne li daje Stara Debela Guzica došla samo po svoju vražju omiljenu kedu ili nešto slično. Zamišljao je lica tih mimozica kad im bude prepričavao kako se popeo do prozora i vidio Debelu Guzicu i Roona kako rade one stvari na njenom stolu, baš tu, u učionici.

Podigao je glavu i pogledao kroz prozor. Gospoda Doubbet nije, kako je mislio, bila za katedrom na drugom kraju učionice, nego je sjedila u zadnjoj klupi, koja nije bila ni metar udaljena od Harlena. Svjetla su bila ugašena, ali prostoriju je ispunjavala blijeda fluorescentna, bolesna svjetlost, poput one koja se pojavljivala na trulim stablima u šumi. Gospođa Doubbet nije bila sama. Svjetlost je izbijala iz nečega što se nalazilo blizu nje.

To nešto sjedilo je u susjednoj klupi, odmah pokraj Harlenova lica priljubljenog uz prozorsko staklo. Odmah je prepoznao taj lik.

Bila je to gospoda Duggan, bivša kolegica gospođe Doubbet. Uvijek je bila jako mršava. Tijekom posljednjih mjeseci, sve do Božića, kada je prestala predavati, rak ju je toliko nagrizao da je postala još mršavijom. Sjećao se njenih ruku koje su izgledale kao kosti presvučene samo pjegavom kožom. Nitko od učenika nije ju vidio prije nego je umrla u veljači, baš kao ni na pogrebu, ali je majka Sandy Whittaker pripovijedala kako je stara gospođa toliko smršavila da se pretvorila u kost i kožu. A ona je to valjda pouzdano znala, jer ju je posjećivala, a i vidjela ju je dok je ležala u kapeli.

Harlen ju je istog trena prepoznao.

Pogledao je Staru Debelu Guzicu, koja je bila nagnuta naprijed i široko se smiješila, dok je bila potpuno posvećena svojoj prijateljici. Zatim je vratio pogled na gospođu Duggan.

Sandy je ispričala kako su je na pogrebu izložili u onoj finoj haljini od zelene svile, koju je nosila na božičnoj zabavi, kada je posljednji put bila u školi. Sada je nosila upravo tu haljinu. Na nekoliko je mjesta bila istrunula tkanina i kroz te je rupe sada prodirala fluorescentna svjetlost.

Kosa joj je, kao i uvijek, bila uredno počešljana unazad i pričvršćena kopčama od kornjačevine. Harlen ih se sjećao s nastave. No veći joj je dio kose već otpao i tako ostavio ćelava mjesta,

koja su isijavala bljedunjavu svjetlost. Imala je rupe po lubanji, baš kao one na haljini.

Ni na metar od sebe vidio je na stolu ruku gospođe Duggan, njezine duge prste, zlatni prsten, koji joj je sada bio prevelik, i bjeličasti odsjaj kostiju.

Gospođa Doubbet približila se lešu svoje prijateljice i nešto joj rekla.

Najprije je zbunjeno pogledala, a zatim se okrenula prema prozoru kroz koji je virio Harlen.

Odmah je shvatio da su ga vidjele, jer je neobično isijavanje osvijetlilo i njegovo lice, baš kao što je osvijetljavalo i gole tetive nalik blještavim končićima, koji su se nazirali kroz rupe na ruci gospođe Dugan, ili tamna, trula mjesta u njezinom prozirnem mesu. Zapravo, u onome što je preostalo od njezinoga mesa.

Tek je krajičkom oka primijetio da se Stara Debela Guzica okrenula i vidjela ga, jer nije mogao skinuti pogled s vrata gospođe Duggan. S njega je upravo u tom trenutku spao komad kože i ugledao je vratne kralješke, koji su se meškoljili kao bijelo kamenje u raspadnutoj vreći.

Gospođa Duggan promatrala gaje s one male udaljenosti. Fluorescentna svjetlost prsnula je iz tamne duplje pune sluzi u kojoj je nekada bilo pričvršćeno njezino lijevo oko. Zubi su joj svjetlucali dok se smiješila bez usana. Naginjala se prema njemu kao u jalovom pokušaju da ga poljubi kroz prozorsko okno, koje se nije zamaglilo od njenog daha.

Harlen je skočio na noge i okrenuo se, jer je želio otrčati, ali je zaboravio daje do maloprije klečao na uskom vijencu, osam metara iznad betona i kamena. Doduše, potrčao bi čak i da to nije zaboravio.

Nije ispustio ni glasa dok je padao.

OSMO POGLAVLJE

Mike je volio ići na misu. Te je nedjelje, kao i svake druge, osim crkvenim blagdanima, pomagao ocu Cavanaughu pri držanju redovne mise u pola osam, a zatim bi ostao kao glavni ministrant na velikoj misi u deset. Na raniju misu dolazilo je mnogo više ljudi, što je bilo uobičajeno, budući da su katolici iz Elm Havena išli na veliku misu samo kada su morali, jer je ona trajala pola sata duže.

U prostoriji, koju je otac Cavanaugh nazivao oltarom, Mike je uvijek držao par uglačanih cipela. Starom ocu Harrisonu nije smetalo kada su ministrantima tenisice izvirivale ispod stole, ali otac Cavanaugh je inzistirao na ozbiljnim pripremama za pričest, ispunjenim poštovanjem. Mikeov je otac gundao zbog toga, po njegovu mišljenju, nepotrebnoga troška. Dječak nikada dotad nije imao par novih, svečanih cipela, budući da je bilo dovoljno teško oblačiti četiri djevojke, ali O'Rourke se na kraju ipak morao složiti s ovim načinom iskazivanja poštovanja Bogu. Mike je te cipele nosio isključivo u crkvi Svetog Malachyja, a i tu samo dok je služio tijekom mise.

Volio je sve što je bilo vezano uz crkvenu službu, i što je duže obavljao dužnost ministranta, još ju je više zavolio. Svoju dužnost ministranta počeo je obavljati prije gotovo četiri godine i tada je otac Harrison od njega i ostalih dječaka tražio tek malo više nego što je dolazak na vrijeme. Mike je s ostalima prolazio kroz obred, mrmljao rečenice na latinskom i pritom nije baš obraćao naročitu pozornost pločici s tekstom, koja je stajala pokraj stubišta na kojem je klečao. Nije razmišljao o čudu, koje se očekuje dok je tijekom priprema za pričest svećeniku dodavao bočice s vinom i vodom. To je jednostavno bila dužnost, koju je izvršavao, jer je bio katolik, a od svakoga dobrog katoličkog dječaka upravo se to i očekivalo, iako su drugi mali katolici iz Elm Havena pronalazili izgovore kako bi se izvukli od obavljanja te dužnosti.

I zatim je otac Harrison otišao u mirovinu prije nešto više od godinu dana. Ili su ga možda poslali u mirovinu, jer je stari svećenik počeo pokazivati znakove starenja i tragove dugogodišnjega alkoholizma pa su mu propovijedi bivale sve bizarnije. Dolazak oca Cavanaugha Miku je temeljito promijenio stvari.

Otac C. je na mnoge načine bio potpuna suprotnost ocu H., iako su obojica bili svećenici. Otac Harrison je bio Irac, postariji gospodin sijede glave i rumenih obraza, prilično slobodouman u svojim propovijedima, mišljenjima i stavovima. Njegove su mise bile obred, koji se bezbrojno puta ponavljao i kojem je posvećivao vrlo malo pažnje pa se doimalo da ih odrađuje na posve isti način kao i brijanje. Živio je samo za večere na koje su ga često pozivali. Starom su svećeniku čak i posjeti bolesnicima ili ljudima na samrti postali dobar izgovor da malo posjedi, popriča, popije kavu, razmijeni poneki trač i prisjeti se davno umrlih sumještana. Bolesnici su često tražili da se pričeste pa gaje u nekima od tih

posjeta pratio i Mike, jer je otac Harrison smatrao da prisutnost ministranta pridaje jednostavnom obredu važnost ceremonije. Mike se na smrt dosađivao tijekom tih posjeta.

Otac Cavanaugh, kao potpuna suprotnost, bio je mlad, tamnokos i nevjerojatno predan poslu. Mike je znao da se svećenik brije dvaput dnevno, a brada mu se, bez obzira na to, uvijek nazirala na preplanuloj koži. Pridavao je misi veliku važnost i nazivao ju je Kristovim pozivom da mu se pridružimo na Posljednjoj večeri. Prisilio je i ministrante da joj posvećuju istu važnost. Zapravo, one koji su nastavili pomagati tijekom mise.

Mike je bio jedan od rijetkih, koji su nastavili redovito pomagati održavanje mise. Otac Cavanaugh bio je zahtjevan. Ministranti nisu smjeli više samo mrmljati fraze na latinskom, već su ih morali doista i razumjeti. Tijekom šest mjeseci Mike je svake srijede išao na posebnu nastavu vjeronauka, na kojoj ih je svećenik podučavao osnovama latinskoga te povijesnom značenju mise. Osim toga, ministranti su morali aktivno sudjelovati i stvarno pratiti ono što se odvijalo na satovima vjeronauka. Otac C. imao je naglu narav i znao je podići glas na dječake, koji bi se zamislili ili ih čak smijeniti s dužnosti.

Stari otac Harrison volio je jesti, a osobito piti. Svi ljudi, ne samo u njihovoj župi, nego i u cijelom okrugu, znali su da stari svećenik ima problema s alkoholom, dok otac Cavanaugh nije pio nikada, osim tijekom pričesti, a činilo se da na hranu gleda kao na nužno zlo. Slično se odnosio i prema kućnim posjetima. Otac Harrison znao bi pripovijedati o svemu i svačemu. Ponekad bi prosjedio cijelo poslijepodne razglabajući o usjevima, vremenskim prilikama ili umirovljenim farmerima. Otac C. želio je samo govoriti o Bogu, pa su i njegovi posjeti bolesnima i umirućima nalikovali napadima komandosa, Jehovinih svjedoka, poput petominutnih duhovnih testova za one koji su se pripremali za veliki završni ispit. Jedini je porok oca Cavanaugha, koliko je Mikeu bilo poznato, bilo pušenje. Mladi je svećenik palio cigaretu za cigaretom, a u vrijeme kada to nije mogao, činilo se kao da žudi samo za cigaretom. Mikeu se činilo kao da duhan oca Cavanaugha čini još predanijim vjeri. Dječaku to nije smetalo, jer su pušili i njegovi roditelji, baš kao i roditelji svih njegovih prijatelja. Osim roditelja Kevina Grumbachera, ali oni su bili vrlo čudan soj, Nijemci.

Toga prvoga tjedna školskih praznika Mike je služio obje jutarnje mise, uživajući u svježem hladu crkve i umirujućem žamoru pastve, dok su mrmljali odgovore.

Mike je svoje rečenice izgovarao jasno, razgovjetno, ni preglasno ni pretiho, pazeći da latinske riječi zvuče onako kako gaje otac Cavanaugh učio tijekom dugih satova vjeronauka u župnom dvoru.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi... miserere nobis... Kyrie eleison, Kyrie eleison, Kyrie eleison...

Uživao je u tom. Dijelom svog bića bio je potpuno uključen u pripreme za čudo pričesti, dok je drugim slobodno lutao, kao da mu je duša stvarno mogla napustiti tijelo i biti s Memo u njezinoj mračnoj sobi, iako ona sada nije mogla govoriti, pa bi razgovarali kao kada je bio dječčić, a ona mu pripovijedala o njihovoj pradomovini. Ili bi lebdio iznad polja i šuma, koji su se protezali iza groblja Calvary i pećine, letio bi slobodno poput gavrana s ljudskim mozgom, s visine bi promatrao izorana brda, koja su djeca nazivala Planine Billyja jarca, spokojno prolazio nad izlizanim tragovima automobila u Ciganskom prolazu, a stara je staza vijugala između šuma i pašnjaka.

A zatim je misa završila. Mike je uvijek čekao kraj velike nedjeljne mise kako bi se i sam pričestio. Posljednje su molitve izrečene, sva su pitanja dobila odgovore, hostija zatvorena u tabernakul nad oltarom, otac Cavanaugh je blagoslovio pastvu i ispratio procesiju iz crkve. Našli bi se u sobici koja im je služila za presvlačenje. Mike je skinuo mantiju i stolu i ostavio ih svećenikovo domaćici da ih opere te pažljivo spremio svoje cipele u ormarić od cedrovine.

Otac Cavanaugh ušao je u garderobu, u kojoj je svoju crnu mantiju zamijenio plavom radničkom košuljom i sportskom jaknom od rebrastog samta. Mike je uvijek bio zbunjen kada bi vidio svećenika u svakodnevnoj odjeći.

Bio si dobar kao i uvijek, Michaele. Svećenik ga nikada nije oslovljavao njegovim nadimkom, iako si je dopuštao neformalnosti u mnogim drugim prigodama.

Hvala, oče. Svećenik je bio jedini čovjek kojem se Mike divio pa je nastojao smisliti što bi još rekao i tako produžiti te trenutke kada je bio nasamo s njim.

Danas nije bilo mnogo ljudi na drugoj misi.

Otac Cavanaugh zapalio je cigaretu i mala se prostorija ispunila mirisom duhana. Stajao je pokraj uskog prozora i promatrao parkiralište, koje je sad bilo pusto.

Molim? Ne, ništa manje nego što je uobičajeno. Okrenuo se prema dječaku i upitao ga: Je li ona tvoja prijateljica danas bila u crkvi, Michaela?

Što? Mike je poznao samo nekoliko svojih vršnjaka koji su bili katolici.

Znaš, Michelle, kako joj je ono prezime, Staffney.

Mike je pocrvenio kao rak. Nikada nije ocu Cavanaughu pripovijedao o Michelle, nikada nikome nije pripovijedao o njoj, iako je uvijek provjeravao je li i ona došla na misu. Ona i njezini roditelji obično su išli na misu u katedralu Svete Marije u Peoriji pa je rijetko bila u njihovoj crkvi, ali je u tim rijetkim trenucima, kada je crvenokosa djevojčica sjedila na misi. Mikeu bilo vrlo teško potpuno se predati svojoj dužnosti.

Mi čak ne idemo ni u isti razred odgovorio mu je Mike, dok je nastojao ostaviti što opušteniji dojam. Ako je ona gnjida Donnie Nelson, mislio je, ispričao nešto ocu Cavanaughu, prebit će ga kao vola!

Svećenik je samo kimnuo i nasmiješio se. Bio je to topao osmijeh, bez imalo ruganja, ali Mike je ponovo pocrvenio. Sagnuo je glavu i sav se usredotočio na vezivanje uzica na svojim tenisicama, kao da je to vrlo važan i složen proces. Pogriješio sam dodao je otac Cavanaugh. U pepeljari je ugasio cigaretu i već po džepovima hlača počeo tražiti novu. Imate li ti i tvoji prijatelji nekakve planove za današnje poslijepodne?

Mike je slegnuo ramenima. Zapravo se namjeravao malo zabavljati s Daleom i ostatkom ekipe prije nego što se ponovo posveti uhođenju Van Sykea. Opet je pocrvenio kada je shvatio koliko je smiješna ta njihova mala špijunska igrica. Maaa odgovorio je ništa naročito.

Planirao sam oko pet posjetiti gospodu Clancy rekao mu je svećenik. Sjetio sam se da je njezin suprug, prije nego je preminuo prošloga proljeća, podigao branu na potoku i tako dobio jezerce na njihovoj farmi. Pretpostavljam da joj ne bi smetalo da dođemo sa štapovima za pecanje i provjerimo ima li riba. Hoćeš li mi se pridružiti?

Mike je samo kimnuo. Osjećao se kao da leti, poput golubice koja je bila simbol Svetoga Duha, a koju je vidio naslikanu na zapadnom zidu crkve.

Odlično. Doći ću po tebe papamobilom oko 4.45.

Mike je ponovo kimnuo. Župa je imala crni Lincoln, koji je otac

uvijek nazivao papamobUom. Mikea je u početku zaprepastio taj izraz, no zatim je shvatio da se otac Cavanaugh ni pred kime drugime ne bi tako šalio. Možda bi čak imao problema kada bi to Mike nekome ispričao. Mogao je zamisliti tu situaciju kako iznenada nekoliko vatikanskih kardinala izlaze iz helikoptera, zatvaraju oca Cavanaugha u župni dom, stavljaju mu lisice i odvođe ga. Zato je Mike doživio tu šalu kao čin kojim mu je otac C. iskazao povjerenje, način da mu kaže: Mi smo svjetski ljudi, Michaele, prijatelju stari.

Mike mu je mahnuo i izašao iz crkve na dnevno svjetlo nedjeljnoga jutra. Duane je uglavnom radno proveo dan. Najprije je popravljao traktor, pa je zalijevao vrt, a zatim odveo krave sa zapadnog pašnjaka na livadu između suše i polja kukuruza. Na kraju je samo prošetao usjevima, jer je bilo prerano za plijevljenje.

Otac se vratio oko tri ujutro. Duane je, iako na njemu nije bilo mreže za komarce, ostavio otvoren jedan od podrumskih prozora, tako da je čuo zvuk očeva automobila. Otac je bio pijan, ali bilo je i gorih pijanstava.

Ušao je, psujući. Otišao je u kuhinju i pripremio sendvič, dok je i dalje vikao i sve više psovao.

Duane i Wittgenstein nisu izlazili iz podruma. Stari pasje cvilio, iako je repom mahao po betonskom podu.

Kada otac nije patio od jutarnjega nedjeljnog mamurluka, igrao bi šah sa svojim sinom gotovo do podneva. Ove nedjelje nije bilo šaha.

Duane se vratio s njive u rano poslijepodne i zatekao oca kako se izležava u staroj drvenoj ležaljci pod jablanom s južne strane kuće. Nedjeljni primjerak New Yoork Timesa ležao je raširen na travi. Sasvim sam zaboravio da sam ih pokupio sinoć u Peoriji promumljao je stari. Dlanovima je protrljao lice. Dva dana se nije brijao i prosjeda mu se brada na svjetlosti doimala gotovo srebrnom.

Duane se spustio na travu i počeo prelistavati novine, tražeći kritičke osvrte novih knjiga. Novine od prošle nedjelje?

Starije zagrmio: A što bi ti, k vragu, htio? Današnje?

Duane je samo slegnuo ramenima i stao čitati uvodnu kritiku. Cijeli je članak bio posvećen Shirerovom Usponu i padu Trećeg Reicba i ostalim knjigama, koje su bile napisane na sličnu temu. a u svezi s prošlonedjeljnim uhićenjem Adolfa Eichmanna u Buenos Airesu.

Otac je pročišio grio. Nisam se htio, hmm, vratiti tako kasno noćas. Neko ptičje govno od profesora s Bradleyja počeo je sa mnom raspravljati o Marxu u nekom malom pubu u Ulici Adams i ja sam... Je li ovdje sve u redu?

Duane je kimnuo, ne podigavši pogled.

Je li onaj vojnik spavao ovdje?

Dječak spusti dio novina s knjižnim kritikama. Koji vojnik?

Otac je protrljao obraze i vrat, očigledno nastojeći razlučiti san od jave. Hm, sjećam se da sam povezo nekog vojnika. Pokupio sam ga u blizini mosta na rijeci Spoon. Ponovo je protrljao obraz. Obično ne uzimam stopiste, to znaš, ali počela je kiša... Zastao je i okrenuo se prema kući i suši, kao daje vojnik možda još uvijek sjedio u kamionetu.

Da, sada se jasnije sjećam. Cijelim putem nije progovorio ni riječi. Samo je kimnuo kad sam ga pitao je li nedavno izašao iz vojske. Najčudnije od svega bilo je što sam osjećao da nešto nije u redu s njegovom uniformom, ali bio sam previše, hmm, umoran da bih prepoznao što nije valjalo.

Što nije bilo u redu? upitao je Duane.

Ta njegova uniforma. To nije moderna uniforma. Čak ni jakna iz Eisenhowerova vremena. Sašivena je od debele vunene tkanine, smeđe boje, i imao je dočasnički šešir sa širokim obodom i gamaše.

Gamaše? upitao je Duane. Misliš na ono što su obični vojnici nosili na nogama tijekom Prvoga svjetskog rata?

Aha odgovorio je otac. Grickao je nokat na palcu, kao što je to uvijek činio kada bi smišljao neki novi izum ili način kako se brzo obogatiti. Kad bolje razmislim, sve je na njemu bilo iz Prvoga svjetskog rata: gamaše, vojničke cipele, stari šešir, čak i remen Sam Browne. Bio je jako mlad, ali nije mogao biti pravi vojnik. Vjerojatno je odjenuo djedovu uniformu ili se vraćao s nekakvog maskenbala. Otac je pogledao Duanea. Je li ostao na doručku?

Duane je odmahnuo glavom. Nije dpšao s tobom sinoć. Vjerojatno je negdje usput izašao.

Otac je na trenutak duboko razmišljao, a zatim je odlučno odmahnuo glavom.

Sigurno je bio sa mnom kada sam skrenuo prema kući, Duani.

Dječak je kimnuo. Pa, ja nisam čuo daje ušao s tobom. Možda se pješice uputio prema gradu?

Otac se namrštió i pogledao preko kukuruznog polja prema okružnoj cesti broj 6. Po takvoj noći? Osim toga, čini mi se da je rekao kako je tu negdje živio.

Zar nisi maločas rekao da nije ništa rekao?

Otac je grickao nokat. Nije... Ne sjećam se daje govorio... Ma k vragu i sve.

Nastavio je čitati financijska izvješća. Duane je pročitao kritike i vratio se u kuću.

Witt je izašao iz suše, očito dobro odmoren poslije jednog od svojih čestih drijemeža i spreman krenuti u šetnju s Duaneom.

Hej, mladiću obratio mu se Duane jesi li vidio nekog vojnika iz Prvoga svjetskog rata kako se mota oko suše?

Witt je tiho zacvilio i spustio glavu na stranu. Nije baš razumio što su ga pitali.

Duane gaje počeošao iza ušiju. Otišao je do kamioneta i otvorio suvozačka vrata.

Zagrijana kabina zaudarala je na viski i prljave čarape.

Na plastičnoj presvlaci suvozačkog sjedišta ugledao je udubljenje kao da neko nevidljiv u tom trenutku sjedi na njemu, ali to je udubljenje staro koliko i kamionet.

Duane je zavirio ispod sjedišta, provjerio pod i otvorio pretinac za rukavice. Samo hrpa smeća krpe, mape, nekoliko papirnatih korica knjiga, nekoliko praznih boca viskija, veliki ključ, prazne limenke piva, čak i municija za pušku, ali nikakvih tragova. Nije bilo časničkoga štapa, slučajno zaboravljena mauzera, skice rovova oko Sornme. ni mape šume Belleau.

Duane se nasmiješio sam sebi pa se vratio u dvorište pročitati novine i poigrati se s Wittom.

Smračilo se prije no što su Mike i otac C. završili svoj ribički pothvat.

Gđa Clancy, koja je patila od mušičavosti koliko i od starosti, nije željela nikoga u blizini dok je otac Cavanaugh slušao njezinu ispovijed, pa je Mike čekao pokraj jezerca i preskakao kamenje, žaleći što je preskočio i ručak. Bilo je malo stvari radi kojih bi se Mike odrekao nedjeljnog ručka. Ispostavilo se daje pomaganje ocu Cavanaugh u bila jedna od njih.

Kada ga je svećenik upitao: Već si jeo. zar ne? Mike je samo kirnuo. Uključit će to u svoju sljedeću ispovijed, u opću kategoriju Nekoliko puta sam slagao odraslima, oče. Kako je odrastao, počeo je shvaćati pravu istinu o tome zašto se svećenici nisu mogli ženiti. Pa tko bi želio živjeti s nekim kome bi se morao redovito ispovijedati?

Otac Cavanaugh na jezercu mu se pridružio oko sedam, ali činilo se kao daje ranije, jer je lipanjsko sunce još bilo iznad krošanja. Donio je ribičku opremu iz prtljažnika papamobila. Pecali su više od sat vremena, i za to je vrijeme Mike uspio čak i nešto uloviti, nekoliko sunčanica, koje je vratio u vodu, ali uz razgovor koji je bio toliko bogat da se dječaku počelo gotovo vrtjeti u glavi: o prirodi Svetoga Trojstva, o tome kako je izgledalo odrastanje u južnom Chicagu kada je svećenik bio mlađi, kako su izgledale ulične bande. zašto je sve stvoreno, osim Boga koji jednostavno jest. zašto se stariji ljudi vraćaju crkvi. Otac Cavanaugh Mikeu je objasnio što je to Pascalova oklada ili je barem to pokušao, a razgovarali su i o još desetak drugih tema. Mike je o tim temama volio razgovarati sa svećenikom. Razgovori s Duaneom, Daleom i ostalim pametnim klincima bili su zabavni, ali otac Cavanaugh imao je stvarnoga životnog iskustva. Nije poznavao samo tajne latinskoga jezika i crkve, već i ciničnu stranu života u Chicagu, koju Mike nije nikada niti mogao zamisliti.

Sjene drveća prekrile su travnatu obalu i već prilično zamračile jezerce, kada je otac Cavanaugh pogledao na sat i uzviknuo: Bože dragi, Michael, vidi koliko je sati. Gospođa McCafferty će se zabrinuti. Gospođa McCafferty bila je domaćica u župnom dvoru.

Brinula se o ocu Harrisonu kao starija sestra, koja je svoga mušičavog brata pokušavala zaštititi od nepritika. O ocu Cavanaughu brinula se kao da joj je sin. Spremili su opremu u prtljažnik i krenuli natrag prema gradu. Vozeći se okružnom cestom broj 6 prema jugu, papamobil je za sobom ostavljao oblak prašine na pošljunčanom putu. Mike je krajičkom oka primijetio kuću Duanea McBridea s desne strane, pa imanje Daleovog ujaka Henryja s lijeve, prije no što su se spustili niz prvo strmo brdo i ponovo se počeli penjati prema groblju Calvary. Mike je uočio daje groblje pusto i zlačano na večernjem svjetlu, primijetio je da nema automobila parkiranih na travnatoj površini, koja se protezala uz cestu i zatim se iznenada sjetio daje toga dana trebao pratiti Van Sykea. Zamolio je svećenika da stane i 011 je skrenuo papamobilom na travnato parkiralište između željezne ograde i puta.

Što se dogodilo? upitao ga je otac Cavanaugh.

Mike je brzo razmišljao. Ja, hmm, obećao sam Memo da ću danas obići djedov grob. Da provjerim je li trava pokošena, je li cvijeće, koje smo donijeli prošle nedjelje, još tamo, takve stvari. Uh, još jedna laž za sljedeću ispovijed.

Pričekat ću te reče svećenik.

Mike je pocrvenio i odmah se okrenuo prema groblju, kako bi sakrio svoje rumenilo od oca Cavanaugha. Nadao se da svećenik neće prepoznati laž po treperenju njegovog glasa. Ja...radije bih ostao sam. Htio bih se pomoliti. Bravo. Mike, to je stvarno bilo jako pametno. Želiš se pomoliti pa je logično otjerati svećenika. Je li smrtni grijeh lagati o molitvi? Osim toga, htio bih nabrati malo cvijeća u šumi, pa bi to moglo potrajati.

Otac Cavanaugh pogledao je preko ceste prema zapadu, prema suncu koje je izgledalo poput crvenoga balona koji lebdi nad poljima kukuruza. Već je gotovo sasvim mračno, Michaele.

Bit ću kod kuće prije nego što se sasvim smrači. Obećavam.

Ali do grada ima barem dva kilometra. Svećenik je zvučao sumnjičavo, kao da je osjećao prijevaru, ali nije mogao otkriti o čemu je riječ.

To nije nikakav problem, oče. Mi dječaci stalno se ovuda vozimo biciklima i često se igramo u šumi.

Nećeš ići u šumu nakon što padne mrak?

Ma ni slučajno reče Mike. Samo da učinim ono što sam obećao Memo i odmah krećem kući. Volim šetati. Je li moguće da se otac Cavanaugh boji mraka? Mike je odbacio tu pomisao. Na trenutak je pomislio da mu povjeri istinu, da prizna svećeniku sve o njihovoj potrazi za nečime što se krilo u Old Centralu, nečime što je bilo povezano s nestankom Tubbyja Cooka, kao i o svojoj namjeri da pretraži kolibu pokraj groblja u kojoj bi Van Syke povremeno prespavao. Zatim je odbacio tu ideju, jer nije želio ispasti budala pred ocem Cavanaughom.

Siguran si? upitao ga je svećenik. Tvoji misle da si sa mnom.

Znaju da sam obećao Memo Mike je otkrio kako mu je sada bilo lakše slagati.

Vratit ću se kući prije nego se smrači.

Otac Cavanaugh na to je kimnuo i nagnuo se kako bi mu otvorio vrata.

Dobro, Michaele. Hvala ti na društvu i razgovoru. Sutra ćemo se vidjeti na ranojutarnjoj misi?

Bilo je to retoričko pitanje. Mike je služio na svakoj ranojutarnjoj misi. Naravno, sutra odvratio je dok je zatvarao teška vrata, a zatim se nagnuo i rekao kroz otvoreni prozor: Hvala vam za... Zastao je, ne znajući na čemu se zahvaljuje. Što ste odrasla osoba koja je razgovarala sa mnom? Hvala vam što ste mi posudili štap za pecanje.

I drugi put reče otac Cavanaugh. Sljedeći put poći ćemo do rijeke Spoon. Tamo ima pravih riba. Pozdravio ga je salutirajući s dva prsta, izvezao papamobil na put i nestao niz brdo prema jugu. Mike je stajao još nekoliko trenutaka, trepnuo kako bi iz očiju odagnao prašinu. Osjećao je kako mu skakavci skaču s nogu u nisku travu, a zatim se okrenuo i pogledao prema groblju. Njegova se sjena stapala s mrežolikom sjenom željezne ograde. Izvrsno. Isuse, što ću ako je Van Syke tamo? Činilo mu se da školski domar, inače i pomoćnik na groblju, nije bio ondje. Zrak je bio miran, ispunjen mirisom kukuruza, prašine i vlagom lipanjskoga predvečerja. Mjesto je izgledalo, zvučalo i činilo se napuštenim. Otvorio je vrata na ogradi i ušao. Bio je jasno svjestan svoje sjene, koja je padala ispred njega, svjestan visokih nadgrobničkih spomenika, koji su tvorili vlastite sjene, a osobito svjestan prigušene tišine nakon više sati, koje je proveo razgovarajući s ocem C.

Prolazeći pokraj djedova groba, negdje oko sredine groblja, doista se zaustavio. Kamena je staza nekoć prolazila između redova spomenika, ali od nje su sada ostala samo tri usamljena kamena. Svi članovi obitelji O'Rourke bili su pokopani u ovom dijelu groblja. Obitelj njegove majke bila je bliže ogradi na drugoj strani groblja, a djedov grob nalazio se najbliže putu. Bila je tu i široka parcela obrasla travom, za koju je Mike znao da će na njoj jednom počivati njegovi roditelji. Kao i njegove sestre. I on sam.

Cvijeće je još bilo na grobu, osušeno i mrtvo, ali je ipak ležalo tamo još od prošloga ponedjeljka, Dana uspomene na poginule u Prvome svjetskom ratu, kao i mala američka zastava, koju su ostavili pripadnici Udruge veterana. Svake su godine na taj dan na djedov grob postavljali novu zastavicu i Mikeov unutrašnji sat o prolasku godišnjih doba ovisio je o stanju te zastavice. Djed je bio dragovoljac u Prvome svjetskom ratu, ali nikada nije vidio Europu, već je samo proveo četrnaest mjeseci u vojnom logoru u Georgiji. Kada je Mike bio sasvim mali, Memo mu je prepričavala priče o ratnim doživljajima djedovih prijatelja u prekooceanskim

zemljama. Mike je oduvijek imao dojam da bi djed vrlo rado promijenio činjenicu da nikada nije stvarno sudjelovao u ratnim akcijama.

Boje na zastavi bile su jarke: krvavo crvena i blistavo bijela sa zelenom travom kao pozadinom. Sve se činilo svjetlijim i bogatijim zbog vodoravnog svjetla. Iz pravca farme Daleova ujaka Henryja, s brda udaljenoga tristotinjak metara, začulo se mukanje krava, a zvuk se sasvim jasno prenosio nepokretnim zrakom.

Mike je izgovorio molitvu pognute glave. Možda ipak neće morati spomenuti sve laži kad dode na ispovijed. Zatim se prekrizio i krenuo stazom prema stražnjem dijelu groblja i prema Van Sykeovoj kolibi.

Koliba zapravo nije pripadala Van Sykeu, već je to samo bila stara ostava za alat, koja se godinama nalazila na groblju. Nalazila se kraj ograde u dnu groblja, iza pokošene strnjike, daleko iza posljednjeg reda grobova, iako će. mislio je Mike, groblje narasti i okružiti je. Gusta svjetlost zalazećeg sunca razlila se zapadnim zidom poput maslaca po kamenu.

Mike je primijetio lokot na vratima i produžio je pokraj ostave, kao da je krenuo prema šumi i uzoranim brežuljcima iza groblja, putem koji su djeca često koristila kao prečac, a potom se okrenuo i ušao u debelu sjenu zida sa zapadne strane kućice. Skakavci su, bezglavo bježeći pred njegovim tenisicama, iskakali iz strnjike, dok su osušene stabljike pucketale pod težinom njegova tijela.

S te se strane nalazio jedini prozor na kolibi. Bio je malen i u visini Mikeove glave. Mike se približio, dlanovima načinio zaklon i zavirio unutra.

Ništa. Prozor je bio previše prljav, a unutrašnjost pretamna da bi išta vidio.

Mike je stavio ruke u džepove i fućkajući prošetao oko kolibe. Nekoliko se puta okrenuo da bi bio siguran kako nitko ne nailazi putem. Otkako je otac Cavanaugh otišao, put je bio pust. Groblje je hilo tiho. Daleko iza ceste, sunce je postalo grimizno i lagano se spuštalo, s onom profinjenošću koje posjeduju samo sumraci u 11inoisu. No, nebo bez oblačka još je razlijevalo svjetlost lipanjskoga sumraka, koji je polako blijedio i počeo se pretvarati u ljetnu noć.

Mike je zastao pred vratima. Na njima se nalazio teški Yaleov lokot, ali drvo oko metalne pločice, kojom se reza držala za vrata, bilo je potpuno istrošeno i trulo. I dalje tiho fućkajući, Mike je okretao pločicu u svim pravcima sve dok se jedan, a zatim i drugi od tri zahrđala zavrtnja nisu iščupali iz daske. Za posljednji je morao upotrijebiti svoj džepni nožić, ali je i njega ubrzo oslobodio. Mike je pogledao

uokolo, provjerio postoji li u blizini kamen kojim će, kada dođe vrijeme za odlazak, ponovo prikucati zavrtnje na njihova mjesta, a zatim je ušao u kolibu.

Bilo je mračno. Zrak je mirisao po svježem iskopa 'Oj zemlji, ali bilo je tu još nešto, kiselkasta mirisa. Povukao je vrata za sobom, ali ih nije zatvorio do kraja, već je ostavio malu pukotinu kako bi u kolibu prodrlo nešto svjetla. Tako je mogao i čuti ako se neko vozilo zaustavi ispred glavnih ulaznih vrata. Stajao je tako neko vrijeme i pričekao dok su mu se oči privikle na tamu.

Najvažnija je činjenica bila da Van Svke nije bio unutra, što je Mike provjerio i prije no što je ušao u kolibu. U kolibi nije bilo mnogo stvari, samo gomila lopata i pijuka. Mike je pretpostavio da je to sve standardna grobarska oprema. Vidio je i nekoliko polica s gnojivom i teglama punim tamne tekućine. U uglu je bilo nekoliko zahrđalih, iskrivljenih željeznih šipki, koje je prepoznao s ograde i očito su bile zamijenjene novima, zatim nekoliko priključaka za traktor, koji su ležali razbacani po podu, pa nekoliko malih sanduka, a najednom od njih nalazila se lampa i činilo se kao da se taj sanduk koristi umjesto stola, zatim nekoliko čvrstih, debelih platnenih vrpca, koje su ga isprva zbunile, ali se potom dosjetio da su to bile vrpce za spuštanje sanduka u zemlju, i na kraju, točno ispod prljavog prozora, nalazio se niski ležaj.

Mike je provjerio ležaj. Zaudarao je na plijesan, a ni pokrivač prebačen preko njega, nije širio bolji miris. Ali bilo je jasno da je netko nedavno spavao na tom ležaju. Ugledao je zgužvani primjerak Peoria Journal Stara od srijede prislonjen na zid, a pokrivač je napola ležao na podu, kao da gaje netko zbacio u žurbi.

Mike je kleknuo pokraj kreveta i pomaknuo novine. Pod njima je pronašao časopis glatkih, sjajnih stranica, koje su se smjenjivale s onima od jeftinijeg papira.

Podignuo ga je, počeo prelistavati, a zatim ga žurno bacio.

Glatke stranice bile su prepune crnobijelih fotografija golih žena. Mike je već viđao nage žene, pa imao je četiri sestre, a viđao je i časopise slična sadržaja. Jednom mu je Gerry Daysinger pokazao nekakav časopis s golim ženama. Ali ovako nešto nije nikada vidio.

Žene su ležale raširenih nogu, pokazujući najintimnije dijelove tijela. Slike u Gerryjevom časopisu bile su podvrgnute cenzuri. Međunožja su bila čedno zamagljena pa se nisu vidjele ni stidne dlake, ali na ovim se fotografijama vidjelo sve. Dlake, rupe, rastvorene stidne usne...Često su ih same žene širile, razvlačeći

ih dugim, lakiranim noktima i otkrivajući svoja tajna mjesta. Neke su klečale i okrenule stražnjice prema kameri, besramno pokazujući svoje analne otvore i dijelove obrasle dlakama, dok su se druge igrale cicama.

Mike je osjetio kako mu se obrazi više ne žare, ali istodobno, kao daje krv morala otjecati negdje drugdje, osjetio je kako mu se penis ukrućuje. Ne podižući ga, dodirnuo je časopis i nastavio ga prelistavati.

Još više žena. Još više raširenih nogu. Nikada ne bi niti pomislio da bi žene učinile tako nešto pred osobom koja drži kameru. Što bi bilo kada bi njihove obitelji vidjele ovakve fotografije?

Traperice su mu od erekcije postale premale. Mike se i prije dirao, čak i trljao sve do klimaksa, koji ga je uhvatio potpuno nespremna prije godinu dana, kada se to prvi put dogodilo, ali otac Harrison u svom je stilu nadugo i naširoko razglabao o posljedicama takvog samozadovoljavanja, kako duhovnim, tako i fizičkim, a Mike nije namjeravao poludjeti niti zaraditi one posebne prištiće koje su dobivali oni koji to čine, i po kojima ih je prepoznavao cijeli svijet. Osim toga, Mike je nekoliko puta tijekom ispovijedi spomenuo taj grijeh. Takvo priznanje ocu Harrisonu u mračnoj ispovjedaonici, nakon čega je uslijedio njegov ukor, bilo je jedno, ali tako nešto reći ocu Cavanaughu bilo je potpuno drug. Prije bi postao ateist i otišao u pakao, no što bi njemu priznao takav grijeh, zaključio je Mike. A kada bi to učinio i kasnije se ne bi ispovijedio?! Pa, otac Harrison mu je dobro opisao kaznu koja u paklu čeka izopačene grješnike.

Mike je uzdahnuo, gurnuo časopis onamo gdje ga je i našao, preko njega namjestio novine i ustao. Trebao bi pojuriti niz brijeg i zatim se oštrim koracima uspeti uz sljedeće brdo. To bi mu trebalo istjerati grješne misli iz glave i krv iz međunožja.

No, pokrivač je pao s kreveta dok je ustajao i prostoriju je ispunio neprepoznatljiv, ali oštar miris.

Mike je ustuknuo, a zatim se vratio do ležaja i podigao pokrivač.

Ispod ležaja prodirao je smrad vlažne zemlje i nečega još gorega. Na trenutak je zadržao dah pa podigao krevet i naslonio ga na sanduk.

Ondje se nalazila savršeno okrugla rupa širine sedamdesetak centimetara. Sličila je kanalizacijskim cijevima ispod gradskih ulica, jedino što su joj rubovi bili od nabijenoga blata. Mike se spustio na sve četiri i zavirio.

Smrad je bio užasan. Sjetio se kako je jednom posjetio klaonicu kod Oak Hilla, jer ga je ovaj zadah podsjetio na prostoriju u koju su bacali iznutrice i one dijelove koje nisu prodali. Poput mirisa krvi. Miris se miješao s teškim mirisom zemlje i stopio u smrad, od kojeg ga je hvatala vrtoglavica. Za trenutak se zaljuljao zatvorenih očiju.

Kada ih je ponovo otvorio, učinilo mu se da se nešto pomaknulo duboko u rupi, kao da je u tom trenu pobjeglo pred svjetlom. Žmirkao je. Rubovi rupe bili su neobični, potpuno crveni, kao da tlo ovdje nije bilo od gline, i jednolično izbrazdani, gotovo nazubljeni. Mikeu se to učinilo poznatim, iako se nije mogao odmah sjetiti na što ga je podsjećalo. A zatim mu je sinulo.

Dale Stewart imao je komplet Comptonove ilustrirane enciklopedije, koju su dječaci voljeli pregledavati, a osobito poglavlja o ljudskom tijelu s prozirnim listovima papira koji su se preklapali preko crteža čovjeka. Jedna slika prikazivala je sustav organa za probavu, s odgovarajućim presjecima i obojenim slojevima tkiva.

Zidovi rupe podsjetili su ga na ljudska crijeva, jer su bili crveni i sluzavi.

Mike je promatrao crvene utore i učinilo mu se kao da su se malo pomaknuli, kao da su se najprije stisnuli, a zatim ponovo opustili. Smrad iz rupe bio je sve gori. Jedva dišući, četveronoške je otpuzao unazad. Odnekud je dopirao zvuk grebanja i struganja. Možda su to štakori vani ili je nešto dolje u rupi?

Pred očima mu se stvorila slika tunela, koji se pruža ispod groblja i povezuje sve grobove. Zamislio je i Van Sykea kako puže ovim tunelom, glavom prema naprijed, i potom nestaje u tom crijevu, odlazeći još dublje u utrobu zemlje, gmižući kao zmija i bježeći, jer je upravo začuo Mikeovo fućkanje.

Van Syke ili nešto gore?

Mike je drhtao. Kroz prljavi se prozor činilo kao da je vani već pao mrak, iako je kroz odškrinuta vrata vidio kako izvana dopire slaba svjetlost.

Gurnuo je ležaj na mjesto i pažljivo namjestio novine i časopis, onako kako ih je našao, a pokrivač je složio tako da je pokrivač rupe.

Shvatio je da pokrivač neće biti dovoljan daje sakrije. Ovdje je toliko mračno da vjerojatno nitko ne bi primijetio rupe ni da nema ležaja, ali nije otkrio smrad.

Mike je još uvijek bio na koljenima, kada mu se u glavi stvorila slika bijele ruke, koja izviruje iz mraka pod ležajem i klizi prema njemu, hvata ga za ruku, drži za članak.

Njegovo je seksualno uzbuđenje potpuno nestalo. Na trenutak ga je obuzeo osjećaj kao da će povraćati. Zaklopio je oči, otvorio usta ne bi li pokušao umanjiti smrad, i počeo izgovarati Zdravo Mariju i Očenaš.

Nije pomagalo.

Učinilo mu se kao da netko tiho korača osušenom travom ispred kolibe. Naglo je otvorio vrata i izjurio, uopće ne razmišljajući o tome što će učiniti, naleti li na koga. Jedino je želio pobjeći od te rupe, s tog mjesta.

Groblje je bilo prazno. Nebo se smračilo, a na istoku se, iznad obrisa krošanja, upalila jedna zvijezda. Šuma je izgledala mračno, ali je ipak vani bio ljetni sumrak. Činilo se da samo crvenokrili kos, koji je sjedio na nadgrobnom spomeniku dvadesetak metara od njega, pažljivo promatra Mikea.

Brzim je korakom krenuo prema izlazu, ali onda se sjetio lokota. Na kratko je zastao i zaključio da se ponaša kao pravi idiot, pa se vratio i počeo zabijati zavrtnje u drvo. Pritežući onaj treći, Mike je primijetio da mu se tresu ruke dok je to izvodio svojim džepnim nožićem.

Kada bi nešto izašlo iz rupe, kako bi izašlo iz kolibe? Možda bi se provuklo kroz prozor. Zašuti, budalo! Oštrica noža je proklizala i zarezala ga po malom prstu. Zanemario je to i nastavio pritezati posljednjih pola centimetara, nesvjestan krvi, koja je kapala po drvenom okviru.

Gotovo. Nije baš savršeno. Ako bi netko baš pažljivo provjeravao, primijetio bi da je bila skinuta reza pa ponovo vraćena na mjesto. Pa što? Mike se okrenuo i krenuo puteljkom.

Na okružnoj cesti broj 6 ni sada nije bilo prometa. Otrčao je niz padinu i žalio što su sjene u dolini bile toliko mračne. Gusta šuma protezala se s obje strane i činilo se kao daje u njoj zavladaća noć.

Krčma Kod crnog drveta bila je u tami. Nedjeljom se ondje nije točio alkohol i bila je zatvorena pa je bilo neobično ne vidjeti tu omanju zgradu okruženu brojnim automobilima parkiranim na parkiralištu ispred nje. Kada se uspeo uz brdo, Mike je prestao trčati pa usporio hod te prošao pokraj puteljka koji je vodio do krčme.

Šuma se nastavljala s njegove lijeve strane, tu negdje se nalazio i Ciganski prolaz, a zdesna ležala su kukuruzna polja i bilo je mnogo više svjetla. Nekoliko stotina metara ispred sebe ugledao je križanje s ulicom Jubilee College. Kada dođe do raskršća, vidjet će i vodotoranj na kilometar prema zapadu.

Još je usporio hod i potiho sam sebi predbacivao daje kukavica, kada je začuo krckanje na pošljunčanoj stazi iza sebe. Taj zvuk nisu proizvele automobilske gume nego meki koraci.

Okrenuo se, ali nije prestao koračati, pa je nastavio hodati natraške. Nesvjesno je podigao čvrsto stisnute šake.

Izgleda da to dolazi neki klinac, pomislio je, jer je vidio siluetu kako izlazi iz sjene drveća na vrhu brda. Nije ga prepoznao, ali je uočio da dječak nosi starinski izviđački šešir i uniformu. Bio je petnaestak metara iza njega.

Tada je Mike shvatio da to nije nikakav klinac, već momak od dvadesetak godina. Na njemu nije bila izviđačka uniforma, već neka vrsta vojnog odijela, kakvo je Mike viđao samo na starim fotografijama. Na slabašnom svjetlu lice mu je djelovalo neprirodno, voštano, posve glatko i neobično bezizražajno.

Zdravo! uzviknuo je Mike i domahnuo mu. Nije poznavao vojnika, ali je osjetio neopisivo olakšanje, jer je prva osoba, koja mu je pala na pamet kada je začuo korake, bio Van Syke.

Mladi vojnik nije uzvratio pozdrav. Mikeu se učinilo daje mladić slijep, iako mu nije vidio oči. Brzo je sustizao Mikea, iako nije trčao, već samo brzo hodao, što je izgledalo kao da ukočeno maršira. Sada ih je dijelilo desetak metara i Mike je jasno razabirao mjedenu dugmad na smeđoj uniformi i čudne dokoljenice kaki boje. koje su podsjećale na zavoje.

Čuo je udaranje njegovih potplata, pribijenih velikim čavlima, po šljunku. Mike je ponovo pokušao pogledati njegovo lice, ali je, bez obzira na blijedo svjetlo, široki obod šešira bacaio tamnu sjenu.

Mladić je tako brzo marširao da je Mike bio siguran da ga pokušava dostići, da se žuri smanjiti razmak između njih.

Koje je ovo sranje, pomislio je. Jedva da je bio svjestan kako će u sljedećoj ispovijedi morati dodati priznanje još jedne psovke.

Okrenuo se i potrčao ulicom Jubilee College prema dalekim obrisima krošanja po kojima je prepoznao Elm Haven.

Lawrence, Daleov mlađi brat, bojao se mraka.

Koliko je Dale znao, njegov se osmogodišnji brat nije bojao ničega više. Pentrao se na takva mjesta, kojima se nitko drugi ne bi ni približio, osim možda Jima Harlena. Lawrence je bio žilav i dovoljno hrabar da se bez razmišljanja baca na dvostruko više nasilnike. Tada bi samo pognuo glavu, zaletio se i bjesomučno udarao šakama, dok je primao takve udarce od kojih bi se rasplakali i mnogi stariji dječaci. Obožavao je neustrašive kaskadere. Biciklom

je skakao i s njihove najviše skakaonice, koju su nekako sagradili, a na biciklističkom festivalu, koji su organizirali u dvorištu, bio je jedini dragovoljac za atrakciju u kojoj bi netko ležao na zemlji, a ostali ga prelijetali biciklima.

Oštro je igrao nogomet s dječacima višim od sebe. Imao je i neobično poimanje zabave: zatvorili bi ga u veliku kartonsku kutiju i gurnuli niz uzoranu padinu Jarčeve planine. Dale je ponekad razmišljao o tome kako će Lawrence zbog svoje neustrašivosti jednom poginuti s osmijehom na licu.

Jedino se bojao mraka.

Osobito se bojao tame u njihovom hodniku na katu, a još i više mraka u sobi.

Kuća obitelji Stewart, koju su bili unajmili prije pet godina, otkako su se preselili iz Chicaga, bila je stara. U podnožju stubišta nalazio se prekidač, kojim se palio luster iznad ulaznoga hodnika, ali ostatak kata nije bio osvijetljen.

Hodnik, koji je vodio do dječje sobe, bio je zbog toga uvijek u polumraku. Po Lawrenceovu mišljenju, još je strašnije bilo što u njihovoj sobi nije bilo prekidača na zidu. Da bi upalili luster na sredini sobe, dječaci su morali ustati u mraku i, pipajući u tami, pronaći konopčić i povući ga. Lawrence je to oduvijek mrzio i uvijek je molio Dalea da se popne i učini to za njega.

Jednom, kada su već gotovo zaspali uz upaljeno svjetlo, Dale ga je upitao u čemu je zapravo problem i čega se točno boji u njihovoj vlastitoj sobi. Isprva je Lawrence pokušao izbjeći odgovor, ali je na kraju, u polusnu, ipak odgovorio: Možda se netko skriva u mraku i čeka.

Netko? tiho je zapitao Dale. Tko?

Ne znam pospanim je glasom nastavio Lawrence. Netko. Ponekad mi se čini kao da ulazim u sžbu i, tapkajući u mraku, tražim konopac za svjetlo, znaš kako gaje teško naći, i zatim umjesto konopca, napipam njegovo lice.

Dale je osjetio kako mu se koža naježila.

Znaš nastavio je Lawrence to lice pripada nekom visokom čovjeku, iako to zapravo baš i nije sasvim čovječje lice. A ja u mraku diram to lice, zubi su mu hladni i glatki, oči razrogačene i ukočene kao u mrtvaca i...

Prestani prekinuo gaje Dale.

Lawrence se bojao stvari u sobi čak i kada je svjetlo bilo upaljeno. Kuća je bila stara, bez ugrađenih ormara. No, prethodni su vlasnici ili podstanari ugradili jedan u dječjoj sobi. Ormar je bio loše napravljen, samo grubo obrađen i sklepan od obojanih borovih dasaka pa je više sličila na kutiju, koja se protezala od poda do stropa. Lawrencea je ormar podsjećao na mrtvački sanduk. On nikada nije prvi otvarao vrata ormara. Nije ga otvarao čak ni danju, a Dale je mogao samo pretpostavljati što je njegov brat vidio u ormaru.

No, Lawrenceov je najveći strah potjecao od onoga, što bi se moglo nalaziti ispod njegova kreveta.

Večernju molitvu izgovorio bi klečeći pokraj kreveta samo ako je mama bila u to vrijeme u sobi, ali ako su bili sami, brzo bi navukao pidžamu, uvukao se u krevet kako bi se držao na sigurnoj udaljenosti od mraka, koji ga je vrebao ispod kreveta. Zatim bi započeo proces zarnotavanja u pokrivač da bi bio posve siguran da ga ništa odozdo neće zgrabiti i odvući.

Događalo se da čita strip ili nešto drugo, i da mu to padne na pod, pa bi zatim molio Dalea da mu to podigne. Ako bi to Dale odbio, strip bi ostao ležati na podu do sljedećeg jutra.

Dale je godinama nastojao uvjeriti brata kako je to nerazumno.

Gledaj, budalo govorio je ispod tvog kreveta ne skriva se ništa osim prašine.

Možda je dolje skrivena rupa? jednom je prošaptao Lawrence.

Rupa?

Da, kao tunel ili nešto slično. A u njemu se skriva ono što čeka da me zgrabi.

Lawrenceov je glas podrhtavao.

Dale se nasmijao. Blesavče, pa mi smo na katu! Kako bi se ovdje mogla nalaziti rupa ili, još gore, tunel. Osim toga, sve je ovdje načinjeno od drveta. Spustio se na pod i počeo kuckati po podu.

Vidiš, sve je puno.

Lawrence je prestrašeno stisnuo oči i čekao da se odnekud pojavi ruka, koja će zgrabiti Dalea.

Stariji se brat prestao truditi da urazumi Lawrencea i uvjeri ga da nema ničega čega bi se trebao bojati. On sam nije se bojao mraka na katu, već onoga u podrumu, osobito u ostavi za ugljen u koju je morao zalaziti zimi, no to nikada ne bi priznao ni Lawrenceu, a kamoli kome drugome. Volio je ljetno, jer se tada nije morao spuštati u podrum. Ali Lawrence se bojao mraka cijele godine.

Lawrence je te prve nedjeljne večeri ljetnih praznika zamolio Dalea da ode na kat i upali mu svjetlo u njihovoj sobi. Dale je uzdahnuo, zatvorio knjigu o Tarzanu, koju je čitao, i s bratom se popeo u sobu.

Nije bilo nikakvih lica u mraku. Ništa nije izgmizalo ispod kreveta. Kada je otvorio vrata ormara da bi objesio bratovu prugastu majicu, ništa ga nije zaskočilo ni uvuklo unutra. Lawrence je odjenuo svoju pidžamu s likom Zoroa i Dale je, iako još nije bilo ni devet sati, shvatio kako je i sam pospan. Navukao je plavu pidžamu, bacio svoju prljavu odjeću u košaru i uvukao se u krevet te nastavio čitati o Tarzanu i izgubljenom gradu Oparu.

Začuli su korake na hodniku i tata je ušao u sobu. Izgledao je starije i ozbiljnije nego inače, jer je nosio naočale za čitanje.

Zdravo, tata reče mu Lawrence iz kreveta. Upravo je bio završio proces umotavanja u pokrivače. Pazio je da nijedan kraj pokrivača ne padne na pod da time ne bi izazvao stvorenja koja su se skrivala ispod kreveta.

Zdravo, tigrovi. Rano ste se zavukli u krpe, ha?

Ma, još ću malo čitati rekao je Dale. Odjednom mu je sinulo da nešto nije u redu. Njihov otac obično ih nije posjećivao u sobi da bi im poželio laku noć. Oko njegovih očiju i usta uočio je neku napetost, grč.

Što se dogodilo, tata?

Otac je ušao u sobu, skinuo naočale kao da se tek tada sjetio da su mu još uvijek na nosu, i sjeo na Lawrenceov krevet, dok se lijevom oslanjao na Daleov. Jeste li čuli daj zvonio telefon?

Jesmo reče Dale.

Da reče Lawrence.

Bila je to gospođa Grumbacher započeo je otac. Poigravao se naočalama, nervozno ih otvarajući i zatvarajući. A zatim se prestao poigravati i spremio ih u džep.

Nazvala je da kaže kako je danas u Oak Hillu susrela gospođicu Jensen.

Gospođicu Jensen ponovio je Lawrence. Misliš na mamu Jima Harlena? Lawrenceu nikako nije bilo jasno zašto Harlenova mama nema isto prezime kao Jim. I kako je mogla biti gospođica i imati dijete.

Šuti reče Dale.

Da rekao je otac i potapšao Lawrenceovu nogu pod pokrivačem. Mislim na Jimovu mamu. Rekla je gospodi Grumbacher da je Jim doživio nesreću. Dale je osjetio kako mu je srce u prvi tren prestalo kucati, a potom nastavilo udarati. Kevin i on tražili su Harlena to poslijepodne, jer su trebali još jednoga igrača za baseball, budući da nisu mogli naći Mikea. Ali Harlenova je kuća bila zaključana i mračna pa su pretpostavili da je otišao u nedjeljni posjet rođacima ili nešto slično. Nesreću samo je ponovio Dale, nakon nekog vremena. Je li mrtav? Instinktivno je znao, zapravo, bio je siguran, da Harlen više nije živ.

Otac je trepnuo. Mrtav? Ne, mali, nije mrtav, ali je ozbiljno ozlijeđen. Kada je danas gospođa Grumbacher srela njegovu mamu u Oak Hillu još se nije bio osvijestio.

Što se dogodilo? upitao je Dale, dok mu je glas zvučao suho, Otac je protrljao vrat. Još uvijek ne znaju. Čini se da se penjao po školskoj zgradi. Old Central? promrmljao je Dale.

Da. Penjao se po školi i pao. Gospođa Moon gaje jutros ondje pronašla. Tražila je stare novine i konzerve u kontejneru za smeće, koji stoji pokraj škole. Vjerojatno je pao sinoć ili jutros. Bio je u nesvijesti kada gaje pronašla.

Dale je navlažio usta. Koliko je teško njegovo stanje?

Činilo se kao da otac traži prave riječi. Ponovo je potapšao noge svojih sinova ispod pokrivača. Gospođa Grumbacher je ispričala da joj je gospođica Jensen rekla da će sve biti u redu. I dalje je u nesvijesti, jer je udario glavom u nešto tvrdo i kontuzija je prilično ozbiljna.

Što je to kontuzija? upitao je Lawrence u čudu.

To je kao da ozlijediš mozak ili ti napuknu kosti glave prošaptao je Dale. A sada šuti i pusti da tata završi.

Otac se nasmiješio. Nije u komi, ali je i dalje u nesvijesti. Liječnici kažu da je to normalno pri ozbiljnim ozljedama glave. Pretpostavljam daje slomio i nekoliko rebara, jer ima i višestruki prijelom ruke. Ne znam koje, jer gospođa Grumbacher

nije ništa rekla. Očito je pao s velike visine i udario o rub kontejnera za smeće. Da smeće nije ublažilo pad, bio bi...

Lawrence je nastavio: Bio bi kao onaj Mikeov mačić, kojeg je netko pregazio prošle godine na cesti, zar ne, tata?

Dale gaje pljusnuo po ruci. Prije no što gaje otac stigao prekoriti, Dale je upitao: Smijemo li ga posjetiti u Oak Hillu, tata?

Otac je izvadio naočale iz džepa. Naravno. Nema razloga da ga ne posjetite, ali naravno, tek za nekoliko dana. Jim se prvo mora probuditi i zatim trebaju provjeriti je li s njim sve u redu. Ako mu se pogorša ili se ne osvijesti, vjerojatno će ga morati premjestiti u bolnicu u Peoriji.

Ustao je i još jednom potapšao Lawrencea po nozi. Ali sljedeće nedjelje zajedno ćemo ga posjetiti, bude li mu bolje. Nemojte još dugo ostati budni, dečki, važi? rekao je i krenuo prema vratima.

Tata dozvao gaje Lawrence. A kako to da Harlenova mama nije znala da je on sinoć izašao? Kako to da su ga pronašli tek jutros?

Očevim je licem na trenutak preletjela ljutnja. Ali ne zbog Lawrencea. Ne znam, sine. Možda je njegova mama mislila daje kod kuće i da spava. Ilije možda tek jutros izašao i otišao do škole.

Ne bih rekao kazao je Dale. Harlen je najveća spavalica koju sam sreo. Izašao je sinoć, mogao bih se kladiti daje to bilo sinoć. Sjetio se projekcije filma, munja i prvih kišnih kapi, nakon kojih su svi pojurili prema automobilima ili se na nekoliko minuta stisnuli

pod krošnjama, dok se Rod Taylor borio s Morloeima. On i Lawrence vratili su se s jednom Mikeovom sestrom i njenim tupim dečkom.

Zašto se Harlen želio popeti na Old Central?

Tata rekao je Dale. Znaš li gdje se penjao? Na koji dio zgrade?

Otac se namrštitio. Pa, pao je na kantu koja se nalazi pokraj parkirališta, pa pretpostavljam da je to bilo na uglu bližem nama. Tu se ove godine nalazila vaša učionica, zar ne?

Da reče Dale. Zamišljao je put kojim bi se Harlen popeo, vjerojatno uz oluk, pa možda do kamenog ukrasa na uglu, sigurno duž izbočine ispod učionice. Pa to je bio doista jeziv put! Zašto bi se, zaboga, penjao čak tamo?

Otac kao da je čitao Daleove misli. Zna li vas dvojica zašto bi se Jim pokušao popeti do vaše stare učionice tim putem?

Lawrence je odmahnuo glavom. Grlio je svog izlisanog pandu kojeg je zvao Teddy. Dale je također samo odmahnuo i rekao: Aaa, tata. To uopće nema smisla.

Otac je kimnuo. Sutra i u utorak putujem, ali zvat ću vas da vidim kako ste i kako vam je prijatelj, a potkraj tjedna zajedno ćemo posjetiti Jima, ako hoćete.

Oba dječaka su kimnula.

Dale je pokušao nastaviti čitati, ali su mu se Tarzanove pustolovine u izgubljenom gradu odjednom učinile smiješne. Kada je konačno ustao da bi ugasio svjetlo, Lawrence je pružio ruku prema njegovu krevetu. Dječčić je obično želio da ga netko drži za ruku sve dok ne zaspe, jedini rizik na koji je bio spreman unatoč stvorenju ispod kreveta, ali Dale je to uglavnom odbijao. Te večeri držao je svog mlađeg brata za ruku.

Zavjese su na oba prozora bile razmaknute. Sjene lišća tvorile su crteže na prozoru. Dale je čuo cvrčke i šilm krošanja na vjetru. S tog mjesta nije mogao vidjeti Old Central, ali je zapažao blijedi odsjaj ulične svjetiljke, koja se nalazila ispred sjevernoga ulaza.

Zatvorio je oči, ali čim je pokušao zaspati, pred očima mu se javila slika Harlena, koji leži na smeću među slomljenim pločama i ostalom starudijom. Zamislio je i Van Sykea, Roona i ostale kako su se okupili oko mjesta na kojem je Harlen ležao u nesvijesti i smiješili se jedni drugima svojim štakorskim zubima i paučjim očima. Dale se naglo probudio. Lawrence je spavao i još uvijek stezao Teddyja. Nježno je hrkao. Tanka vlažna linija smočila je jastuk ispod njegovih usana.

Dale je, gotovo ne dišući, ležao u tišini i nije ispuštao Lawrenceovu ruku.

DEVETO POGLAVLJE

Duane McBride u ponedjeljak se probudio prije zore i u prvi je mah zbunjeno razmišljao o kućnim poslovima koji ga očekuju, kao i o školskom autobusu, koji je prolazio na kraju njegove ulice. Ali zatim se sjetio daje ponedjeljak, prvi ponedjeljak školskih praznika, i da više nikada neće morati odlaziti u Old Central. Osjetio je golemo olakšanje, ustao i, zviždeći, popeo se na kat.

Stari mu je ostavio poruku: morao je rano krenuti kako bi se u parku susreo s prijateljima na doručku u kafiću, ali vratit će se kući u ranim poslijepodnevnim satima.

Duane je obavljao svoje jutarnje poslove. Dok je tražio jaja u kokošinjcu, sjetio se kako se kao klinac bojava ratobornih kokoši.

Ali mu je ta uspomena ipak bila lijepa, jer je to bilo jedno od rijetkih sjećanja na majku, iako je pamtio jedva nešto više od točkaste pregače i nježnoga glasa.

Nakon doručka, koji se sastojao od dva jajeta, pet reznjeva slanine, kruha, pahuljica i uštipka s čokoladom, bio je spreman ponovo izaći na zrak. Trebao je očistiti pumpu za vodu iza kuće i na njoj zamijeniti vitlo kada je zazvonio telefon.

Bio je to Dale Stewart. Duane nije ništa rekao dok je slušao novosti o Jimu Harlenu. Kada ni nekoliko sekundi po završetku izvješća nije bilo nikakvoga komentara, Dale je dodao da ih je Mike O'Rourke pozvao da se svi tog jutra sastanu u deset u njegovu kokošinjcu.

A zašto se ne bismo našli u mom kokošinjcu? bio je jedini Duaneov komentar. Zato što su u tvom kokoši. Osim toga morali bismo svi voziti bicikle čak do tvoje kuće.

Ja nemam bicikla reče Duane. Znači, morat ću hodati sve do Mikeove kuće. A zašto se ne bismo našli u skrovištu u kanalu?

U pećini? reče Dale. Duane je osjetio oklijevanje u glasu drugog jedanaestogodišnjaka. Ni Duaneu se tog dana baš nije išlo do kanala.

Može na kraju je rekao Duane. Bit ću ondje oko deset. Kada je spustio slušalicu, sjeo je za kuhinjski stol i razmišljao o poslovima, koje će morati obaviti dvostruko brže kada se vrati sa

sastanka. Slegnuo je ramenima, uzeo čokoladicu za malo energije na putu i izašao. U dvorištu ga je čekao Witt i mahao repom. Duane ovaj put nije imao srca ostaviti starog psa samoga kod kuće. Na nebu je toga dana bilo nekoliko oblaka, koji su malo ublažili vrućinu. Bilo je oko dvadeset pet stupnjeva pa je dječak zaključio da će psu dobro doći malo kretanja.

Vratio se u kuću da bi napunio džepove psećim kolačićima i uzeo još jednu čokoladicu za užinu pa se zatim zajedno s Wittom uputio prema cesti. Izdaleka su izgledali kao čudan par, iako Duane toga nije bio svjestan: dječak se polako gegao raširenih nogu, pas reumatično šepao za njim i pažljivo spuštao šape kao da hoda

po žeravici i kratkovidno škilji prema stvarima, koje može namirisati, ali ne i vidjeti.

Hlad u podnožju brda donio mu je olakšanje, ali je Duane u svojoj kariranoj flanelskoj košulji ipak bio okupan znojem, dok se popeo do krčme Kod crnog drueta, gdje se već nalazilo nekoliko automobila.

Kamionet njegova staroga nije bio ispred krčme, ali je pretpostavio da se doručak iz kafića u parku već bio preselio u Carlovu krčmu.

Oblaci su se počeli razilaziti, kada su dječak i pas dospjeli u ulicu Jubilee College, a stup udaljenoga vodotornja nejasno se gubio u izmaglici od vrućine.

Pogledao je na kukuruzna polja s obje strane puta i uspoređivao ih s onima na svom imanju. Ove stabljike bile su nekoliko centimetara više pa je pročitao tekst na žutim pločama obješen na ogradi od bodljikave žice da bi provjerio koja je to sorta kukuruza i hibrida. Sunce je već peklo i poput kamena mu zasjeo na lice i ramena. Proklinjao je sebe što nije ponio šešir. Witt je unaokolo tumarao, povremeno pratio neke tragove zanimljivoga ftiirisa i provlačio se kroz šiblje koje je raslo uz cestu. Obično bi ograda prekinula njegova istraživanja pa bi se stari ovčarski pas, šepajući vratio do dječaka, koji ga je strpljivo čekao.

Kada se na cesti pojavio kamion, Duane je bio tristotinjak metara udaljen od vodotornja i skretanja prema gradu. Osjetio je smrad gotovo istog trenutka kada je začuo zvuk motora. To je mogao biti samo klaonički kamion. Witt je podigao glavu i gotovo slijepim očima pokušao pronaći izvor buke i smrada. Dječak ga je uhvatio za ogrlicu i odvuкао s pošljunčane ceste. Mrzio je biti na tom mjestu kada prolaze kamioni, jer bi satima nakon toga osjećao prašinu u očima, ustima i kosi. Presretne li danas mnogo vozila, možda će se ovih dana morati i okupati.

Dok je stajao u grmlju kraj puta, primijetio je kojom se brzinom približavao kamion. To bi morao biti kamion iz klaonice. Koliko je još kamiona u okolici imalo crvenu, oguljenu kabinu i visoku drvenu prikolicu? Nebo se ogledalo u vjetrobanskom staklu. Ne samo da se kamion približavao brzinom od osamdesetdevedeset kilometara na sat. nego nije vozio ni sredinom puta, ni lijevom stranom, kao što bi trebalo.

Duane je pomislio na oblak pijeska, koji će ga prekriti kada ga mimoiđe kamion pa je povukao Witta prema rubu jarka, koji se protezao duž puta.

Kamion je jurio desnom stranom dok je grmlje nestajalo pod masivnim branikom i brzinom od osamdeset kilometara na sat kretao se ravno prema dječaku i psu. Nije imao vremena razmišljati, nego se brzo sagnuo, zgrabio psa i pjeskočio plitki jarak, tako da se gotovo zaletio u ogradu od bodljikave žice. Jedva je držao uspaničenu životinju, koja se trgala dok je kamion prolazio na manje od metra od njih i uskovitlao prašinu, busenje, pijesak i smeće, koje se nalazilo kraj puta. U prikolici kamiona, koji se vratio na put, dižući oblak prašine. Duane je vidio ieševe nekoliko krava, jednog konja, dvije svinje i nečega što mu je nalikovalo na bijelog psa.

Kučkin sine! viknuo je Duane za njim dok se vraćao na put i još uvijek u naručju držao preplašenog starog psa. Ruke su mu bile zauzete pa nije mogao zamahnuti šakom, nego je samo pljunuo za kamionom.

ispljuvak je bio boje pijeska.

Kamion je stigao do vodotornja, skrenuo lijevo i prešao na asfaltiranu cestu, što se čulo po škripanju kočnica.

Idiote glupi mrmljao je Duane. On gotovo nikada nije psovao, tili sada je osjetio potrebu da izgovori psovku. Jebem ti mater smrdljivu. Dok je Witt cvilio i pokušavao se osloboditi stiska, Duane se napokon uvjerio koliko je stari pas težak i kako mu lupa srce. Osjećao je pulsiranje na dlanovima. Izašao je na uništeni put, spustio psa i pokušao ga umiriti, gladeći ga dugim, polaganim pokretima i šapćući mu nježne riječi.

Sve je u redu, Witt. Sve je u redu, prijatelju stari mrmljao je.

Ta olinjala, mutava, nepismena, kretenasta seljačka šupčina od domara nije nas ozlijedio? Ma nije. Duaneov je glas opustio psa. ali je i dalje na njegovim rebrima nazirao otkucaje srca.

Istina, Duane nije baš vidio Van Sykea za volanom, jer je bio previše zauzet spašavanjem vlastitog i Wittovog života, da bi zavirivao u kabinu kamiona, koji ih je umalo pregazio, ali ni u jednom trenutku nije posumnjao da bi vozač mogao biti netko drugi osim luda domara i skupljača leševa. E, pa uskoro će svi doznati za ovo! Jedno je zastrašivati djecu bacanjem mrtva majmuna u jezero. No, pokušaj ubojstva nekog od te djece, bilo je sasvim drugo.

Duane je iznenada shvatio da gaje Van Syke, ili tko god to bio, doista pokušao ubiti. To više nije bila neslana šala ni luđački pokušaj upozorenja. Kamion je išao

ravno na njih, a spasilo ih je jedino to, što bi se prevrnuo da je pri toj brzini uletio u jarak pa nije smio prijeći taj posljednji metar, koji gaje dijelio od dječaka i psa. Netko bi za šetnje pronašao moj leš u žbunju. pomislio je Duane. I Wittov. I nitko nikada ne bi otkrio tko je to skrivio.

Bili bismo samo još jedan slučaj nepažljiva djeteta i vozača, koji je pobjegao s mjesta nesreće. Sjetio se bodljikave žice pa je opipao leđa. Ruka mu se zacrvenila od krvi. A još gore bilo je to što je imao dvije duge rupe na košulji, koje će morati zakrpati.

Nastavio je umirivati psa, iako je sada drhtao više od životinje. Slobodnom je rukom iz džepa izvukao kolačić za Witta. a zatim i čokoladicu za sebe.

Kamion je zaokrenuo pokraj vodotornja.

Duane je ustao i skamenjeno ga promatrao dok mu je u ustima ostao nesažvakan zalogaj čokolade. Bio je to kamion iz klaonice. Jasno je vidio crvenu kabinu i velik branik kako nestaju u oblaku prašine. Sada je vozio nešto sporije, ali ne manje od pedeset kilometara na sat. Što je bilo dovoljno brzo da njega i Witta usmrti na mjestu, jer su se na prikolici ipak nalazile tri tone tereta.

Oh, sranje prošaputao je. Witt je cvilio i pokušavao istrgnuti ogrlicu iz dječakove ruke.

Duane je povukao psa prema lijevoj strani puta, kao da je htio krenuti prema poljima na jugu. Jarak je na tom mjestu bio obrastao grmljem, ali vrlo plitak, gotovo ravan. Nikakva prepreka za kamion.

Vozilo je skrenulo udesno, vozeći stranom bližom Duaneu. Već je prevalio pola udaljenosti i dječak je mogao raspoznati obrise vozača u kabini. Čovjek je bio visok, ali se poste nagnuo na upravljač. Bio je usredotočen na vožnju i ciljanje. Duane zgrabi Wittovu ogrlicu i povuče prestrašena psa preko ceste, tako da su mu prednje noge bile ukočene i ispravljene, a šape klizile preko šljunčane staze te ga gurne u jarak.

Kamion je skrenuo lijevo i sišao s puta. te poskočio dok je prelazio jarak, tako da su mu sada kotači gotovo dodirivali ogradu. Raslinje je nestajalo pod njegovim prednjim branikom, a oblak prašine ispunio je zrak.

Duane se okrenuo u neopravdanoj nadi da će se iz suprotnog smjera možda pojaviti automobil, da će netko odrasli nešto poduzeti i da će se probuditi iz ove noćne more.

Kamion je bio udaljen manje od trideset metara i još je ubrzavao. Ili se barem njemu tako činilo.

Duane je shvatio da nema dovoljno vremena prijeći s Wittom na drugu stranu puta, a kad bi imao, kamion bi ionako stigao do njih dok bi preskakali ogradu.

Wittgenstein je lajao i trgao se, bijesno pokušavajući ugristi dječaka za ruku. U djeliću sekunde, Duaneu je palo na pamet da pusti psa, ne bi li se barem on spasio, ali zatim je shvatio da Witt ne bi imao nikakvih izgleda. Zglobovi stare životinje bili su prekruti, a vid preslab pa ga ni sav adrenalin, koji mu je navro zbog panike, ne bi pomogao.

Kamion je sada bio na manje od dvadeset metara i još se približavao. Prednjim lijevim kotačem zapeo je za truli stup ograde i iščupao ga iz zemlje. Žica je zazvonila kao pokvarena harfa.

Duane se sagnuo, podigao Witta i odbacio ga preko ograde što je dalje mogao. Prebacio ga je iza trećeg reda kukuruza. Pas je pao na bok i skvrčio šape pod tijelo. Nije imao vremena provjeriti što mu se dogodilo. Zgrabio je drveni štap i počeo se penjati. Ograda se zaljuljala i svinula pod njegovom težinom. Bodljikava žica urezala mu se u lijevi dlan. Stopalo mu je bilo preveliko za otvore na mreži pa mu je tenisica zapela u jednom otvoru.

Kamion je ispunio svijet urlanjem, oblakom prašine i zidom jurećeg žarko crvenog metala, koji se naglo približavao. Duane nije mogao vidjeti vozača zbog odbleska na vjetrobranskom staklu. Približio se na manje od desetak metara, dok je poskakivao i rušio stupove ograde za sobom.

Duane je uspio iščupati stopalo iz tenisice, a tenisicu ostavio zaglavljenu u ogradi. Zatim se prebacio preko ograde i osjetio kako ga bodljikava žica para po truhu. Pao je na meku zemlju na rubu polja i otkotrljao se u kukuruz, dok je pokušavao uhvatiti dah.

Kamion gaje promašio, ali je iščupao stup uz koji se dječak popeo, dok su busenje, žica i šljunak letjeli zrakom.

Duane je ošamućeno klečao na mekoj zemlji. Flanelska mu je košulja visjela u krvavim dronjcima, a krv s truha kapala je po nje govim samtericama. Šake su mu bile prepune rana.

Kamion se vratio na put. Vidio je stopsvjetla, koja su ga promatrala iz oblaka prašine poput krvavih očiju.

Okrenuo se prema Wittu i vidio kako leži dva reda dalje, još uvijek u šoku, a zatim je ponovo pogledao prema putu. Kamion je polako, tromo skrenuo ulijevo dok mu je prednji kraj bio u jarku. Zadnji kotači okretali su se bacajući šljunak poput iskri u zrak. Čuo je kako kamenčići udaraju po kukuruzu u polju s druge strane puta. Kamion je krenuo unatrag, poskočio prelazeći preko jarka, okrenuo se prema dječaku i jurnuo.

Duane je posrtao i razmicao stabljike ne bi li se probio do Wittta. Podigao je klonula psa i zakoračio kroz redove kukuruza te se nastavio kretati prema sredini polja. Stabljike su još bile niske tako da mu nisu dosezale ni do struka. Wittov rep vukao se po kronicama kukuruza. U duljini od cijelog kilometra, prema sjeveru, nije bilo ničega osim niska kukuruza, još jedne ograde i tek nekoliko stabala.

Duane je nastavio hodati i nije se okrenuo čak ni kada je čuo da je kamion prešao jarak. Čuo je kako se lomi ograda, kako pucaju stabljike kukuruza pod kotačima, ali je samo hodao naprijed.

Nekoliko dana prije padala je kiša, sjetio se toga dok je posrtao i sklizao se poljem. Witt mu je mlitavo visio na rukama. Samo se po tihom disanju i laganom nadimanju rebara vidjelo da još živi. Prije nekoliko dana kiša je obilno natopila polja. Gornjih nekoliko centimetara je zemlja, ali ispod nje samo blato. Molim te, Bože, neka bude samo blato!

Kamion je bio iza njega, Duane je čuo zujanje diferencijala i škljocanje zupčanika mjenjačke kutije. Činilo mu se da ga proganja neka golema bijesna životinja. Smrad životinjskih leševa bio je snažan.

Duane se nastavio teško probijati poljem. Pitao se, ne bi li možda bilo bolje da stane i suoči se sa zvijeri i da se nakon toga u posljednjem trenutku pomakne u stranu, poput kakva okretna matadora. Da se pokuša prebaciti iza leđa toga prokletstva. Da pronade kamen i baci ga na vjetrobransko staklo.

Ali nije bio okretan. Nije se mogao baciti u stranu dok je na rukama nosio Wittta. Nastavio je klipsati.

Kamion je bio samo petnaest metara iza njega, pa deset, pa pet. Duane je pokušavao potrčati, ali je jedi&o uspjevaao koračati dužim koracima. Kukuruz gaje šibao, a pelud se lijepila za Wittovo krzno. Shvatio je daje brazda, koju je upravo

pregazio, bila široka i mokra i daje to zapravo bio kanal za navodnjavanje. Samo je dalje hodao. Iza njegovih se leđa urlanje stroja i kotača pretvorilo najprije u cviljenje, a zatim u vrisak.

Okrenuo se. Kamion je bio pod čudnim uglom, a zadnji lijevi kotači divlje su se okretali. Blato i iščupane stabljike letjeli su u luku iza njega.

Duane je nastavio hodati. Nogama je gurao u stranu stabljike, koje su prijetile da ogrebu Witta po očima. Kada se ponovo okrenuo, kamion je bio trideset metara iza njega, pod istim čudnim uglom, ali se ljuljao naprijednazad. Zaglavio se u blatu. Pogledao je prema rubu polja na sjeveru i nastavio dalje. Iza te ograde nalazio se pašnjak obitelji Johnson, a iza njega, prema sjeveru 1 istoku, širila se šuma kroz koju je mogao stići do Crnog drveta. Tamo su bila brda i duboki jarak, kojim je tekao potok.

Još deset redova pa će se ponovo okrenuti.

Osjećao je kako mu se slijeva znoj i miješa s krvlju i prašinom, izazivajući neopisiv svrab među lopaticama. Witt je trznuo nogama kao kada je bio štene i sanjao o lovu na zečeve, a zatim se opustio, kao da želi reći da je sve potpuno prepustio svom gospodararu.

Osam redova. Devet. Duane je udario jednu stabljiku u stranu i okrenuo se.

Kamion se oslobodio i ponovo krenuo. Ali unatrag. Poskakujući, kretao se prema izlazu iz polja. Stvarno se kretao unazad.

Duane nije zastao. Nastavio je posrtati prema ogradi, a do nje je ostalo manje od stotinu metara. Nije zastao ni kada je začuo škripu kočnica, mijenjanje brzine i struganje šljunka dok se kamion udaljavao.

Ovamo ne može stići, ne može mi nikako presjeći put. Mogu stići do našega pašnjaka iza kuće, ako se budem držao šume i podalje od puta.

Dočepao se ograde, nježno spustio Witta preko nje i oderao još malo kože, dok se penjao preko bodljikave žice prije nego si je priuštiio trenutak predaha.

Kleknuo je pokraj psa, oslonio se na izranjavana koljena, teško disao i osluškivao udaranje vlastitog pulsa u ušima. Podigao je pogled i okrenuo se.

Jasno je vidio vodotoranj. Tristotinjak metara prema jugu ugledao je krošnje Elm Havena. Cesta je bila pusta i ništa se nije čulo. Samo su mu oblak prašine, koji se slijegao i uništena ograda s druge strane polja potvrđivali da sve, što se netom dogodilo, nije bio tek san.

Sklopčao se pokraj Witta i potapšao ga po boku. Pas se nije ni pomaknuo. Oči su mu bile staklaste. Duane je stavio obraz na Wittova rebara i zadržao dah kako ne bi svojim disanjem prigušio zvuk.

Nije osjećao puis. Srce mu je vjerojatno prestalo kucati još prije nego što su preskočili prvu ogradu. Samo je želja da bude uz svog gospodara održala starog psa na životu i natjerala ga da diše i bori se dok god je mogao.

Duane je dodirnuo usku glavu svog starog prijatelja, pomilovao kratko krzno, koje je tu raslo, i pokušao sklopiti Wittove oči. Trepavice se nisu mogle spustiti.

Dječak je kleknuo. U grudima i grlu osjećao je bol koja nije imala nikakve veze s posjekotinama i ogrebotinama. Bol se pretvorila u užasno nadimanje, gotovo eksploziju emocija, ali Duane nije mogao dati sebi oduška plačem. Osjećao se kao da će se ugušiti, hvatao je zrak i podigao lice prema plavetnilu neba.

I dalje klečeći, zario je okrvavljene šake u zemlju i obećao Wittu i Bogu da će netko platiti za ovo, iako ni sam nije u to vjerovao.

Mike O'Rourke i Kevin Grumbacher jedini su se pojavili na sastanku Biciklističke patrole, koji je Mike sazvao. Kevin je bio nervozan i koračao je uzduž i poprijeko kokošinjem te petljao nešto s komadom gume, ali je Mike samo slegnuo ramenima. Shvatio je da su Dale i ostali imali pametnijeg posla, nego okupljati se na glupim sastancima u ljetno jutro.

Nema veze, Kev rekao je s kauča na kojem je ležao. Poraz govarat ću s dečkima kada se ponovo okupimo.

Kevin je zastao, zaustio, ali je odustao kada su se Dale i Lawrence pojavili na uskim vratima.

Dale je zbog nečega bio očito vrlo uzrujan. Unezvjereno je gledao, a kratka kosa bila mu je posve raščupana. I Lawrence je bio izvan sebe.

Što je? upitao je Mike.

Dale se uhvatio za dovratik i pokušao doći do daha. Upravo me nazvao Duane. Van Syke gaje pokušao ubiti.

Mike i Kevin zapanjeno su ga promatrali.

Istina je dahtao je Dale. Nazvao me upravo kada je dolazila policija. Nazvao je i Carlovu tavernu da provjeri je li mu tata tamo, pa je nazvao Barneyja i sjetio se da bi Van Syke mogao doći dok ih on čeka kod kuće, ali on nije došao, a došao je

njegov tata, koji mu baš nije povjerovao, a pas mu je mrtav. Nije ga doslovce ubio Van Syke, ali na neki način jest, zato što je...

Čekaj rekao mu je Mike.

Dale je zastao.

Mike je ustao. Idemo od početka onako kako pričaš priče kada idemo na kampiranje, jedno po jedno. Je li Duane dobro i kako ga je Van Syke pokušao ubiti?

Mike je ustao s kauča i Dale se odmah bacio na njega. Lawrence se smjestio na jastuk na podu, dok je Kevin ostao stajati tamo gdje i bio kada su ušli dječaci. Bio je nepokretan, osim što su mu se prsti nesvjesno pomicali i tvorili složene forme od gumene vrpce.

Dobro rekao je Dale i nakratko zašutio kao da se usredotočuje. Maloprije je zvao Duane. Prije oko pola sata, Van Syke, barem on misli daje to bio Van Syke, iako ga nije točno vidio... Dakle, netko u Van Sykeovom kamionu pokušao gaje pregaziti na putu za Jubilee College. U blizini vodotornja.

Isuse tiho se oglasio Kevin. Mike gaje prostrijelio takvim pogledom daje odmah ušutio.

Dale je pomalo izgubljena pogleda kimao glavom i svu pozornost posvetio samo onome što je želio ispričovijediti. Polako je postajao svjestan koliko je ta priča važna. Duane kaže da ga je kamion pokušao pregaziti na cesti i da je srušio ogradu da bi ga sustigao u polju kukuruza. Kaže daje njegov pas tada uginuo. Kao od straha.

Witt? reče Lawrence. U dječakovu se glasu osjećala bol. Svaki put kada bi on i Dale posjetili Duanea, satima bi se igrao sa starim ovčarom.

Dale je ponovno kimnuo. Morao je bježati preko Johnsonovog polja, Mrtvačkog potoka i kroz šumu, da bi konačno stigao do svoje kuće. A ono što je doista čudno...

Da?! tiho gaje prekinuo Mike.

Čudno je to što je rekao da je nosio psa sve do kuće. Nije ga ostavio tamo u polju gdje je uginuo pa se poslije vratio po njega.

Lawrence je kimnuo kao da savršeno razumije zašto je to Duane učinio.

Je li to sve što ti je rekao? ispitivao je Mike. Sluti li zašto gaje Van Syke progonio?

Dale je odmahnuo glavom. Rekao je da nije ništa radio, samo je hodao putem i krenuo ovamo. Nazvao sam ga kako bih ga obavijestio o sastanku. Rekao je da se vozač kamiona nije šalio. To nije bilo kao kada se J. R Congden ili jedan od onih šup... Pogledao je mlađega brata. To nije kao kada jedan od tih starih budala naglo okrene upravljač da bi te prestrašio na cesti.

Duane je tvrdio da je onaj tko je upravljao kamionom stvarno pokušavao ubiti njega i Witta.

Mike je odsutno kimao glavom.

Dale se poigravao pramenom kose. Zatim je morao prekinuti vezu. jer je baš u tom trenutku stigao Barney.

Kevin se prestao igrati gumenom vrpcom. Znači, nazvao te od kuće?

Da.

Kevin je pogledao Mikea. Ima li to veze s onim što si nam ti želio reći?

Visoki se dječak prenuo iz sanjarenja. Možda. Pogledao je prema dvorištu na kojem su dječaci neuredno pobacali svoje bicikle. Idemo.

Kamo? upitao je Lawrence. Grickao je štitnik svoje bejzbol kape, kao i uvijek kada je bio nervozan ili zbunjen.

Mike se lagano nasmiješio. Što mislite kamo će Duane povesti svoga tatu i Barneyja? Ako se potjera odvijala na polju, kamion je morao ostaviti tragove. Četiri dječaka popela su se na bicikle.

Barny je još bio ondje. Njegov zeleni Pontiac s izbljedjelim zlatnim slovima, kojima je na vratima bila ispisana riječ POLICIJA, bio je parkiran pokraj puta, kao i kamionet Duaneovog oca i crni Chevrolet J. R Congdena.

Duane je s ocem stajao pokraj mjesta na kojem je ograda bila probijena.

Dječak je govorio tiho i povremeno je pokazivao prema tragovima koji su nestajali u polju. Barney je kimao glavom i nešto zapisivao u bilježnicu. J. R je pušio cigaru i mrko pogledavao Duanea, kao da je on bio glavni osumnjičenik.

Dale i ostali zakočili su i zaustavili se desetak metara od grupice u polju.

Congden je okrenuo pogled od Duanea, pljunuo prema korovu i viknuo dječacima da nestanu. Dječaci su kimnuli i ostali na istom mjestu.

Duaneov otac je govorio: želim da odeš tamo i uhitiš ga, Howarde. Naime, Barneyjevo pravo ime bilo je Howard Sills. Prokleti je idiot pokušao ubiti mog sina.

Barney je kimao i zapisivao. Ali, Martine, zapravo nemamo dokaza daje to bio Karl van Syke.

Mike je pogledao prema Daleu, Kevinu i Lawrenceu, a oni su mu uzvratili pogled. Prvi put su sada začuli Van Sykeovo ime.

A i tvoj sin kaže da ga nije dobro vidio brzo je Barney dovršio rečenicu, kako bi uspio sve reći prije nego gospodin McBride ponovo eksplodira.

Lice Duaneova oca pocrvenjelo je kao da će svakog trena eksplodirati, kada se javi J. R Congden. Prebacio je cigaru s jedne strane usta na drugu i rekao: Nije Karl. Barney je zabacio kapu i podigao obrvu pa se okrenuo prema mirovnom sucu. S udaljenosti od otsetak metara, mislio je Dale, Barney baš i ne izgleda kao Barney s televizije. Šerif Howard Sills bio je nizak i sve ćelaviji, a imao je nešto od tugaljivog držanja i krupnookog pogleda Dona Knotts'a, ali zapravo nije sličio na policajca iz serije o Andyju Griffithu. No, ipak su ga svi zvali Barney.

Kako znate da to nije bio Karl? upitao je Barney debeljka.

Congden je ponovo prebacio cigaru i stisnutim očima pogledao

Duane'a i njegovog tatu, kao da su neko bijelo smeće na koje jedan mirovni sudac uopće ne bi trebao gubiti vrijeme. Znam jer sam cijelo jutro bio s Karlom.

Ponovo je premjestio cigaru, pljunuo i iskezio se. Zubi su mu bili gotovo iste boje kao i cigara. Karl i ja zajedno smo bili na rijeci. Pecali smo ispod velikoga mosta.

Barney je kimnuo. Van Syke obično vozi taj kamion rekao je

ravnodušno. Pitao sam i Billyja Daysingera. On ga nije vozio od prošloga ljeta.

Congden je samo slegnuo ramenima i ponovo pljunuo. Karl mi je jutros rekao da ga je netko sinoć ukrao s parkirališta u blizini tvornice ljepila.

Mike O'Rourke dobacio je pogled ostalim dječacima. Tvornica ljepila bila je prastara istrunula zgrada pokraj dizala za žito, na putu prema odlagalištu smeća.

Tu su nekoć, prije zatvaranja tvornice, ljudi donosili mrtvu stoku i pregažene životinje.

Smrad se zadržao i ponekad bi se osjećao čak do Harlenove kuće na sjeverozapadnom kraju grada.

Barney se počeošao po svojoj omalenoj bradi. Zašto to niste prijavili, J. R? Ili vi ili Karl?

Congden je sve ovo očito bilo jako dosadno i zamorno pa je slegnuo ramenima. Ono malo kose. što mu viri iza ušiju, slični na krzno mokre lasice, pomislio je Dale, a golo tjeme mu ne gori na suncu, već se samo presijava, kao bilijarska kugla.

Kao što sam rekao, bili smo zauzeti odgovorio je sudac. Osim toga, mislio sam da je neki klinac zbijao neslane šale. Kako možemo znati da to nije djelo ovih malih govornara? i pokaže glavom prema dječacima na biciklima.

Barney ih je ravnodušno pogledao.

Congden je stao glasnije govoriti, dok je palcem upirao na Duanea. A tko kaže da ovaj balavac nije sudjelovao u tome?! Malo se zekao s prijateljima? A sad nam oduzimaju vrijeme kako bi ispalo da, kao, nisu oni zajebali stvar, izgubili kontrolu nad kamionom i uništili Summersonovu ogradu i sve ostalo.

Duaneov otac krenuo je preko potrganih komada bodljikave žice. Lice mu se oblilo rumenilom, a zatim se crvenilo polagano pretvorilo u grimiz. Nosi se k vragu, Congdene, ti lažljivo kapitalističko govno! Dobro znaš da ni moj sin, kao nijedan od ovih dječaka, nema ništa s ovime što se dogodilo. Netko je pokušao ubiti Duanea, pregaziti ga na ovom polju, a ja jedino vidim da ti pokrivaš tu čovjekoliku ništicu, to niže biće zvano Van Syke, jer ste zapravo vas dvojica ukrali kamion. To nije ništa gore od onoga što radiš s takozvanim trkačima koje dovlačiš u sudnicu da ti plaćaju pivo koje piješ, ti glupi...

Barney je stao između dvojice ljudi i spustio ruku na rame gospodina McBridea. Stisak je morao bio jači nego što je izgledalo, jer je Duaneov otac probljedio, odmah ušutio i okrenuo se na drugu stranu.

Ma, jebi se rekao je mirovni sudac i krenuo natrag prema svom automobilu.

Reci Karlu da mi se javi reče Barney.

Congden se nije čak niti potrudio kimnuti glavom, već je samo zalupio vrata crnog Chevyja i upalio motor. Nabrijani stroj oglasio se urlikom i sudac je krenuo prema gradu, dok su kotači bacali šljunak pet metara za sobom. Dječaci su brzo morali s biciklima skočiti u jarak, jer bi ih inače pregazio.

Gospodin McBride još je neko vrijeme govorio i rukama pokazivao prema polju, povremeno bi počeo vikati, a zatim je konačno utihnuo do ljutitog mrmljanja, dok je Barney bilježio nešto u bilježnicu. Duaneje cijelo vrijeme stajao iza njih. u polju. Prekrižio je ruke i ravnodušno promatrao cijeli prozor iza debelih stakala svojih

naočala. Kada su njegov otac i šerif otišli porazgovarati pokraj puta, dječaci su žurno stavili bicikle u žbunje i pojurili kroz rupu u ogradi.

Dobro si? upitao gaje Dale. Najradije bi bio dodirnuo krupnoga dječaka i stavio mu ruku na rame, ali im to nije dopuštao protokol.

Duaneje kimnuo glavom.

Je li stvarno ubio Witta? pitao je Lawrence. Glas osmogodišnjeg dječaka je podrhtavao.

Duane je ponovo potvrdio kimanjem. Prestalo mu je kucati srce objasnio je. Bio je već star.

Ali netko te pokušao pregaziti? upitao je Kevin.

Duane je opet kimnuo.

U tom gaje trenutku pozvao otac. Spustio je ruke i tiho se obratio dječacima: Nešto se događa. Popričat ćemo o tome poslijepodne, ako se uspijem izvući. I zatim se odgegao do ograde, prošao kroz rupu i pridružio se ocu. Barney mu je nešto govorio i na kraju mu spustio ruku na rame. Žao mi je zbog psa, Duane toliko su ostali uspjeti čuti. A zatim je izgledalo kao da je Duaneovog tatu upozoravao na nešto. Policajac je konačno sjeo u svoj Pontiac i odvezao se. Sporo je klizio prašnjavim putom, kao da pazi da ih ne zaguši oblakom prašine.

Duane i njegov tata na trenutak su zastali i promatrali polje, a zatim su ušli u kamionet, okrenuli ga i vratili se ulicom Jubilee College prema raskršću s okružnom cestom broj 6. Duane im nije mahnuo.

Četiri dječaka još su neko vrijeme ostala u polju i proučavala duboke tragove kotača i iščupano busenje. Okretah su se kao da očekuju da će se odnekud pojaviti duh Duaneovog psa i dotrčati do njih kroz niski kukuruz.

Hej konačno se oglasio Kevin dok se okretao unaokolo. Polja su bila mirna, nebo se ponovo naoblačilo i ništa se nije pokretalo ni čulo. Što ćemo učiniti ako se kamion vrati?

U sekundi su bili na svojim biciklima, zapravo točnije osam sekundi, i već su jurili prema gradu, dižići oblak prašine. Dale je malo usporio kako bi pričekao Lawrencea, ali osmogodišnjakov je mali bicikl preletio pokraj njega kao munja, a zatim je prestigao Kevina i na kraju i Mikeovu staru crvenu klepetavu hrpu lima.

Usporili su tek kad su se domogli sigurnosti hlada pod nepokretnim brijestovima i hrastovima Elm Havena. Dašćući su se uspravili, pustili rukohvate i nastavili lagano okretati pedale, a ruke su im lamatale dok su ulicom Depot prolazili pokraj Daleove kuće i Old Centrala. Bacili su bicikle na uzbrdici pokraj Kevinove kuće, sjeli na travu u njegovu dvorištu i dalje pokušavali doći do daha. Kosa im je bila zalijepljena i prljava od znoja i prašine.

Hej procijedio je Lawrence kada je došao do daha i mogao govoriti što je to kapitalist?

DESETO POGLAVLJE

Pokušaj umorstva, odnosno napad na Duanea McBridea, bio je tema ozbiljne rasprave koja je potrajala više od pola sata, ali postupno dječacima je tema postala nezanimljiva pa su otišli na igralište za bejzbol. Mike je odgodio sastanak Biciklističke patrole za vrijeme nakon utakmice ili dok Duane ne stigne u grad, već što se prvo dogodi.

Gradsko igralište nalazilo se na polju između Kevinove i Daleove kuće. Da bi došli na igralište, većina klinaca iz grada preskakala je ogradu kuće obitelji Stewart, na mjestu na kojem su na debelim drvenim stupovima bile postavljene dijagonalne grede, dok su na zapadnom dijelu njihovog dvorišta prilaz kući pretvorili u šetalište, a to je po Daleovom i Kevinovom mišljenju bilo sasvim u redu. Rezultat je bio da se njihova kuća pretvorila u stalno okupljalište gradske dječurlije. Daleova mama bila je jedna od rijetkih osoba, kojoj nisu smetale rijeke dječaka, koji su tuda prolazili. Zapravo, čak im je ponekad pripremala limunadu, sendviče i druge poslastice, što je bilo jako lijepo od nje.

Tog je dana igra tekla sporo. Najprije su Kevin i Dale sat vremena igrali protiv Mikea i Lawrencea, a do ručka pridružili su im se i Gerry Daysinger, Bob McKown, Donna bou Perry i Sandy Whittaker. Sandy je bila precizna udaračica, ali je loptu udarala preblago, no bila je Donnina najbolja prijateljica, a oba su tima željela Donnu Lou među svojim igračima. Tek nakon toga stigli su i dječaci iz bogatije četvrti: Chuck Sperling, Digger Taylor, Bill i Baremry Fussner i Tom Castanatti. Ostala djeca začula su galamu ili vidjela gužvu, pa se igra razvila i do ranih

poslijepodnevnih sati te su igrali već treću utakmicu, s cijelim timovima i rezervnim igračima na klupama.

Chuck Sperling, kao i uvijek, želio je biti kapetan ekipe. Njegov je tata trenirao tim iz Elm Havena, koji se natjecao u Maloj ligi, tako da se Chuck mogao izboriti i za mjesto kapetana i bacača, iako nije bacao bolje čak ni od Sandy Whittaker, ali tog dana nije imao pravo glasa. Mike je bio prvi kapetan kada su se birale momčadi za četvrtu utakmicu, dok je drugi tim birao Castanetti, tihi krupni dječak, najbolji udarač u gradu. Iskreno rečeno, bio je samo dobar udarac, ali je imao najbolju, predivnu bijelu Louisville Slugger palicu. koju je njegovom tati darovao prijatelj iz tima White Soxa.

Mikeov prvi izbor bila je Donna Lou, na što se nitko nije pobunio. Bila je najbolja bacačica kakvu je grad ikada imao i, da su djevojčice smjele igrati u Maloj ligi, većina dječaka u timu, ili barem oni koji se nisu bojali Chuckovoga oca, željeli bi da ona zaigra s njima, ne bi li ipak ponekad pobijedili.

Izbor igrača uglavnom je ovisio o lokalnoj pripadnosti i svodio se na nadmetanje sjevernoga dijela grada, dakle Daleova siromašnijega kraja, protiv južnoga, bogatijega, i dok je odjeća bila ista, traperice i bijele majice, razlika je bila uočljiva po rukavicama. Sperling i ostali s juga imali su nove, malo prevelike i čvrste rukavice, dok su se Mike i njegova ekipa snalazili sa starim rukavicama svojih očeva. Stari modeli rukavica nisu imali džepove i više su se doimali poput običnih rukavica, za razliku od čvrstih, kožnih čudesa s džepovima, kakve su nosili Sperling i Taylor. U starim je rukavicama hvatanje brzih lopti bilo vrlo bolno, ali dječacima to nije smetalo, sve je to bio sastavni dio igre, baš kao i masnice i ogrebotine kojih su se prepuni vraćali kućama nakon dana provedenog u igri. Nitko od dječaka nije bacaio lagane lopte, osim kada bi gospođa Doubbet ili neka druga stara vještica to zahtijevala u školi. Ali i onda bi bacili brzu loptu čim bi neka od njih okrenula leđa. Ali sada se više nisu niti sjetili svojih učiteljica, jer se pojavila gospođa Stewart i donijela im hladni sok i sendviče s maslacem od kikirikija i želeom. Dječaci su objavili poluvrijeme, iako je utakmica bila tek počela, i nakon kratkoga osvježanja, vratili se igri. Nebo je i nadalje bilo sivo, ali je bilo vruće, s temperaturom od gotovo trideset stupnjeva pa ih je sve. poput velikog škripa, pritiskala sparina. Klinci su to ignorirali. Galamili su i igrali, udarali loptice i osvajali baze, trčali od klupe do terena i natrag, prepirali se oko redoslijeda ulaska u igru, i o tome, tko je

predugo ostao na igralištu, ali su se općenito slagali bolje nego većina timova u Maloj ligi. Bilo je mnogo šala i dobroćudnog podbadanja. osobito kada je Sperling baš htio igrati na poziciji bacača i izgubio pet loptica za redom, ali su svi, i dječaci i obje djevojčice, shvaćali bejzbol vrlo ozbiljno i uglavnom ga igrali s posebnom pažnjom, gotovo hipnotizirano.

Bila je to utakmica bogatoga juga i niže srednje klase sjevera, iako nijedno dijete nije tako razmišljalo, i sjever je pobijedio. Castanatti je dobro udarao i još u prvom dijelu utakmice osvojio četiri od šest bodova za svoj tim, ali zato je Donna Lou iz igre izbacila većinu preostalih udarača, dok su Mike, Dale i Gerry Daysinger imali dobar dan i svaki je osvojio barem po četiri boda. Nakon dvije utakmice. Mikeov tim odnio je dvije pobjede s 15:6 i 21:4. Potom su izmijenili sastav momčadi i započeli treću utakmicu.

Vjerojatno se ništa ne bi dogodilo da se u toj utakmici Digger Taylor, McKown i još nekolicina dječaka nisu našli u timu Donne Lou. Upravo je ušla u igru i zatim je odigrala 21 udarac za redom, a ruka joj je, kao i uvijek, bila sigurna kada je po tisućiti put iz igre izbacila Chucka Sperlinga, a Mikeov tim se okupio na klupi.

Bio je sada red na Lawrencu. dok su se ostali naslonili na žičanu ogradu i ispružili noge. Deset istovjetnih prilika u izlizanim trapericama i bijelim majicama.

Sandy se umorila od igranja pa je otišla s Becky Cramer i još nekoliko prijateljica, koje su naišle u prolazu. Donna Lou ostala je jedina djevojčica na terenu.

Šteta što se timovi ne razaznaju rekao je Digger Taylor.

Mike je s čela majicom brisao blato od znoja i prašine. Kako to misliš?

Taylor je slegao ramenima. Hoću reći, šteta je što isto izgledamo. Hoću reći, ijedan i drugi tim.

Kevin je pročistio grlo i pljucnuo na svoj tipičan, vrlo precizan način. Hoćeš reći da nam trebaju dresovi ili tako nešto?

Glupa ideja. Čak je i njihov gradski tim. koji ih je predstavljao u Maloj ligi, nosio samo obične majice bez brojeva i s amblemom koji bi se isprao nakon desetak pranja.

Ma ne odgovori mu Taylor. Mislio sam samo da jedni igraju s majicama, a drugi bez.

Pa da! uzviknuo je Bob McKown, dječak koji je živio u ruševnoj kolibi u blizini obitelji Daysinger ionako se kuham. Skinuo je majicu. Hej, Larry! doviknuo je Lawrenceu. Sad smo u kožnom izdanju! Dolje s majicom ili dolje s terena! Lawrence je starijem dječaku, koji mu se obratio zabranjenim imenom, isplazio jezik, ali je ipak skinuo preveliku majicu pa se vratio na svoju poziciju. Njegovi mršvi kralješci ocrtavali su se na bijeloj koži kao minijaturne leđne pločice stegosaurusa.

Vruće nam je! uzviknuo je jedan od blizanaca Fussner i obojica su odmah skinuli majice. Imali su jednake ispupčene trbuščiće.

McKown udario se šakama po golim grudima i okrenuo prema Kevinu, koji je sjedio pokraj njega. Hoćeš li se skinuti ili ćeš promijeniti momčad? Kevin je slegnuo ramenima, skinuo majicu i složio je na klupu pokraj sebe. Na mršavim je grudima imao svijetle dlačice. Sljedeći je na redu bio Daysinger, koji je izveo cijelu predstavu od skidanja majice, jer ju je bacio uvis pa je ostala visjeti na vrhu četiri metra visoke ograde, a djeca na terenu popratila su to uzvicima oduševljenja. Desetogodišnji Michael Shoop, koji je bio problematično dijete u školi i totalni bezveznjak na terenu, zgužvao je svoju sivu majicu i bacio je na ogradu, odmah do Daysingerove. Bilo mu je to prvo dobro bacanje tog dana. Sljedeći je bio Mike O'Rourke. On je također skinuo majicu, iako se činilo kao da mu se ta ideja uopće ne sviđa. Imao je tamnu kožu, pocrnjelu od sunca, a pod njom dobro oblikovane mišiće.

Do njega je sjedio Dale Stewart, koji je već skinuo kapicu i podigao donji kraj majice kada je shvatio tko je sljedeći na redu. Posljednja je na klupi sjedila Donna Lou. Nije ga gledala. Zapravo, činilo se da ni u što ne gleda. Na sebi je imala prljave tenisice, isprane traperice i bijelu majicu. Iako je bila šira od onih kakve su nosili dječaci, Dale je shvatio da se ispod nje vide obline. Tijelo Donne Lou razvilo se tijekom zime. Prošloga je ljeta njezina majica bila ravna i zategnuta kao i u dječaka, pa iako to baš i nisu bile planine, grudi su joj odjednom postale vidljive. Dale je kratko oklijevao. Nije znao zašto je oklijevao pa majica Donne Lou bila je njezin problem, zar ne? Ali osjećao je da nešto nije u redu. Svih ovih godina igrao je bejzbol s Mikeom, Kevinom, Harlenom, Lawrenceom i Donnou Lou, a ne s onim kretenima na klupi i terenu.

Bojiš se? doviknuo je Chuck Sperling s prve baze na koju je vraćen. Skrivaš nešto, Stewarte, ha?

Ma daj! dobacio je Digger Taylor s drugog kraja klupe.

Mi igramo bez majica, Stewarte.

Zaveži uzvratio je Dale. Osjetio je kako mu se rumenilo penje u obraze i uši, ali je skinuo majicu. Zrak je bio vruć, no koža mu je bila hladna i znojna. Okrenuo se i pogledao Donnu Lou Perry. Napokon se okrenula prema ostalima. Lawrence je izveo udarac i prišao klupi. Prašina mu je prekrila mršava rebra, dok su mu ruke i vrat izgledali smiješno, jer su bili mnogo tamniji od tijela. Palicu je prebacio preko ramena, zatim je zastao i namrštio se, jer je iznenada postao svjestan neobične tišine. Svi su i dalje sjedili na klupi i nitko nije ustao da preuzme njegovo mjesto. I nitko se nije bunio zbog toga. Na klupi su svi šutjeli i promatrali Donnu Lou.

Taylor, Kevin, Bill i Baremry, McKown, Daysinger, Micheal Shoop, Mike i Dale, njih devetorica u trapericama i tenisicama, goli do pasa.

Idemo javio se Digger Taylor tiho. Glas mu je zvučao nekako čudno. Mi smo golaći, Perry. Skidaj majicu.

Donna Lou netremice gaje promatrala.

Aha dodao je Daysinger. Laktom je gurnuo Boba McKowna.

Hajde, Donna Lou. Igraš li s nama ili ne?

Nalet vjetra u tom je trenutku donio oblak prašine i otpuhao ga pokraj Castanattija, koji je stajao na poziciji udarača. Nije se ni pomaknuo i nitko nije progovorio ni riječi.

Daj rekao je Michael Shoop svojim piskutavim glasom požuri se i skidaj tu majicu prije nego što zatraže prekid igre.

Nisu ga ispravili i podsjetili da je opet pobrkao pravila američ koga nogometa s bejzbolom. Vladala je potpuna tišina. Dale je sjedio tako blizu Donne Lou da su im se laktovi gotovo dodirivali. Zapravo, prije nekoliko sekundi doista su se i dodirivali. Pogledao je Donnu u oči, za koje je tek tada shvatio da su plave i pune suza. Donna Lou nije ništa rekla, samo je sjedila s rukavicom navučenom još uvijek na desnoj ruci, dok je na njoj počivala lijeva bacačka ruka, stisnuta u malu šaku.

Daj, Perry. Brže malo opet se javio Digger. U njegovu se glasu sada čuo stariji, zlobniji prizvuk. Skidaj se. Baš nas briga što imaš ispod majice. Mi igramo bez majica. Ili si s nama ili letiš iz tima.

Donna Lou mirno je sjedila još desetak sekundi u toj apsolutnoj tišini i Dale je mogao čuti šum kukuruza u poljima, koja su se prostirala prema sjeveru. Negdje se u daljini začulo i tiho kliktanje sokola. Dale je vidio pjegice na malenom Donninom nosu, čelo orošeno znojem ispod štitnika šilterice. te oči, tako plave i tako sjajne dok je promatrala njega, Mikea i Kevina. Shvatio je da se u tom pogledu skriva pitanje ili molba, ali nije razumio o čemu je riječ.

Digger Taylor upravo je htio ponovo progovoriti, ali se zaustavio kada je djevojčica ustala. Donna Lou na trenutak je zastala, a zatim je prišla ogradi i uzela svoju loptu i palicu, koje su ondje ležale. I zatim je otišla. Nije se okrenula.

Sranje javio se Chuck Sperling s prve baze i namignuo svome prijatelju Tayloru. Aha smijao se Digger. A baš sam se ponadao da ćemo danas vidjeti nešto prave kože. I Michael Shoop i blizanci Fussner također su se nasmijali.

Lawrence se vrpoltio i mrštio, jer mu nije bilo jasno što se događa. Je li utakmica završila?

Pored Dalea stajao je Mike, koji je ustao i navukao majicu. Da rekao je umornim glasom koji je odavao prizvuk gađenja. Završila je. Uzeo je rukavicu, palicu i loptu i krenuo prema ogradi Daleove kuće.

Dale je ostao sjediti. Osjećao je nešto čudno, neobičnu mješavinu uzbuđenja, tuge i osjećaja kao da ga je netko udario u grudi i izbio mu zrak iz pluća. A istodobno mu se činilo da se dogodilo nešto važno, a što je on propustio, nešto što gaje zaobišlo, baš kao i Lawrencea, ali osjećao je okus kao daje nešto završilo, kao kada bi završio sajam u kolovozu i za njim ne bi ostalo ništa drugo, osim užasne najave početka školske godine. Malo mu se smijalo, a onda mu se još više plakalo. I sve to, a nije imao pojma odakle su se pojavili takvi osjećaji.

Pizdo! viknuo je Digger Taylor za Mikeom.

Mike se nije ni okrenuo. Bacio je svoje stvari preko ograde i.

uhvativši se za stup, lako je preskočio, pokupio svoje stvari, prešao preko dvorišta i zatim se naposljetku izgubio u hladu brijestova na početku prilaznog puta prema Daleovoj kući.

Dale je ostao i pričekao pauzu između bacanja da bi pozvao Lawrencea da krenu kući, iako još nije bilo vrijeme za večeru. Nebo kao da se smračilo, postalo je bezlično i sivo. Horizont je nestao u izmaglici, koja kao daje isisavala poslijepodnevnu svjetlost.

Utakmica se nastavila.

Duane je stigao kada se večer već spustila.

Dale je završio večeru i ležao je u svom krevetu, čitajući strip o Patku Pašku. Kroz sjenila na prozorima jedva je prodirala dnevna svjetlost, pa je Dale bio gotovo nespjehst smiraja dana i mirisa pokošene trave, koji je povjetarac unosio u sobu. Tada je začuo kako ga Mike doziva iz dvorišta.

Jiipiiii!

Dale je skliznuo s kreveta i sklopio dlanove oko usta. Jeeee!

Sjurio je niz stepenice, proletio kroz vrata i preskočio sve četiri stepenice koje su vodile na verandu.

Mike je stajao i držao ruke u džepovima. Duane je u kokošinjcu.

Kako je Mike došao pješice, ni Dale nije uzeo svoj bicikl, koji je ležao negdje iza kuće. Krenuli su trčeći ulicom Depot prema istoku.

Gdje je Lawrence? upitao je Mike u trku. Uopće nije bio zadihan.

Otišao je u šetnju s mamom i gospođom Moon.

Mike je kimnuo. Iako je gospođa Moon imala osamdeset šest godina, još je uživala u šetnjama u ljetno predvečerje. Većina bi joj ljudi iz susjedstva pomagala i povremeno šetala s njom kada to njezina kći, gospođica Moon, koja je radila u knjižnici, nije mogla.

Veliki su hrastovi i brijestovi na ulici te jabuka iza Mikeove kuće svojim krošnjama prostrli hladovinu u stražnjem dijelu dvorišta. Krijesnice su žmirkale na rubovima dvadesetak ari prostranoga vrta gospodina O'Rourkea. Bijeli kokošinjac jasno se vidio u sumrak, a vrata na njemu izgledala su poput crnog pravokutnika. Dale je pratio Mikea dok je čekao da mu se oči priviknu na mrak.

Duane je bio unutra i stajao pokraj stare prazne kutije radioaparata. Kevin se izvalio na kauču, dok mu je majica gotovo svijetlila u tami. Dale se najprije okrenuo i pogledom potražio Harlena, a zatim se sjetio da im prijatelj leži u bolnici.

Sagnuo se pokušavajući doći do daha, dok je Mike zakoračio u sredinu prostorije. Dobro je što nema Lawrencea rekao je. Ovo, što će nam Duane ispriповjediti. prilično je jezivo.

Jesi li dobro? upitao je Dale debela dječaka. Kako si došao u grad?

Stari je otišao kod Carla odgovorio je Duane i namjestio naočale.

Izgledao je zbunjeniji nego inače. To se stvarno dogodilo nastavio je. Kamion iz klaonice stvarno me danas pokušao pregaziti. Glas mu je kao i obično bio tih i miran, ali Daleu se ipak učinilo da u njemu osjeća neku napetost.

Žao mi je zbog Witta rekao je Dale. A isto tako i Lawrenceu.

Duane je samo kimnuo.

Ispriповjedi im sve o vojniku podsjetio gaje Mike.

Duane im je ispriповjedio kako se njegov otac vraćao kući kasno u subotu uvečer, ili točnije rečeno, u nedjelju ujutro, te kako je povezo mladića u čudnoj uniformi.

Kevin je položio ruke iza glave. Pa što? Što je u tome neobično?

Mike im je ispriповjedio epizodu kada ga je isti taj momak prethodnu večer pratio ulicom Jubilee.

Bilo je pomalo jezivo nastavio je svoju priču. Počeo sam trčati, obično brzo trčim, ali taj tip je s lakoćom održavao korak sa mnom, iako je samo hodao. Kada sam konačno uspio postići razmak od dvadesetak metara i stigao do vodotornja, okrenuo sam se, a njega više nije bilo ni na vidiku.

Je li bilo mračno? upitao je Dale.

Bilo je mračno kao i ove večeri. Samo minutu ranije sasvim sam ga dobro vidio.

Čak sam se i vratio do raskrižja, ali njega više nije bilo.

Kevin je počeo pjevušiti melodiju iz nove serije Zona sumraka. Dale je sjeo na stolac, koji se nalazio ispod Tiskog prozora. Možda se bio sakrio u polju. Možda je legao u kukuruz.

Možda rekao je Mike ali zašto? Zašto bi se odjednom odlučio sakriti?

Ispriповjedio im je sve i o rupi. koju je našao u kolibi na groblju.

Kevin je poskočio na ležaju. Isuse, O'Rourke. Ti si stvarno provalio u kolibu?

Aha. Ali to je nebitno.

Kevin je zazviždao. Bit će itekako bitno ako Congden ili Barney otkriju da si to ti učinio.

Mike je ponovo gurnuo ruke u džepove. Doimao se kao da ga, kao i Duanea, muče druge stvari. Barney je u redu, ali Congden je pravi kreten. Vidjeli ste kako se danas ponio prema Duaneovom tati. Mislim daje lagao glede Van Sykea.

Dale se nagnuo. Lagao? Zašto bi lagao?

Zato što je jedan od njih odgovorio je Mike ili im barem pomaže.

Od kojih njih? upitao je Kevin.

Mike je pošao do vrata i pogledao van, dok je i dalje držao ruke u džepovima.

Mrak, koji je vladao vani, bio je jedva malo svjetliji od tame u unutrašnjosti prostorije, ali je ipak bilo dovoljno svjetla da se njegova silueta mogla ocrtavati na vratima. Oni su rekao je

pa, doktor Roon i Van Syke. Vjerojatno im pripada i Stara Debela Guzica. I tko god još bio umiješan u to.

I vojnik dodao je Dale.

Duane se nakašljao. Sudeći prema opisu, njegova uniforma sliči onima kakve su prašinari nosili u Prvome svjetskom ratu.

Što su to prašinari? upitao je Mike.

I Dale i Duane počeli su objašnjavati istodobno. Duane je naposljetku samo kimao glavom, dok je Dale završavao s objašnjavanjem.

A kada je bio taj rat? pitao je Mike, iako je to znao iz priča koje mu je Memo prepričavala.

Duane mu je odgovorio.

Mike se zanjihao i udario u okvir vrata. Divota. Što bi momak, odjeven kao običan vojnik iz Prvoga svjetskog rata, radio ovdje, tumarajući uokolo?

Možda provjerava stanje oko svoje kuće dobacio je Kevin podrugljivo.

A gdje se nalazi njegova kuća? upitao je Dale.

Na groblju.

Kevin je želio da to zvuči kao šala, ali je postalo suviše mračno, a od Wittove je smrti proteklo premalo vremena. Neko je vrijeme vladala grobna tišina.

Mike je prekinuo tišinu. Zna li itko što o Harlenu?

Aha javio se Kevin. Mama je danas poslijepodne otišla u Oak Hill i ondje susrela Harlenovu mamu, upravo dok je bila na ručku u zalogajnici na trgu preko puta bolnice. Rekla je mojoj mami da Harlen još nije došao k svijesti. Cijela ruka mu je smrskana. Višestruki prijelomi.

Tako mu je loše? upitao je Dale i, još dok je izgovarao pitanje, uvidio je koliko je ono glupo zvučalo.

Mike je potvrdno kimnuo. On je osvojio hrpu izviđačkih medalja s natjecanja u prvoj pomoći i imao ih je više od svih drugih. Višestruki prijelom znači daje kost pukla na nekoliko mjesta i vjerojatno je probila kožu.

Oh, fuj zgrozio se Kevin. Dalea je obuzimala lagana mučnina dok je zamišljao slomljenu ruku.

Potres mozga je ipak najozbiljniji problem nastavio je Mike.

Ako je Harlen još u nesvijesti, vjerojatno mu je vrlo loše.

Ponovo je uslijedila tišina. Ispod podnih dasaka začulo se užurbano komešanje miša ili rovčice. Prostorija je sada bila toliko tamna da je Dale vidio samo siluete ostalih dječaka. Kevinova se majica nazirala u mraku, Duaneova tamna košulja od flanela bila je samo mračna mrlja, koja se stopila s ostalim sjenama, a vani se upalilo još više krijesnica koje su podsjećale na žeravicu. Poput očiju.

Sutra idem u Oak Hill naposljetku je progovorio Duane. Posjetit ću Jima i vidjeti kako je.

Kevinova se majica pomaknula u tami. Možda bismo ga svi zajedno posjetili?

A, ne! odvratio je Duane. Dečki, sjetite se, ovdje imate posla! Jesi li pratio Roona? Pitanje je bilo upućeno prema mjestu u tami na kojem se nalazio Kev. Grumbacher je tiho promrmljao: Bio sam zaposlen.

Da rekao je Duane. Svi imamo posla. Ali mislim da bi nam ipak bilo bolje da se pridržavamo svega o čemu smo se dogovorili u subotu u pećini. Ovdje se događaju čudne stvari.

Možda je Harlen nešto vidio? rekao je Dale. Našli su ga na hrpi smeća pokraj školske zgrade. Možda je pratio Staru Debelu Guzicu ili tako nešto?

Možda? složio se Duane. Pokušat ću sutra nešto doznati o tome. Bilo bi dobro kada bi netko preuzeo uhođenje gospođe Doubbet, dok se Jim ne oporavi.

Ja ću rekao je Dale, i sam iznenađen što se dragovoljno javio za to zaduženje.

Mikeova sjena javila se s vrata; Na groblju nisam našao Van Sykea, ali sutra ću ga potražiti.

Budi oprezan rekao mu je Duane. Nisam ga točno vidio u kamionu, ali na neki neobičan način siguran sam da je upravo on bio za upravljačem.*

Dječaci su svi uglas počeli zapitkivati, želeći doznati što više pojedinosti o događaju. Duane je ispriповjedio priču najkraće što je mogao. Moram se vratiti rekao je na kraju. Ne želim da stari previše popije kod Carla.

Ostali su se uzvrtjeli na svojim mjestima od nelagode i bilo im je drago što je već pao mrak.

Smijem li to ispričati Lawrenceu? upitao je Dale.

Da reče Mike. Ali pazi da ga na smrt ne prestrašiš.

Dale je kimnuo. Sastanak je završio. Svi su već trebali biti na drugim mjestima, ali kao da nitko nije želio otići. U kokošinjac se uvukla jedna O'Rourkeova mačka, skočila Daleu u krilo i sklupčala se predući.

Kevin je uzdahnuo. Sve ovo sranje nema nikakva smisla. Kevin gotovo nikada nije upotrebljavao vulgarne riječi.

Ostali su šutke i nepokretno stajali u tami. Šutnja je bila znak slaganja.

Te noći Mike O'Rourke ležao je budan na postelji i brojio krijesnice, koje je vidio kroz prozor. Put u snove doimao mu se poput tunela, kojim on nije namjeravao krenuti. Nešto se pomaknulo ispod lipe u prednjem dvorištu. Mike se pridigao, priljubio uz staklo i pokušao raspoznati što je to bilo.

Netko se pomaknuo iz sjene ispod drveta pokraj bakina prozora i izišao na put. Mike je osluškivao ne bi li začuo korake po asfaltu ili šum šljunka uz cestu. No, jedino je čuo šuštanje kukuruza.

Vidio ga je samo nakratko, ali bio je siguran da je ugledao obris okrugla šešira. Bio je previše okrugao da bi ga zamijenio kaubojskim stetsonom. Više je sličio izviđačkom šeširu. Ili šeširu vojnika kojeg je Duane nazvao prašinarom.

Mike je ležao pokraj prozora dok mu je srce lupalo kao ludo. Borio se protiv sna kao protiv neprijatelja, kojeg je trebalo zadržati na što većoj udaljenosti.

JEDANAESTO POGLAVLJE

Duane McBride krenuo je u knjižnicu odmah nakon što je tog utorka završio jutarnje poslove. Otac je bio budan i trijezan. Uobičajena posljedica ove rijetke kombinacije bila je i njegova mrzovolja. Duane je pošao do radionice i rekao ocu da namjerava otići u knjižnicu.

Sve si završio? samo je promrmljao otac. Sklapao je i lemio najnoviju verziju takozvanog stroja za učenje. Nekoć je očeva radionica bila obiteljska blagovaonica, ali budući da su on i Duane objedovali isključivo u kuhinji, kada su u rijetkim slučajevima uopće jeli zajedno, otac je blagovaonicu pretvorio u radionicu. Na stalke je postavio vrata, tako da su mu služila kao veliki stolovi, koji su bili prepuni različitih izvedbi stroja za učenje, kao i nekih drugih izuma. Stari je bio pravi izumitelj. Imao je pet registriranih patenata, iako mu je samo jedan od njih, alarm za poštanski sandučić, donio nekakav prihod, jer je većina njegovih naprava bila nepraktična, baš kao i ova za učenje na kojoj je trenutno radio. Bila je to nezgrapna metalna kutija s polugama, ekranom, gumbima, otvorima za ubacivanje kartica i raznobojnim lampicama. Taje kutija trebala postati revolucionarnim izumom, koji će iz temelja promijeniti obrazovanje. Kada bi se napunila nužnom količinom pitanja te karticama, na kojima su bili ispisani alternativni odgovori, naprava bi omogućila potpuno samostalno obrazovanje i provjeru znanja. Duane ga je uporno upućivao na očite mane njegova izuma, a to su bili i cijena i načelo rada. Takva bi naprava stajala tisuću dolara po komadu i bila je mehanička.

Duane je tvrdio da će to jednoga dana raditi kompjutori, ali otac je mrzio elektroniku upravo onoliko koliko ju je Duane volio.

Možeš li zamisliti kako bi velik morao biti kompjutor, koji bi mogao postavljati pitanja i kontrolirati odgovore? pitao bi ga otac.

Kao Texas odgovorio bi mu Duane. Sa sustavom hlađenja, čija bi protočnost bila slična kao što je u Nijagarinih vodopada.

A zatim bi dodao: Ali to bi bilo potrebno samo ako imaš sustav vakumiranih cijevi. Danas se svašta postiže malim tranzistorima.

Otac bi nešto promrmljao i vratio se novom modelu stroja za učenje. Duane je ipak morao odati priznanje ocu za jednu stvar: njegove su naprave uvijek bile zabavne. Na jednoj je proradio cijelo srednjoškolsko gradivo političkih znanosti kada mu je bilo osam godina. Ali naprave su bile bučne i neprivlačne i otac je uspio prodati samo jednu, prije gotovo četiri godine, kada ju je otkupila neka škola u Brimfieldskom okrugu u kojem je stric Art poznao domara. U međuvremenu, strojevi za učenje gomilali su se na stolovima u radionici, zauzeli hodnike i sve slobodne sobe na katu.

Duane je sve to smatrao hobijem, očevim pokušajem da nađe neki vlastiti perpetuum mobile, a to je bilo mnogo manje opasno od mjesnog tržnog centra, otvorenog dvadeset četiri sata i s kućnom dostavom, kojeg je otac pokušao voditi sredinom pedesetih. Sastojao se od dva dijela, željezare i očeve prodavaonice mješovite robe OmniMart. Otac je radio kao jedini dostavljač, primao narudžbe usred noći, i u svako doba vozio se prašnjavim seoskim cesticama, ili bi u četiri ujutro isporučio kruh nekoj bakici u okrugu Knox, a tek onda bi se otkrilo daje ona zapravo htjela da joj kruh stavi na račun u trgovini. Stric Art je vodio željezaru i razveselio se koliko i Duane kada je shvatio da posao propada, a otac je čak i tada tvrdoglavo tvrdio da je imao pravo što se tiče tržnih centara. Uvijek bi navodio primjer Sherwoodova centra u Peoriji s čak devet trgovina, ali bi i napomenuo daje taj centar ipak ispred svoga vremena. Njegova su predviđanja bila da će jednom tržni centri biti zasebne zgrade, s desecima specijaliziranih prodavaonica pod zajedničkim staklenim krovom, poput galerija kakve je nakon rata vidio u Italiji. Mnogi ljudi, koji su slušali ovu pripovijest, zbunjeno bi ga upitali A čemu to?, ali Duane i stric Art imali su iskustva sa starim pa su samo šutke kimali glavama. Sve si završio? ponovio je otac.

Duane se trgnuo iz razmišljanja o strojevima za učenje. Jesam. Htio sam otići do knjižnice.

Otac je podigao pogled sa svojeg djela, a naočale za čitanje skliznule su mu na vrh nosa. U knjižnicu? Zašto opet danas? Zar nisi bio ondje u subotu?

Jesam, ali sam zaboravio provjeriti imaju li priručnik za popravak malih motora.

Otac se namrštio. Sjetio se da se pokvarila pumpa u starom mlinu. Mislio sam da ti već sve znaš o takvim popravcima.

Duane je slegnuo ramenima. To je prastari motor, ugrađen još prije nego što je u selima uvedena struja. Bit će bolje da pribavim upute ako je kvar složeniji pa neće biti dovoljno samo promijeniti četkice i remenje.

Očev pogled gubio se u daljini i Duane je mogao samo pretposta

vljati kamo su mu odlutale misli. Doista su ga zabrinuli jučerašnji događaji, kada je kamion pokušao pregaziti njegova sina, a Duaneu se učinilo i da su mu zasuzile oči kada su jučer poslijepodne spaljivali Wittovo tijelo, ali puhao je vjetar i možda je to bilo samo zbog prašine i dima. S druge strane, stari nije mogao zatvoriti dječaka u kuću cijelo ljeto i zatim ga vozikati kadgod i gdje god je on trebao ići.

Možeš li doći do knjižnice da se ne držiš glavnoga puta?

Bez problema odgovorio je Duane. Prijeći ću južni pašnjak, pa krenuti rubom Johnsonova imanja.

Otac je spustio pogled na splet zupčanika i kotačića, koje je pokušavao sklopiti. U redu. Vрати se kući prije večere, je li ti to jasno?

Duane je kimnuo, pa se vratio u kuhinju, pripremio nekoliko sendviča s mortadelom, koje je ubacio u pohabani ruksak, natočio kavu u termosicu i objesio je za pojas. Provjerio je i je li ponio bilježnicu i olovku te gegajući se izišao. Uputio se prema suši da se pozdravi s Wittom, a zatim se nakon nekoliko koraka sjetio što se s njime dogodilo. Popravio je naočale, izišao kroz dvorišna vrata i krenuo prema južnom pašnjaku, baš kao što je i obećao ocu.

I stvarno je namjeravao krenuti preko Johnsonova imanja na zapad, sve do pruge, to nije slagao ocu. Ali nije mu baš rekao ni potpunu istinu: knjižnica, u koju se zaputio, nije bila ona mala u Elm Havenu, pet kilometara udaljena od njihove kuće. On se zaputio u knjižnicu u Oak Hillu, koja je cestom bila udaljena dvanaest, a možda čak i više od petnaest kilometara putem kojim je on planirao ići.

Krenuo je gegavim hodom, dok gaje termosica pri svakom koraku udarala po lijevoj nozi, a skakavci skakali uokolo, bježeći pred njegovim crnim tenisicama.

Nije bilo sunčano, ali je to jutro bilo najtopliji ljetni dan. Otkopčao gornja dva gumba na flannelskoj košulji i sjetio se da bi mogao zvižducati neku melodiju dok tako korača.

Zatim je ipak odlučio da to neće učiniti.

Najbolji način, na koji se od Duaneove kuće moglo doći do Oak Hilla, bilo je da se krene prema sjeveru okružnom cestom broj 6 do bezimenog puta iznad farme Baremmington, a zatim prema zapadu do autoputa 626 pa njime prijeći posljednjih šest kilometara do grada. Ali u tom bi se slučaju morao kretati cestama. Prvu je cestu prešao kada je prošao onaj put, koji je prolazio sjeverno od Elm Havena. Brzo je prešao pošljunčani put, koji se nastavljao prema Prvoj aveniji, a zatim je prošao kroz šumu metalnih silosa za žito iza kojih se nalazilo gradsko igralište. Borovi, koji su se protezali zapadno od vodotornja, zaklanjali su mu pogled, pa nije mogao vidjeti je li netko od njegovih prijatelja sada na terenu. Netom zatim, ponovo je skrenuo prema sjeveru, jer je želio zaobići grad i gornji dio Široke avenije.

Morao je hodati uskom stazicom kroz šipražje i nije mogao ni zamisliti kako bi se kamion mogao probiti kroz gustu vegetaciju koja je ovdje rasla. I tada je shvatio da se našao na mjestu, koje je bilo samo nekoliko stotina metara udaljeno od tvornice ljepila, mjesta s kojeg je, prema Congdenovim riječima netko ukrao kamion, ali šuma je bila tako gusta da nije uspio nazrijeti ni limeni krov zgrade. Nakon toliko grmlja i šipražja, željeznički je nasip dočekaao kao pravo olakšanje. Duane je usporio hod i skinuo termosicu s pojasa te nalio šalicu kave. Nije se zaustavio, već je polako ispijao kavu u hodu i brisao kapi koje su mu se prolile po košulji i hlačama, iako su hlače bile gotovo iste boje kao i mrlje kave. Osjetio je smrad odlagališta i prije no što ga je ugledao, a samo trenutak kasnije opazio je i niz prljavih baraka u blizini južnog ulaza. Cordie Cook živjela je u jednoj od tih kuća. Ako su se te hrpe terpapira, lima i montažnih blokova uopće mogle nazvati kućama, ali Duane nije točno znao u kojoj je kući stanovala Cordie. Nešto se pomaknulo, šušnulo u šipražju sa zapadne stane pruge, ali kada se okrenuo, nije vidio nikakve životinje.

Nastavio je hodati uz naslage smeća na gradskom smetlištu, koje su se nazirale kroz drveće, zatim je prešao jarak koji je pet kilometra istočno odatle utjecao u Rijeku leševa. Imao je sreću, jer je vjetar puhao sa sjevera i kada je za sobom ostavio smeće, ono je doista i ostalo iza njegovih leđa. Nakon toga je na redu bila lagana šetnja od desetak kilometara kroz polja i šume okruga Creve Coeur, "koja će potrajati tek nešto više od dva sata.

Oak Hill je bio barem triput veći od Elm Havena i mogao se pohvaliti da ima gotovo 5500 stanovnika. U gradu su se nalazili mala bolnica, knjižnica koja je bila veća od poljskog toaleta, mala tvornica na rubovima grada, zatim okružni sud. stambena naselja, baš sve što je potrebno gradu.

Duane se spustio sa željezničkog nasipa kada je pruga počela zavijati kako bi zaobišla grad. Više mu nije bilo problem proći ulicama Oak Hilla, iako bi se svaki put okrenuo kada bi začuo automobil ili kamion kako mu se približavaju s leđa i cijelo je vrijeme dijelom svijesti pažljivo promatrao okolicu i otkrivao moguća i dostupna skloništa.

Ispred prilaznog puta zgradi općine, u hladu hrasta pokraj brončanog topa, zastao je kako bi pojeo sendviče i popio kavu. Bilo mu je jako vruće. Tog je dana temperatura dosegla barem trideset stup

njeva, ali flanelska mu se košulja ipak nije prilijepila uz tijelo. Kada se okrijepio, ponovo je objesio termosicu za pojas i krenuo prema bolnici, koja se nalazila na južnom kraju trga,

U sredini jedinog hodnika, koji je vodio do bolesničkih soba, nalazio se stol za kojim je sjedila žena sa zelenom značkom na grudima, na kojoj je pisalo Gđica Alnutt. Bila je neumoljiva. Ne možeš unutra rekla je promuklim glasom. Na stropu se nalazio ventilator čiji mu je lagani povjetarac donosio miris pudera i staračke kože. Još si premlad.

Duane se složio sa ženom. Jesam, gospođo. Ali Jim je moj jedini rođak i njegova mama mi je dopustila da ga posjetim.

Gospođica Alnutt odmahнула je glavom, što je trebalo značiti konačno i neopozivo odbijanje. Još si premlad. Moraš imati najmanje šesnaest godina da bi smio posjetiti pacijenta. Nema iznimki. Prodorno ga je promatrala kroz polukružna stakla naočala, koje su joj stajale na vrhu nosa. Osim toga, zabranjeno je pacijentima donositi hranu i piće.

Duane je pogledao svoju termosicu i brzo je skinuo. Kako vi kažete, gospođo. Ostavit ću to ovdje. Samo bih ga htio vidjeti na minutu, dvije. Objećavam da ću samo proviriti i ništa više.

Gospođica Alnutt mahnula mu je rukom, prošaranom plavkastim venama, i vratila se slaganju kartica u maloj kutiji. Broj Harlenove sobe Duane je pronašao pogledom još u trenutku kada joj se prvi put obratio. Hvala, gospođo rekao je, okrenuo se i krenuo hodnikom. U hodniku se nalazila samo jedna telefonska govornica u čekaonici, a jedini telefon, koji je uočio, bio je na vratarevu stolu, iza kuta udaljena dvadesetak koraka. Za svaki slučaj, ponio je pedeset centi sitniša. Trebao mu je samo jedan novčić, a broj je pronašao u imeniku zgužvanih i poderanih stranica.

Gospođicu Alnutt nisu pozvali putem razglasa. Jedna je medicinska sestra došla hodnikom, šapnula nešto gospođici Alnutt i otpratila je dok je stara dama žurno koračala prema vratarevu stolu.

Duane je protrčao pokraj stola, skrenuo u hodnik, koji je vodio prema bolesničkim sobama i po drugi put toga dana jedva se svladao da ne počne zviždati.

Poslije doručka, Dale Stewart uzeo je očev dalekozor i pošao do odlagališta smeća, a zatim nastavio put prugom do Cordiene kuće. Nije baš bio sretan što ide onamo,

užasavao se tog cijelog dijela grada zbog Congdenove kuće i šume koja je okruživala smetlište, ali nakon sinoćnja razgovora u kokošinjcu, smatrao je da mu je to dužnost. Iako zapravo nije imao pojma kako su događaji s Cordie i Tubbyjem mogli biti povezani s kretenom, koji je kamionom jurio

Duanea. Zapuštena kuća J. R Congdena nalazila se u istoj ulici kao i Harlenova, ali crni Chevy nije bio na uobičajenom mjestu, niti je bilo ikakvih pokreta u zaraslom dvorištu. Dale se nije toliko bojao mirovnoga suca, iako ga je stari gad dobro preplašio prethodnoga dana, koliko njegova sina, maloljetnog prijestupnika, C. J. Svako se dijete u gradu bojalo C. J.

Godinu dana prije konačno je izbačen iz škole. Imao je šesnaest godina, a još uvijek je bio u osmom razredu, i većina dječaka iz Elm Havena bila je tog dana raspoložena za slavlje. Congden je izgledao kao lik iz crtanog filma, tipičan provincijski nasilnik. Imao je zalizanu kosu, žućkasto lice prepuno prišteva, koji su ga nagrizali poput tropske bolesti, zamašćenu majicu podvrnutih rukava, u koje je zataknuo kutiju cigareta. Bio je visok, mršav, ali i mišićav, snažnih, opasnih ruku. Nosio je izlizane traperice, koje su mu na bokovima visjele tako nisko da je pri hodu izgledalo kao da će mu svakog trenutka pimpek iskočiti iz hlača, teške radničke cipele s metalnim čavlima, koji su iskrili dok je vukao noge betonom, duhan za žvakanje u stražnjem džepu i nož skakavac u prednjem. Dale je jednom rekao Kevinu da C. J. Congden sigurno ima priručnik za nasilnike sa savjetima za odijevanje.

Jedino se pred Kevinom šalio na račun C. J. Kada se obitelj Stewart prije četiri godine iz Peorije doselila u Elm Haven, Dale je krenuo u treći razred, a Lawrence u prvi, i tada je, ne znajući, učinio grešku i privukao Congdenovu pozornost, koji je tada imao dvanaest godina i još išao u peti razred, ali je pustošio dječjim igralištem kao morski pas školom za zlatne ribice.

Pošto ga je bio i drugi put pretukao, Dale je zamolio tatu za pomoć. On mu je odgovorio da su svi nasilnici zapravo kukavice i da će se povući ako im se suprotstavi. Dale je sutradan odlučio poslušati očev savjet. Nakon toga više nije ozbiljno uzimao njegove savjete. Rezultat te odluke bio je da je izgubio dva mliječna zuba i rasklimao nekoliko stalnih, nos mu je tijekom sljedeća tri dana krvario, a dobio je i ožiljak na boku, na mjestu gdje gaje C. J. udario nogama kada je pao na zemlju i sklupčao se.

Pokušao je i s potkupljivanjem. Congden je bio uzeo čokoladu i novac za užinu, no to ga nije spriječilo da ponovo pretuče Dalea. Zatim je pokušao taktiku priključivanja čoporu. To je otišlo toliko daleko da je kružio igralištem kao jedan od huliganovih ulizica. Congden gaje i dalje tukao, barem jednom tjedno, onako, iz principa.

I da stvari budu gore, Congdenov glavni partner, Archie Kreck, išao je u Daleov razred. On bi bio glavni gradski nitkov da to nije već bio C. J. Nosio je sličnu garderobu i cipele s čavlima, ali je bio nizak, debeo i opak, te silno sličio zlom bratu blizancu Mickeyja Rooneyja. I uz to imao je i stakleno oko.

Nitko nije točno znao kako je Archie izgubio oko. Klinci su na igralištu govorkali da mu je oko, još kada mu je bilo samo šest ili sedam godina, C. J. iskopao džepnim nožićem, a što je bilo dio neke uvrnute inicijacije. Ali stakleno oko dobro mu je došlo kako bi ostavio upečatljiv dojam. Ponekad, kada bi gospođa Howe davila na satovima zemljopisa, Archie bi izvadio svoje oko, stavio ga u udubljenje za olovke na prednjem dijelu klupe i pretvarao se da drijema, dok oko prati nastavu umjesto njega.

Kada je to prvi put vidio, Dale se valjao od smijeha, ali je Archie nakon razgovora s ravnateljem, dočekao Dalea i zaskočio ga kada je išao u toalet za dječake (ili DJEČAKI, kako je pisalo na vratima). Pet puta mu je uronio glavu u pisoar i natjerao ga da se ponovo gromoglasno smije. Tog su ga dana poslije škole, na rubu igrališta, čekali i Archie i C. J. Dale nikada u životu nije trčao tako brzo, i pobjegao im je kroz prolaz iza kuće gospođe Moon. Trčao je sve do Mikeova kokošinjca. pretrčao Graysonov vrt, pa ulicu, utrčao u svoju kuću i u zadnji tren zalupio ulazna vrata, jer su dva dobermana u ljudskom obličju i cipelama već bila dotrčala do njih.

Dva dana kasnije ipak su ga uhvatili i dobrano pretukli. Bez obzira što je govorio njegov otac, bez obzira što njegova majka nije ništa shvaćala, od nasilnika se nije moglo pobjeći. A ova su dvojica bila nasilnici visoke svjetske klase. Dale se odmah bolje osjećao čim je iza njega ostala kuća Congdenovih. C. J. nije imao svoj automobil, a otac mu nije dopuštao da vozi njegov nabrijani Chevy. Dale ga je ipak viđao kako vozi automobile članova svoje bande. Bilo je divno kada je C. J. konačno počeo voziti, jer ga barem više nije bilo na ulici.

Harlen je živio tri kuće dalje, samo stotinjak metara od staroga odlagališta. Dale je ostavio bicikl iza prednjega stubišta i snažno pokucao na vrata, no činilo se daje kuća pusta. Vratio se na ulicu i počeo gurati bicikl kraj sebe, ali se još uvijek okretao i provjeravao hoće li se iznenada pojaviti C. J. i Archie. Kožna torbica očeva dvogleda udarala gaje po grudima dok je tako hodao.

Do Cordiene kuće mogao je doći na dva načina: gurati bicikl željezničkim nasipom i probijati se kroz šiblje, sve do pošljunčane staze, koja vodi do odlagališta, ili ostaviti bicikl i hodati prugom.

Nije mu se svidjela ideja da u ovom kraju ostavi bicikl. Lawrenceov je jednom nestao i nisu ga mogli naći dva tjedna. Sve dok ga Harlen nije ugledao u dnu Congdenovog voćnjaka, ali se zatim ipak prisjetio Duaneove pustolovine s kamionom.

Bicikl je ostavio u žbunju iza odlagališta, na njega nabacao granje kako bi ga potpuno prekrrio, potom provjerio dalekozorom je li slučajno u blizini C. J. i oprezno krenuo zapadnom stranom nasipa, sve dok nije dospio iza silosa. Zatim je otkinuo grančicu i

zviždeći koračao desnom tračnicom i povremeno bacao kamenčiće prema poljani. Vlakovi ga nisu zabrinjavali jer, ako se moglo vjerovati Harlenu, koji je živio pokraj pruge, ponekad bi minuli i tjedni između prolaska teretnih vlakova.

Iza ulice Catton više nije bilo šume, osim topola koje su rasle duž potoka, i rijetkih šumaraka između polja. Dale je počeo razmišljati o tome što bi sada trebao učiniti. Što će se dogoditi ako ga netko uhvati kako dalekozorom špijunira obitelj Cooke? Nije li to bilo zabranjeno zakonom? Što će učiniti ako ga uhvati Cordien pijani otac ili ako naleti na nekog od ostalih čudaka koji su živjeli u straćarama? I što ako mu razbije dalekozor?

Odbacio je štap u grmlje i nastavio hodati dok je jednom rukom pridržavao kožnu torbicu. Ovo je stvarno glupo.

S lijeve strane ugledao je krov tvornice ljepila. Nije bilo crvenog kamiona, koji bi na njega vrebao iz žbunja i čekao priliku da ga pretvori u palačinku. A zatim je osjetio smrad otpada i između drveća ugledao Cordienu kuću.

Spustio se s nasipa i krenuo kroz visoku travu, pazeći da se drži zaklona, koji mu je pružalo drveće. Kuća je bila udaljena gotovo stotinu metara pa se u šumarku osjećao sigurnim. Tu ga nitko nije mogao vidjeti ni s puta ni s pruge. Posvuda je

ležalo suho granje pa mu je bilo teško približiti se kući. Smjestio se, zaklonjen između dva stabla i grma, namjestio dalekozor, kako bi dobro vidio vrata kuće, u kojoj je živjela Cordie, i tako čekao.

U kući je vladao kaos. Bilo je teško povjerovati da u takvom kućerku živi četvero odraslih ljudi, Cordieni roditelji i njezina dva strica te još bezbroj djece. Koliba obitelji Daysinger i Congdenova rupa doimale su se poput palača u usporedbi s ovim užasom.

U udolini, odmah uz glavni ulaz odlagališta, nalazile su se tri kuće. Sve su grozno izgledale, ali Cordiena je ipak bila najgora. Sve su bile izgrađene od montažnih blokova, jedino je kuća obitelji Cooke izgledala kao da više nije imala zadnji zid te se nakrivila poput nasukana broda. Uz rub šume i oko potoka, koji je protjecao tridesetak metara iza kuće, rasla je gusta zelena trava, ali dvorište je bilo od utabane zemlje i ondje je ugledao nekoliko lokvi. Posvuda je ležalo smeće. Dale je, kao i mnogi dječaci, volio smetlište. Da nije bilo odvratnih štakora i susjeda poput obitelji Cooke i Congden, on i ostali dječaci dolazili bi se ovamo igrati, prekapati, istraživati ili jednostavno lunjati. Biciklistička patrola ionako je provodila najviše vremena istražujući predmete, koje su ljudi izbacili na ulice u danima kada se skuplja smeće. Tome su se posvećivali mnogo više nego svim ostalim aktivnostima. Smeće je ponekad bilo veoma zanimljivo, jer su ljudi znali odbacivati najnevjerojatnije predmete, uključujući i upotrebljive. Jednom su Dale i Lawrence pronašli pravi artiljerijski šljem, koji je bio podstavljen i imao natpis na njemačkom. Otada ga je Lawrence koristio u svojim nogometnim utakmicama jedan na deset, sam protiv svih. Drugom su prigodom Mike i Dale naišli na odličan umivaonik pa su ga odnijeli u Mikeov kokošinjac, ali je zatim gospodin O'Rourke graknuo na njih da ga moraju vratiti odakle su ga i uzeli. Smeće je stvarno znalo biti ludnica. Ali ne ovakvo smeće. Iza Cordiene kuće nalazile su se zahrđale opruge, razbijene zahodske školjke, iako je Dale bio siguran kako mu je Cordie jednom rekla da imaju poljski zahod. Zatim vjetrobranska stakla, čije su krhotine izvirivale iz korova, zahrđali dijelovi automobila, koji su sličili na organe divovskoga robota, stotine zahrđalih konzervi, čiji su oštri poklopci opasno stršili poput oštrica motorne pile, pa isprešani tricikli preko kojih kao daje nekoliko puta prešao kamion, odbačene blatnjave lutke s ružičastim plastičnim tijelima i staklenim očima, koje su

beživotno promatrane nebo. Dale je proveo najmanje deset minuta razgledajući smetlišće iza Cordiene kuće prije nego što je konačno spustio dalekozor i protrljao oči. Što, k vragu, rade sa svim tim sranjima?

Potom je otkrio da je špijuniranje zapravo dosadan posao. Nakon pola sata uhvatio ga je grč u lijevoj nozi, bube su ga počele napadati, zaboljela ga je glava od vrućine, a jedino što je vidio bila je Cordiena majka, koja je skinula posivjele i zamrljane plahte sa žice i izderala se na dvoje prljave djece, koja su se u najdubljoj lokvi gađala blatom, kopala noseve i prste brisala o hlače.

Nigdje nije primijetio Cordie. Nije bilo ni najmanjeg nagovještaja onoga što je želio doznati. A što je zapravo želio doznati? K vragu i Mike! Neka sam dođe ovamo i obavi ovaj prljavi posao, ako ga baš zanima što radi Cordie Cook.

Upravo se spremao odustati od uhođenja za taj dan, kada je začuo korake na nasipu. Sagnuo se, brzo pokrio stakla na dalekozoru da spriječi odsjaj sunca i pokušao otkriti tko se to približava. Kroz lišće ugledao je hlače od samta i noge, koje su se gegale na dobro mu poznat način. Što je, zaboga, Duane radio ovdje? Podižući najmanju buku, Dale je promijenio položaj, dok ga je nasip štitio od pogleda. Dok se dovukao do mjesta s kojeg je imao bolji pogled, više nije bilo ništa što bi se moglo vidjeti.

Upravo se htio vratiti do svoje osmatračnice, kada gaje neki pokret u drveću natjerao da se sakrije i podigne dalekozor. Cordie je odlučnim korakom išla kroz šumu i kretala se prema pruzi. U ruci je nosila dvocjevku.

Dale je osjetio klecanje u koljenima. Što ako ga je primijetila? Cordie je bila luda, što nije bila uvreda, nego jednostavno činjenica. Prije godinu dana, u petom razredu, glazbenu kulturu predavao im

je učitelj kojeg nije voljela, gospodin Alea iz Chicaga, pa mu je poslala pismo u kojem mu je zaprijetila da će na njega nahuškati pse da mu rastrgaju ruke, noge i sve ostalo. Na igralištu je djeci iz razreda pročitala cijelo pismo prije nego što je ušla u školu i uručila mu ga.

Bio je to događaj, koji su uvrstili u kategoriju ostalo kada su obrazlagali njenu suspenziju. Gospodin Aleo odustao je od prosvjećivanja Elm Havena i vratio se u Evansville prije nego je završila školska godina.

Cordie je bila luda. Gola činjenica. Ako ga primijeti, mogla bi poželjeti s njime odigrati partiju skrivača, čiji bi završni ishod neminovno bio njegova smrt. Dale je

legao u žbunje, pokušao zaustaviti disanje, pa čak i razmišljanje, jer je umislio sebi da luđaci imaju moć telepatije.

Cordie se nije okretala lijevo ni desno dok je marširala kroz šumu, popela se na nasip petnaestak metara južno od mjesta na kojem je ležao Dale i krenula prema gradu poput patuljastog vojnika, jer je preko ramena nosila pušku koja je bila veća od nje.

Pričekao je dok nije nestala prema gradu, a zatim je, pazeći da ga ne vidi, krenuo za njom. Prevalili su otprilike pola puta do grada, dio između tvornice ljepila i napuštenog silosa, a Cordie je nadalje stupala stotinjak metara ispred njega i pritom se nije okretala niti skretala pogled. Koračala je željezničkim pragovima poput navijene lutke u svojoj prljavoj, sivoj haljini, a zatim je nestala iza jednog zavoja.

Dale je nesigurno zastao, pretražio nasip i rub šume očevim dalekozorom, pažljivo provjeravao je li nestala u šumarku istočno od pruge, ali tada je začuo poznati glas iza leđa. Hej, pa to je onaj jebeni balavac Stewart. Da se nisi možda izgubio, frajeru?

Dale se polako okrenuo, dok je i dalje čvrsto stezao očev dalekozor.

C. J. i Archie bili su tu, jedva tri metra udaljeni od njega. Toliko je pazio da ga Cordie ne bi vidjela niti čula, daje potpuno zaboravio čuvati leđa. Archie nije nosio majicu, a oko čela je zavezao crvenu maramu. Debelo lice zajapurilo mu se od vrućine, a stakleno oko blještalo je na podnevnom suncu. C. J. je jednom nogom stajao na nasipu, a drugom na tlu, što je Dalea podsjetilo na prištava safari lovca. Sliku je savršeno dopunjavala puška, koju je C. J. oslonio na pregib lakta.

Bože dragi, pomislio je Dale. Osjetio je takvu slabost u nogama i bio je siguran da ne bi mogao potrčati. Što je ovo danas, Dan pušaka? Zamišljao je kako to glasno izgovara, ma koliko to glupo zvučalo. Zamišljao je kako se C. J. i Archie smiju, kako ga je jedan od njih čak potapšao po leđima i kako se zatim okreću i odlaze na odlagalište u lov na štakore.

Koji se kurac ceriš, balavče? čuo je C. J. Congdena, sina jedinca gradskog mirovnog suca. Podigao je pušku i s manje od tri metra naciljao ravno u Daleovo lice. Dale je začuo škljocanje kada ju je otkočio. Ili je to možda metak ušao u cijev? Dale je poželio zatvoriti oči, ali su svi pokušaji da to učini ostali uzaludni. Shvatio je da štiti dalekozor kako ga metak ne bi oštetio, dok mu bude prolazio kroz grudi.

Imao je strahovitu potrebu da se sakrije iza nečega, kao da mu se neizdrživo mokrilo, a nije to imao gdje obaviti. Nije bilo ničega što bi ga moglo zaštititi, osim njega samoga.

Osjetio je kako mu je desna noga počela podrhtavati. Srce mu je tako jako lupalo da mu se činilo da je oglušio od te buke. C. J. je nešto govorio, ali on nije čuo nikakav zvuk.

Congden je zakoračio nekoliko koraka, približio se Daleu i prislonio mu cijev uz grlo.

Duane McBride nevjerojatnom je lakoćom pronašao sobu u kojoj je ležao Jim Harlen. Bila je to dvokrevetna soba, ali paravan je bio pomaknut u stranu pa je vidio daje drugi krevet prazan. Zlatno lipanjsko sunce blistalo je kroz prozor i ocrtavalo bijeli pravokutnik na podu. Harlen je spavao. Duane je pogledao niz hodnik i zatvorio vrata upravo u trenutku kada je začuo cviljenje potplata medicinske sestre dok se približavala iza ugla.

Prišao je Jimu i zastao. Nije bio siguran što je očekivao. Možda Jima okružena paravanima od prozirne plastike, koja iskrivljuje obrise njegova tijela, u krevetu okruženom bocama s kisikom, baš kao što je to bilo i s Duaneovim djedom neposredno prije no što je umro prije dvije godine? Ali Jim je mirno spavao pokriven snježnobijelom plahtom i tankim pokrivačent; dok su samo golemi gips na lijevoj ruci i brda zavoja upućivali na njegove ozljede. Duane je mirno stajao i čekao da se cviljenje potplata udalji hodnikom, a zatim je prišao krevetu.

Harlen je naglo otvorio oči i progovorio: Zdravo, McBride!

Duane je gotovo poskočio od iznenađenja. Zatreptao je i rekao: Zdravo. Jesi li dobro?

Harlen se pokušao osmjehnuti, a Duane je u tom trenutku zapazio koliko su Jimove usnice bile tanke i beskrvne. Aha, dobro sam odgovorio mu je Harlen. Probudio sam se ovdje s užasnom glavoboljom, a ruka mi je razbijena i samljevena kao govno. Inače sam dobro.

Duane je kimnuo glavom. Mislili smo da si... Zastao je, a izraz u komi nikako nije želio da mu sklizne s usana.

Mrtav? upita Harlen.

Duane je odmahnuo glavom. U nesvijesti.

Kapci su mu odjednom zatreperili, kao da će se ponovo onesvijestiti. A zatim je širom

otvorio oči. Mrštio se kao da se pokušava na nešto usredočiti.

Valjda sam i bio. U nesvijesti, naravno. Prije nekoliko sati probudio sam se s jebenom glavoboljom i vidio mamu koja je sjedila na krevetu pa sam pomislio daje nedjeljno jutro. Sranje, trebalo mi je nekoliko minuta da shvatim gdje se nalazim.

Očima je prelazio po sobi. kao da još uvijek nije siguran gdje se zapravo nalazi.

Gdje ti je mama sada?

Otišla je u zalogajnicu preko puta da kupi nešto za ručak i da se javi šefu. Harlen je polagano izgovarao riječi, kao da ga boli svaka koju je izgovorio.

Znači, dobro si? ponovo gaje upitao Duane.

A valjda jesam. Jutros me posjetio čopor doktora, pregledavali su mi oči, natjerali su me da brojim do pedeset i hrpu takvih gluposti. Čak su me pitali znam li kako se zovem. Znaš li?

Naravno da znam. Rekao sam da sam Dwight Jebeni Eisenhower.

Harlen se nasmiješio, a zatim se namrštio od bola.

Duane je kimnuo s razumijevanjem. Više nije imao mnogo vremena, morao ga je pitati. Jime. sjećaš li se što ti se dogodilo? Kako si se ozlijedio?

Harlen gaje dugo i usredotočeno promatrao. Duane je primijetio kako su mu se zjenice proširile, a usne podrhtavale, jer se trudio zadržati osmijeh.

Ne konačno je odgovorio.

Ne sjećaš se da si bio u školi?

Harlen je zatvorio oči, a glas mu je postao piskutav. Ničega se ne sjećam odvratio je. Točnije, ne sjećam se ničega što se dogodilo nakon onog glupog sastanka u pećini. U pećini ponovio je Duane. Misliš na subotu, u kanalu? Da.

Sjećaš li se ičega što se dogodilo u subotu poslijepodne? Nakon sastanka?

Harlen je naglo otvorio oči iz kojih su sijevale iskre bijesa. Debeli. upravo sam ti rekao da se ničega ne mogu sjetiti.

Duane je kimnuo. Našli su te ispred škole u nedjelju ujutro kako ležiš na hrpi smeća. Znam, mama mi je ispričala i zatim se rasplakala, kao da je ona nešto kriva. Ali ne sjećaš se kako si onamo dospio? Duane je začuo glas iz hodnika kako preko razglasa pozivaju liječnika.

Uopće se ne sjećam subote uvečer. Koliko ja znam o tim događajima, ti. O'Rourke i ostali mogli ste me izvući iz kreveta, prebiti daskom i zatim me ostaviti u smeću. Duane je promatrao veliki gips na Harlenovoj ruci. Kevinova mama je rekla da joj je tvoja mama ispriповjedila kako su tvoj bicikl našli u Širokoj aveniji, kod kuće Stare Debele Guzice.

Da? Meni to nije rekla. Harlenov glas bio je bezizražajan, nezainteresiran, i kao da ga se ta priča i nije baš dojmila.

Duane je prstima prešao rubom mekog pokrivača. Možda si ga ti sam tamo ostavio, jer si pratio gospođu Doubbet? Možda do škole?

Harlen je ponovo podigao ruku i njome pokrio oči. Duane je zapazio kako su mu nokti bili izgrizeni do korijena. Slušaj me, McBride, cijelo ti vrijeme govorim da nemam pojma. Sad me ostavi na miru, hoćeš li? Ne bi smio biti ovdje, zar ne?

Duane je potapšao Harlena po ramenu prekrivenom izgužvanom bolničkom pidžamom. Samo smo željeli vidjeti kako si rekao je.

Mike, Dale i ostali željeli bi te posjetiti ako se osjećaš bolje.

Da, da. Harlen je držao ruku preko usta pa mu je glas bio prigušen, dok je prstima lupkao po zavojima.

Bit će im drago kada im kažem da se oporavljaš. Duane je pogledao prema hodniku kojim su odzvanjali koraci više ljudi. To se možda osoblje bolnice vraćalo s ručka. Želiš li da ti nešto donesemo?

Golu Michelle Staffnev odgovorio je Harlen dok mu je ruka još uvijek počivala na licu.

Kako ti kažeš rekao je Duane i uputio se prema vratima. U tom je trenutku hodnik bio prazan.

Vidimo se, Krumpiroglavi. Taj su izraz izmislili još dok su bili u četvrtom razredu.

Harlen je uzdahnuo. McBride? Da?

Ipak mi možeš nešto učiniti. U hodniku je zazujao razglas, a vani je netko počeo kositi travu. Duane je čekao. Upali mi svjetlo rekao je Harlen.

Sobu je ispunjavala jarka dnevna svjetlost i Duane je zatreptao očima pogledavši prema prozorima, ali je ipak pritisnuo prekidač. Dodatno svjetlo nije se niti primijetilo. Hvala ti reče Harlen.

Vidiš li dobro, Jime? upitao je Duane zabrinutim glasom.

Naravno da vidim. Harlen je maknuo ruke s lica i pogledao ga čudnog izraza lica. To je samo za slučaj, ahmm, da ponovo zaspim. Ne bih se volio probuditi u mraku. Kužiš?

Duane mu je potvrdno kimnuo, malo pričekao, jer nije znao što bi još mogao dodati, pa je mahnuo Harlenu i iskrao se iz sobe te krenuo prema stražnjim vratima.

Dale Stewart preko cijevi je promatrao prištavo lice C. J. Congdena, a glavom mu je prošla misao Isuse, pa ja ću umrijeti! Bila je to potpuno nova ideja za njega i činilo mu se da se čitava scena zaledila i pretvorila u niz dojmova: Congden, Archie Kreck, toplina sunca na Daleovom licu, lišće u hladu, plavo nebo, zrak koji treperi od vrućine iznad tračnica, hladni metal cijevi i lagani, ali ipak omamljujući miris ulja koji se širio s oružja. Sve to zajedno zaustavilo je taj trenutak u vremenu. Sjetio se Mikeova komada jantara, koji je u sebi čvrsto zatočio pauka prije milijun godina. Pitao sam te nešto, kretenu zarežao je C. J.

Daleu se učinilo da Congdenov glas sporo putuje iz velike, velike daljine. Puis mu je i dalje bubnjao u ušima i najveći dio koncentracije trošio je na napore da se održi na nogama, da se ne onesvijesti. Ipak je uspio nemušto prozboriti: A? Congden je frknuo nosom. Pitao sam te koji se kurac ceriš?

Kundak je podigao do ramena, ali ni na trenutak nije odvajao cijev od Daleova grla. Ne cerim se. Dale je čuo podrhtavanje vlastita glasa i shvatio da bi se trebao sramiti, ali to sada više uopće nije bilo važno. Srce kao da mu je pokušavalo pobjeći iz grudi. Zemlja kao da se ljuljala pod njim i morao je neprestance nastojati održati ravnotežu, kako ne bi pao.

Vražju mater se ne ceriš! urlao je Archie Kreck.

Vidio je lice drugoga nasilnika iz poluprofila i primijetio da mu je stakleno oko bilo malo veće od pravoga.

Zaveži odsutno je odvratio C. J. Odmaknuo je pušku i prestao je prislanjati na Daleovo grlo. Iako je pritisak prestao, Dale je i nadalje osjećao bol na mjestu na koje mu je C. J. prislonio cijev i znao je pouzdano da je na tom mjestu ostao crveni krug na koži. Ali C. J. je podigao cijev uvis i sada je ciljao ravno u dječakovo lice. Još uvijek se ceriš, pizdo. Hoćeš li da ti raznesem to glupo lice?

Dale je odmahnuo glavom, ali lice kao da mu se bilo ukočilo i smiješak nije silazio s njega. Osjećao je osmijeh kao nekontrolirani grč. Desna noga sada mu je već

vidljivo drhtala, a i mjehur mu je bio prepun. Usredotočio se na održavanje ravnoteže i zadržavanje tekućine u mjehuru.

Otvor cijevi bio je na dvadesetak centimetara od njegova lica i Dale je jedva povjerovao svojim očima kada je ugledao koliki je njegov promjer. Crni otvor kao da je sakrio nebo i progutao svu svjetlost. Dale je prepoznao kalibar 22. Bila je to puška, koju je treba repetirati posle svakog pucnja, dobra za tamanjenje štakora na smetlištu, kamo su vjerojatno i ova dva štakora krenula. U mašti je vidio metak u dnu cijevi, koji spremno čeka kada će ga udarna igla poslati kroz njegovu usnu šupljinu, sve do mozga. Pokušao se prisjetiti kakav su utjecaj imale ozljede od kalibra 22 na mozak životinja, ali jedino čega se uspio sjetiti iz očevog predavanja, kada su trebali zajedno ići u lov, bilo je da taj metak može preletjeti više od kilometra. Dale se jedva suzdržao da ne priupita C. J. koju municiju koristi. Hoćeš li da te izrešetam? Ha, pizdo? ponovo je upitao C. J., ciljajući kao da bira zub u koji će pucati.

Dale je ponovo odmahnuo glavom. Ruke su mu mlitavo visjele i sjetio se da ne bi bila loša ideja da ih podigne, ali činilo se da ga vlastite ruke ne žele poslušati. Pucaj! Skini ga, C. J.! Archijev glas bio je promukao od uzbuđenja ili puberteta. Ili oboje. Ubij malog govna.

Umukni prekinuo gaje Congden. Zagledao se u Dalea. Ti si Stewartov sin, je li? Dale kimnu. Višegodišnji strah od C. J. i sav bijes i frustracija nakon silnih batina stvorili su neku vrstu prisnog odnosa između njega i nasilnika, tako da mu se učinilo nemogućim da Congden ne zna njegovo ime.

C. J. ga je i dalje prodorno promatrao. Misliš li ti reći koji si nas kurac pratio i zašto se tu ceriš? Ili hoćeš da ja povučem okidač?

Dva pitanja. Daleu je u tom trenutku bilo prenaporno razmišljati

Otoliko stvari, te je samo odmahnuo glavom. Drugo pitanje, da li da, naime, C. J. povuče obarač ili ne, učinilo mu se mnogo važnijim.

Dobro, govno balavo, sam si to tražio nastavio je C. J., jer je očito Daleov pokret shvatio kao odbijanje da odgovori na pitanje. Napeo je iglu i naslonio obraz na kundak.

Dale je samo prestao disati, grudi mu se jednostavno nisu više nadimale. Želio je podići ruke do lica, ali je u mislima ugledao kako mu metak probija dlanove prije no što mu je dospio do usta

1raznio ih. Tada je prvi put razumio što znači smrt. To je značilo da više neće hodati po tračnicama, da te večeri neće dobiti večeru, niti vidjeti mamu, niti pogledati svoju omiljenu seriju na televiziji, sljedeće subote neće kositi travu niti pomagati tati da sakupi suho lišće.

Smrt je, dakle, bila jedini mogući ishod ovog susreta, smrt na nasipu pokraj tračnica, dok će mu ptice ključati oči kao bobice, a mrava mu plaziti po jeziku. Nije imao izbora, ni odluka, ni budućnosti. To je značilo biti zakopan zauvijek.

Papa mrmljao je Congden.

Opali pa ću ti prosuti taj tvoj jebeni mozak Dale je začuo glas iza sebe.

Congden i Archie trgnuli su se kao da ih je neko prestrašio u mračnom podrumu.

C. J. se okrenuo na lijevo, ali nije spustio pušku.

Iako još uvijek nije mogao kontrolirati disanje, Dale je shvatio da može malo okrenuti glavu kako bi provjerio kome pripada glas. Cordie Cook izišla je iz šume i stajala jednom nogom u grmlju, a drugom na nasipu.

Podigla je dvocjevku, kundak čvrsto prilonila na svoje sitno rame i obje cijevi uperila u C. J. Congdena.

Cooke, ti mala kučko započeo je Archie Kreck svojim visokim i promuklim glasom.

Mir rekao je C. J. Glas starijeg dječaka bio je smiren. Otkuda ti, Cordie? Što radiš ovdje? Nišanim iz očeve puške u tvoje ružnu facu, idiote.

Cordien glas bio je, kao i uvijek, tanak i visok, kao kada kreda zacvili na školskoj ploči, ali istodobno potpuno miran.

Spusti pušku, kravo nastavio je C. J. Ovo nema veze s tobom.

Najprije ti spusti svoju odgovorila je Cordie. Spusti je i miči guzicu odavle.

C. J. promatrao je Cordie kao da pokušava procijeniti koliko mu vremena treba da cijev okrene prema njoj. U isti se mah Dale, iako beskrajno zahvalan Cordie zbog upadice, od srca nadao da će C. J. uperiti cijev u nju. Bilo što bilo, samo da se riješi otvora te cijevi ispred svoga nosa.

Što tebe boli briga ako ukokam ovog šmokljana? upitao je C. J. kao da razgovaraju uz poslijepodnevnu kavicu. Cijev je i nadalje držao dvadesetak centimetara od Dalea.

Spusti pušku, Congdene. Cordien je glas zvučao sasvim smireno i daleko, kao u učionici kada bi u rijetkim prilikama nešto rekla. Tada joj je glas bio tih, odsutan,

kao da se dosađuje. Spusti je i nestani. Možeš se vratiti po nju kad ja odem. Neću je ni dirnuti.

Prvo ću srediti njega, a zatim tebe, mala kučko bijesno je vikao C. J., dok su mu prištevi i kraste na mršavu licu mijenjali boju, od bijele do grimizne.

Ta remingtonka puca samo jednom, Congdene podsjetila ga je Cordie.

Dale ju je ponovo pogledao. Držala je prst na oba obarača stare puške. Puška se doimala glomaznom i teškom, obarači su bili nagriženi hrđom, a drveni kundak rastočen od starosti. No, Dale ni u trenutku nije posumnjao daje napunjena. Samo se zapitao hoće li ga sačma okrznuti kada raznese glavu C. J.

Onda cu upucati prvo tebe urlao je C. J. Ali i nadalje je držao cijev uperenu prema Daleu. Dale je primijetio kako se Congdenovi mišići grče na ramenima i shvatio da se Congden, kao i on, skamenio od straha. Sredi je, Archie naredio mu je C. J. Kreck je oklijevao. Okrenuo je glavu kao da je zdravim okom želio osmotriti situaciju, a zatim je kimnuo, gurno ruku u džep svojih hlača, izvukao nož iz kojeg je uz tiho škljocanje izletjela oštrica duga dvanaest centimetara i stao se kroz šibljice probijati do Cordie.

Ako prijeđeš drugu tračnicu, načinit ću od tebe hranu za pse rekla je Congdenu. Stani! zaurlao je C. J. Bio je to više vrisak nego naredba, ali je Archie ipak stao. Pogledao je svoga vodu i čekao daljnje upute.

Tornjaj se odatle, jebem li ti mater glupu vikao je C. J. na svoga najboljeg prijatelja. Archie se vratio na drugu stranu pruge.

Dale je osjetio da je ponovo počeo disati. Vrijeme je ponovo protjecalo, sporije nego obično, ali je ipak protjecalo, i počeo se pitati što da radi. Vesterne je gledao barem milijun puta i u njima bi Sugarfoot ili Bronco Lane ili neka druga faca u ovakvoj situaciji izbio pušku iz ruku lošeg momka. Bilo bi to vrlo lako izvesti: puška mu je još uvijek bila dvadesetak centimetara od lica, a Congden je svu svoju pozornost posvetio Cordie. Samo je trebao zgrabiti cijev i okrenuti je.

U tom mu se trenutku hodanje po vodi učinilo jednostavnijim nego da sada učini bilo kakav pokret.

Hajde, brže! rekla je Cordie svojim monotonim glasom. Odluči već jednom. Prst mi se ukočio. Mišići su se na licu C. J. zgrčili i Dale je zapazio znoj, koji se slijevao niz Congdenov nos i obraze.

Zajebat ću te, Cordie, znaš li to? Smislit ću nešto i zajebat ću te, znaš? Nema izgleda da se tek tako izvučeš.

Činilo se kao daje slegnula ramenima, iako je puška i dalje ostala potpuno mirna. Kako god hoćeš, C. J., ne možeš mi ništa. Doći ću po tebe s očevom puškom, a prošle godine sam pustila pseto na gospodina Alea. Meni ne treba mnogo da te upucam.

Dale je znao za epizodu s učiteljem glazbene kulture i Cordienim psima. Svi su u gradu to znali. Cordie su bili istjerali iz škole na punih deset tjedana. Kada se vratila u školu, gospodin Aleo je već zbrisao u Chicago.

Jebi se opsuje C. J., ali je ipak zatim polako spustio pušku i vrlo pažljivo je položio na drvene pragove. Odmaknuo se. A ti, Stewarte, govнару mali, nemoj si umisliti da ću te zaboraviti.

C. J. se udaljio od puške i kimnuo Arehiju. Archie je i dalje držao nož kada mu se pridružio i zatim su zajedno krenuli nasipom prema gradu. Okrenuli su se kada su stigli do grmlja i brzo nestali u šumi.

Dale je ostao stajati još nekoliko sekundi i prestrašeno zurio u pušku, koja mu je ležala pred nogama, kao da će svakog trenutka skočiti u zrak i opet naciljati prema njemu. Budući da se to nije dogodilo, osjetio je kako se Zemlja vraća u svoju normalnu putanju. Posrnuo je, vratio ravnotežu, odteturao nekoliko koraka i sjeo na užarenu tračnicu, dok su mu koljena i dalje drhtala.

Cordie je pričekala dok su C. J. i Archie nestali u šumarku, pa se okrenula, tako da je puška sada bila uperena prema Daleu. Ne baš izravno u njega, ali u njegovu pravcu.

Dale to nije ni primijetio, jer je bio previše zauzet promatranjem Cordie. Osjet opažanja bio mu je izoštren pod navalom adrenalina. Cordie je bila niska i nabijena, a haljina joj je bila ista ona bezlična, prljava siva krpa, koju je često nosila u školi. Na nogama je imala prastare tenisice na kojima su zjapile rupe, kroz koje su virili palci. Nokti i laktovi bili su joj prljavi, duga, masna kosa visjela je u beživotnim pramenovima, dok joj je lice bilo ravno, natečeno i okruglo. Imala je sitne oči, tanke usne i krumpirast nos, i sve je to bilo nagurano u sredinu lica, kao da je bilo predviđeno za mnogo manje lice.

U tom se trenutku Daleu učinila kao nešto najljepše što je ikada bio vidio u svom kratkom životu.

A zašto si me ti pratio. Stewarte?

Dale je shvatio da mu glas još uvijek treperi, ali je pokušao odgovoriti. Nisam promumljao je.

Ne seri rekla je i cijev se malo pomaknula prema njemu.

Vidjela sam te kako promatraš moju kuću dalekozorom. A zatim si me pratio izdaleka kao da ja ne vidim i ne čujem. Reci.

Dale je toliko odahnuo nakon epizode s C. J. da nije mogao lagati. Pratio sam te zato što mi pokušavamo pronaći Tubbyja.

Što će vam Tubby? Kada je Cordie stisnula oči namrgodivši se, činilo se kao da ih uopće nema.

Dale je shvatio da ga lupanje srca više ne zaglušuje. Ma ne treba nam. Samo smo htjeli, samo smo ga htjeli naći. Da provjerimo je li dobro.

Cordie je zakočila pušku i namjestila je u pregibu desnog lakta.

Što, ti si mislio da sam mu ja nešto učinila?

Dale je odmahnuo glavom. Nee. Samo sam htio provjeriti što se događa kod vas.

A što je tebe briga za Tubbyja?

Pa i nije me baš briga, razmišljao je Dale, ali je ipak dodao:

Samo mi se čini da se događaju čudne stvari. Doktor Roon, gospođa Doubbet i ostali lažu.

Cordie je pljunula i ispljuvak je pao točno na tračnicu. Rekao si da vi želite pronaći Tubbyja. Tko ga to još želi pronaći ?

Dale je ponovo pogledao njenu pušku. Više nego ikada bio je siguran da je Cordie Cook zrela za ludnicu. Ma samo neki moji prijatelji.

Hmmmf šmrknulaje Cordie. Sigurno O'Rourke, Grumbacher, Harlen i ostale mimozičice s kojima se družiš.

Djevojčica mu je prišla, podigla remingtonku, otvorila spremnik za metke, izvukla metak kalibra 22, bacila ga u šumu, a pušku spustila u grm.

Hajde, kreći rekla mu je krenimo prije nego ona dvojica seronja nađu muda da opet dođu ovamo.

Dale je skočio na noge i požurio za Cordie dok je marširala prema gradu.

Pedesetak metara niže, skrenula je u šumu i nastavila put prema poljima.

Ako već tražite Tubbyja rekla je ne pogledavši ga zašto si došao kod nas, kada je to jedino mjesto gdje ga sigurno nema?

Dale nije znao što bi na to odgovorio. Znaš li ti gdje je?

Cordie ga je prezirno pogledala. Misliš da bih ga tražila kada bih znala gdje je?

Dale je duboko udahnuo i upitao: Imaš li neku ideju što mu se moglo dogoditi?

Dale je čekao dok su zakoračili još dvadesetak koraka, ali kako ona nije više ništa rekla, opet ju je tiho upitao: Što?

Ubilo ga nešto ili netko u onoj jebenoj školi.

Osjetio je kako ponovo ostaje bez daha. Otkako je Biciklistička patrola počela tražiti Tubbyja, nikome od ijih nije palo na pamet da bi dječak mogao biti mrtav.* Bilo je lako povjerovati daje pobjegao, pa čak i da su ga oteli. Ali Daleu nikada nije niti palo na pamet da bi dječak, koji je s njim išao u školu, mogao biti mrtav. Sa svježim sjećanjem na cijev puške, sa svježim tragovima u njegovu umu i utrobi, riječ je dobila novo značenje. Šutio je.

Stigli su do ulice Catton, nedaleko od puta, koji se na jugu nastavljao u Široku aveniju.

Bolje će biti da zбриšeš obratila mu se Cordie nakon duge šutnje. I neka mi se neki od tvojih izviđača više ne nađe na putu dok ja tražim brata! Je li ti to jasno?

Dale je odmah kimnuo, a zatim pogledao pušku. S tim ćeš ući u grad?

Cordie se na to pitanje nije niti udostojila odgovoriti. A njezina je prezirna šutnja bila dovoljno rječita.

Što namjeravaš s time? upitao je.

Pronaći Van Sykea ili nekoga od tih prdonja da mi kažu gdje je Tubby!

Dale je teškom mukom progutao nakupljenu slinu u ustima. Strpat će te u zatvor.

Cordie je samo slegnula ramenima, odmaknula nekoliko mlitavih pramenova kose s očiju, okrenula se i produžila prema gradu.

Dale je stajao i gledao za njom. Mala figura u sivoj bezličnoj haljini gotovo je dosegla sjene brijestova na početku Široke avenije, kada se konačno dosjetio i viknuo: Hej, hvala ti!

Cordie Cook nije zastala niti se okrenula.

DVANAESTO POGLAVLJE

Nakon što je posjetio Jima Harlena, Duane je ostao sjediti nekoliko minuta u hladu drveća u parku pred ulazom u bolnicu. Lagano je pio kavu iz termosice i

razmišljao. Nije dovoljno poznao Jima Harlena da bi mogao procijeniti je li govorio istinu kada mu je rekao da se ne sjeća što se dogodilo u subotu uvečer u Old Centralu. A ako mu je lagao, zašto je to učinio? Pijuckao je kavu i razmišljao o mogućim odgovorima:

Nešto je toliko uplašilo Harlena da se nije usudio ili nije mogao govoriti o tome. Netko mu je rekao da o tome ne smije govoriti i objasnio mu to uz uvjerljivu prijetnju.

Harlen je pokušavao nekoga zaštititi.

Popio je kavu, vratio poklopac na termosicu i zaključio da se ova posljednja mogućnost činila najmanje vjerojatnom. Prva je bila lako moguća i vrlo vjerojatna, iako ništa osim Duaneove intuicije, nije upućivalo na to da Harlen laže. Ozljeda glave, koja je bila dovoljno ozbiljna da zadrži nekoga u nesvijesti duže od dvadeset četiri sata, zasigurno je bila dovoljno jaka da iz pamćenja te osobe izbriše sjećanje na neki događaj.

Zaključio je da bi se zasad bilo najbotje pomiriti s činjenicom da se Jim nije sjećao što se dogodilo. Možda mu se ipak kasnije vrati pamćenje.

Prešao je preko trga i stigao do knjižnice. Na trenutak je zastao na ulazu. Što je zapravo tražio ovdje i što je očekivao da će pomoći O'Rourkeu i društvu da otkriju nešto o Tubbyju, Van Sykeu, Harlenovoj nesreći, napadu na njega i svemu ostalom? Zašto baš knjižnica? Zašto treba prekapati po povijesti Old Centrala, kada je bilo očito da se iza svih tih, na prvi pogled nepovezanih događaja, krije ludilo nekog pojedinca, ili možda samo Van Sykeova izopačenost.

Dobro je znao zašto je izabrao upravo knjižnicu. Odrastao je istražujući je. u njoj je razjasnio mnoge tajne, koje su se rodile u glavi djeteta, naprednoga za svoje godine. Knjižnica je bila izvor informacija kojem nije morao postavljati pitanja. Zasigurno je postojalo mnogo intelektualnih problema koji nisu riješili jedan ili čak više posjeta dobroj zbirci knjiga, ali zasad Duane još nije naišao ni na jedan takav problem. Zaključio je i da je cijela ova tajna, u kojoj možda na kraju uopće neće biti nikakve tajne, počela jer su on i ostali imali loš predosjećaj u svezi sa školom. Postojalo je nešto što ih je sve mučilo još mnogo prije nego je Tubby nestao. Ovo su istraživanje trebali obaviti mnogo prije.

Uzdahnuo je, sakrio termosicu u grmlje pokraj stubišta, koje je vodilo u knjižnicu i ušao. Trebalo mu je više vremena nego što je mislio, ali je na kraju ipak dobio odgovore na većinu pitanja.

Knjižnica Oak Hilla imala je samo jedan stroj za pregledavanje mikrofilmova i gotovo nevjerojatno malo snimljenih podataka. Za povijest Elm Havena ili točnije Old Centrala, morao je pretraživati police na kojima su se nalazila lokalna izdanja i knjige, koje je godinama prikupljalo povijesno društvo okruga Creve Coeur. Nije mogao predvidjeti da je povijesno društvo zapravo činio jedan jedini čovjek, doktor Paul Priestmann, bivši profesor sa sveučilišta Bradley i lokalni povjesničar, koji je umro prije nepunu godinu, ali su dame, koje su vrijedno skupljale sredstva za tiskanje njegovih knjiga, od kojih je posljednja objavljena posthumno, održavale društvo u životu, pa makar samo na papiru.

Duane je otkrio da je škola Old Central zauzimala vrlo važno mjesto, ne samo u povijesti Elm Havena, nego i cijelog okruga, i ispisao je pola bilježnice dok je prepisao sve podatke koje je smatrao važnima. Svaki put, kada bi došao u knjižnicu, požalio bi što nemaju barem jedan stroj za fotokopiranje, koji su sve više bili u upotrebi. Tako bi posao prikupljanja informacija iz knjiga postao mnogo lakši.

Proučavao je stare žućkaste fotografije, koje je doktor Priestmann priložio kao ilustraciju izgradnje škole 1876. Bile su to naknadno obojene slike iz vremena kada je proces fotografiranja bio dugotrajan i kada su svi stajali u lažnim pozama na ceremoniji otvaranja, koja se održala u kasno ljeto iste godine na domjenku starosjedilaca u školskom dvorištu, pa ulazak prvoga razreda u zgradu, dvadeset devet učenika, koji su se vjerojatno izgubili u toj golemoj zgradi, i doček zvona na željezničkoj stanici u Elm Havenu.

Ispod posljednje slike krupnim je slovima pisalo: Gospodin i gospođa Ashley i gradonačelnik Wilson dočekaju zvono Borgija, koje će biti postavljeno u novoj školi. A ispod toga pisano je nešto sitnijim slovima: Povijesno zvono bit će kruna na tvrđavi znanja u Elm Havenu i ponos cijeloga okruga.

Zastao je. Zvonik na zgradi škole bio je zatvoren i zapečaćen otkad zna za sebe i nikada nije čuo ni za kakvo zvono, a kamoli za zvono po imenu Borgija.

Nagnuo se nad knjigom kako bi bolje promotrio fotografije. Zvono, vidljivo na fotografiji, još uvijek je bilo u sanduku na vagonu. Bilo je u sjenci, ali vidjelo se da

je bilo golemo, gotovo dvostruko više od dvojice ljudi, koji su se rukovali ispred njega, a na dnu zvono je u promjeru iznosilo barem tri metra. Elegantnije odjeveni čovjek s brkovima i elegantna dama, koja je stajala pokraj njega, vjerojatno su bili gospodin i gospođa Ashley, a niži čovjek s bradom i polucilindrom po svoj je prilici bio gradonačelnik Wilson. Iako je stara fotografija bila vrlo loše kvalitete da bi se na njoj mogle zapažati pojedinosti, činilo se kao da kočiju, koja je prolazila iza njih, vuku nevidljivi konji, budući daje vrijeme ekspozicije bilo predugo da bi se uhvatio njihov pokret. Duane je svoje naočale koristio kao povećalo, kako bi pokušao razabrati urezani natpis ili nekakav natpis ispisan na vrpci, koja je bila omotana oko zvona otprilike na dvije trećine njegove visine.

Naslonio se u stolcu i pokušao zamisliti koliko bi zvono, visoko četiri metra i s tri metra u promjeru, moglo biti teško. Nije to mogao izračunati, ali zbog same pomisli da je nešto tako golemo sve ove godine visjelo s trulih greda nad njegovom i glavama ostale djece u školi, koža na vratu mu se naježila. Zvono zasigurno više nije bilo tamo.

Tijekom nekoliko idućih sati, Duane je prelistavao knjige povijesnog društva i proveo sat vremena u prašnjavoj arhivi, kako su nazivali dugačku, usku prostoriju iza sobe, u kojoj su gospođa Frazier i ostale knjižničarke obično objedovale, i razgledavao velike knjige, u kojima su bili ukoričeni stari primjerci gradskih novina Sentinel Times iz Oak Hilla.

Najviše informacija o zvonu Borgija i njegovu povijesnom značenju pronašao je u novinskim člancima iz ljeta 1876. godine, koji su bili napisani preopširnim, kićertim viktorijanskim stilom. Gospodin i gospođa Ashley otkrili su zvono u nekom skladištu u predgrađu Rima tijekom svoga medenog mjeseca, koji su proveli putujući Starim kontinentom. Uz pomoć, kako lokalnih, tako i stranih povjesničara, dokazali su njegovu autentičnost i otkupili ga za šest stotina dolara kao krunu škole u čijoj je izgradnji sudjelovala obitelj Ashley.

Duane je brzo zapisivao, ispunio je cijelu bilježnicu i zatim prešao na sljedeću. Pronašao je barem pet članaka i nekoliko strana knjige doktora Priestmanna, koji su govorili o putovanju zvona Borgija od Rima do Elm Havena. Činilo se, barem sudeći po bezvrijednim tekstovima viktorijanskih novinara, daje zvono donosilo nesreću svima s kojima je na bilo koji način bilo povezano. Nakon što gaje obitelj Ashley kupila i pripremila za plovidbu do Amerike, skladište u kojem je sve dotad

stajalo, izgorjelo je do temelja, a u požaru je poginulo troje mještana, koji su, čini se, živjeli u toj staroj zgradi. Većina predmeta, koji uglavnom nisu niti bili zavedeni ni u kakve službene popise, bila je uništena, ali zvono Borgija pronađeno je, malo pocrnjelo od dima, no netaknuto. Ukrkali su ga na teretnjak za New York. Bio je to britanski brod Erebus, koji se gotovo nasukao tijekom iznenadne oluje pokraj Kanarskoga otočja. Spasili su samo teretnjak i, tako oštećenog, odveli su do luke, sačuvali sav teret, ali ne bez žrtava: utopilo se pet članova posade, jedan je poginuo kada se teret pri istovaru otkvačio, a kapetan je bio smijenjen.

Potom je zvono provelo mjesec dana u njujorškom skladištu i čini se da se tom prilikom ništa nije dogodilo, ali je došlo do zabune u označavanju pa je sanduk gotovo izgubljen. Njujorški odvjetnici obitelji Ashley uspjeli su mu ući u trag i nakon promocije u Prirodoslovnopovijesnom muzeju, kojoj su prisustvovali i Mark Twain, R. T. Barmen i John D. Rockefeller, ukrkali su ga na teretni vlak, kojim je trebalo stići do Peorije. Tada se, činilo se, ponovo probudilo prokletstvo i počeo je niz nesreća: vlak je u blizini Johnstowna u Pensilvaniji izletio iz tračnica, a sljedeći vlak, u kojeg su ga prebacili, srušio se zajedno s mostom u blizini Richmzatima u Indijani. Izvješća su bila pomalo nejasna, no čini se da u ovim nesrećama ipak nije bilo žrtava.

Zvono je 14. srpnja 1876. konačno stiglo u Elm Haven i nekoliko tjedana kasnije njihalo se u zvoniku. Tog je ljeta zvono bilo glavna atrakcija na sajmu starosjedilaca i mnogi su hodočasnici krenuli put Elm Havena da pohode novo zvono, među kojima je bila i skupina povjesničara, stručnjaka za povijest Peorije i Chicaga, koji su za tu priliku iznajmili cijeli vagon.

Zvono je očito bilo u zvoniku i trećeg rujna iste godine, jer je uz tekst o početku školske godine u školama okruga Creve Coeur bila priložena fotografija zvonika u gradu, u kojem tada još nije bilo drveća, a ispod nje je pisalo: Povijesno zvono poziva mjesne učenike u novu eru učenja.

Duane se zavalio u stolcu pa je, dok je flanelskom košuljom brisao znoj s lica, zatvorio ukoričeni komplet novina. U tom je trenutku doista poželio napisati članak o Old Centralu i njegovu zvonu te time potvrditi da to nije bilo samo objašnjenje, koje je za svoj današnji posao iznio gospođi Frazier.

Ali činilo se da se danas više nitko nije niti sjećao da zvono još uvijek postoji. Nakon još sat i pol istraživanja, Duane je pronašao samo tri članka u kojima se spominjalo zvono, ali samo kao ime Borgija, bez drugih pojedinosti. Doktor Priestmann pod tim imenom spominje zvono u svojoj knjizi, koja je zapravo zbirka starih novinskih članaka, ali ništa više od toga. Najjasnije svjedočanstvo, koje je Duane uspio pronaći, bio je članak u kojem se spominje veliko zvono za koje se pretpostavljalo da potječe iz petnaestoga stoljeća, i čini se da je ta pretpostavka bila ispravna, koje su gospodin Charles Catton Ashley i njegova supruga kupili tijekom svog putovanja Europom u zimi 1875. godine.

Tek pošto je pročitao četiri kompleta ukoričenih novina, Duane je zapazio da nedostaje komplet, koji je pokrивao period između 1875. i 1885. godine. Bio je netaknut, ali u njemu su se uglavnom mogle pronaći samo fotografije i naslovi. Doktor Priestmann pod zajedničkim je naslovom Monografije, dokumentacija i literatura napisao detaljniji prikaz tog desetljeća, a godine je navodio u zagradama. Godina 1876. jednostavno nije postojala.

Duane je sišao u prizemlje kako bi potražio još neke informacije od gospođe Frazier. Oprostite, možete li mi reći gdje danas povijesno društvo drži ostatak svojih knjiga?

Knjižničarka se nasmiješila i skinula naočale, koje su ostale visjeti na lančiću.

Naravno, dušo. Sigurno znaš daje cijenjeni doktor Priestmann preminuo.

Duane je tužno kimnuo glavom.

Dakle, budući da ni gospođa Cadberry ni gospoda Esterhazy, a to su dame, koje su bile zadužene za prikupljanje sredstava za potrebe društva, nisu željele niti mogle nastaviti doktorova istraživanja, darovale su sve knjige i dokumente.

Duane je ponovo kimnuo glavom. Bradleyju?

Očekivao je, logično, da su stare novine darovale sveučilištu na kojem je doktor diplomirao i godinama bio predavač.

Gospođa Frazier iznenađeno gaje pogledala. Ma ne, dušo. Sve je darovano obitelji, koja je svih ovih godina podupirala njegov rad. Mislim daje to bio neki raniji usmeni dogovor.

Obitelji... započeo je Duane.

Obitelji AshleyMontague nastavila je gospođa Frazier. Podrijetlom su iz Elm Havena ili su živjeli u blizini. Sigurno si čuo za obitelj AshleyMontague.

Potvrдно je kimnuo, zahvalio joj, vratio knjige na njihova mjesta i spremio bilježnice u džep. Kada je izišao i usput pokupio svoju termosicu, iznenadio se koliko je bilo kasno. Večernje sjene drveća razvukle su se preko trga sve do glavne ulice. Nekoliko je automobila prošlo putem dok su im gume šumjele asfaltom koji se hladio. Dok su prelazili preko zakrpanih dijelova kolnika, čuo se zvuk nalik galopu. Centar se polako praznio dok se večer sporo spuštala na grad.

Palo mu je na pamet da se vrati u bolnicu i ponovo pokuša porazgovarati s Jimom, ali budući da se bližilo vrijeme večere, pretpo

stavio je da će tamo biti i Harlenova mama. Osim toga, čekalo ga je još dvatri sata hoda do kuće i otac će se sigurno zabrinuti zbog toga što ga tako dugo nema.

Duane se uputio prema pruzi. Putem je zviždukao i razmišljao o zvonu po imenu Borgija, koje je poput zaboravljene mračne tajne visjelo u zaključanom zvoniku Old Centrala.

Mike je odustao.

U ponedjeljak poslijepodne i cijeli utorak zaista je nastojao pronaći Van Sykea, kako bi ga pratio, ali sav mu je trud bio uzaludan, jer on se nije nigdje pojavio.

Vrebao ga je oko škole. Nešto poslije osam i trideset u utorak ujutro ugledao je doktora Roona, a radnici s dizalicom pojavili su se sat kasnije i pribili daske preko prozora na prvom i drugom katu. Ali Van Sykea nije bilo ni za lijek. Mike se motao oko ulaza u školu sve dok ga, negdje oko podne, Roon nije potjerao.

Obišao je sva mjesta na koja je Van Syke obično dolazio. Ispred Carlove taverne u centru grada bilo je nekoliko redovnih pijanaca, uključujući i Duaneova oca, zbog čega je Mikeu bilo vrlo neugodno ali domara nigdje nije bilo. Iz javne govornice

nazvao je krčmu Crno drvo, pa mu je pipničar rekao da Van Sykea nije vidio već tjednima i na kraju upitao tko zove, a Mike je žurno spustio slušalicu. Pošao je do ulice Depot kako bi provjerio kuću J. R Congdena, jer je znao da Van Syke i debeli sudac provode mnogo vremena zajedno, ali pred kućom nije bilo crnog Chevyja.

Pomislio je da bi trebao krenuti uz prugu do stare tvornice ljepila, ali je bio siguran da domar nije ondje. Neko vrijeme ostao je ležati u visokoj travi pokraj igrališta, grickajući vlat trave. Pažljivo je promatrao rijetka vozila, uglavnom farmerske kamione i stare automobile, koja su se kretala Prvom avenijom prema vodotornju,

ali među njima nije bilo klaoničkog kamiona za čijim je upravljačem sjedio Van Syke.

Uzdahnuo je i preokrenuo se na leđa, tako da je tada mogao promatrati nebo. Znao je da bi trebao otići do groblja i provjeriti kolibu, u kojoj su držali alat, ali nije mu se dalo. Uspomene iz kolibe, neobični vojnik i utvare, koje su se sinoć motali njegovim dvorištem, pritiskali su mu grudi poput mlinskoga kamena.

Ponovo se okrenuo na trbuh i promatrao srebrni kromirani mljekarski kamion Grumbacherova oca, koji je dolazio iz pravca ulice Jubilee College. Još nije bilo ni podne, a gospodin Grumbacher već je završio prikupljanje mlijeka sa svih farmi u okrugu. Mike je znao da će kamion produžiti dalje prema mlijekari Cahill, koja se nalazila osamnaest kilometara istočno od Elm Havena, na samom rubu doline rijeke Spoon. Znao je i da će se gospodin G. potom vratiti kući, oprati kamion, napuniti ga gorivom iz spremnika, koji se nalazio iza kuće, i da će time završiti njegove dnevne obveze.

Kada se okrenuo na lijevi bok, pokraj Daleove stare viktorijanske kuće ugledao je novu kuću obitelji Grumbacher. Gospodin G. kupio je od gospođe Carmichael zapuštenu stračaru prije pet godina, upravo prije nego što se Daleova obitelj doselila u grad. Srušio je staru kuću i podigao novu, jedinu kuću rančerskoga stila u tom dijelu grada. Buldožerom je nanio dodatni sloj zemlje, tako da je prizemlje zgrade bilo na višoj razini od prozora na istočnom zidu Daleove kuće.

Mike se uvijek čudno osjećao kada bi bio kod Kevina. Kuća je imala klimauređaj, a to je, osim kina u Oak Hillu, bilo jedino klimatizirano mjesto na kojem je bio. i odisala je čudnim mirisom. Ustajalim, ali ni to nije bila prava riječ. Njega je to podsjećalo na mješavinu mirisa betona, drva i novih sagova, čak i četiri godine nakon što su se uselili. Osim toga, Mikeu se ta kuća nikada nije ni činila kao mjesto na kojem netko živi. Pod u dnevnoj sobi bio je prekriven plastikom, a i preko skupa trosjeda i naslonjača bili su prebačeni najlonski prekrivači, koji su šuškali. Kuhinja je blistala od čistoće i tu je prvi put vidio perilicu za suđe i pult za objedovanje, a stol u blagovaonici sjajio se kao da ga gospođa Grumbacher polira svakoga jutra. Mikeu i ostalim klincima u nekoliko su prigoda dopustili da se igraju u Kevinovoj kući, a oni su potom odlazili ravno u podrum. Kev je tu prostoriju iz nepoznatog razloga zvao olupinom. Tu se nalazio stol za stolni tenis i televizor, a Kevin im je rekao da gore imaju još dva televizora i cijelu željeznicu za slaganje, koja je

zauzimala pola prostorije. Mike se strašno želio igrati vlakovima, ali ni Kevinu nije bilo dopušteno da se petlja po željeznici ako nije bio prisutan njegov otac. A gospodin G. je poslijepodne obično spavao. U susjednoj se prostoriji nalazila dugačka pocinčana kada, čista i sjajna kao i sve ostalo u kući, u kojoj su se Kevin i njegov otac igrali brodićima na daljinsko upravljanje, koje su sami izrađivali u slobodno vrijeme.

Mike, Dale i ostali mogli su promatrati brodove, ali ih nisu smjeli dirati, a kamoli rukovati daljinskim upravljačem. Nisu onamo često odlazili.

Mike je ustao i uputio se prema Daleovoj kući. Bio je svjestan da razmišlja o svim ovim glupostima ne bi li zaboravio vojnika. Dale i Kevin izležavali su se na tratini između prilaza kućama obitelji Stewart i Grumbacher i čekali da Lawrence podigne model jedrilice u zrak, kako bi ga zatim pokušali pogoditi kamenčićima i srušili. Lawrence ga je morao brzo baciti i potom uhvatiti da ga projektili ne bi pogodili. Mike je uzeo nekoliko kamenčića i pridružio im se. Bit ove igre bila je pogoditi jedrilicu, ne podižući glavu s trave. Lawrence je bacao i hvatao jedrilicu.

Kamenje je letjelo. jedrilica se okrenula, poletjela prema velikom hrastu, čije su se grane protezale do Daleove sobe na katu, a zatim se, neoštećena, spustila na prilazni put. Njih trojica skupila su dodatne kamenčiće, a Lawrence je otišao po letjelicu.

Travnjak ti je sad prepun kamenja rekao je Mike Daleu. Morat ćeš dobro paziti kad budeš kosio travu.

Obećao sam mami da ćemo sve pokupiti kad završimo odgovorio mu je Dale.

Lawrence je sljedeći put uspio baciti jedrilicu stvarno visoko i svi su promašili u prvom naletu. Pri bacanju, sva su trojica nesvjesno ispuštala zviždeći zvuk letećega projektila. Mike je pogodio letjelicu drugim hicem, uništio joj desno krilo i nakon toga se jedrilica srušila na travu. Sva trojica su oponašala zvukove aviona u padu i eksplozije. Lawrence je skinuo slomljeno krilo i otrčao do ostave kako bi ga zamijenio novim.

Ne mogu nigdje pronaći Van Svkea. Mike se osjećao kao na ispovijedi dok je izgovarao te riječi.

Kevin je skupljao kamenčiće i slagao ih pokraj sebe. Njegovi roditelji nikada mu ne bi dopustili da baca kamenčiće po njihovu travnjaku.

Nema veze rekao je. Jutros sam pronašao Roona, ali on nije radio ništa posebno, U školi je nadgledao zabijanje dasaka na prozore.

Mike je pogledao prema školi. Old Central je izgledao drukčije s tri niza zatvorenih prozora. Zapravo, četiri, jer su zatvorili i prozore na podrumu. Pretpostavio je da su najprije skinuli mreže, pribili daske, a potom ih vratili. Škola je izgledala drukčije, čudno, slijepo. Jedina vidljiva stakla bila su na malim krovnim prozorima, a Mike, je znao nekoliko klinaca, koji su mogli baciti kamen čak do njih, dok je zvonik ionako oduvijek bio zatvoren.

Možda ovo uhođenje ljudi i nije baš dobra ideja rekao je Lawrence i odlučio ojačati jedrilicu pa ju je stao omatati samoljepivom trakom.

Znam samo daje za mene jutros to bila najgora ideja dodao je Dale. Dok im je prepričavao što mu se dogodilo tog jutra kod odlagališta, druga dvojica dječaka prestala su se igrati kamenčićima.

Čovječe prošaputao je Kevin. To je totalno ludo.

Što će Cordie napraviti? upitao je Mike, dok je pokušavao predočiti puščanu cijev uperenu u lice. C. J. ga je napao nekoliko puta u nižim razredima, ali Mike se tako žestoko branio, a bio je brz i okretan, da su ga nasilnici odlučili ostaviti na miru. Pogledao je prema školi. Je li htjela ustrijeliti Roona?

Ako je to i učinila, nismo ništa čuli rekao je Dale.

Možda je koristila prigušivač dodao je Mike.

Kev je na te riječi preokrenuo očima. Idiote. Puške nemaju prigušivače.

Šalio sam se. Drumbakeru.

Grumbacher ispravio gaje Kevin i istog se trenutka uozbiljio.

Nije volio kada su se ljudi šalili na račun njegova prezimena. Svi su u gradu njegovo prezime izgovarali kao Grumbaker,

Ma svejedno reče Mike s osmijehom. Lagano je bacio kamen na Daleovo koljeno.

Što se poslije dogodilo?

Ništa odgovorio je Dale. Nešto u boji njegova glasa govorilo je da mu je bilo žao što im je ispriповjedio cijelu priču. Morat ću dobro pripaziti na C. J.

Jesi li to ispriповjedio mami?

Ma daj. Kako bih joj objasnio da sam uzeo tatin dalekozor da bih uhodio obitelj Cooke?!

Mike se složio s time. Jedno je bilo biti voajer, ali sasvim drugo činiti to pokraj kuće Cordie Cook! Bolesno. Ako će te maltretirati obratio se Daleu pomoći ću ti. Congden može biti opasan, ali je i glup. a njegov kompić Archie Kreck još je gluplji. Kada se s njime tučeš, samo se moraš držati njegove slijepe strane i onda ti ništa ne može.

Dale je kimnuo, ali se i dalje doimao potišteno. Mike je znao da njegov prijatelj nije bio vješt u tučnjavama. A to je bio ijedan razlog zbog kojeg ga je Mike volio. Dale je nešto promrmljao.

Što? upita Mike, dok je Lawrence istodobno nešto dovikivao s druge strane ceste. Rekao sam da se čak nisam vratio ni po bicikl ponovio je Dale. Mike je prepoznao taj ion, jer je bio sličan njegovu kada je bio ispovijedao svoje najozbiljnije grijehe. Gdje si ga ostavio? Iza otpada.

Mike je samo kimnuo. Dale je morao ponovo proći kroz Congdenovo susjedstvo ako se htio domoći svoga bicikla. Ja ću otići po njega rekao je.

U Daleovu se pogledu nazirala mješavina olakšanja, srama i ljutnje. Vjerojatno je bio ljut na sama sebe, jer je osjetio takvo olakšanje. pretpostavio je Mike.

Zašlo? Zašto bi ti išao po moj bicikl?

Mike je slegnuo ramenima. Pronašao je onu vlat trave, koju je grickao na igralištu, pa ju vratio u usta. Menije svejedno. Ali ionako ću prolaziti onuda kada budem išao u crkvu pa je logično da

ga kupim. Osim toga, razmisli malo, Congden ne progoni mene. Da je netko danas meni uperio pušku u glavu, ne bih se vraćao kako bih mu pružio šansu da to ponovi. A, ne. Pokupit ću tvoj bicikl nakon objeda, jer ionako moram nešto obaviti za oca Cavanaugha. Bila je to još jedna laž, pomislio je. Moram li se ispovjediti zbog ove laži? Odlučio je da ne mora. Ovaj je put u Daleovim očima primijetio toliko olakšanje da je morao spustiti pogled na svoje skupljene kamenčiće da bi to prikrio.

U redu tiho je prozborio, pa još tiše dodao: Hvala!

Lawrence je stajao desetak metara od njih. Nova, pojačana jedrilica bila je spremna za lansiranje. Jeste li vas trojica tikvana spremna ili ćete tu naklapati cijeli dan?

Spremni smo odgovorio je Dale.

Pali! doviknuo mu je Kevin.

Kreni! oglasio se i Mike.

Kamenje je poletjelo.

Kada se Duane predvečer vratio, nije zatekao oca kod kuće. Pošao je iza kuće, do Wittgensteinova groba.

Witt bi uvijek donosio kosti na tu travnatu zaravan na istočnom pašnjaku i zakopavao ih u mekom tlu na vrhu brežuljka nad potokom.

Zato gaje Duane tu i pokopao.

Sunce se približavalo horizontu nad pašnjacima i poljima kukuruza na zapadu. Sve je bilo spremno za raskošan ilinojski zalazak sunca bez kojeg je Duane smatrao da nema života. Sve oko njega bilo je sivkastoplave boje sumraka, a zvuk je nepomičnim zrakom putovao brzinom misli. Čuo je tiho komešanje i mukanje krava, koje je dopiralo s udaljenih pašnjaka, iako su se nalazile izvan njegova vidnog polja, negdje iza brijega. Gusti dim dizao se u zrak s lomače, na kojoj je gospodin Johnson spaljivao suhu travu, udaljenu više od kilometra prema jugu, dok je večer imala okus prašine, umora i sladunjava mirisa dima.

Duane je sjedio kraj Wittovog malog groba, dok se sunce spuštalo i večer pretapala u noć. Najprije je ugledao Veneru. Blistala je nad istočnim horizontom poput NLO. Običavao je noću čekati zvijezde, dok je sjedio na istom tom mjestu, a Witt bi strpljivo ležao pokraj njega.

A zatim su se pojavile i ostale zvijezde, jasno vidljive na tamnom nebu, jer nije bilo umjetnoga osvjetljenja, koje bi zamaskiralo njihov sjaj. Zrak se sporo hladio pa se Duaneu zbog silne vlage i dalje lijepila košulja za krupno tijelo.

Toplina je konačno isparila, a grob je postao hladan na dodir.

Još jednom je potapšao Wittov grob i odgegao se kući. Opet je postao svjestan bolnoga osjećaja, dok je sam koračao kroz visoku travu i nije više morao čekati stara, napola slijepa psa.

Zvono Borgija. Želio je o tome porazgovarati s ocem, ali on vjerojatno neće biti raspoložen za razgovor, ako je cijelo poslijepodne proveo kod Carla ili u Crnom drvetu.

Pripremio je večeru. U velikoj tavi ispržio je komade svinjetine, krumpir i luk, a na radiju neko vrijeme slušao emisiju Tko iz Des Moinesa. Vijesti su emitirane svakoga punoga sata i sve su bile uobičajene: Kineski nacionalisti žalili su se Ujedinjenim narodima zbog prošlotjedne akcije komunista, ali činilo se da nitko u

UN nije želio novu Koreju; i nadalje nije bilo brodvejskih predstava zbog štrajka glumaca; ljudi senatora Kennedyja najavljivali su da će budući predsjednički kandidat održati konferenciju za tisak sljedećega tjedna u Washingtonu, ali je Ike uživao svu pozornost javnosti na račun potencijalnih konkurenata svojim najavljivanjem putovanja na Daleki istok; Amerika je od Rusa zahtijevala da vrate Garyja Powersa, a Argentina od Izraela tražila izručenje otetoga Adolfa Eichmanna. U sportskom je bloku najavljeno da će biti zabranjeno održavanje utakmica na priručno sklepanim tribinama u Indianapolisu, jer su se jedne bile urušile na prošlogodišnjim utrkama te je poginulo nekoliko gledatelja, dok ih je više stotina ozlijeđeno. Govorilo se o uzvratnom meču između Floyd Pattersona i Ingemara Johanssona.

Duane je pojačao ton i slušao vijesti, dok je sam večerao za dugačkim stolom. Boks je bio njegov omiljen sport i jednom bi volio Otome napisati priču.

Možda nešto o crncima. Oni su izborili jednakost upravo zahvaljujući borbama u ringu. Prije nekoliko godina slušao je kako otac i stric Art razgovaraju o Jackiju Johnsonu i to mu se urezalo u sjećanje kao skica za njegov budući roman. Mogla bi to biti dobra knjiga, razmišljao je, samo kada bih znao kako je napisati. Podacima je raspolagao, znao je mnogo o boksu, crncima, Johnsonu, životu i svemu ostalom što je bilo potrebno za takav poduhvat.

Zvono Borgija. Pojeo je večeru, oprao suđe i šalicu iz koje je pio kavu. Usput je oprao i suđe, koje je ocu ostalo nakon objeda, sve pospremio u kuhinjski ormarić i pošao u unutrašnjost kuće.

Svjetlo je bilo gorjelo samo u kuhinji i stara se kuća doimala još opasnijom i sablasnijom. Očevu praznu sobu na katu, kao i svoju staru neupotrijebljenu, osjećao je poput utega nad glavom.

Zar je moguće da je zvono Borgija sve te godine visjelo tamo u Old Centralu iznad naših glava? Odmahnuo je glavom i upalio svjetlo u blagovaonici.

Naprave za učenje mirno su ležale prekrivene svojom prašnjavom slavom.

I ostali izumi bili su rašireni po stolovima i podu. Jedino je Diia uključena i stvarno radila napraviea koja se javljala na telefon. Otac ju je složio prije nekoliko godina, jer je želio zabilježiti propuštene pozive pa je konstruirao jednostavnu kombinaciju iz dijelova telefona i malog magnetofona, koju je uključio na

telefonski priključak. Naprava je osobi, koja ja nazvala, emitirala snimljenu poruku te je obavješivala da će snimiti njezinu poruku.

Osim strica Artta, gotovo svi ostali koji su zvali, spustili bi slušalicu, ljuti ili zbunjeni što im se na telefon javio stroj, ali ponekad je otac mogao prepoznati tko ga je zvao na osnovi snimljenih psovki ili gundanja.

Osim toga, volio je njome izluđivati ljude, a osobito one iz telefonske kompanije. Dva puta su došli na farmu i prijetili gospodinu McBrideu da će mu isključiti broj ako ne prestane petljati s njihovom opremom i priključcima, što je već samo po sebi prekršaj, da se ne govori o kršenju državnih propisa o snimanju razgovora bez privole sudionika.

Otac im je naglasio da su to bili njegovi privatni razgovori, jer su ljudi zvali njega. Podsjetio ih je da zakon zahtijeva da se osoba obavijesti, ako se njezin razgovor snima, a to je on i činio snimljenom porukom, i daje, ako stvari tako stoje, telefonska kompanija samo jebeni kapitalistički monopolist, koji svoje prijetnje i priključke može nabiti u guzicu svojim dioničarima.

No, otac zbog tih prijetnji ipak nije niti pokušavao lansirati svoje aparate na tržište, svoje telefonske sveznalice. kako ih je zvao. Duane je bio sretan što još imaju telefon.

Prije nekoliko mjeseci bio je poboljšao očevu napravu pa je sada na njoj treperila lampica, ako bi bile nove poruke. Njegova prvotna ideja sastojala se u tome da je podesi tako da se pale sijalice različitih boja, koje bi odgovarale različitim glasovima: zelena za strica Artta, plava za Dalea ili nekog od prijatelja, crvena za tipa iz telefonske kompanije i tako redom. Samo prepoznavanje glasa nije bio problem, povezao je, naime, prepravljeni stari mikrofoni s mehanizmom, koji je na temelju starih snimaka na traci prepoznavao glasove i čak je načinio nacрте, kako bi to sve povezao sa sustavom lampica. No, dijelovi su bili preskupi pa se na kraju morao zadovoljiti brojem treptaja, koji je odgovarao broju ostavljenih poruka. Lampica nije treperila. Nije bilo poruka, ali ih je ionako rijetko tko ostavljao. Odgegao se do prednjih vrata i pogledao van, prema upaljenoj svjetiljci pokraj suše. Ona je osvijetljavala prilazni put i gospodarske zgrade, ali su zbog njezine svjetlosti polja izgledala još mračnija. Cvrčci i žabe bili su stvarno glasni te noći.

Neko je vrijeme stajao na vratima i razmišljao kako bi sljedeći dan nagovorio strica Artu da ga odveze do sveučilišta Bradley. A zatim, prije nego se vratio u blagovaonicu da ga nazove, učinio je nešto što mu nikada nije niti palo na pamet. Spustio je zasun na vrata i pažljivo provjerio jesu li zaključana.

To je značilo i da će morati ostati budan sve dok se otac ne vrati, jer gaje tada morao pustiti u kuću, ali to mu se nije činilo nikakvim problemom. Nikada nisu zaključavali vrata, čak ni u onim rijetkim prilikama kada bi on i njegov otac zajedno sa stricem Artom pošli na vikend u Peoriju ili Chicago. To im jednostavno nikada nije palo na pamet.

Te je noći Duane osjetio potrebu da zaključa vrata.

Lagano je udario po kukici, pričvršćenoj u mekom drvu i shvatio da je to bila slaba zaštita, toliko slaba da bi i sam mogao otvoriti bravu izvana jednim jačim udarcem. Nasmiješio se svojoj naivnosti i krenuo prema telefonu da nazove strica Artu.

Mikeova mala soba nalazila se iznad sobe u kojoj je sada bila Memo i koja je nekada služila kao dnevna soba. Na gornjem katu nije bilo grijanja, već samo cijevi u zidu sa širokim metalnim rešetkama, koje su omogućavale toplom zraku da se diže do soba. Rešetka u njegovoj sobi nalazila se točno pokraj njegova kreveta pa je na stropu mogao vidjeti slabi odsjaj petrolejke, koja je tijekom cijele noći bila upaljena u bakinoj sobi. Njegova majka obilazila ju je po nekoliko puta tijekom noći i to slabašno svjetlo bilo joj je dovoljno osvjetljenje. Kada bi kleknuo i pogledao kroz rešetku, znao je da bi vidio beživotnu masu, koja je predstavljala Memo. Nije to sad želio učiniti, jer gaje to previše podsjećalo na uhođenje.

No, ponekad je bio siguran da kroz rešetku čuje što Memo misli i o čemu sanja. Nisu to bile konkritne riječi ili slike, već jedva čujni uzdasi, strujanje nježne, tople ljubavi, koje se izmjenjivalo s hladnim povjetarcem prepunim nemira. Dok bi tako ležao u svojoj sobi niskog stropa, Mike se često pitao bi li, kada bi Memo umrla noću, a on ležao u svojoj sobi, osjetio kako njezina duša ulazi kroz rešetku i zastaje kako bi ga obavila toplinom. Kao nekoć kada je bio mali, a ona bi ga svake večeri dolazila umotati u pokrivače i provjeriti je li dobro, dok ju je obasjavao treperavi plamen iz male petrolejke iz koje se čulo tiho šištanje.

Ležao je u krevetu i promatrao kako se sjene grana poigravaju na niskom stropu. Nije mu se spavalo, iako je cijelo poslijepodne zijevao i trljao teške oči, jer se prethodne noći i nije baš naspavao, ali sada, kada je u ovo kasno doba zavladao

mrak, nije ih se usudio zatvoriti. Ležao je i pokušavao se održati budnim. Zamišljao je kako razgovara s ocem Cavanaughom, prisjećao se vremena kada mu se majka još uvijek smiješila i grlila ga i kada joj glas nije bio tako oštar. Sada su se stvari promijenile i stalno je s njezina jezika tekao irski sarkazam, iako s mnogo manje gorčine. Na kraju je sanjario o Michelle Staffney i o njezinoj kosi, koja je bila meka i lijepa kao i Kathleenina, ali s tom velikom razlikom što je uokvirivala pametne oči i izražajna usta, a ne prazan pogled i opuštene crte lica njegove sestre.

Polako je tonuo u san kada je osjetio hladan povjetarac.

Trgnuo se i razbudio.

U sobi je bilo vruće, iako je mali prozor bio širom otvoren. Čitavog se dana toplina penjala prema gore, a nisu imali ventilatore da barem malo rashlade sobe na katu. Ali strujanje zraka, koje je Mike osjetio, bilo je drukčije, poput hladna propuha, koji bi puhnuo kroz njegov sobičak u pro hladnim siječanjim noćima. Povjetarac je donio miris hladnog mesa i smrznute krvi, što gaje podsjetilo na velike hladnjake u supermarketu A&P u kojima su držali teleće polovice.

Skliznuo je s kreveta i bacio se na koljena. Kroz rešetku je ugledao divlju igru plamena petrolejke, kao da u bakinoj sobi bjesni oluja. Obuzela ga je hladnoća kao da ga hvataju ledene ruke i drže za ruke, noge i grlo. Očekivao je da će majka raščupane kose i ogrnuta kućnom haljinom utrčati u sobu i provjeriti što nije u redu, ali u kući se nije čuo nikakav zvuk, osim očeva hrkanja iz spavaće sobe njegovih roditelja.

Hladnoća je nailazila u valovima, na trenutak bi se umirila, a zatim snažno uzdigla, onako kako je siječanski vjetar ulazio kroz otvorene prozore. Petrolejka je još jednom zatreperila i potom se ugasila. Mikeu se učinilo da čuje stenjanje, koje je dopiralo iz mračnoga kuta u kojem je ležala Memo.

Skočio je, zgrabio palicu za bejzbol, koju je držao u kutu, i poletio niz drveno stubište, a njegova bosa stopala gotovo da nisu proizvodila nikakav zvuk.

Vrata na bakinoj sobi uvijek su bila odškrinuta. Ali sada su bila zatvorena.

Gotovo da je očekivao da će soba biti zaključana iznutra, što je u uobičajenim okolnostima bilo nemoguće, jer je bila sama u sobi, pa je nekoliko sekundi stajao pred njima, a dlanove je položio na vrata kao vatrogasac, koji pokušava osjetiti vrelinu plamenova iza drva, iako je jedino na vrhovima prstiju osjetio hladnoću. A

zatim ih je širom otvorio i poput vjetra uletio u sobu, dok je palicu držao preko ramena i bio spreman na udarac.

U sobi je bilo dovoljno svjetla pa je vidio da unutra nema nikoga, osim gomile pokrivača, koji su predstavljali Memo. Ugledao je samo uobičajenu hrpu uokvirenih obiteljskih fotografija i bočice s lijekovima, koje su stajale na bolničkim kolicima, stari stolac za ljuljanje, omiljen naslonjač njegova pokojna djeda u uglu, prastari radio, koji je još uvijek radio. Ništa neobično.

Ali dok je tako bos stajao s palicom u rukama, osjećao je da Memo nije sama. Hladni je zrak tiho strujao oko njega i kovitlao se poput povjetarca ispunjenog zlokobnim zadahom. Sjetio se kako je jednom kod gospođe Moon čistio zamrzivač nakon desetodnevnog nestanka struje, koji je bio pun pokvarenoga mesa.

Osjetio je isti smrad, ali ovaj je bio hladan i još ogavniji. Podigao je palicu, dok mu je vjetar puhao u lice i obavijao se oko njega. Njegovi su mu hladni nokti prelazili po trbuhu i golim leđima ispod prekratke pidžame, osjećao se kao da su mu nečije hladne usne neprimjetno poljubile potiljak, nečiji zadah mu je zapljusnuo lice, kao da je netko nevidljiv stajao točno ispred njega i disao, ispuštajući prema njemu smrad truleži.

Opsovao je i zamahnuo palicom u prazan prostor. Vjetar je divljao oko njega i gotovo da je mogao čuti zlokobno režanje, kao da netko sikće odmah pokraj njegovih ušiju. U sobi su se nalazile razbacane novine, ali one se nisu micale. Izvana nije dolazio nikakav zvuk, osim tihog šuštanja kukuruza iz polja s druge strane puta.

Zagrcnuo se kada je ponovo pokušao opsovati. Zatim je opet zamahnuo palicom, držeći je objema rukama dok je stajao nasred sobe u pozi, koja je bila nešto između pokreta igrača bejzbola i boksača. Mračni vjetar kao da se povukao u ugao sobe. Mike je krenuo na tu stranu, okrenuo se i ugledao bakino blijedo lice, koje je virilo ispod pokrivača. Povukao se korak natrag da mu to nešto ne bi moglo prići s leđa. I zatim joj se približio. Sagnuo se nad Memo i osjećao njezin suhi dah i, ako ništa drugo, barem je znao da je živa dok ju je pokušavao zaštititi od hladnoće toplinom svoga tijela.

Vjetar se još jednom uskovitlao i zašumio zvukom, koji je podsjećao na prigušen smijeh, a potom je hladnoća izletjela kroz otvoren prozor, kao voda kada jurne niz slivnik.

Petrolejka se uz šištanje iznenada ponovo upalila, a sjene izazvane blještavim plamenom zaigrale su Mikeovim licem. Od te mu se igre srce popelo u grlo. Stajao je i dalje napeto čekao s podignutom palicom.

Hladnoća je nestala. Kroz otvoren prozor prodirao je samo topao lipanjski povjetarac i iznenada se nastavila pjesma cvrčaka i šum lišća.

Mike se okrenuo i čučnuo pokraj bake. Oči su joj bile širom otvorene, a šarenice su joj na svjetlosti bile vlažne i potpuno crne. Nagnuo se kako bi se uvjerio da diše i slobodnom ju je rukom pomilovao po licu.

Jesi li dobro, Memo? Ponekad je razumjela što su joj govorili i odgovarala im treptanjem, jedan treptaj za da, dva za ne, iako se to u posljednje vrijeme sve rjeđe događalo.

Jedan treptaj. Da.

Osjetio je kako mu srce ponovo lupa. Prošlo je mnogo vremena otkako je Memo razgovarala s njime, pa makar i na ovakav način.

Usta su mu bila potpuno suha. Prisilio se da odvoji zalijepljeni jezik od nepca i progovori. Jesi li i ti osjetila nešto?

Jedan treptaj.

Je li nešto bilo ovdje?

Jedan treptaj.

Je li bilo... stvarno?

Jedan treptaj.

Duboko je udahnuo. Da nije bilo treptanja, izgledalo bi kao da razgovara s mumijom, iako ni ovi treptaji nisu bili nešto naročito u ovom polumraku.

U tom trenutku dao bi sve što je imao i sve što će ikada imati, samo da je Memo mogla progovoriti, makar na minutu.

Izenada je bio preplavljen osjećajima i nakašljao se prije nego joj se ponovo obratio. Je li to bilo nešto loše?

Jedan treptaj.

Je li to bilo nešto poput... duha? Dva treptaja. Znači ne....

Gledao ju je ravno u oči. Između odgovora uopće nije treptala pa

mu se činilo kao da ispituje mrtvaca.

Odmahnuo je glavom, kako bi otjerao te izdajničke misli.

Je li, je li to bila smrt?

Jedan treptaj. Da.

Nakon tog odgovora sklopila je oči i on se nagnuo nad nju da provjeri diše li još.

Zatim ju je pomilovao po licu. Sve je u redu, Memo prošaptao je. Ja sam sada ovdje. Neće se vratiti. Samo ti spavaj.

Klečao je pokraj njena kreveta sve dok joj se isprekidano disanje nije usporilo i umirilo. Zatim je djedov naslonjač privukao do kreveta, i iako bi mu bilo lakše pomaknuti stolac za ljuljanje, želio je da to bude baš njegov naslonjač te ga je postavio između Memo i prozora i potom sjeo, dok mu je palica i dalje bila prebačena preko ramena.

Nešto ranije te iste večeri, jednu ulicu dalje prema zapadu od Mikeove kuće, Dale i Lawrence spremali su se za počinak.

Gledali su Morsku potjeru s Lloydom Bridgesom u devet i trideset. To je bila jedina iznimka od pravila udevetukrevet. Zatim su otišli na kat, najprije Dale, da bi prvi ušao u mračnu sobu i pro

našao konopčić na lusteru, lako je bilo već deset sati, blijedi sjaj sumraka uoči ljetne dugodnevice još se nazirao kroz prozore.

Legli su u identične krevete razmaknute samo pola metra i još neko vrijeme tiho razgovarali.

Kako to da se ti ne bojiš mraka? upitao je tiho Lawrence. Ležao je i u naručju držao svoju pandu. Plišanu igračku Lawrence je uporno zvao Teddy, iako mu je Dale podjednako uporno objašnjavao daje to panda, a ne Teddy, medvjedić. Bila je to nagrada iz lunaparka u Chicagu, koju su osvojili prije nekoliko godina. Igračka je izgledala jadno, nedostajalo joj je jedno oko, lijevo uho bilo je gotovo progriženo, krzno na trbuhu izlizano nakon šest godina grljenja, a vrpca, koja je predstavljala pandina usta, djelomično se odšila pa je izgledala kao da se pomalo prezirno smije iskrivljenim ustima.

Mraka? reče Dale. Pa nije mrak, gori noćno svjetlo.

Znaš što sam htio reći.

Dale je znao što je htio reći njegov mladi brat. kao što je znao i koliko je

Lawreneeu bilo teško priznati svoj strah. Osmogodišnjak se danju nije ničega

bojao, a noću bi obično molio Dalea da ga drži za ruku dok ne usne. Ne znam rekao je. Valjda zato što sam stariji. A kada si stariji ne bojiš se mraka.

Lawrence je šutke ležao neko vrijeme. Iz prizemlja su dopirali jedva čujni koraci njihove majke, koja je iz kuhinje krenula u blagovaonicu. Zastala je na trenutak na vratima dnevne sobe, jer se tata još nije bio vratio s puta.

Ali bojao si se nastavio je Lawrence, više izjavom, nego pravim pitanjem.

Ali ne kao ti. mimozice jedna, prvo je palo na pamet Daleu, ali ovo nije bio trenutak za takve šale. Jesam šapnuo je. Malo. Ponekad.

Mraka?

Aha.

I kad si ulazio u mračnu sobu i tražio konopčić u mraku?

Kada sam ja bio mali, živjeli smo u Chicagu i u mojoj, tj. našoj sobi nije se nalazio ovakav luster. Imali smo prekidač na zidu.

Lawrence je stisnuo Teddyja uz lice. Volio bih da sada živimo tamo.

Ma daj odvratio je Dale i položio ruke iza glave te počeo promatrati igru sjena na stropu. Ova je kuća milijun puta bolja, a Elm Haven je mnogo zabavnije mjesto od Chicaga. Kada smo se tamo htjeli igrati, uvijek smo morali odlaziti u Garfield park i uvijek nas je pratio netko od odraslih.

Čini mi se da se toga sjećam rekao je Lawrence, koji je imao samo četiri godine kada su se doselili u Elm Haven. U glasu mu se ponovo osjetila upornost.

Ali bojao si se mraka?

Aha. Iskreno, Dale se nije mogao sjetiti je li se bojao mraka u stanu, ali nije želio uzrujati Lawrencea, kako se ne bi osjećao kao curica.

I ormara?

Ondje smo imali pravi garderobni ormar odgovorio je Dale. Okrenuo se i pogledao sklepani ormar, načinjen od borovine obojene u žuto.

Ali njega si se bojao?

Nemam pojma, stvarno se ne sjećam. A zašto ga se ti bojiš?

Lawrence mu nije odmah odgovorio. Činilo se kao da se pokušava još bolje omotati pokrivačem. Nešto se čuje iznutra prošaptao je nakon stanke.

Ovo je stara kuća, a u takvima uvijek ima miševa, glupane. Znaš da mama i tata stalno postavljaju mišolovke po kući. Daleova je obveza bila pražnjenje mišolovki,

što je on beskrajno mrzio. Često bi noću osluškivao pucketanje u zidovima, iako se njihova soba nalazila na katu.

To nisu miševi. Iako je Lawrence bio pospan, glas mu je zvučao sigurno dok je izgovarao te riječi bez ikakvih nedoumica.

Kako znaš? Dale je ipak osjetio kako mu se koža lagano ježi na ove bratovljeve riječi. Kako znaš da nisu miševi? Što misliš da je unutra, nekakvo čudovište?

Nisu miševi prošaptao je Lawrence, već gotovo utonuvši u san. Tamo je isto ono što je ponekad ispod kreveta.

Ali ispod kreveta nema ničega prasnuo je Dale, zamoren ovakvim razgovorom. Osim prašine.

Umjesto odgovora, Lawrence je samo ispružio ruku preko uska prolaza između njihovih kreveta. Hajde, molim te...

Glas mu je bio tih i jedva razumljiv, jer ga je obuzimao prvi san. Njegova mu je omiljena pidžama s likom Roya Rogersa postala premala pa mu je rukav dosezao do pola podlaktice, ali on je odbijao nositi svaku drugu pidžamu.

Dale bi ponekad odbio držati brata za ruku, pa ipak su bili prestari za takvo što, no te mu se noći činilo da je to u redu. Bio je svjestan da bi i njemu samome dobro došla potpora.

Laku noć prošaptao je, ne očekujući odgovor. Mirno spavaj.

Drago mi je što se ti ne bojiš odgovorio je Lawrence šaptom, a glas mu je dopirao izdaleka, probijajući se kroz izmaglicu sna.

Dale je ležao i držao Lawrenceovu ruku svojom lijevom rukom i razmišljao koliko je mala šaka njegova brata. Kada je zatvorio oči, ugledao je cijev dvadesetdvojke C. J. i naglo se probudio, dok mu je srce divlje lupalo. Znao je da postoje tmine kojih se bojao. Ali to

su bili stvarni strahovi i stvarne opasnosti. Tijekom narednih tjedana morat će i te kako pripaziti i izbjegavati C. J. i Archija.

U tom je trenutku shvatio da je njihova mala špijunska igra završena, nema više traženja Tubbyja Cooka ni praćenja Roona i ostalih. Bila je to glupa i opasna igra, a netko bi mogao i gadno završiti.

U Elm Havenu nije bilo nikakvih tajni, nije bilo skandala Nancy Drue i Joea Hardyja, tu se nalazila samo hrpa šupaka, poput C. J. i njegova oca, koji su u stanju ozlijediti svakoga tko bi im se našao na putu.

I Jim Harlen je vjerojatno slomio ruku zbog glupog motanja oko škole. Toga mu se poslijepodneva učinilo da su i Mike i Harlen umorni od cijele te zavrzlake. Kasnije tijekom noći Lawrence je uzdahnuo i u snu se okrenuo, i dalje stežući Teddyja, ali je pustio Daleovu ruku. Dale se okrenuo na desni bok i počeo tonuti u san. Izvana je dopiralo šuštanje lišća i melodija cvrčaka, koji su pjevali u travi. I posljednji tragovi svjetla odavno su nestali, samo je još nekoliko krijesnica svijetlilo u tamnim krošnjama.

Dok ga je obuzimao san, Daleu se kroz izmaglicu činilo da čuje majku kako glača u kuhinji u prizemlju. Neko se vrijeme u sobi čuo samo zvuk ravnornog disanja dvojice dječaka. Izvana je dopiralo gugutanje, kojim se vjerojatno oglasila sova ili golub. A zatim se začuo zvuk unutra, u sobi. Iz ormara u uglu začulo se grebanje i struganje. Zvuk je nakratko utihnuo pa se još jednom začulo grebanje i zatim je zavladao potpuna tišina.

TRINAESTO POGLAVLJE

Duane McBride uspio je uvjeriti strica kako je srijeda savršen dan za posjet Sveučilišnoj knjižnici. Art je većinu svoga novca trošio na kupnju knjiga, no volio je i povremeno posjetiti kakvu pristojna knjižnicu. Tako su njih dvojica krenuli na put nešto poslije osam sati sljedećega jutra. Ono što nije potrošio na knjige, stric Art je trošio na auto, godinu dana star Cadillac i Duane se uvijek divio kako je veličanstveno izgledalo to vozilo, a bilo je veliko poput bojnoga broda. Stric je u automobil ugradio svu dodatnu opremu, koja je bila poznata tehnologiji tvornice u Detroitu, uključujući i automatski prigušivač farova pod kontrolom senzora na komandnoj ploči, nalik nekom očevom izumu. Art je vozio držeći tri prsta na donjem dijelu upravljača, a masivno mu je tijelo bilo udobno zavaljeno u sjedištu. Duane je jako volio strica Artu. Imao je jedno od onih toplih rumenih okruglih lica s ustima koja su se uvijek doimala kao da se osmjehuju, tako da se ljudima činilo da se zabavlja nekom tek ispričovijedanom pričom ili da se upravo sprema nešto sam reći. U slučaju strica Artu. te su pretpostavke obično bile točne.

Art McBride bio je cinik. Duaneov je otac bio sklon da utone u ogorčenost i razočaranje zbog neuspjeha u životu, a u istim bi situacijama njegov brat primijenio dobro razvijenu ironičnu pomirljivost. začinjenu s mnogo humora. Otac

je u svemu vidio spletke i zavjere, u vladi, telefonskoj kompaniji, Udruženju veterana, u cijenenim obiteljima u Elm Havenu, a za razliku od njega, stric Art je smatrao daje cijela birokracija, kao uostalom i većina ostalih pojedinaca, preglupa i pretroma da bi uopće uspjeli organizirati bilo kakvu zavjeru.

Oba su brata bila neuspješna na osobne načine. Duaneov je otac pratio kako mu propadaju poslovi i izumi, bez obzira na golemu energiju koju je u njih uložio, zbog lošeg planiranja, loše izabranog trenutka i sustava vođenja i upravljanja, koji su bili svakakvi, ali nikad učinkoviti. Osim toga, otac je imao nepogrešiv dar da uvrijedi svaku osobu ili organizaciju, koji bi trebali postati njegov ključ za uspješan posao. S druge strane, stric Art u samo se nekoliko prigo

cia upusuo u poslovne pustolovine, aii sve što je zaradio, potrošio je na svoje tri supruge i naposljetku shvatio da brak jednostavno nije za njega. Kada je trebao novac, radio bi u tvornici u blizini Peorije. A bio je i pomalo čudak, iako je bio diplomirani inženjer i knjigovođa, više je volio raditi fizičke poslove.

Duane je shvatio da sklonost prema ironiziranju i sposobnost preuzimanja odgovornosti ne moraju uvijek ići pod ruku.

Što te zanima iz ezoterije da to moraš tražiti u Bradleyju? upitao je stric Duanea. Duane je srednjim prstom podigao naočale. Ma nešto što nisam uspio pronaći u Oak Hillu.

Jesi li tražio u knjižnici u Elm Havenu. najvećoj riznici znanja od Aleksandrijske biblioteke do modernih vremena?

Duane se nasmiješio. Knjižnica u Širokoj aveniji, smještena u samo jednoj sobi, bila je česta tema njihovih šala. U njoj se nalazilo oko četiri stotine knjiga, što je bilo smiješno, jer je stričeva privatna biblioteka sadržavala više od tri tisuće naslova.

Duane bi ondje potražio informacije o zvonu, ali znao je da Art posjeduje vrlo malo naslova, koji se bave vremenom što je njega zanimalo.

Jesam li ja to upravo izgovorio riznica znanja? nastavio je stric Art. Zapravo sam htio reći guzica. Imaš sreću, mali, jer trenutno ne radim.

Znam odvratio je Duane. Veći dio godine stric nije radio, jer su fizičke radnike tražili samo povremeno, a to njemu nije smetalo.

Ozbiljno, što zapravo tražiš? Isključio je hlađenje i spustio prozore pritiskom na gumb. Topao i vlažan zrak ispunio je unutrašnjost automobila. Art je prstima prošao kroz svoju kratku kosu. Bila je snježno bijela, valovita i gusta. Duane se

sjećao da ju je nekoliko puta pustio da naraste, ali je obično bila sasvim kratko pošišana, kao sada. Sjećao se da se, kada je feio mali, stric vratio s jednog od svojih jednogodišnjih putovanja nakon smrti svoje treće žene, i da ga je, a tada su mu bile samo četiri godine, zbunilo to što stric ima bradu nalik Djedu Božićnjaku. Duane je uzdahnuo. Tražim nešto o Borgijama.

Stric Art se doimao zainteresiranim. O Borgijama? O Lukreziji, Rodrigu, Cezareu i toj ekipi?

Aha odgovorio je Duane i uspravio se u sjedištu. Znaš li nešto o njima? I jesi li čuo za nekakvo njihovo zvono?

Ne baš. Ne znam mnogo o Borgijama, samo uobičajene priče o trovanjima, incestu i ostalim strahotama, kojima se bavljao pokvareni papa. Mene više zanima obitelj Medici. A. taje obitelj vrijedna pažnje.

Duane je kimnuo glavom. Kretali su se prema jugoistoku, vozeći se iz Elm Havena ulicom Hard, a što je zapravo bio ostatak auto ceste, i spustili se u dolinu rijeke spoon, raame su one uatjene oko kilometar, a drveće na vrhu tako gusto da je gotovo potpuno prekrilo cestu na tom dijelu. Tlo je u dolini bilo plodno i dobro navodnjavano zbog čestih poplava, pa je i kukuruz, koji je tu rastao, bio tridesetak centimetara viši od onog u okolini Elm Havena. Jedine vidljive ljudske tvorevine u tom području bile su suše za kukuruz i čelični automobilski most preko rijeke. Uska staza odvajala se s mosta i vodila do kružne kule od valovitog lima, ni metar i pol široke, te se spuštala desetak metara u dubinu do betonskih temelja. Duane je znao daje u kuli bilo samo usko spiralno stubište, koje je vodilo do skladišta ~a opremu na obali.

Sjećáš li se kako ste mi ti i tata prijetili da ćete me zatvoriti u kulu ako ne prestanem zapitkivati dok smo se vozili u Peoriju? upitao je Duane i pokazao prema limenom tornju. Rekli ste mi da je to zatvor za radoznaldu djecu i da ćete me pokupiti na povratku kući.

Stric Art je kimnuo glavom i upaljačem zapalio cigaretu. Njegove plave oči žmirkale su, dok su promatrale treperavi zrak iznad puta. To još vrijedi, mali. Još jedno pitanje i provest ćeš u toj kuli više vremena od Thomasa Morea.

Kakvoga Morea? upitao je Duane. Pogodio je svog strica u pravu žicu. Obojica su jako cijenili Thomasa Morea.

E, to je bio čovjek! započeo je stric Art i upustio se u jedan od svojih tipičnih monologa.

izbili su na autocestu broj 150 i skrenuli na istok prema gradiću po imenu Kickapoo, a potom prema Peoriji. Duaneje sjedio udobno zavaljen u sjedištu Cadillaca i razmišljao o zvonu Borgija.

Dale, Mike, Kevin i Lawrence napustili su grad odmah nakon doručka i uputili se biciklima na istok, prema šumovitim brežuljcima iza groblja Calvary. Prošli su kroz samo groblje. Mike je pogledao zaključana vrata barake, ali je to ostalima prešutio. Izišli su kroz stražnja vrata groblja. Pašnjacima su stigli do guste šume, a potom i do kamenoloma, udaljenog nekoliko stotina metara, kojeg su zvali Jarčevim planinama. Najprije su se sat vremena penjali, vikali i gađali grudama zemlje, a zatim skinuli odjeću i osvježili se u plitkom jezercu.

Gerry Daysinger. Bob McKown, Bill i Baremry Fussner, Chuck Sperling, Digger Taylor i još nekoliko dječaka došli su oko deset, upravo u trenutku kada su se Dale i družina uputili prema svojim stvarima. Blizanci Fussner stali su galamiti, a ostali su ih uljezi počeli gađati zemljom. Mike, Dale i ostali bili su dovoljno oprezni i prije plivanja pošli su na istočnu stranu kamenoloma, tako da su se oujjcii iinjivc gi upe nasic na supiouiim siranama rijeKe pa su preKO vode dobacivali međusobne uvrede i kamenje, prije nego što su se uljezi razdvojili u dvije grupe, koje su potrčale obroncima obraslim grmljem.

Žele nas opkoliti primijetio je Mike dok je zakopčavao traperice.

Kevin je bacio grudu blata, koja je pala desetak metara ispred sjeverng obronka, Daysinger je nešto opsovao i nastavio koračati uz rub vode, ali bi povremeno zastao da podigne kamen i baci ga prema njima.

Dale je požurivao Lawrencea, koji se obuvao. Bacio je blato, ne kamen, i osjetio zadovoljstvo, jer se Chuck Sperling morao sagnuti da izbjegne projektil.

Grude zemlje i kamenje letjeli su na sve strane, uz pljusak padali u jezerce i bušili rupe u pješčanim dinama kojima su bili okruženi.

Napadači su stigli do udaljenije strane kamenoloma i sada su im se približavali sa sjevera i juga. Šuma, koja je počinjala desetak metara od mjesta na kome su stajali, protezala se kilometrima uokolo.

Zapamtite rekao im je Mike nije dovoljno da vas uhvate, moraju vas zadržati do kraja. Otrgnite im se i nastavite bježati.

Dogovoreno složio se Kevin i okrenuo prema šumi. Idemo li?

Mike ga je povukao za majicu. Ali ako vas stvarno uhvate, ne smijete odati gdje su logori i koje su lozinke. U redu?

Kevin je prezirno frknuo nosom. Jednom ih je Jim Harlen otkucao pa zbog toga još uvijek nisu odlazili u logor broj 5, ali nitko od ostalih nije nikada progovorio, što je jednom čak dovelo do ozbiljne tučnjave između Dalea i Diggera Taylora[^]

Napadači su im sada bili dovoljno blizu. Dopustili su im da pomisle da im je taktika uspjela. Grumenje zemlje letjelo je zrakom i razbijalo se u grmlju. Lawrence je nanišanio, uhvatio zalet i bacio grudu blata, koja je pogodila Gerryja Daysingera tako jako da je, čak, iako je gruda doletjela s daljine od trideset koraka, morao sjesti, a zatim je počeo bijesno proklinjati.

Logor tri! doviknuo je Mike, a time im je i dao do znanja gdje je mjesto sastanka pola sata nakon što pobjegnu napadačima. Magla!

Potrčali su. Dale je nastojao biti blizu Lawrencea, dok su se probijali kroz šipražje i trčali prema sredini šume. Kevin i Mike uputili su se prema jugu, prema Ciganskom prolazu i jaruzi između čijih je strmih obala tekla Rijeka leševa. Braća Stewart trčala su prema potoku, koji je protjecao sjeverno od groblja i skrivenog je zerea, koje se protezalo uz južni dio imanja ujaka Henryja i ujne Lene.

Iza njih, blizanci Fussner, McKown i ostali vikali su i zavijali poput čopora lovačkih pasa u lovu na lisice. Šuma je na tom mjestu bila jako gusta, na sve su strane rasle mladice stabala, grmlje, korov, šipražje i povijuše otrovnoga bršljana. Svi su bili suviše zauzeti trčanjem i traženjem ili trčanjem i skrivanjem da bi imali vremena za gađanje grudama zemlje.

Brda su odzvanjala od njihovih ratnih pokliča.

Knjižnica Sveučilišta Bradley nije bila bogzna kako dobra, jer je to ipak bila škola specijalizirana za tehničke znanosti i ekonomiju, ali ju je Duane dovoljno dobro poznao pa je ubrzo pronašao podatke

Otemi koja ga je zanimala. Šetao je od kartoteke do polica s knjigama, zatim natrag do kartoteke, pa do odjela s mikrofilmovima i natrag do polica. Za to je vrijeme stric Art sjedio u glavnoj čitaonici

1prelistavao časopise i novine izdane u posljednja dva mjeseca.

Nije bilo baš mnogo knjiga o Borgijama, a o zvonu još manje. Duane je morao dobro zagrepsti ispod površine da bi uopće pronašao prvi trag. Bio jc to samo odlomak iz opširnoga teksta o krunidbi pape:

Krunidba je bila šok za Talijane, a čak su i španjolski rođaci bih iznenađeni kada je 1455. godine Njegova Ekscelencija Don Alonso Y Borja, nadbiskup Valencije i kardinal Četiri krune, izabran za papu kada mu je bilo sedamdeset sedam godina. Neki su smatrali da su kardinalove glavne prednosti bile njegova poodmakla dob i očita bolest. Konklavi je trebao privremeni papa i nitko nije niti najmanje sumnjao da će upravo to i biti Borgija, kako su Talijani uljudili njegovo grubo španjolsko ime.

Kao papa Kalikst III. Borgija je, čini se, našao novu snage u svom položaju i nastavio je učvršćivati papinsku moć te krenuo u novi, a kako se kasnije ispostavilo i posljednji, križarski rat protiv Turaka koji su pod svojom vlašću držali Carigrad. Da bi proslavio svoje imenovanje i uspon kuće Borgija, Kalikst je naručio veliko zvono, koje su trebali izliti od metala iskopanog u legendarnim brdima Aragonije. Tako je i bilo. Legenda kaže da su željezo izvadili iz čuvenog Zvezdanog kamena, što je možda bio rneteorit. ali je sasvim sigurno bio izvor materijala vrhunske kvalitete za nekoliko sljedećih generacija kovača iz Valencije i Toleda. Zvono je 1457. godine bilo izloženo u Valenciji, a zatim je krenulo u Rim u veličanstvenoj povorci sa zaustavljanjima u svim većim gradovima Aragonije i Kastilje. Prečesto, kako se kasnije ispostavilo.

Kalikstovo trijumfalno zvono konačno je stiglo 7. kolovoza 1458. godine u Rim Osarndesetogodišnji papa ipak ga nije dočekaao. Umro je. naime, u svojim odajama kasno noću, uoči dolaska zvona.

Duane je pažljivo proučio indeks i letimično prelistao ostatak knjige, ali nigdje se više nije spominjalo Kaiikstovo zvono. Ponovo je došao do kartoteke, a otuda se vratio s popisom knjiga u kojima se spominje Kalikstov rođak Rodrigo.

Tu je uspio pronaći obilje podataka. Brzo je prepisivao, zadovoljan što je sa sobom ponio nekoliko bilježnica.

Dvadesetsedmogodišnji kardinal Rodrigo Borgia sazvaao je zasjedanje konklave 1458. lako on sam nije ni slučajno mogao postati papinskim kandidatom, vještijim je lobiranjem osigurao podršku biskupu Eneju Silviju Piccolominiju. koji je istu konklavu napustio kao papa Pio II. Pio nije zaboravio mlada kardinala, koji mu je

pomogao kada je to bilo potrebno, i pobrinuo se da iduće godine budu uspješne i za mladog Rodriga Borgiju.

Ali nije bilo ni riječi o zvonu. Duane je letimično pročitao još dvije knjige i prelistao treću, a zatim je našao sljedeći trag.

Pronašao je zapis, koji je napisao sam Piceolomini. Pokazalo se daje papa Pio II bio rođeni kroničar i mnogo bolji povjesničar nego teolog.

Zapise s konklava zabranjivali su i pravila i tradicija, ali on ih je ipak stavio na papir.

Njegove bilješke o konklavi iz 1458. u svim detaljima opisuju kako je nagovorio Rodriga Borgiju da ga podrži i koliko je bila važna ta podrška. A zatim, u dijelu koji se odnosio na Cvjetnicu 1462. godine, što je bilo četiri godine kasnije, Pio je opisao veličanstvenu povorku u čast dolaska glave svetog Andreja u Rim.

Duane se nasmiješio. Proslava u čast dolaska glave.

Odlomak je bio dovoljno rječit:

Svi kardinali, koji življaše duž puta Svete glave, veličanstveno ukrašiše svoje domove. Ali svi bijahu nadmašeni raskoši, mukom i domišljatošću Rodriga vicekancelara. Njegova velika kuća, uzdignuta na mjestu davnašnje kovnice, bijaše pokrivena skupocjenim i divotnim tapiserijama, a on podiže i visok toranj na kojeg objesiše još mnoga čudesa. Na vrh tornja, urešenog svakojakim rezbarijama, on objesi divovsko zvono, naručeno od strane brata njegovoga, a Našega prethodnika. Iako ne bješe ono osobito staro, zvono bijaše smatrano čuvarom od uroka i izvorom moći kuće Borgija.

Povorka zastane pred vicekancelarovom tvrđavom. Tim su se mjestom razlijegale pjesme i slatki zvuči, a veliko zdanje blistaše u

zlatu. Tada, kažu, stigoše u Neronovu palaču. Rodrigo u Našu čast ne uresi samo svoj dom, već i kuće susjeda svojih, tako da trg ispred njih izgledaše kao poprište najveselije svetkovine. Ponudismo svoj blagoslov Rodrigu, kući njegovoj, imanju i zvonu njegovome, ali vicekancelar reče da zvono već bijaše na svoj način posvećeno dvije godine prije, kadasagrađiše palaču. Duboko zamišljeni, kroz okićene ulice nastavismo put s dragocjenom relikvijom.

Duane je odmahnuo glavom, skinuo naočale i nasmiješio se. Sama ideja da je upravo to zvono visjelo, zaboravljeno u zaključanom tornju Old Centrala, bila je gotovo nevjerojatna.

Pogledao je svoje bilješke, otišao do polica, izvukao još nekoliko knjiga i vratio se u čitaonicu. Bilo je tu još građe.

Tristotinjak metara sjeveroistočno od groblja, na padini brda, nalazio se logor broj tri. Na tom je mjestu šuma bila osobito gusta, jer su se grane na nekim mjestima spuštale na samo metar iznad tla, a raslinje je dodatno otežavalo kretanje, osim duž nekoliko stazica, koje su kroz šipražje utabali lovci i pastiri. Logor je bio dobro skriven od pogleda, jer je sa svih strana izgledao kao samo još jedan pojas gustiša, samo grmlje, čija su stabla bila debljine dječje ruke i splet njihovih grana, koje su narasle gotovo do krošanja drveća. Ali kada biste na određenom mjestu ušli na koljenima i puzali kroz labirint kupina i granja, našli biste se na zaista prelijepom mjestu.

Dale i Lawrence stigli su prvi, iako su se neprestano, zadihani, okretali za sobom. Čuli su dovikivanje McKowna i ostalih ni stotinu metara iza sebe. Kada su se uvjerali da ih nitko ne vidi, spustili su se na sve četiri i puzali prema logoru broj tri. Unutrašnjost je bila čvrsta i zaštićena, a logor je zapravo izgledao poput kolibe u obliku gotovo savršenog kruga promjera tri metra i s kupolom umjesto krova. Zid od divljih kupina omogućavao im je da na nekoliko mjesta mogu promatrati okolicu, ali su te promatračnice bile potpuno nevidljive s vanjske strane logora. Vjerojatno zbog neke nepravilnosti u slijeganju tla, ili možda i zbog gustog raslinja, tlo je na tom mjestu bilo gotovo vodoravno, iako je ostatak padine bio prilično strm. Niska meka trava rasla je u samom skloništu, a površina je bila slična terenu za golf.

Jednom se Dale tu sakrio za vrijeme ljetne oluje i ostao potpuno suh, kao da nije ni izlazio iz kuće. Jedne su se zime on, Lawrence i Mike probili kroz snijegom prekrivenu šumu i poslije nekog vremena s mukom pronašli logor, jer je bez lišća sve izgledalo drukčije, i kada su se uvukli unutra, vidjeli su da gotovo uopće nema snijega i daje tvrđava od granja i nadalje bila dobro utočište.

On i njegov brat sada su ležali u skloništu i pokušavali što tiše disati, iako su se dobro uspuhali, kako bi mogli oslušivati MeKowna i ostale dok su se dovikivali probijajući se kroz šumu.

Zbrisali su ovamo! čuli su glas Chucka Sperlinga. Javio se sa stare staze, koja je prolazila nekoliko metara od njihova skloništa.

Iznenada se začulo šuštanje lišća i pucanje grančica iz pravca ulaza, pa su Dale i Lawrence podigli svoje štapove i namjestili ih poput koplja. Mike O'Rourke uletio je između njih. Lice mu je bilo zajapureno, oči užarene, a preko čela protezala mu se tanka ogrebotina na mjestu na kojem ga je udarila neka grana, dok je iz nje lagano curila krv. Široko se osmjehnuo.

Gdje su? zaustio je Lawrence.

Mike mu je dlanom zatvorio usta i pokazao glavom prema ulazu.

Tu su prošaptao je. Sva trojica potrbuške su legla na travu, a lica priljubila uz granje.

K vragu! čuli su glas Diggera Taylora, koji je stajao samo nekoliko metara iznad njih. Vidio sam O'Rourkea kako ide na ovu stranu.

Barry! vikao je Chuck Sperling s druge strane. Vidiš li ih negdje dolje?

Jedan od blizanaca Fussner umjesto odgovora, samo je nezadovoljno cmoknuo jezikom. S ove strane nema nikoga na stazi.

Sranje opsovao je Digger. Vidio sam ga. A i oni govornari, braća Stewart, krenuli su u ovom pravcu.

Lawrence je stisnuo šaku i već je htio ustati, ali gaje Dale uspio povući natrag, iako je zapravo smio stajati pod kupolom od lišća, jer ga ionako nitko izvana ne bi mogao vidjeti. Prstom mu je pokazao da bude tiho, ali osmjehnuo se kada je vidio kako se zajapurilo lice njegova mlađeg brata. To je bio siguran znak da je Lawrence spreman za napad. Dale je tome već više puta prisustvovao pa je znao kakvi osjećaji obuzimaju Lawrencea.

Možda su se vratili na groblje ili su nas zaobišli i ponovo se vratili u kamenolom?

Bio je to glas Gerrvja Daysingera, koji je dopirao ni dva metra od njih trojice.

Najprije ovdje pretražite teren

zapovijedao je Sperling uobraženim glasom, onako kako je govorio i na utakmicama Male lige. budući da mu je tata bio trener.

Mike, Dale i Lawrence podigli su štapove kao puške i osluškivali lomljavu i trganje granja na padini, jer su njihovi progonitelji udarali po žbunju. zavirivali iza porušenih stabala i mučno se probijali kroz gustiš.

Nitko je štapom udario po južnoj strani logora broj tri, ali se to doimalo kao daje udario u čvrst zid. Nitko ne bi mogao pronaći njihovo skrovište, jer je staza vijugala na istočnoj strani, a prolaz bio je uži od kanalizacijske cijevi.

Točnije, dječaci su se tome iskreno nadali. Začuli su uzvike iz daljine.

Uхватili su Keva prošaptao je Lawrence. Dale je samo kimnuo glavom i pokazao bratu da šuti.

Čuli su zvuk cipela i tenisica kako se udaljavaju. Pa ponovo uzvike. Mike je sjeo i počeo skidati ostatke trave i čičaka sa svoje prugaste majice.

Što misliš, hoće li Kev progovoriti? upitao gaje Dale.

Mike se nacerio. O ovom logoru ne. Možda će im reći za pećinu ili peticu, ali za trojku sigurno neće.

Za peticu su saznali prošloga ljeta i dalje je šaptao Lawrence, iako za to više nije bilo potrebe. A pećinu više ne koristimo kao skrovište.

Mike se i dalje cerio.

Ostali su tu još pola sata i samo ljenčarili, jer su bili premoreni od višesatnog jurcanja brdima, a počelo ih je hvatati i postadrenalinsko opuštanje pošto su bili uspješno pobjegli potjeri. Usporedili su lozinke, žalili Kevina zbog njegove sudbine, jer će postati zarobljenik, ako im se odbije pridružiti i pomoći im u potjeri i naposljetku su iz džepova izvadili nešto hrane. Nitko od njih nije ponio pravu hranu. Mike je imao jednu jabuku, Dale je ponio jednu čokoladnu pločicu s lješnjacima, koja je sada bila rastopljena i izobličena, jer je nekoliko puta sjeo na nju. a Lawrence je imao Pez igračku, s tek nekoliko bombona u njoj. Ali bili su iscrpljeni pa su s tekom smazali to malo hrane što su imali, izvalili se na leda i promatrali mrvice sunca i neba. koji su se nazirali kroz gotovo neprozirni krov od granja.

Raspravljali su o tome bi li sada trebali napustiti logor i postaviti zasjedu pokraj kamenoloma, kada ih je Mike iznenada prekinuo i pokazao prema brdu. Dale se okrenuo na trbuh i privukao lice granju. Tražio je pravi kut kako bi imao dobar pogled na stazu.

Vani su bile nečije cipele, velike muške, smeđe cipele. Dale je u prvi mah pomislio da taj netko nosi blatne zavoje, a zatim je prepoznao onaj neobični dio odjeće, koji je Duane opisao kada im je pripovijedao o starim uniformama. Kako je on to nazvao? Gamaše. Dva metra od njihova logora netko je stajao u starim cipelama i gamašama. Dale je vidio samo mali dio smeđe nogavice, koja je virila iznad omotača sličnog elastičnim zavojima.

Što? zaustio je Lawrence, dok je istezaao vrat, nastojeći vidjeti što se događa vani.

Dale se okrenuo i rukom poklopio bratova usta. Lawrence se istrgnuo i udario ga, ali nije, za razliku od uobičajenih situacija, ništa rekao.

Kada je Dale ponovo provirio, cipele su nestale. Mike ga je potapšao po ramenu i glavom pokazao prema istočnom zidu logora.

Čuli su kako šušti lišće i pucaju grančice pod nečijim nogama, a isti su se koraci približavali tajnom ulazu.

Duane je doznao o Borgijama i više nego što je želio. Samo je prelazio očima po zapisima, kao što bi često činio kada je morao što brže zapamtiti golemu količinu informacija. Bio je to neobičan osjećaj i Duane ga je mogao usporediti samo s rezultatom, koji se dobivao kada bi neki od njegovih ručno sklepanih kristalnih radioaparata bio loše namješten pa je istodobno hvatao nekoliko stanica. Ovakvo brzinsko učenje zamaralo gaje i gotovo da gaje hvatala vrtoglavica, ali sada nije imao izbora. Stric Art izgubit će čitav dan u knjižnici.

Prvo što je shvatio nakon svog brzinskog istraživanja, bila je činjenica daje sve, što je znao o Borgijama iz opće kulture, netočno ili potpuno iskrivljeno. Zastao je na kratko i, grickajući okvir naočala, zurio u prazno. Razmišljao je o svojim istraživanjima i općoj kulturi. Svaki put kada bi počeo neko samostalno proučavanje, ponovila bi se istina o njezinoj nepouzdanosti. Ništa nije bilo tako jednostavno kako su to glupi ljudi pretpostavljali. Zapitao se nije li to jedan od osnovnih zakona svemira. Ako je to bilo točno, očekuje ga mnogo posla. Već je osjetio iscrpljenost pri pomisli na predstojeće godine, koje će provesti, najprije u odvikavanju, da bi tek potom mogao početi učiti od početka. Promatrao je police u suterenu sa svim tim tisućama knjiga. Pomisao da ih zapravo nikada neće stići pročitati, pomalo gaje obeshrabrila. Neće imati vremena usporediti sva suprotstavljena mišljenja, činjenice i gledišta, koji su mu se nudili u toj podrumskoj prostoriji, a kamo li sve one koji su pohranjeni u knjižnicama Princetona*Yalea. Harvarda i ostalih sveučilišta koja je želio posjetiti.

Odmahnuo je glavom, stavio naočale na nos i počeo pregledavati bilješke. Činilo se da je Lucrezija Borgija više bila žrtva loše propagande nego glavna negativka legendi za koje je doznao. Nije tu bilo nikakva prstenja s otrovom, kojim se rješavala ljubavnika ili ubijala goste na večerama. Nije bilo gozbi na kojima bi prije deserta unakažavali tijela. Ne, Lucrezija je u stvari bila žrtva zlobnih povjesničara. Duane je pogledao naslove knjiga, kojima je bio zatrpan njegov stol:

Guicciardinijeva Povijest Italije, Machiavellijev Vladar, pa Govori i izvodi iz Povijesti Firence istog autora, Piccolominijski/Piovi komentari, Gregorovijusovo poglavlje o Lucreziji, Burchardov Liber Notarum s bilješkama o svakodnevici na papinskom dvoru tog vremena.

Ali podataka o zvonu više nije bilo.

A zatim je, po čistom instinktu, Duane potražio knjigu Benvenuto Cellinija, jednog od omiljenih povijesnih ličnosti njegovoga staroga, iako je znao da je taj naprašiti umjetnik rođen 1500., osam godina nakon što je Rodrigo Borgija postao papa Aleksandar VI.

Na jednom mjestu Cellini opisuje svoje zatočeništvo u dvorcu Sant' Angelo. To je golemo i nezgrapno zdanje od kamena, koje je Hadrijan podigao kao obiteljsku grobnicu prije tisuću četiristo godina.

Papa Aleksandar, Rodrigo Borgija, naredio je da se ta golema grobnica utvrdi i preuredi u njegovu rezidenciju i tako su prostorije i hodnici, koji su više od tisuću godina znali samo za leševe, tamu i trulež, postali dom i utvrda pape iz obitelji Borgija.

Cellini je zapisao:

Bio sam zatočen u mračnoj tamnici, koja se nalazila u podrumu ispod vrta, prepunoj vode, pauka i otrovnih crva. Bacili su me na bijednu slamaricu od sirove konoplje, bez hrane dok su iznad mene zaključali četvernaest vrata... Kroz vrlo uski otvor u moju je jadnu tamnicu dopirala, svakoga dana oko jedan i pol sat, slabašna svjetlost. Ostatak dana i noći ležao sam u mraku. Ali to je bila jedna od manje strašnih ćelija. Moji supatnici iz podzemlja pripovijedali su mi o napaćenim dušama, koje su svoje posljednje sate provele u najstrašnijem bezdanu, u najdubljim tamnicama u dnu kanala ispod ozloglašena zvona zlog pape Borgije. U Rimu i provincijama širile su se glasine o tome da je to zvono izliveno od nečasna metala, da je obilježeno zlodjelima i obješeno kao javno priznanje pakta između pape i samoga đavola. Svaki od nas utamničenih jadnika, koji se grčio u ustajaloj vodi i hranio bijednim ostacima, znao je da će zvonjava tog zvona biti najava kraja svijeta. Priznajem, bilo je dana kada sam žudio za tim posmrtnim zvukom.

Duane je marljivo zapisivao i postajao sve radoznaliji. Zvono se u Cellinijevoj autobiografiji i bilješkama više nigdje nije spominjalo, ali Duaneu se činilo da su

vrlo važni raniji zapisi o Pinturicchiju, očigledno papinom, a ne Cellinijevom, suvremeniku.

Po volji i nalogu svoga pape...

Duane je provjerio sve podatke da bi bio potpuno siguran daje riječ o Aleksandru, odnosno Rodrigu Borgiji. Mogao je biti potpuno siguran.

Po volji i nalogu svoga pape, taj gluhi i patuljasti umjetnik...

Prelistao je knjigu da se uvjeri misli li Cellini tim riječima na Pinturicchija, umjetnika obitelji Borgija. I opet je mogao biti siguran u to.

...nakazne osobnosti i obličja, započe oslikavati zidove unutar Tornja Borgija s tako bizarnim rezultatom, a čiji vrhunac bijaše Dvorana sedam tajni u turobnim privatnim odajama samoga Borgije.

Nakratko je prekinuo čitati Cellinija da bi provjerio što je to toranj Borgija. U vodiču kroz Vatikan pronašao je podatak o tome da je riječ o masivnoj kuli, čiju je izgradnju naručio papa Aleksandar VI. Prethodnu dogradnju vatikanske palače, mračno i vjetrovito skladište nazvano Sikstinska kapela, naručio je papa Sikst. Papa Inocent opredijelio se za predivni ljetnikovac na udaljenom kraju vatikanskih vrtova, dok je Borgija sagradio kulu.

U knjizi o arhitekturi, izdanoj 1886. godine, pronašao je zabilješku o tome, da je toranj Borgija imao masivni zvonik na vrhu visokog, vitkog zdanja, ali nitko, osim pape i njegove izvanbračne djece, nije imao dopuštenje da se kro~ labirint tajnih prolaza i vrata popne do njega.

Vratio se Cellinijevim zapisima:

Pinturicchio se, po nalogu svoga pape, spustio u Grad mrtvih pod rimskim zidinama gdje je tražio inspiraciju i modele za zidove Borgijinih odaja. Ondje se nisu nalazile kršćanske katakombe s posvećenim kostima, već razne iskopine poganskog carstva staroga Rima u svom punom i odvratnom sjaju.

Govori se da je Pinturicchio na svoje podzemne izlete vodio i svoje učenike i radoznale kolege: zamislite kako uz svjetlost baklji u tunelima, ispunjenim ruševinama iz Cezarovog vremena, prodiru u odaje, hodnike, cijele domove i ulice mrtvog Rima, u ostatke koji su ležali kao zaboravljene arterije ispod danas travom obraslih uličica našeg živog, ali manjeg grada. Zamislite njihove usklike kada je Pinturicchio, nakon što je rastjerao divovske štakore i horde šišmiša, koji su ondje

živjeli od strvina i tame, podigao baklju i osvijetlio poganske ukrase koje su načinili ljudi, mrtvi već petnaest i više stoljeća.

Taj je patuljasti čovjek i bezbožni umjetnik preslikao te ukrase i poganske likove u odajama pape Borgije u njegovom tornju.

U najtajnijoj od privatnih soba korumpiranog pape, prevladavali su poganski likovi, koji su prekrili zidove, lukove i tavanice, pa čak i veliko zvono, za koje se govorilo daje bilo talisman obitelji Borgija.

Do današnjega se dana te slike, sasvim pogrešno, nazivaju grotesknima, jer su pronađene i preslikane iz bezbožničkih podzemnih odaja, koje se nazivaju grotte, u tmini ispod Rima.

Stric Art nagnuo se preko Duaneovog ramena i upitao ga: Jesi li završio? Dječak je poskočio, pomaknuo naočale na nosu i pokušao se osmjehnuti.

Još samo malo.

Dok je stric nestrpljivo šetao među obližnjim policama, Duane je prešao na posljednje knjige na svom stolu. Uspio je pronaći još samo jedan zapis o zvonu, a i taj se odnosio na patuljastoga umjetnika Pinturicchija:

Ali u odaju, koja je iz Dvorane sedam tajni vodila do zaključanog stubišta i dalje do zvonika, u koji su samo Borgije imali pristup, umjetnik je prenio samu bit zakopanih i zaboravljenih murala, koje je proučavao uz svjetlost baklji, dok je voda kapala iz pukotina u kamenu. U ovoj je odaji, kasnije poznatoj kao Soba svetaca zbog sedam veličanstvenih fresaka, Pinturicchio ispunio svoju obvezu i popunio svaki centimetar prostora između slika, svaku arkadu, svaki kut i stup stotinama, po nekim izvorima i tisućama, prikaza bikova.

Tajna se ne krije u tome što se prikazi bikova pojavljuju u njegovom radu ili u toj tajnoj odaji. Bik je bio grb porodice Borgija, a to je dobroćudno govedo dugo bilo metafora za papinsku povorku.

Ali ovi bikovi, kojih je bilo bezbroj u mračnim prolazima, odajama i ulazu u zabranjeno stubište iznad Dvorane sedam tajni, nisu predstavljali ni jedan od navedenih simbola.

Nije to bio plemeniti grb Borgija. ni miroljubivo govedo. Naslikan toliko puta da se ne može ni pobrojati, bik u tim odajama bio je stiliziran. Ali je nedvojbeno podsjećao na obličje žrtvenog bika egipatskoga boga Ozirisa. vladara kraljevstva mrtvih.

Duane je zatvorio knjigu i skinuo naočale.

Gotovo? upitao ga je stric.

Duane je kimnuo.

Hajdino u onaj McDonald's na autcesti predložio je stric.

Hamburgeri su im poskupjeli za dvadeset pet centi, ali su dosta dobri.

Duane je kimnuo i zamišljeno krenuo za stricem da bi konačno iz podruma izišli na svjetlost dana.

Koraci su se zaustavili ispred logora. Nisu produžili ni vratili se. Zaustavili su se.

Mike, Dale i Lawrence skvrčili su se pokraj niskog ulaza i čekali. Gotovo su prestali disati da ne proizvedu zvuk. Iz daljine dopirali su zvukovi šume. Vjeverica je psovala nekoga ili nešto na udaljenom brdu na putu do imanja Daleova ujaka Henrvja; iz daljine dopirali su povremeni uzvici bande Chucka Sperlinga. vjerojatno sada već južno od kamenoloma. Kreštale su svrake u krošnjama brežuljka na kojem je bilo groblje. Ali ništa se nije čulo iz pravca gdje je vojnik čekao u neposrednoj blizini žbunja.

uaie je otpuzao ao svog prijašnjeg položaja, an odatle se sada ništa nije vidjelo.

Izvana se iznenada začuo zvuk nečijih žurnih koraka stazom.

Lišće je zašuštalo, a grmlje na istočnom dijelu logora počelo je podrhtavati, kada se netko provlačio zavojitim tunelom. Dale je skočio pred ulaz i namjestio štap, spreman na borbu. Mike je to isto učinio, ali s druge strane. Lawrence je zgureno stajao, također spreman na borbu. Grane su se razmakle, lišće zatreslo i Kevin Grumbacher pojavio se na ulazu.

Dale i Mike su se pogledali, spustili štapove i odahnuli.

Kevin im se nacerio. Što je? Spremali ste se pretući me. ha?

Mislili smo da to oni dolaze odgovorio mu je Lawrence i spustio štap s vidnom tugom. On je volio izravne borbe.

Dale je trepnuo i tek tada shvatio da ostali uopće nisu vidjeli muškarca u cipelama i gamašama. Mike i Lawrence buku su vjerojatno pripisali Sperlingovoj bandi.

Sam si? upitao je Mike i za svaki se slučaj sagnuo da provjeri dolazi li još netko tunelom skrivenim u granju.

Naravno da sam sam. Pa ne bih dolazio ovamo da nisam.

Lawrence se namrštio kada je pogledao starijeg dječaka. Da im nisi možda odao logor?

Kevin je samo s prijezirom pogledao Daleova brata i obratio se Mikeu. Rekli su mi da će mi dopustiti da prijeđem k njima ako im kažem gdje su skrovišta. Nije mi bilo ni na kraj pameti. Zatim mi je ono govno od Fussnera konopcem zavezao ruke iza leđa pa su me vukli za sobom kao da sam nekakav rob. Podigao je ruke i pokazao im crvene brazde na zapešćima i podlakticama.

Kako si im pobjegao? upitao je Dale.

Kevin se ponovno nacerio. Kakvu su samo smiješnu sliku samozadovoljstva odavali njegovi krupni zubi. tištra kratka kosa i ispupčena Adamova jabučica. Kada su krenuli za vama u ovom pravcu, Fussner ih nije mogao istodobno pratiti i vući mene. Zato me odvukao i zavezao za drvo, pa otrčao stazom provjeriti kamo su oni otrčali. Prsti su mi bili slobodni pa sam uspio odvezati čvorove.

Ostanite tu prošaptao je Mike i nestao u tunelu, a da pritom nije dodirnuo nijednu grančicu. Njih trojica neko su vrijeme sjedili u potpunoj tišini. Kevje trljao zglobove, Lawrence je jeo čokoladicu, koju je našao u džepu, a Dale iščekivao uzvik, tučnjavu, tipa kojeg je vidio kroz granje.

Mike se vratio. Nema ih. Čuo sam ih iz pravca okružne ceste broj šest. Čini se kao da su se Sperling i Digger spremali krenuti kući.

Pa da rekao je Kevin. Bilo im je dosadno. Rekli su da imaju pametnijeg posla kod kuće. Davsinger je želio da još ostanu, a Fussnerovi su se htjeli potući sa Sperlingom.

Mike je kimnuo. Daysinger i McKown vjerojatno će se jos motati unaokolo i pokušati nas dočekati negdje u zasjedi. Štapom je na komadu golog tla pokraj ulaza nacrtao mapu. Koliko ja poznajem Gerryja, on će se vratiti do kamenoloma, tako da nas može vidjeti i provjeriti iz kojeg pravca stižemo, da li iz pravca pašnjaka Daleova ujaka, iz šume ili iz Ciganskog prolaza. On i Bob sakrit će se ovdje negdje, vjerojatno na uzvisini. Crtao je staze, obrise kamenoloma i brežuljak s njegove zapadne strane. Sjećate li se da se ovdje nalazi ono udubljenje na vrhu najvišeg brežuljka?

Tu smo prije nekoliko godina kampirali sjetio se Dale.

Lawrence je odmahnuo glavom. Ja se toga ne sjećam.

Dale gaje lagano udario po ramenu. Bio si premali da bi ti roditelji dopustili da spavaš izvan kuće. Ponovno se obratio Mikeu.

Nastavi.

Mike je prstom pokazao liniju, koja je predstavljala put od logora broj tri. Linija se protezala preko brda, kroz šumu i preko pašnjaka iza groblja pa natrag do šljunčanog nasipa, na kojem je pretpostavljao da će ih čekati Daysinger i McKown. Pazit će na ova tri pravca rekao je i označio jug, istok i zapad.

Ali ako ćemo se držati borova na južnoj padini, lako ćemo se popeti na njih, a da nas oni ne primijete.

Kevin se mrštio promatrajući mapu. Posljednjih petnaest metara bit ćemo nezaštićeni. Na vrhu nema ničega osim prašine.

Tako je rekao je Mike. Morat ćemo biti jako tihi. Ali ne zaboravite da je udubljenje okrenuto na drugu stranu. Ako nas ne čuju, naći ćemo se iza i iznad njih, prije nego što uopće shvate da smo bili negdje u blizini.

Dale je osjetio kako u njemu raste uzbuđenje. A možemo i nakupiti grude blata dok ćemo se probijati. Moramo se opskrbiti municijom.

Kevin se i dalje mrštio. Ali ako nas uhvate na brisanom prostoru, mrtvi smo. Sigurno će nas gađati kamenjem.

Ako do toga dođe odvratilo je Mike možemo i mi njih gađati kamenjem.

Pogledao ih je. Tko je za?

Ja! javio se Lawrence gotovo urlikom. Lice mu je sijalo od napetosti i iščekivanja.

Dogovoreno rekao je Dale, koji je i dalje proučavao mapu i pitao se kako li je Mike bez imalo oklijevanja uspio smisliti tako složen plan. Svaki korak puta od njihova logora do vrha kamenoloma bio je potpuno pokriven. Dale se godinama igrao u tim šumama, ali mu nikada dosad nije palo na pamet da iskoristi plitki jarak, koji je presijecao polje iza groblja, kao zaklon. Dogovoreno ponovio je. Idemo!

Kevin je slegnuo ramenima. Samo da me ponovo ne zgrabe.

iviiiic ini oc uoiujciuiuu, auanuu tetivu u z,iicuv uui aui ciijd i uc^iciu u tunelu. Ostali su krenuli za njime nastojeći biti što tiši.

Čini se da su ti misli odlutale, mali rekao je stric Art dok su se vraćali kući. Upravo su se spuštali u dolinu rijeke Spoon. Nebo je bilo vedro, a lipanjska vrućina kao da je još ojačala, ili im se možda samo tako činilo nakon što su proveli nekoliko sati u suhoj i rashlađenoj knjižnici. Art je spustio prozore i toplije zrak ispunio unutrašnjost, iako je istodobno brujao i klimauređaj u Cadillacu. Pogledao je prema Duaneu. Mogu li ti ja kako pomoći?

Duane je oklijevao. Nekako mu se činilo da nije u redu da sve ispriповjedi. Ali zašto i ne bi? Sve, što je on učinio, bilo je traženje podataka o povijesti Old Centrala. Dok su prelazili most, Duane se zagledao u tamnu vodu, koja je vijugala prema sjeveru, dok su je zakrivale spuštene grane drveća, a zatim je pogledao strica. Zašto ne bi?

Ispriповjedio mu je sve o novinskim člancima, o zvonu Borgija, o Cellinijevim zapisima, koje je uspio pronaći u knjižnici. Kada je završio pripovijest, osjetio se nekako posramljen i iscrpljen, kao daje priznao nešto neugodno o sebi. Alije istodobno osjetio i olakšanje.

Stric Art neko je vrijeme zviždukao i nije progovorio ni riječi, dok je lupkao prstima po upravljaču. Činilo se kao da njegove plave oči ne promatraju cestu, već da se usredotočio na nešto drugo. Stigli su do zemljanog puta i stric Art skrenuo je desno. Usporio je da ih kamenje ne bi udaralo s donje strane, a i da bi ublažio poskakivanje po usječenim brazdama. Misliš li daje zvono još uvijek tamo? upitao je konačno. Tamo, u školi?

Duane je popravio naočale. Ne znam. Jj. za njega nikada nisam čuo, a ti?

Stric Art odmahnuo je glavom. Ne, tijekom svih ovih godina koliko ovdje živim, nisam nikada čuo za zvono. Istina, to je razdoblje samo od rata do danas. Tvoja je mama bila podrijetlom iz ovih krajeva. Svejedno, čuo bih barem nešto o zvonu daje ono dio opće kulture.

Stigli su do raskrižja okružne ceste broj 6 i ulice Jubilee College. Art je na trenutak zašutio. Živio je pet kilometara dalje niz pošljunčani put prema Jubilee Collegeu, ali prvo je morao odvesti Duanea kući. S lijeve strane, daleko ispred njih, krčma Crno drvo tek se nazirala ispod hrastova i brijestova. Ondje je već bilo nekoliko kamioneta, iako je tek bilo rano poslijepodne. Duane je namjerno skrenuo pogled, kako među njima ne bi ugledao i očev kamionet.

Znaš što, mali? dodao je Art. Raspitah ću se u gradu o tom zvonu. Provjerit ću da li neko od onih starih prdonja, koje poznajem, zna nešto o tome, A pogledat ću i da li u mojim knjigama ima podataka o toj proklesoj stvari. U redu?

Duaneovo se lice ozarilo. Misliš da možda imaš neku knjigu o tome?

Stric je slegnuo ramenima. Sve mi to više slični na mit nego na povijest. Oduvijek su me zanimale natprirodne pojave, volim ih razotkrivati. Pogledat ću što imam u knjigama o tome. Crowley i tome slično. Može?

Izvršno! uzviknuo je Duane i osjetio kao da mu je pao kamen sa srca.

Ipak je pogledao prema krčmi prije nego što su se spustili niz brdo. Očev kamionet nije stajao ispred Crnog drvetal. Možda od svega ovoga na kraju proiziđe sasvim dobar dan. Provezli su se pokraj groblja i Duane je pokraj stražnje ograde ugledao bicikle složene na hrpu. Možda su to bili Dale i škvadra i ako sada iziđe iz auta, mogao bi ih potražiti u šumi. Ali, odmahnuo je glavom, već je utrošio mnogo vremena, a na imanju su ga čekali poslovi.

Otac je bio kod kuće, trijezan, i radio je u vrtu, koji se prostirao na tridesetak ara. Lice mu je bilo osunčano, a ruke u plikovima, ali bio je dobre volje, pa je stric Art ostao na pivu.

Duane je natočio kokakolu i slušao ih kako se podbadaju.

Stric Art nije spomenuo zvono.

Kada je Art otišao. Duane je podvrnuo rukave svoje flanelske košulje, uzeo motiku i pridružio se ocu na njivi. Radili su satdva u prijateljskoj tišini, a kada su završili posao, oprali su se i odlučili nešto pojesti. Otac je otišao u radionicu da zalemi jednu od svojih naprava, a Duane je u kuhinji spremio hamburgere i rižu te skuhaio kavu.

Tijekom večere razgovarali su o politici. Otac je pripovijedao o tome, kako je radio za Adlaija Stevensona na prethodnim izborima. Ne znam što bih ti rekao o Kennedyju kazao je. Bit će kandidat svoje stranke, to je sigurno, ali ja nikad nisam imao povjerenja u milijunaše. Iako ne bi bilo loše da izaberu katolika, da malo smanji diskriminaciju u zemlji.

Pripovijedao je Duaneu o neuspješnoj kampanji Alfreda E. Smitha 1928. Duane je već čitao o tome. ali je pažljivo slušao i kimao glavom, sretan što je s ocem, koji je nakon dugog vremena bio trijezan i dobro raspoložen.

Tako mi se čini da su mali izgledi da katolik pobijedi na izborima završio je stari pripovijest. Sjedio je tako nekoliko sekundi i kimao glavom kao da provjerava ima li propusta u njegovoj analizi, a zatim ustao, raščistio stol, oprao suđe i ostavio ga da se suši.

Duane se zagledao kroz prozor. Prošlo je pet sati, nije bilo kasno, ali je sjena topole iza kuće već prelazila preko prozora. Postavio je ocu pitanje, koje ga je mučilo cijelo poslijepodne, dok je nastojao da mu glas zvuči vedro i prirodno. Izlaziš li večeras?

Otac je zastao. Para mu je zamaglila naočale pa ih je skinuo i obrisao u pregaču. Mislim da ne konačno je odgovorio. Moram nešto završiti u radionici, a mislim i da bismo mogli dovršiti onu partiju šaha, koju smo ostavili nedovršenu pa sad samo skuplja prašinu.

Duane je kimnuo. Bolje bi bilo da i ja završim poslove rekao je. popio kavu i odložio šalicu na stol. Otišao je u sušu, uzeo vjetro i tek tada sebi dopustio da se nasmiješi.

Iznenadni je napad završio potpunim uspjehom.

Iako je posljednjih desetak metara puta bilo prilično napeto, jer su puzali po blatnoj padini bez zaklona u kojem bi se mogli sakriti, ako bi McKownu ili Daysingeru slučajno palo na pamet da se okrenu i pogledaju preko grudobrana, Mike, Kev, Lawrence i Dale uspjeli su neprimjetno prevaliti cijeli put, unatoč tome što se Lawrence u jednom trenutku nervozno zahihotao. I kada su se konačno domogli vrha, zatekli su Gerryja i Boba kako gledaju na drugu stranu, sa zavidnim arsenalom gruda blata skupljenim na hrpi dva metra iza njih.

Mike je prvi bacio grudu i pogodio Boba McKowna u leđa, točno iznad pojasa. A zatim su se šestorica dječaka upustila u bitku prsa o prsa. Gađali su jedni druge blatom i istodobno pokušavali zaštititi vlastita lica, dok su ispaljivali projekte. Zatim su se počeli naguravati i hrvati na rubu stožastoga brežuljka.

Kevin, Daysinger i Dale prvi su pali i tklizali se niz šljunkovitu padinu dugu desetak metara.

Kevin se prvi uspio podići i otrčao je prema vrhu po municiju, ali ga je McKown gađao blatom, sve dok Mike nije s leđa prišao nižem dječaku i gurnuo ga, a nakon toga su se obojica otkotrljali u oblaku prašine.

Idućih petnaest minuta žestoko su se borili za kraljevstvo na vrhu brežuljka. Privremeno svrgnuti vladari otkotrljali bi se prema podnožju i odmah bi se počeli uspinjati ne bi li se ponovo izborili za vladajući položaj. Nakon što su doživjeli potpuni poraz, Daysinger i McKown povukli su se do ruba jezera i odatle počeli bacati grude blata, dok je želja za vlašću izazvala raskol u Mikeovim redovima pa se uskoro svatko borio za sebe.

Dale je dobio udarac grumenom zemlje u pleksus pa je tri minute, potpuno nesvjestan ratnih zbivanja oko sebe, sjedio i pokušavao

vao doći do zraka. A zatim je Mike, kotrljajući se niz padinu, udario glavom u kamen i razbio čelo. Rana nije bila duboka, ali je izgubio mnogo krvi. Daysinger je izvirió iz skloništa upravo u trenutku kada je prema njemu poletjela gruda bačena iz blizine i pogodila ga ravno u usta. Povukao se i glasno psovao u podnožju brda i minutudvije naokolo hodao sa šakama na ustima, sve dok nije bio siguran da nije izgubio nijedan zub. A zatim je obrisao blato s razbijene donje usnice i vratio se u borbu brade uprljane prašinom i krvlju. Kevin se nalazio neposredno iza svoga bivšeg vođe u trenutku kada se on sagnuo da podigne grudu blata i pritom je šakom tresnuo Kevina ravno u čelo. Akcija je prestala na trenutak, jer su ostali dječaci začuđeno promatrali Grumbachera. koji je iskoristio priliku za novu glupariju. Očima je razroko pokušavao gledati oko sebe, pa je počeo teturati i kružiti u sve manjim krugovima, sve dok mu se noge nisu zaplele pa je tresnuo na leđa i ukočeno kao leš otklizao se niz padinu. Svi su se smijali, pljeskali i gađali ga blatom. Lawrence je igru doveo do vrhunca.

Doživio je trenutak slave, jer je jedini ostao na vrhu brijega, dok su se ostali hrali u podnožju. Stao je navrh nasipa, visoko podigao ruke i viknuo. Ja sam kralj! Nastupio je trenutak tišine ispunjene poštovanjem, a zatim su uslijedile tri salve blatnih gruda. Barem šest ili sedam pogodilo je cilj. Lawrence je u posljednjem trenutku zaštitio lice, ali su se pri svakom pogotku s njegove odjeće podizali oblaci prašine, a na leđima i nogama ostajali tragovi kao da ga je pogodio rafal mitraljeza, dok mu jedan projektil s glave zbacio kapu.

Hej! viknuo je Dale, mašući ostalima da prekinu paljbu. Lawrence je ukočeno stajao i Dale je znao da, ne počne li plakati, to je znak da stvarno podnosi boli. Mališan se polako i dostojanstveno okrenuo, dok se s njega i oko njega još uvijek dizala prašina, a zatim je pao na lice.

U stvari, nije pao. Bacio se u zrak s elegancijom umirućeg labuda ili kaubojakaskadera i izveo premet preko glave prije nego što se srušio na tlo. Zatim je ponovo skočio i izveo još jedan salto mortale. Ruke i noge ležale su mu raširene na tlu i izgledale mrtvački mlitave. Ostali dječaci povukli su se, dok je letio i poskakivao prema njima prije nego se konačno spustio do ruba jezera i zaustavio, a jedna mu je ruka završila u vodi.

To je bilo stvarno.... uzviknuo je Kevin. Ostali su vrištali od oduševljenja.

Lawrence je ustao, malo počistio prašinu s kose i odjeće i duboko se naklonio.

Od tog su se trenutka, i tijekom nekoliko idućih sati. dok se po slijepodne pretvaralo u večer, dječaci ludo zabavljali. Naizmjenično bi se popeli na vrh brežuljka i puštali ostale da ih gađaju blatom. Smrt je obvezno uslijedila nakon svakog rafala.

Kevin je bio rođeni komičar, iako pomalo ukočen. Sličio je na starijeg glumca, koji je morao pasti na tlo nakon smrtonosnoga pogotka i obično je rukom pridržavao kapu dok je polako padao. Daysinger i McKown bili su najglasniji dok su se kotrljali niz padinu, što je bilo popraćeno nevjerojatnim stenjanjem, urlanjem i mrmljanjem. Mikeovo umiranje bilo je neobično elegantno, a i najduže je nepomično ležao nakon umiranja. Čak ga ni drugi rafal nije mogao prisiliti da se pomakne, dok on to sam ne bi poželio. Daleu su dječaci klicali za prvi pad na lice, iako je dobro ogulio nos dok je glavom orao padinu.

Ali Lawrence je ipak zadržao krunu. Njegov završni udarac sastojao se od teturanja unatrag, tako da im se na pola minute izgubio iz vida, pa su ostali već počeli gundžati i pitati se gdje je to malo derišće nestalo, da bi se zatim iznenada pojavio na vrhu strmoga brežuljka, ne u trku, nego u letu! Dalea je ova akrobacija tako presjekla daje ostao bez daha i srce mu je zastalo, kada se njegov mlađi brat bacio u zrak desetak metara iznad njih.

Prvo što mu je proletjelo glavom bilo je Isuse, stvarno će umrijeti, a odmah zatim i Mama će me ubiti.

Lawrence nije umro. Ne stvarno. Odskok je bio tako odvažan i snažan da ga je prebacio sve do jezerca, gdje je kameni rub promašio za desetak centimetara, a to je popratio pljusak, koji je vodom zalio McKowna i Kevina.

Taj je dio jezera bio najplići, dubok jedva metar i pol, i Dale je već vidio svog mlađeg brata kako se davi, jer mu se šiljata glava zabila u mulj na dnu. Skinuo je majicu i već je htio skočiti i pokušati ga spasiti, iako se dio njegovog mozga ve[^]zgrozio pri pomisli da će maloj nakazi morati davati disanje ustanausta, kada se Lawrence napokon pojavio na površini sa širokim krezubim osmijehom na licu. Za ovu je vratolomiju dobio pravi pljesak.

Sada su svi htjeli iskušati taj, kako gaje Kevin nazvao, skok smrti. Zatim je red došao i na Dalea, koji je to uspio izvesti nakon tri lažna starta, a i taj put samo zato, jer nije mogao odustati dok su ga svi ostali promatrali. Jezero mu se doimalo tako dalekim. Dale je završio šesti razred pa je imao duge noge, ali se, bez obzira

na te prirodne prednosti, morao jako zaletjeti preko stražnje strane brežuljka i odraziti se u pravom trenutku s bedema kako bi preskočio kameni rub jezera. Nikada mu ne bi palo na pamet da izvede tako nešto, zapravo nijedan od njih ne bi došao na takvu ideju, a sada se uvjerio da je to moguće. Duboko u sebi, uz dozu zavisti, osjetio je divljenje prema mlađem bratu i samoga je sebe iznenadio, kada se u četvrtom pokušaju odvažio i skočio.

Tih je nekoliko sekundi Dale Stewart letio, osjećajući se kao da lebdi deset metara iznad glava svojih prijatelja, i kao da je u razini vrhova malih planina, beskonačno daleko od jezera, koje je ležalo iza pojasa blata osušenog na suncu. A zatim je osjetio djelovanje gravitacije i počeo je padati. Dok je mlatarao rukama i nogama, kao da pokušava zaplivati u zraku, bio je siguran da će uspjeti, potom p: (puno siguran da neće. a zatim je uspio! Promašio je kamen za samo nekoliko centimetara i mlaka zelena voda poklopila gaje preko glave i ispunila mu nos. Nogama se odgurnuo od dna obraslog algama i ponovo izbio na zrak i svjetlost, vrišteći od čistog oduševljenja, dok su ostali dječaci vikali i pljeskali.

Kevin je bio posljednji na redu. Desetak je minuta pustio ostale da čekaju, dok je on nešto mrmljao i nakašljavao se, provjeravao smjer i jačinu vjetra, privezivao i odveztvao uzice na svojim tenisicarna. raščišćavao zaletišta } zatim se zaletio i odbacio poput topovske kugle. Odletio je najdalje od svih letača i skupljenih nogu skočio u vodu punih metar od obale, dok je rukom začepio nos. On je jedini među njima imao dovoljno pameti da skine traperice i majicu, tako 'hi je skočio satno u gaćicama i tenisicarna.

Kad je izronio na površinu, na licu mu je blistao širok osmijeh. Osi ili st: mu pljeskali, vikali i zatim bacili njegove hlače, majicu i čr>rape u j<*/ero. Izišao je gundajući nešto na njemačkom i jedva primijetio Lawrencea. koji je upravo skakao svoj šesti skok, koji je začinio punim premeiom prije nego je pljusnuo u vodu. Djeeaci su sada bili potpuno mokri i u natopljenim su tenisicarna. koje su šljapkale i šistale od vode, jurili kamenolomom, a zatim su otišli plivati na dublji kraj jezera i skakali s tri metra visokoga grebena. Obično se tu nisu kupali, jer je bilo previše zmija otrovnica pa im to roditelji nisu dopuštali, i obično bi ih netko vozio do Hartleyjevog jezera na putu za Oak Hill, što je ovu zabavu u kasno poslijepodne učinilo još sladom.

Nakon kupanja, punih sat vremena sušili su se na obali. Dale je čak i zadrijemao i probudio se uz trzaj, a zatim su se podijelili u grupe i odlučili ponovo igrati skrivača u šumi. Mike se počeo smijati kada je vidio dječake s kojih je visjela odjeća, osušena u najrtevjerojatnijim oblicima. Tko ide sa mnom? Pratile su ga Lawrence i McKown. Dale. Gerry i Kev dali su im pet minuta prednosti, što je otprilike bilo vrijeme potrebno da se lagano izbroji do tri stotine, prije nego što su za njima krenuli u potragu. Prešutnim sporazumom Dale je znao da se ni Mike ni Lawrence neće sakriti u neki od njihovih tajnih logora. idućih sat i po! trčali su šumom i pašnjacima, mijenjali sastave ekipa kako im je padalo na pamet, povremeno zastajali da popiju vodu iz boce. koju je Bob McKown nosio sa sobom i punio u jezeru, iako njezina zelenkasta boja Kevinu baš i nije bila po volji. Naposljetku su dan završili trčkanjem i šetnjom duž prvog kilometra Ciganskog prolaza sjužne strane kamenoloma. Bicikle su pronašli na mjestu na kojem su ih i ostavili, pokraj stražnje ograde groblja. Sunce je bilo blještava crvena kugla, koja je poput balona lebdjela na zapadom nebu. tik iznad kukuruznih polja staroga Johnsona. Zrak je bio gust i težak od večernje izmaglice, peludi, prašine i vlage, ali nebo je izgledalo beskrajno i prozirno, dok se njegovo plavetnilo spremalo promijeniti nijansu u sumrak. Tko zadnji stigne do Crnog drveta. peder je! zaurkao je Gerry Daysinger i prvi pojurio prašnjavim putem od nabijenog šljunka, koji je u podnožju brda polako tonuo u sjenu. Ostali su počeli vikati i jurnuli su za njim. uz zaglušujuću buku spustili se niz brdo i u punoj brzini uletjeli u tamu u dolini, dok im je prohladni zrak. koji je lebdio nad potokom, prostrujao kroz kosu, a zatim su. stojeći na biciklima, snažno okretali pedale ne bi li se što brže popeli uz strminu. Da im je iz pravca krčme naišlo neko vozilo, morali bi se baciti s puta. Pritom bi zasigurno ogulili koljena i uništili hlače, ali nije ih bilo briga. Žustro su okretali pedale, a dovikivanje je utihnulo, jer su ipak pokušali sačuvati dah za posljednjih dvadeset metara puta. Svi su dahtali i stenjali kada su stigli do zaravni na kojoj se nalazila krčma. Mike je pobijedio. Okrenuo se i široko osmjehnuo prije nego što je ponovo pognuo glavu i nastavio utrku prema ulici Jubilee College, koja se nalazila nekoliko stotina metara dalje.

Malo su usporili kada su skrenuli na zapad, prema Elm Havenu. Vozili su se usporedno po trojica u dvije grupe. Lawrence je prvi pustio ručice upravljača i zavalio se. a ruke je prekrižio na grudima. Ostali su pratili njegov primjer i nastavili su kliziti između zidova kukuruza.

Dale se čak nije niti okrenuo, dok su prolazili pokraj mjesta na kojem je ograda bila popravljena nakon nesreće, koja se gotovo dogodila Duaneu. Tragovi kamionskih kotača i nadalje su se jasno raspoznavali pokraj puta. a kukuruz je bio uništen čak nekoliko metara iza ograde, ali Dale to nije primjećivao. Gledao je na zapad i prema suncu, koje se doimalo poput krune kroz krošnje Elm Havena. Bio je umoran, sve gaje boljelo. Imao je desetak modrica, nekoliko istegnutih mišića i bezbroj ogrebotina na rukama i nogama. Osjećao je kako ga grebe grubi traper nakon sušenja na suncu, dehidrirao jt u tolikoj mjeri da su mu ispucale usnice i u glavi mu je sijevalo, a bio je i užasno gladan, jer je zadnji put pošteno jeo za doručkom, prije otprilike trinaest sati. Ali osjećao se predivno!

Činilo se da je toga dana nestalo teškog osjećaja tame, koja se prikrada, i noćnih mora, svega što ga je tištilo otkako je završila školska godina. Strah od C. J. i njegove puške također je izbljedio. Bilo mu je drago što su se Mike i ostali prešutno složili da odustanu od cijele te stvari u svezi s Tubbyjem i Old Centralom. Ljeto je bilo upravo onakvo kakvo je i trebalo biti.

Šestorica dječaka ponovo su zgrabila ručice svojih upravljača, kada su s pošljunčane staze prešla na još uvijek topli asfalt Prve avenije. Dale je ugledao drveće ispred Mikeove kuće, koja je stajala na uglu, i na trenutak je, iza igrališta i gradskog parka, ugledao i stražnju stranu svoje kuće.

McKown i Daysinger mahnuli su im i nastavili put dalje, nestrpljivi da što prije stignu onamo kamo su pošli. Dale, Kev, Mike i Lawrence lagano su se vozili posljednjih pedeset metara do polumraka pod krošnjama najstarijeg drveća u Elm Havenu.

Dale je osjećao sreću, kada je na rastanku mahnuo Mikeu i polako produžio put prema svojoj kući. Ljeto je trebalo biti baš takvo. I bit će.

Dale nikada prije nije toliko pogriješio.

ČETRNAESTO POGLAVLJE

Duaneov otac ostao je trijezan do kraja nedjelje. To nije bio njegov osobni rekord, ali je prvih tjedan dana dječakovih praznika učinilo mnogo ljepšim. U četvrtak, devetoga lipnja, dan nakon što su bili u Sveučilišnoj knjižnici u Bradleyju, javio se stric Art i ostavio Duaneu poruku da je krenuo u potragu za zvonom, da se ništa ne brine i da će on već nešto pronaći. Ponovo je nazvao kasnije te večeri i izvijestio dječaka o tome daje zvao gradonačelnika Elm Havena Rossa Cattona, ali da se on, kao i ostali s kojima je Art bio razgovarao, nije mogao sjetiti nikakve priče o zvonu. Čak se raspitivao i kod gospođice Moon, kr.jižničarke, koja je pak pitala svoju majku. Javila mu se nešto kasnije i kazala da je njezina majka samo odmahivala glavom, jer ju je pitanje bilo neobično uzrujalo. Naravno, dodala je, da u posljednje vrijeme njezinu majku lako uzrujaju mnoge stvari. Iste je večeri otac pošao u supermarket, a Duane je samo zadržavao dah, jer nije bio siguran je li doista krenuo u kupovinu i hoće li se vratiti. Stari je došao kući trijezan i, dok su zajedno slagali brašno i konzerve na police, rekao mu je: Ah. da. Čuo sam od gospođe O'Rourke da su jučer uhitili nekoga iz tvog razreda. Duane je zastao u pola pokreta, dok je* u desnoj ruci držao veliku tešku konzervu graha. Drugom je rukom namjestio naočale. Da?

Otac je potvrdno kimnuo, ovlažio jezikom usne i počeošao se po licu. baš kao kada je bio trijezan, a trebao je izreći nešto neugodno. Aha. Nekoga po imenu Cordie. Gospođa O'Rourke mije rekla da je ta mala bila godinu dana starija od njezinog sina. Mikea. Pogledao je Duanea. To znači da je bila vi tvom razredu, nije li tako? Duane je kimnuo.

Dobro nastavio je otac nije baš uhićena. Barneey ju je uhvatio dok je hodala gradom s napunjenom puškom. Oduzeo joj je oružje i zatim je poslao kući. Nije mu htjela reći što je namjeravala tom puškom, osim da to ima nekakve veze s njezinim bratom Tubbyjem. Ponovno je protrljao obraze i kao daje bio iznenađen samim sobom, jer se obrijao tog dana. Zar Tubby nije onaj klinac što je nedavno zbrisao?

Jest. Duane je nastavio slagati konzerve.

Znaš li ti zašto bi njegova sestra uhodila gradom s napunjenom puškom?

Duaneje ponono zastao. Koga je uhodila?

Otac je slegnuo ramenima. Nellie O'Rourke mi je rekla da je ravnatelj, kako se ono zove, gospodin Roon, nazvao Bareneyja i požalio se. Rekao je da se oko škole i ispred zgrade, u kojoj se nalazi njegov unajmljeni stan, mota djevojčica s puškom. Zašto bi to neka klinka napravila?

Duane je kimnuo glavom. Shvatio je daje otac bio radoznao i da je čvrsto odlučio tu stajati i promatrati ga sve dok od njega ne dobije komentar. Složio je sve konzerve u ormarić, okrenuo se prema starom i, dok je i dalje stajao na stolcu, rekao je: Cordie nije loša, ali je malo luckasta.

Stari je stajao još neko vrijeme i kimao glavom, kao da pokušava prihvatiti takav odgovor, a zatim je otišao u radionicu.

Duane je u petak ponovo otišao u Oak Hill, ali je ovaj put bio ustao u zoru kako da bi se mogao vratiti još tijekom jutra. Namjeravao je usporediti novinske članke i knjige sa svojim bilješkama s Bradlevja. ali nije našao ništa novo. Jedino je pronašao članak o domjenku u čast zvona, koji je objavljen u New York Timesu 1876. Članak je bio zanimljiv i dokazivao da se za zvono znalo i izvan Elm Havena.

Od gospode Frazier. knjižničarke. pokušao je dobiti telefonski broj AshlevMontagueovih i objasnio joj kako su mu za dovršavanje školskoga projekta potrebne knjige povijesnoga društva, koje su oni poslali obitelji, ali mu je ona odgovorila da ne zna njihov broj. Bogataške obitelji ne objavljuju svoje brojeve u telefonskim imenicima, u što se Duane već uvjerio, ili je to vrijedilo barem za ovu bogatašku obitelj. Zatim gaje gospođa Frazier štipnula za obraz i rekla mu:

Uostalom, školski praznici nisu za to da ih provedeš u izradi školskoga projekta. Hajde, briši, iziđi malo na sunce, odjeni tanju odjeću i kreni na igralište. A trebao bi dopustiti da te majka odijeva. Pa danas je više od trideset stupnjeva!

Da, gospođo rekao je, popravio naočale i izašao. Stigao je kući upravo u vrijeme kada je stari tovario četiri svinje pa mu je pomogao i zatim su ih odvezli na tržnicu u Oak Hillu. Uzdahnuo je dok je promatrao kako se ponavljaju predjeli, po kojima je nedavno četiri sata hodao, a sada su cijeli put prevalili za samo deset minuta vožnje. Sljedeći put provjerit će očeve planove prije nego se odluči krenuti pješice. Na besplatnoj projekciji u subotu u parku prikazan je Herkules, stari film koji je gospodin AshleyMontagueu očito preuzeo iz jednog od tri kina na otvorenom, koje je držao u Peoriji. Duane je rijetko odlazio na filmske predstave iz istog razloga zbog kojeg su stari i on rijetko uključivali

televizor, iako su ga imali, prvenstveno zato što su knjige i radioemisije smatrali mnogo ugodnijima za maštu, nego što su to bili filmovi i televizijske emisije. Ali Duane je volio talijanske filmove sa snagatorima. U načinu sinkronizacije bilo je nešto što gaje privlačilo: glumac bi dvije minute micao usnicama kao lud, a na kraju bi se začulo samo nekoliko zvukova s audiovrpce. Osim toga, negdje je pročitao daje neki starčić u rimskom filmskom studiju sam proizvodio sve zvučne efekte za te filmove, zvuk koraka, borbu mačevima, topot konja, erupcije vulkana, baš sve, i bio je oduševljen tom idejom.

Ali te je subotnje večeri krenuo u grad sasvim drugim poslom. Nadao se da će uspjeti razgovarati s gospodinom AshleyMontagueom, a to je bilo jedino mjesto za koje je znao da ga može naći.

Mogao je zamoliti oca da ga odveze do grada, ali on se nakon večere bio posvetio jednom od strojeva za učenje, a Duane nije želio izazivati sudbinu prijedlogom da odu u grad i prođu pokraj Carlove taverne. Otac nije niti podigao pogled s lemilice, kada mu je Duane rekao kamo ide. U redu odgovorio je, dok mu je lice bilo zamagljeno pramenovima dima, koji su se dizali s kontrolne ploče ali nemoj se noću vraćati kući pješice.

Dobro složio se Duane i razmišljao o tome kako je otac zamislio da će se vratiti kući.

Pokazalo se da ipak nije morao proći cijeli put pješice. Upravo kada je bio prolazio ispred kuće Daleova ujaka Henryja, kamionet s ujakom Henryjem i ujom Lenom izašao je iz dvorišta na cestu.

Kamo si se uputio, dečko? ujak Henry znao je Duaneovo ime, ali je imao običaj svakog muškarca mlađeg od četrdeset godina oslovljavati s dečko. •>

U grad, gospodine.

Pošao si u kino?

Da, gospodine.

Hajde, upadaj, dečko.

Ujna Lena otvorila mu je vrata starog kamioneta i Duane se uvukao u kabinu. Bilo je prilično tijesno.

Mogu ja i odostraga ponudio se, svjestan da je zauzeo pola tapeciranoga sjedišta. Ne lupetaj rekao je ujak Henry. Ovdje je udobnije. Držite se.

Kamion se, štekćući kroz tamu, spustio niz padinu brijega i uspeo na vrh sljedećeg brda, na kojem se nalazilo groblje.

Vozi desnom stranom, Henry napomenula mu je ujna Lena. Duane je pretpostavljao da je ujna to govorila svaki put kada bi tuda prolazili, a što se događalo kad god bi išli u grad ili gotovo bilo kamo drugdje. A koliko je to puta bilo tijekom šezdeset godina? Milijun?

Ujak Henry poslušno je kimnuo, ali je nastavio voziti sredinom ceste. Pa neće on ni zbog koga mijenjati navike. Ovdje gore na brdu bilo je svjetlije, iako je sunce bilo zašlo prije dvadeset minuta. Kamion je još glasnije štektao dok se probijao izlokanim putem na vrhu brda. a zatim je još jače zaurao i spustio se kroz mrak pod krošnjama Rijeke leševa. Krijesnice su treperile u šumi koja ih je okruživala. Raslinje duž puta bilo je prekriveno jednodnevnim slojem prašine i sličilo albinomutantima. Duaneu je bilo drago što je našao prijevoz.

Dok su prolazili pokraj vodotornja, iskosa je pogledao Henryja i Lenu Nyquist. Prevalili su sedamdesetu godinu života, bili su Daleovi praujak i praujna, njegovi rođaci s majčine strane, ali svi u okrugu Creve Coeur zvali su ih ujak Henry i ujna Lena. Bili su lijep par i, kao i svi Skandinavci, ništa nisu od te ljepote izgubili starenjem. Ujnina je kosa bila sijeda, ali gusta i duga, a lice joj je, iako izborano, bilo čvrsto i imalo zdravu rumenu boju. Oči su joj bile vrlo bistre. Ujakova se kosa nešto prorijedila, ali šiške su mu i dalje padale niz čelo pa je uvijek imao vragolast izraz, koji se može opisati jedino kao lice malog fakina koji zna da će ga uskoro stići kazna.

Duaneu je stari pričao da je ujak Henry pravi gospodin staroga kova, iako je volio uz pivo pripovijedati proste pričice.

Jesu li te ovdje gotovo pregazili? upitao ga je ujak Henry i pokazao na dio polja na kojem su se još uvijek vidjeli tragovi.

Da, gospodine odgovorio je.

Drži obje ruke na upravljaču, Henry upozorila ga je ujna Lena.

Jesu li uhvatili tog tipa?

Duane je uzdahnuo. Nisu još, gospodine.

Ujak Henry je prezirno otpuhnuo. Kladam se pet prema jedan daje to bio onaj vražji Van Syke. Sunce li mu...

Primijetio je ujnin pogled pun prijekora.

Taj majmun nikada ni za što nije valjao, pogotovo ne za domara u školi, pa čak ni za pomoćnika na groblju. Iz naše se kuće tijekom cijele zime i velik dio proljeća vidi groblje, i tog tipa, toga Van Syka, nikad nema tamo. Groblje bi sasvim zaraslo u korov i postalo ruševno da jednom mjesečno ne dolaze dragovoljci iz Svetog Malachyja.

Duane je samo kimao, jer nije želio ništa reći o toj temi.

Šuti, Henry upozorila ga je ujna Lena tiho. Mali Duane zasigurno nije raspoložen za tvoje blebetanje o gospodinu Van Sykeu.

Okrenula se prema dječaku i pomilovala ga po licu svojom grubom izbornom rukom. Žao nam je zbog tvog psa, Duane. Sjećam se da sam išla s tvojim tatom u uzgajivačnicu kako bih mu pomogla izabrati štene još prije tvog rođenja. Bio je to dar tvojoj mami.

Duane je opet samo kimnuo i pogledao prema gradskom igralištu, koje im je bilo s desne strane i počeo ga vrlo pomno proučavati, kao da ga nikada dotad nije bio vidio.

Glavna je ulica bila zakrčena. Parkiralište je već bio prepuno ukoso nanizanih automobila, a obitelji su se hrpimice kretale prema tribinama u parku, noseći pokrivače i košare pune hrane. Grupa ljudi sjedila je na ogradi pred Carlovom tavernom i glasno razgovarala, držeći boce piva u rumenim rukama. Zbog gužve, ujak Henry morao je parkirati čak kod supermarketa. Starac je gundao i žalio se što mora sjediti u stolcima na rasklapanje, koje su ponijeli. On bi bio radije ostao u kamionu i umišljao si da se nalazi u pravom otvorenom kinu za automobile.

Duane im je zahvalio na vožnji i požurio se prema parku. Već je bilo dosta kasno i uskoro je trebalo početi prikazivanje filma pa je znao da neće moći provesti mnogo vremena s gospodinom AshleyMontagueom, ali nadao se da će ga uhvatiti barem na minutu.

Dale i Lawrence nisu planirali poći u kino, ali njihov je otac bio kod kuće, jer je, kao rijetko kada, bio uzeo slobodnu subotu. Osim toga, na televiziji su se prikazivale samo beskrajne reprize, a i otac i majka željeli su ići u park. Ponijeli su pokrivač i veliku vrećicu kokica pa se kroz meku tamu subotnje večeri, uputili prema centru grada. Dale je primijetio nekoliko šišmiša, koji su letjeli uokolo, ali bili su to samo šišimiši. Prošlotjedna noćna mora doimala mu se kao davni san.

Gužva je bila veća nego obično. Zelenilo trSvnjaka istočno od tribina i neposredno ispod platna, gotovo da se nije vidjelo od pokrivača, pa je Lawrence požurio zauzeti mjesto ispod velikoga hrasta. Dale je pogledom tražio Mikea, ali se zatim sjetio da je on, kao i svake subote, ostao s bakom.

Kevin i njegova obitelj nikada nisu dolazili na besplatne projekcije, jer su imali televizor u boji, jedan od dva u gradu. Drugi je bio u vlasništvu obitelji Chucka Sperlinga.

Dale je ugledao Duanea McBridea, koji se penjao na tribine neposredno prije gašenja svjetla i početka prvoga crtanoga filma. Rekao je nešto roditeljima i potrčao preko parka, iako je više preskakao ispružene noge i parove tinejdžera, opružene u travi, nego što je stvarno trčao. Stigao je do najviše stepenice tribine, koja je bila rezervirana samo za gospodina AshleyMontaguea i kinooperatera kojeg je ponekad dovodio. Zaustio je da bi se javio Duaneu, ali je upravo vidio kako krupni dječak razgovara s milijunašem pokraj projektora. Dale se naslonio na ogradu i tiho slušao njihov razgovor.

A što bi ti radio s takvom knjigom, kad bi ona stvarno postojala? čuo se glas gospodina AshleyMontaguea. pokraj njega je mladić s leptir kravatom upravo bio završio priključivanje zvučnika i pripremao vrpce s crtanim filmovima. Duane se doimao poput široke siluete pokraj gradskoga dobročinitelja.

Kao što sam rekao, radim na školskom projektu o povijesti škole Old Central. Nema škole preko ljeta, sinko rekao je milijunaš i okrenuo se prema pomoćniku. Kimnuo mu i filmsko platno obasjala je svjetlost. Ljudi na travnjaku, kao i u kamionima i automobilima, glasno su odbrojavali od deset do jedan, dok je brojač treperio na platnu. Počeo je crtić o Tomu i Jerryju. Pomoćnik je izoštrio sliku i prilagodio glasnoću.

Molim vas, gospodine rekao je Duane i približio se milijunašu. Obećavam da ću pažljivo postupati s knjigama i vratiti ih neoštećene. Trebam ih samo zato da dovršim prikupljanje podataka.

Gospodin AshleyMontague sjeo je na stolac na rasklapanje, koji mu je uprao bio donio pomoćnik. Dale mu nikada prije nije bio tako blizu. Uvijek gaje zamišljao kao mladića, ali na svjetlosti projektora i njegovu odbljesku s platna, vidio je da milijunaš ima barem četrdeset godina. A možda i više. Zbog leptir kravate i

šminkerskoga odijela izgledao je starije. Te je večeri nosio laneno odijelo, koje je gotovo svijetlilo u predvečerju.

Prikupljanje podataka zakikotao se gospodin AshleyMontague. Koliko ti imaš godina, sinko? Četrnaest?

Za tri tjedna napunit ću dvanaest odgovorio mu je Duane. Dale nije znao daje rođendan njegova prijatelja u srpnju.

Dvanaest ponovio je milijunaš. Dvanaestogodišnjaci ne istražuju i ne prikupljaju podatke, dragi moj. Potraži to, što ti treba za projekt, u knjižnici.

Već sam bio ondje, gospodine reče Duane.

Iako mu se Duane obraćao s gospodine, Dale nije u Duaneovom tonu čuo poniznost. Zvučalo mu je to kao razgovor dvojice odraslih ljudi.

Nisam ondje našao nužne podatke. Knjižničarka u Oak Hillu rekla mi je da je ostala građa povijesnoga društva oporučno ostavljena vašoj obitelji. Učinilo mi se da su ti dokumenti javno dobro. A tražim je na samo nekoliko sati, kako bih dobio mogućnost pregledati građu koja se odnosi na Old Central.

Gospodin AshleyMontague prekrizio je ruke i promatrao platno na kojem je Tom jurio za Jerryjem. Ili je to bilo obrnuto? Dale

nikako nije mogao zapamtiti koji je od njih dvojice Tom, a koji Jerry.

A što je zapravo tema tog tvog rada? upitao je naposljetku milijunaš.

Duane je duboko udahnuo. Zvono Borgija konačno je odgovorio. Ili se barem tako Daleu učinilo. Riječi su se gotovo izgubile u eksploziji na filmskom platnu.

Gospodin AshleyMontague skočio je naglo sa stolca, zgrabio Duanea za ramena, pustio ga i povukao se kao da mu je neugodno. Tako nešto ne postoji začuo je Dale riječi, koje su se miješale sa zvukom mitraljeza, koji je dopirao iz zvučnika.

Duane je potom nešto rekao, što se nije čulo od zaglušujuće eksplozije divovske petarde pod mačjom zadnjicom. Čak se i gospodin AshleyMontague morao nagnuti da bi čuo dječakove riječi.

Ono je doista postojalo govorio je milijunaš, kada se Dale mogao ponovo uključiti u njihov razgovor ali je davno uklonjeno. Prije nekoliko desetaka godina. Čak mi se čini da je to bilo prije Prvoga svjetskog rata. I, naravno, bilo je lažno. Mog djeda su preveslali, mislim da se tako kaže. Nasamarili. Prevarili.

Da, upravo mi nedostaju takvi podaci, to mi je potrebno kako bih dovršio projekt rekao je Duane. Inače ću predati pismeni rad u kojem ću morati napisati da je lokacija tog zvona do danas ostala nepoznanicom.

Gospodin Ashley Montague nervozno je šetao iza projektora.

Crtani film je završio i pomoćnik je žurno stavljao vrpce s kratkim propagandnim izvješćem pod naslovom Dvadeseto stoljeće s temom o širenju komunizma. Vijesti je čitao Walter Cronkite. Dale je gledao crnokosog spikera, koji je sjedio za stolom. Kratko izvješće bilo je erobijelo Dale je to vidio prošle godine na posebnom predavanju u školi. Karte Europe i Azije iznenatna su se zacrnjele, dok se bauk komunizma širio, strelice su prekrile Istočnu Europu, Kinu i još neka mjesta kojima Dale nije znao imena.

Nema tu nikakve nepoznanice prasnuo je gospodin Ashley Montague. Sada se svega sjećam. Djedovo su zvono skinuli i spremili ga negdje početkom stoljeća. Mislím da čak nije moglo niti zvoniti zbog pukotina koje su se pojavile. Odvukli su ga i pretopili, a materijal upotrijebili u vojne svrhe početkom Prvoga svjetskog rata.

Zaustavio se. okrenuo leđa i ponovo sjeo, kao da je time htio pokazati da razgovor smatra završenim.

Bilo bi izvrsno kada bih mogao navesti te citate iz knjige i možda čak fotografirati nekoliko starih slika za svoj projekt nastavio je Duane. Milijunaš je uzdahnuo kao daje komentirao širenje mora komunističke dominacije na platnu. Glas Waltera Cronkitea

odzvanjao je istom glasnoćom kao i nedavni zvući borbe Toma i Jerryja.

Mladiću, ne postoji nikakva knjiga. Ono, što sam oporučno dobio od doktora Priestmanna, samo je gomila nepovezanih, nabacanih i neobilježenih papira. Bilo je nekoliko prepunih kutija, ako se dobro sjećam. Uvjeravam te da ih nisam zadržao.

Možete li mi reći kome ste ih dali? upitao je Duane.

Nisam ih nikome dao! odgovorio je gospodin Ashley Montague, glasom koji je bio na rubu vikanja. Spalio sam ih. Podupirao sam istraživanja dobrog profesora, ali od njih nisam imao koristi. Uvjeravam te da ne postoji nikakva misteriozna knjiga, koja bi ti pomogla da završiš rad. I možeš navesti moje riječi u svom radu, mladiću. Zvono je bilo greška. Jedna od mnogih skupih i beskorisnih stvari, koje je djed

dovukao s medenog mjeseca u Evropi. Zvono su odvukli iz Old Centrala nekako početkom stoljeća i prebacili ga u neko skladište, negdje u Chicagu, ako se dobro sjećam, i pretopili ga u metke ili tako nešto 1917 . kada smo se uključili u rat. I to je to.

Antikomunistički propagandni materijal je završio, pomoćnik je žurno stavljao prvu rolu Herkulesa, a nekoliko glava se okrenulo i pogledalo prema tribini, jer je glas gospodina AshleyMontaguea odzvanjao kroz tihi noć.

Kad bih samo mogao... zaustio je Duane.

Nema samol prosiktao je milijunaš. Nema više razgovora, mladiću. Nema zvona. I to je to.

Pokazao je prema stubištu pokretom ruke, koji se Daleu učinio prilično ženstvenim. Drugim je pokretom pozvao pomoćnika. Film samo što nije počeo i gomila na travnjaku ponovo je odbrojavala. Duane je dobro promotrio čovjeka podvrnutih rukava, visokog najmanje metar i osamdeset. Taj je čovjek mogao biti butler, tjelohranitelj ili vratar iz jednog od kina gospodina AshleyMontaguea. Duane je slegnuo ramenima, okrenuo se i polako se počeo spuštati niz stepenice, mnogo sporije no što bi to učinio Dale daje netko tako vikao na njega. Shvatio je da ga nitko nije niti primijetio u tamnom uglu tribine, ali se ipak odlučio vratiti pa se tiho provukao ispod ograde i skočio na travu, s visine od dva metra, i gotovo je skočio na ujaka Henryja i ujnu Lenu.

Potrčao je pokušavajući dostići Duanea, ali debeli je dječak izašao iz parka i zviždući hodao niz Široku aveniju, s rukama u džepovima, očigledno se uputivši prema ruševinama kuće Ashleyjevih, dvije ulice južnije. Dale se više nije bojao noći, ta gaje glupost prošla, ali ipak nije baš želio šetati po mraku ispod starih brijestova. Osim toga, začuo je glazbu i sinkronizirane dijaloge iza sebe, a svakako je želio pogledati Herkulesa.

Okrenuo se prema parku i pomislio da ce, ako i ne uspije porazgovarati s Duaneom te večeri, to učiniti, bilo kad tijekom sljedećih nekoliko dana. Nije mu se nimalo žurilo. Bilo je ljeto.

Duane je koračao Širokom avenijom, previše uzbuđen da bi mogao pratiti film o Herkulesu. Krošnje su bacale tešku sjenu na ulicu, a granje zaklanjalo ulične svjetiljke. Na sjeveru se nalazio niz malih kuća s neuređenim travnjacima, koji su se nastavljali jedan na drugi i prelazili u korov na mjestima na kojima je pruga

blago skretala na jug i nestajala iza kukuruznih polja, a tu je završavala i ulica. Na kraju te mračne ulice jedina je kuća bilo imanje Ashleyjevih, koje su ljudi još uvijek zvali kućom AshleyMontagueovih.

Pogledao je niz zavojiti put, koji je sada sličio tunelu zbog neodržavane živice i krošanja, što su se nisko spuštale nad njim. Od kuće nije ostalo mnogo, ostaci dva stupa, koji su se crnjeli od čade, tri dimnjaka i nekoliko pocrnjelih greda, koje su se srušile u podrum prepun štakora. Duane je znao da su Dale i ostali voljeli igru u kojoj su se morali sjuriti niz taj tunel, zatim proći ispred glavnoga ulaza i bez usporavanja ili zaustavljanja dodirnuti stupove ili stubište kuće. Ali sada je bio potpuni mrak, tako da ni krijesnice nisu mogle osvjetliti gusto šiblje tunela. Čak su i buka i svjetlost iz kinoparka, dvije ulice iza njega, bili prigušeni krošnjama.

Nije se bojao mraka. Ne baš. Ali te se noći zapravo nije želio spustiti tim tunelom. Počeo je zviždati pa se okrenuo i krenuo ka jugu pošljunčanim putem, koji se spajao s novim ulicama, gdje je živio Chuck Sperling.

Iza njega, u tami na mjestu na kojem je prilazni put bio gotovo potpuno obrastao raslinjem, nešto je uskomešalo lišće i zanjihalo grane, a zatim je zaobišlo davno zaboravljenu fontanu skrivenu među grmljem i ruševinama.

PETNAESTO POGLAVLJE

Nedjelja dvanaestoga lipnja bila je topla, ali je zbog izmaglice nebo bilo slično izvrnutoj sivoj zdjeli. U osam ujutro temperatura je iznosila dvadeset pet stupnjeva, a do podneva se popela na trideset. Otac je rano ustao i otišao u polje, pa je Duane odgodio čitanje New York Timesa, nakon što posvršava poslove. Dok je koračao između gredica graha iza suše i čupao mladice kukuruza koje su tu zalutale, ugledao je automobil, koji je skretao prema njihovoj kući. Najprije je pomislio na strica Artu, ali je odmah shvatio da je ovaj automobil manji. Tada je na krovu ugledao crveno rotacijsko svjetlo.

Duane se vratio s njive i obrisao lice raskopčanom košuljom. To nije bio Barneyjev automobil. Na vozačevim je vratima ugledao natpis ispisan zelenim slovima: ŠERIF OKRUGA CREVE COEUR. Iz automobila je provirio čovjek mršava preplanula lica, dok su mu oči bile skrivene iza pilotskih naočala za sunce, i upitao ga je: Je li tu gospodin McBride. sinko?

Duane je potvrdno kimnuo glavom, otišao do ruba njive, stavio dva prsta u usta i glasno zazviždao. Vidio je u daljini siluetu svoga oca, koji je zastao, osvrnuo se i krenuo prema njima. Duane je gotovo čuo kako Wittgenstein dašće dok trči iz suše.

Šerif je izišao iz automobila. Visok čovjek, primijetio je Duane, barem metar devedeset, možda i više. Na glavu je nataknuo šešir široka oboda pa je Duanea njegova cjelokupna pojava, visina, četvrtasta čeljust, sunčane naočale, opasač s pištoljem i kožne čizme, podsjetila na plakate kojima su pozivali muškarce na regrutaciju. Njegova je veličanstvena pojava bila pomalo narušena polukružnim mrljama znoja pod pazuhom.

Nešto nije u redu? upitao je Duane. jer se zabrinuo da mu je možda gospodin Ashley Montague natovario policiju na vrat zbog njegova ispitivanja. Milijunaš je prethodne večeri bio očito uzrujan, a Duane ga više nije vidio, kada se vratio po ujaka Henryja i ujnu Lenu.

Šerif je kimnuo. Bojim se da imaš pravo, sinko.

Duane je stajao i osjećao kako rnu znoj curi niz lice, dok se otac probijao posljednjih deset metara kroz njivu.

Gospodin McBride? upitao je šerif.

Stari je kimnuo i obrisao znoj s lica maramicom, koja mu je ostavila blatnjavu prugu preko neobrijana obraza. Ja sam. Ako je ovo zbog onog prokletog telefona, lijepo sam rekao gospodi Bell...

Nije, gospodine. Dogodila se nesreća.

Otac se skamenio kao da ga je netko tresnuo po sredini lica. Duane je promatrao očevo lice, uočio je daje na trenutak oklijevao, a zatim je nestao taj izraz nesigurnosti.

Samo je jedna osoba stavila očevo ime na karticu za slučaj nesreće.

Art! rekao je stari. To nije bilo pitanje. Je li mrtav?

Da, gospodine.

Šerif je namjestio naočale u gotovo istom trenutku kada je i Duane srednjim prstom podigao svoje.

Kako? upitao je otac. Njegove oči kao da su se pokušavale usredotočiti na nešto što se nalazilo u poljima iza šerifovih leđa. Ili ni na što.

Prometna nesreća. Prije otprilike sat vremena.

Gdje? Otac je lagano kimao glavom, kao da prima očekivane vijesti. Na isti je način kimao kada je slušao vijesti na radiju ili pripovijedao o korupciji među političarima.

Ulica Jubilee College rekao je šerif čvrstim, ali ravnim glasom, baš kao što je zvučao očevo. Most na Kamenjoj rijeci. Oko tri kilometra od...

Znam gdje je taj most prekinuo ga je otac. Art i ja nekoć smo išli onamo kupati se.

Očima je konačno uspio uhvatiti neku čvrstu točku, a zatim se okrenuo prema Duaneu, kao da želi nešto reći ili učiniti. Umjesto toga, samo se ponovo okrenuo prema šerifu i upitao ga: Gdje je sada?

Uklanjali su tijelo kada sam krenuo ovamo odgovorio mu je šerif. Odvest ću vas, ako želite.

Otac je kimnuo i sjeo na suvozačevo sjedište. Duane je uskočio na stražnje.

Ovo je samo ružan san, pomislio je dok su prolazili pokraj imanja ujaka Henryja. Popeli su se uz najbliže brdo pri brzini od barem stotinu na sat i projurili pokraj groblja, a Duane je gotovo udario glavom u strop šerifova automobila, kada su se ponovo sjurili u šumu. Ubit će i nas! Deset metara iza šerifova automobila letio je oblak prašine. Duž cijeloga puta, dok su se približavali Crnom drvetu, stabla, trava, žbunje i granje bili su sivkastobijeli, kao da su prekriveni usitnjenom kredom.

Duane je znao daje to samo prašina od prethodnih vozila što su tuda prošla, ali sivi pokrov i sivo nebo podsjetili su ga na Had i sjene mrtvih koje čekaju u tom sivom ništaviu, na scenu iz priče koju mu je stric Art čitao kada je bio sasvim mali. Bila je to priča o Odiseju, koji se spustio u Had i izazvao sivu izmaglicu na borbu, kako bi se susreo sa sjenama svoje majke i bivših suboraca.

Šerif nije usporio ni nakon što je prošao raskrižje okružne ceste broj 6 s ulicom Jubilee College, nego je u širokom luku skrenuo na pošljunčani put. Duane je shvatio daje upalio rotacijsko svjetlo, iako nije čuo sirenu. Čudio se čemu takva žurba. Ispred njega otac je sjedio potpuno uspravno, ali mu je glava bila spuštena. Pomicao se samo kada bi automobil ušao u zavoj.

Prošli su tri kilometra prema istoku. Duane je promatrao polja s lijeve strane, koja su se protezala do početka šume i mjesta na kojem se nalazio skriveni Ciganski prolaz. A zatim je s obje strane ugledao samo kukuruzna polja s rijetkim stablima

u podnožju brežuljaka. Dok su se tako vozili, brojao je doline, jer je Kamenita rijeka bila u četvrtoj.

Kada su se po četvrti put počeli spuštati, šerif je zakočio, skrenuo na lijevu stranu ceste i parkirao u traci za suprotni pravac. Ali nitko nije nailazio iz suprotnoga pravca. Dolina zelenih obronaka počivala je uronjena u spokoj nedjeljnoga jutra. Duane je pokraj betonskoga mosta primijetio nekoliko automobila pauk, ružni crni Chevy J. R Congdena. tamni karavan kojeg nije prepoznao, kamion za vuču s Ernijeve Texaco pumpe, koja se nalazila u istočnom dijelu grada. Nema vozila hitne pomoći! Nema stričeva automobila! Možda je ipak sve ovo bila greška. A zatim je primijetio oštećenje na ogradi mosta. Stara betonska ograda, koja je postavljena prije četrdeset ili pedeset godina, bila je postavljena tako da je podsjećala na balkonsku ogradu sa stupićima. Sada je na istočnoj strani više od metra te betonske ograde bilo otkinuto, a iz nje su virile pomalo zahrđale šipke armature. Izgledale su kao skulptura neke čudne ruke koja pokazuje na nasip. Stao je pokraj oca i pogledao preko ograde. Dolje su ugledali Ernija iz Ernijeve Texaco pumpe s još trojicom ili četvoricom ljudi, uključujući i mirovnog suca štakorskoga lika. Tamo se nalazio i Cadillac strica Arta.

Odmah mu je bilo jasno što se dogodilo. Dok se Art vozio preko mosta, netko gaje udario tako daje lijevom stranom udario u betonsku ogradu, ograda je motor zabila ravno prema vozačkom sjedalu i Cadillac se, kao slomljena igračka, otkotrljao u Kamenitu rijeku. Automobil težak dvije tone zaletio se u stabla s druge strane, odbio se od mlada drveća i jednog hrasta debelog tridesetak centimetara, da bi se naposljetku zabio u poveći brijest na strmoj obali. Na kori stabla vidjela se velika, metar dugačka rana, iz koje je, poput krvi, curio biljni sok. Duane se zbunjeno zapitao hoće li brijest preživjeti.

Drugi je udarac ugurao stražnja desna vrata u unutrašnjost automobila, a on se zatim kotrljao deset, dvanaest metara nizbrdo, čupajući za sobom žbunje i mlado drveće. Pritom je udario o stijenu i zbog toga izletjelo je vjetrobransko staklo, rasulo se u komadiće, koji su ležali odmah iza stijene. A zatim se, zbog gravitacije i udarca u još jedno veliko drvo, otkotrljao niz padinu u potok.

I još uvijek je ležao ondje, prevrnut na krov. Nedostajao je prednji lijevi kotač, a ostala tri su čudno, gotovo vulgarno stršila uvis. Duane je i protiv volje primijetio kako su gume bile u dobrom stanju. Stric Art uvijek je vodio računa o gumama.

Podvozje automobila bilo je izloženo pogledu, tako čisto i novo, osim mjesta odakle je iščupana osovina.

Jedna vrata automobila bila su otvorena i presavijena gotovo napola. Suvozačevo sjedište nije bilo potopljeno, iako je vozilo ležalo tridesetak centimetara u vodi.

Taj dan i nije bio baš sunčan, ali komadići metala, kroma i stakla svjetlucali su na padini. Duane je primijetio i neke druge stvari: iznošenu mušku čarapu na travi, kutiju cigareta pokraj stijene, autokarte razbacane po žbunju.

Odvezli su tijelo. Bobe doviknuo je Ernie, niti ne pogledavši ga, dok je privezivao sajlu za prednju osovину. Donnie i gospodin Mercer su došli s... oh, dobar dan, gospodine McBride.

Ernie se vratio svom poslu.

Otac je jezikom navlažio usnice i obratio se šerifu, ne okrenuvši se. Je li već bio mrtav kada ste stigli?

Duane je primijetio kako su se u šerifovim naočalama odražavale šume i horizont. Jest, gospodine. Već je bio mrtav kada se gospodin Carter provezao ovim putem i vidio što se dogodilo, a to je bilo pola sata prije nego što sam ja stigao. Gospodin Mercer, znate, to je okružni mrtvozornik. Rekao je daje gospodin McBf., hoću reći, vaš brat, umro trenutnom smrću, pri udarcu o ogradu.

J. R Congden daščući se popeo uz padinu i zaustavio se pokraj njih. Zapuhnuo ih je alkoholnim parama, točnije isparavanjem viskija. Popravio je okovratnik na razvučenom sakou.

Stvarno mi je žao zbog tvog:..

Stari nije obratio nikakvu pozornost na mirovnog suca, već se spustio niz strmu padinu, skližući se po blatu i pridržavajući se za šiblje, sve dok nije stigao do dna. Duane je krenuo za njim. Šerif je brižljivo pazio kojim se putem spušta, vodeći računa o tome da se slučajno na njegove smeđe suknene hlače ne uhvate čičak ili blato.

Otac je čučnuo pokraj potoka i zagledao se u uništeni Cadillac. Krov je bio ulubljen, a voda je dopirala do komandne ploče. Duane je primijetio da je ručica za automatsko spuštanje svjetala bila iščupana iz ležišta. Suvozačeva strana nije bila jako oštećena, krov je na tom mjestu čak bio u prilično dobrom stanju, ali je zato naslon za glavu na vozačevu sjedištu bio otkinut. Nije bilo upravljača, samo osovina, koja je visjela nad vodom.

S prednje strane, na mjestu gdje bi trebao sjediti vozač, prostor je popunila masa izgužvanog metala, što je zapravo bio motor automobila, a sada je podsjećalo na leš ubijenoga robota.

Šerif je podvinuo hlače i čučnuo, pazeći da svojim ulaštenim čizmama ne upadne u blato ili prljavu vodu. Nakašljao se i rekao: Kada je izgubio kontrolu nad vozilom, vaš brat udario je u ogradu mosta i, ah, kao što vidite, udarac gaje zasigurno odmah usmrtio.

Otac je kimnuo na isti način kao i prije. Čučao je. a stopala i gležnjevi bili su mu u vodi. Promatrao je svoje prste kao da ih vidi prvi put. Gdje je 011 sada?

Gospodin Mercer ga je odvezao u Taylorovu mrtvačnicu odgovorio mu je šerif. Postoje, hm, neke stvari koje se moraju učiniti, a zatim se o svemu možete dogovoriti s gospodinom Taylorom.

Otac je polako odmahnuo glavom. Art nikada nije želio imati sprovod. A pogotovo ne u Taylorovom aranžmanu.

Šerif je popravio naočale. Gospodine McBride. je li vaš brat pio?

Otac se okrenuo i prvi put pogledao šerifa. Ne. nedjeljom ujutro nije.

Po savršeno mirnom i hladnom tonu njegovog glasa Duane je znao da u njemu raste bijes.

Dobro, gospodine pomirljivo je rekao šerif.

Morali su se odmaknuti, kada je Ernie počeo povlačiti sajlu pomoću vitla na svom kamionu. Prednji dio Cadillaca izdigao se ^ iz rijeke, dok je voda navirala kroz prozore, a automobil se polako okretao prema obali. Pa, možda je doživio srčani udar ili mu je pčela uletjela u auto. Mnogi izgube kontrolu nad vozilom kada im kukac uleti u automobil. Ne biste vjerovali koliko ljudi...

Kojom je brzinom vozio? upitao je Duane. Zapanjio se čuvši svoj vlastiti glas.

Otac i šerif okrenuli su se prema njemu i pogledali ga. Duane je primijetio kako debelo i bljedunjavo izgleda u šerifovim naočalama.

Pretpostavljamo da se kretao oko 100 do 120 na sat odgovorio je šerif. Samo sam pogledao tragove kočnja, nisam ih još mjerio. Ali bio je prilično brz, to je sigurno.

Moj brat nije volio voziti brzo stari se unio šerifu u lice dok je govorio. Imao je krut stav prema poštivanju zakona i uvijek ga se pridržavao. Uvijek sam mu govorio koliko je to glupo.

Serif je neko vrijeme stajao licem u lice s ocem, zatim se okrenuo i zagledao u oštećeni most. Hm. možda. Ali jutros je vozio

□rzo. z,aio i moramo provesti neKe testove KaKO Dismo provjerili je li bio pod utjecajem alkohola.

Pazi! viknuo je Ernie i njih trojica su se povukli kada je automobil izvučen iz vode.

Duane je vidio riječnog raka, koji je ispao iz njega, zajedno s prljavom vodom i mokrim kartama. Sjetio se kako ih je prije nekoliko godina na tom mjestu lovio s Daleom, Mikeom i još nekim dečkima iz grada.

Je li ga netko izgurao s puta? upitao je Duane.

Šerif se zablenuo u njega. Nema tragova koji bi upućivali na to, sinko. A nitko nije prijavio nesreću.

Stari je prezirno otpuhnuo.

Duane je prišao Cadillacu, koji se u međuvremenu okrenuo tako da su mogli vidjeti vozačevu stranu. Prstom je pokazao na tanku crvenu brazgotinu na izgužvanim vratima. Zar ovu boju nije moglo ostaviti vozilo, koje je možda izguralo stričev auto preko ograde mosta?

Šerif je prišao i približio svoje sunčane naočale olupini automobila. Meni to izgleda kao stara ogrebotina, sinko. Ali provjerit ćemo.

Odmaknuo se. važno objesio palčeve o remen i osmjehnuo se.

Malo koje vozilo moglo bi izgurati ovoliki Cadillac s puta, osim ako on sam to nije htio.

Ali bi nešto veliko poput klaoničkog kamiona to moglo izvesti

rekao je Duane. Podigao je pogled i vidio J. R Congdena kako ga promatra.

Hajde mičite se odatle, da izvučemo ovu vražju stvar doviknuo im je Ernie.

Hajdemo rekao je stari. Tada se prvi put obratio svom sinu otkako se pojavio šerif. Uspeli su se uz strmu i sklisku padinu. A zatim je otac učinio nešto što nije već pet gojjina. Uhvatio je Duanea za ruku.

Farma se doimala drukčijom kada su se vratili. Naoblaka se počela povlačiti i bogata svjetlost razlila se poljima. Kuća i suša izgledali su kao da su svježije obojani, a stari kamionet kao da se čudesno obnovio. Duane je stajao na vratima kuhinje i razmišljao, dok je stari završavao razgovor sa šerifom. Prenuo se iz obamrlosti tek kada je šerif otišao.

Idem do grada reče otac. Čekaj tu dok se ne vratim.

Duane je krenuo prema kamionetu. Idem i ja.

Otac ga je nježno zaustavio spustivši mu ruku na rame. Ne, Duane. Idem do Taylora prije nego što taj prokleti lešinar počne ušminkavati Artu. Osim toga, moram ga nešto pitati.

Duane se počeo buniti, a zatim je, pogledavši oca u oči, shvatio daje želio biti sam. da mu je bila potrebna samoća, pa makar tek na nekoliko minuta

kokiko je trajala vožnja u gijaua klimnuo je glavom, vratio se i sjeo na prag.

Razmišljao je da krene u polje i završi obilazak gredica, ali je odustao od toga.

Osjetio je grižnju savjesti, jer je ogladnio. Iako ga je stezalo u grlu, čak jače nego kada je umro Witt, a grudi su mu se skoro rasprsnule od pritiska, koji se u njima nakupio, Duane je bio gladan. Odmahnuo je glavom i ušao u kuću.

Dok je žvakao sendvič s jetrenom salamom, sirom, slaninom i zelenom salatom, tumarao je očevom radionicom i pokušavao se prisjetiti gdje je ostavio primjerak New York Timesa, iako mu se mislima vrzmala slika uništenoga Cadillaca, hrpa zdrobljenog metala i stakla i trag crvene boje na vozačevim vratima.

Zelena lampica na očevoj telefonskoj sekretarici palila se i gasila. Duane je i nadalje bio zadubljen u svoje misli i žvakanje, pa je odsutno premotao vrpču i pustio poruku.

Darene? Duane? Zašto, k vragu, ne isključite tu prokletu napravu i sami se ne javite na telefon? začuo se Artov glas.

Duane se skamenio usred zalogaja i pritisnuo tipku stop. Srce mu je zastalo, a zatim jedanput glasno udarilo i onda osjetio bol kad je počelo divlje lupati. Jedva je uspio progutati zalogaj, duboko je udahnuo, premotao vrpču na početak i ponovo je pustio.

...i javite se na telefon? Duane, tebe trebam. Našao sam što si tražio. O zvonu. I zamisli, cijelo je vrijeme bilo među mojim knjigama. Duane, ovo se ne može vjerovati. Nevjerojatno, ali i zastrašujuće. Raspitivao sam se kod desetak svojih starijih prijatelja iz Elm Havena, ali nitko se od njih nije mogao sjetiti zvona. Nema veze. Ova knjiga kaže da... Ma, uostalom, pokazat ću ti sam. Sada je, hm, oko devet i dvadeset. Bit ću kod vas prije pola jedanaest. Vidimo se, mali.

i Još je dvaput preslušao snimku, a zatim je isključio napravu, pogledom pretražio sobu i, ugledavši stolac, srušio se u njega. Nije se više mogao opirati pritisku u grudima, jer je postao prejak. Morao je popustiti i suze su mu jurnule niz obraze,

dok su mu jecaji grčili cijelo tijelo. Povremeno bi skinuo naočale, nadlakticom brisao oči i uzeo još jedan zalogaj sendviča. Proteklo je mnogo vremena prije nego je ustao i vratio se u kuhinju.

Nitko se nije javljao na šerifov broj, koji je našao u imeniku, ali ga je Duane ipak uspio pronaći kod kuće. Zaboravio je da je bila nedjelja.

Knjiga? upitao je iznenađeno šerif. Ne, nisam vidio nikakve knjige. Je li to važno, sinko?

Da odvratio mu je Duane. Meni jest.

Mor da si je ostavio na mjestu nesreće. I naravno, mjesto se još uvijek raščištava. A možda je ostala u automobilu.

Gdje je automobil sada? Kod Ernija?

Aha. Kod Ernija ili Congdena.

Congdena?

Duane je bacio koru kruha u kantu za otpatke. Zašto bi automobil završio kod gospodina Congdena?

Čuo je kako šerif ispušta zrak, a što je mogao biti i blagi zvuk gnušanja. Pa, J. R. ponekad čuje za neku prometnu nesreću putem svog službenog radija, a zatim kreće u posao s Ernijem. Otkupi od njega olupinu i preproda je autootpadu u Oak Hillu. Ili barem mi mislimo da to rade s njima.

Duaneje, kao i većina klinaca u gradu, čuo kako odrasli pripovijedaju da se mirovni sudac bavi ukradenim automobilima. Pitao se bi li se dijelovi olupina mogli nekako iskoristiti u tom poslu. Zna li kamo je automobil danas otpremljen?

Nemam pojma odgovorio mu je šerif. Vjerojatno u Ernijevu radionicu jer, je Ernie morao vratiti kamion. On je dežurni nedjeljom, a njegova žena ne voli točiti benzin. Ali ne brini se, sinko, sve osobne stvari, koje nađemo, predat ćemo tvome tati i tebi. Vi ste mu najbliži rod, zar ne?

Da odvrati Duane, dok je razmišljao o tome kako je starinski i gordo zvučala riječ rod. Sjetio se kako je čitao Chaucerovu knjigu, stričevu knjigu, i u njoj je prvi put vidio tu riječ. Stric Art je bio rod. Da ponovio je tišim glasom.

Onda ništa se ne brini, sinko. Poslat ćemo varn bilo kakvu knjigu ili bilo što drugo što pronađemo u automobilu. Sam ću ujutro otići do Ernija i provjeriti. U međuvremenu morat ću provjeriti još neke podatke zbog službenog izvješća. Jeste li ti i tata večeras kod kuće?i

Jesmo.

Kuća mu se učinila pustom kada je završio razgovor. Čuo je kako na kuhinjskom ormariću otkucava sat te udaljeno mijaukanje mačke, negdje na zapadnom pašnjaku. Oblaci su se ponovo navlačili. Iako je bilo vruće, nije bilo sunca.

Dale Stewart doznao je za smrt Duaneova strica kasnije toga poslijepodneva od svoje mame, koja je razgovarala s gospođom Grumbacher. Njoj je to bila ispričala gospoda Sperling, bliska prijateljica gospode Taylor. On i Lawrence upravo su sastavljali model aviona, kada je došla majka i priopćila im vijest nježnim glasom. Lawrenceove oči ispunile su se suzama. O, bože. Jadni Duane. Najprije njegov pas, a sada i stric.

Dale je snažno udario brata po ramenu, iako ni sam nije bio siguran zašto.

Trebalo mu je vremena da skupi hrabrost i krene do telefona u hodniku te okrene Duaneov broj. Pustio je da telefon dvaput zazvoni, a onda se javila ona čudna naprava i izgovorila Duaneovim ravnodušnim glasom: Bok. Ne možemo se sada javiti, ali sve što kažete bit će snimljeno i mi ćemo vam se javiti. Molim vas da brojite do tri i počnete govoriti.

Dale je brojio do tri i zatim spustio slušalicu, dok mu se lice žarilo. Bilo bi mu vrlo teško razgovarati sada s jadnim Duaneom. Izjava sućuti stroju bila bi više, nego što je on u tom trenutku mogao podnijeti. Ostavio je Lawrencea da dovrši maketu, a njemu je, od potpune usredotočenosti na rad, izviriio jezik, a pogled postao razrok. Dale se biciklom odvezao do Mikea.

Jiiipiiii! Dale je izviknuo uzvik i skočio s bicikla pa ga pustio da se otkliže još nekoliko metara i sruši u travu.

Jeeeeee! Mikeov je uzvik u znak odgovora stigao s golemog javora, koji se nadvio nad ulicom.

Dale se vratio, popeo se uz nekoliko prečki do niže kućice na drvetu. koja se nalazila pet metara iznad tla, zatim se nastavio probijati kroz lišće do više. tajne platforme, koja se nalazila deset metara više.

Mike je sjedio i leđima se oslanjao na jednu debelu, iskrivljenu granu, dok su mu noge slobodno visjele s platforme. Dale se rukama podigao do njega i naslonio na drugu granu. Pogledao je dolje, ali tlo je bilo zaklonjeno lišćem, a znao je i da su oni neuočljivi s tla.

Zdravo rekao je maloprije sam čuo...

Znam rekao je Mike. Grickao je dugačku travku. I ja sam maloprije čuo. Htio sam kasnije doći do tebe da porazgovaramo. Ti bolje poznaješ Duanea...

Dale je kimnuo. On i Duane postali su prijatelji u četvrtom razredu, kada su otkrili da dijele zajedničku strast prema knjigama i raketama. Ali Dale je samo sanjario o raketama. Duane ih je sastavljao. Dale je čitao knjige namijenjene starijoj dobi i već je prije četvrtog razreda pročitao Otok s blagom i Robinsona Crusoea, ali ono što je Duane čitao bilo je potpuno nevjerovatno. Njih su dvojica ipak ostali prijatelji, družili su se za vrijeme odmora, susretali tijekom ljetnih praznika. Dale je bio siguran da je jedino njemu Duane priznao svoju želju da jednoga dana postane pisac.

Nitko se ne javlja nastavio je Dale. Zvao sam rekao je i rukom načinio pokret kao da drži telefonsku slušalicu.

Mike je proučavao travku koju je grickao, a zatim ju je bacio. Da. I moja mama ih je poslijepodne zvala. Kasnije će s drugim

ženama onci do njim da im odnesu hranu. Vjerojatno će ići i tvoja mama.

Dale je ponovo kimnuo. Smrt u Elm Havenu i na okolnim farmama značila je da će se onamo uputiti rijeka žena, koje će, poput valkira, donositi hranu.

Duane mi je pripovijedao o valkirama. Nije se mogao baš točno sjetiti što su one činile, ali sjećao se da su dolazile kada bi netko umro.

Susreo sam njegovog strica, možda dvaput rekao je. Doimao se dragom osobom. Pametnom, ali dragom. Ne razdražljivim, kao što je to Duaneov otac.

Duaneov otac pije rekao je Mike, što nije zvučalo ni kao osuda ni kritika, već samo kao gola činjenica.

Dale je slegnuo ramenima. Stric ima... Imao je sijedu kosu i ponekad je nosio bijelu bradu. Jednom sam pričao s njim kod Duanea na farmi i bio je zabavan.

Mike je otkinuo jedan list i počeo ga trgati. Čuo sam gospođu Somerset kako je pripovijedala mojoj mami da joj je gospođa Taylor rekla da ga je upravljao raskomadao kada je prošao kroz njega. I još je rekla da zasigurno neće imati otvoren lijes. Rekla je i da je došao Duaneov tata i prijetio gospodinu Tayloru da će mu probušiti još jedan šupak ako samo takne tijelo njegova brata. Brata gospodina McBridea, naravno.

Sada je i Dale našao jedan list. Kimnuo je glavom. Prvi put je čuo izraz probušiti još jedan šupak i gotovo je prasnuo u smijeh. Odlična fora. A zatim se sjetio o čemu su razgovarali i svaki trag osmijeha nestao mu je s lica.

I otac Cavanaugh bio je u mrtvačnici nastavio je Mike. Nitko ne zna koje je vjeroispovijesti gospodin McBride. gospodin stric McBride, pa mu je otac Cavanaugh za svafei slučaj dao posljednju pomast.

Što je posljednja... i tako dalje? upitao je Dale. Usitnio je jedan list pa je prešao na sljedeći. Ulicom, ispod njihove krošnje, prošle su neke djevojčice, ni ne sluteći da ni petnaest metara iznad njih netko sjedi i razgovara.

Posljednji obred odgovorio je Mike.

Dale je kimnuo, iako mu je to i dalje bilo nejasno kao i maloprije. Katolici su činili hrpu čudnih stvari i mislili da svi znaju za njih. U četvrtom razredu bio je svjedokom kako se Gerry Daysinger rugao Mikeu zbog brojanice, stavio ju je oko vrata, skakao s njom uokolo i podbadao Mikea da nosi ogrlicu. Mike nije ništa rekao, samo je snažno udario Daysingera, koji se srušio i Mike mu je tada sjeo na grudi i vrlo pažljivo skinuo brojanicu. Nakon tog događaja nikome nije palo na pamet da se s Mikeom šali na račun brojanice.

Otac Cavanaugh bio je ondje kada je stigao Duaneov stari nastavio je Mike ali stari nije htio ni o čemu razgovarati, samo je zaprijetio gospodinu Tayloru i upozorio ga da drži svoje vampirske ruke podalje od njegova brata i rekao mu kamo treba poslati tijelo na kremiranje.

Kremiranje prošaptao je Dale.

To je kada te spale umjesto da te pokopaju u zemlju.

Znam to, budalo prasnuo je Dale. Samo sam se iznenadio.

I odahnuo, shvatio je. U posljednjih petnaest minuta, dio njegova mozga samo je zamišljao kako idu kod Taylora na pogreb i kako moraju promatrati unakaženo tijelo, dok izjavljuju sućut. Ali kremiranje, to je značilo da neće biti pogreba, zar ne?

Kada je to? upitao je. Kremiranje.

Bila je to tako odrasla, tako konačna riječ.

Mike je slegnuo ramenima. Hoćeš li da ga pođemo pogledati?

Pogledati koga? upitao je Dale. Znao je da Digger Taylor ponekad tajno uvodi svoje prijatelje u prostoriju s ljesovima, kako bi im pokazao mrtvace. Chuck

Sperling se jednom hvalio kako su on i Digger vidjeli gospođu Duggan dok je bila gola izložena u sobi za balzamiranje.

Kako koga?! Pa Duanea, naravno! odgovorio je Mike. Pa koga drugoga bismo trebali ići pogledati, some?

Dale je nešto progundao, raskomadao posljednji list i pokušao obrisati ruke od biljnoga soka. Zaškiljio je prema nebu, koje se tek naziralo iznad njih. Uskoro će mrak.

Ne, neće. Imamo još dva sata. U ovom su tjednu dani dulji nego u bilo koje drugo doba godine, tupane. Večeras se samo naoblačilo.

Dale je razmišljao o dugoj vožnji biciklom do Duaneove kuće. Sjetio se kako im je prepričavao da gaje klaonički kamion pokušao pregaziti, a oni bi morali proći tim istim putem. Sjetio se da će morati razgovarati s gospodinom McBrideom i svim ostalim odraslima koje ondje zateknu. Ima li išta gore od posjeta osobama, koje su upravo izgubile nekoga bliskog?

Dobro rekao je. Idemo.

Spustili su se na zemlju, uzeli bicikle i krenuli izvan grada. Na istoku je nebo bilo gotovo crno, kao da se sprema oluja, dok je zrak bio mrtvački miran. Na pola puta do okružne ceste broj 6, u daljini su u oblaku prašine ugledali kamion. Odmaknuli su se prema desnoj strani pokraj kolnika i gotovo sišli na travu kako bi ga propustili.

Bio je to kamionet u kojem su sjedili Duane i njegov otac. Nisu se zaustavili.

Duane je prepoznao svoja dva prijatelja na biciklima i pretpostavio da su krenuli kod njega da ga posjete. Okrenuo se preko rame

ua i uopiu viujcii icyuyu oc iciuolcivijciju i jjugicuuin pi aic lYcimiuii, a.

zatim ih je obavio oblak prašine. Stari nije čak niti primijetio Dalea i Mikea. Duane nije ništa rekao.

Nije mu bilo lako uvjeriti oca koliko je ta knjiga bila važna i da je moraju pronaći već istog dana. Pustio mu je snimku.

O čemu on to, zaboga, govori? upitao je otac. Otkako se vratio od Taylora, raspoloženje mu se kolebalo od duboke depresije do rasplamsavanja ubilačkih nagona.

Duane je samo trenutak oklijevao. Mogao je sve ispriповjediti ocu, baš kao što je to učinio i stricu Artu, ali sada nije bio trenutak za to. Sva ta priča oko zvona

Borgija činila se kao potpuna glupost u usporedbi s gubitkom s kojim su se on i otac morali suočiti. Ukratko je objasnio da su on i stric Art zajedno istraživali jedno zvono. Stvarčicu koju je jedan od AshleyMontagueovih donio iz Evrope, a svi su je, čini se, zaboravili. Pripovijedao je o tome kao da to nije ništa važno, već samo jedan od njihovih nebrojenih zajedničkih projekata, kao onda kada su se obojica pomamili za astronomijom i svatko je sastavio vlastiti teleskop, ili kao kada su prošle jeseni pokušali konstruirati letjelicu po crtežima, koje je bio napravio Leonardo da Vinci. Tako nešto, otprilike.

Otac je razumio, ali nije shvatio čemu takva žurba. Zašto se moraju iste večeri vratiti u grad i pretražiti olupinu Cadillaca? Duane je znao da je stari u krizi i da ga razdire to što trenutno ne pije. Kao što je znao i da će, ako uđe kod Carla ili u Crno drvo, proći dani prije no što ga ponovo vidi. Službeno, krčme su nedjeljom bile zatvorene, ali određene su mušterije mogle lako pronaći put kroz stražnja vrata. Evo, ja bih mogao otići i potražiti knjigu, a ti za to vrijeme kupi bocu vina ili tako nešto reče Duane. Znaš da će nam večeras dolaziti ljudi i izražavati sućut.i, Stari gaje najprije samo promatrao, a zatim mu se lice opustilo. Rijetko bi pristajao na kompromise, ali je znao prepoznati dobru ponudu, kada mu se pruži. Duane je znao da u njemu traje borba između potrebe da ostane trijezan, dok se ne završe svi poslovi u vezi sa stricem Artom, te neodoljive potrebe da strusi jednu na brzinu.

U redu reče otac. Zajedno ćemo potražiti knjigu pa ćemo otići kupiti sve što treba za kuću. Možeš i ti popiti jednu za Artovu dušu.

Duane je kimnuo. Jedino čega se u životu stvarno užasavao, sve do tog trenutka, bilo je piće. Bojao se da je to njegovo obiteljsko naslijeđe i da bi ga samo jedno jedino piće gurnulo preko ruba i u njemu stvorilo žudnju, koja njegova staroga tjera u krčme već više od trideset godina. Ali kimnuo je glavom i izišli su iz kuće. Prije izlaska samo su pogledali na večeru, koju nisu ni dotakli.

Ernijeva je pumpa bila zatvorena. Nedjeljom je oDicno zatvarao u četiri poslijepodne, pa ni ta nedjelja nije bila iznimka. Iza pumpe ugledali su tri olupine, ali nijedna od njih nije bila Artov Cadillac. Tada je Duane starom rekao što mu je šerif ispriповijedio o Congdenu.

Okrenuo je kamionet, ali ga je Duane čuo kako mrmlja: Taj prokleti, lopovski, kapitalistički kučkin sin.

Old Central bio je u sjeni dok su prolazili Drugom avenijom i skrenuli u ulicu Depot. Duane je primijetio roditelje Dalea Stewarta, koji su sjedili na verandi. Primijetio je i kako su promijenili držanje kada su ga prepoznali.

Nastavili su putovati prema zapadu.

Congdenovog crnog Chevyja nije bilo u dvorištu ni na izrovanoj stazi, koja je nekoć vjerojatno bila prilaz sada zapuštenoj kući. Otac je šakom snažno udario po vratima, ali nije bilo drugog odgovora, osim bijesnoga laveža, nečeg što je zvučalo kao golem pas. Duane je krenuo za starim, koji je otišao iza kuće, preko tratine zarasle u korov i zatrpane oprugama i konzervama piva. pokraj male drvene ostave ugledali su staru perilicu rublja i cijelo skladište zahrđalih i neprepoznatljivih stvari.

Ondje je bilo osam automobila. Dva su bila podignuta na blokovima i izgledala su kao da će jednom čak biti popravljeni, a ostali su ležali razbacani po travi, među visokim korovom, poput metalnih leševa. Stričev Cadillac bio je najbliži ostavi. Ne ulazi rekao je otac. a glas mu je čudno zvučao.

Ako unutra vidiš knjigu, ja ću ti je izvući.

Sada, kada je automobil bio ponovo osvojen na kotače, oštećenja su bila još vidljivija. Krov je bio zdrobljen gotovo do razine vrata. Stajali su sa suvozačeve strane i bilo je očito da se veliki automobil savio napola kada se sudario s ogradom. Congden ili netko drugi, već je bio skinuo poklopac motora i posložio dijelove motora na travi. Duane je otišao do vozačke strane. Tata.

Otac je došao za njim i obojica su promatrala prizor s čuđenjem. Nije više bilo nijednih vrata s lijeve strane automobila.

Bila su tu dok su izvlačili automobil iz vode rekao je Duane. Još sam šerifu pokazao crvenu boju na vratima.

Sjećam se.

Otac je uzeo neku metalnu šipku i njome počeo razgrtati korov, visok do struka, kao da bi ondje mogao pronaći dvoja vrata.

Duane je čučnuo i pogledao u unutrašnjost automobila, a zatim se vratio i provirio kroz otvor, koji je nekoć bio prozor na zadnjim desnim vratima. Otvorio je vrata i nagnuo se nad onime što je nekoć bilo stražnje sjedište.

Izobličeni metal. Poderane presvlake. Opruge. Krovni pokrov i izolacija poput stalaktita visjeli su sa stropa. Razbijeno staklo. Miris krvi, benzina i ulja iz kočnica. Ali knjige nije bilo.

Otac se vratio iz grmlja. Nema vrata. Jesi li ti našao što si tražio?

Duane je razočarano odmahnuo glavom. Morat ćemo se vratiti na mjesto nesreće. Ne.

Očev glas je bio odlučan i dječak je shvatio da stari neće dopustiti raspravu. Ne večeras.

Duane se okrenuo i osjetio kako mu teška depresija počinje pritiskati grudi, još teža od tuge, koja mu je svojim pritiskom gotovo raznijela srce. Obišao je ostavu i razmišljao o večeri s ocem i bocom. Sve je ovo bilo uzalud.

Ruke je još držao u džepovima, kada je zamaknuo iza ugla drvene ostave. Pasje skočio na njega prije nego što ih je uspio izvući.

Nije odmah shvatio daje riječ o psu. Bilo je to golemo, crno biće i režalo je glasom kakvog Duane nikada prije nije čuo.

A zatim je to biće skočilo. Pred Duaneovim su očima samo bljesnuli zubi i on je pao na leđa na neke opruge i razbijeno staklo, dok gaje pas držao prikovanim na tlo svojom težinom. Pas se izvijao i režao i nasrtao na njega.

Duane je ležao na tlu pokrivenom otpacima, ruke su mu bile slobodne, ali nenaoružane i izgrebene, i u tom je trenutku shvatio što znači izraz naći se oči u oči sa smrću. Vrijeme kao da se zamrznilo, a i on u njemu. Samo se veliki crni pas trgao i bjesnio. To je činio tako brzo da mu se doimao samo kao tamna mrlja, koja mu se još više približila, skočila na njega, a zatim se tamna mrlja pretvorila u zube i slinu, koja se slijevale u trenutku kada je otvorio gubicu da iščupa grlo Duaneu McBrideu.

Otac je skočio između psa i svoga sina i zamahnuo šipkom. Pogodio je dobermana u rebra i pas je odletio tri metra prema kući. Životinja je zacviljela glasom koji je sličio na škripu kočnica.

Diži se uspuhano je rekao otac i ponovo stao između dječaka i psa. koji je već skočio na noge. Duane nije bio siguran obraća li se njegov otac njemu ili dobermanu.

Duane je bio na koljenima kada je životinja ponovo nasrnula. Ovoga je puta životinja morala proći pokraj oca na putu do svoga plijena. Pasje pokazao odlučnost u toj nakani i zaletio se s urlikom od kojeg su Duaneu zadrhtala koljena. Otac se okrenuo i objema rukama čvrsto primio šipku pa je pustio psa da mu se približi. Zamahnuo je iz sve snage. Podsjećao je na udarača koji baca loptu na drugi kraj igrališta.

Šipka je pogodila dobermana ispod gubice i iskrenula mu glavu pod čudnim kutom. Tijelo pobješnjele životinje načinilo je savršeni premet natrag i potom se zakucalo u zid ostave i skliznulo na tlo.

Duane je ustao i posrćući pokušao se udaljiti od životinje. Ovaj put je doberman ostao ležati na tlu. Otac je prišao psu i udario ga u gubicu, a njegova je glava poskočila kao da se drži samo na konopcu. Oči su mu bile širom otvorene i već zamagljene sjenom smrti.

Isuse rekao je Duane. Činilo mu se da će ponovo pasti na zemlju i vrištati iz sveg glasa ako se ne pokuša našaliti. Gospodin Congden će se iznenaditi.

Jebeš Congdena rekao je otac, ali u njegovu glasu nije bilo strasti. Zvučao je gotovo opušteno, po prvi put nakon što je prije osam sati šerifov auto skrenuo prema njihovoj kući. Ne udaljavaj se.

Otac je obišao kuću i, još uvijek čvrsto držeći šipku, ponovo zalupao na prednja vrata koja su i dalje bila zaključana. Nije bilo nikakva odgovora.

Jesi li što čuo? upitao je otac poigravajući se šipkom.

Duane je odmahnuo glavom.

Nisam ni ja.

Tada je shvatio o čemu stari govori. Ili je pas u kući iznenada izgubio sluh ili je to bio isti onaj koji je mrtav ležao u dvorištu. A njega je netko morao pustiti van. Otac je otišao do pločnika i pogledavao lijevo i desno, niz ulicu Depot. Pod drvećem je već bio gotovo mrak. Grmljavina na istoku najavljivala je oluju. Idemo, Duane rekao je. Sutra ćemo potražiti tvoju knjigu.

Već su bili u blizini vodotornja kada je Duane gotovo prestao drhtati, jer se sjetio. Tvoja boca rekao je i mrzio samog sebe što oca podsjećao na to, ali mislio je daje on to zaslužio. Jebeš bocu.

Otac gaje pogledao i nježno mu se nasmiješio. Popit ćemo pepsi Artiju za dušu. Vas dvojica ste uvijek to pili, zar ne? Nazdravit ćemo mu i razgovarati o njemu i

održati pravo bdijenje. Zatim ćemo poći ranije na počinak, jer se sutra moramo primiti posla i srediti stvari koje treba srediti. U redu?

Duane je kimnuo.

Jim Harlen kući se vratio u nedjelju, nakon što je punih sedam dana ležao u bolnici. Lijeva ruka mu je još uvijek bila u glomaznom gipsu, glava i rebra umotani zavojima, oči su mu bile slične rakunskim, zbog tamnih podljeva, i još je uzimao tablete protiv bolova. Ali njegov liječnik i majka odlučili su da se treba vratiti kući. Harlen se nije želio vratiti.

Nije se točno sjećao nesreće. No, sjećao se više nego što je priznao: iskradanja iz kuće u subotu uvečer, uhođenja Stare Debele Guzice, čak i odluke da se popne na školsku zgradu da bi zavirio unutra. Ali samoga pada, ili onoga što ga je izazvalo, nije se mogao sjetiti. Svake bi se noći u bolnici budio iz noćne more, jedva dišući. Osjećao je pulsiranje u glavi i grudima i grčevito je stezao metalnu ogradu kreveta. Prvih je nekoliko noći majka bila uz njega, a potom je naučio zvonom pozvati sestru, samo da bi odrasla osobu bila pokraj njega. Sestre, osobito gospođa Carpenter, nastojale su mu ugoditi i ostajale bi s njime, a ponekad bi ga čak i milovale po kratkoj kosi, sve dok ne bi zaspao. Nije se sjećao snova zbog kojih se vrišteći budio, ali je pamtio osjećaje koji su ga u njima pratili, što je bilo dovoljno da mu se koža naježi i da osjeti mučninu. Podjednako se osjećao pri pomisli da se mora vratiti kući.

Majčin prijatelj, kojeg Harlen nikada ranije nije vidio, dovezao ih je u Elm Haven. Dječak se vozio ležeći na stražnjem sjedalu karavana.

Osjećao se glupo i čudno s gipsom i morao je pridići glavu s jastuka da bi vidio krajolik kroz koji su se vozili. Činilo se da svaki kilometar vožnje, koja je od Oak Hilla do Elm Havena trajala samo petnaest minuta, upija svjetlost, kao da automobil ulazi u područje potpune tame.

Čini se da bi moglo biti kiše rekao je majčin prijatelj. Usjevima je doista potrebna.

Harlen se mrštio. Tko god ovaj govornik bio, već je zaboravio njegovo ime, koje je majka veselo izrekla, dok ih je upoznavala, i to tako bezbrižno i opušteno, kao da je on stari obiteljski prijatelj, kojeg bi Harlen trebao znati i voljeti, dakle, tko god on bio, sigurno nije farmer. Čisti i ispolirani karavan, nježne ruke i gradsko odijelo

od finog materijala upućivali su na to. T&j kreten vjerojatno nije imao pojma, ili mu je bilo svejedno, trebaju li usjevi kišu i gnojivo.

Stigli su kući oko šest. Majka je trebala doći po njega u dva, ali je kasnila satima, a kreten je izveo veliku predstavu, pomažući Harlenu da se popne do svoje sobe, kao da nije slomio ruke nego noge. Jim je morao priznati da mu se od penjanja uz stubište pomalo zavrtjelo u uglavi. Sjeo je na svoj krevet i okretao se po svojoj sobi. Sve mu se doimalo stranim i nepoznatim pa je treptanjem pokušao otjerati glavobolju, a majka je požurila u prizemlje da bi mu donijela tablete.

Čuo je prigušen razgovor nakon čega je sve utihnulo. Zamišljao ih je kako se ljube, kako kreten gura svoj jezik u nju, kako njegova majka savija desnu nogu unatrag, dok joj se cipela s visokom potpeticom njiše, kao što je bilo svaki put kad bi ljubila svoje kretene na rastanku, a Harlen ih je promatrao s prozora svoje sobe.

Bolesna žuta svjetlost, koja se probijala kroz prozor, ispunila je sobu sumpornim odsjajem. Iznenada je shvatio zašto mu se soba činila tako čudnom: majka ju je raščistila. Pospremila je hrpe odjeće, brda stripova, olovne vojnike i modele aviona, prašnjavu starudiju ispod kreveta, čak i gomilu starih brojeva Boy's Llifea, koji su godinama stajali u uglu.

Zatim se zajapurio od srama i grižnje savjesti i zapitao se je liju dovoljno pažljivo spremala i dovoljno duboko prekapala po njegovu ormaru i usput pronašla časopise s fotografijama golih djevojaka. Ustao je da to provjeri, ali je morao odmah ponovo sjesti zbog vrtoglavice i glavobolje. Jebi ga. Kao točka na i njegovoj boli, ruka se počela javljati svojim večernjim probadanjem. Bože, pa morali su mu ugraditi čelični klin u nju! Zatvorio je oči i pokušao predočiti kako mu čelična šipka veličine željezničkog klina prolazi kroz rame.

Koliko drame za obično rame, pomislio je Jim Harlen i shvatio da se bori sa suzama. Gdje je u kurac otišla?! Ili možda, na čiji?

Majka je ušla u sobu, sva vedra i vesela, jer se njen mali Jimmy konačno vratio kući. Harlen je vidio kako na licu ima debeo sloj šminke. A njezin parfem nije imao onaj nježni cvjetni ton, kao što su ga imale sestre, koje su ga noću obilazile. Zaudarala je na mošusni miris noćnih, podzemnih životinja. Možda poput kune ili uspaljene lasice.

A sada uzmi tablete. dok ja pripremim večeru cvrkutala je.

Pružila mu je cijelu bočicu tableta, a ne samo jednu, onako kako

su mu sestre odmjeravale prepisanu dozu. Harlen je progutao tri tablete kodeina, umjesto jedne, koliko mu je bilo prepisano.

Jebem ti ja ovu bol! Majka je bila suviše zauzeta lepršanjem . po sobi, rastresanjem jastuka i raspreamanjem njegovog bolničkog kovčega da bi išta primijetila. Ako mu je i namjeravala nešto reći o nepristojnim časopisima, shvatio je Harlen, ostavila je to za drugi dan.

Njemu je to bilo svejedno. Slobodno se može spustiti u kuhinju i spaliti to što je planirala za večeru. Kuhala je otprilike dvaput godišnje i rezultat je uvijek bio katastrofalan. Harlen je počeo osjećati djelovanje lijekova i zatupljujuće zujanje u ušima. Bio je spreman utonuti u taj ugodni, topli prostor bez zidova, u kojem je proveo mnogo vremena prvih nekoliko dana u bolnici, onda kada bi mu dali jaču dozu sredstava protiv bolova.

Upitao je nešto majku.

Što je, zlato? Prestala je slagati njegovu odjeću u ormar. Harlen je shvatio da mu je glas zvučao prilično nerazumljivo. Pokušao je ponovo.

Jesu li dolazili prijatelji?

i voji prijateijir ra, aa, ziaio, jaKo su zaorinuu ZDOg ieDe 1 reKii su da ti žele brz oporavak.

Tko?

Molim?

Tko? prasnuo je, ali zatim se usredotočio na svoj glas. Tko je bio ovdje?

Pa. rekao si daje onaj dragi dječak s farme, kako se ono zove, Donald, bio u bolnici prošle nedjelje.

Duane ispravio ju je Harlen. I nije prijatelj. On je samo seljačić sa slamom u kosi.

Pitam tko je došao ovamo?

Majka se namrštila i micala prstima kao uvijek kada je bila zbunjena. Harlen je razmišljao kako joj bijeli prsti s tim kričavo crvenim lakom izgledaju kao da iz njih kaplje krv. Ideja mu se čak i svidjela. Tko? pitao je. O'Rourke? Stewart?

Daysinger? Grumbacher?

Uzdahnula je. Ne sjećam se imena tvojih malih prijatelja, Jimmy, ali razgovarala sam s njima. Ili barem s njihovim majkama. Svi su jako zabrinuti. Ona fina gospoda, koja radi u supermarketu, bila je posebno zabrinuta.

Gospođa O'Rourke uzdahnuo je Harlen. Ali Mike i ostali nisu bili ovdje?

Presavila je njegovu bolničku pidžamu i stavila je ispod ruke, kao daje sada najvažnije bilo daje opere. Kao da se njegove prljave pidžame i ostala odjeća nisu razvlačili po istom tom podu i tjednima prije nego je završio u bolnici. Sigurna sam da su bili, zlato, ali bila sam, pa, zauzeta, naravno, jer sam mnogo vremena provodila u bolnici, a morala sam i... rješavati neke druge stvari.

Harlen se pokušao okrenuti na desni bok. Gips je izgledao kao golema izbočina na njegovoj lijevoj ruci, savijeaog u laktu, ali ipak teškoj i ukočenoj. Osjećao je kako ga kodein počinje uspavljivati. Možda je uspije nadmudriti pa mu ostavi cijelu jebenu bočicu, tako da se sam može pobrinuti za svoju bol. Liječnike nije briga trpiš li bolove. Boli njih dupe hoćeš li se probuditi usred noći od straha i takve nepodnošljive boli da se gotovo upišaš u pidžamu. Čak je i one drage sestre s njihovim cvjetnim parfemima baš briga za to. Dolazile bi, doduše, kad ih pozoveš zvoncem, ali bi zatim, kada im završi radno vrijeme, začuo njihove potplate kako se škripavo udaljavaju hodnikom i one odlaze kući, gdje će se poševiti s nekim tipom.

Majka ga je poljubila, a on je na njoj osjetio kretenov losion poslije brijanja. Okrenuo je lice prije nego mu je pozlilo od mirisa duhana i kretenova mirisa. Samo ti spavaj, zlato.

Ušuškala ga je kao da je novorođenče, osim što gips nije stao ispod pokrivača, pa je pokrivač nekako čudno omotala oko njegove ruke.

Harlen je lebdio zbog iznenadnog prestanka boli, zbog obamrlosti od koje se osjećao življim nego cijelog prethodnog tjedna.

Još nije pao mrak. Harlen si je dopuštao da spava danju. Stvarno je mrzio taj prokleti mrak. A mogao bi malo odspavati prije nego što se probudi za svoju tihu stražarsku dužnost. Mora biti spreman ako to dođe.

Što ako dođe?

Um kao da mu se oslobodio pod utjecajem lijekova, kao da je ograda oko onoga što se dogodilo, onog što je vidio, bila spremna srušiti se. Zastor je bio spreman za podizanje.

Pokušao se okrenuti na drugu stranu, ali gaje zaustavio vlastiti gips pa je zaječao u grču, a bol je osjećao kao neku priraslicu, ili kao malog, ali upornog psa, koji ga povlači za nogavicu. Nije želio da se sruši ograda, niti da se podigne zastor. Što

god bilo to zbog čega se u znoju budio svake noći i zbog čega mu je srce divlje lupalo, nije želio da mu se to vrati.

Jebeš O'Rourkea, Stewarta, DaysIngera i ostale. Neka se svi jebu. Oni ionako nisu bili pravi prijatelji. Tko ih je uopće trebao? Harien je mrzio cijeli ovaj jebeni grad s njegovim debelim, jebenim ljudima i njihovom jebenom glupom djecom.

I školu.

Na trenutke gaje hvatao san. Na tapetama njegove sobe sumporna žuta svjetlost pretvorila se u crvenu, prije nego što je potpuno izbljedita, dok je oluja urlikom najavljivala svoj dolazak.

Nekoliko ulica dalje prema istoku, Dale i Lawrence još su cijeli sat nakon zalaska sunca sjedili na ogradi verande i promatrali kako munje osvjetljavaju tamno nebo. Njihovi su se roditelji odmarali u vrtnim stolcima. Svaki put kada bi bljesnula tiha munja, Old Central bi se pojavio među krošnjama brijestova s druge strane ulice, sa zidovima od kamena i cigle neobične plavkaste boje elektriciteta. Zrak je bio miran, jer vjetar, koji je najavljivao oluju, još nije stigao.

To mi ne izgleda kao vrijeme koje će donijeti tornado komentirao je Daleov otac. Majka je pijuckala svoju limunadu i ništa nije rekla. Zrak je bio gust i težak zbog nadolazeće oluje. Svaki put, kada bi munja obasjala školu, igralište i Drugu aveniju, koja se protezala prema jugu, lagano bi se trgnula.

Dale je opčinjeno promatrao iznenadne eksplozije svjetlosti i čudne boje, kojima bi se pritom obojili trava, drveće, kuće i asfalt na kolniku. Sve se doimalo kao da su gledali svoj crnobijeli televizor i zatim je on iznenada počeo povremeno emitirati program u boji.

Munje su paralelne istočni i južni horizont, treperile nad vrhovima krošnji, kao podivljala polarna svjetlost. Sjetio se pripovijesti, koje mu je pričao ujak Henry o artiljerijskoj paljbi u Prvom svjetskom ratu. Daleov je tata služio u Europi tijekom Drugoga svjetskog rata, ali nikada nije pripovijedao o tome. Gledaj rekao je tiho Lawrence i pokazao prema školskom dvorištu.

Dale se sagnuo prema bratu i pratio smjer njegove ispružene ruke. Kada je munja ponovo sijevnula, ugledao je brazdu, koja se protezala preko cijeloga igrališta za bejzbol. Već su vidjeli nekoliko takvih brazdi otkako je završila školska godina. Izgledale su kao daje netko u dvorištu ukopavao cijevi. No, ni Dale ni ostali članovi

njegove obitelji nisu vidjeli nikakve radnike pred školom. Osim toga, zašto bi postavljali cijevi oko škole, koju će ionako srušiti za koji dan?

Dođi šapnuo je Dale i njih dvojica skočila su s ograde na kamene stepenice, a zatim na travnjak pred kućom.

Nemojte otići predaleko! doviknula im je mama. Uskoro će se podići oluja.

Nećemo odvratio je Dale preko ramena. Otrčali su na drugu stranu ulice i preskočili plitke, travom obrasle kanale, koji su se protezali ispod spuštenih grana divovskih brijestova nasuprot njihove kuće, a služili su za odvod vode tijekom kišnih oluja.

Dale se okrenuo oko sebe i po prvi put shvatio kakav su jak zaklon činili ti brijestovi. Bilo je jednostavno proći između njih i stići do igrališta, ali sada je imao dojam kao da prolazi kroz visoki tunel utvrde i ulazi u dvorište zamka.*

Old Central te je noći doista sličio na turobni zamak. U potkrovlju je bilo još nekoliko prozora, koji nisu bili pokriveni daskama pa su se u staklu reflektirale munje. Kamenje i cigle bili su neobično zelenkasti na tom svjetlu. U ulazu u obliku arkada vladala je samo tama.

Pogledaj rekao je Lawrence. Stajao je dva metra od brazde, koja je presijecala igralište, i bila slična onima kakve ostavljaju krtice. Činilo se kao da je netko postavio cijev do škole. Dale je ugledao mjesto pokraj podrumskog prozora gdje je brazda završavala, ravno preko druge baze prema poziciji bacača, i zatim prekinuo posao točno na sredini terena.

Dale se okrenuo i pogledao u kojem bi se pravcu brazda nastavila da nije na tom mjestu završavala. Ugledao je vlastitu verandu, udaljenu samo tridesetak metara od tog mjesta.

Lawrence je vrisnuo i odskočio. Dale se brzo okrenuo. U kratkim bljeskovima svjetlosti, koji su povremeno sijevali s neba. ugledao je kako se zemlja nadimlje, izdižu se grude zemlje, dok je trava ostala netaknuta, i dugačka linija izdignute zemlje produžila se još oko metar i pol te zaustavila tik do njegovih tenisica.

Dok su munje sijevale iza zavjesa, Mike O'Rourke je hranio Memo. To nije bio nimalo ugodan posao. Grlo i probavni organi još su joj djelomično funkcionirali, inače se ne bi mogli brinuti o njoj, tako da je nisu morali poslati u starački dom u Oak Hillu. Međutim, mogla je jesti samo usitnjenu hranu za bebe i morali su joj otvarati i zatvarati usta pri svakom zalogaju. Gutanje je bilo sličnije gušenju

hranom i svaki bi put, bez iznimke, većina kaše iscurila na njezinu bradu i veliki podbradnik, koji su joj stavljali oko vrata.

Ali Mike je bio strpljiv dok je prolazio kroz taj mukotrpan proces i usput joj, tijekom dugih pauza između zalogaja, pripovijedao o nevažnim stvarima, dostavi nedjeljnih novina, oluji koja se približavala i pothvatima svojih sestara.

Iznenada, bakine su se oči širom otvorile i počela je brzo treptati očima, kao da mu pokušava nešto važno reći. Mike je više puta požalio što ona i ostatak obitelji nisu naučili Morseovu abecedu pi ije njezinog moždanog udara. Ali tada im nije trebala. Sada bi mu bila i te kako korisna, jer je starica trepnula. načinila pauzu, pa dvaput trepnula i ponovo načinila pauzu. Što je. Memo? prošaptao je Mike i sagnuo se da joj ručnikom obriše bradu. Pogledao je preko ramena i gotovo da je očekivao da će ugledati tamnu sjenu na prozoru. Međutim, ugledao je samo tamu iza zavjesa, a zatim je . bljesak munje otkrio grane lipe i polja, koja su se pružala s druge strane ulice. Sve je u redu nježno je rekao i zgrabio još jednu žlicu zdrobljene mrkve.

Ali očito nešto nije bilo u redu. Memo je sve uzbuđenije treptala, a mišići na vratu tako su joj se brzo pomicali da se Mike zabrinuo da će povratiti sve što je pojela. Nagnuo se bliže prema njoj, da bi provjerio guši li se možda, ali činilo mu se da joj je disanje normalno. Treptanje se pretvorilo u divlji stakato. Pomislio je daje ovo bio moždani udar ili čak da umire. Ali ipak nije pozvao roditelje. Bilo je nešto u tom zatišju pred oluju, koje je vani vladalo, što mu je obuzelo tijelo i osjećaje i prikovalo ga tako pognuta za stolac, s rukom koja je još uvijek držala žlicu.

Treptanje je prestalo, a bakine su se oči širom otvorile. U istom je trenutku nešto zagreblo podne daske stare kuće. Mike je znao da se dolje nalazi uski prostor, jedva dovoljan za puzanje. Glasno grebanje se isprva začulo ispod poda u kuhinji, na jugoistočnom uglu

kuće, a zatim je jurnulo, brže no što bi to mogli mačka ili pas, prema dnevnoj sobi, očešalo hodnik i stiglo ispod dnevne sobe, bakine sobe, do Mikeovih stopala i teškog mesinganog kreveta u kojem je ležala starica.

Pogledao je ispod svoje, još uvijek ispružene ruke. i između tenisica prema izlizanom sagu. Grebanje je bilo tako glasno da se činilo kao da se netko kolicima vozi ispod kuće i dugim nožem ili metalnom šipkom prelazi preko svakog spoja i

čvora starih dasaka. Sada se to pretvorilo u udaranje i cijepanje, kao daje netko velikom sjekirom pokušavao razbiti daske između Mikeovih tenisica.

Otvorenih je usta buljio u pod i čekao da to, što god to bilo, probije daske.

Zamišljao je krvave prste, koji izranjaju iz rupe i hvataju ga za nogu. Pogledao je Memo i vidio da je čvrsto stisnula oči.

Iznenada, grebanje je prestalo i Mikeu se vratila moć govora.

Mama! Tata! Peg! Više je vikao nego vrištao. Ruka, u kojoj je držao žlicu, i nadalje je bila ispružena, samo stoje sada i drhtala.

Otac je izletio iz kupaonice, koja se nalazila odmah s druge strane hodnika. Tregeri su mu mlitavo visjeli, a trbuh se prelio ispod potkošulje preko pojasa njegovih hlača. Mama je dotrčala iz njihove sobe, sa starom haljinom u rukama, koju je upravo u tom trenutku prepravljala. Zvuk koraka na stubištu nije najavljavao Peg, već Mary, koja se naslonila na dovratak i zurila u sobu.

Zasuli su ga bezbrojnim pitanjima. Što se koga vraga toliko dereš? ponovio je otac u trenutku kada je nastupila kratkotrajna tišina.

Mikeov pogled prelazio je njihovim licima. Zar niste čuli?

Što? upitala je majka glasom, koji je uvijek zvučao grublje nego što je ona to željela. Mike je pogledao pod između svojih tenisica. Točno je osjećao da se tu, ispod kuće, nešto nalazi. Da čeka. Okrenuo se i pogledao Memo. Oči su joj i ilalje bile čvrsto zatvorene, a tijelo u grču.

Zvuk odgovorio je Mike i odmah je znao da mu glas zvuči slabašno, neuvjerljivo. Užasni zvuk ispod kuće.

Otac je odmahnuo glavom i uzeo ručnik kako bi obrisao lice. U kupaoni se nije ništa čulo. Sigurno je bila jedna od onih jeb...

pogledao je suprugu, koja se namrštila. Jedna od onih prokletih mačaka. Ili opet tvor. Idem po džepnu lampu pa ću ih otjerati metlom.

Ne! kriknuo je Mike, mnogo glasnije, no što je namjeravao.

Mislim, padat će kiša. Možemo pričekati do sutra, dok ne svane. Vidjet ću stoje to bilo. Čuvaj se crnih udovica rekia je Mary, slegnula ramenima i odskakutala uz stepenice. Uskoro se s njezina radija začula glazba.

Otac se vratio u kupaonicu. Majka je ušla u sobu, pomilovala

baku po glavi, opipala joj obraz i rekla: Izgleda daje mama zaspala. Pričekat ću ovdje daje nahranim kada se probudi, ako se ti želiš spremi za počinak.

Mike je teškom mukom progutao slinu i spustio svoju drhtavu ruku. Položio ju je na koljeno, koje nije bilo ništa mirnije. Osjećao je da je dolje nešto, nešto od čega su ga dijelila samo dva centimetra drveta i tanki tepih, star četrdeset godina. Osjećao je da to nešto samo čeka da on ode.

Ne treba rekao je majci. Ostat ću ovdje i završiti.

Osmjehnuo joj se, a ona ga je pomilovala po glavi i vratila se u svoju sobu. Mike je čekao. Nekoliko sekundi nakon toga, Memo je otvorila oči. Vani je sijevnula munja.

ŠESNAESTO POGLAVLJE

Kiša nije padala u nedjelju uvečer, a ni u ponedjeljak, iako je bilo oblačno, a zrak prepun vlage. Duaneov se otac u Peoriji dogovorio da u srijedu kremiraju strica Arta, a bilo je i mnogo drugih stvari koje su morali obaviti, između ostalog i obavijestiti ljude. Barem troje, stričevog starog ratnog prijatelja, jednog rođaka s kojim je bio u bliskim odnosima i jednu od bivših supruga, koji su svi neizostavno željeli prisustvovati pogrebu. Morali su održati i misu zadušnicu, dogovorenu za tri sata poslijepodne u jedinoj peorijskoj mrtvačnici, u kojoj se moglo obaviti kremiranje.

Otac je pokušavao stupiti u vezu s Congdenom i cijeli ga je dan zvao telefonom, ali nije bio kod kuće. Duane je stajao na vratima i osluškivao zvukove poslijepodneva, kada je policajac Barney došao zbog pritužbe.

Gledaj, Darene rekao je ocu J. R svima priča da si mu ti ubio psa.

Stari se okomio na policajca riječima: Prokleti pas napao je moga sina. Taj veliki glupi doberman imao je mikroskopski mozak veličine Congdenova kurca.

Baremney je u rukama gužvao svoj šešir. J. R kaže da je pas bio u kući i da je u kući našao njegovo tijelo. Kaže i da si provalio u kuću i ubio ga.

Starije pljunuo u prašinu. U vražju mater, znaš da laže, kao što je laž i većina njegovih prijava za prekoračenje brzine. Pas je bio u kući kada smo kucali na vrata. A zatim smo moj sin i ja otišli iza kuće do ostave, jer smo tražili Artov Cadillac, koji ni po kakvom zakonu ne bi smio biti u njegovu dvorištu, kao što to vrlo dobro znaš. U skladu sa zakonom, treća osoba ne može otkupiti olupinu automobila prije

nego završi istraga. U svakom slučaju, pasje skočio na Duanea u dvorištu, što znači da gaje ta pizda pustila van. I znao je da će nas napasti.

Baremney se zapiljio u oca. To ne možeš dokazati, zar ne?

Otac se nasmijao. Zašto je tebe poslao? Može li Congden dokazati da sam ja ubio to proketo pseto?

Kaže da su te vidjeli susjedi.

To su sranja. Gospoda Dumont, koja živi pokraj njega, slijepa je. U tom kraju poznaje me još samo gospođa Jensen, a ona je u to vrijeme bila u posjetu kod sina Jimmyja u Oak Hillu. Osim toga, imao sam zakonsko pravo biti na njegovu zemljištu. Congden je nezakonito prisvojio automobil moga brata i s njega skinuo vrata kako se ne bi otkrio pravi uzrok nesreće.

Baremney je ponovo stavio šešir na glavu i povukao obod. O čemu ti to govoriš, Darene?

Govorim o tome kako su nestala prednja i stražnja lijeva vrata na kojima se nalazio dokaz. Crvena boja. Crvena kao kamion koji je prije tjedan dana pokušao pregaziti moga sina.

Baremney je izvukao blok iz džepa, nešto u njemu zapisao i podigao pogled. Jeste li o tome izvijestili šerifa Conwaya?

Dakako odgovorio je otac. Bio je uzbuđen i češkao se po licu.

Upravo se tog jutra obrijao i kao daje bio smeten zbog nestanka brade s njegova lica.

Rekao je da će provjeriti. Rekao sam mu da dobro provjeri, jer ću tužiti i njega i Congdena ako ne provedu istragu u skladu sa svim propisima.

Ti, dakle, misliš daje postojalo još jedno vozilo?

Otac je pogledao Duanea, koji je stajao na vratima. Ja znam da moj brat nikada ne bi vozio stotinu kilometara na sat preko mosta. Ne svojom voljom odgovorio je policajcu. Art je bio prava budala i opsjednut ograničenjima brzine, čak i na usranim putovima kao što je ulica Jubilee College. Ne, siguran sam da gaje netko izgurao s ceste.

Baremney se vratio do svoga automobila. Pozvat ću Conwaya da ga izvijestim o tome da ću i ja provjeriti što se to događa.

Duane je i dalje stajao na vratima i treptao. Gradski policajac nije sudjelovao u istragama u prometnim nesrećama u kojima je bilo smrtno stradalih osoba. To što je upravo činio bila je usluga, jednostavna i neobvezujuća.

U međuvremenu nastavio je Baremney reći ću sucu da su njegovi susjedi sigurno pogriješili. Možda je pas uginuo prirodnom smrću. Ta me prokleta zvijer nekoliko puta najurila.

Pružio je ruku ocu. Strašno mi je žao zbog Arta, Darene.

Iznenaden, stari se rukovao s policajcem. Duane je izišao iz kuće i stao pokraj oca, dok su zajedno promatrali kako se udaljava automobil. Pomislio je da će, ako se okrene, prvi put nakon nesreće ugledati suze u očevim očima. Nije se okrenuo. Te večeri krenuli su u kuću strica Arta izabrati odijelo, kako bi ga otac sutradan mogao odnijeti u mrtvačnicu u Peoriji.

Kakva glupost mrmljao je otac, dok su se kamionetom vozili do kuće udaljene oko šest kilometara. Ne ide na izložbu nego na spaljivanje, zajedno s kovčegom. Može biti i gol, što se tiče njega, a i nas.

Duane je gundanje shvatio kao znak još jednog dana bez alkohola, kao i znak tuge i općeg lošeg raspoloženja. Otac se približavao osobnom rekordu u posljednjih nekoliko godina.

Duane je jedva dočekao ovo putovanje. Nije htio sve uzbunjivati zahtjevom o tome kako mora pronaći knjigu, koju mu je stric Art želio pokazati prije nego je poginuo, ali je znao da će otac morati otići do njegove kuće prije kremiranja. Bio je već mrak kada su stigli do kuće. Stric Art je živio u maloj bijeloj farmerskoj kući, nekoliko stotina metara udaljenoj od puta. Unajmio ju je od obitelji, koja je još uvijek obrađivala okolna polja. Te su godine bila zasađena graham, a samo je mali povrtnjak iza kuće bio stričevo djelo. Stari je pogledao mali vrt prije no što je otvorio stražnja vrata. Duane je znao daje starome svakako palo na pamet da će se morati vratiti i obrađivati ga. Za nekoliko će tjedana jesti rajčicu, koju je stric Art toliko volio.

Kuća je bila otključana. Duane je treptao i namjestio naočale prije no što je ušao te iznova osjetio kako ga obuzima osjećaj tuge i gubitka. U zatočenom, ustajalom zraku prepoznao je miris duhana stričeve lule. Tog je trenutka postao svjestan kako je život kratak, kako su prolazni tragovi nečije prisutnosi: knjige, miris duhana, u kojem ta osoba više neće uživati, nekoliko odijela, koja više neće nositi,

obiteljske fotografije, dokumenti i pisma, koji nikom drugom neće mnogo značiti. Ljudsko postojanje na ovome svijetu, shvatio je obuzet nemirom te osjetio kako ga obuzima vrtoglavica, nije ostavljalo znatnijeg traga od otiska ruke na površini vode. Odmakni ruku i voda će istog trenutka navrijeti i izravnati površinu, kao da na tom mjestu nikada ničeg nije niti bilo.

Brzo ću završiti rekao je otac gotovo šapatom iz obojici sasvim nepoznatih razloga, ali su ga obojica poštovala. Možeš ostati ovdje.

Prošli su kroz kuhinju i ušli u mračnu radnu sobu.

Duane je upalio svjetlo i kimnuo. Otac je krenuo prema spavaćoj sobi. Duane je začuo kako se otvaraju vrata ormara.

Kuća je bila mala, samo kuhinja, radna soba, koja je zapravo bila preuređena blagovaonica, ali ju stric nije koristio, zatim dnevna soba, jedva dovoljna da u nju stanu brodski kapetanski stolac, police s knjigama, dva naslonjača sa stolom, na kojem je stajala šahovska ploča, i Duane je prepoznao partiju koju su on i stric igrali prije tri tjedna, te veliki televizor. I mala spavaća soba.

Prednja su vrata vodila na malu betonsku verandu s pogledom na dva jutra dvorišta.

Nikada se nijedan posjetitelj nije poslužio prednjim vratima, ali

Duane je znao daje stric Art volio uvečer sjediti na verandi, pušiti lulu i promatrati polja na sjeveru. Buka prometa, koja je dopirala s puta, mogla se čuti, ali se vozila nisu vidjela, jer ih je zaklanjao brežuljak.

Odmahnuo je glavom ne bi li odagnao takve misli i pokušao se usredotočiti. Stric mu je jednom spomenuo da vodi dnevnik. Navodno je još od 1941. svakoga dana u njega nešto zapisivao. Duane je pomislio da je knjiga, o kojoj je govorio u telefonskom razgovoru, nestala. Pomislio je i da ju je uzeo Congden ili netko drugi, ali možda je stric zabilježio u svoj dnevnik nešto o njoj.

Upalio je svjetiljku na Artovom neurednom stolu. Blagovaonica je bila najveća prostorija u kući, a u radnoj sobi nalazile su se police, koje su sezale od poda do stropa, a bile su prepune većinom tvrdo ukoričenih knjiga, kojih je bilo i u ormarićima na sredini prostorije, po jedan sa svake strane Artovog radnog stola, priručno složenoga od vrata.

Na stolu su se nalazili računari, telefon, hrpe pisama, koje je Duane samo letimično pregledao, članci o šahu izrezani iz čikaških i njujorških novina i odvojeni

spajalicama, stripovi iz New Yorkera, uokvirena fotografija Artove druge supruge, crtež Da Vincijeve letjelice, slične helikopteru, staklenka s pikulama i još jedna staklenka s bombonima. Stric je, naime, iz te staklenke stalno, iako nesvjesno, posezao za slatkišima i to otkad je Duane znao za sebe. Tu su bili i listići papira sa starim popisima za kupovinu, popis članova sindikata radnika pilane, popis dobitnika Nobelove nagrade i bezbroj drugih stvari. Ali dnevnika nije bilo. Sklepani stol nije imao ladice. Okrenuo se uokolo. Stari je u spavaćoj sobi otvarao ladice, vjerojatno u potrazi za rubljem i čarapama. Nije mu trebalo još mnogo vremena.

Gdje bi stric Art držao dnevnik? Duane se zapitao nije li ga možda ostavio u spavaćoj sobi. Ne, Art nije bio tip koji bi pisao u krevetu. Dnevne zabilješke zapisivao bi ovdje, za stolom. Ali dnevnika nije bilo. Ni ladica.

Knjige. Duane je sjeo u stari kapetanski stolac i osjetio kako je naslon izlizan od stričevih ruku. Svaki dan unosio bi zapise u dnevnik. Vjerojatno uvečer dok bi ovdje sjedio. Duane je ispružio lijevu ruku. Stric Art je bio ljevak.

Jednu od niskih polica s lijeve strane stola mogao je dotaknuti rukom. Bila je to ustvari dvostruka polica. Jedan red knjiga bio je vidljiv izvana, a drugi, s više od deset neobilježenih svezaka, nalazio se iza prvoga, i bio je gotovo nevidljiv u sjeni stola. Duane je izvukao jednu knjigu. Kožni uvez, kvalitetan papir, petstotinjak stranica. Nije bilo tiskanoga teksta, nego samo sitan rukopis i tekst ispisan starinskim nalivperom.

Tekst pisan rukom ispunjavao je svaku stranicu i ne samo daje bio nečitak nego i nerazumljiv. Doslovno ništa nije razumio.

Duane je otvorio knjigu i približio je svjetiljci, istodobno podižući naočale. Zapis nije bio sastavljen na engleskom jeziku. Stranice su bile ispisane tekstom koji je podsjećao na mješavinu indijskog i arapskog, poput zida napravljenog od kukica, kvačica, zavijutaka, arabeski i škrabotina. Nije bilo razmaka između riječi, redovi su neprekidno tekli i stvarali nerazumljive čvorove nepoznatih simbola. Ali na početku svakog novog zapisa nalazili su se nešifrirani brojevi. Pogledao je vrh stranice i pročitao: 19. 3. 57 .

Stric Art često je govorio da je način na koji Europljani, kao i većina ostatka svijeta, zapisuju datume, najprije dan, pa mjesec i godinu, mnogo logičniji od američkoga,

u kojem isprva stoji mjesec, pa dan. Od najmanjeg do najvećeg objašnjavao je svom šestogodišnjem nećaku. To ima mnogo više smisla.

Duane se oduvijek slagao sa stricem. Sada je promatrao stričev zapis, koji je bio datiran devetnaestoga ožujka 1957. godine.

Vratio je knjigu na njezino mjesto i izvukao prvu slijeva, najbližu. Prva stranica škrabotina bila je obilježena datumom 1. 1. 60. Posljednja, nedovršena, imala je datum 11.6. 60. Stric nije ništa zapisao u nedjelju izjutra, ali je zato nešto zapisao u subotu uvečer.

Jesi li spreman? upitao ga je stari s vrata. U jednoj je ruci držao odijelo, koje se još uvijek nalazilo u najlonskoj vreći donesenoj iz kemijske čistionice, a u drugoj stričevu sportsku torbu. Stao je u krug svjetla pokraj stola i glavom pokazao prema knjizi, koju je Duane nagoniski zatvorio. Je li ti to Art namjeravao donijeti?

Duane je samo trenutak oklijevao. Mislim da jest.

Onda ju ponesi.

Starije otišao u kuhinju.

Duane je ugasio svjetlo i zastao, razmišljajući o preostalim osamnaest godina Artovih misli, koje su se skrivale u knjigama u sjeni ispod stola, i zapitao se čini li pogrešnu stvar. Dnevnici su očito pisani nekom vrstom osobne šifre. Ali Duane je bio vješt u otkrivanju šifri i otkrije li i ovu, moći će pročitati stvari koje stric Art nije namijenio njegovim očima. Zapravo, ničijim očima.

Ali on mi je htio reći što je otkrio. Bio je uzbuđen zbog toga. Ozbiljan, ali uzbuđen. I možda čak pomalo uplašen.

Duboko je udahnuo i podigao knjigu. Osjećao je stričevu prisutnost posvuda oko sebe, u mirisu duhana, u poznatom ustajalom mirisu stotina i stotina knjiga, u vonju kožnih korica, čak i u blagom, ugodnom mirisu stričeva znoja, čistom mirisu radničkoga znoja.

Sada je u sobi bilo vrlo mračno. Pomalo gaje uznemirio osjećaj daje stric još uvijek u sobi, kao daje poput duha stajao iza Duanea

i poticao ga da uzme knjigu, da sjedne za stol, upali svjetlo i čita dok se on nadvija nad njime. Gotovo daje očekivao da će mu hladna ruka dotaknuti vrat.

Izišao je polako iz sobe, prošao kroz kuhinju i pridružio se ocu, koji gaje već čekao u kamionetu.

Dale i Lawrence igrali su bejzbol i nisu obraćali pažnju na prijeteće oblake i sparinu te su do večere bili prekriveni prljavštinom, koja se pretvorila u blato na mjestima na kojima im se znoj slijevao u potocima. Majka ih je vidjela s kuhinjskoga prozora i, kada su stigli do kuće, natjerala ih da sa sebe skinu sve osim gaćica, prije nego što ih je na stražnja vrata pustila u kuću. Dale je morao odnijeti njihove stvari u takozvanu praonicu u podrumu, prostoriju u kojoj su držali perilicu rublja. Dale je mrzio podrum. Bio je to jedini dio njihove velike stare kuće koji je u njemu pobuđivao uznemirenost. Ljeti je bilo dobro, jer nije morao često silaziti u podrum, ali zimi se morao svake večeri, nakon objeda, spustiti u podrum i napuniti peć. Stepenice su bile visoke barem pola metra, kao da ih je netko načinio za divove, a ne obične ljude. Veliko je betonsko stubište zavijalo ulijevo dok se spuštalo između vanjskog i kuhinjskog zida i činilo mu se da se spušta mnogo dublje nego što je to bilo potrebno. Zatvorsko stubište, kako gaje zvao Lawrence.

Gola žarulja na vrhu stubišta slabašno je osvjetljavala hodnik, koji je u dnu skretao i vodio do peći. Tek iza peći nalazila se još jedna žarulja, koja se palila povlačenjem konopca. U prolazu skrenuo je pogled udesno, prema mračnom otvoru spremišta za ugljen. Tu zapravo nisu bila prava vrata, već samo otvor u zidu iznad spremišta širok jedan metar. Od poda do stropa bilo je samo metar i pol i Dale je znao kako je njegovu ocu bilo teško tako pogrbljenu prebacivati ugljen. Žlijeb za ugljen, čija su vrata sada bila zatvorena, zavijao je od hodnika do spremišta, tako daje ugljen padao izravno na dno. Iza žlijeba, s mjesta na kojem je stajao Dale, nazirala se prastara peć, koja kao da je popunjavala dno hodnika. Bila je to velika i nakazna gomila željeza s pipcima, koji su se širili na sve strane.

Kada se u zimskim noćima morao spustiti u podrum nije istinski mrzio rad, iako je tijekom cijele zime imao žuljeve na dlanovima, niti je to bila ugljena prašina, koju bi osjećao u ustima čak i nakon što bi oprao zube. Ono što je doista mrzio bio je skućeni prazni prostor u dnu spremišta.

Udaljeniji zid male prostorije završavao je otprilike jedan metar iznad betonskoga poda, a iznad njega cijelom je njegovom dužinom

zjapila praznina visoka pola metra, koja je otkrivala zemlju i kamene pod, vodovodne cijevi i paučinu. Dale je znao da se taj niski prostor većim dijelom pružao ispod sobe, koju je njegov otac koristio kao ured kada je bio kod kuće, i

protezao se dalje ispod prostrane prednje verande. Dok je ubacivao ugljen, mogao je čuti trčkanje miševa i ponekog većeg glodavca, a jedne se hladne noći naglo okrenuo i ugledao par malih crvenih očiju kako iz mraka bulje u njega.

Roditelji su ga često hvalili kako je marljivo i brzo radio i punio žlijeb. Za njega je tih dvadesetak minuta u zimskim večerima bio najgori dio dana i pristao bi raditi i brzinom svjetlosti, samo da što prije napuni tu prokletu peć i pobjegne iz podruma.

Sviđab mu se kada bi upravo napunili spremište, jer je tada trebao samo stati blizu otvora u zidu i brzo prebaciti ugljen. Kada bi od gomile ugljena krajem mjeseca ostala samo hrpica u udaljenom kutu, morao je duboko zaći u ostavu, napuniti vjedro, nositi ga tri metra nazad i isprazniti ga, dok mu je iza leđa zjapio taj jezivi otvor. Jedan je od razloga zašto je Dale volio ljeto bilo i to što nije morao pretovarivati ugljen. Pogledao je u taj udaljeni kutak i ugledao samo malu hrpu crne mase. Svjetlo s vrha stubišta jedva je dopiralo do spremišta. Niski je prostor bio potpuno crn.

Dale je pronašao konopac od prve lampe, trepnuo od iznenadnoga svjetla, obišao veliku peć i ušao u drugu prostoriju, koja je služila samo za to da bi u njoj držali tu prastaru peć, prošao kroz treću, koju je njegov otac koristio kao radionicu, ali je u njoj bilo vrlo malo alata. Potom je skrenuo desno i ušao u posljednju prostoriju, u kojoj je majka držala perilicu i sušilicu rublja.

Otac mu je pripovijedao o tome kako je bilo teško spustiti sve te uređaje u podrum i da će ih, ako se jednom bude selio, sve ostaviti. Dale mu je vjerovao. Sjećao se kako su se tata, dostavljači, gospodin Somerset i još dvojica susjeda, borili tiše od sat vremena dok ih konačno nisu smjestili. Ta stražnja soba bila je bez prozora, kao uostalom i ostale podrumske prostorije, a sa svjetiljke u njezinoj sredini visio je konopac. Iz tame, u blizini južnoga zida, zjapila je kružna rupa, promjera od jednog metra. Samo su zahvaljujući velikoj pumpi uspijevali spriječiti poplave u podrumu, koji se nalazio ispod razine podzemne vode. No, ipak su imali dvije poplave za četiri i pol godine, koliko su živjeli u kući. a Daleov je otac jednom morao hodati kroz vodu duboku pola metra kako bi popravio pumpu.

Ubacio je prljavu odjeću u perilicu, u prolazu ugasio svjetlo i brzo se vratio kroz radionicu, pokraj peći i kroz hodnik. Ovaj se put nije okrenuo da bi promotrio spremište. Zatim se popeo uz deset visokih stepenica, skrenuo i izišao iz podruma.

U podrumu je bilo tako svjež i vlažno da gaje gotovo omamio teški, ljepljivi zrak, koji

je dopirao kroz stražnja vrata. Vidio je kako sa zapada, iza kuće Grumbacherovih, pada sumrak.

Brzo je prošao kroz kuhinju. Bilo mu je neugodno što hoda samo u gaćama.

Lawrence je već bio u kadi, pljuskao se vodom i oponašao zvuk napada podmornice. Mama je, srećom, bila vani na verandi, pa se tako bosonog otklizao niz hodnik i uletio u sobu da se odjene prije no što se ona vrati. Legao je na krevet, upalio malu svjetiljku za čitanje i počeo prelistavati stari primjerak Zapanjujuće znanstvene fantastike dok je čekao svoj red za kupaonicu.

Kada se konačno našao u svom tihom i osvjetljenom kutku podruma, Duaneu je trebalo samo pet minuta da otkrije šifru.

Dnevnik strica Arta izgledao je kao hindi, ali se zapravo radilo

Onajobičnijem engleskom jeziku. Nije bilo čak ni premetanja slova. Naravno, pomoglo je to što je Duanea, kao i strica, oduševljavao Leonardo da Vinci.

Renesansni je genij vodio svoj dnevnik vrlo jednostavnim šifriranim zapisom: pisao je obrnuto, tako da se tekst mogao čitati u zrcalu.

Duane je približio zrcalo radnom stolu i ugledao tekst na engleskom, pisan zdesna ulijevo. Stric Art nije rastavljao riječi, tako da šifra nije bila odmah prepoznatljiva. Osim toga, spajao je gornje dijelove slova zbog čega je zapis i poprimio taj čudni, arapski ili vedski izgled. Obrnuto veliko slovo F s dvjema točkama, označavalo je točku, a isto slovo, samo s jednom točkom, značilo je zarez.

Otvorio je stranicu i počeo čitati odlomak o problemima na poslu, sindikalnom povjereniku, na kojeg se sumnjalo da je pronevjerio sindikalni novac, a pročitao je i dijalog koji je bio politička rasprava između Arta i njegova brata. Duane je promatrao tekst i prisjećao se tog razgovora. Otac je tom zgodom bio poprilično pijan

I pozivao je na nasilno zbacivanje vlade. Zatim je požurio do posljednjeg zapisa: 11. 6. 60.

Našao sam ono što je Duane tražio o zvonu! Nalazilo se u djelu Apokrifi: Prilozi knjizi zakona Aleistera Crowleyja. Trebao sam i pretpostaviti da upravo Crowley, taj samozvani vrač našega doba, zna nešto o ovoj stvari.

Večeras sam proveo dva sata na verandi i razmišljao.

U prvi tren sam to htio zadržati za sebe, ali mali Duane je toliko naporno radio na istraživanju i trudio se rasvijetliti ovu lokalnu tajnu da sam zaključio kako ima pravo saznati. Sutra ću mu ponijeti knjigu i pokazati mu poglavlje o zaštitnicima. Dio o Borgijama dosta je težak za čitanje.

Evo nekoliko odlomaka koji se odnose na temu:

„Dok je obitelj Medici birala zaštitnike u liku životinja kao most, koji je vodio prema svijetu magije, glasine kruže o tome da su Borgije tijekom najplodonosnijih stoljeća renesanse (iz umjetničke perspektive) izabrali neživi predmet kao svoj talisman.

Legenda svjedoči da je Stup Apokalipse, željezni egipatski obelisk iz Ozirisova hrama, ukraden u petom ili šestom stoljeću (po kršćanskom računanju vremena) s mjesta, kojem po svim zakonima pripada, te daje dugo bio izvor moći porodice Borja u Valenciji, u Španjolskoj. Godine 1455., kada je jedan od članova drevne obitelji čarobnjaka postao papa što je bila velika ironija budući da je njegov politički uspon bio ishod djelovanja Sila tame u ovom pretkršćanskom simbolu prvi čin, koji je poduzeo, bila je izgradnja zvonika za veliko zvono. Zvono je stiglo iz Rima približno u vrijeme smrti istog tog pape iz porodice Borja, i nema sumnje daje upravo to bio Stup Apokalipse, istopljen i nanovo izliven u mnogo prikladniji oblik za mase kršćana koje su iščekivale njegov dolazak.

O Stupu se pripovijeda daje bio mnogo više od samo jednog od mnogih mističnih predmeta tog oblika, koji se mogao pronaći u gotovo svakom maurskom ili španjolskom plemićkom domaćinstvu tog vremena. Borje su mu se klanjale kao Svestvoritelju i Sverušitelju. Na egipatskom, Stup Apokalipse bio je poznat i kao kruna smrti, a njegovo je preobraženje proreknuto u Knjizi ponora.

Za razliku od živih zaštitnika, koji su se uglavnom smatrali samo posrednicima. Stup je, čak i u svojoj novoj inkarnaciji u obličju zvona, tražio žrtve. Legenda kazuje da je don Alonso y Borja žrtvovao zvonu svoju novorođenu unuku prije no što je 1455. godine krenuo u Rim na zasjedanje konklave, koja ga je, potpuno neočekivano, izabrala za papu. Ali don Alonsu se, sada poznatom kao papa Kalikst III, naposljetku ipak zgadilo prinošenje žrtava, ili je možda povjerovao daje veći dio moći Stsipa potrošen za njegov vlastiti uspon. Koji god daje bio razlog, više nije bilo žrtvovanja. Papa Kalikst je umro. Zvono je postavljeno u zvoniku palače don

Alonsovog nećaka, Rodriga y Borje, rimskog kardinala i nasljednika nadbiskupije u Valenciji i prvog zakonitog nasljednika dinastije Borgija.

No, legenda kazuje kako Stup, ili zvono, u koji je sada bio prurušen. nije prestao postavljati nove i nove zahtjeve.

Nakon kupanja, Dale Stewart vratio se u dječju sobu. Lawrence je već bio u svome krevetu. Ili, bolje reći, na njemu, jer je prekriženih nogu sjedio na sredini kreveta.

Što je bilo? upitao je Dale.

Lawrence je bio tako blijed da su mu pjegice postale još vidljivi

vije. Ja... ne znam. Ušao sam i htio upaliti svjetlo i... pa... čuo sam nešto.

Dale je odmahnuo glavom. Sjetio se događaja kada su prije nekoliko godina ostali sami i gledali televiziju, a mama je bila otišla u supermarket. Bilo je zimsko poslijepodne i gledali su Osvetu mumije u sklopu subotnjeg ciklusa Čudovišta. Čim je film završio, Lawrence je čuo nešto u kuhinji, iste onakve lagane korake, koji se čudno skližu podom, a kakve je mumija šepajući do maločas odavala u filmu. Dale se tada uspaničio zajedno sa svojim mlađim bratom pa su otvorili prozor i skočili u dvorište, dok su se koraci približavali. Kada se majka vratila, zatekla ih je na verandi kako drhću od hladnoće, odjeveni samo u čarape i majice.

No, Dale je sada imao jedanaest, a ne osam godina. Što si čuo? upitao je.

Lawrence se ogledao oko sebe. Nemam pojma. Nisam baš čuo... Više sam ga osjetio. Kao da je još netko u sobi.

Dale je uzdahnuo, bacio prljave čarape u košaru i povukao konopac na lusteru.

Vrata ormara bila su odškrinuta i Dale ih je gurnuo dok je koračao prema krevetu. Nije čuo škljocanje brave.

Pretpostavio je daje u vratima zapela papuča ili tako nešto pa je Dale samo jače pritisnuo vrata.

Vrata su uzvratila pritisak. Nešto se nalazilo u ormaru i pokušavalo izići.

Duane je u svom podrumu obrisao lice maramom. U podrumu je obično bilo svježije, čak i u najtoplije ljetne dane, ali se znoj samo slijevao s njega. Knjiga je ležala otvorena na njegovom radnom stolu, koji je bio načinjen tako da su vrata bila postavljena na stalak za piljenje drva. Brzo je u svoju bilježnicu prepisivao navode, zatim je odložio olovku i nastavio čitati.

Gotovo da je već mogao čitati stričevo kodiranje bez zrcala, ali ipak je i dalje držao knjigu pred sobom.

Stup Apokalipse, sada maskiran u obličju zvona, djelomično se probudio iz drevnog sna zbog unuke, koju mu je kao žrtvu prinio prvi papa Borgija. No, prema Knjizi Oktavijanovoj, Borgije su se bojali moći Stupa i nisu bili spremni za Apokalipsu, koja je, po predanjima i zapisima, trebala nastupiti nakon njegova potpunog buđenja. Kako je zapisano u Knjizi zakona, Stup Apokalipse je darivao veliku moć onima koji su mu služili. Ali bi istodobno, nakon prinošenja odgovarajuće žrtve, talisman postajao vjesnik sudnjega dana i glasnik konačne Apokalipse, koja će nastupiti šezdeset godina, šest mjeseci i šest dana nakon oživljavanja Stupa.

Rodrigo, sljedeći papa iz dinastije Borgija, naredio je da se zvono odnese u kulu, koju je dao sagraditi u vatikanskom kompleksu. Govorkalo se daje u Tornju Borgija Aleksandar, kako se Rodrigo prozvao nakon što je proglašen papom, čuvao Stup od buđenja mističnim muralima napola poremećenog patuljastog umjetnika po imenu Pinturicchio. Ove groteske, prikazi preslikani iz podzemnih odaja, grotta, pod Rimom, trebale su zadržati zlo u zvonu, ali i istodobno omogućiti obitelji da koristi moć talismana.

Ili je barem tako mislio papa Aleksandar.

I u Knjizi zakona i u Oktavijanovim tajnim knjigama, postoje naznake daje zvono počelo dominirati životima Borgija. Mnogo kasnije, Aleksandar je naredio da se zvono prenese u masivnu i neprobojnu tvrđavu Sant' Angelo. ali čak ni zakopavanje u toj grobnici od kamena i kostiju nije umanjilo njegovu moć nad ljudima koji su ga pokušali nadzirati.

Oktavijanovi skraćeni zapisi svjedoče o ludilu, koje je obuzelo i Borgije i Rim tijekom tih desetljeća: umorstva i spletke, koji su bili strašni čak i po tadašnjim, brutalnim mjerilima, horde demona koje su lunjale katakombama ispod Rima. neljudski stvorovi, koji su se kretali kroz tvrđavu Sant' Angelo i ulicama grada, te legende o dominaciji Stupa Apokalipse, koji je hrlio prema svome buđenju.

I tada, nakon strašne Oktavijanove smrti, legenda o Stupu počinje padati u zaborav. Postoje zapisi o padu kuće Borgija, koji se zbio ubrzo nakon toga.

Legenda kazuje daje jedan naraštaj kasnije, kada se prvi papa iz porodice Medici popeo na tron u crkvi Svetog Petra, novi papa odmah zapovjedio da se zvono ukloni iz Rima i pretopi, a potom da se ukleti metal pokopa u posvećenom tlu, daleko od Vatikana.

Do danas nisu se sačuvala izvješća o mogućoj lokaciji i sudbini Stupa Apokalipse. No, legenda o njegovoj rrtoci Svestvoritelja i Sverušitelja, ipak još uvijek živi u ezoteriji sve do današnjih dana.

Duane je spustio stričev dnevnik. Čuo je oca kako se kreće u kuhinji. Nervozno je koračao, nešto je gundao, a zatim zalupio ulazna vrata, upalio motor i kamionet se počeo udaljavati. Očev je alkoholni post upravo završio. Po zvuku Duane nije mogao odrediti je li kamionet krenuo prema Carlu ili Crnom drvetu, ali znao je da će proći mnogo vremena prije no što se otac vrati kući.

Sjedio je nekoliko minuta uz svjetlost svjetiljke i pregledavao knjigu i bilješke koje je ispisao. A zatim se uspeo uz stepenice i pošao zaključati vrata.

Vrata ormara polako su se otvarala.

Dale se naslonio na njih i zaustavio ih u trenutku kada je otvor.

iz kojeg se širila tama, bio širok desetak centimetara.. Okrenuo se i pogledao Lawrencea, koji gaje promatrao širom otvorenih očiju.

Pomozi mi prošaptao je Dale. Nešto se s druge strane ponovno počelo gurati i vrata su se otvorila još dva centimetra, dok su Daleova stopala, na kojima je imao samo čarape, klizila po drvenom podu.

Mama! vrisnuo je Lawrence, skočio s kreveta i dotrčao do brata. Oba su dječaka ramenima gurala vrata i uspjela ih pritvoriti, tako da su bila otvorena još samo dva centimetra. Mama! vikali su istodobno.

Nisu ih mogli zatvoriti do kraja, a zatim se iznenada pojačao pritisak na žute daske i vrata su se ponovo počela otvarati.

Dale i Lawrence u panici su promatrali vrata, dok su im obrazi bili priljubljeni uz grube daske. Osjećali su kako se užasna sila prenosi kroz drvo.

Vrata su se otvorila još gotovo deset centimetara. Iz unutrašnjosti ormara nije dopirao nikakav zvuk. No, u sobi su dječaci dahtali i stenjali, a Daleove čarape i Lawrenceove bose noge klizile su podom.

Vrata su se otvorila još nekoliko centimetara. Otvor je sada bio širok tridesetak centimetara i činilo im se da iz njega puše prohladan vjetrić.

Isuse, ne mogu više dahtao je Dale. Lijevim bedrom odguravao se od stare komode, ali nije imao dovoljno oslonca da bi gurnuo vrata. To, što se nalazilo unutra, u najmanju je ruku imalo snagu odrasle osobe.

Vrata su se otvorila još pet centimetara.

Mama! zavrištao je Lawrence. Mamice, pomози nam! Mama!

Nešto se čulo s verande, nešto poput odgovora, ali Dale je shvatio da neće izdržati do dolaska majke. Bježi! jedva je prozborio.

Lawrenceovo užasnuto lice bilo je samo nekoliko centimetara udaljeno od njegova. Brat ga je pogledao i pustio vrata. Pobjegao je, ali ne iz sobe. Nakon dva koraka i velikog skoka, našao se na svome krevetu.

Dale nije mogao sam držati vrata. Pritisak je postao nezadrživ. Za trenutak se odmaknuo od vrata, skočio na metar visoki ormarić i podigao noge. Nekoliko knjiga i svjetiljka pali su na pod.

Vrata su se bučno otvorila i lupila u Daleova koljena. Lawrence je vrisnuo.

Dale je začuo majčine korake na stubištu i njezin glas, koji je nešto govorio, aii prije nego je uspio i otvoriti usta i odgovoriti, zapuhnuo ih je val hladnoga zraka, kao da su otvorili zamrzivač, a zatim je nešto izišlo iz ormara.

Bilo je vrlo nisko i dugačko, dugo barem jedan metar, i neopipljivo poput sjene, ali mnogo tamnije. Bilo je to crnilo, koje je klizilo podom slično nekom histeričnom kukcu, koji je upravo pobjegao iz staklenke. Dale je ugledao izrasline nalik nožicama koje su bijesno šibale. Podigao je stopala na ormarić, a uokvirena je fotografija tresnula na pod.

Mama! ponovo su vrisnuli istodobno.

Crna je stvar bauljala po podu. Dale je pomislio da nalikuje žoharu, kada bi oni bili jedan metar dugi i desetak centimetara visoki i ispuštali crni dim. Tamne izrasline mahale su naokolo i strugale po podnim daskama.

Mama!

Stvar je jurnula ispod Lawrenceova kreveta.

Lawrence je šutke skočio na Daleov krevet i ostao stajati na njemu, dok je poskakivao kao gimnastičar na trampolinu.

Majka je stajala na vratima i gledala trenutak jednog, pa drugog dječaka, koji su vrištali.

Stvar... iz ormara... zavukla se ispod...

Ispod kreveta... crna... velika stvar!

Mama je odjurila do ostave u hodniku i vratila se s metlom. Van rekla je. Upalila je svjetlo.

Dale je samo kratko oklijevao prije nego je skočio, projurio pokraj majke i potrčao prema vratima. Lawrence je najprije skočio s Daleova kreveta na svoj, a zatim prema vratima. Izjurili su iz sobe i zaustavili se na ogradi stubišta. Dale je provirio u sobu.

Mama je klečala i počela izvlačiti nakupine prašine ispod Lawrenceova kreveta.

Mama! Ne! viknuo je Dale i utrčao u sobu te je pokušao odvući od kreveta.

Majka je bacila metlu i uhvatila ga za ramena.

Dale, Dale, sad je dosta. Dosta. Nerira ničega ispod kreveta. Pogledaj sam.

Između grčevitih udisaja, koji su se pretvarali u jecaje, Dale je provirio ispod kreveta. Ondje nije bilo ničega.

Vjerojatno je otišlo ispod Daleova kreveta doviknuo je Lawrence s vrata.

Majka je povukla Dalea za sobom, obišla krevet i kleknula pokraj druge postelje.

Daleu je srce gotovo stalo kada je kleknula na pod i gurnula metlu ispred sebe.

Vidite? rekla je dok je ustajala i brisala prašinu sa suknje i koljena. Ništa. A sada mi objasnite što mislite da ste vidjeli?

Dječaci su istodobno počeli govoriti. Dale je osluškivao zvuk vlastita glasa i shvatio kako zvuči njihov opis: nešto veliko, crno, slično sjenci, nisko. Otvorilo je vrata ormara i otrčalo ispod kreveta poput divovske bube.

Hmmm, da.

Možda se vratilo u ormar ponudio je drugo rješenje Lawrence, dok je daščući jedva zadržavao suze.

Majka je pogledala jednog pa drugog dječaka, zatim je prišla ormaru i širom otvorila vrata. Dale je ponovo istrčao na hodnik, dok je ona pregledavala stvari na policama, razgrtala tenisice i opipala stjenke ormara. Ormar nije bio dubok. I bio je prazan.

Prekrižila je ruke na grudima i čekala. Dječaci su stajali na vratima i pogledavali prema odmorištu na hodniku, prema tami u spavaćoj sobi njihovih roditelja i prema ostavi, kao da će iz mraka izići sjena i jurnuti ravno na njih.

Malo ste strašili jedan drugoga, zar ne? upitala ih je majka.

Dječaci su to porekli i iznova počeli istodobno govoriti i opisivati onu stvar. Dale joj je pokazivao kakvom su mukom držali vrata ormara.

A ta buba ih je ipak uspjela otvoriti? upitala je mama s blagim osmijehom.

Dale je uzdahnuo. Lawrence ga je pogledao očima u kojima se nazirao užas i koje kao da su mu rekly: Znam daje to još uvijek ispod moga kreveta. Samo ga mi ne možemo vidjeti.

Mama upitao je Dale što je smirenije mogao, dok se trudio da inu glas zvuči opušteno i razumno. Smijemo li večeras spavati u tvojoj sobi? U vrećama za spavanje?

Majka je na trenutak zastala. Dale je pretpostavljao da se sjetila kako su pobjegli iz kuće kada ih je pratila mumija, a nisu imali ključ. Ili kako su prošloga ljeta cijelu noć proveli na terenu za bejzbol i pokušavali uspostaviti telepatsku vezu s izvanzemaljskim svemirskim brodovima i prestrašeno dojurili kući, jer su iznad sebe ugledali svjetla aviona.

U redu odgovorila je. Idite po vreće za spavanje i poljske krevete. Ja se moram vratiti na verandu i ispričati gospodi Somerset, jer su moji veliki dječaci vrištanjem naglo prekinuli naš razgovor zbog maglovite bube.

Spustila se stepenicama, a dječaci su se držali u njezinoj blizini. Čekali su je da se vrati kako bi se s njima popela na kat i pričekala dok oni u ostavi pronađu vreće za spavanje i poljske krevete.

Nije im dopustila da tijekom noći ostave upaljenu žarulju, čak ni u hodniku.

Dječaci su prestali disati kad je ušla u njihovu sobu da bi povukla konopac i ugasila svjetlo. Vratila se živa i zdrava i ostavila metlu pokraj uzglavlja, za svaki slučaj. Dale se sjetio sačmarice, koju je otac držao u ormaru, odmah do njegove zračne puške. Municiju je imao u donjoj ladici ormarića od cedrovine.

Dale je svoj ležaj toliko približio Lawrenceovu krevetu da među njima gotovo i nije bilo razmaka. Dugo nakon što je majka zaspala, osjećao je daje njegov mali brat budan, napet i na oprezu. Upravo kao i on sam. Kada je Lawrenceova ruka provirila ispod pokrivača i skliznula do Daleova kreveta, Dale ju nije odgurnuo. Samo je provjerio pripadaju li šaka i zapešće doista njegovu bratu, a ne nečemu iz tame pod krevetom, a zatim je čvrsto držao bratovljevu ruku, sve dok nije zaspao.

SEDAMNAESTO POGLAVLJE

U srijedu, petnaestoga lipnja, nakon što je isporučio sve novine, a prije nego je otišao do Svetog Malachyja, kako bi ocu Cavanaughu pomogao tijekom služenja mise, Mike se zavukao ispod kuće.

Jutarnje je svjetlo bilo sjajno, a sunce dovoljno visoko da načini sjene ispod brijestova i voćaka u dvorištu, kada je Mike odmaknuo metalnu ploču, što je zatvarala prostor ispod kuće. Svi ljudi, koje je poznao, imali su podrume. Istina, pomislio je, svi koje ja poznajem imaju i unutarnje instalacije.

Ponio je izviđačku džepnu lampu i njome osvijetlio niski prostor. Paučina, prljavština, cijevi, potamnjele grede i još paučine. Prostor nije bio ni pola metra visok i zaudarao je na mačju mokraću i vlažnu zemlju.

Dok je puzao i migoljio prema prednjem dijelu kuće, nastojao je izbjeći jake, debele, mliječnobijele nakupine paučine, jer je znao da one pripadaju crnim udovicama. Morao je još proći ispod sobe svojih roditelja i maloga predsoblja, prije no što stigne do tog mjesta. Činilo mu se da tami nema kraja, dok je svjeUost iz otvora iza njegovih leđa polako nestajala. Iznenada gaje obuzela panika pa se počeo vrpolti, dok konačno nije ugledao pravokutnik svjetlosti. A zatim se još samo morao uvjeriti da će pronaći put natrag. Otvor mu se učinio tako dalek, ali nastavio je dalje.

Tada je shvatio daje stigao ispod dnevne sobe, jer je ugledao kamene temelje tri metra ispred sebe. Zaustavio se, okrenuo na bok i počeo hvatati zrak. Desnom je rukom opipao linije, koje su spajale podne daske, dok mu se lijeva ruka zaplela u paučinu. Prašina se uzdizala oko njega, lijepila mu se za kosu i prodirala u oči. Sitne čestice kovitlale su se u snopu svjetlosti.

Isuse, bit ću stvarno u božemesačuvaj izdanju dok ću ocu Cavanaughu pomagati za vrijeme mise, pomislio je.

Opet je počeo migoljiti i pomaknuo se ulijevo te osvijetlio sjeverni zid, koji se nalazio pet metara ispred njega. Kamen je bio crn. Kakav je to jeb...neobični kamen? Počeo se vrpolti i pretraživati tlo, tražeći neki trag u prašini.

Bilo je teško reći. Kamen i tlo bili su istrošeni od vremena, a greble su ih i generacije mačaka O'Rourkeovin i svih ostalih životinja, koje su ovdje tražile utočište. Ugledao je i nekoliko osušenih mačjih govana.

Bila je to očito mačka ili tvor. pomislio je. osjećajući neopisivo olakšanje. A zatim je ugledao rupu.

U početku je izgledala kao sjena, ali sjena nije nestala kada je snopom svjetlosti prešao preko nje. Palo mu je na pamet da je to možda krug od tamne plastike ili papira ili nešto što je njegov otac davno' tu ostavio. Dovukao se do tog mjesta i zastao.

Bila je to savršeno okrugla rupa. koja je sezala možda pola metra u promjeru i daje to želio, Mike se u nju mogao naglavce uvući. Ali nije želio.

Osjetio je miris. Zatreptao je kako bi odagnao odbojnost i približio glavu rupi. Miris iz tunela zapuhnuo gaje poput povjetarca iz mrtvačnice.

Uzeo je kamen i bacio ga u rupu, ali nije bilo odjeka.

Teško je disao, a srce mu je tuklo tako glasno da je bio siguran da ga Memo može čuti kroz daske poda. Podignuo je lampu i pokušao osvjetliti unutrašnjost rupe. Zidovi tunela bili su crveni te je isprva pomislio da su sagrađeni od crvene ilovače, ali tada je ugledao rebrastu površinu, sličnu krvavo crvenoj hrskavici ili crijevima nekog bića. Sve je bilo isto kao i u tunelu, u kolibi, na groblju.

Mike se naglo povukao i pri tom povlačenju podigao oblak prašine, a zatim se panično počeo probijati kroz mačji izmet i paukovu mrežu. Na trenutak je izgubio iz vida pravokutni otvor te je bio potpuno siguran da gaje nešto zatvorilo.

Ne, tamo je.

Puzao je na laktovima i koljenima, udario glavom o donju stranu poda, paučina mu se lijepila po licu, ali nije to ni primjećivao. Lampa je skliznula ispod njegovog tijela pa više nije ništa osvjetljavala. Učinilo mu se daje vidio još nekoliko rupa sa svoje lijeve strane, ispod kuhinje, ali to nije namjeravao provjeriti.

Nekakva se prilika našla pred pravokutnikom svjetlosti i djelomično ga zakrilila.

Mike je ugledao dvije ruke i noge na kojima je bilo nešto što su mogle biti gamaše. Prevrnuo se na bok i podigao željeznu šipku. Prilika je ulazila u otvor i potpuno zakrčila svjetlost.

Mikev? Bio je to glas njegove sestre Kathleen, nježan, čist, nevin u svojoj usporenosti. Mikey. mama ti poručuje da moraš požuriti ako želiš stići na vrijeme u crkvu.

Mike se srušio na vlažnu zemlju. Desna ruka mu je drhtala. Dobro. Kathy, iziđi van, kako bih se i ja mogao izvući.

Sjenka je propustila svjetlost.

hiio je toiiKo napet aa ga je zat>oijeio srce. uovuKao se ao otvora , i izišao. Vratio je ploču i pribio je čavlina.

Joooj, kako izgledaš, Mikey! uzviknula je Kathleen uz osmijeh.

Spustio je pogled. Bio je prekriven sivom prašinom i paučinom, laktovi su mu krvarili, a u ustima je osjećao okus blata. Iznenada je zagrlio sestru. Zagrlila je i ona njega, i očito joj nije smetalo što će ju zaprljati.

Više od četrdeset ljudi došlo je na ispraćaj samo za najbliže u mrtvačnici Howell u Peoriji. Duaneu se učinilo da se stari gotovo razočarao tolikim ispraćajem, kao da se htio nasamo oprostiti s bratom. Taj posljednji put. Ali osmrtnica u Peorijskim novinama i tek nekoliko telefonskih razgovora, koje je sam obavio, bili su dovoljni da se ljudi okupe u ovako velikom broju, a neki su stigli čak i iz Bostona i Chicaga. Došlo je i nekoliko Artovih knjiga iz tvornice, a jedan je od njih glasno ridao tijekom kratke ceremonije.

Nije bilo svećenika. Stric Art se čvrsto držao obiteljske tradicije vojničkoga agnosticizma, ali se nekoliko ljudi željelo oprostiti s Artom, uputivši mu nekoliko riječi, kolega koji je ridao i nastavio ridati i dok je držao kratak govor, njihova rođaka Carol, koja je doletjela iz Chicaga i vraćala se iste večeri, te atraktivna sredovječna žena iz Peorije. Dolores Stephens, koju je otac predstavio kao prijateljicu strica Arta. Duane se pitao koliko dugo su ona i stric Art bili ljubavnici. Na kraju je došao red na staroga da nešto kaže. Duaneu se njegov govor učinio izuzetno dirljivim. Nije bilo riječi o zagrobnom životu ili nagradama za životne zasluge. Bio je to samo glas tuge za bratom, pojačane opisom ličnosti, koja se nije klanjala lažnim idolima, već se cijeli svoj životni vijek pošteno i dobro vladala prema drugim ljudima. Starije govor završio Shakespeareovim stihovima, jer je Shakespeare bio stričev najdraži pisac, i iako je Duane očekivao Krila anđela nek' ti otpjevaju mir, znajući da bi se stricu svidjela ironija, starije recitirao pjesmu. Glas mu je nekoliko puta gotovo prepukao, ali bi samo nastavio pa mu je glas postajao sve snažniji kako se bližio čudnom svršetku:

Ne plaši se žarkog Sunca sad. Niti se bijesa zimske bure boj'; Završio si svoj zemaljski rad, Sa zaradom u dom vraćaš se svoj . Divni momci, djevojke pune čari, Moraju u prah, baš kao i dimnjačari.

jve Doj se vise srazoe veliKana,

Ti si izbjegao tiranovu vlast;

Ne treba ti više odijelo ni hrana;

Tebi su isti i trska i hrast.

Kralj, mudrac, pekar, svatko tko ima dah

Ovim putem mora otići u prah.

Bljesak munje neka li ne smeta, Niti se udara strašnog groma boj; Ne plaši se više

osude, kleveta; Prošle su radost i jad tvoj; Ljubavnici mladi morat će se svi

Pretvoriti u prah, isto kao ti.

Čarobnjak ti ne može ništa hudi! Niti magija da te općini i čudi! Neka te se nemirni

dusi klone! I nikakva zla više neka te ne gone. Počivaj tu miran, Grob neka ti je

slavan i biran.

Medu ljudima se začulo jecanje. Otac je izgovorio sve stihove bez bilješki ili knjige, zatim je pognuo glavu i vratio se na svoje mjesto.

Netko je zasvirao na orguljama u niši skrivenoj zavjesom. Polako, u grupicama ili

pojedinačno, skup se počeo razilaziti. Rođaka Carol i još neki zadržali su se i

razgovarali sa starim, milujući Duanea po glavi. Nije se dobro osjećao sa

zakopčanim ovratnikom i kravatom i zamišljao je strica Artu kako ulazi u

mrtvačnicu i govori mu: Zaboga, mali, skidaj te idiotarije sa sžbe. Kravate su za

činovnike i političare.

Na kraju su ostali samo Duane i otac. Zajedno su otišli u podrum mrtvačnice, u

kojem se nalazila moćna peć za kremiranje. Promatrali su kako stric Art nestaje u

vatri.

Nakon mise Mike je pričekao da ga otac Cavanaugh pozove u župni dvor na

uobičajeni doručak, koji se sastojao od kave i peciva. Želio je popričati o onome

što je pronašao ispod kuće.

Nikad nije vidio takva peciva, sve dok ih prije tri godine otac Cavanaugh nije počeo

posluživati nekolicini pouzdanih ministranata. Sada je već postao pravi stručnjak i

bogato ih je premazivao kremom od sira ili paštetom od lososa. Doduše, trebalo

mu je vremena da uvjeri svećenika kako je posve u redu da jedanaestogodišnjak

pije kavu. To je bila tajna koju su dijelili njih dvojica, baš kao i nazivanje župnoga

auta papamobilom.

Mike je žvakao pecivo i razmišljao o tome kako da postavi to pitanje. Oče

Cavanaugh, imam jedan mali problem s nekim mrtvim vojnikom iz Prvoga

svjetskog rata, koji mi ruje tunele ispod kuće i pokušava zgrabiti moju baku. Ima li crkva nešto što bi pomoglo u ovakvoj situaciji? Hm... Hm...

Na kraju je uspio domisliti pitanje: Oče, vjerujete li vi u Zlo?

Zlo? pomalo je zbunjeno ponovio crnomanjasti svećenik i podigao pogled s novina. Misliš li na zlo kao apstraktan pojam?

Ne razumijem to odgovorio je Mike, koji se često osjećao glupim pred ocem Cavanaughom.

Zlo kao biće ili sila odvojena od ljudskoga djelovanja? upitao je svećenik. Ili misliš na zlo kao što je ovo?

Pokazao mu je sliku u novinama.

Mike je pogledao sliku. Bila je to fotografija nekoga po imenu Eichmann, koji je bio zatvorenik na nekom mjestu, koje se zvalo Izrael. Mikeu to sve nije ništa značilo.

Valjda sam mislio na ono odvojeno samo je rekao.

Otac Cavanaugh je zatvorio novine. Aaa, prastaro pitanje o utjelovljenju zla. Pa, ti znaš što crkva poučava.

Mike je pocrvenio i odmahnuo glavom.

Aj, jaj, jaj svećenik je pokudno odmahivao glavom, ali bilo je očito da se šali.

Morat ćeš prionuti na vjeronauk. Michaela.

Mike je kimnuo. Dobro, ali što crkva kaže o zlu?

Otac Cavanaugh izvukao je kutiju Marlboroa iz džepa radne košulje, protresao je da bi izvadio cigaretu i potom je zapalio. Malo duhana ostalo mu je na jeziku pa ga je skinuo prstima. Glas mu je postao ozbiljan. Pa, znaš da crkva priznaje postojanje zla kao nezavisne sile.

Pogledao je Mikea, a on je zurio u njega zbunjenim pogledom, očito ne shvaćajući o čemu govori. Pokušao mu je zorno predočiti ideju o kojoj je govorio rekavši: Sotona, primjerice. Vrag.

A, to. Mike se sjetio smrada koji je dopirao iz tunela. Sotona. Iznenada mu se čitava stvar učinila pomalo smiješnom.

Toma Akvinski i drugi teolozi stoljećima su se bavili problemom zla i nastojali shvatiti kako to može biti odvojena, neovisna sila ako je vladavina Svetoga trojstva najmoćnija sila bez premca, kako stoji u Svetom pismu. Nijedan odgovor nije u potpunosti ni na zadovoljavajući način riješio taj problem, ali crkvene dogme nas

poučavaju da vjerujemo kako zlo postoji u svojoj vlastitoj domeni, kako ima svoje zastupnike. Razumiješ li me, Michaele?

Čini mi se. Mike nije bio baš siguran u to. Dakle, mogu postojati i sile dobra, kao što su , primjerice, anđeli?

otac cavanaugh je uzdahnuo. Sada već zalazimo u srednjovjekovni način razmišljanja, zar ne? Ali, da, crkvena tradicija u biti to i poučava.

Kakve sile zla, oče?

Svećenik se dugim prstima češkao po licu. Kakve? Pa, tu su demoni, naravno, pa zlodusi. I noćne more pripadaju toj kategoriji. Dante je klasificirao cijele vrste i podvrste demona, čudnovatih stvorenja s imenima kao što je Draghignazzo, što bi otprilike značilo poput velikog zmaja, Barembaremiccia, ili bradonja, zatim Graffiacane, onaj koji češepse, pa...

Tko je Dante? prekinuo ga je Mike, uzbuđen jer se na horizontu pojavila nada: netko tko tu živi, a čini se daje pravi stručnjak za te stvari!

Otac Cavanaugh iznova je uzdahnuo i izvukao cigaretu iz usta.

Zaboravio sam da smo upućeni na školski sustav iz sedmoga kruga pakla. Dante je, Michaele, bio pjesnik, koji je živio i umro prije približno šest stoljeća. Ali, bojim se da sam skrenuo s teme o kojoj smo razgovarali.

Mike je ispio kavu, odnio šalicu do sudopera i dobro je oprao.

Mogu li oni, ti demoni, mogu li ozlijediti ljude?

Otac Cavanaugh na te se riječi namrštio. Govorimo o tvorevinama uma ljudi, koji su živjeli u doba neznanja, Michaele. Kada bi bili bolesni, najlakše je za to bilo okriviti demone. Jedini lijek, ako se to uopće može nazvati lijekom, bile su im pijavice. Pijavice? upitao je šokirano Mike.

Da. Demonii su bili odgovorni za bolesti, mentalnu retardaciju.

Zastao je u pola riječi, možda zato jer se sjetio da je Mikeova sestra bila retardirana. Kap, loše vrijeme, mentalne bolesti, sve ono što nisu znali objasniti, a toga je bilo mnogo više nego onoga što su znali..

Mike se ponovo okrenuo prema stolu. Ali mislite li da su te stvari postojale, da postoje? Progone li još uvijek ljude?

Otac Cavanaugh prekrižio je ruke. Mislim da nam je crkva podarila predivnu teologiju, Michaele. Ali zamisli daje crkva divovsko sito, koje služi za ispiranje zlata

iz riječnoga korita. Rijeka donosi mnogo zlata, ali kad zagrabiš u vodu, ne možeš izbjeći mulj i otpatke.

Mike se namrštio, jer nije volio kada je otac navodio takve usporedbe. On ih je nazivao metaforama. Mike ih je nazivao izbjegavanjem odgovora. Postoje li oni? Otac Cavanaugh nemoćno je raširio ruke, dlanova okrenutih prema gore.

Vjerojatno ne u doslovnom smislu. U figurativnom, svakako.

Kada bi oni doista postojali nije se dao odgovoriti Mike bi li ih crkvene stvari mogle zaustaviti? Onako kako se bore protiv vampira u filmovima?

Svećenik se osmjehnuo. Crkvene stvari?

Ma znate, križevi, hostija, sveta vodica, takve stvari.

Otac Cavanaugh začuđeno je uzdignuo svoje tamne obrve, kao da ga netko zadirkuje. Mike je napeto očekivao odgovor pa to nije primijetio.

Naravno odgovorio je svećenik. Ako sve te, crkvene stvari, djeluju kada su u pitanju vampiri, zatim bi morale djelovati i na demone, zar to nije logično?

Mike se složio. Smatrao je da je zasad dovoljno naučio, a i otac Cavanaugh bi mogao pomisliti daje stvarno poludio ako mu ispriča

Ovojniku, nakon svih ovih pripovijesti o demonima i vampirima. Svećenik ga je još pozvao u župni dvor na takozvanu momačku večeru, koja se održavala u petak. Ta se večera pripremala otprilike jednom mjesečno, ali Mike je odbio poziv za ovaj petak, jer se već dogovorio s Daleom da će otići do ujaka Henryja. Odlučili su, naime, nastaviti potragu za Banditskom pećinom, za kojom su tragali još otkako je prvi put upoznao obitelj Stewart. Mike je iskreno sumnjao da ta pećina uopće postoji, ali oduvijek se volio igrati na ujakovoj farmi. Osim toga, nakon igre bi večerali kod ujaka Henryja, a to je uvijek bila prava gozba, čak iako Mike nije smio petkom jesti meso, s mnogo svježega povrća iz vrta.

Pozdravio se sa svećenikom, uzeo bicikl i počeo okretati pedale nevjerojatnom brzinom, jer je želio do ranih poslijepodnevni sati pokositi travu u dvorištu i posvršavati sve kućne poslove, kako bi mu ostalo što više vremena za igru. Dok je prolazio pokraj Old Centrala, sjetio se da se Jim Harlen još prije nekoliko dana vratio iz bolnice i osjetio grižnju savjesti što ga on i ostali prijatelji još nisu posjetili. Ta ga je pak misao podsjetila na pogreb Duaneova strica, koji je za taj dan bio zakazan u Peoriji.

Razmišljanje o smrti dovelo ga je do Memo, koja je u to doba dana vjerojatno bila sama u kući. Ne računajući Kathleen.

Mike je još brže pojurio, prošao pokraj škole i nastavio put kući.

Dale je nazvao Duanea u srijedu uvečer, ali razgovor je bio vrlo kratak i bolan.

Duane se doimao nevjerojatno iscrpljenim, a zbog Đakovih izjava sućuti obojici im je bilo neugodno. Dale gaje izvijestio da će se njihova mala družina naći kod ujaka Henryja u petak uvečer i nije ga ostavio na miru sve dok nije obećao da će nastojati doći onamo. Kada je legao u postelju, Dale je bio deprimiran.

Što misliš, je li ono još uvijek ispod kreveta? prošaptao je Lawrence sat vremena kasnije. Nisu ugasili svjetlo.

Provjerili smo odgovorio mu je Dale, također šapatom.

Uvjerio si se da ispod nema ničega.

Lawrence je uporno moljaka da mu dopusti držati ga za ruku pa je Dale našao kompromisno rješenje i pustio brata da ga drži za rukav pidžame.

Ali obojica smo ga vidjeli.

Mama kaže da smo vidjeli sjenu ili nešto slično.

Lawrence je ispustio nepristojan zvuk. Je li to sjena onako snažno gurala vrata?

Dale je osjetio jezu kada se prisjetio upornoga, nepopustljivog pritiska na vratima ormara, koji gaje odgurao. Što god bilo unutra, nije željelo tamo ostati. Što god to bilo prošaptao je, svjestan da mu glas zvuči napeto više ga nema.

Nije istina rekao je Lawrence jedva čujnim glasom.

Kako znaš?

Eto, tako.

A gdje je sada?

Čeka.

Gdje? Dale je pogledao mlađeg brata i vidio kako ga on promatra, niti ne trepćući.

Bez naočala, Lawrenceove su oči izgledale vrlo krupne i tamne.

Još je ispod kreveta prošaptao je snenim glasom i zatvorio oči. Dale mu je dopustio da ga, umjesto za rukav, uhvati za ruku.

Čeka mumljao je Lawrence, dok je lagano tonuo u san.

Dale je promotrio razmak od samo jednoga pedlja između njihovih kreveta, koliko su ih približili. Zapravo su ih željeli potpuno spojiti, ali im majka to nije dopustila, jer bi joj onda bilo teško usisavati. Tih dvadeset i nešto centimetara mogli su lako

preskočiti, a prostor je bio i dovoljno uzak da ih ništa veliko nije moglo zgrabiti odozdo.

Ali ruka bi mogla. Ruka s kandžama. Ili glava na dugom vratu.

Dale se stresao. Ovo stvarno nema smisla! Mama je imala pravo, to je bila samo njihova mašta, kao kada su si prije nekoliko godina umislili da čuju korake mumije. Ili NLO koji dolazi po njih.

Ali te stvari nismo stvarno vidjeli.

Zatvorio je oči. Ali posljednja misao prije nego je usnuo, potpuno gaje razbudila i on se trepćući zagledao u tamu između njihovih kreveta, u kojoj su im nezaštićeno visjele ruke, jer ga je Lawrence još držao za ruku.

K vragu! Ako su nam kreveti ovako blizu, onda se to može uvući ispod moje postelje, a da ja to niti ne primijetim. I može podići one crne nožice s obje strane kreveta i obojicu nas istodobno ščepati.

Lawrence je tiho hrkao, dok mu je slina curila po jastučnici s likom Roya Rogersa. Dale je zurio u zid i brojio jarbole i katarke brodova kojima su bile ukrašene njihove tapete. Trudio se disati što tiše. Da bi bolje čuo. Da bi bolje čuo ako nešto šušne, prije nego što krene u napad.

OSAMNAESTO POGLAVLJE

U četvrtak je stari ponovo otišao do kuće strica Arta, jer je morao potražiti dokumente. Duane je išao s njim, iako ga otac nije baš želio povesti.

Starije bio nervozan i svadljiv, očito na rubu da potpuno ode k vragu. Duane je znao daje bez pića uspio ovako dugo izdržati samo iz ljubavi prema bratu i zbog potrebe da se ne osramoti pred ostatkom obitelji.

Dio očeve napetosti i nemira proizlazio je iz njegove neodlučnosti u svezi s pepelom strica Arta. Zapanjio se kada su mu ljudi iz mrtvačnice uručili masivnu dekorativnu urnu, koja se kao tihi i neželjeni suputnik vozila s njima od Peorije do kuće. Nije znao što bi s njom.

Nakon večere u srijedu, neposredno prije Daleova poziva, Duane je zavirio u urnu. U tom je trenutku u sobu ušao otac i upalio lulu.

Ti zdrobljenoj kredi slični bijeli komadići, bile su kosti rekao je dok je otpuhivao dim pokušavajući razgorjeti žar.

Duane je vratio poklopac na urnu.

Lako bi mogao pomisliti da kada već stave tijelo u peć na temperaturu sličnu onoj na površini Sunca nastavio je otac neće preostati ništa drugo osim pepela i sjećaiffa. Ali kosti su vraški otporne.

Duane je sjeo u naslonjač pokraj kamina, koji su rijetko koristili. Noge su mu odjednom postale teške i slabe. I sjećanja su vraški otporna rekao je i sam sebe iznenadio što je upotrijebio takav izraz.

Otac je gundao: Nemam pojma gdje ću to rasuti. Barembaremski običaj, kada malo bolje razmisliš.

Duane se zagledao u urnu. Mislim da bi trebao rasuti pepeo na nekom mjestu, koje je toj osobi mnogo značilo tiho je rekao. Na mjestu na kojem je proveo sretne trenutke.

Otac je ponovo zagundao. Duane, ti znaš daje Art ostavio oporuku. Ali mi, vrag ga odnio, nije rekao gdje želi da mu prospem pepeo. Neko mjesto na kojem je proveo sretne trenutke.

Udubio se u razmišljanje i otpuhivao oblaćice dima.

Glavna čitaonica knjižnice u Bradleyju bila bi dobro mjesto rekao je Duane.

Otac se zagrcnuo od smijeha. To si stvarno dobro smislio! I Art bi se tome slatko nasmijao.

Spustio je lulu i zagledao se kroz prozor. Imaš li još neku ideju?

Volio je pecati na rijeci Spoon.

Osjetio je kako ga je obuzeo novi nalet tuge i stegnuo mu grlo i srce. Otišao je u kuhinju po čašu vode. Kada se vratio, otac je čistio lulu i bacao pepeo u kamin.

Pepeo.

Imaš pravo rekao mu je otac. To je vjerojatno bilo mjesto koje je najviše volio i gdje je najviše uživao. Nas smo dvojica tamo išli pecati i prije nego što se doselio iz Chicaga. I tebe je tamo stalno vodio, zar ne?

Duane je kimnuo i popio gutljaj vode kako ne bi morao ništa reći. A zatim gaje nazvao Dale. Kada se vratio, otac je već bio u radionici i nešto petljao na uređaju za učenje Mark V.

Otišli su na rijeku čim je svanulo, u vrijeme kada su se ribe izdizale do površine i pravile krugove po vodi, a Duane je poželio da mu je tu štap za pecanje. Jutarnje je sunce obasjavalo čemprese i vrbe nad njima. Nije tu bilo prave ceremonije. Stari

je trenutak držao urnu. kao da je iznenada počeo oklijevati da li da istrese njezin sadržaj, a zatim je konačno prosuo pepeo i nekoliko puta lupnuo po dnu da bi izbacio i posljednje čestice praha.

Mrve su kosti padale u vodu i privukle somove i barem jednog grgeča, kojeg je Duane ugledao u plićaku uz obalu. Čestice pepela najprije su se držale zajedno i na površini stvorile fini, sivi veo, koji je pratio struju i kovitlao se oko stabala što su virila iz vode, a koja je dječak dobro poznao, jer je mnogo puta pecao na ovom mjestu, sve dok nisu naišle na jaču struju ispod mosta, koja je razbila čestice, zavrtjela ih i povukla pod vodu.

Duane je bacio kamen u rijeku i sjetio se da je to uvijek radio kao klinac kada bi se dosađivao. Time je sasvim sigurno plašio ribe, koje je stric Art pokušavao uloviti, ali mu stric nikada nije prigovorio.

Zatim je obrisao ruke i krenuo strmom stazom prema putu. Dok se penjao stazom, primijetio je kako je otac ostario tijekom posljednjih nekoliko tjedana i kako mu se jasno vidjela preplanula crta na vratu. S tako neobrijanom sijedom bradom, Duaneu je otac izgledao stvarno star.

Stričeva je kuća izgubila ljudski miris i sada se osjećao samo miris vlage i ustajala zraka.

Dok je otac pretraživao ladice i ormariće, Duane je krišom pregledao blokove za bilješke i košaru za smeće. Stric Art je, baš kao i on sam, stalno nešto bilježio i zapisivao.

Pogodak! U košu je, ispod kutije cigareta i ostaloga smeća, pronašao zgužvani list papira, koji je vjerojatno ispisao u subotu uvečer, noć uoči nesreće.

Ukleta zvono Borgija, ili Stup Apokalipse, ili kako god se to zvalo, ipak je uspjelo preživjeti. Spominje se u Knjizi zakona, u poglavlju o obitelji Medici.

Šezdeset godina, šest mjeseci i šest dana. Pod pretpostavkom da su apsurdno i nemoguće postali stvarnost, i da su događaji o kojima je Duane pričao posljedica buđenja te stvari nakon svih ovih stoljeća, tada bi to značilo da su mu prinijeli žrtvu na prijelazu stoljeća, negdje oko 1900. godine. Provjeri u gradu. Pronađi ljude koji bi se mogli sjećati. Ništa ne govori Duaneu dok se ne pojave neki odgovori.

Crowley kaže da zvono Stup iskorištava ljude. I priziva izaslanike Carstva tame, što god to značilo. Provjeri ponovo neljudski stvorovi na rimskim ulicama u vrijeme pape Borgije i poglavlje o obitelji Medici.

Nađi Ashley Montaguea. Prisili ga da progovori.

Duane je duboko udahnuo, presavio papir i stavio ga u džep svoje košulje pa izišao na verandu. Tratina je ključala od kukaca, koji su bježali pred njegovim nogama. Iz smjera drvoreda čulo se cvrčanje cvrčaka, tako glasno da se Duane osjećao pomalo ošamućen. Sjedio je na metalni stolac, podigao noge na nisku ogradu i zagledao se u prazno. Sjedio je tako i razmišljao sve dok stari nije izišao na verandu i naglo zastao s rukom na vratima. Duane je shvatio kako je izgledao u tom stolcu, u toj pozi. Kođe je sličio.

Otac je pronašao papire koje je tražio. Pažljivo su sve zatvorili i zaključali kuću, jer su znali da još mogu proći tjedni, pa čak i mjeseci, prije nego što se vrate sve počistiti i urediti prije aukcije.

Duane se nije okrenuo kada su pošli. poskakujući po neravnoj cesti.

Duane je izabrao gospođu Moon.

Stara je gospođa prevalila osamdesetu, cijeli je život provela u Elm Havenu, a još od djevojačkih dana živjela je preko puta Old Centrala, na jugoistočnom uglu Druge avenije i ulice Depot.

Duane ju je znao samo iz viđenja i ponekad, kada je dolazio u grad, susretao ju je dok je šetala sa svojom kćerkom, gospođicom Moon, knjižničarkom.

Uspodicu Moona on je poznao, ali ga je uveo u klub u kojem je učlanio u knjižnicu kada su mu bile samo četiri godine.

Gospođica Moon lagano se namrštila, odmahnula glavom i pogledala debeljuškasta dječaka, koji je izvirivao iza njezina stola.

Imamo samo nekoliko slikovnica, gospodine McBride. Obično roditelji, mmmm, djece, koja još ne znaju čitati, posuđuju knjige na svoju iskaznicu.

Stric Art joj nije odgovorio. Uzeo je prvu, najbližu knjigu s police i pružio je četvorogodišnjem Duaneu. Čitaj rekao je.

Prvo poglavlje. Rodih se čitao je dječak. Hoću li se pretvoriti u junaka vlastita života ili će to ipak postati netko drugi, pokazat će ove stranice. Da bih počeo priču svog života od samoga početka, moram zapisati da se rodih (kao što mi rekoše, a u to povjerovah) u petak u ponoć. Rekoše daje sat upravo počeo...

Dobro rekao je stric i vratio knjigu na policu.

Gospođica Moon se mrštila i poigravala lančićem na kojem je držala naočale, ali je ipak Duaneu McBrideu izdala vlastitu člansku iskaznicu. Godinama je ta iskaznica bila njegova najvrednija imovina, iako je gospođica Moon prema njemu uvijek bila hladna, gotovo prezirna. Na kraju mu je svoju važnost pokazala tako što je ograničila broj knjiga, koje je debeljuškasti dječak smio posuditi i tako što bi ga strogo prekorila kada bi kasnio s povratom knjiga. Razlog kašnjenja nije bilo to što je nevoljko čitao, baš naprotiv, progutao bi hrpu knjiga odmah tijekom prvih dana po povratku na farmu. Kasnio je zbog toga što bi gotovo uvijek morao tjednima čekati da otac nađe vremena i odveze ga u grad. Kada je Duane u drugom razredu prešao na pustolovine detektivke Nancy Drew, a paralelno čitao C. S. Forestera i sve knjige Roberta Louisa Stevensona, gospođica Moon mu je naglasila da su to knjige za djevojčice, kako ih je ona nazvala, i zajedljivo ga upitala ima li sestru.

Duane joj se nacerio, popravio naočale na nosu i rekao: Neeee.

Zatim je uzeo pet knjiga, što je bilo njegovo ograničenje, i to sve do jedne o Nancy Drew.

Kada ga je ta manija minula, otkrio je E. R. Burroughsa i proveo ludo ljeto dok je krstarilo stepama Baremsooma i džunglama Venere, a najviše se volio otisnuti sa srednje terase džungle lorda Greystokea. Nije baš razumio što znači srednja terasa, ali ju je pokušavao oponašati na niskim hrastovima uz potok. Witt bi nakrivio glavu i zbunjenim pogledom promatrao kako njegov gospodar skače s grane na granu i jede u krošnjama drveća.

Sljedećeg je ljeta Duane čitao Jane Austen, ali taj put gospođica Moon nije spomenula knjige za djevojčice.

Čim je pozavršavao jutarnje poslove, krenuo je prema gradu.

^lalu jc svane guunie ourauivao sve manje površme, a veo eno oa 140 jutara imanja prepustio je gospodinu Johnsonu, pa više nije bilo tako mnogo posla.

Duane se i nadalje brinuo o stoci, pazio da na pojilu uvijek ima vode, ali ljeti mu je bilo mnogo lakše, jer je stoka uglavnom bila na otvorenom. Još u svibnju pobrinuli bi se za odvoz stajškoga gnojiva, pa mu je otpao i taj grozni posao.

Tog je jutra Duane u suši konačno popravio motokultivator. Hidraulična je dizalica prebrzo spuštala nosač poljoprivrednih priključaka, pa je Duane regulirao klip

mehanizma te podmazao i pritegnuo nosač. Dok je popravljao stroj, iznad glave nalazio mu se veliki kombajn za branje i komušanje kukuruza. Otac ga je postavio na sredinu suše, jer je nešto petljao oko beračice. Uvijek je pokušavao poboljšati stvari, promijeniti ih, prilagoditi ili im naći novu primjenu. Tako bi radio i radio, sve dok na kraju od stroja ne bi preostali samo dijelovi. Primijetio je daje stari na beračici kukuruza petljao nešto s priključcima za branje. Skinuo je štitnike sa svih osam berača i Duane je ugledao blistavi čelik rotacijskih noževa, pokretne vrpce i lance.

Dok je većina farmera u kraju vukla beračicu traktorom ili su koristili posebne strojeve s vlastitim pogonom, stari je kupio glomazni, prastari kombajn i na njega priključio beračicu za osam redova. Zamisao je bila u tome da će takav stroj omogućiti brži rad u godinama velikih prinosa, ali u stvarnosti se sve uglavnom svelo na brdo posla oko održavanja staroga stroja, prepravljanja dijelova za vTšidbu, komušanje, branje i krunjenje, kao i čišćenje i podmazivanje bezbrojnih mehanizama.

Duaneu se ponekad činilo da se stari odlučio baviti poljoprivredom samo da bi mogao popravljati i prepravljati strojeve. Kada je završio popravak, okrenuo se prema očevu kombajnu. Već je htio napraviti neke očito nužne prilagodbe da tfti iznenadio staroga, ali je onda odustao. Nije mu htio pokvariti zabavu. Osim toga, imao je još posla, a želio je što prije krenuti u grad.

Duaneu nije bilo drago što će morati pješačiti posljednja dva i pol kilometra niz ulicu Jubilee College. Radije bi se bio povezao, ali je znao da se stari cijeli tjedan čuvao za pijanku u petak i nije se tada želio voziti s njim.

I tako je krenuo pješice. Danje bio vedar, sunčan, ali i zagušljivo vruć.

Otkopčao je tri dugmeta na svojoj kariranoj košulji i pogledao crtu između potamnjele površine u obliku oštrog V i ostatka kože koja je bila potpuno bijele boje.

Malo se odmorio kod kuće O'Rourkeovih na rubu grada. Mike nije bio kod kuće, ali mu je jedna od njegovih starijih sestara rekla da se može slobodno napiti vode s njihove pumpe u dvorištu. Ha

iapijivo je pio vodu, zanemarujući ukus zeijeza i arugin elemenata, a zatim se umio i oprao ruke do laktova.

Kada je zakucao na vrata gospode Moon, starica je došepala prema svjetlu uz pomoć dva štapa i u pratnji svih mačaka.

Poznajem li te. mladiću?

Duaneu se njezin glas učinio sličan parodiji staračkoga glasa. Podrhtavao je i bio je visok i neujednačen.

Da, gospodo. Ja sam Duane McBride. Nekoliko puta sam bio ovdje s Daleom Stewartom i Michaelom O'Rourkeom, kada su vas vodili u šetnju.

Kako se ono zoveš?

Duane je uzdahnuo i sve još jednom ponovio, ali glasnije.

Nisam još spremna za šetnju. Još nisam jela.

Zvučala je mrzovoljno i pomalo sumnjičavo. Mačke su se motale oko štapova i mazile se o njezine natečene noge, omotane zavojima u boji kože. Duane se prisjetio vojnika i njegovih gamaša.

Ne, gospođo rekao je. Samo sam vas nešto htio pitati.

Pitati?

Povukla se u tamu svoje sobe. Stara je kuća bila mala, imala je bijele prozore i bijela vrata, a zaudarala je kao daje udomila nebrojene generacije mačaka koje nikada nisu izlazile.

Da, gospođo. Bit ću kratak.

O čemu?

Promatrala ga je kratkovidnim pogledom i Duane je shvatio da gaje vidjela samo kao okruglu siluetu na svjetlosti vrata. Pomaknuo se malo natrag, potezom vještog trgovačkog putnika, kojim kao da je htio pokazati svoje poštovanje i dobre namjere.

Samo nešto, o prošlim vremenima. Provodim istraživanje za školski projekt o životu u Elm Havenu početkom stoljeća. Nadao sam se da biste mi mogli dočarati atmosferu tog vremena.

Kako?

Ako biste mi povjerali neke pojedinosti pojasnio je Duane. Molim vas.

Starica je malo razmišljala pa se okrenula ukočenim korakom uz pomoć oba štapa i ušla u unutrašnjost kuće u pratnji mačaka. Duane je ostao stajati na vratima i nije znao što bi sad trebao učiniti.

Pa začuo je njezin glas iz tame što tako stojiš? Uđi. Pristavit ću nam čaj.

Duane. je sjedio, pijuckao čaj i mljackao dok je jeo kolačiće. Postavljao je pitanja, gospođa Moon je pripovijedala o svome djetinjstvu, o ocu, Elm Havenu i o dobrim, starim vremenima. Grickala je kolačiće dok je govorila, a u krilu joj je rasla hrpa mrvica. Mačke su skakale na kauč i jele mrvice, a ona ih je odsutno milovala.

A što je sa zvonom? naposljetku je upitao, jer mu se učinilo da se može pouzdati u pamćenje stare dame.

Zvono?

Zastala je u pola zalogaja. Jedna mačka ispružila je šapu, kao da joj želi ukrasti kolačić iz ruke.

Spomenuli ste posebne događaje koji su se zbivali u gradu nastavio je Duane. Što je s velikim zvonom u školskom zvoniku? Sjećate li se što se govorkalo o njemu? Gospođa Moon je na trenutak izgledala zbunjeno. Zvono? Kada je ondje bilo zvono?

Duane je uzdahnuo. Sva ta tajnovitost bila je potpuna glupost. Tisuću osamsto sedamdeset šeste blago je rekao. Gospodin Ashley je donio zvono iz Europe. Gospođa Moon se zahihotala. Umjetno zubalo joj je postalo malo preveliko i pomicalo se u ustima pa gaje namjestila jezikom.

Budalo mala. Ja sam rođena osamsto sedamdeset šeste. Kako bih se mogla sjećati nečega iz godine kada sam se tek rodila?

Duane je trepnuo. Pokušao je zamisliti ovu smežuranu i već pomalo senilnu staricu kao smežurano novorođenče, ružičasto i čilo, kako pozdravlja svijet u godini kada su Custerovi ljudi bili pobijeni. Razmišljao je o svim promjenama, koje je proživjela i doživjela, pojavu kočije bez zaprege, telefon. Prvi svjetski rat, uspon Amerike do svjetske velesile, Sputnjik, a sve to je promatrala ispod brijestova u ulici Depot.

Dakle, ne sjećate se ničega u svezi sa zvonom?

Upravo je htio odložiti bilježnicu i olovku.

Ali, naravno da se sjećam zvona rekla je i uzela još jedan kolačić, koji je ispekla njezina kći Išlo je to prekrasno zvono. Otac gospodina Ashleyja donio ga je s jednog od svojih putovanja Europom. Kada sam išla u školu Oid Central, zvonilo je svakoga dana u osam i petnaest izjutra i u tri poslijepodne.

Duane je zurio u nju. Primijetio je da mu ruka podrhtava dok je ponovo otvarao bilježnicu i počeo pisati. Ovo mu je bila prva potvrda, osim svjedočenja iz knjiga, daje zvono Borgija doista postojalo.

Sjećate li se nečeg osobitog u svezi sa zvonom?

Oh. dušo, u to je vrijeme sve u svezi sa školom i zvonom bilo osobito. Svakoga se petka birao učenik, jedan od nas mlađih, koji je vukao konopac zvona prije početka nastave. Sjećam se da sam i ja jednom bila izabrana. O, da, bilo je to prekrasno zvono.

Sjećate li se što se dogodilo s njim?

Pa. da. Zapravo, nisam baš sigurna...

Licem joj je prešao čudan izraz i odsutno je spustila kolačić u krilo. Kada ga je podigla drhtavom rukom prema ustima, dvije su ga mačke zgrabile. Gospodin Moon, mislim na moga Orvillea, ne na oca, gospodin Moon nije imao veze s tim što se dogodilo. Nikakve.

Nagnula se i koščatim prstom pokazala na Duaneovu bilježnicu.

Zapiši to. Ni Orville ni otac nisu bili ondje kada, kada se dogodio taj užas.

Naravno, gospođo rekao je Duane i prestao pisati. A što se zapravo dogodilo?

Ruke gospođe Moon su podrhtavale. Mačke su pobjegle s krila.

Oh, strašna stvar. Znaš, jedna od onih o kojima ne volimo pripovijedati. Zašto bi želio pisati o tome? Doimaš mi se kao drag dječak.

Jesam, gospođo rekao je i gotovo prestao disati. Ali rekli su mi da pišem o svemu. Stvarno cijenim vašu pomoć. Kakvu ste to strašnu stvar spomenuli? Nešto u svezi sa zvonom?

Starica se doimala kao daje potpuno zaboravila na Duanea. Zurila je u tamu iz koje je dopiralo predenje njezinih mačaka, iako nisu bile u blizini. Ma, ne... zaustila je glasom jedva nešto jačim od promukla šapta.

Duane je začuo kako ulicom prolazi kamion, ali gospođa Moon nije niti trepnula.

Ne zvono rekla je. Iako su ga tamo objesili, zar ne?

Koga su objesili? Duane je uspio prošaptati.

Gospođa Moon se okrenula prema njemu i pogledala ga poluslijepim očima. Pa onog groznog čovjeka, naravno. Onoga koji je umorio i...

Ispustila je čudan zvuk i Duane je shvatio da joj je lice bilo vlažno od suza. Jedna od njih probila se kroz splet bora i stigla do ruba usana. Onoga koji je ubio i pojeo onu djevojčicu dovršila je Pečenicu, sada već snažnijim glasom.

Duane je prestao zapisivati i zablujao se u nju.

A sad zapiši ovo naredila mu je i ponovo pokazala prstom prema njegovoj bilježnici. Pogled joj više nije lutao te gaje sada promatrala vatrenim pogledom. I vrijeme je da to netko zapiše. Piši. I pazi da ne zaboraviš spomenuti kako ni Orville ni gospodin Moon nisu bili ondje, čak ni u cijelom okrugu, kada se dogodila ta strašna stvar. A sad to zapiši!

I on je sve zapisivao, dok mu je govorila glasom, koji je podsjećao na šuškanje pergamenta knjige, koju dugo nitko nije otvorio.

DEVETNAESTO POGLAVLJE

Dale je pošao osobno pozvati Harlena na okupljanje kod ujaka Henryja u petak i tek tada je shvatio koliko mu je prijatelj bio usamljen. Harlenova majka, gospođica Jensen, nije bila sigurna je li se Jimmy dovoljno oporavio za tako dugo izbjivanje iz kuće, ali joj je donio i pismenu poruku, u kojoj je stajao poziv naslovljen i na nju, pa je naposljetku popustila.

Daleov se otac vratio kući oko dva poslijepodne i oko pola četiri cijela se obitelj uputila prema farmi. Harlen se vozio na zadnjem sjedištu karavana sa svojim glomaznim gipsom, majkom i Kevom, a Mike, Dale i Lawrence nagurali su se iza njih. Svi su bili odlično raspoloženi i pjevali dok su se vozili brežuljcima pokraj groblja.

Ujak Henry i ujna Lena postavili su stolce u dijelu dvorišta, koji je bio u hladu, te je počeo živahan razgovor, dok je Biff, njemački ovčar ujaka Henryja, u znak dobrodošlice veselo skakutao dvorištem.

Odrasli su se smjestili u velike drvene stolce, a dječaci su zgrabili lopate iz ostave i krenuli do pašnjaka iza kuće. Napredovali su nešto sporije nego inače, jer nisu preskakali ograde, već su Harlenu otvarali vrata, ali ozlijeđeni je dječak uspijevao održavati korak.

Konačno, na posljednjem pašnjaku pflje šume, uz potok koji je tekao iz pravca juga, pronašli su tragove prošlogodišnjega kopanja i počeli tražiti Banditsku pećinu.

Banditska pećina bila je legenda, koju je ujak Henry prije nekoliko godina razvio u cijelu pripovijest i dječaci su se otada zaklinjali u njezinu istinitost. Čini se daje dvadesetih godina, u vrijeme prohibicije i prije nego je ujak Henry uopće kupio ovu farmu, prethodni vlasnik dopustio krijumčarima alkohola iz susjednog okruga da sakriju boce u staru pećinu u dnu imanja i ona je brzo postala jedno od glavnih skladišta. Krijumčari su iskrčili stazu do pećine, proširili je. ulaz poduprli gredama i nakon toga otvorili pravu podzemnu točionicu alkohola.

Mnogi poznati gangsteri toga doba svraćali su tu na putu iz Chicaga pripovijedao im je ujak Henry. I John Dillinger je, kunem se Biblijom, jednom svratio, a ona tri Caponeova momka doš

la su ovamo smaknuti Mickeyja Shaughnessyja. Ali Mickey je čuo da stižu pa je pobjegao i sakrio se kod sestre, koja je živjela uz rijeku Spoon. Tako su trojica Caponeovih čistača samo strojnicama izrešetala cijelo mjesto i ukrala nešto pića. A kraj je priče bio najzanimljiviji. Legenda nadalje kaže da su vlasti uspjele otkriti Banditsku pećinu tek nešto prije ukidanja prohibicije i, umjesto da se gnjave iznošenjem sve robe iz nje, federalci su jednostavno minirali ulaz kako bi srušili svod pećine na skladište alkohola i na njegovu točionicu opremljenu stolovima, šankom od mahagonija i klavirom. U skladištu su pronašli čak i tri kamiona i jedan automobil, no ni njih nisu dirali. Zatim su uništili put kako nitko više ne bi pronašao pećinu.

Dale i ostali dječaci bili su sigurni da se pećina nije urušila, već samo njezin ulaz. Vjerovali su da ih samo nekoliko metara dijeli od tog vrijednog arheološkog nalazišta. Samo kad bi uspjeli pronaći pravo mjesto na kojem treba kopati.... Tijekom godina njihovih istraživanja ujak Henry im je mnogo pomogao, pokazao im stare tragove kamionskih guma i zahrđale komade metala, za koje je tvrdio da su ostavljeni u blizini ulaza, kao i ulegnuća na padini, koja su vjerojatno služila kao ulaz ili barem izlaz u nuždi. I uvijek bi se prisjetio novih pojedinosti, kada bi oduševljenje dječaka počelo opadati nakon dugih dana koje bi proveli u uzaludnom kopanju.

Henry rekla mu je jednom ujna Lena neobično oštrim glasom prestani puniti jednoj djeci glave takvim glupostima.

Ujak Henry se uspravio, prebacio komad duhana za žvakanje na drugu stranu usta i rekao: Nisu to gluposti, stara moja. Taj pećina skrivena tu negdje u šumi.

Bilo je to sve što je dječacima dostajalo. Postupno je ujakov najudaljeniji istočni pašnjak, koji je služio samo za ispašu bika kada bi ga imao, počeo nalikovati padinama Sutter Creeka iz 1849. godine, jer su Dale, Lawrence i njihovi prijatelji provjeravali i kopali na svakoj neravnini i udubljenju, sigurni da će upravo tom prilikom pronaći ulaz. Dalea bi često nakon posljednjeg udarca lopatom obuzimao osjećaj, kao da se pred njima konačno pojavila mračna špilja, a u njoj će, a zašto ne, još uvijek gorjeti petrolejke, dok će njih zapuhnuti zadah domaćeg džina, koji će poletjeti uvis nakon tridesetogodišnjega zatočenja.

Duane je stigao oko šest sati poslijepodne. Otac gaje, naime, povezo kada je išao u Crno drvo, i najprije je proveo pola sata u razgovoru s odraslima, a zatim se uputio prema stražnjem dijelu dvorišta i dalje prema pašnjacima. Nitko nije primijetio da je za ovu

priliku odjenuo svoje najnovije smeđe hlače od samta i crvenu flanelsku košulju, koju mu je stric Art bio darovao za Božić.

Na posljednjem pašnjaku naišao je na prljave i umorne dječake, koji su se okupili oko rupe, što su je iskopali cijeli metar u padini. Zemljište ispod rupe bilo je prepuno kamenja, koje su iskopali iz zemlje.

Zdravo pozdravio je Duane i sjeo na veliki kamen. Jeste li je ovaj put uspjeli pronaći?

Sjene su postajale sve dulje, a padina s te strane više nije bila na suncu. Potok, koji je u to doba godine bio tek tanki mlaz, tekao je otprilike šest metara niže, točno iza zaravni za koju je Dale oduvijek tvrdio daje to uništen put prema pećini.

Dale je obrisao čelo i time na njemu ostavio blatni trag. Mislili smo da jesmo. Gledaj. Pronašli smo ovo staro trulo drvo iza onog velikog kamena.

Duane je kimnuo. Neko staro deblo, a?

Nije! Ijutito mu je odvratio Lawrence. Majica mu je bila potpuno prekrivena blatom. To je jedna od onih drvenih stvari na ulazu u pećinu.

Potporna greda objasnio je Mike.

Duane je kimnuo glavom i gurnuo komad drveta vrhom tenisice. Ugledao je mladice grančica. Hmm, hm.

Rekao sam im da samo seru rekao je samozadovoljno Jim Harlen. Promeškoltio se i bolje namjestio ruku koja je bila u gipsu. Bilo je očito da ga ruka još uvijek boli, a zavoj, koji mu je bio omotan oko glave, podsjećao je Duanea na Craneovu Crvenu medalju za hrabrost. Pokušao je zamisliti Jima Harlena kao Henryja Fleminga.

Jesi li i ti kopao? upitao gaje Duane.

Harlen je šmrknuo. Nisam lud.*Ja ću prodavati cugu kada nađemo pećinu.

Hoće li još biti dobra? upitao gaje Duane nevinim glasom.

Pa, dobro će odležati, zar ne? reče Harlen. Vino i te stvari više vrijede što su stariji, nije li tako?

Mike O'Rourke se osmjehnuo. Nismo baš sigurni vrijedi li to i za džin. Što ti kažeš, Duane?

Duane je podigao grančicu i crtao po svježje iskopanoj zemlji. Rupa je bila dovoljno duboka da su Lawrenceu, kada se uvukao u nju, virile samo potkoljenice. No, Duane je primijetio da to nije bio pravi tunel i nije bilo izgleda da se uruši. Bila je to samo rupa na padini brda. Najnovija od mnogih.

Pretpostavljam da biste mogli više zaraditi kada biste prodali stara vozila koja su ostala unutra rekao je, prihativši igru. Uostalom. nikom nije škodilo ako će se poigrati i zamišljati dobro oprem

ljenu pećinu tek nekoliko metara udaljenu od njih, ispod mekog tla. Zar je to bilo išta luđe od istraživanja koja je sam provodio posljednja dva tjedna?

Ali sada je znao da u tom istraživanju nije bilo ničeg ludog. Dodirnuo je džep svoje košulje, a zatim se sjetio daje bilježnicu spremio s ostalim zapisima u tajno skrovište.

Aha dodao je Dale. A kada bismo vodili turiste u razgledavanje mjesta, mogli bismo zaraditi pravo bogatstvo. Ujak Henry kaže da možemo uvesti struju i održavati je upravo onakvom kakva je i bila.

To bi bilo baš zgodno rekao je Duane. Oh, tvoja mama je rekla da se vratite u kuću kako biste se oprali prije objeda. Meso je već na roštilju.

U prvom su se trenutku dječaci dvoumili, jer su se našli u nedoumici između svoje opsjednutosti pećinom, koja je bila u opadanju, i gladi koja je, pak, bila u porastu. I glad je pobijedila.

Vraćali su se korakom koji je odgovarao Harlenu. Nosili su lopate preko ramena kao puške, razgovarali i smijali se. Krave su se lagano gegale prema staji i zbunjeno pogledale grupicu pa, za svaki slučaj, načinile im širok prolaz.

Kada su stigli na stotinjak metara od posljednje ograde, osjetili su, zahvaljujući povjetarcu, divan miris cvrčućega mesa.

Jeli su na popločenom dijelu dvorišta s istočne strane kuće, jer su na tratini sjene bile progutale zlatni odsjaj. Dim se uzdizao s roštilja, kojeg je ujak Henry sazidao iza pumpe, pokraj drvene ograde. Iako ju je Mike uvjeravao da će kukuruz, salata, žemlje i kolači biti i više nego dovoljni za večeru, ujna Lena ispržila je za njega i dva soma. Bili su divno hrskavi, upravo kako on voli. Uz ribu i odreske, dječaci su kao prilog dobili i dvije velike posude luka narezana na kolutiće i povrće, koje je još prije samo sat vremena raslo u vrtu. Mlijeko je bilo hladno i kremasto, a ujak Henry ga je tog jutra pomuzao u staji i izdvojio ga posebno za njih.

Dok su jeli, dnevna je vrućina popuštala. Puhao je lagani povjetarac, koji im je donio olakšanje od vlage, a lišće je šumilo u krošnjama. Beskrajna su se kukuruzna polja protezala prema sjeveru i kao da su uzdisala nekim nježnim, svilenkastim jezikom.

Dječaci su se raširili po kamenim stepenicama i među cvijećem. Ujna Lena je sama osmislila i uredila tri jutra dvorišta i zasadila cvijeće na pomno odabranim mjestima. Odrasli su istodobno sjedili u krugu, a tanjure držali u krilu ili na širokim naslonima drvenih stolaca. Ujak Henry iznio je bačvicu svoga domaćeg piva i krigle, koje je prije dobro ohladio u zamrzivaču u garaži.

Glasovi su žumorili tako ugodno Daleovu uhu, da on nije mogao niti zamisliti vrijeme kada nikoga, ili barem nekoga od njih, neće biti da stvaraju tu zvučnu kulisu u pozadini. Ona je sadržavala Kevinovo hihotanje i uzbuđene tonove, Harlenov otegnuti sarkazam, od kojeg su se svi valjali od smijeha, Mikeove tihe upadice, Lawrencea, koji je govorio visokim i prodornim glasom, kao da je to bio jedini način da bi ga uopće netko čuo, i Duaneove rijetke komentare. I glasovi odraslih bili su mu podjednako poznati: Henryjev hrapavi glas dok je prepričavao kako je prije ni mjesec dana na stražnjem pašnjaku pronašao ukras s poklopca motora Pierce Arrowa iz 1928., a što je siguran znak daje neki gangster vozio prema pećini i nastradao, Lenin promukli smijeh, koji je bio toliko jedinstven i senzualan da tako što Dale nije nikada čuo, dobro poznati glasovi njegovih

roditelja, prepoznatljivi poput vjetra u krošnjama, a očev je sada, dok je pričao anegdote iz života na cesti, bio opušteniji nego inače, nekakvo tinejdžersko hihotanje Harlenove mame, glasno i uzbuđeno, kao da je malo više popila ili kao da je, kao Lawrence, morala govoriti visokim tonom da bi je čuli.

Noževi su ostavljali blijedo crvene tragove na papirnatim tanjurima. Svi su otišli po još jednu porciju, a neki i po treću. Ispraznila se golema posuda salate, klipovi kukuruza s roštilja bili su razgrabljeni, a ujak Henry se smijao i samo sipao šale, dok je dodavao još mesa na roštilj. Stajao je s dugačkom vilicom u ruci u svojoj pregači Dođi i posluži se i sjao od zadovoljstva promatrajući svoje goste.

Dječaci su nakon večere uzeli domaću pitu od rabarbare i čokoladni kolač, a pritom nitko nije uzeo samo jednu vrstu, i odnijeli ih na platformu.

Ujak Henry i ujna Lena godinama su nešto dograđivali, ali ne bi dovršili te prepravke, već bi samo prešli štednog projekta na novi. Kada je kao šestogodišnjak došao iz Chicaga na bakin pogreb, prisjećao se Dale, ovdje je bila četverosobna montažna kućica. Sada je to bila kuća od cigle s četiri spavaće sobe u prizemlju i potpuno završenim podrumom. Ujak Henry dozidao je garažu one godine kada se obitelj Stewart doselila u Elm Haven. Dale se sjećao kako se igrao na betonskoj konstrukciji dok je ujak Henry podizao blokove na pravu visinu. Garaža je sada bila golema i u nju su stala tri automobila i još jedno vozilo, a budući da se nalazila na južnoj padini brijega na kojem je ležala i kuća, iz garaže se moglo izravno ući u radionicu u podrumu, a njezin je ravan krov bio povezan s velikom dnevnom sobom i ujakovom i ujinom spavaćom sobom.

Dječaci su obožavali tu platformu, a znali su i da će odrasli prije ili kasnije ustati s popločana dvorišta i pridružiti im se na krovu garaže. Garaža je bila veličine teniskoga terena (iako ga zapravo, osim Dalea i Duanea, nitko od njih nikada nije vidio), a sa

stojala se od nekoliko manjih platformi različitih razina, koje su bile međusobno povezane stazama i stepenicama. U smjeru zapada bila je okrenuta prema Johnsonovoj farmi, a prema jugu pogled je sezao na prilazni puteljak, ujakovo umjetno jezerce, šumu, a ujesen bi se odavde, kada ogoli drveće, naziralo čak i groblje Calvary. Na istoku su se nalazile suša i stražnje dvorište. Dale je sebe zamišljao kao srednjovjekovna viteza, koji sa svoga bedema promatra svinjce,

staklenike, odvodne kanale, kokošinjce i staje, kao utvrde u tom zamišljenom svijetu dvoraca i palača.

Na platformi je bilo još glomaznih, ali neobično udobnih vrtnih stolaca, koje je svake zime ujak Henry sklapao od daščica u svojoj podrumskoj radionici, ali dječacima su oduvijek bile draže viseće ležaljke. Na najjužnijem dijelu platforme nalazile su se tri ležaljke, dvije s vlastitim metalnim postoljem, dok je treća bila obješena na drvene stupove na koje su smještene svjetiljke, što su bacale svjetlost na prilazni put, pet metara ispod krova. Lawrence, Kev i Mike prvi su stigli na krov i zauzeli upravo tu treću ležaljku te se zaljuljali opasno preko ograde.

Njihove su majke užasnuto gledale što rade i nije im bilo drago, očevi su podizali glasove i opominjali ih, ali nitko ne bi bio pao. Iako se ujak Henry zaklinjao da je jedne ljetne večeri zadrijemao u toj ležaljci, i kada ga je narednoga jutra probudio njegov najveći pijetao Ben. bio je ustao i krenuo u pravcu u kojem se trebala nalaziti kupaonica, a onda tresnuo na vreće hrane za pse, koje su još stajale u prikolici njegova kamioneta ispred kuće.

Dječaci su se stisnuli u ležaljka. ljuljali se i razgovarali i tako potpuno zaboravili da su se još namjeravali vratiti do rupe i raditi na iskapanju Banditske pećine. Uostalom, već se bilo smračilo. Na nebu se još naziralo tek malo blijeda plavetnila, a pojavile su se i prve zvijezde, dok su se obrisi pojedinačnih krošanja južno od jezera pretvorili u jedinstvenu crnu mrlju.

Krijesnice su treperile na tamnoj pozadini. S obala i padine brežuljka začulo se tužno kreketanje žaba. Čulo se kako lastavice lepršaju po suši, iako ih više nisu mogli vidjeti, a iz šume je dopirao huk sove.

Spuštanjem noći razgovor odraslih na popločanom dvorištu pretvorio se bio samo u prijateljski žamor, a i dječje se brbljanje počelo stišavati i na kraju posve utihnulo. Jedini su zvukovi u tami bili cviljenje konopaca na ležaljka i noćno komešanje, koje je dopiralo iz podnožja brežuljka, dok se nebo načičkalo zvijezdama.

Ujak Henry isključio je bio senzorna svjetla, a svjetiljke na platformi ionako nije ni palio, pa je Dale zamišljao da se nalaze na palubi gusarskoga broda pod tropskim noćnim nebom. Redovi kukuruza s druge strane puta šumili su zvukom, koji je nalikovao na lagano zapijuskivanje točkova. Kad bi barem imao sekstant.

Osjećao je vrelinu dnevnoga sunca i svu izgubljenu energiju. Osjećao je kako mu opekline izbijaju po licu i vratu te bolove u mišićima nadlaktica i u listovima. Gledaj tiho im je rekao Mike. Satelit.

Svi su zavaljeni u ležaljke pogledali prema nebu. Tijekom posljednjih pola sata nebo je bilo vidno potamnijelo. a ovdje, daleko od javne ulične rasvjete, jasno su vidjeli Mliječnu stazu. I još nešto što se doista kretalo među zvijezdama. To je svjetlo bilo predaleko i preslabo te se kretalo prebrzo da bi bilo avion.

To je vjerojatno Echo rekao je Kevin važnim glasom.

Objasnio im je sve o velikom reflektirajućem balonu, koji je Amerika namjeravala lansirati, kako bi odbijao radiovalove oko zakrivljene Zemljine površine.

Mislim da Echo još nije lansiran rekao je Duane na onaj svoj sramežljivi skroman način, čak i kada je jedini znao činjenice. Mislim da su to planirali za kolovoz.

A što je onda ovo? pitao je Kevin.

Duane je popravio naočale i počeo proučavati nebo. Ako je satelit, onda bi to trebao biti Tiros. Echo će biti mnogo sjajniji, poput zvijezde. Jedva čekam da ga vidim!

Onda bismo se ponovo mogli naći kod ujaka Henryja u kolovozu predložio je Dale. Organizirat ćemo tulum za promatranje Echa i potragu za Banditskom pećinom. Njegov su prijedlog dočekali oduševljenim odobravanjem, a zatim je Lawrence uzviknuo: Gledajte! Nestaje!

Svjetlost satelita je trnula. Još su neko vrijeme u tišini promatrali nebo, a zatim je šutnju prekinuo Mike. Pitam se hoćemo li ikada uspjeti poslati ljude gore.

Rusi rade na tome javio se ponovo Duane, zavaljen u ležaljci, koju je imao samo za sebe. Dale i Harlen sjedili su nasuprot njemu.

Ha, Rusi! frknuo je Kevin. Ma. prestići ćemo ih u tren oka!

Duane se kao crna masa podigao u ležaljci i počeo lupkati teni sicama po krovu garaie. Nisam baš siguran. Sjećaš li se kako su nas iznenadili Sputnjikom?

Dale se sjećao da je stajao u dvorištu jedne večeri u listopadu prije tri godine, jer je baš pošao baciti smeće, kada su mama i tata izišli pred kuću, pošto su na radiju bili čuli da bi ruski satelit upravo trebao proći iznad Amerike.

Lawrence je tada tek krenuo u prvi razred i već je spavao na katu. Njih troje stajali su na dvorištu i promatrali nebo kroz gotovo potpuno gole krošnje, a zatim se sićušno svjetlo pomaknulo

među zvijezdama. Nevjerojatno prošaputao je bio Daleov tata, iako Dale nikada nije shvatio je li se to odnosilo na to, što su ljudi konačno uspjeli nešto poslati u svemir, ili na činjenicu da su to Rusi prvi uspjeli.

Neko su vrijeme promatrali nebo. Ovaj je put Duane prekinuo tišinu. Dečki, vi ste pratili Van Sykea, Roona i ostale ovih dana, zar ne?

Mike, Kevin i Dale samo su se pogledali. Dale se zapanjio, jer se osjetio krivim, kao da se izležavao ili prekršio obećanje. Pa, počeli smo, ali...

U redu prekinuo ga je Duane. Bilo je to pomalo glupo. Ali otkrio sam neke stvari o kojima bih želio razgovarati. Bismo li se mogli naći sutra, danju?

Što kažete na pećinu? predložio je Harlen.

Ostali su ga ušutkali.

Ja se ne vraćam onamo rekao je Kev. Što kažete na Mikeov kokošinjac?

Mike je kimnuo. Duane se složio.

U deset? upitao je Dale. Dotad će završiti crtići, Heckle i Jeckle te Ruff i Reddy, koje su on i Lawrence voljeli gledati subotom ujutro.

Bismo li mogli kasnije upitao je Duane. Moram ujutro obaviti neke poslove.

Odgovara li vam ujedan? Nakon objeda?

Svi su se složili, osim Harlena. Imam pametniji posao rekao je

Mogu misliti prokomentirao je Kevin. Primjerice, potraga za Michelle Staffnev i preklinjanje da ti se potpiše na gips?

Prije no što su smijeh i podbadanje utihnuli, konačno su im se pridružili odrasli.

Duane je uživao u ostatku večeri. Bilo mu je drago što je odgodio razgovor o zvonu Borgija, a osobito ono što mu je otkrila Moon, jer su svi, i djeca i odrasli, počeli razgovarati o zvijezdama i svemirskim putovanjima, a vrijeme je brzo prošlo dok su tako promatrali noćno nebo. Dale je ispriповjedio ocu o njihovoj ideji o Echotulumu u kolovozu, kada će veliki satelit biti vidljiv pa će ga moći promatrati, a ujak Henry i ujna Lena odmah su veselo prihvatili prijedlog. Kevin je obećao da će ponijeti teleskop, a Duane se, na vlastito iznenađenje, također ponudio da će donijeti teleskop, koji je sam napravio.

Društvo se počelo razilaziti oko jedanaest i Duane je bio spreman za pješačenje do kuće, jer je znao da će se otac vratiti u ranim jutarnjim satima, ali je Daleov otac bio uporan da ga oni povezu ta dva i pol Kilometra, naravan, koji ga je dovezao pred vrata doma, bio je pretrpan. Izgleda prilično mračno rekla je gospođa Stewart. Misliš li daje tvoj otac već legao?

Vjerojatno odgovorio je Duane i udario se po glavi, ali samo u mislima, jer je zaboravio ostaviti upaljeno svjetlo prije nego je otišao.

Gospodin Stewart pričekao je da Duane uđe i upali svjetlo u kuhinji. Mahnuo im je s prozora i promatrao kako crvena svjetla nestaju putem.

Iako je bio svjestan da je to potpuno paranoično, ipak je provjerio sve sobe na katu i zaključao stražnja vrata, prije nego se spustio u podrum. Skinuo je svoju novu odjeću i istuširao se u tuškabini u kutu. Nakon toga nije navukao pidžamu, već je obukao stare hlače i pokrpanu, ali čistu flanelsku košulju i obuio papuče. Bio je umoran, dugi dan mu je pritiskao ramena poput utega, ali mozak mu je užurbano radio pa se odlučio malo pozabaviti pisanjem prije nego ode u krevet. Uostalom, ionako će morati pričekati oca, budući daje zaključao vrata. Upalio je radio, podesio stanicu iz Des Moinesa i primio se posla.

Ili je to barem pokušao. Skraćenice i bilješke sada su mu izgledale djetinjaste i gotovo besmislene. Pitao se treba li možda napisati cijelu priču. Ne, nije još bio spreman za to. Uostalom, načinio je svoj raspored pisanja i po njemu nije smio niti pokušati napisati cijelu priču prije kraja sljedeće godine. Pregledavao je svoje bilježnice prepune skica za likove, vježbi kako napisati akcijske scene, vježbe u kojima je oponašao stilove Hemingwayja, Mailera, Capotea, Irwina Shawa, pisaca, koji su mu bili uzor. Uzdahnuo je, vratio sve bilješke na tajno mjesto i legao na krevet. Noge u papučama oslanjale su mu se na metalni okvir, doš je prošle zime prerastao taj krevet i sada je morao spavati dijagonalno, stopala prislonjenih uza zid ili je morao savinuti noge. Još starom nije ništa rekao.

Nisu trenutno mogli priuštiti sebi da mu kupe novi krevet. Znao je da se na katu nalazi krevet, koji se više ne koristi, ali u njemu su nekada spavali otac i majka, dok je bila živa, i Duane nije niti pomislio da tako nešto zatraži.

Buljio je u strop i razmišljao o gospođi Moon i o zvonu, o nevjerojatoj mreži činjenica, mašte, aluzija i zaključaka, koji su se iz svega mogli izvući. Stric Art je

naslutio u kojem bi se pravcu priča mogla razviti. Što li bi on pomislio daje znao za događaj iz siječnja 1900.? Duane se pitao treba li to prešutjeti dječacima.

Ne, zaslužili su da im prenesem te informacije. Što god se događalo, i oni su u to upleteni.

Upravo u trenutku kada je počeo tonuti u san, začuo je očev kamionet kako dolazi prilaznim putem.

Pospano se popeo stepenicama, prošao kroz mračnu kuhinju i maknuo zasun s vrata. Već je bio na pola puta prema podrumu, kada je shvatio da motor kamioneta još uvijek radi. Znao je da se nije prevario, jer je motoru nedostajao klip pa je imao prepoznatljiv zvuk. Vratio se i otišao do vrata.

Kamionet je bio parkiran na sredini dvorišta, vrata s vozačeve strane bila su otvorena, a farovi upaljeni. I svjetlo u kabini bilo je upaljeno i uočio je da je kabina prazna.

Iz suše se iznenada začulo glasno brujanje zbog kojeg se naglo povukao u kuhinju. Gledao je kombajn koji je ružio dok je izlazio kroz južna vrata i pred sobom, poput buldožera, gurao deset metara široku beračicu kukuruza. Vidio je kako se oštrice i lanci sjaje i shvatio da otac još uvijek nije pričvrstio crvene metalne štitnike na noževe.

Ali je otvorio dvorišna vrata na južnoj strani, primijetio je Duane, dok je golemi stroj, uz strašnu buku, prelazio dvorištem i krenuo u polje. Na trenutak je ugledao očevu siluetu u otvorenoj kabini, mrzio je one zastakljene, i zato je koristio taj stari model, a već je u sljedećem trenutku stroj bio u polju kukuruza.

Duane je prostenjao. Otac je i prije znao dolaziti pijan i razbiti kamionet, ali nikada nije uništavao poljoprivredne strojeve. Novi kombajn ili beračica za traktor stajali su cijelo jebeno bogatstvo.

Duane je u papučama potrčao preko dvorišta i počeo vikati, pokušavajući nadjačati buku stroja. To nije koristilo. Kombajn je već zašao u prvi red kukuruza i počeo krčiti svoj put ka jugu. Kukuruz je bio tek nešto viši od pola metra i nije čak ni imao klipove, ali oštrice kombajna to nisu znale. Duane je bio na rubu suza kada je vidio kako se nježne stabljike savijaju i pucaju, dok ih je osam šiljaka usmjeravalo prema lancima, koji su ih dalje vukli kroz dugačke oštrice spremne za rezanje klipova. Da ih je bilo.

Zrak je bio prepun prašine i oblaka od komadića kukuruznih stabljika, a kombajn je krivudao malo desno, pa malo lijevo, a zatim poskočio i krenuo ravno u polje, zaoravši brazdu široku deset metara. Duane je potrčao za njim kroz otvorena vrata. Vikao je i mahao rukama, ali stari se nije ni osvrnuo.

Golemi stroj već je bio zašao u polje dvjestotinjak metara, kada je iznenada stao. Motor se ugasio. Duane je stao i pokušao doći do daha.

Zamišljao je oca kako je legao na upravljač i plakao zbog onoga što gaje natjeralo da sve to učini. Udahnulo je i lagano potrčao prema ugašenom kombajnu.

Farovi su bili ugašeni, vrata otvorena i u kabini je bilo tamno.

trna je prazna. Duane se polako približavao, osjećajući kako ga kroz papuče budu oštre stabljike. Popeo se na malu platformu s lijeve strane kabine.

Ništa.

Pogledao je prema polju. Kukuruz, koji je jedva prelazio visinu koljena, širio se na sve strane više od kilometra u daljinu. Jedino ga nije bilo iza njega, prema suši.

Trag pustošenja bio je vidljiv čak i na oskudnom svjetlu zvijezda. Na ovoj se udaljenosti i dvorišna svjetiljka doimala poput zvijezde.

Duaneovo srce, koje je ludo udaralo dok je trčao, ponovo je brže zakucalo.

Nagnuo se preko ograde metalne platforme i pogledao dolje. Gotovo da je očekivao da će u kukuruzu vidjeti rupu u tlu u obliku čovjeka na mjestu gdje je stari pao. Ali ništa.

Kukuruz je bio vrlo gusto posijan i redovi se više nisu mogli točno razlučiti otkad mu je naraslo lišće. Još samo nekoliko tjedana, znao je Duane, i polje će postati poput monolita, sa stabljikama kukuruza, koje će mu dosezati do ramena.

Ali sada bi već trebao vidjeti staroga. Stao je na prednji dio platforme i pogledao preko beračice i na desnu stranu kombajna, koliko se mogao nagnuti.

Tata? Glas mu je bio jedva čujan. Pokušao ga je ponovo dozvati.

Nije bilo odgovora. Čak ni šušnja stabljika, koji bi ga uputilo na smjer kojim je stari krenuo.

Začuo je buku u dvorištu i pomaknuo se na zadnji dio platforme. Ugledao je kamionet kako vozi dvorištem. Kretao se unatrag, nestao mu s vidika iza kuće, a zatim se ponovo pojavio ispred kuće i krenuo prilaznim putem.

Farovi kamioneta još su bili ugašeni, a vrata otvorena. Sve je izgledalo poput filma, koji se prikazuje unatiag. Duane je počeo vikati, ali zatim je shvatio koliko je to sve

bilo uzaludno, pa je u tišini pogledom pratio kako kamionet dolazi do kraja prilaznoga puta, a zatim odlazi niz okružnu cestu broj šest, dok su mu svjetla i dalje bila ugašena.

To uopće nije bio stari. Ta misao ga je presjekla kao da ga je netko polio ledenom vodom.

Ušao je u kabinu i sjeo za upravljač. Mora vratiti taj prokleti stroj u dvorište. Ključa nije bilo. Zatvorio je oči i pokušavao se sjetiti svih promjena, koje je stari izveo na sustavu paljenja. Najprije je ipak pokušao sa starterom, ali ništa se nije dogodilo. Nije mogao pokrenuti kombajn bez ključa koji je stari držao na čavlu u suši.

Pritisnuo je prekidač da bi upalio farove. Iako je znao da će to ubrzo isprazniti akumulator, trebalo mu je svjetlo, a visoki farovi bacali su snop svjetla od barem sedamdeset metara i pred njim se polje osvijetlilo kao usred dana.

Opet ništa. A zatim se sjetio da se ni to nije moglo izvesti bez ključa.

Izišao je na platformu, dok mu se znoj slijevao niz lice. Pokušao je kontrolirati disanje da bi se smirio. Kukuruz, koji rnu se do prije nekoliko sati činio tako nizak, sada je djelovao tako visok, da se u njemu moglo svašta skrivati. Samo mu je desetak metara širok pojas uništenih stabljika, koji je vijugao iza kombajna, omogućavao otvoren put do suše.

Duane još nije bio spreman prehodati taj put.

Stao je na izbočinu iza kabine i popeo se na prazni koš za zrnje.

Metalni je poklopac zaječao pod njegovom težinom. Nagnuo se, napipao ručicu i povlaćeci se rukama, popeo se na krov kabine. S visine od četiri metra, kukuruzno polje je izgledalo kao crna masa koja je prekrila cijeli svijet.

Zapadni pašnjak bio je manje od kilometra udaljen s njegove desne strane, a crna linija šume gospodina Johnsona nalazila se nekoliko stotina metara ispred njega. Lijevo od njega prostiralo se tristo metara kukuruza. S te je strane bio i put kojim je nestao kamionet. Vidio je svjetlost s farme ujaka Henrvja. udaljene više od kilometra prema jugoistoku.

Zapuhao je povjetarac i Duane je zadrhtao. Zakopčao je gornje gumbe na košulji. Ne mičem se odavde. Oni očekuju da ću se vratiti s polja, ali ja ostajem ovdje. Još dok je donosio tu odluku, zapitao se tko su oni.

Iznenada se začulo tiho šuštanje u kukuruzu, poput kretanja. Duane se nagnuo i promatrao kako se nešto kreće, klizi, kroz niske stabljike. Ono što je vidio, moglo se opisati kao nešto dugačko i vei liko, što je klizilo kroz kukuruz, proizvodeći jedva čujan zvuk, tek nešto glasniji od nježnoga šuštanja. To nešto bilo je udaljeno petnaestak metara i samo je po laganom pomicanju stabljika mogao pratiti kuda se kreće.

Daje sad na moru, pomislio je Duane, mislio bi daje to delfin koji prati brod i povremeno siječe površinu vode svojom glatkom, blistavom perajom. Zvijezde su čak uspjele obasjati nešto što je provirilo iznad kukuruza, a zatim nestalo, ali vlažni sjaj, koji je Duane vidio, više mu je nalikovao presijavanju krljušti nego mesu.

U tom je trenutku konačno odbacio svaku pomisao da bi to mogao biti otac. koji tetura kroz polje. Promatrao je kretanje tog stvorenja, koje je klizilo u velikom krugu suprotnom smjeru kazaljki na satu, a kretalo se brže, no što bi mogao hodati i najbrži čovjek. Duane je imao osjećaj da divovska zmija gmiže kroz polje, s tijelom debelim koliko i on sam. Nešto sto je bilo jako dugačko.

Skoro je prasnuo u smijeh, ali se ipak zaustavio. Ovo je posve ludo!

Stvorenje u kukuruzu prošlo je četvrtinu kružne linije oko kombajna, kada je stiglo do čistine koju je on napravio.

Taj zračni vir lako se poput ribe okrenuo i vratio istim putem prema jugu. Duane je začuo neki zvuk iza sebe pa se prebacio na drugu stranu krova. Nešto podjednako veliko i tiho klizilo je kroz kukuruz zapadno od kombajna.

Dok je tako pažljivo promatrao kretanje stvorenja, shvatio je da se polumjer kružnice smanjivao za tridesetak centimetara svaki put kada bi se ono okrenulo i započelo novi krug.

O, sranje, rekao je tonom kao da se moli. Čvrsto je odlučio ostati na kombajnu. Daje krenuo natrag u dvorište, onda kada mu se to učinilo kao dobar plan. ti stvorovi bi sada bili točno iza njega.

Ovo je suludo. Odlučio je razmišljati na takav način. To je stvarno bilo ludo. nemoguće, ali se ipak dogadalo. Osjećao je hladni metalni krov ~a svojim šakama, prohladni zrak i miris vlažne zemlje u nosnicama i bio svjestan daje to, koliko god se činilo nemogućim, ipak bilo stvarno. Morao se suočiti sa stvarnošću, a ne je poricati.

Zvezdani sjaj presijavao se na nečemu dugačkom i slinavom, dok su zmijolika, ljugava stvorenja neumorno kružila poljem. Sjetio se zmijice, koju je jednom ulovio na rijeci Spoon, kada je sa stricem lovio ribe. Dobro se sjećao njezinih golemih usta i nizova zubi, koji su nestajali u crvenkastom ždrijelu i samo vrebali priliku da nešto šćepaju i isisaju život iz njega. Nakon tog je događaja još mjesecima trpio noćne more. Gledao je kako stvorenja prolaze jedno pokraj drugog dok su obavljali svoje stražarske runde, a njihov se položaj mogao odrediti samo po tihom šuškanju i njihanju kukuruza.

Ostat ću ovdje sve do jutra. I što zatim? Duane je znao da još nije bilo ni dvanaest sati.

Što će se dogoditi ako preživi još pet sati do novoga jutra? Možda tim zmijolikim stvorovima smeta dnevno svjetlo pa pobjegnu u zoru? Ako nije tako, mogao bi stati na krov kombajna i upotrijebiti majicu da njome kao zastavom maše prema okružnoj cesti broj šest. Netko bi ga sigurno primijetio.

S kabine se spustio na koš i provirio iza kombajna. U blizini nije bilo ničega. Ako se šuštanje približi stroju, lako će se vratiti na krov.

Iz pravca ceste, negdje u daljini, začuo se zvuk. Zvuk kamioneta, još uvijek bez farova.

To je stari! Vraća se!

Duane je shvatio da je to bio drukčiji zvuk motora u trenutku kada je uspio nazrijeti kamion pod svjetlom suše.

Crven. Visoka ograda. Izgrebana kabina.

Kiaonički je kamion došao do suše, pažljivo prošao kroz vrata i nastavio dalje poljem.

Duane je odmah skočio na krov kabine. Morao je sjesti i umiriti se, jer je osjetio strahovitu mučninu. U vražju mater!

Kamion je stotinjak metara zašao u polje. Pratio je trag pokošenog kukuruza i naposljetku se zaustavio i stao ukoso, kao da mu želi zapriječiti put. Iako je i nadalje bio udaljen gotovo sto metara. Duane je osjetio zadah leševa s prikolice, jer je povjetarac puhao sa sjeveroistoka prema njemu.

Ostani tamo, ostani tamo, u mislima je naređivao kamionu.

I doista je ostao, ali je na ono malo svjetla, koje je dopiralo iz dvorišta, Duane uspio vidjeti micanje u prikolici. Blijede su prilike skočile s visoke prikolice i

spustile se na tlo iza kamiona. Gegavim korakom stale su se kretati prema kombajnu.

Jebo te. Šakama je udario po krovu. Kada su se prilike našle između njega i svjetla u dvorištu, mogao je vidjeti da su ljudska bića, ali su neobično hodala. Njihovo je kretanje više nalikovalo posrtanju. Bilo ih je jedan, dva... došao je do broja šest. Zaljuljao se i uvukao u kabinu i, pipajući po mraku, počeo je iza sjedišta tražiti kutiju za alat, koju je stari tu obično držao. Za pojas je zataknuo odvijač od dvadeset centimetara i izvukao najveći i najteži komad alata, koji je pronašao, ključ dugačak barem trideset centimetara. Čvrsto ga je primio u ruku i ponovo izišao na platformu.

Zmijoliki gmizavi stvorovi približili su mu se i sada su bili na manje od deset metara od kombajna. Šest čovjekolikih prilika približavalo se pokošenom stazom. Sada ih je vidio samo četvoro: aii bilo je mračno, jer je nestalo svjetlo iza njihovih leđa. Bili su na manje od dvadeset metara!

Upomoć! vrisnuo je Duane. Pomozite mi!

Vrištao je otprilike u pravcu farme ujaka Henryja, koja je odatle bila udaljena više od dva kilometra.

Molim vas. pomozite mi!

Prestao je vikati. Srce mu je tako divljački udaralo daje gotovo bio siguran da će mu se samo iščupati iz tijela. Mora se smiriti.

Sakrij se u koš. Ne. Oduzet će mu previše vremena da uopće pomakne poklopac, a osim toga koš i nije pružao osobit zaklon.

Upali kombajn žicama. Srce mu je poskočilo kada se pojavio barem taj mali nagovještaj nade. Spustio se na koljeno i počeo nešto petljati ispod male komandne ploče. Pronašao je snop žica, ali je stari sve izmijenio i nanovo povezao žice. Ovako, u mraku, nije bilo izgleda da razazna boju izolacije i prepozna koja je za paljenje, a koja za farove, ventilator i tko zna što još. Nasumce je uzeo četiri žice, zubima je s krajeva skinuo izolaciju i počeo ih brzo povezivati. Prva kombinacija nije upalila. Ni druga. Dok je pokušavao s trećom kombinacijom, začuo je zvuk koraka i nagnuo se van.

Ljudska su se obličja približila na manje od deset metara do zadnjeg dijela kombajna. Činilo mu se da su dva najbliža lika muškarci. Viši bi mogao biti Van Syke. Treća je prilika nalikovala na ženu u poderanoj odjeći ili nekakvom plaštu,

koji se u dronjcima vukao za njom. Duane se trgnuo kada je na svjetlosti zvijezda nešto bljesnulo, a on je shvatio da je to bila gola kost na njenom obrazu.

Ostale tri prilike ušle su u polje kukuruza, koji im je sezao do koljena. Najbliža njemu bila je niža od ostalih i nosila je vojnički šešir koji joj je sakrio lice.

Duane je uzdahnuo i izišao na platformu, a u ruci je stezao ključ. Šestoro njih. Barem.

Prekoračio je ogradu i skočio na beračicu s prednje strane kombajna i pokušavao održati ravnotežu na uskoj potpornoj prečki. Osam je metalnih berača blistalo hladnim sjajem, dok su lanci i nož ispod njega još bili zariveni u zemlju i stabljike kukuruza.

Na metalnim stepenicama iza njega odzvanjali su koraci dok se netko penjao na platformu. Sjena mu se približavala s desne strane, još uvijek nekoliko metara udaljena od njega. Smrad s klaoničkoga kamiona bio je jači nego ikad.

Duane je pričekao trenutak kada su se zmijolika stvorenja mimoilazila, jer su mu tada bila najudaljenija. Sad.

Preskočio je beračicu, slomio nekoliko stabljika kada je tresnuo na tlo i otkotrljao se. Skočio je na noge, provjerio je li mu odvijatelj još uvijek za remenom hlača i potrčao, čvrsto držeći ključ u ruci.

Kukuruz je zapucketao lijevo i desno od njega, kada su zmijoliki stvorovi promijenili smjer i krenuli prema njemu. Iza leđa je začuo zvukove koraka, koji su udarali po metalu i krckanje dok su se stabljike kukuruza savijale.

Potrčao je najbrže što je mogao, a to je bilo brže nego što je ikada pomislio da bi mogao trčati. Rub šume gospodina Johnsona bio je ravno ispred njega. Vidio je kako krijesnice svjetlucaju u mraku i žare se poput kakvih očiju.

Osjetio je da gaje nešto prestiglo zdesna i kukuruz se zanjihao točno pred njim.

Duane je posrnuo. pokušao se zaustaviti i gotovo pao na to.

Jednom su stari i on pomagali stricu Artu da odnese sagu u novu kuću svoga prijatelja. Kada su namotali tih desetak metara saga, dobili su rolu koja je sezala barem jedan metar u promjeru i težila tonu. Ono nešto u kukuruzu ispred Duanea bilo je još duže.

Izgubio je ravnotežu, kada se to nešto okrenulo prema njemu. Bilo je ispod razine kukuruza, jer se većim dijelom nalazilo u

vlažnom tlu, rujući zemlju poput divovskoga crva. Sada se pred njim pojavio prednji dio, a zvijezde su obasjale njegove zube.

Baš kao zmijica.

Stvar ga je zaskočila poput psa čuvara u napadu. Okrenuo se i izvio u stranu kao matador i udario ključem dovoljno jako da nekome smrska lubanju.

Ali to nije imalo lubanju. Ključ se odbio od debele, vlažne kože. Ovo je kao da palicom udaraš po podzemnom kablju, pomislio je Duane u jednom trenutku dok se čeljust tog stvorenja ponovo ukapala u tlo. a ono se izvijenih leđa presijavalo na mjesečini. Podsjetilo ga na slinavu riblju kožu.

Začuo je brze korake i zvuk lomljenja kukuruza desetak koraka iza sebe.

Vojnik. Pružao je svoje blijede šake prema dječaku.

Duane se okretno, izvio i bacio ključ na vojnika, ali on se nije niti pokušao izmaknuti. Samo mu je šešir odletio s glave kada gaje ključ uz tup, odvratani zvuk, pogodio u lubanju.

Figura nije stala, niti posrnula. I dalje je pružala ruke, a prsti su migoljili poput ličinki. Zdesna približavala se još jedna visoka, tamna figura. Treća je prilika potrčala malo dalje i pokušala Duaneu presjeći put. U sjeni je opazio još komešanja.

Iz pojasa je izvukao odvijač, pognuo se i pomaknuo ulijevo, nastojeći se sakriti vi niskom kukuruzu. Opazio je kretanje ispred i iza sebe pa se okrenuo i odskočio udesno.

Ali to nije bilo dovoljno brzo. Zmijoliki je stvor izronio i očešao ga po lijevoj nozi. a zatim ponovo nestao u tlu.

Duane se zakotrljao kroz kukuruz i pokušao što brže ustati, iako je osjećao bockanje u nozi, kao da gaje udarila struja. Posrnuo je, ali je održao ravnotežu, oslonivši se na desnu nogu. Promatrao je zemlju dok je u ruci još uvijek držao odvijač kao daje nož.

Nešto mu je s lista lijeve noge odgrizlo komad mesa veličine šake. Na samtericama je ugledao rupu raskomadanih rubova, a na nozi ranu koja mu se učinila još više raskomadanom. Naježio se kada je shvatio da vidi svoje vlastito mišićno tkivo.

Iz rane je tekla krv, koja je na mjesečini izgledala crna.

Poskakivao je na nozi, iz džepa izvukao maramu i zavezao je oko noge, točno ispod koljena. Sada nema vremena razmišljati o tome.

Šepajući uputio se prema rubu šume, koja mu se sada činila tako daleka. A zatim se nešto opet pomaknulo u kukuruzu ispred njega i to ga je prisililo da promijeni pravac i skrene lijevo prema okružnoj cesti.

Tri prilike su čekale. Ugledao je jedva vidljiv sjaj njihovih zubala.

Najniži među njima, vojnik, kliznuo je naprijed, kao da je stajao na postolju s kotačićima, koje je netko povlačio uzetom. Prilika je, jedva pomičući noge. ukočenog i potpuno uspravnog tijela, odjednom jurnula ravno prema dječaku.

Duane nije niti pokušao pobjeći. Kada su se bijeli prsti ovili oko njegova vrata, iz grla mu je dopro zvuk, koji je bio nešto između krkljanja i režanja, pognuo je glavu i zabio odvijač u vojnikovo tijelo odjeveno u košulju kaki boje. Odvijač je lako skliznuo u tijelo, kao što bi nož probio trulu dinju, uronio sve do drške i upao u nešto meko i gnjecavo.

Duane je uspio uhvatiti malo zraka, a zatim je ponovo zabio odvijač. Tamna prilika još je bila na nogama. Objema šakama zgrabila je i stegnula dječakovu lijevu ruku. Duane se pokušao osloboditi, ali nije uspio. Zarinuo je odvijač u vojnikovu ruku. Nešto teško udarilo je Duanea po potiljku i on je pao na tlo. Dok se koprcao, krv iz rane na nozi tekla je još obilnije, natapala mu hlače i prskala po košulji. Naočale su mu odletjele s nosa. Negdje je izgubio obje papuče, a stopala su mu bila obložena blatom, dok se trgao i nogama pokušavao odgurnuti prilike, koje su mu se približavale. Nešto dugačko i vlažno očešalo gaje po licu i uronilo u tlo. Pokušao je zabiti odvi jač u to stvorenje, ali je zatim shvatio da više ne drži odvijač u ruci.

Brojni prsti približili su mu se. uhvatili ga za ruke i vukli.

Držale se ga barem četiri prilike. Jedna mu je koščata šaka pokrila lice i pritiskaia obraz u tlo. Ugrizao je šaku i osjetio da meso ima okus poput crknutoga pileta, koje je tjedan dana ležalo na suncu. Ispljunuo je komadiće mesa i zubi su mu doprli do kosti, ali ruka nije popuštala pritisak. Na trenutak je ugledao lice starice, koje je bilo izjedeno gubom i truleži.

Ovo je samo noćna mora. tješio se. iako je znao da to nije istina. Nešto, a to nije bio zmijoliki stvor, grizlo ga je za nogu koja još nije bila izranjavana i režalo poput pobješnjela psa.

Witt, pomislio je dok je osjećao kako ga poput plimnoga vala obuzima beznađe, pomozite mi.

Netko je čučnuo pokraj njegove glave i spustio mu tešku cipelu na lice i pritisnuo ga još dublje u zemlju. Slomljene stabljike kukuruza grebale su ga po glavi i začuo je zvuk kao da velika mačka pokušava izbljuvati veliku nakupinu dlaka.

I još jedan zvuk. Kao daje cijeli svijet počeo urlati i okretati se oko njega. Bio je još jedva pri svijesti, ali je nekim, gotovo izdvojenim analitičkim dijelom mozga, znao da je to posljedica gubitka krvi i st! aha, ali je ipak prepoznao djelić tog urlika.

Netko je upalio kombajn i krenuo prema njemu kroz mrak. Čuo le kako kombajn kida stabljike kukuruza, povlači ih i odvlači prema noževima.

Zrak je bio ispunjen smradom truleži i miješao se s mirisom tek pokošene trave. Borio se i pokušavao ustati, udarao nogama, grizao, pokušavao iščupati barem jednu ruku iz nečijega stiska, kako bi makar oderao neku od tamnih prilika, koje su ga čvrsto prikovale za tlo. Cipela mu je još jače pritiskala lice. Osjetio je pucanje vlastite jagodične kosti, ali i nadalje se svom snagom borio i pokušavao ustati kako bi se suočio s tim stvorenjima.

Smrad je pomalo oslabio kada su ga živi mrtvaci iznenada pustili i na trenutak je čak mogao vidjeti zvjezdano nebo, a zatim je urlik kombajna ispunio cijeli svijet. Čim se cipela odmaknula s njegovog obraza, podigao je lice iz blata. Osjetio je kako mu je nešto zaparalo nogu, a zatim ga neka sila, kojoj se nije mogao oduprijeti, podigla, okrenula ga i uvukla u kovitlac, koji je osjećao svakim atomom svoga tijela, ali je ipak u tom djeliću sekunde, najkraćem kako ga možemo zamisliti, bio slobodan, vidio je zvijezde i okrenuo lice prema njima. Promatrao je zvjezdano nebo, dok je tonuo u urličući mrak.

U Elm Havenu, Mike O'Rourke zaspao je u tapeciranom stolcu pokraj prozora u bakinoj sobi, dok mu je u krilu ležala palica za bejzbol. Probudio gaje iznenadni zvuk.

U južnom dijelu grada. Jim Harlen se trgnuo iz svoje more u kojoj je ponovo ugledao lice na prozoru. Soba je bila u tami. Ruka gaje neopisivo boljela, a u ustima je osjećao užasan okus. Shvatio je da se probudio zbog nekog vrlo snažnog zvuka iz daljine.

Kevin Grumbacher upravo je sanjao, kada ga je nešto prenulo iz sna. Naglo je skočio, sjeo na krevet i počeo se boriti za zrak u sterilnoj tami svoje sobe.

Probudio gaje neki zvuk. Osluškiavao je, ali je čuo samo šum klimatskog uređaja,

koji je dopirao kroz otvor za ventilaciju. A zatim je ponovo začuo isti zvuk. Pa još jednom.

Dale se naglo trgnuo i odmah razbudio. Osjećao se kao kada bi počeo tonuti u san i zatim bi odjednom počeo padati u ponor. Srce mu je lupalo kao da se događaju stravične stvari. Treptao je u polumračnoj sobi i žmirkao prema noćnom svjetlu. Osjetio je micanje u bratovljevu krevetu i potom Lawrenceove tople prstiće, koji su ga vukli za rukav pidžame i pitali što se to događa.

Odmaknuo je pokrivač sa sebe i zapitao se što gaje moglo toliko uplašiti da se probudio, dok je i dalje žmirkao u polutami.

A zatim se ponovilo. Jeziv, dubok zvuk odzvanjao je u svakom djeliću njegova mozga.

Okrenuo se prema Lawrenceu i vidio kako je dlanovima poklopio uši i kako ga promatra razrogačenim očima.

Znači, i on to čuje.

Čuli su ga ponovo. Zvono. Glasnije, dublje, zvonkije od svakoga crkvenog zvona u gradu. Prvi zvon ga je probudio. Drugi je odjekivao tamom ispunjenom vlagom. Na treće se zvono Dale zgrčio, začepio uši i bacio na krevet. Kao da se čovjek može sakriti od tog zvuka. Očekivao je da će majka ili otac utrčati u sobu ili da će začuti uzvike svojih susjeda. Ali ništa se nije čulo, osim zvona, i nikoga nije bilo, osim njegova brata i njega samoga, dok su se ježili od strašne buke.

Kada je veliko zvono udarilo po četvrti put, činilo se kao da je bilo s njima u sobi. Zvono je nastavilo nemilosrdno zvoniti da bi objavilo ponoć.

DVADESETO POGLAVLJE

Dale je u subotu s društvom igrao bejzbol kada je doznao za novost. Chuck Sperling i neki njegovi prijatelji dovezli su se biciklima do igrališta.

Ej, tvoj prijatelj Duane je mrtav doviknuo je Sperling Daleu, koji je stajao na poziciji bacača.

Dale gaje tupo promatrao.

Jesi li ti poludio? konačno je rekao. Osjetio je kako su mu se usta odjednom osušila. A zatim je shvatio o čemu je on govorio. Misliš na Duaneova strica?

Ne odgovorio mu je Sperling. Ne mislim na njegova strica. To se dogodilo prošloga ponedjeljka, zar ne? Mislim na Duanea McBridea. Pregažen je. Dale je nešto zaustio, ali zapravo nije znao što bi rekao. Pokušao je pljunuti. Usta su mu se potpuno osušila. Ti si gnusni lažov uspio je procijediti. Nije javio se Digger Tavlora, grobarev sin. Ne laže.

Dale je trepnuo i ponovo pogledao Sperlinga, kao da je jedino taj visoki dječak mogao prekinuti ovu neslanu šalu.

Ozbiljno ti govorim rekao je Sperling. Uzeo je lopticu, bacio je uvis i ponovo uhvatio. Jutros su zvali Diggerova staroga da ode na McBrideovu farmu. Debeli je pao pod kombajn. Kombajn, čovječe. Više od sat vremena izvlačili su njegovo tijelo iz zupčanika i lanaca. Pretvorio se u kašu. Tvoj otac je rekao da na pogrebu ne može imati otvoren lijes, zar ne, Diggeru?

Digger je šutio. Samo je uporno promatrao Dalea svojim bezizražajnim svijetlosivim očima. Chuck Sperling se igrao lopticom.

Povuci to što si rekao.

Dale je bacio rukavicu i loptu i polako krenuo prema višem dječaku.

Sperling je oslobodio ruke i namrštio se. Koji ti je vrug. Stewarte? Mislio sam da bi htio doznati da...

Povuci to što si rekao prošaptao je Dale. ali više nije čekao odgovor. Spustio je glavu i bacio se na Chucka Sperlinga. Kada mu se Dale približio. Sperling je podigao ruke i postrance ga dlanom udario u potiljak. On je, međutim, samo poskakivao i opet se zaletio u njega. Snažno je šakom udario Sperlinga u trbuh i on je ostao bez zraka, a zatim ga još dva. tri puta udario u rebra i grudi, a jedan je udarac pao odmah iznad srca.

Sperling je ispustio sav zrak i pao na žičanu ogradu, koja mu se nalazila iza leđa. Dale gaje udarao po licu. Drugi je udarac Sperlingu razbio nos i krv je šikljala, a treći mu je odlomio komadić zuba. Dale nije osjećao bol na razderanim zglobovima. Sperling se zgrčio, počeo cviliti i pokušao rukama zaštititi glavu.

Dale ga je dvaput nogom silovito udario u bok. Kada je Sperling odmaknuo ruke, Dale gaje zgrabio za grlo i prisionio uz žicu. Lijevom rukom gaje primio za grlo i gušio, dok gaje desnom, koja mu je sada bila slobodna, nastavio udarati u uho, čelo. usta...

Iz daljine su se začuli uzvici. Nečije su ruke povukle Daleovu majicu i poderale je. Dale ih nije uopće primjećivao. Sperling je počeo udarati bijesno rukama i pljusnuo Dalea otvorenim dlanom. On je samo trepnuo i ponovo svom snagom udario visokoga dječaka po lijevom oku.

Dale je iznenada osjetio strahovitu bol u bubrezima i ruku, koja ga je zgrabila ispod brade i povukla unazad. Uspjeli su ih razdvojiti.

Digger Taylor je stao između njega i Sperlinga. Dale je nešto viknuo i pojurio prema niskom dječaku. Digger je spustio rame i jako ga jednom udario u pleksus. Dale je pao u prašinu i pokušavao doći do daha, a utroba mu se grčila.

Otkotrljao se do žičane ograde i, pridržavajući se za nju, pokušao se pridići. Pluća nisu mogla uvući zrak i osjećao se kao da mu je srce stalo.

Lawrence je s urlikom dotrčao sa stare klupe pokraj ograde, skočio u zrak i spustio se na Diggerova leđa. Digger se lako riješio osmogodišnjaka i zbacio ga na ogradu. Lawrence se odbio i dočekao na noge, kao da je žičana oграда zapravo uspravljeni trampolin. Glava mu je bila pognuta, a toliko je mahao rukama da se više nisu mogle jasno razaznati i ponovo je nasrnuo na Taylora. On se malo povukao i pokušao zgrabiti Lawrenceovu glavu i odgurnuti ga. Obojica su se saplela o Sperlinga, koji se previjao na zemlji, i u klinču pali na tlo, dok je Lawrence još mlatarao rukama i nogama i dizao prašinu.

Prišao im je Baremry Fussner i počeo skakutati oko spojenih tijela i pokušavao uputiti barem jedan ženskasti udarac u Lawrenceovu glavu.

Hej! uzviknuo je Kevin, prišao mu i odgurnuo ga. Baremry ga je pokušao udariti nogom, ali Kevin je debeljuškasta dječaka uhvatio za nogu i lako ga bacio u blato. Bili Fussner je vikao i šepureći se krenuo prema gužvi, ali je zastao čim se Kevin okrenuo prema njemu. Bob McKown i Gerry Daysinger stajali su sa strane i sve ih bodrili. Tom Castanatti još je stajao na istom mjestu u polju na kojem je stajao i kada je počela tučnjava.

Digger je zgrabio Lawrencea za majicu i prebacio ga preko dugačke klupe. Zatim je podigao Sperlinga i brzo ga povukao prema njihovim biciklima.

Lawrence je stisnuo šake i skočio na noge.

Dale se konačno odvojio od ograde, ali je i dalje teturao. Još uvijek nije mogao normalno disati, ali ga to nije spriječilo da ponovo podigne šake. Načinio je tri

koraka prema Tayloru i Sperlingu. Znao je da ovaj put neće prestati dok ga ili ne ubiju ili dok Sperling ne povuče svoje lažljive riječi.

Dale! Prestani!

Odnekud se pojavio otac i zgrabio ga rukom oko pasa. Dale se pokušao osloboditi, ali onda je pogledao oca, vidio njegove oči i shvatio. Pao je na koljena u prašinu i samo gaje očeva ruka uspjela zadržati da ne padne na lice.

Digger Taylor i Chuck Sperling zbrisali su na svojim biciklima. Sperlingov je bicikl krivudao, jer se on na njemu zgrčio i plakao. Fussnerovi su ih obišli u širokom luku. Lawrence je stajao na rubu parkirališta i gađao ih kamenjem, sve dok mu otac nije naredio da prestane.

Dale se kasnije pokušavao prisjetiti kako je stigao kući. Možda se oslanjao na oca. Možda je sam hodao. Sjećao se da nije plakao. Ne tada. I ne još.

Mike se u crkvi pripremao da pomaže pri misi u povodu smrti neke starice, kada je doznao za smrt Duanea. Upravo je preko reverende navlačio košulju, kada mu je Rusty Ramirez, jedini od ostalih ministranata koji se tog dana pojavio, rekao: Čovječe, jesi li čuo za onog klinca koji je jutros ubijen na nekoj farmi?

Mike se sledio. Nekako je znao o kojem klintcu i o kojoj farmi je riječ.

Ipak je upitao: Je li to bio Duane McBride?

Kažu daje upao u neki stroj počeo je pripovijedati Ramirez. Valjda rano jutros. Moj tata je dragovoljni vatrogasac i jutros su ih sve pozvali na tu farmu. Nije mu bilo pomoći. Bio je već mrtav, ali su ga jako dugo izvlačili iz tog stroja.

Mike je sjeo na najbližu klupu. Ruke i noge kao da više nisu bile njegove, a pred očima mu se počelo mračiti, pa je spustio glavu i laktovima se oslonio na koljena. Jesi li siguran da je riječ o Duaneu McBrideu? upitao je.

Aha. Moj stari zna njegovoga staroga. Baš su se sinoć sreli u Crnom drvu. Znaš, tata mi je rekao daje klinac sigurno vozio kombajn za branje kukuruza. Kao daje poludio. Tko zna što mu je došlo. Branje kukuruza u lipnju. I zatim je ispao i pao ravno u berač. Znaš, to je ono gdje su noževi i to... Stari mi nije htio sve ispričati, ali je rekao da ga nisu mogli izvući u jednom komadu, a kada su ga htjeli povući za ruku...

Prestani! prasnuo je otac Cavanaugh, koji se pojavio na vratima. Rusty, odlazi i pripremi vino i vodu. Smjesta!

Kada je Rusty nestao, svećenik je prišao Mikeu i nježno mu spustio ruku na rame. Mikeov se pogled malo razbistrilo, ali je drhtao. Pokušavao je stisnuti noge jednu uz drugu da ih smiri, ali to nije uspijevalo.

Jesi li ga poznao, Michaela?

Mike je samo kimnuo.

Bio ti je prijatelj?

Mike je duboko udahnuo. Slegnuo je ramenima, a zatim ponovo kimnuo. Drhtanje kao da mu se uvuklo u kosti.

Je li bio katolik?

Mike je spustio glavu. Prvo mu je palo na pamet da kaže: Koga je to. jebo te, briga? Ne samo je rekao. Mislim da nije. Nikada nije bio ovdje na misi. Zapravo mislim da on i njegov tata nisu pripadali nijednoj crkvi.

Otac Cavanaugh je tiho uzdahnuo. Nije važno. Otići ću do farme odmah nakon mise i posjetiti njegova oca.

Ne možete posjetiti gospodina McBridea, oče javio se Rusty s vrata. U rukama je držao bočice s vinom i vodom. Policajci su ga odveli u Oak Hill. Mislili su da gaje možda on ubio.

Prestani, Rusty rekao mu je svećenik. Mike nikada nije čuo oca C. da govori tako strogim glasom. I još je, na njegovo još veće iznenađenje, rekao: A sada miči guzicu odavde i pričekaj Michaela i mene vani.

Rusty je razjapio usta od iznenađenja i razrogačeno je nekoliko sekundi piljio u svećenika, a zatim otrčao do oltara. Mike je začuo ljude, koji su se počeli okupljati na pogrebu gospođe Sarranza.

Misliti ćemo na tvog prijatelja Duanea dok ćemo služiti misu i moliti se za milost Božju rekao je nježno otac Cavanaugh i još jednom dodirnuo Mikea po ramenu.

Jesi li spreman?

Mike je kimnuo, podigao veliko raspelo, koje je stajalo prislonjeno uza zid. i dostojanstveno je za svećenikom krenuo prema oltaru.

Kasnije tog poslijepodneva, otac se popeo do Daleove sobe da bi porazgovarao s njim.

Dale je ležao na krevetu i osluškivao graju djece, koja su se igrala na školskom dvorištu s druge strane ulice. Njihovi veseli glasovi zvučali su mu kao da dopiru iz nekog drugog svijeta.

Kako si, tigre?

Dobro.

Lawrence je dolje, večera je. Hoćeš li nam se pridružiti?

Ne, hvala.

Otac se nakašljao da pročisti grlo i sjeo na Lawrenceov krevet. Dale je ležao na leđima, prsti su mu bili isprepleteni na čelu, a pogled mu je lutao sićušnim pukotinama na stropu.

Začuo je škripanje madraca kada je otac sjeo na krevet i kao da je očekivao da će čuti i komešanje ispod kreveta. Ali jedino su se čuli zvukovi, koji su kao gust zrak izvana ulazili kroz prozor. Dan je bio oblačan i sparano.

Ponovo sam nazvao policajca Sillsa rekao mu je tata. Konačno sam ga uspio uloviti.

Dale nije ništa rekao.

Istina je sve o nesreći rekao je tata. Glas mu je zvučao promuklo i napeto.

Dogodila se strašna nesreća sa strojem koji su koristili za žetvu. Duane... pa.

Baremney misli da se sve vjerojatno dogodilo vrlo brzo i da Duane nije patio...

Dale je malo nakrivio glavu i nadalje usredotočen na traženje pravilnosti u rasporedu pukotina.

Policija je tamo provela cijelo jutro nastavio je tata, očigledno shvaćajući da Dale ima pravo saznati činjenice, ma kako strašne bilev

^Nastavit će istragu, iako su prilično sigurni da se radi o nesreći.

A što se dogodilo s njegovim ocem? tiho je upitao Dale.

Molim?

Duaneov otac. Zar ga nisu uhitili?

Daleov otac je protrljao usta. Tko ti je to rekao?

Mike je navratio. To mu je rekao neki klinac. Kaže da je Duaneov otac uhićen zbog ubojstva.

Otac je odmahnuo glavom. Policija je saslušala Darena McBridea. Bio je u krčmi i ostao do kasno pa se nije mogao sjetiti što je radio do jutra. Ali i gospodin Taylor i mrtvozornik... Dale, sigurno ovo ne želiš slušati...

Želim bio je uporan Dale.

Pa, oni, čini se, imaju metode, kojima mogu točno utvrditi koliko je vremena prošlo od trenutka kada je netko preminuo. Naj

prije su pomislili da se nesreća dogodila jutros, nakon što se gospodin McBride vratio kući i otišao spavati...

Onesvijestio se od pića rekao je Dale.

Da. zapravo. Dakle, u početku su mislili da se to dogodilo jutros. ali rrtvozornik je potpuno siguran da se to dogodilo noćas, oko ponoći. Gospodin McBride je u Crnom cirvetu ostao još dugo iza ponoći. I ima mnogo svjedoka. Osim toga.

Baremney kaže daje gospodin McBride izvan sebe. da je gotovo poludio od boli.

Dale je ponovo kimnuo. Točno u ponoć. Sjetio se da je zvono odzvonilo ponoć.

Zvono koje nije postojalo u Elm Havenu. Želim otići tamo rekao je.

Otac se nagnuo bliže njemu i Dale je osjetio miris sapuna i duhana. Na farmu?

Dale je kimnuo. Učinilo mu se daje pronašao pravilnost u pukotinama. Učinilo mu se da vidi obrise velikoga upitnika načinjenog od cikcak linija.

Mislim da ne bi bila baš dobra ideja da odeš danas nježno mu je rekao otac.

Kasnije ću nazvati Duaneova oca. Da provjerim kako se drži. I hoće li se održati pogreb ili misa zadušnica, a zatim ćemo ga posjetiti i odnijeti nešto hrane. Možda sutra?

Idem ponovio je Dale.

Otac je pomislio da Dale misli na pogreb. Kimnuo je, pomilovao ga po glavi i sišao u prizemlje.

Dale je još neko vrijeme ležao na krevetu i razmišljao. Zatim je zadrijemao i kada je otvorio oči, soba je bila u polumraku i više nije čuo dječju graju na igralištu, već samo cvrčke i ostale zvukove noći, a tama se približavala iz uglova sobe. Iako je ležao savršeno mirno, jedva je disao i napeto je očekivao da će začuti šuškanje ispod Lawrenceova kreveta, zvuk udaljena zvona ili nešto slično.

Kada se pljusak spustio, bio je silovit i lijevao je kao da se doslovno otvorilo nebo.

Dale je sjeo pokraj prozora i promatrao obrise krošanja, koje su se ocrtavale pod bljeskanjem munja, osluškivao kлокotanje vode u cijevima i udaranje kapi kiše po lišću i pošljunčanoj stazi, a zatim je prolom ipak počeo jenjavati. Munja je osvijetlila ulicu Depot, vlažnu i tamnu u noći, i zvonik Old Centrala, koji se uzdizao nad drvoredom brijestova preko puta.

Kroz prozor je dopirao povjetarac koji je sada bio prohladan. Dale je zadrhtao, ali se nije vratio u krevet. Još ne. Morao je razmišljati.

Sutradan se sastao s Mikeom nakon što su se vratili iz crkve, svaki svoje. Daleu se propovijed velečasnog Millera pričinila kao udaljeno

zujanje. Kada su se kasnije vozili kući, majka je pripovijedala kako su bili pažljivi svećenikovi komentari o tragediji McBrideovih, ali Dale ih nije čuo.

Obavijestio je majku da će se naći s Mikeom u njegovu kokošinju. Nije znao što je Mike rekao svojim, ako im je uopće išta rekao. Nije morao uzvikivati lozinku, jer je Mike već bio ispod velikoga brijesta. Nosio je kabanicu, koju je dobio od Peoria Journal Stara kao raznosač novina.

Pokisnut ćeš rekao je Mike kada je Dale zaustavio bicikl.

Dale je pogledao prema nebu. Kiša je i dalje pljuštala, ali on to nije niti primijetio, iako je tek tada postao svjestan da je odjenuo vjetrovku. Štitnik njegove kape bio je natopljen kišom. Slegnuo je ramenima.

Idemo.

Kiša je udarala po kukuruzu kada su biciklima prolazili pokraj vodotornja, gdje su skrenuli na istok, u ulicu Jubilee College, pa potom na sjever, prema okružnoj cesti broj šest. Bicikle su sakrili u gustom žbunju na brdu na kojem se nalazila kuća ujaka Henryja. Kiša je sve jače padala i Mike je počeo zanovijetati kako će mu pokisnuti bicikl.

Daj, kreni prekinuo gaje Dale.

Preskočili su ogradu i ušli u šumu gospodina Johnsona. Vidjeli su groblje na sljedećem brdu okruženo crnom željeznom ogradom. Prema sivom nebu činilo se kao daje zima. U šumi je tlo bilo posve mokro i Dale je osjećao kako su mu tenisice otežale koliko su se natopile vodom. Išli su uzbrdo, prolazili ispod krošanja i probijali se kroz nisko raslinje. Trava na padini bila je mokra i skliska pa su se na strmijim dijelovima morali pridržavati za drveće i grmlje da ty se uspjeli popeti. Kada su došli do pašnjaka, koji je graničio s južnim dijelom farme McBrideovih, skrenuli su na zapad, tako da su kući prilazili sa stražnje strane. Ugledali su Duaneovu kuću, koja se nazirala iza širokog pojasa niskog kukuruza. Nebo je bilo obojano svim nijansama sive boje i izgledalo poput niske tavanice koja se nadvila nad njima. Zastali su kod ograde.

Mislím daje ovo protuzakonito rekao je Mike.

Dale je samo slegnuo ramenima.

Ne samo zato što ulazimo na privatni posjed nastavio je Mike. Stresao je kapuljaču koja se cijedila od kiše. Zadržavanje ili motanje na mjestu zločina ili nešto slično.

Rekli su da je to bila nesreća.

Dale je shvatio da šapuće, iako kilometrima uokolo nije bilo žive duše. Kako bi ovo bilo mjesto zločina ako je to bila nesreća?

Znaš što sam htio reći.

Mike je skinuo kapuljaču i pogledao preko polja. Kombajnu nije bilo ni traga.

Zapravo, ničemu nije bilo ni traga. U daljini su ugledali sušu McBrideovih. Izgledala je kao i svaka druga.

Hoćemo li? upitao je Dale.

Hoćemo.

Mike je ponovo stavio kapuljaču pa su preskočili ogradu.

Pognuli su se dok su hodali poljem. Bili su nekoliko stotina metara udaljeni od puta, ali su se osjećali ranjivo, ovako vidljivi u niskom kukuruзу. Daleu se činilo kao da se igraju rata. Najprije bi potrčao koliko ga noge nose, a zatim čučnuo i rukom pozvao Mikea. I tako cijelim putem.

Kada su prešli više od pola puta kroz polje, ugledali su čistinu. Izgledalo je kao da je netko zašao u polje i kosilicom načinio vijugavu stazu kroz zelene mladice kukuruza. A zatim su ugledali žutu vrpču kojom se označava mjesto zločina.

Posljednjih su dvadeset metara gotovo prepuzali pa su zablatili koljena i laktove. O, Bože prošaptao je Mike.

Plastična je žuta vrpča tvorila nepravilni četverokut širok barem petnaest metara, a na vrpči je cijelom dužinom bila ispisana poruka POLICIJA NE PRILAZI. Unutar ograđene zone, na mjestu na kojem je završavao pojas pokošenog kukuruza, primijetili su otiske bezbrojnih stopala.

Dale je na trenutak zastao pred vrpcom razvučenom poljem, a zatim ju je prekoračio i našao se s druge strane, u pokošenoj zoni. Mike je učinio to isto.

O, Bože ponovo je prošaptao.

Dale nije točno znao što je očekivao. Možda da kombajn još uvijek stoji u polju ili da vidi obris ljudskoga tijela iscrtan kredom, kao što su to prikazivali u televizijskim serijama, koje je on volio gledati.

Nije bilo ničega, osim ugažena kukuruza. Prepoznali su mjesto na kojem se veliki stroj okrenuo, jer su kotači ostavili duboke tragove u zemlji, koji su se onda pretvorili u glib. Mjesto je izgledalo kao polje na kojem se svakog kolovoza održavao starosjedilački sajam i kojeg bi izgazilo tisuće stopala.

Dale je primijetio opuške u ugaženom i mokrom kukuruzu, kutiju cigareta, komadiće papira i nekoliko plastičnih vrećica. Bilo je teško procijeniti gdje je bio kombajn. Gdje se dogodila sama nesreća.

Ovamo pozvao gaje Mike.

Dale mu je prišao. I dalje je bio pogrbljen, u slučaju da gospodinu McBrideu ili nekom drugom s farme padne na pamet da pogleda u tom pravcu. Nije vidio kamionet u dvorištu, ali kuća i suša su im zaklanjali pogled.

Što? upitao je.

Mike mu je pokazao prstom. Slomljene su stabljike na jednom mjestu bile tamne, crvenkastosmeđe boje. Djelomično su bile isprane zbog kiše, ali na donjim je listovima još uvijek bilo tragova krvi.

Dale je čučnuo, dotaknuo biljku i ruku približio licu. Kiša mu je s prstiju ispirala smečkaste mrlje.

Duaneova krv? Odbio je u to povjerovati. Ustao je i počeo obilaziti uništene biljke, promatrajući metež koji je vladao poljem. Prisjetio se kako je, dok je prisluškiavao razgovor svojih roditelja, čuo što je Baremney ispričao ocu. Rekao mu je kako su vojska i vatrogasci toliko izgazili cijelo mjesto da policiji iz Oak Hilla nije preostalo dokaza kako bi išta mogli rekonstruirati. Rekonstruirati, razmišljao je Dale.

Neobična riječ za otkrivanje načina na koji je netko/ ili nešto uništeno.

Što zapravo tražimo? upitao je Mike, koji se nalazio nekoliko metara od njega.

Ovdje je samo hrpa smeća.

Samo traži odgovorio mu je Dale šaptom. Znat ćemo kad pronađemo.

Išao je u kukuruz, koji nije bio obilježen policijskom vrpcom, i pognuto hodao između redova.

i pronašao je, pet minuta kasnije, ni deset metara od ograđene zone. Nije to bilo lako uočiti zbog gustoga lišća kukuruza, ali tenisica mu je upala u nešto pa se sagnuo da provjeri. Dale je odmah počeo mahati Mikeu i on je dotrčao do toga mjesta. Klečali su na sve četiri, a kiša je i dalje lagano udarala po lišću.

Rupa rekao je Dale. Rukama ju je promjerio. U promjeru bila je manja od trideset centimetara, ali zemlja oko nje izgledala je čudno nabijena. Stavio je ruku u rupu, ali ju je Mike odmah zgrabio i povukao.

Nemoj.

Zašto? začuđeno ga je upitao Dale. Samo sam želio provjeriti širi li se rupa u utrašnjosti. Širi se. Probaj.

Mikeu to nije bilo ni na kraj pameti.

I stjenke su čudne nastavio je Dale. Vrlo čvrste. I izbrazdane.

Podignuo je glavu, jer je imao neodređeni dojam da ih netko promatra. iako se ništa nije micalo na farmi McBrideovih. Hajdemo pregledati polje da vidimo ima li ih još.

Pronašli su još šest rupa. Najveća je u promjeru imala više od pola metra, a najmanja je bila tek nešto veća od krličnjaka. Iako je većina rupa bila bliže farmi i pokošenom području, u njihovu rasporedu nisu pronašli nikakvu pravilnost.

Dale se želio uvući u sušu i pogledati kombajn, ako je još uvijek bio tamo.

Zašto te, k vragu, zašto te to zanima? prasnuo je Mike i povukao prijatelja natrag na zemlju. Bili su preblizu. Već su mogli razaznati brojeve na ušnim pločicama nekoliko krava, koje su pasle iza suše.

Samo želim, htio bih...

Dale je duboko udahnuo.

Iznenada su začuli kako su negdje zalupila vrata i oba su se dječaka bacila u blato između redova kukuruza. Dok su tako ležali, začuli su zvuk paljenja motora kamiona. Dale je primijetio da je kiša gotovo prestala padati.

U zraku je još treperila blaga izmaglica, ali pljusak je prestao.

Otišao je niz put prošaptao je Mike. Ali mislim da je još netko ondje. Hajdemo odavde, vratimo se u šumu.

Samo da zavirim u sušu rekao je Dale i počeo se dizati.

Mike ga je opet povukao nazad. Već sam vidio takve stvari.

Dale je čučnuo i pogledao prema Mikeu. koji je bio gotovo neprepoznatljiv u velikoj kabanici. Kakve sivari?

Rupe. Tunele.

Gdje?

Mike se okrenuo i uputio prema šumi, udaljavajući se od farme. Ispričat ću ti ako se vratiš sa mnom.

Nastavio je pognuto hodati i prešao u sljedeći red kukuruza.

Dale je malo zastao. Samo tridesetak metara dijelilo ga je od suše. I nadalje je imao jak osjećaj da ga netko promatra, čak nadgleda, ali je ipak intenzivno želio vidjeti taj stroj. U toj želji nije bilo nimalo morbidne radoznalosti. Užasavao se od same pomisli da će vidjeti oštrice ili zupčanike ili bilo što drugo što je ubilo njegova prijatelja, ah morao je znati... da bi mogao prihvatiti.

Kiša je ponovo počela padati. Dale je pogledao prema jugu i na trenutak ugledao Mikeovu kabanicu kako se udaljava poljem. Zatim se okrenuo i krenuo za njim.

Bit će vremena.

DVADESET PRVO POGLAVLJE

Kiša je, s povremenim prekidima, padala puna tri tjedna. Svakog se jutra na nebu odvijala luda bitka između sunca i oblaka, ali bi do deset sati izjutra oblaci odnijeli pobjedu i kiša bi počela padati, najprije lagano, a zatim bi se do ručka nebo i zemlja spojili.

Projekcije u parku zakazane za 25. lipnja i 2. srpnja otkazane su, iako je druge subote bila prilično vedra i ne prehladna večer. Idućeg je jutra kiša nastavila pljuštati. Žedno tlo uokolo Elm Havena samo je upijalo vodu i kao da je tražilo još. Crna je zemlja postala još crnija. U većem su dijelu Amerike farmeri imali pravilo za rast kukuruza da do Dana nezavisnosti treba dosezati do koljena, dok je u središnjem Illinoisu pravilo za četvrti srpanj bilo da im kukuruz dopire do struka. No, ovogodišnjeg Dana nezavisnosti kukuruz je dosezao do ramena. Četvrti je padao u ponedjeljak. Odrasli su se veselili rijetkom trodnevnom prazniku, ali im je zadovoljstvo djelomično pokvarila kiša, jer su morali otkazati paradu i večernji vatromet. Elm Haven nije imao dovoljno novca u gradskoj blagajni da bi organizirali pravi vatromet, ali ljudi su, kao i u prošlosti, sami donosili vlastite petarde, rakete i prskalice na paradu u školsko dvorište. No, te je večeri puhao vjetar, a oluja samo što nije bila počela, tako da su se i oni rijetki okupljeni morali razići, jer su šibice bile potpuno beskorisne, dok su pokušavali pripaliti fitilje.

Dale i Lawrence zavukli su se u sigurnost verande i promatrali munje, koje su osvjetljavale nebo umjesto vatrometa. Eksplozije bijelog svjetla zabljesnule bi na jugozapadnom horizontu, narisale obrise drveća prema nebu i osvjetlile gotovo nestvarnu masu Old Centrala. Kada bi munje nakratko prestale, nastupila bi tama. Tada bi primijetili kako škola svijetli nekim svojim, unutarnjim sjajem, koji je podsjećao na slabašno svjetlucanje fluorescentnih gljiva. Svjetlost je obojila zemlju plavkastozelenom bojom i kao da je stvarala izmaglicu statičkoga elektriciteta oko prastarih brijestova, koji su rasli u njihovoj ulici. Jedan od tih brijestova eksplodirao je i napustio ovaj svijet, a Dale i Lawrence ugledali su mrtvo stablo, dok su te večere promatrali nebo. Nisu točno znali je li ga udario grom ili gaje raspolovio vjetar. Ali zvuk je, čak i s udaljenosti od šezdeset metara, bio nevjerojatno glasan. Polovica stabla je i dalje stajala, zašiljena i nalik slomljenom zubu, dok se krošnja, uz zaglušujuću buku, srušila u školsko dvorište.

Kada je oluja završila, ušli su u kuću. Zapalili su nekoliko petardi na verandi, mahali prskalicama i palili krijesnice na kamenom stubištu, ali je vjetar bio hladan i zapravo nisu u svemu tome naročito uživali.

Nakon oluje uslijedilo je zatišje. Oko grada milijuni su rali kukuruza rasli i stvarali čvrstu masu zelenila, koja je preobrazila putove u hodnike okružene visokim zidovima, sakrila horizont od pogleda i gotovo kao daje isisala svjetlost sutrašnjega dana. sve dok se i najsajnija točka u okolici nije pretvorila u mračnu sjenu ispod gradskih brijestova.

Daleova obitelj pošla je do gospodina McBridea kako bi mu izrazila sućut.

Kao, uostalom, i većina gradskih obitelji. Dale je promatrao okolicu dok su prolazili poznatim, a opet na neki neobičan način nepoznatim putem pokraj groblja i farme ujaka Henryja, a zatim skrenuli na dugački prilaz kući McBrideovih.

Činilo mu se kao da je kukuruz na njihovoj farmi bio viši nego svuda uokolo, a prilazni se put pretvorio u pravi pravcati tunel.

Dvaput su pokucali na vrata, ali bez odgovora, iako su primijetili da je kamionet gospodina McBridea bio u dvorištu. Otvorio im je tek nakon trećeg pokušaja, uzeo posudu s mesom i pitu, promrmljao nešto u znak zahvalnosti i ponovio nešto nerazgovjetno kada su mu Daleovi roditelji izrazili sućut. Dale je Duaneova oca oduvijek smatrao starijim od roditelja drugih prijatelja, ali ga je pojava gospodina McBridea potpuno šokirala. Ono malo kose, koja mu je preostala, posjedila je u

posljednjih mjesec dana, oči su mu upale i bile krvave. Lijevo oko mu je bilo gotovo zatvoreno, kao da je doživio moždani udar, a lice kao da je pripadalo slomljenoj pa zatim loše zalijepljenoj figurici, a ne samo izboranom čovjeku. Sijeda mu je brada bila zapuštena i spuštala se sve do prljave potkošulje.

Tijekom duge vožnje kući, Daleovi su roditelji razgovarali tihim i tužnim glasom. Nitko nije točno znao što je organizirano za Duaneov pogreb i misu zadušnicu. U gradu se govorkalo daje gospodin Taylor poslao Duaneovo tijelo u mrtvačnicu u Peoriji, istu onu u koju je poslao i tijelo

Duaneova strica. A govorkalo se i daje dječak kremiran nakon privatne ceremonije.

Nitko nije znao stoje gospodin McBride učinio s pepelom.

Kada bi uvečer ležao u krevetu i tonuo u san. Dale je razmišljao kako je od njegova prijatelja ostala samo hrpa pepela i od te bi se pomisli potpuno razbudio, sjeo na krevet i dok mu je srce udaralo kao ludo, shvatio kako je svemir počinio užasnu pogrešku.

Tijekom sljedećih dana, dok bi kosio travu, koristeći zatišje između olujnih naleta, ili radio nešto drugo što mu je oslobađalo podsvijest, Dale je zamišljao daje Duane još živ, daje lažirao vlastitu smrt i da se negdje skriva, kao Duh, lik iz jednog stripa, ili kao Mickey Mouse u epizodi u kojoj je pokušavao uhvatiti Fantomsku Mrlju. U tim je trenucima gotovo očekivao da će zazvoniti telefon, a kada se javi, McBride će mu svojim smirenim glasom reći: Sastanak je u pećini. Imam neke nove informacije.

Pitao se kakve im je to informacije Duane htio priopćiti na sastanku u kokošinjcu. Sastanak nikada nije održan. Bilo mu je teško zamisliti da je Duane bogzna što uspio otkriti o Tubbyju ili o školi, budući da mu je kretanje bilo ograničeno na vlastitu farmu i knjižnicu. Alije tijekom četiri godine, koliko su se poznavali i družili, Dale naučio da nikada ne smije podcijeniti Duanea.

Nakon što mu je Mike ispričao kako je pronašao tunel na groblju, a on prepoznao da su se isti nalazili ispod njegove kuće, dječaci su se sve rjeđe družili. Obojica kao da su se zatvorila u svoj mali svijet, u kojem je bilo mjesta samo za obitelj i kućne poslove. Kao da su se tu osjećali zaštićeni od tame koja se približavala.

Lawrence se bojava mraka više nego ikada. Ponekad bi počeo ječati u snu i zahtijevao da u sobi bude upaljena žarulja od četrdeset vati na lampi pokraj

kreveta. Bojao se zaspiti uz slabo noćno svjetlo, koje je dolazilo sa stropa. Majka bi obično gasila svjetlo nakon što bi on zaspao, ali se dječčić nekoliko puta probudio vrišteći od straha.

Prije no što je otac službeno oputovao u Indijanu i sjeverni Kentucky na osam dana majka je odvela Lawrencea i Dalea kod lokalnog liječnika kako bi porazgovarali o strahovima i neočekivanoj optužbi, koju je jednom pri obiteljskoj večeri izrekao Dale. Tom je prilikom izjavio da su odrasli ubili Duanea i Tubbyja. Liječnik se zvao Viskes i bio je izbjeglica iz Mađarske. U Americi je živio tek osam mjeseci i još je imao problema s engleskim jezikom. Sva su ga djeca u gradu zvala doktor Manjkes, jer je bio toliko škrt da nije kupovao nove igle za injekcije, već je stalno sterilizirao stare, sve dok se primanje injekcija nije pretvorilo u noćnu moru.

Doktor Viskes je prepisao težak rad i svjež zrak kao djelotvoran lijek za dječje budalaštine. Dale je čuo kada je Manjkes rekao njegovoj mami kako je strašno kakva se nesreća dogodila onom dječaku McBrideu i njegovu stricu, ali da se nesreće obično događaju po dvije zaredom.

Nesreće dolaze po tri, pomislio je Dale.

Ostali su se dječaci povremeno sastajali. Dane nakon Dana nezavisnosti, Kev, Mike, Dale i Lawrence provodili su zajedno i na dugačkoj su verandi Stewartovih neprestano igrali monopoli. Ploču ne bi ni preko noći unosili u kuću, a svežnjeve novčanica i kartice pritisnuli bi kamenjem. Čak su promijenili i pravila. Primjerice, kada bi netko bankrotirao, ostajao bi u igri kao skitnica, sve dok mu banka nije odobrila zajam ili dok ne bi pod zakup dobio neke stare akcije. S takvim se izmjenama nije moglo završiti partiju, tako da su bez prestanka igrali od doručka pa sve dok ih majke ne bi pozvale na večeru.

Dale je dvije noći za redom sanjao monopoli i zbog toga se dobro osjećao.

Petog je dana, dok su dječaci večerali, glupi labrador Grumbacherovih Randy njuškao po verandi, poigrao se njihovim priborom, raspršio im novac i sažvakao četiri kartice.

Igru su završili tihim sporazumom i sljedeća dva dana nisu se viđali.

U nedjelju desetoga srpnja, koja inače nije podsjećala na nedjelju, jer je Daleov otac bio u sjedištu svoje tvrtke u Chicagu, poplavio je podrum obitelji Stewart. Stvari više jednostavno nisu Dile iste.

Dva se dana Daleova majka borila s poplavom, izvlačila stvari ili ih podizala na police i pokušavala održavati pumpu. Podrum je bio poplavljen samo dvaput u četiri godine, koliko su boravili u toj kući. ali je otac uvijek uspijevaao zaustaviti vodu prije nego bi narasla više od nekoliko centimetara.

Ali ovaj put voda nije prestajala nadirati.

U utorak ujutro pumpa je konačno prestala raditi, a kuća je pred ručak ostala bez struje.

Majka je pozvala Dalea i on je iz svoje sobe sišao u podrum. Goleme su stepenice vodile u potpunu tamu. Na pretposljednjoj je stepenici stajala Daleova majka u mokroj suknji i s maramom na glavi i činilo se kao da se jedva suzdržava od plača. Dale je ukočeno promatrao vodu. koja je preplavila posljednju stepenicu. Bila je barem pola metra duboka i poput vala mračnoga mora zapljuskivala je stepenicu na kojoj je stajala njegova majka.

Oh. Dale. u vražju mater, ovo je užasno, ne znam što ću...

Začudeno ju je pogledao, jer ju je sada prvi put čuo da psuje.

Oprosti, zlato, ali nisam uspjela pokrenuti pumpu i voda je narasla do perilice i sad moram otići do posljednje prostorije da bih

promijenila osigurač i... u vražju ma... daje barem tvoj otac sada s nama.

Ja ću to, mama. Ne brini se.

Dale je samoga sebe zapanjio kada je shvatio što je rekao. Mrzio je prokleti podrum više nego išta na svijetu.

Nešto je plutalo površinom u blizini stepenica. Možda je to bila nakupina prljavštine na vodi, iako mu je više nalikovalo leđima krepana štakora.

Idi se presvući u stare traperice rekla mu je majka. 1 donesi svoju izviđačku lampu.

Dale se vratio u svoju sobu i presvukao u polumraku. Sve od Duaneove smrti pratili su ga osjećaj gubitka i potreba za samoćom i sada su ga ti osjećaji počeli obuzimati poput debelog sloja izolacije. Promatrao je svoje dlanove kao da pripadaju nekom drugom. U podrum? U mrak? Presvukao se, obuo svoje najlošije stare tenisice, podvrnuo nogavice, uzeo džepnu lampu iz ostave, provjerio je li ispravna i spustio se niz stepenice.

Majka mu je pružila osigurač. Razvodna kutija nalazi se odmah iznad sušilice u...

Znam gdje je.

U posljednjih nekoliko minuta razina vode nije se drastično promijenila, ali je bila blizu druge stepenice. Kratki hodnik, koji je vodio do peći, nalikovao je mračnom ulazu u poplavljene katakombe.

Samo pazi da ne stojiš u vodi kada budeš mijenjao osigurač, pokraj sušilice nalazi se mali stolac pa se popni na njega. Ruke ti moraju biti sasvim suhe. Pazi da isključiš prekidač prije...

Znam, mama.

Ušao je u vodu prije nego je posve izgubio živce. Morao se suzdržavati da ne otrči uz stepenice i ne zbriše iz kuće na stražnja ^rata.

Voda mu je dopirala do koljena i bila je strašno hladna pa su mu se stopala gotovo istoga trenutka počela grčiti od hladnoće.

Otkazao je cijeli sustav za odvodnjavanje začuo je majčin glas, dok se probijao kroz vodu u uskom hodniku. Lampom je osvjetljavao zidove i učinilo mu se da je svjetlost preslaba. Možda je ipak trebao zamijeniti baterije.

Otvor spremišta za ugljen nalazio se s njegove desne strane i izgledao je poput crnoga pravokutnika, a voda je već doprla do donjeg ruba. Crni su valovi pljuskali uokolo, a površinom su plutale tamne grude nalik ljudskom izmetu. Ugljen, pomislio je Dale i okrenuo slabašni snop svjetlosti prema peći, koja je izgledala poput krakate nakaze.

Voda još nije doprla do rešetke. Dale je odahnuo, iako zapravo nije imao pojma što bi se dogodilo kada bi se peć napunila vodom.

Zdesna začuo je neki zvuk i brzo se okrenuo u tom pravcu. Vodom je zapljusnuo zid iza sebe i usmjerio lampu prema spremištu.

Unutrašnjost je bila suha, ali je na udaljenom kraju primijetio da se nešto micalo ispod tavanice, na mjestu gdje je počinjao nedovršeni dio zida. Ugledao je sitne odbljeske svjetlosti u tami. Samo cijevi. Izolacija. Nema očiju. Nema očiju.

Skrenuo je lijevo iza peći gdje se činilo daje voda dublja, iako je znao daje to nemoguće. A možda je i bilo moguće. Možda su podovi podrumskih prostorija neravni i nagnuti. Možda je prostorija u kojoj je smještena perilica potpuno ispunjena vodom.

Jesi li stigao? dopirao je do njega majčin glas. Izobličio se odbijajući se od vode, kamena i zidova.

Još malo odgovorio joj je, iako još nije bio prešao ni pola puta.

U podrumu nije bilo prozora, jer je bio prenizak. Daleova je džepna lampa prelazila preko mračne vode i uspjela je osvijetliti samo mali dio prostorije u kojoj je stajala peć. Vidio je cijevi, nešto što je plutalo po vodi, pa komad drveta. Još cijevi, smočeni list papira, koji se bio zalijepio na zid, i vrata očeve radionice. Radionica je izgledala poput širokog, crnog bezdna. Razina vode je rasla. Voda se penjala uz Daleove traperice i sada mu je gotovo dosegala do kukova. Morat će paziti kamo kroči kada uđe u posljednju prostoriju, jer se pumpa nalazila iznad otvora širokog barem pola metra. To je bio mali bunar, koji je služio za odvod viška vode u tom loše napravljenom sustavu za odvodnjavanje.

Upravo poput tunela, koje je Mike vidio na groblju. I tunela koje su zajedno vidjeli na Duaneovoj farmi.

Svjetlost njegove lampe je podrhtavala. Lijevom je rukom uhvatio desnu kako bi je smirio, uputio se dublje u radionicu, provjerio očev alat i uvjerio se daje na suhom i sigurnom, jer se nalazio dovoljno visoko. Jedino je mala drvena kutija za alat, koja je inače stajala u kutu, sada plutala ispod stola. Lawrence ju je napravio prošle zime.

Hoćeš li da pozovem gospodina Grumbachera? ponovo je začuo majčin glas, koji je dopirao iz takve daljine da mu se učinilo kao daje udaljena svjetlosne godine, ili kao daje netko pustio lošu zvučnu snimku u nekoj udaljenoj prostoriji.

Ne treba rekao je Dale. Ili mu se barem učinilo daje to rekao. Možda je samo prošaptao.

Raspored podrumskih prostorija bio je neobičan i gotovo da je tvorio slovo S, u kojem su stepenice činile njegov donji dio, prostorija u kojoj se nalazila peć bila je srednji dio, radionica početak gornje krivulje, a na samom je kraju bila praonica, koja je zaokretala prema spremištu za ugljen i rupu koja se ondje crnjela.

Dale je osvijetlio posljednju prostoriju.

Ovako mračna, doimala mu se još većom nego uz svjetlost zidne lampe. Zbog tame se činilo kao da zadnjega zida uopće nema, već da se na njegovu mjestu nalazi crni bezdan, koji se proteže ispod kuće, dvorišta i ulice te širi sve do škole.

Dale je ugledao pumpu, čiji je motor stajao na klimavom tronošcu. Sada je bio neposredno iznad površine vode. Obišao je tronožac u velikom luku, hodajući uz južni zid, perilicu sa sušilicom i stol na kojem je majka slagala čisto rublje.

Odmah se osjetio bolje kada se popeo na stolac i izvukao noge iz vode. Drhtao je od hladnoće, a snopom svjetlosti prelazio preko greda prekrivenih paučinom i spleta cijevi. Najgore je prošlo pomislio je.

Kada promijeni osigurač, doći će struja, upalit će se svjetlo, proradit će pumpa i tada će moći izići iz podruma. I neće mu više trebati džepna lampa.

Ukočenim je prstima potražio osigurač u džepu, koji mu je zamalo ispao u vodu pa gaje pažljivo podigao držeći ga s obje ruke. Bradom je pridržavao lampu, dok je provjeravao je li prekidač isključen i potom otvorio razvodnu ploču.

Nije imao problema s otkrivanjem osigurača, koji je iskočio. Treći. Kao i uvijek. Majka mu je ponovo nešto doviknula, ali nije razumio njezine riječi. Osim toga, bio je zauzet i nije mogao odgovoriti, jer ako bi pomaknuo čeljust da nešto kaže, ispustio bi lampu. Namjestio je novi osigurač i pritisnuo prekidač.

Svjetlost se razlila prostorijom. Dale je vidio da je zid još bio na svom mjestu, a rublje i dalje ležalo u košari na kraju stola. Hrpa prastarih stvari, koje je s majkom naslagao na sušilicu i perilicu, ^ kako bi ih spasili od vode, izronila je iz, do maločas prijeteće sjene, i * pretvorila se u stare časopise, peglu i Lawrenceovu palicu za bezbol. Obična starudija i ništa više.

Ponovo je začuo majku, koja je nešto dovikivala, a zatim je čuo pljesak.

Gotovo! viknuo je, tek toliko da nešto kaže, jer je to bilo očito i sasvim nepotrebno. Objesio je džepnu lampu za pojas i još malo podvrnuo nogavice. I to je bilo nepotrebno, jer su ionako bile natopljene vodom. Kada je skočio u vodu. površinom su se raširili valovi kao daje prošla velika riba.

Smješкао se dok se prisjećao svojih strahova i krenuo natrag. Već je počeo zamišljati kako će cijeli događaj prepričati ocu kada se vrati s putovanja. Kada je gotovo stigao do vrata radionice, iza sebe je začuo glasno škljocanje.

Nestalo je svjetla. Naježio se od glave do pete.

Netko je pritisnuo prekidač i isključio struju. To je bio zvuk.

koji je dobro poznao i nije ga mogao zamijeniti ni s jednim drugim.

Majka mu je nešto dovikivala, ali njemu se u tom trenutku zvuk njenog glasa činio vrlo dalek. Tako beskoristan.

Disao je na usta. U ušima mu je tutnjilo, ali je to pokušavao zanemariti, jer je nastojao pomno oslušivati.

Voda se uzgibala na udaljenosti od pola metra. Najprije je čuo zvuk, a potom osjetio kako mu voda zapljuskuje gole noge.

Krenuo je unatrag i hodao dok nije došao do zida. Paučina mu se zalijepila za kosu i škakljala ga po čelu, ali on na to nije obraćao pozornost, jer je pokušavao skinuti lampu s pojasa. Bože, samo da mi ne ispadne, Bože, samo da mi ne ispadne! grozničavo je ponavljao u sebi.

Pomaknuo je prekidač na lampi. Ništa. I dalje je vladao potpuni mrak.

Začuo je neki pucketavi i istodobno klizeći zvuk metar i pol ispred sebe, kao da se aligator s obale spustio u tamnu vodu.

Udario je lampom o bok. Uspjelo je, i slabašno mutno svjetlo obasjalo je tavanicu. Podigao je lampu ispred sebe kao oružje i nervozno je pomicao lijevodesno, dok je ona zadnjim snagama bacala jedva nešto svjetla.

Sušilica. Perilica rublja. Stol. Mračni zid. Pokvarena pumpa. Razvodna ploča.

Isključeni prekidač.

Ostao je bez daha i iznenada osjetio vrtoglavicu. Poželio je zatvoriti oči, ali se bojao da će izgubiti ravnotežu i pasti u vodu. U mračnu vodu koja ga je okruživala. U vodu u kojoj su na njega vrebali stvorovi.

Dosta, k vragu! Dosta! Ta mu je misao tako snažno proletjela mozgom daje u prvi mah pomislio da mu je to doviknula majka. Dosta! Smiri se. idiote usrani! Disao je dubc^co i polako, te je sam sebi naredio da se smiri. Djelovalo je i osjetio se malo bolje. Nema vremena za paniku.

Nisi dobro namjestio prekidač. Pao je sam od sebe.

Kako? Nemoguće, povukao sam ga do vrha.

Ne, nisi. Vрати se i sredi to.

Lampa se ugasila. Udario ju je i ona je ponovo zasvijetlila. Voda je cijelom prostorijom bila uskomešana i uzgibana. Kao da su se cijeli naraštaji kukaca probudili i počeli spuštati sa stropa. Svjetlost lampe skakutala je prostorijom, sve je dodirivala, ali nije ništa osvjetljavala. Kao da nije imala čvrstu podlogu od koje bi se odbila, kao da je sve bilo načinjeno od sjena, a ne čvrsta materijala.

Dale se ljutio na samoga sebe zbog kukavičluka i krenuo naprijed. Dok je hodao, oko njega su se stvarali valovi. Načinio je još jedan korak i udario lampu, jer se svjetlost počela gasiti. Voda mu

je sada dopirala do struka. Nemoguće, ali je ipak bilo tako. Pazi na bunar kod pumpe. Pomaknuo se ulijevo kako bi se držao zida.

A zatim se okrenuo i izgubio se, više nije bio siguran u kojem pravcu ide, a svjetlost lampe sada je bila preslaba da bi mogla osvijetliti zidove, perilicu ili sušilicu. Zraka svjetlosti nije padala tako daleko. Trebao je otići do kraja prostorije gdje zid nije dopirao do tavanice, ali uhvatio ga je strah. Male, zlokobne oči promatrale su ga iz rupa, čak i kada je bilo svjetla i... Dosta!

Zaustavio se. Ponovo je udario lampom po boku i ona je u jednom trenutku bacila jako, blještavo svjetlo. Stolac se nalazio deset koraka lijevo od njega. Znači, hodao je u pogrešnom smjeru. Samo ga je nekoliko koraka dijelilo od rupe. Okrenuo se i pošao prema stolcu.

Svjetlo se ugasio. Prije no što je uopće stigao udariti lampom o bok, nešto gaje dodirnulo po nozi. Nešto dugačko i hladno. Dodir gaje podsjetio na njušku staroga psa.

Nije vrisnuo i odmah je počeo misliti na stare novine ili kutiju za alat. Trudio se misliti na druge stvari. To što ga je očešalo, prvo se udaljilo, a potom se vratilo i gurnulo ga još jače nego prvi put. Nije vrisnuo. Udarao je po lampi, nekoliko puta pomaknuo prekidač i smanjio otvor leće. Lampa je zasjala slabim sjajem, koji ga je podsjetio na treperenje plamena male rođendanske svjećice.

Dale se pomaknuo naprijed i pokušao osvijetliti vodu tom umirućom zrakom.

Ugledao je tijelo Tubbyja Cooka nekoliko centimetara ispod površine.

Dječak je bio gol i tijelo mu je bilo bijele boje, bijele od truleži, i napuhano. Čak je i lice bilo dvatri puta veće od normalnoga ljud, skog lica, poput kvasca koji je nabubrio od topline. Usta su mu bila * širom otvorena pod vodom, a iz njih nisu izlazili mjehurići. Desni su mu potamnjele i povukle se sa zuba, tako da su mu kutnjaci i sjekutići izvirivali poput kljova. Bez obzira što je bio tako izobličen, Dale gaje odmah prepoznao. Tubbyjevo tijelo lagano se njihalo odmah ispod površine. Kao da je tu ležalo već tri tjedna i kao da je tu namjeravalo i ostati. Jedna je ruka plutala dovoljno blizu Daleu da je vidio snježnobijele, nabubrene prste, koji su mu nalikovali albinokobasicama. Kada je lagano strujanje vode prošlo između njih, izgledalo je kao da se miču.

A zatim je, na pola metra od Daleovog lica, Tubby otvorio oči.

DVADESET DRUGO POGLAVLJE

Tijekom ta tri tjedna kiše i izmaglice Mike je shvatio tko je i što je vojnik i kako se s njime treba boriti.

Strašno ga je pogodila smrt Duanea McBridea, iako mu nije bio tako blizak prijatelj kao što je to bio Dale. Kada je ponavljao četvrti razred, jer je imao problema sa čitanjem, činilo mu se, naime, da se slova premeću po riječima i počinju tvoriti nove riječi dok čita, a to mu se događalo čak i kada se potpuno usredotočio da tim nakupinama slova prida neki smisao, onda je o sebi počeo razmišljati kao o potpunoj suprotnosti Duanea McBridea. Duaneu je čitanje i pisanje išlo lakše i tečnije nego bilo kome odraslom koga je poznao, iako je možda otac Cavanaugh bio iznimka, a Mike je jedva uspijevaio pročitati naslove u novinama koje je raznosio svakoga jutra.

Nije mu smetalo to što se toliko razlikuju. Uostalom, nije Duane bio zaslužan za to što se rodio kao genijalac. Mike je prema njemu osjećao divljenje i poštovanje kakvo je osjećao prema nadarenim sportašima ili rođenim pripovjedačima poput Dalea Stewarta, ali je razlika između njih bila mnogo veća, nego što je bila razlika u razredima koje su pohađali. Zavidio je Duaneu, jer su mu se otvarale bezbrojne mogućnosti. Nije, dodušemogao očekivati neke privilegije, jer je obitelj McBride bila siromašna gotovo koliko i obitelj O'Rourke, ali je riječ bila o mogućnostima shvaćanja i poimanja stvari koje on nije imao. Osim ponekad, kada bi razgovarao s ocem Cavanaughom. Činilo mu se da Duane živi u višim sferama svijesti i da može čuti glasove davno umrlih ljudi, koji su progovarali iz knjiga što ih je čitao. Mikeu je to izgledalo kao da to čini na isti, jednostavan način na koji je, kako im je jednom rekao, noću slušao radio u svome podrumu.

Mikea su obuzeli čudni osjećaji. Ne samo gubitka, iako je i to osjećao, nego narušene ravnoteže. Obuzimao gaje osjećaj kao da su on i Duane, još kad su bili klinci u vrtiću gospođe Blackwood, bili na istoj klackalici, a sada je jedan kraj ostao bez tereta.

Gluplji je klinac bio jedini teret.

Kiša nije zaustavila vojnika, kao ni grebanje ispod poda.

Mike nije bio budala i rekao je ocu da im neki čudak promatra kuću. Čak mu je povjerio i otkriće tunela, kojeg je pronašao ispod kuće.

Gospodin O'Rourke bio je predebeo da bi se sam uspio uvući ispod kuće, ali je onamo poslao Mikea s konopcem na čijem je kraju bila kugla. Mike je uz pomoć kugle trebao pročistiti otvor, a otrovom je trebao poprskati nekoliko mamaca, kao da se tamo uselio neki divovski glodavac. Dječak se vratio u prostor ispod kuće i osjećao je kako mu se srce od straha penje u grlo. Ali razloga za strah više nije bilo, jer su rupe jednostavno nestale.

Tata mu je povjerovao i kada mu je ispriповjedio sve o čudnom tipu u uniformi, jer mu Mike, koliko se otac mogao sjetiti, nikada nije lagao. Otac je pretpostavljao da se to neki srednjoškolski klipani mota oko jedne od njegovih kćeri. Mike mu u tome nije mogao proturječiti. Zar da mu kaže da je u pitanju nešto potpuno drugo, neko stvorenje koje se želi domoći Memo? Možda je to bio vojnik kojeg su Peg ili Mary srele u Peoriji. Djevojke su to zanijekale i tvrdile da nijedna ne poznaje nikakvog vojnika. Osim Buzza Whittakera, koji je prije osam mjeseci unovačen, ali njega su poslali u Njemačku, u Kaiserslautern, kao što je to njegova majka svima ponosno pripovijedala i pokazivala njegova nemušta pisma i razglednice u boji, koje joj je povremeno slao.

To zasigurno nije bio Buzz Whittaker. Mike je poznao Buzza, a vojnikovo je lice bilo potpuno drukčije. Vojnik, zapravo, uopće nije imao lica.

Mike je u noći četvrtoga srpnja začuo, ili bolje rečeno osjetio, buku. Zgrabio je svoju palicu za bejzbol i potrčao niz stepenice, dok je očekivao kako će naći Memo zgrčenu u fetusnom položaju u svome krevetu, upaljenu petrolejku i noćne leptire, koji se zalijeću u staklo, pokušavajući se približiti plamenu. Otprilike je tako i bilo. Osim što je na prozoru bio vojnik koji je lice priljubio uz okno.

Mike gaje samo skamenjeno promatrao.

Vani je padala kiša pa je prozor bio zatvoren. Osim malog proreza na dnu, kroz koji je prodirao svjež miris vlažnih polja s druge strane ceste. Vojnik je, međutim, licem pritiskao mrežu za komarce koja se ulegla sve do stakla. Mike je ugledao vojnički šešir široka oboda s kojeg se slijevala voda, mokru košulju kaki boje dobro osvijetljenu bakinom svjetiljkom, jer je bio jedva pola metra udaljen od nje, i remen Sam Browne s mjedenom kopčom.

Mike je zaključio da se duhu voda ne bi slijevala sa šešira.

Vojnik je lice priljubio uz prozor, ne uz mrežu za komarce, već uz staklo. Razjapljenih usta, Mike je jedva držao palicu te je stao između Memo i prikaze, koja mu se nalazila na manje od jednog metra.

Kada ga je posljednji put vidio, učinilo mu se da je vojnikovo lice bilo sjajno i masno i daje više nalikovalo tek nagovještaju lica načinjenom od mekog voska. Te je noći lice prošlo kroz mrežu za komarce kao kroz sito i prilijepilo se uz prozorsko okno, izobličilo se i razlijevalo po staklu poput mesnatog tijela velikog puža.

Dok ga je Mike tako promatrao, vojnik je podigao ruke i pritisnuo ih uz gustu mrežu. Šake su mu prodrle kroz vlakna zaštitne mreže kao vosak svijeće koja se topila nevjerojatnom brzinom. Kada su voštani prsti i rastopljeni dlanovi doprli do stakla, ponovo su počeli poprimati svoj oblik. Ruka se poput mlaza voska lagano izlivala iz rukava košulje i slijevala niz okno. Mike je podigao glavu i ugledao lice, koje se također pokušavalo vratiti u prvotni oblik, dok su mu se oči nekontrolirano kovitlale rastopljenom masom. Ruke su se i dalje slijevale prema otvoru.

Tek tada se Mike trgnuo, vrisnuo i počeo dozivati roditelje. Prišao je prozoru i udario palicom po njegovom vrhu i tako ga uspio zatvoriti, točno u trenutku kada je deset mlazova rastopljenih prstiju doprlo do otvora. Rastopljeni prsti i ruke sada su već bili duži od jednog metra i klizili su uz rub prozora poput mesnatih pipaka koji neumorno traže pukotinu.

Začuo je majčin glas i očev uzvik. Dok je otac teško ustajao iz kreveta, na madracu su škripale opruge. Peg je također nešto doviknula, a Kathleen je počela plakati. Otac je gundžao, a potom je Mike začuo tapkanje njegovih bosih stopala po hodniku.

Vojnik je brzo odlijepio prste i lice od stakla, provukao se kroz mrežu za komarce i, poput unatrag puštenog filma, vratio se u prvotno obličje, koje je samo nalikovalo ljudskom. Mike je ponovo zaurlao, odbacio palicu i sagnuo se prema prozoru, kako bi ga pokušao još čvršće zatvoriti, i pritom srišio petrolejku sa stola. Staklo se rasprsnulo, ali je srećom petrolejka pala uspravno. Mike je čučnuo daje podigne prije nego se po sagu razlije petrolej i zapali ga.

Kada se otac pojavio na vratima, vojnik je, s rukama spuštenim niz tijelo, nestao kao daje propao u zemlju. Doslovno. Kao da ga je iznenada u zemlju spustilo nekakvo dizalo na kojem je stajao.

Što se, k vragu, dogodilo? uzviknuo je Jonathan O'Rourke. Majka je jurnula u sobu i potrčala prema Memo da provjeri kako je baka. Memo je ležala obasjana treperavim svjetlom i divlje treptala očima.

Jeste li ga vidjeli? viknuo je Mike i podigao petrolejku, u kojoj je gorio otvoreni plamen. Držao ju je opasno blizu starih zastora. Jeste li ga vidjeli?

Otac je promatrao razbijenu svjetiljku, mali stol koji je sav bio u neredu, zatvoren prozor i palicu na podu. Sada si stvarno pretjerao!

Tako je naglo raširio zastore da se karniša otkinula i cijela se konstrukcija srušila iza stola. Pogledao je kroz visoki prozor. Kroz njega se nazirala samo noć i kiša koja je nesmiljeno padala. Vani nema nikoga!

Mike je pogledao majku. Pokušao se uvući kroz prozor.

Otac je otvorio prozor i u sobu je prodro svježiji povjetarac. Bila je to ugodna promjena nakon smrada petroleja i straha u sobi. Otac je svojom teškom rukom udario po zaštitnoj mreži.

Prokleta mreža je pričvršćena. Kako bi itko mogao ući?

Promatrao je svoga sina kao daje Mike potpuno poludio. Je li taj tvoj vojnik pokušao iščupati mrežu za komarce? Čuo bih ga da je to pokušao!

Upalili su električno svjetlo pa je Mike ugasio petrolejku i drhtavim je rukama vratio na stol.

Ne, prolazio je kroz....

Naglo je ušutio. Shvatio je koliko to suludo zvuči. Majka mu je prišla, položila ruke na ramena, a zatim opipala čelo. Dušo, imaš temperaturu. U groznici si.

Tako se doista i osjećao. Soba kao da se počela mijenjati i vraćati u normalno stanje. Srce mu se nikako nije smirivalo. Pogledao je oca s toliko odlučnosti koliko je u tom trenutku bio sposoban pribрати se. Tata, čuo sam nešto u bakinoj sobi pa sam sišao... On je, on se priljubio uz prozor. Mreža se ulegla i da je još malo potrajalo, pukla bi. Kunem se da ti govorim istinu.

Gospodin O'Rourke nekoliko je trenutaka promatrao sina, a zatim se bez riječi okrenuo i izišao iz sobe. Brzo se vratio u hlačama, koje je navukao preko pidžame i teškim radničkim cipelama na nogama. Čekaj tu rekao mu je tiho.

Tata! viknuo je Mike i zgrabio ga za ruku, u koju mu je gurnuo svoju palicu.

Majka je pomilovala Memo po kosi, pošla umiriti djevojčice i zatim se vratila da bi promijenila bakine jastučnice, dok su čekali oca. Mike je vani ugledao neko

kretanje u mraku. Naglo se odmaknuo od prozora. Vani je stajao njegov otac s džepnom lampom u rukama. Donji rub prozora dopirao mu je do grudi. Mike se stresao. On je kroz prozor vidio veći dio vojnikova tijela, a njegov je otac bio mnogo viši od prikaze, koju je prvi put vidio one noći na cesti. Zašto se, dakle, doimalo kao da tata stoji niže? Možda je vojnik stajao na nečemu? To bi objasnilo način na koji je propao...

Otac je nestao i nisu ga vidjeli nekoliko minuta, a zatim je teškim korakom ušao na kuhinjska vrata. Mike je izišao u hodnik kako bi ga dočekaao.

Gornji dio tatine pidžame i hlače bili su potpuno mokri od kise, a cipele blatne. Malo preostale riđe kose slijepilo se oko ušiju. Čelo i ćelavo tjeme presijavali su se od kaplji kiše. Ispružio je dugu ruku prema Mikeu i povukao ga u kuhinju. Nema nikakvih otisaka rekao je tiho, jer očito nije želio da to čuju majka i sestre. Dvorište je živo blato, Mike. Kiša pada već danima. Ali ispod prozora nema otisaka. Grede s cvijećem protežu se oko cijele kuće, ali nigdje nema tragova. Ni u dvorištu.

Mike je osjetio kako mu se magli pred očima, jer su se ispunile suzama, kao kada je bio mali, ali tada si je mogao priuštiti da zaplače. U grudima gaje presijecala bol. Vidio sam ga bilo je sve što je uspio protisnuti kroz stegnuto grlo.

Tata je neko vrijeme šutio i promatrao ga. Ti si ga jedini vidio. Na bakinom prozoru. Samo tu, zar ne?

Jednom me pratio ulicom Jubilee College rekao je Mike i istog trenutka to požalio. Požalio je zato što prije nije bio ništa rekao i što to sada nije prešutio. Otac gaje i dalje promatrao.

Možda je imao ljestve ili nešto slično glasno je razmišljao Mike, iako je i sam bio svjestan koliko je to očajnički zvučalo.

Otac je polako odmahnuo glavom. Nema nikakvih tragova. Ni tragova ljestvi. Nema ničega.

Ispružio je svoju veliku šaku i spustio dlan na Mikeovo čelo. U vrućici si.

Mike je ponovo osjetio kako drhti i prepoznao prve znakove prehlade.

Ali ipak nisam izmislio vojnika. Ne lažem. Vidio sam ga.

Lice gospodina O'Rourkea bilo je široko, dobroćudno, snažnih, četvrtastih čeljusti i s tisuću pjegica, koje s naslijedila i sva njegova djeca, na užas tri od njegove četiri

kćeri. Lagano je kimao glavom. Vjerujem ti da si nešto vidio. Mislim da si se i razbolio, dok si svake noći do kasna čekao da bi uhvatio tog skitnicu.

Mike se htio pobuniti. To nije bio skitnica. Ali je znao da bi mu u tom trenutku bilo bolje šutjeti.

Pođi u postelju i neka ti mama izmjeri temperaturu. Donijet ću poljski krevet u bakinu sobu pa ću nekoliko dana spavati u njezinoj sobi. Do kraja ovoga tjedna neću više raditi u noćnoj smjeni u pivovari.

Odložio je palicu na stranu, pošao do zaključane ostave, s dovratka skinuo ključ i izvukao bakinu skraćenu sačmaricu., koja je, umjesto kundaka, imala dršku pištolja.

I ako se taj vojnik vrati, dobit će još nešto, osim palice.

Mike je htio još nešto dodati, ali bio je ošamućen i od olakšanja i od groznice, koju je osjećao kao zujanje u ušima i laganu vrtoglavicu. Zagrlio je oca i otišao iz kuhinje prije nego što su mu suze skliznule niz obraze.

Majka je ušla u prostoriju. Bila je namrštena, ali nježna dok mu je govorila neka pode u svoju sobu.

Mike je četiri dana preležao u krevetu. Povremeno ga je tresla takva groznica da bi se budio iz sna samo da bi utvrdio da je i buđenje bilo tek san. Nije sanjao ni vojnika, ni Duanea McBridea, ni bilo što od onoga što ga je proganjalo. U snu je uglavnom bio u crkvi svetog Malachyja i služio misu s ocem Cavanaughom. No, u tim je snovima Mike bio svećenik, a otac Cavanaugh tek dječčić u prevelikoj halji i uporno je izgovarao pogrešne rečenice, iako se na stepeništu oltara nalazila pločica s napisanim tekstom. Sanjao je kako priprema hostiju za pričest i visoko je podiže. To je najsvetiji trenutak koji katolik može doživjeti, a kamoli u njemu sudjelovati.

No, u njegovu je snu neobično bilo to što je crkva svetog Malachyja bila napuštena pećina u kojoj nije bilo župljana. Ondje su bila samo tamna obličja, koja su se kretala neposredno iznad kruga svjetlosti nastale od svijeća na oltaru. A Mike je u snu znao da ministrant Cavanaugh daje pogrešne odgovore, jer se boji te tame i u njoj skrivenih stvari. Ali sve dok svećenik iz sna, otac Michael O'Brian O'Rourke. visoko drži hostiju, i dok šapće svete i čudesne riječi velike mise, bit će siguran. Tamna su obličja kružila i čekala oko kruga svjetlosti u kojem je stajao.

Jimu Harlenu to ljeto uopće nije bilo ljeto.

Najprije je slomio prokletu ruku i rebra i razbio lubanju, uopće ne sjećajući se kako se sve to dogodilo. Lice, koje je viđao, bilo je samo san, noćna mora, a kada se konačno dovoljno oporavio da se počne igrati i družiti sa škuadrom, jedan dječak iz te male, ali odabrane grupe, nije imao pametnijeg posla, nego da pogine u blesavoj nesreći na još blesavijoj farmi, i zatim su se svi uvukli u kuće, kao što se kornjače uvuku u svoje usrane oklope. I, naravno, tjednima je padala kiša.

Prvih nekoliko tjedana nakon što se vratio iz bolnice, majka je svake noći bila kod kuće, bavila se oko njega, dodavala mu stvari kada je bio gladan ili žedan i zajedno s njim gledala televiziju. Sve je bilo gotovo isto kao nekada. Osim što nije bilo tate, naravno. Harlen je bio strašno nervozan kada je obitelj Stewart pozvala i njegovu majku na roštilj kod Daleova ujaka Henryja. jer je imala grozan običaj da popije previše, da se smije preglasno i da nalikuje pijanoj guzici. Ali večer je naposljetku završila neočekivano dobro. On

nije mnogo govorio, ali uživao je u društvu prijatelja. Uživao je i slušajući njihov razgovor, čak i kada je McBride stao trabunjati

Omeđuplanetarnim putovanjima, o nečemu što je nazvao prostorvrijeme i o hrpi stvari koje njega uopće nisu zanimale. No, večer je prošla sasvim dobro, ako pritom zanemari McBrideovu smrt.

Nesreća, koju je doživio, kao i dugo ležanje u bolnici, utjecali su na njega tako daje potpuno drukčije doživljavao smrt. Smrt je bila nešto što je vidio, osjetio, približio joj se i gotovo je dotaknuo. Sjetio se starca iz susjedne sobe, koji se nije vratio nakon one noći kada su liječnici i sestre utrčali u njegovu sobu s kolicima. On nije namjeravao umrijeti, barem ne još sljedećih šezdeset ili sedamdeset godina. Hvala lijepo, ali ne. Morao je sebi priznati da gaje McBrideova smrt i te kako potresla, ali to se događalo onima, koji žive na farmi i petljaju se s traktorima, kombajnima i sličnim glupostima.

Majka više nije provodila toliko vremena s njime, a ponekad bi i podviknula, kada ne bi pospremio krevet ili nakon doručka ne bi oprao sude. Jim se i nadalje žalio na glav obolje, ali je barem, umjesto golemog gipsa. 11a ruci imao manji i lakši, i mogao je ruku staviti u omču od marame, koju je objesio oko vrata. On je to smatrao gotovo neodoljivim i bio je siguran da će Michelle Staffney oboriti s nogu, ako ga četrnaestoga pozove na rođendansku zabavu, no sve to nije kod njegove majke izazivalo osobito suosjećanje. Ili ga je do tada već bila potrošila. Povremeno

bi bila draga i tada bi razgovarala nježnim glasom, kao da se ispričava, istim glasom kojim mu se obraćala tijekom prvih tjedana nakon nesreće. No, sve je češće vikala ili pak samo šutjela i tišina je teško visjela između njih.

Tijekom vikenda najčešće nije bila kod kuće. Najprije je plaćala Moni Shepard da ga obilazi i drži na oku, iako je u većoj mjeri on nju držao na oku, dok je nastojao zaviriti joj ispod košulje i promotriti njezine jedre, šesnaestogodišnje sise ili da joj zirne pod suknju. Mona ga je ponekad i sama izazivala, jednom je ostavila otvorena vrata kupaonice, dok je mokrila, a potom je urlala na njega, jer se motao hodnikom. Ali ga je najčešće potpuno zanemarivala. A znala bi ga i rano potjerati u krevet kad bi je posjećivao neki od onih njezinih kretena. Harlen je mrzio zvukove koje je tada čuo iz dnevne sobe. Mrzio je svoju reakciju na njih. Pitao se je li O'Rourke imao pravo kada je rekao da se čovjeku može dogoditi da oslijepi ako to često radi. Zaprijetio je Moni da će ispričovjediti majci o njezinim akrobacijama na njihovom kauču i Mona više nije dolazila. Majka je pobješnjela, jer ju je nakon toga djevojka uvijek odbijala, opravdavajući se zauzetošću, a toga je ljeta bilo teže no inače naći nekoga za čuvanje djece. Obično su to radije O'Rourkeove kćeri, ali i one su toga ljeta bile zauzete akrobacijama 11a zadnjim sjedištima automobila. Tako je Harlen najčešće bio sam. Ponekad bi izišao na vožnju biciklom, iako mu je to liječnik izričito zabranio, sve dok na ruci nosi zavoje. Ali njemu nije bilo teško voziti jednom rukom. Pa toliko je puta prije vozio bez držanja upravljača! Kao uostalom i sve druge mimoze u onoj Biciklističkoj patroli. Jedino što je s gipsom bilo ipak malo teže.

Devetoga se srpnja odvezao na besplatnu projekciju filma. Pošao je ponovo gledati film o boksačima, kojeg je gospodin Ashley Montague već godinama projicirao, jer se svima toliko svidio da su ga reprizirali svakog ljeta. Ali umjesto filmskoga platna, Harlen je u parku zatekao nekoliko lokalnih obitelji koje, kao ni on, nisu čule da se projekcija već treću subotu za redom otkazuje zbog lošeg vremena.

Ali te večeri vrijeme nije bilo loše. Izostale su gotovo redovne oluje, a zalazeće je sunce bogatim sjajem osvijetljavalo duga dvorišta u kojima je trava rasla takoreći na očigled promatrača. Harlen je mrzio što su dvorišta bila tako prokleta velika i doimala se gotovo poput livada, iako su vlasnici redovno šišali travu. Tek su rijetki ogradili dvorišta pa je bilo teško odrediti gdje je završavalo jedno, a gdje počinjalo

drugo dvorište. Nije baš bio siguran zašto ih mrzi, ali znao je da dvorišta ne bi trebala tako izgledati. Nisu bila ni nalik onima iz serija koje je gledao na televiziji, Goli grad, na primjer. Tamo uopće nije bilo dvorišta, već samo mnogo katova, čak osam milijuna katova i nijedno prokleta dvorište.

Harlen se vozio gradom nesvjestan da se mračni, sve dok šišmiši nisu počeli letjeti zrakom i pištati. Već mu je prešlo u naviku da izbjegava školu, što je bio i jedan od razloga zašto se nije češće susretao sa Stewartom i ostalim dupeglavcima, no otkrio je da ga čak i vožnja biciklom niz Glavnu ulicu ili Široku aveniju čini nervoznim.

Skrenuo je u Crkvenu ulicu, kako ne bi morao proći pokraj kuće gospođe Doubbet, iako nije bio siguran zašto to čini, i brzo projurio tim mračnim dijelom grada, u kojem su se nalazile manje kuće i bilo je manje ulične rasvjete. Prostor oko nakićene O'Rourkeove crkvice bio je prilično dobro osvijetljen, kao i oko svećenikove kuće, koja se nalazila odmah pokraj nje. Harlen je zastao na uglu prije nego je krenuo ulicom West End. Uličica je bila uska i slabo osvijetljena i vodila je prema njegovoj kući i skladištu.

Vozio je brzo i odlučno okretao pedale. Želio je biti siguran da ga nitko ne bi mogao uhvatiti u tamnim prostorima između uličnih svjetiljki. Osim ako mu ne bi gurnuli nešto među žbice, pričekali da padne na tlo i zatim ga napali. Odmahnuo je glavom i nastavio juriti, dok je vlažni zrak osjećao kao povjetarac u svojoj kratkoj kosi i pokušavao ne misliti na mračne teme. K vragu s mamom! Neće se vratiti kući prije jedan ili dva, ako se uopće pojavi. Ništa, opiet ću gledati noćni program. Malo sutra! Na Kanalu 19 je ciklus Čudovišta. Neću to gledati.

Odlučio je upaliti radio i pojačati ga do daske, možda ponovo provjeriti majčino tajno mjesto, u kojem je skrivala alkohol na dnu ormara. Kada bi pažljivo izlio nešto alkohola iz boca i zatim do označenog mjesta dolio vodu, majka ne bi ni primijetila. Doduše, ne bi ni inače primijetila, jer je stalno punila ormar novim bocama, a iz starih je cugala samo kada je bila već pripita. Upalit će radio, glasno navinuti neki rock'n'roll i popiti nekoliko svojih koktela s cocacolom, baš onako kako je volio.

Pored skladišta projurio je punom brzinom, jer se od ranog djetinjstva ježio od tog mjesta i u širokom je luku skrenuo u ulicu Depot. Kada je pogledao niz ulicu,

ugledao je tri dugačke četvrti i znao da bi ih u pravom gradu na istoj dužini bilo barem sedam ili osam, a ovdje su bile duže, jer jednostavno nisu imale dovoljno ulica te su se nastavljale niz tunel od krošanja, ispod poluskrivenih svjetiljki i duž verandi do dijela u kojem su živjele obitelji Stewart i Grumbacher.

I u kojem se nalazila škola.

Odmahnuo je glavom i počeo još jače okretati pedale, sve dok nije dospio do svoje garaže. Ostavio je bicikl ispod nadstrešnice.

Automobil nije bio u dvorištu, a to je značilo da ni mama nije kod kuće. Sva su svjetla bila upaljena, baš kao što ih je i ostavio, i Harlen je krenuo prema stražnjim vratima.

Njegova je soba bila na katu. Kada je pogledao prema svjetlu, u njoj se nešto pomaknulo.

Harlen je zastao, a ruku je još uvijek držao na bravi. Dakle, majka je ipak bila kod kuće. Prokleti se automobil ponovo pokvario ili se opet toliko napila da nije mogla voziti pa ju je neki od njezinih tipova dovezao kući. A. joj. Sad će nacfrapati, jer mu je zabranila da izlazi po mraku. Reći će joj da su Dale i. kako to kaže njegov tata, njegova mala obitelj, došli po njega i povelu ga na besplatnu projekciju u park.

Kako bi ona mogla znati daje film otkazan?

Sjena se ponovo pomaknula.

Što li, koga vruga, radi u mojoj sobi? A zatim se, s iznenadnim osjećajem krivnje, prisjetio novih časopisa, koje mu je prodao Archie Kreck i koje je bio sakrio ispod daske u podu. Dok je bio u bolnici, pospremajući njegovu sobu. pronašla ih je i sve pobacala. Prva dva tjedna nakon što se vratio iz bolnice nije ih spominjala, ali je zatim dobio svoju lekciju.

Zacrvenio se i osjetio užas u trenutku kada je zamišljao kako će se morati suočiti s majkom. Bit će još strasnije ako je pripita. Harlen se povukao tri koraka prema garaži i užurbano razmišljao, pokušavajući nešto smisliti. Možda pripadaju Moni.

Ili nekom od

njezinih tipova. Ona ih je tamo sakrila. Ako će to Mona poricati, ispričat ću majci za kondom koji je plivao u WC školjki kada gaje posljednji put čuvala.

Uzdahnuo je. Priča je vrlo klimava, ali bolje išta nego ništa. Ponovo je pogledao prema prozoru da bi saznao provjerava li mu ormar.

To nije bila mama.

Pored osvijetljenog prozora u sobi prošla je neka žena. Na trenutak je uspio vidjeti pulover, koji je visio u ritama, njezina pogrbljena leđa i sijedu kosu, spletenu u pletenice, koje su se presijavale na premalenoj glavi.

Harlen se posrćući stao odmicati od stražnjih vrata. Hodao je unatrag i naletio na bicikl, koji je pao i vrata garaže zazvonila su metalnim zvukom.

Prilika je ponovo zasjenila svjetlo u njegovoj sobi. Lice žene priljubilo se uz prozor i pogledalo prema garaži.

Lice ga promatra, okreće se i promatra ga.

Osjetio je iznenadnu mučninu i pao na koljena. Povratio je na šljunak, rukavom obrisao usta, skočio na noge, zgrabio bicikl i kao lud pojurio iz dvorišta. Samo da pobjegne što dalje od kuće prije nego sjena nestane s prozora. Nije se niti okrenuo dok je jurio ulicom Depot. Naglo je skrenuo, kao da ga netko progoni, i pokušao se držati što bliže uličnim svjetiljkama. Projurio je pokraj C. J. Congdena. Archija Krecka i još nekoliko njihovih huligana. Sjedili su na poklopcima automobila, koji su bili parkirani na travnjaku ispred kuće C. J. i prostački mu nešto dobacili, dok je s radija treštala glazba.

Nije zastao, niti se okrenuo. Zaustavio se tek na velikom raskrižju ulice Depot i Široke avenije. Old Central je bio točno ispred njega. Kuće gospođe Duggan i Stare Debele Guzice nalazile su mu se zdesna.

Lice na prozoru. Crne rupe umjesto očiju. Crvi koji izlaze ispod jezika. Zubi koji se presijavaju.

U mojoj sobi!

Harlen se teško dišući oslonio na upravljač i pokušao obuzdati nagon za povraćanjem. Iz Treće avenije, koja je bila ulicu niže, na mjestu gdje su se između brijestova nazirale svjetiljke oko škole, pojavila se crna silueta kamiona i skrenula prema njemu.

Crveni kamion iz klaonice. Namirisao ga je.

Harlen je pojurio prema Trećoj aveniji gdje su se nalazila golema stabla, čije su se guste sjene nadvile nad deset metara široki kolnik, ali je u toj ulici ipak bilo više uličnih svjetiljki i osvijetljenih verandi.

Čuo je kako se kamion približava raskrižju, kojim je maločas projurio. Poskočio je biciklom i prešao na pješačku stazu. Neko se vrijeme vozio i kloparao popločanom stazom, a zatim se vratio na

kolnik. Vozio je između silosa, garaža i beskrajnih travnjaka, koji nisu bili omeđeni ogradama. Učinilo mu se da prolazi ispred kuće doktora Staffneyja, kada se iznenada ispred njega našao pas. koji je počeo bijesno lajati i povlačiti lanac kojim je bio privezan, a zubi su mu se svjetlucali na žutom svjetlu, koje je dopiralo sve do stražnje verande.

Harlen je skrenuo lijevo, ušao u kamenom popločanu uličicu, koja se protezala iza silosa i garaža, i nastavio voziti dalje prema sjeveru. Psi su divlje lajali cijelom ulicom, ali je i kroz lavež mogao čuti kako se približava kamion. Nije imao pojma kamo je krenuo.

Smislit će već nešto.

Daleu je ispala džepna lampa. Jurnuo je kroz vodu, koja mu je dopirala do bokova i vrišteći dozivao majku. Posrćući u mraku udario je u zid, odbio se, ponovo posrnuo, ali ovaj put nije uspio zadržati ravnotežu. Pao je u crnu. ledenu vodurinu, ali uspio je glavu zadržati iznad površine. Vrisnuo je kada gaje nešto dodirnulo po goljoj ruci pod vodom. Udarao je rukama, trgao se i napokon se uspio uspraviti, a zatim je krenuo kroz mrkli mrak koji je vladao podrumom, a da nije znao kamo se uputio.

Što ako se vraćam? Što ako dospijem do rupe ispod pumpe?

Nije mario. Nije mogao izdržati da samo mirno stoji u tamnoj vodi, koja mu se omotala oko nogu kao hladno ulje, i da čeka da ga ono pronađe. Zamišljao je kako stvor, koji nalikuje Tubbyju, širom otvara svoja mrtva usta i zariva mu dugačke, stršeće zube u nogu.

Prestao je razmišljati o tome i pokušao se usredotočiti na trčanje. Zaletio se u nešto za što je pretpostavio da bi mogao biti ili tatin radni stol u srednjoj prostoriji stol za odlaganje rublja u praonici. Ponovo se spotaknuo i pljusnuo u vodu, koja mu se pričinihla kao da se odjednom zagrijala. Podsjetila gaje na toplu mokaću. Ili krv. Nastavio je hodati i tada je vidio, ili je barem mislio da vidi, mali crni pravokutnik, koji je mogao predstavljati vrata između radionice i prostorije u kojoj je stajala peć.

Udarilo je u nešto što je šuplje odjeknulo i razbio čelo, ali nije na to obraćao pozornost. Peć! Mora je obići s desne strane. I zatim pronaći prolaz pokraj spremišta za ugljen...

Ponovo je viknuo i začuo majčin odgovor, koji je nalikovao krikovima, što su se u akustičnom spletu hodnika miješali s njegovima. Zatim je začuo zvuk, kao daje nešto iza njega skliznulo kroz vodu, i instinktivno se okrenuo i pogledao. Ali, naravno, u potpunom mraku ništa nije vidio, nego je ponovo zateturao unatrag i udario u nešto što je bilo još tvrde od peći ili sanduka. Pao je licem u vodu. U ustima je osjećao kako se okus kanalizacije i blata miješa sa slatkastoslanim okusom krvi.

Oko njega su se sklopile nečije ruke i povukle ga nadolje, a zatim ga ponovo pridigle.

Borio se svim snagama, udarao nogama, grebao i besciljno mlatarao rukama. Netko ga je primio za lice i uronio u mokru vunu.

Dale! Dale, prestani! Prestani! Smiri se... Mama je. Dale!

Nije ga pljusnula da bi se primirio, ali njezine su riječi jednako djelovale. Klonuo je bez snage, obuzdavao se kako ne bi briznuo u plač, ali istodobno je i dalje razmišljao o crnoj vodi u kojoj su stajali. Oboje će nas zgrabiti. Raskidat će nas i povući za sobom.

Dale je posrtao i majka ga je gotovo odvukla kroz hodnik, u kojem nije bilo toliko vode. Već je nazirao slabašnu svjetlost, koja je dopirala sa zavojitog stubišta.

Počeo je drhtati i majka ga je još čvršće zagrlila.

Sve je u redu tješila ga je, iako je i sama drhtala dok su se uspinjali visokim stubama. Dobro je prošaptala je.

Nisu ušli u kuhinju, već su ravno kroz stražnja vrata izišli u sunčano poslijepodne. Hodali su teškim koracima, kao da su se upravo izvukli iz opasnosti i kao da pokušavaju što dalje pobjeći od opasnih ruševina.

Oboje su bili mokri i tresli se, i kada su izašli, samo su se srušili na travu pod krošnjom male jabuke. Dale je žmirkao, jer ga je zaslijepilo dnevno svjetlo.

Vrućina, sunce i boje činili su mu se nestvarnim, poput sna nakon jezive stvarnosti mraka i mrtvoga stvora pod površinom vode. Zatvorio je oči i pokušavao smiriti uzdrhtalo tijelo.

Gospodin Grumbacher kosio je travu u svome dvorištu i Dale je čuo kako se gasi kosilica i kako im nešto dovikuje. Pitao ih je li sve u redu, a budući da nisu odgovorili, brzim se i dugim koracima uputio prema njima. Dale je pokušavao

objasniti što se dogodilo. Nastojao je da pritom ne zvuči kao daje potpuno poludio.

Neššššto jje pod vvodom uspio je izgovoriti, bijesan na sebe što mu se čeljusti tako tresu. Neššššto me popopokušalo uuuhvatiti.

Majka gaje grlila i uz šalu, pokušavala ga razuvjeriti, ali glas joj je bio na rubu plača.

Gospodin Grumbacher bio je visok i odjeven u sivu uniformu, u kojoj je svakog dana vozio mljekarski kamion i u kojoj je izgledao vrlo službeno. Najprije ih je promatrao s visine, a zatim otišao. Mama je ponovo zagrlila Dalea i govorila mu da je sada sve u redu. Zatim se gospodin Grumbacher vratio i Dale je ugledao Kevina na vratima njihove kuće, koji ih je s nevjericom promatrao preko širokoga travnjaka, dok su njih dvoje tako sjedili na zemlji ispod jabuke. Dale je osjetio kako ih je netko ogrnuo pokrivačem i zatim je gospodin Grumbacher ušao u njihovu kuću i krenuo prema podrumu.

Ne! vrisnuo je Dale, nemoćan da kontrolira svoj glas. Pokušao se osmjehnuti. Molim vas, nemojte ići u podrum.

Gospodin Grumbacher pogledao je Kevina, koji je još uvijek stajao na vratima i promatrao što se to događa u susjednom dvorištu. Rukom mu je pokazao da se vrati u kuću pa je upalio veliku ručnu lampu, koju je donio i zatvorio vrata za sobom. Ulaz u podrum nalazio se u maloj zatvorenoj niši s dvorišne strane kuhinje. Tijekom zime stubište je u većoj mjeri služilo kao neka vrsta toplotne izolacije. Na zidu se nalazila kuka na koju su vješali odjeću koju nisu nosili. Ono ih čeka dolje. Gospodin Grumbacher nema nikakve šanse protiv toga. Dale je zadrhtao, a zatim naglo ustao i zbacio pokrivač. Majka ga je uspjela zgrabiti za ruku, ali Dale se oslobodio njezina stiska.

Moram mu pokazati gdje je to bilo. moram ga upozoriti...

Vrata su se otvorila i Kevinov otac izišao je iz njihove kuće. Nogavice kombinezona do koljena su mu bile mokre i prilijepljene uz kožu, a čizme su škripale kamenom stazom. Ugasio je svoju lampu koju je držao u lijevoj ruci. U desnoj je ruci nešto nosio. Nešto dugačko, bijelo i mokro.

Je li mačka mrtva? upitala je mama. Pitanje je bilo glupo jer je lešina bila napuhana i dvostruko veća od normalne veličine.

Gospodin Grumbacher je kimnuo.

Mislím da se nije udavila rekao je oním svojim tihim, ali odlučnim glasom, koji je Dale toliko puta čuo kada je nešto naređivao Kevinu. Možda je negdje pojela otrov ili tako nešto. Vjerojatno ju je voda izbacila kada se začepila kanalizacija. Je li pripadala gospođi Moon? upitala je majka i približila se. Dale je primijetio daje i ona zadrhtala.

Gospodin Grumbacher slegnuo je ramenima i spustio leš na travu.

Dale je čuo kako je lešina ispustila nekakav tihi zvuk i malo je vode iscurilo između oštarih zubi. Prišao je i gurnuo je vrhom tenisice.

Dale! majka se zgrozila.

Povukao je nogu. Ovo nnnije ono šššto sam vidio rekao je, dok je i dalje pokušavao obuzdati drhtanje i zvučati razumno. Ono nije bila mmačka. Ovo je mmačka.

Ponovo je vrhom tenisice gurnuo napuhano truplo.

Gospodin Grumbacher osmjehnuo se jednim od svojih rijetkih i suzdržanih osmijeha.

Jedino je ovo plivalo u podrumu. Osim kutije za alat i nekakve starudije. Sada ponovo ima struje, a i pumpa radi.

Dale je preneraženo pogledao prema kući. Prekidač u podrumu bio je isključen. Tada im se pridružio Kevin, držeći se za laktove, kao što je uvijek činio kada je bio nervozan. Promatrao je Daleovo blijedo lice, mokru kosu i odjeću, s koje se cijedila voda. Jezikom je oblizao usnice, kao da se sprema reći nešto sarkastično, ali zapazio je očev pogled i samo kimnuo svome prijatelju. I on je gurnuo mrtvu mačku. Iz nje je izašlo još vode.

Siguran sam daje ovo jedna od mačaka gospode Moon rekla je Daleova majka, kao da se time rješavaju sve nedoumice.

Gospodin Grumbacher potapšao ga je po leđima. Naravno da si se malo prestrašio. Naletjeti na krepanu mačku u onakvom mraku, u vodi do koljena, svatko bi se toga uplašio, sinko.

Daleu je došlo da odvuče Grumbachera u stranu i objasni mu da on nije njegov sin i da njega nije prestrašila mrtva mačka. Ali je umjesto toga samo kimnuo. Još je osjećao gorki, opori ukus vode, koje se dobro nagutao. A Tubby je još uvijek plutao u njegovu podrumu.

Hajde, idemo se presvući konačno je rekla njegova mama.

Kasnije ćemo razgovarati o tome.

Dale je kimnuo i krenuo prema vratima, ali je potom zastao.

Možemo li ući na glavna vrata? upitao je.

Jim Harlen bjesomučno je okretao pedale svoga bicikla i vozio kroz noć, osluškujući kako psi divljaju po cijeloj četvrti i pokušavao razaznati zvuk kamiona u toj buci. Učinilo mu se da je stao na ras* križju ulice Depot i Široke avenije.

Presjekao mu je put.

Mračna ulica, kojom se vozio, protezala se u smjeru sjeverjug, između spremišta žita, garaža i velikih travnjaka iza kuća na Širokoj i Petoj aveniji.

Ulica je sva zarasla u zelenilo, koje je bujalo poslije nedavnih obilnih, trojtjednih kiša, dvorišta su bila golema, a kuće toliko obrasle puzavicama i korovom da je Harlen odmah shvatio da tu mora biti stotine mračnih, skrovitih mjesta, koja bi mu mogla poslužiti kao zaklon: tavani na sušama, otvorene garaže, stabla u neosvijetljenim dijelovima dvorišta, Millerov voćnjak s njegove lijeve strane, napuštene kuće u ulici Catton...

To je upravo ono što očekuju od mene.

Zaustavio je bicikl na crnim oblucima kojima je bila popločana ulica. Psi više nisu lajali.

Čak se i izmaglica u zraku doimala kao da se zamrzнула, a oblak pare zavukao se između udaljenih svjetala stražnjih verandi i Harlena, koji je brzo razmišljao i pokušavao donijeti nekakvu odluku.

Odlučio je. Pa nije ni on od jučer!

Prešao je preko nečijeg stražnjeg dvorišta i prošao kroz povrtnjak, dok je iza njega prštalo blato. Napustio je sigurnost mraka u ulici i projurio točno ispred nosa nekog labradora, koji se iznenađeno trgnuo i zamalo se objesio o lanac, kojim je bio privezan, a prije nego se uopće snašao i sjetio da bi zapravo trebao lajati na nepoznata prolaznika.

Harlen se iznenada sagnuo, jer je ugledao konopac za sušenje rublja, možda sekundu i pol prije nego što je, doslovno, gotovo ostao bez glave, pa se zanio ulijevo, jer se skoro zaletio u stup, i tada je zamalo pao, jer još nije mogao održavati ravnotežu lijevom rukom, uspio se uspraviti i nastavio dugim prilaznim putem prema kući obitelji Staffney. U prolazu je dobro promotrio crne obrise

njihove stare suše i zaustavio se ispred verande, na jedva metar udaljenosti od plinske lampe koja je bila upaljena.

Pola ulice dalje, nepoznati vozač kamiona dao je puni gas i tamna sjena kamiona visokih stranica krenula je prema njemu, jureći kroz tunel od gustih krošanja, koje su se spuštale nad ulicu s obje strane. Farovi su bili ugašeni.

Jim je skočio s bicikla, zatrčao se uz pet stepenica, popeo na verandu i pritisnuo zvono na vratima.

Kamion je jurio punom brzinom. Udaljenost između Harlena i kamiona smanjila se na manje od pedeset metara i kamion je počeo prelaziti na onu stranu ulice na kojoj je stajao Harlen. Kuća obitelji Staffney bila je dvadesetak metara udaljena od pločnika. Okruživali su je golemi brijestovi i prostrani travnjak, koji je od puta bio odvojen gredicama cvijeća. Harlenu bi, doduše, u tom trenutku bilo draže da su tu rasli protutenkovski ježevi i duboki rovovi. Zdravom je rukom udarao po vratima, dok je laktom u gipsu pritiskao zvonce.

Vrata su se širom otvorila, a Michelle Staffney pojavila se u spavaćici. Svjetlost koja je dopirala iza nje, probijala se kroz tanki materijal i poput aure obasjavala njezinu glavat okruženu dugom riđom kosom. Neke druge večeri Jim bi zastao i divio se pogledu, ali sada nije bilo vremena za to pa ju je odgurnuo i utrčao u osvijetljeni hodnik.

Jimmy, što... hej! uspjela je prozboriti prije nego je projurio pokraj nje. Zalupila je vratima i namrštila se.

Harlen je stajao pod lusterom i okretao se. Dotad je samo triput bio u njezinoj kući, i to za njezine rođendane, jer se činilo da su te zabave, četrnaestoga srpnja, bile veoma važne njoj i njezinim starcima. Ali sjećao se golemih soba, visokih stropova i velikih prozo

ra. Bilo je previše prozora. Upravo se stao pitati imaju li na katu kupaonicu ili bilo koju drugu prostoriju bez prozora, ali s dovoljno jakim bravama na vratima, kada je sa stepeništa začuo glas doktora Staffneyja.

Kako ti možemo pomoći, mladiću?

Harlen je namjestio svoj najbolji izraz lica tipa izgubljenodjetešcenarubusuza, iako je shvatio da se za to nije morao naročito truditi, i vrisnuo:

Mama je otišla u Peoriju i kuća je trebala biti prazna, ali kada sam se vratio s projekcije, koja nije održana, valjda zbog kiše, u mojoj sobi bila je neka čudna

žena... i netko me juri, i kamion me juri, i pitao sam se... biste li mi mogli pomoći?
Molim vas.

Michelle Staffney imala je prekrasne plave oči i sada ga je zapanjeno promatrala, dok joj je glava bila nakrivljena u stranu, kao da je provalio u kuću i pomokrio se na tepih.

Doktor Staffney stajao je na stubištu, u finim hlačama i prsluku i s kravatom, onako kako biste i očekivali od čovjeka njegova položaja. Pogledao je Harlena, stavio naočale, a zatim ih skinuo i spustio se u predvorje. Hoćeš li mi to, molim te, ponoviti rekao je.

Harlen je sve još jednom ponovio, u kratkim crtama. U cenzuriranoj verziji. Neka je čudna žena bila u njegovoj kući i pretraživala njegovu sobu. Nije baš spomenuo da je bila mrtva i da je samo tako bauljala unaokolo i promatrala ga s prozora. Progonio ga je netko u kamionu. Nevažno je bilo to što je to bio crveni, klaonički kamion.

Njegova je majka morala hitno otići u Peoriju, jer je imala važnog posla. Vjerojatno da se poševi, ali ne moraju oni znati baš sve poje.. dinosti. Bojao se. Strašno se bojao.

Gospođa Staffney izišla je iz blagovaonice. Harlen je jednom prilikom naćuo da su C. J., Archie, ili netko iz tog društva, rekli da ako želiš znati kako će djevojka izgledati za nekoliko godina, njezine sise i ostalo, samo trebaš baciti pogled na njezinu mamu. Michelle Staffney imala se ćemu veseliti.

Njezina se mama uzvrtjela oko Harlena, rekla da ga se sjećća s roćendanskih zabava svoje kćeri, ali on je znao da je na tim zabavama uvijek bilo previše djeće, a njega su pozivali samo zato, jer su pozivali cijeli razred. Gospođa Staffney bila je uporna da Harlen doće u kuhinju i popije šalicu tople ćokolade, dok je doktor Staffney pozvao policiju.

Doktor je u najmanju ruku izgledao zbunjen, ako ne i prilićno skeptićan, ali je ipak provirio van, a kamiona, naravno, nije bilo na vidiku. Vidio je to i Harlen. jer je virio iza njega. Zatim je pošao nazvati Barneyja. Gospođa Staffney zahtijevala je da zaključaju sva

vrata dok ćekaju policiju. Harlen je u potpunosti podrćao tu zamisao, a ne bi mu smetalo niti da pozatvaraju sve te velike prozore, ali budući da u toj velikoj kući nije bilo klimatskog urećaja, iako je obitelj bila bogata, vjerojatno bi ubrzo postalo

prevruće. Harlen je konačno osjetio da je na sigurnom, dok je Michelleina mama trčkarala po kuhinji i podgrijavala mu meso, jer je rekao da nije večerao, iako je zapravo pojeo špagete, koje mu je mama bila ostavila u štednjaku, a doktor Staffney gaje ispitivao po četvrti put. Michelle ga je samo promatrala zapanjenim pogledom, koji je mogao značiti sve u rasponu od čistoga divljenja heroju i njegovom hrabrom bijegu do potpunoga gnušanja od takva usranca kakvim se pokazao.

Bilo mu je potpuno svejedno.

Mrtva starica u njegovoj sobi i njezino lice na prozoru, pogleda uperenog u njega. U prvi je trenutak pomislio daje to bila Stara Debeli Guzici, ali nešto mu je govorilo da se radilo o gospodi Duggan. Prijateljici Stare Debele Guzice. Mrtva. San. Lice na prozoru. Pad.

Drhtao je, a gospoda Staffnev pružila mu je tanjur, na kojem se nalazio velik komad torte. Doktor ga je i dalje zapitkivao, koliko je često njegova majka izbivala iz kuće i ostavljala ga tako samoga zbog svojih poslova. Je li ona uopće bila svjesna da je ostavljanje djece bez nadzora prekršaj i da zbog toga može biti kažnjena? Harlen mu je htio odgovoriti na njegova pitanja, ali bilo je to gotovo nemoguće. Nije mogao govoriti ustima punim torte, a i bojao se da bi pred Michelle mogao blenuti nešto posve glupo.

Barney je stigao samo trideset pet minuta nakon poziva. To je vjerojatno gradski rekord, Harlen je bio posve siguran.

Ponovo je Barneyju ispričao što mu se dogodilo, no ovaj put manje panično i suvislije nego kao kada je uletio u doktorovu kuću. Kada je došao do dijela priče o licu, koje j vidio na prozoru svoje sobe i o kamionu na ulici, glas mu je vrlo realistično zadrhtao. Doduše, sjetio se kako mu je prvi nagon bio da nastavi vožnju ulicom i sakrije se u jednoj od onih mračnih suša ili u nekoj od napuštenih kuća u ulici Catton. i pitao se što bi mu se dogodilo da se doista zaputio onamo, što bi ga tamo dočekalo.

Kada je Barneyju ispričao što mu se dogodilo, oči su mu se ispunile suzama, pravim, iskrenim suzama, ali ih je uspio zaustaviti treptanjem. Ni za što na svijetu ne bi zaplakao pred Michelle Staffney. Jedino je žalio što je u svoju sobu otišla po kućnu haljinu dok mu je njezina majka pripremala toplu čokoladu.

Kada im je onako upao u kuću, izgledala je i seksi i prestrašeno, ali njezin se lik već miješao sa sjećanjem na strahote koje su mu se bile dogodile.

Barney ga je odlučio odvesti kući, a doktor Staffney im se pridružio i ostao je u autobomilu s Harlenom, dok je policajac pretraživao kuću. Sve je i dalje bilo baš kako je ostavio, upaljena svjetla, otključana prednja vrata, ali Barney je otišao do stražnjih vrata i pokucao prije nego što je ušao u kuću.

Da je Harlen bio na njegovu mjestu, uletio bi unutra, držeći u ruci otkočeni pištolj, kao što to rade murjaci u Golom gradu. Ali Barney čak nije niti imao pištolj. Ili ga barem tada nije ponio.

Dok je napeto iščekivao vrisak iz kuće, Harlen je odgovarao na pitanja doktora Staffneyja o čestim vikendputovanjima njegove majke.

Barney je izišao iz kuće i mahnuo im.

Nema tragova provale rekao je kada su mu se pridružili kod stražnjih vrata.

Harlen je shvatio da se policajac obraća doktoru, a ne njemu. Kuća izgleda kao da je u nju pala bomba, možda kao da je netko nešto tražio.

Okrenuo se prema Harlenu. Je li tako, sinko, ili je kod vas uvijek ovako?

Harlen je preletio pogledom kuhinjom i blagovaonicom. Na štednjaku su ležale tave pune ostataka ulja, u sudoperu hrpe neoprana suda, kao i na kuhinjskim ormarićima, čak i na stolu, zatim hrpe starih časopisa i novina, praznih kutija od hrane te smeće po podu. Vreće za smeće bile su napunjene do granice pucanja. Ni dnevna soba nije ništa bolje izgledala. Harlen je znao da se ispod novina, tanjura s ostacima večera, koje su jeli gledajući televiziju, odjeće i ostalih stvari, nalazi kauč. Ali mogao je razumjeti zašto murjak i doktor nisu u to povjerovali.

Slegnuo je ramenima. Mama nije baš najurednije biće na svijetu.

Mrzio je zvuk svoga glasa dok je to izgovarao. Kao da se morao nešto ispričavati tim prdonjama.

Čini li ti se da nešto nedostaje, Jimmy? upitao ga je Barney, kao da se tek tada sjetio njegova imena. Harlen se naježio. Jedino što je mrzio više nego da ga zovu Jimmy, bio je direktan udarac u lice. Osim ako to, kao večeras, ne dopre iz usta Michelle Staffney. Odmahnuo je glavom i iz sobe ušao u malo predsoblje. U prolazu je pokušao što neprimjetnije vratiti neke sitnice na svoja mjesta.

Aa rekao je mislim da nisu ništa odnijeli. Ali nisam sto posto siguran.

A i koji bi drek ukrali u njihovoj kući?! Kevinov električni pokrivač? Osušene ostatke večere? Moje časopise s golim ženama?

Harlen se u tom trenutku jako zajapurio, jer je pomislio na Barneyja, FBI ili bilo koga drugoga tko bi mogao ozbiljno pretražiti kuću i ispod olabavljene daske u njegovu ormaru pronaći te časopise.

Taje žena bila u mojoj sobi na katu, ne ovdje rekao je otresitijim glasom, nego stoje namjeravao.

Provjerio sam i gore rekao mu je policajac i pogledao doktora Staffneyja.

Sve je u potpunom neredu, ali nema tragova krađe ili uništavanja.

Harlen se osjećao sve jadnije i posranije dok su se sva trojica zajedno uspinjala na kat. Zamišljao je finog doktora kako svojoj, isto tako finoj ženici te slatkom djetetu, priča o neredu koji je zatekao u njihovoj kući.

Čim se vrati kući vjerojatno će probuditi Michelle i zapovjediti joj da se drži podalje od tog izbljvka po imenu Harlen. Ona ga je nazvala Jimmyjem.

Nedostaje li što? upitao je Barney iz hodnika, dok je Harlen pregledavao majčinu pa zatim svoju sobu. Jebo te, mogla je barem namjestiti svoj krevet, ili pobacati maramice, ili složiti časopise i ostalo.

Aa rekao je i odmah postao svjestan kako je to glupo zvučalo. Dječak samo aače i još je k tome totalno retardiran. Zamislio je kako gizdavi doktor o tome pripovijeda supruzi i kćeri sljedećeg jutra za doručkom. Mislim da ne dodao je. A zatim je, s iskrenim strahom u glasu, upitao: Jeste li provjerili ormare?

To sam najprije učinio odgovorio mu je Barney. Ali možemo ih ponovo zajedno pogledati.

Dok su policajac i doktor pregledavali ormare, Harlen im se skrivao iza leđa.

Sad mi se smiju. A čim odu, odnekud će izroniti ona raspadajuća lešina i iščupati mi srce.

Kao daje znao što se događa u njegovoj glavi, Barney je rekao: Pričekat ću dok ti se vrati mama, sinko.

Ja ću također ostati s tobom ubacio se doktor. Razmijenio je poglede s Barneyjem. Jime. znaš li kada bi se trebala vratiti?

Aa. Harlen se ugrizao za usnicu. Ako to još jednom ponovi, odmah će potražiti tatin stari pištolj i ustrijelit će se u glavu u prisutnosti ove dvojice. Pištolj. Pa zar ga

tata nije ostavio mami da se ima čime zaštititi? U njegovoj su se glavi počeli okretati kotačići.

Idi ti, sinko, u krpe obratio mu se policajac. Harlen se nikako nije mogao sjetiti Barneyjevog imena. Imate li kave?

Imamo. Instant kavu odgovorio je Harlen. Zamalo je odgovorio aha. Na polici u kuhinji. Dolje.

Idiote, sad smo maločas bili u kuhinji. Naravno da je dolje.

Spremi se za počinak ponovio je policajac i sišao s doktorom u prizemlje.

Harlenova je kuća bila mala i mogao ih je čuti bez ikakva truda.

On i mama nisu mogli niti prdnuti, a da to ona druga osoba ne čuje. Harlen bi se ponekad pitao je li tata upravo zbog toga zbrisao s onom kurvom. Ali te mu se noći kuća nije činila tako mala. Izašao je u hodnik i prišao ogradi.

Jeste li provjerili ispod kreveta, gospodine? viknuo je.

Barney je došao do dna stubišta. Naravno. I u kutovima. Nema nigdje nikoga. Doktor je upravo pretražio dvorište, a ja sad idem provjeriti garažu. Nemate podrum, zar ne?

Aa reče Harlen. K vragu!.

Barney mu je kimnuo i vratio se u kuhinju. Harlen je začuo glas Michelleinog oca, koji je trabunjao o sanitarnoj inspekciji.

Ušao je u svoju sobu i ostavio otvorena vrata, odbacio tenisice, koje su pale u kut, ostavio čarape na podu i skinuo traperice i majicu. Zatim se predomislio i podigao čarape i hlače i izdaleka ih ubacio u ormar. Da se ne vide. Eno, baš je tamo stajala, pokraj prozora. I klizila sobom.

Sjeo je na rub kreveta i pogledao na sat koji je pokazivao 22,48. Rano. Ako će to danas biti uobičajeni subotnji izlazak, ona će se dvojica još načekati i ostati još barem četiri ili pet sati.

Je li stvarno želio da ostanu? Ako treba, trčat će za policijskim automobilom ako ga ostave ranije! Nema šanse da te noći ostane sam u kući.

Gdje je mama. k vragu, držala tatin pištolj? Nije bio velik, ali doimao se opasnim.

Tu negdje je morala biti i plavobijela kutija s municijom. Tata mu je rekao da nikada ne smije dirati ni pištolj ni metke. Nekoć je municija stajala u tatinoj ladici, ali mama ju je sakrila kada je on zbrisao s onom flundrom. Kamo ju je sakrila?

Vjerojatno ona nije uopće imala dozvolu i Barney će ih oboje strpati u zatvor.

Stražnja su se vrata naglo otvorila. Harlen je upravo u tom trenutku odijevao pidžamu i skočio kada je začuo tresak. Čuo ih je dok su razgovarali.

Začuo je korake, a potom i Barneyjev glas koji je dopirao iz prizemlja. Hoćeš li malo tople čokolade prije spavanja, sinko?

Harlen je osjetio kako mu se bućka u želucu od preobilne hrane kojom ga je nahranila gospođa Staffney.

Aha! doviknuo je. Evo me, silazim!

Podigao je jastuk i izvukao gornji dio pidžame. Pidžama je bila prekrivena nekakvom sivom masom koja ga je podsjetila na sluz. Zapanjeno je pogledao dlan, namrštio se i obrisao ga o donji dio pidžame. Zatim je odmaknuo pokrivač.

Ugledao je plahtu koja je izgledala prelivena s nekoliko desetaka litara nečega što je nalikovalo na mješavinu sline i sperme. Ljigava se masa presijavala na svjetlu stolne lampe i stropne svjetiljke. Kre

vet mu je nalikovao na kruh za sendvič na koji je netko izlio tonu sivog pekmeza.

Gusta se sluzava masa svjetlucala, natapala posteljinu i na mjestima se već počela sušiti i stvarati pokoricu. Zaudaralo je kao da je netko ostavio vlažnu krpu u rupi u zemlji i ostavio je da truli barem tri godine, a zatim je na nju još stavio hrpu psećeg izmeta.

Harlen je posrnuo od šoka i naglo se povukao prema vratima, odbacio gornji dio pidžame i naslonio se na dovratnik. Opet onaj jaki nagon za povraćanjem. Stajao je naslonjen, jer mu se drveni pod ljuljao poput palube brodića na olujnom moru.

Izašao je iz sobe, prišao rasklimanoj ogradi stubišta i ponovo se naslonio.

Gospodine? Policajče?

Reci, sinko! začuo je Barneyjev glas iz kuhinje iz koje je dopirao miris instant kave i toplog mlijeka.

Harlen se okrenuo i pogledao u sobu. kao da je očekivao kako će ugledati čistu posteljinu, ili barem prilično čistu, kakvu je ostavio tog jutra, kao što se dogadalo likovima u filmovima u kojima su imali priviđenja.

Ali siva je sluz i dalje blještala na njegovu krevetu i postala gotovo bijela pod električnim osvjetljenjem u sobi.

Što je? pitao je Barney i približio se stubištu. Čelo mu se naboralo, kao da gaje to doista zanimalo. Tamne su mu oči bile...

Zabrinute? Riječ brižne možda bi bolje opisivala Barneyjev pogled.

Ništa odgovorio je Harlen. Evo me odmah.

Vratio se u sobu, brzo skinuo posteljinu s kreveta i pritom se trudio da ne dotakne sluz, i sve zajedno s pidžamom bacio u kut ormara. U donjoj je ladici ormarića pronašao drugu pidžamu, koja mu je bila premala, ali je barem bila čista, preko nje navukao je svoj stari kućni ogrtač, otišao u kupaonicu oprati ruke i sišao u kuhinju kako bi se pridružio policajcu i doktoru.

Ni nakon duljeg vremena od tog događaja, Jim Harlen nije mogao objasniti sebi zašto je toj dvojici odlučio prešutjeti da je pronašao siguran dokaz da je netko, ili nešto, bilo u njegovoj kući. Možda je upravo u tom trenutku shvatio da je to bilo nešto s čime se morao sam boriti. Ili se možda jednostavno sramio neke stvari podijeliti s drugim ljudima. Pokazivanje kreveta bilo mu je u tom trenutku isto kao da izvlači časopise iz ormara i razmeće se njima.

Ona je doista bila tu. Ono je bilo tu.

Topla je čokolada bila dosta dobra. Doktor Staffney načinio je dosta mjesta na kuhinjskom stolu i njih trojica sjedila su tu i razgovarala sve do pola jedan, kada se na stražnjim vratima pojavila Harlenova majka.

Harlen je tada otišao na kat, izvukao novi pokrivač iz ormara i pokrio se njime. Nije želio razmišljati o posteljini. Zaspao je čim je spustio glavu na jastuk. Na usnama mu je lebdio osmijeh dok je slušao ljutite glasove iz prizemlja, jer je bilo baš kao kad je tata još živio s njima.

DVADESET TREĆE POGLAVLJE

Tijekom najjačeg napada groznice, Mike je sanjao kako razgovara s Duaneom McBrideom.

Duane se nije doimao kao da je mrtav. Nije bio sav zdrobljen u komadiće, kako su to svi u gradu prepričavali. Nije bauljao uokolo poput zombija ili sličnog stvorenja. Bio je to jednostavno Duane kakva je poznavao godinama, debeljuškast.

usporenih kretnji i kao i uvijek, u samtastim hlačama i kariranoj flanelskoj košulji.

Čak je i u snu povremeno na nosu namještao svoje naočale s crnim okvirima.

Zajedno su bili na nekom mjestu, koje se Mikeu istodobno činilo nepoznatim, a opet, na neki neobičan način, bliskim. Stajali su na golemoj livadi pokrivenoj visokom i gustom travom.

Nije točno znao kako se on tu našao, ali primijetio je Duanea kako sjedi na stijeni u blizini litice pa mu se pridružio. Ispod njih nalazio se ponor, dublji od svega što je Mike vidio u stvarnom životu, dublji čak i od onih u parku Rock State, gdje je njegova obitelj ljetovala kada mu je bilo šest godina. Pogled mu je sezao prema vječnosti. U podnožju su ležali gradovi, vidio je i rijeku na kojoj su polagano plovili čamci. Duane nije promatrao što se događa ispred njega, već je, po svom običaju, nešto zapistvao u bilježnicu. Kada je Mike konačno sjeo pokraj njega, pogledao ga je.

Čujem da si bolestan. Baš mi je žao zbog toga rekao je Duane i podigao naočale. Odložio je bilježnicu i olovku.

Mike je kimnuo. Nije bio siguran treba li reći ono što mu je bilo na pameti, ali ipak je to izgovorio. Meni je strašno žao što si ubijen.

Duane je samo slegnuo ramenima.

Mike je nelagodno grizao usnicu. Morao ga je to pitati. Je li boljelo? Mislim, kada si umirao.

Duane je odnekuda izvadio jabuku i zagrizao je. Pričekao je dok nije progutao zalogaj, a zatim mu je odgovorio: Naravno, boljelo je

Zao mi je.

Nije znao što bi drugo mogao reći. S druge se strane stijene šte ne igralo gumenom igračkom, ali je Mike smireno, baš kako se to odvija u snovima, zaključio da to u stvari nije psić, nego mali dinosaurus, a igračka je bila gorila zelene boje.

Baš te muči taj vojniki izjavio je Duane. Ponudio je Mikeu zalogaj svoje jabuke.

Mike je kimnuo glavom. Aha.

Znaš, i ostale muče razni problemi.

Stvarno? upitao je Mike. Nebom je proletjelo nešto što je bilo napola avion, a napola ptica, i zaklonilo sunce te nastavilo lebdjeti nad dolinom. Koji ostali?

Jo, pa znaš. Ostali.

Razumio je na koga je mislio Duane. Mislio je na Dalea i Harlena. Možda i Keva.

Ako se protiv toga pokušate boriti pojedinačno i sami... nastavio je Duane i popravio naočale. Zatim je konačno podigao pogled prema dolini ...događiti će vam se isto što i meni.

Što da onda učinimo? upitao je Mike. Postao je svjestan lajanja nekog psa, pravog psa, i čuo glasove koji su više pripadali kući O'Rourkeovih u poslijepodnevnim satima, nego mjestu na kojem su se nalazili.

Duane nije gledao u njega. Morate otkriti tko su te spodobe. Počni od vojnika. Mike je ustao i prišao rubu stijene. Ništa više odatle nije mogao vidjeti. Sve je nestalo u magli, oblacima ili nečem sličnom. Kako ću to otkriti? 1 što uopće trebam otkriti?

Duane je uzdahnuo. Za početak, ono nekoga proganja. Pitanje je koga. Mikeu je bilo logično zašto je Duane upotrijebio riječ ono umjesto on. Vojnik je stvarno bio ono. Memo.

Duane je odobravajući kimnuo glavom i nestrpljivim pokretom popravljao naočale. Pa onda moraš pitati Memo.

U redu složio se Mike, jer je i njemu to zvučalo logično. A što je s ostalima? Mi ipak nismo pametni kao ti.

Duane se nije pomaknuo, ali Mike je primijetio da sada sjedi mnogo dalje od njega. Na onoj istoj stijeni, ali mnogo dalje. I više nisu sjedili na vrhu litice, nego na ulici. Tu je bilo mračno i nekako pro hladno. Možda je bio zimski dan? Duane više nije sjedio na stijeni, već na klupi. Doimao se kao da čeka na autobusnom ugibalištu. Namrštio se na Mikeove riječi i gotovo naljutio. Pa uvijek možeš pitati mene rekao je.

Uvidio je da Mike ne razumije što govori pa je dodao: Uostalom, ti jesi pametan. Mike se upravo htio pobuniti i podsjetiti ga da obično ne razumije ni polovinu onoga o čemu Duane zna govoriti i da čita jednu

knjigu godišnje, ali je tada shvatio da stiže Duaneov autobus. Ali to nije bio autobus, već nekakav divovski poljoprivredni stroj, koji je na bočnoj strani imao prozore i malu kabinu na vrhu. Nalikovao je na strojeve, koje je Mike vidio u knjizi o riječnim brodovima, koji su s prednje strane imali kotač s lopaticama, samo što su ove više nalikovale britvama nego lopaticama.

Duane se nagnuo kroz prozorčić. Pametan si ti doviknuo je Mikeu. Pametniji si nego što misliš. Uostalom, imaš veliku prednost.

Kakvu prednost? vikao je Mike prema Duaneu i nastojao održati korak, dok je trčao usporedo s neobičnim vozilom. Iz vozila su izvirivale brojne glave i mahale

još brojnije ruke, ali više nije mogao odrediti koje pripadaju Duaneu McBrideu. Ali uspio je čuti njegov glas.

Živ si! Nakon toga ulica je ostala pusta.

Mike se probudio. Još je imao povišenu temperaturu i boljelo ga je cijelo tijelo, a pidžama i posteljina bile su mokre od znoja. Procijenio je daje rano poslijepodne. Kroz zaštitnu mrežu prodiralo je lagano kretanje zraka i sunčeva svjetlost. Bilo je najmanje pedeset stupnjeva, iako je u hodniku radio ventilator. Čuo je kako netko usisava prašinu u prizemlju. Ili majka ili jedna od sestara.

Bio je strahovito žedan, ali i preslab da bi mogao sam ustati. Znao je da ga nitko dolje neće čuti zbog usisača. Prisilio se da se dovuče do prozora, u nadi da će ga povjetarac osvježiti. Ugledao je travnjak u njihovu dvorištu i kadu za ptice, koju mu je darovao djed.

Pitaj Memo.

U redu, čim se malo oporavi i bude sposoban odjenuti hlače i spustiti se u prizemlje, učinit će i to.

Cijeloga je idućeg dana. a bila je to nedjelja desetoga srpnja, mama bila bijesna na njega, kao da joj je on naribao nos, a ne Barney i doktor Staffney. Kuću je ispunila tiha napetost kakve se Harlen sjećao još iz vremena kada su se mama i tata svađali. Satdva svađe, pa tri tjedna hladne tišine. Ma fućka mu se zbog toga. Ako je to način da je zadrži kod kuće i da ona stoji između njega i lica s prozora, zvat će policiju svake druge noći da joj održe bukvicu.

Nisam te zapustila prasnula je dok si je Harlen podgrijavao juhu od rajčice za objed. Tada mu se prvi put obratila te nedjelje. I Bog zna da se ubijam od posla da bih te othranila i vodila kućanstvo.

Harlen je promotrio dnevnu sobu. Jedine vidljive površine u njoj bile su one koje su noćas raščistila dva muškarca. Policajac tsarney oprao je sude, a doktor Staffney raščistio stol, i Harlenu se kuhinja činila nepoznata, strana.

I nemoj mi se obraćati tim tonom, mladiću zaprijetila je mama.

Harlen je izvio obrve. Nije rekao ni riječi.

Znaš ti dobro na što mislim. Ta dvojica, ti uljezi, upali su u moju kuću i usudili se mene učiti kako bih se trebala brinuti o svom sinu. Nemar i zapostavljanje, o tome je on govorio vikala je drhtavim glasom. Načinila je kratku pauzu dok je palila cigaretu, a ruke joj drhtale. Utrnula je šibicu, otpuhнула dim i počela udarati

dugim, lakiranim noktima po stolu. Harlen je zurio u filter cigarete na kojem je bio krug ruža za usne. Kako je to mrzio! Ruž na opušcirna mrzio je više od svega. A toga je kod njih bilo posvuda. To ga je dovodilo do ludila, iako nije točno znao zašto.

Osim toga nastavila je kada je uspjela obuzdati drhtanje glasa ti imaš jedanaest godina. Već si velik dječak. Kada sam ja imala jedanaest godina, čuvala sam svoju mlađu braću i sestre i radila kao konobarica u restoranu Sve za jedan dolar u Princevilleu.

Harlen je kimnuo. Tu je priču čuo već više puta.

Njegova je majka otpuhnula dim i okrenula se, dok je prstima lijeve ruke i dalje udarala po stolu, a cigaretu je ljutito držala u desnoj, koju je podigla onako kako to samo žene mogu učiniti. Bezobrazni idioti.

Harlen je nalio juhu od rajčice u tanjur, uspio pronaći žlicu i počeo puhati u pregrijanu tekućinu. Mama, oni su došli samo zato što se ona luda baba motala po kući. Brinuli su se da bi se ona mogla vratiti.

I dalje mu je stajala okrenuta ukočenim leđima, na isti način kao) se znala okrenuti i od njegova oca.

Kušao je juhu, ali je još uvijek bila vruća. Ozbiljno ti kažem, mama rekao je. Nisu oni ništa htjeli, samo su...

Nemoj ti meni objašnjavati što su oni htjeli, Jamese Richarde zaurala je i konačno se okrenula prema njemu. Desna joj je ruka bila uzdignuta, a iz šake se još uzdizao dim. Shvaćam ja kad me netko izvrijeđa. Ali oni nisu shvatili da si ti sigurno izmislio da si vidio nekoga na katu. I isto tako nisu shvatili kako je doktor Arrnitage u bolnici objasnio da si dobio vrlo ozbiljan udarac u glavu i da možda još imaš onaj hemi, hemo...

Hematom dodao je Harlen. Dovoljno je bio ohladio juhu.

I vrlo ozbiljnu kontuziju završila je i povukla još jedan dim.

Doktor Armitage me upozorio da se može dogoditi da imaš, one. kako se ono zovu... Halucinacije. Ti gore nisi vidio nikoga poznatoga. zar ne? Nikoga stvarnoga. Svijet je prepun stvarnih ijuai, koji su mi potpuno nepoznati, već je htio odgovoriti Harlen, ali se u zadnji trenutak suzdržao. Jedan dan u majčinoj nemilosti bio mu je dovoljan. Aa rekao je.

Mama je važno kimnula, kao da je u tome i bila cijela poanta njezine priče.

Okrenula se i pogledala kroz kuhinjski prozor dok je dovršavala cigaretu. Baš me zanima gdje su bila ta drska i uobražena gospoda kada sam ja dvadeset četiri sata dnevno provodila uz tvoju bolničku postelju gundala je.

Harlen je pokušavao misliti samo na juhu. Otišao je do hladnjaka. U njemu je našao samo jedan tetrapak mlijeka, ali taj je tu stajao već dugo i nije mu bilo ni na kraj pameti da ga otvori. Otvorio je slavinu i u šarenu je čašu natočio vodu. Imaš pravo, mama. Ali stvarno mi je bilo drago kada si se vratila.

Leda su joj se ponovo ukočila i shvatio je da je bolje da ne načinje tu temu.

Zar nisi danas trebala otići u Adellin salon na frizuru?

Ako odem, ti ćeš vjerojatno nazvati onoga murjaka, koji će mi sav sretan napisati prijavu da sam nepodobna majka rekla je s takvim sarkazmom u glasu kakvog nije čuo otkako ih je tata napustio. Dim se obavijao oko njezine natapirane tamne kose i činilo se kao da joj oko glave svijetli blijeda aureola.

Mama rekao je mirno sada je dan. Danju se ničega ne bojim, a ona se neće vratiti prije mraka.

Iskreno, samo je za prvu izjavu znao da je točna. Druga je bila velika laž. A što se tiče treće, nije znao.

Mama je prošla rukom kroz kosu i bacila dogorjelu cigaretu u sudoper. Dobro. Zadržat ću se oko sat vremena, možda malo dulje. Imaš Adellin broj ako ti što zatreba.

Dogovoreno.

Oprao je svoj tanjur i stavio ga među suđe od doručka. Majka je otišla, a automobil je, kao i uvijek, kloparao ulicom. Harlen je još malo pričekao, jer je majka često zaboravljala stvari i zatim bi utrčala u kuću pokušavajući to pronaći. Zatim se uvjerio daje doista otišla pa se polako popeo na kat i pošao u njenu sobu. Srce mu je udaralo kao ludo.

Tog je jutro, još dok je mama spavala, potopio plahtu i jastučnicu u kadu i potom ih ubacio u perilicu. Pidžamu je bacio u smeće, koje su držali iza garaže. Ne bi nikada više mogao spavati u njoj.

Prišao je maminoj komodi i počeo pretraživati ladice u kojima je držala svileno donje rublje, osjetivši uzbuđenje kao kada je prvi put od C. J. kupio jedan od onih časopisa i donio ga kući. U sobi je bilo užasno vruće. Sunčeva se svjetlost rasipala

po izgužvanoj posteljini na maminom krevetu, a on je osjećao njezin teški, slatkasti parfem.

inCujcijiic su novine iezaie raširene na Krevetu, onaKo KaKo inje ona ostavila. Nije pronašao pištolj u komodi. Pregledao je i njezin noćni ormarić i pronašao samo hrpu praznih kutija cigareta i gotovo punu kutiju kondoma, zatim prstenje, kemijske olovke koje nisu pisale, šibice s reklamama kafića i noćnih klubova, cedulje i papirnate ubruse s nažvrljanim muškim imenima, nekakvu mehaničku napravu za opuštanje mišića i jeftini roman.

Ali ne i pištolj.

Sjeo je na krevet i promotrio sobu. U ormaru su visjele samo njezine haljine, u njemu je držala i cipele i, samo malo! Donio je stolac do ormara, popeo se na njega i pružio ruku prema stražnjem dijelu police i napipao kutiju za šešire i složene pulovere.

Ruka mu je dotaknula nekakav metal. Izvukao je uokvirenu fotografiju na kojoj se smiješio njegov otac, dok je jednom rukom grlio mamu, a drugom nasmiješena blesava četvorogodišnjaka, u kojem je Harlen prepoznao sebe.

Dječaku je nedostajao jedan prednji zub, ali mu to, čini se, nije ni najmanje smetalo. Stajali su pokraj izletničkoga stola i Harlen je prepoznao njihov gradski park. Možda su ovu fotografiju snimili prije prikazivanja nekog filma.

Spustio je fotografiju na krevet, a zatim ponovo zavukao ruku ispod pulovera, koji je stajao na dnu hrpe.

Obla drška. Metalni bubanj.

Izvadio gaje iz ormara i spustio, držeći ga objema rukama. Pazio je da mu prsti budu dovoljno daleko od okidača. Iznenadio se koliko je revolver bio težak u odnosu na svoju veličinu. Metalni su dijelovi bili izrađeni od hladnoga čelika, a cijev je bila neočekivano kratka, možda ni pet centimetara. Drška je bila drvena i lijepo oblikovana s utisnutim žigom.

Bio je jako sličan revolveru kalibra 38, igrački koju je Harlen dobio kada je bio mali, a igrao se njome sve do prije godinudvije. Pretpostavio je da se ovdje radi o pravoj tridesetosmici. Pokušavao se prisjetiti kako ga je tata nazvao kada ga je pokazivao mami. Trbušasti? Harlen nije bio siguran je li stoga što je bio toliko malen da se mogao zataknuti za pojas odrasle osobe, ili zato što je bio namijenjen pucanju u trbuh.

Skočio je sa stolca, potražio polugu i pomaknuo je u stranu, oslobodio bubanj i pogledao u njega. Sasvim ga sigurno nije namjeravao dirati s cijevi uperenom u lice. Jedna je rupa bila prazna. Trebala mu je minuta dok je otkrio kako će ga otkočiti i zavrtjeti. U bubnju nije bilo nijednog metka. Opsovao je, stavio ga za pojas, osjetio dodir hladna čelika, koji se počeo zagrijavati u dodiru s njegovom toplom kožom. Zatim je pretražio ostatak police u nadi da će naći metke. Nije ih uspio naći. Mama ih je možda bacila. Složio je stvari na policu kako ih je zatekao, vratio stolac na mjesto, izvukao revolver i pogledao ga.

Koga će mu vraga oružje, kada nema municije?

Ponovo je zavirio ispod mamina kreveta, pretražio cijelu sobu, i čak je iz ormara od cedrovine izbacio svu posteljinu. Ništa. A bio je siguran da su u plavobijeloj kutiji.

Provjerio je još jednom je li slučajno ostavio trag, što je bilo vrlo teško procijeniti u tako neurednoj sobi, i spustio se u prizemlje.

Gdje ću nabaviti proklete metke? Smiju li ih prodavati djeci? Zar da odem u Meyersov dućan ili kod Jensena u supermarket i kažem da bih kupio nekoliko metaka kalibra 38? Pretpostavio je da to ne drže u supermarkets a gospodin Meyers ga nikada nije volio, gotovo da mu nije htio prodati čavle kada je prošle godine radio kuću na drvetu. Kako bi mu onda prodao metke?!

Preostala mu je još samo jedna nada. Mama je u ormariću držala hrpu cuge, ali je uvijek imala i jednu bocu, koju je skrivala na najvišoj polici u kuhinji. Valjda kao pričuvu, ako bi joj netko ukrao ostale. Tamo je držala i nekakve staklenke i još neku starudiju.

Popeo se na kuhinjski ormarić i počeo pretraživati, dok je revolver držao u ruci. Našao je dvije boce votke i nekoliko staklenki. U jednoj je bila riža, a u drugoj nešto što je nalikovalo grahu. U trećoj je pronašao nešto što se presijavalo metalnim sjajem. Harlen ju je okrenuo prema svjetlu.

Na dnu je ugledao metke. Po njegovoj ih je procjeni bilo više od trideset. Uzeo je nož, prerezao konopac kojim je majka zatvorila staklenku, otvorio je i istresao metke na kuhinjski stol. Njegovo je uzbuđenje sada bilo mnogo veće, nego kada je prvi put kupio od C. J. časopise s golim fotografijama. U samo nekoliko sekundi shvatio je kako se meci stavljaju u prazna ležište i zavrtio bubanj da provjeri je li ga

napunio. Ostale je metke strpao u džepove, vratio staklenku tamo gdje ju je našao i uputio se u voćnjak, kako bi pronašao mjesto na kojem će vježbati.

I nešto na čemu će vježbati.

Memo je bila budna. Ponekad bi joj oči bile otvorene, ali nisu ništa vidjele, već su samo nesvjesno kružile sobom.

Ali ovaj put nije bilo tako. Mike se spustio pokraj njezina kreveta. Njegova je majka bila kod kuće. Bila je nedjelja, desetoga srpnja i prva nedjeljna misa, koju je Mike propustio u posljednje tri godine koliko je služio u crkvi. Čuo je zvuk usisača u svojoj sobi na katu. Nagnuo se prema krevetu i shvatio da ga Memine tamne oči uporno i svjesno promatraju. Jedna joj je ruka bila na prekrivaču, zgrčena poput kandži, s čvornatim prstima i nadlanicom prošaranom venama.

Memo, čuješ li me? prošaptao je kad je usne približio njenom uhu.

Uspravio se i pogledao je u oči.

Jedan treptaj. Da. Jedan je treptaj značio da, dva treptaja ne, tri treptaja ne znam ili ne razumijem. Na taj su način mogli razgovarati s njom o jednostavnim stvarima: treba li joj promijeniti posteljinu ili spavaćicu, treba li joj noćna posuda i slično.

Memo prošaptao je ponovo Mike. Usne su mu još bile ispucane, kao posljedica četvorodnevne groznice. Jesi li i ti neku noć vidjela vojnika na prozoru?

Jedan treptaj. Da.

Jesi li ga ikada ranije vidjela?

Da.

Bojiš li ga se?

Da.

Misliš li da nam želi nauditi?

Da.

Misliš li još uvijek da je on smrt?

Jedan. Dva. Tri. Ne znam.

Mike je duboko udahnuo. San, koji je sanjao dok je bio u groznici, mučio ga je i pritiskao poput teška tereta. Jesi li, jesi li ga prepoznala?

Da.

Je li to netko koga poznaješ?

Da.

Je li to netko koga poznaju mama i tata?

Ne.

Poznajem li ga ja?

Ne.

Ali ti ga poznaješ?

Nakon tog pitanja dugo je držala oči zatvorene, ali Mike nije znao je li to od bola ili ljutnje. Osjećao se kao potpuni idiot, ali više nije znao što bje pitao. Memo je trepnula. Jednom. Da. Znači, sigurna je da ga poznaje.

Je li on netko tko je živ?

Ne.

Taj ga odgovor nije iznenadio. Dakle, netko koga ti poznaješ i tko je mrtav?

Da.

Ali stvarna osoba? Mislim, netko tko je nekada bio živ?

Da.

Misliš li, misliš li da je riječ o duhu?

Tri treptaja, pauza. Jedan treptaj.

Je li on netko koga je i djed poznavao?

Pauza. Da.

Prijatelj?

Na to pitanje nije uopće trepnula. Tamnim je očima prostrijelila Mikea. On je shvatio da Memo želi da joj postavlja prava pitanja.

Je li bio djedov prijatelj?

Ne.

Djedov neprijatelj?

Na ovom je pitanju ponovo zastala, pa jednom trepnula. Tanki mlaz sline curio joj je niz bradu.

Mike ju je obrisao pamučnom gazom, koja je stajala na noćnom ormariću. Znači, on je bio tvoj i djedov neprijatelj?

Ne.

Bio je siguran da je dvaput trepnula, ali to nije bilo logično. Pa maločas je rekla...

Djedov neprijatelj tiho je ponovio. Na katu je prestao zujati usisač i sada je čuo majku kako pjevuši, kao uvijek kad bi brisala prašinu u sobama njegovih sestara.

On je bio djedov neprijatelj, ali ne i tvoj?

Da.

Je li ti taj vojnik bio prijatelj?

Da.

Mike se zbunjeno njihao na petama. I što da je sada pita? Kako da postavi pravo pitanje pa da otkrije tko je to i zašto se želi dočepati Memo?

Memo, znaš li zašto se vratio?

Ne.

Ali ga se bojiš, zar ne?

Znao je koliko je to bilo glupo pitanje, i

Da. Pauza. Da. Pauza. Da.

Jesi li ga se bojala dok je. dok je bio živ?

Da.

Postoji li način kako da otkrijem tko je on?

Da. Da.

Mike je ustao i počeo koračati malom sobom. Kroz prozor je vidio kako automobil prolazi Prvom avenijom. U sobu je dopirao miris cvijeća i pokošene trave. Shvatio je daje sigurno otac pokosio travu dok je on ležao bolestan, i zbog toga je osjetio grižnju savjesti. Vratio se do kreveta i ponovo čučnuo pokraj Memo. Memo, smijem li pregledati tvoje stvari? Bi li ti smetalo da malo pronjuškam po njima? Znao je daje nespretno postavio pitanje i da ona ne može odgovoriti na njega. Samo gaje promatrala, ne trepćući, i čekala.

Dopuštaš li mi?

Da.

Bakin se sanduk nalazio u uglu sobe i djeci je bilo najstrože zabranjeno otvarati ga. U njemu su bile stvari veoma važne njihovoj baki i Mikeova je majka pazila na njih, kao da će baki jednom ponovo zatrebati.

Mike je vadio odjeću i odlagao je na stranu, sve dok nije došao do svežnja pisama. Većinu pisama napisao je djed dok je bio na poslovnim putovanjima diljem zemlje. Je li to ovdje, Memo?

Ne.

Zatim je izvadio kutiju u kojoj su se nalazile većinom požutjele fotografije. Mike ih je podigao.

Da.

Brzo ih je pregledavao, jer je bio svjestan da mama samo što nije završila pospremati sobe njegovih sestara i da joj je preostala još samo njegova soba. On se trebao odmarati u dnevnoj sobi, dok mu ona ne promijeni posteljinu i dok se soba ne prozračí.

U kutiji je ugledao barem stotinu fotografija. Bili su tu ovalni portreti rođaka, koje je poznao i potpunih neznanaca, požutjele fotografije njegova djeda kada je bio mlad, visok i snažan, pa djeda i njegovog Pierce Arrowa, djeda kako ponosno pozira s još nekom dvojicom ispred prodavaonice duhana, koju su kratko i potpuno neuspješno vodili u Oak Hillu. Djeda i bake kada su bili na Svjetskoj izložbi u Chicagu. obiteljski portreti, fotografije s izleta, odmora i opuštenih trenutaka na verandi, slika novorođena djeteta u žutoj odjeći dok spava na svilenom jastuku. Mike se užasnulo kad je shvatio da je to novorođenče bio zapravo očev brat blizanac, koji je umro ubrzo nakon rođenja, a fotografija je snimljena nakon djetetove smrti. Kakav grozan običaj.

Požurio je pregledavati slike. Fotografije na kojima je Memo već dama u godinama, fotografija djeda kako baca potkovice, obiteljski portret na kojem je Mike tek rođeno dijete, dok se njegove sestre smiješe prema kameri, pa još starih slika...

Mike je naglo poskočio, sve fotografije bacio natrag u kutiju, a u jednoj je ruci zadržao fotografiju, koju kao da je pokušavao odmaknuti što dalje od sebe, kao da je bila zaražena. To je bila fotografija ponosnog vojnika. Ista uniforma kaki boje, isti omotači, ili kako je to već Duane nazvao, isti šešir široka oboda i Sam Browne remen i... Jednostavno rečeno, bio je to isti vojnik. Jedino što se lice nije samo naziralo kao obličje u vosku, već je bilo jasno, ljudsko: sitne oči koje gledaju ravno u kameru, usiljeni osmijeh, nauljena kosa zalizana iza velikih ušiju, koja tek izviruje ispod šešira, mala brada i prevelik nos. Mike je okrenuo fotografiju i provjerio piše li što na

njoj. William Campbell Phillips, 9. studenoga 1917. Ime i datum bili su ispisani na poleđini bakinim savršanim rukopisom.

Podigao je sliku.

Da.

To je on? To je stvarno on?

Da.

Memo, imaš li još nešto u sanduku, nešto što bi mi pružilo još podataka o njemu? Nije zapravo vjerovao da bi u sanduku bilo skriveno još nešto takvo. Želio je sve vratiti na svoje mjesto prije nego se mama vrati.

Da.

Odgovor gaje iznenadio. Ponovo je podigao kutiju s fotografijama.

Ne.

Pogledao je u sanduk da bi provjerio što se još ondje nalazi. Ništa. A zatim je ugledao knjižicu u kožnom povezu.

Podigao je knjigu i otvorio je. Bila je to zapravo bilježnica Ispisana istim onim savršenim rukopisom njegove bake.

Bilježnica se otvorila na sredini i pročitao je datum zapisa. Siječanj 1918.

Dnevnik prošaptao je.

Da. Da. Memo je zatvorila oči i više ih nije otvarala.

Brzo je zatvorio poklopac sanduka, ali je zadržao sliku i dnevnik. Naglo je skočio prema baki i primaknuo se njezinu licu, sve dok mu obraz gotovo nije dotaknuo usta. Disala je. Osjetio je njezin topli, suhi dah na svome licu.

Nježno joj je jednom dodirnuo kosu, strpao dnevnik i fotografiju ispod košulje i odjurio u sobu odmarati se na kauču.

Jim Harlen otkrio je da se očev izraz trbušasti vjerojatno odnosio na to da prokleti revolver treba prisloniti na nečiji trbuh kako ne bi promašio. Ta glupa stvarčica ne bi pogodila ni govno.

Spustio se sedamdesetak metara niz mali voćnjak, koji se nalazio između njegove i Congdenove kuće, izabrao drvo koje mu se učinilo dobrom metom, odmaknuo se od njega dvadeset koraka, podigao ispravljenju zdravu ruku, koja je bila savršeno mirna, i povukao okidač.

Ništa. Zapravo, gotovo ništa. Udarna se igla ipak malo podigla i zatim samo pala natrag. Harlen je provjerio postoji li na toj jebenoj stvarčici nekakva kočnica. Ne, nije bilo nikakva gumba ni ručice, osim one pomoću koje je izvukao bubanj.

Problem je bio u tome što je bilo mnogo teže povući okidač, nego što je očekivao.

Osim toga, prokleti gaje gips zanosio na stranu pa je pomalo gubio ravnotežu.

Morao se malo prigrbiti da bi mogao palcem povući udarnu iglu, sve dok nije škljocnula i napela se. Ponovo je uhvatio revolver, ovaj put čvršće, i ciljao prema

drvetu. Poželio je da može vidjeti još nešto osim malenog metalnog izbočenja, na isto tako malenoj cijevi, i ponovo povukao okidač.

Pucanj mu je gotovo izbacio pištolj iz ruke. Revolver je doista bio malen pa je očekivao da će i zvuk i trzaj biti u skladu s njegovom veličinom, kao kod puške kalibra 22 kakvu je imao Congden i povremeno bi mu dopustio pucati iz nje. Ali nije bilo tako.

Od pucnja mu je zazvonilo u ušima, a u dvorištima duž Pete avenije psi su počeli luđački lajati. Osjetio je miris za koji je pretpostavio da potječe od baruta, iako nije nalikovao mirisu prskalica, koje je bio palio prije tjedan dana, a na zapešću mu je ostala mala uspomena na eksploziju. Otišao je do stabla kako bi provjerio gdje se zabio metak.

Nema ga. Nije čak ni okrznuo deblo. Bilo je promjera pola metra, a on gaje uspio promašiti. Odmaknuo se pet metara od stabla, povukao udarnu iglu, ovaj put pažljivije naciljao, zadržao dah i povukao okidač.

Pištolj je zaurkao i poskočio u ruci. Psi su opet poludjeli. Harlen je otrčao do stabla. Bio je siguran daje načinio rupu točno u sredini debla. Ali otkrio je da je samo okrznuo koru s desne strane, oko metar iznad mjesta u koje je ciljao. E. pa sad će pucati s tri jebena metra! Psi su divljali i čuo je da su se negdje iza drveća bučno otvorila vrata.

Harlen je prečacem otrčao prema zapadu, do pruge, zatim krenuo na sjever, prema izlazu iz grada. Prošao je pokraj napuštenih dizala za žito, gotovo stigao do tvornice ljepila gdje je na močvarnom tlu, zapadno od pruge, bila šumica, i dosjetio se da bi željeznički * nasip mogao upotrijebiti kao metu. A zatim se naježio od ideje koja mu je tek sada pala na pamet. Što ako neki zalutali metak prijeđe ulicu Catton i stigne do pašnjaka i možda pogodi neku kravu. To bi bilo iznenađenje!

Osjećao se sigurnim, skrivajući se u gustom raslinju kilometar južno od odlagališta za otpad. Ponovo je napunio pištolj, pokraj puta koji je vodio prema odlagalištu našao je neke konzerve i boce, poslagao ih po nasipu obraslom travom kao mete, prisionio pištolj uz bok da bi ga slobodnom rukom uspio napuniti, a zatim počeo vježbati.

Oružje je bilo potpuno sranje. Jest, pucalo je, to je istina... Harlena je već zaboljela ruka i oglušio je od prasaka... Ali meci nisu letjeli tamo kamo je ciljao. Kada je

Hugh O'Brian, glumeći Wyatta Earpa, pucao u ljude s trideset ili četrdeset metara, a samo da bi ih razoružao, Harlenu se to doimalo tako laganim. Harlenov je omiljeni heroj bio tekasaški rendžer Hoby Gilman, kojeg je u Tragačima glumio Robert Culp. Taj je imao stvarno mračnu pijaca i Harlen je uživao gledajući tu seriju, ali su je prije godinu dana prestali prikazivati.

Možda je za sve bila kriva kratka cijev na tatinom glupom revolveru. O čemu god se radilo, rezultat je bio isti i napokon je shvatio da se. ako želi išta pogoditi, ne smije udaljiti više od tri metra od objekta koji gada. a i onda su mu trebala tri ili četiri pokušaja. Sada je već mnogo spretnije povlačio udarnu iglu, iako gaje cijelo vrijeme mučio osjećaj da bi samo valjalo povlačiti okidač, a ona bi se trebala sama podizati i vraćati se. Uspio je i to izvesti, ali je potrošio toliko energije daje nakon toga još lošije ciljao.

Pa dobro, ako ću ikada morati na nekome upotrijebiti ovo sranje, pričekat ću dok ne dođem u priliku da mu ga prislonim na grudi ili glavu, ili gdje već, i zatim sigurno neću promašiti.

Ispucao je dvanaest metaka i baš kada je stavljao novih šest u bubanj, začuo je tihi zvuk iza sebe. Naglo se okrenuo i podigao pištolj, ali je bubanj sa samo dva metka ostao otvoren, a ostali su mu meci ispali na travu.

Cordie Cook izišla je iz šumarka koji mu se prostirao iza leđa. U rukama je nosila dvocjevku, koja je bila visoka gotovo kao i ona, otvorenu i prelomljenu, onako kako ih nose lovci. Ilije barem Harlen to tako viđao. Pogledala gaje svojim sitnim, svinjskim očima s poluspuštenim kapcima.

Bože, pomislio je Harlen, zaboravio sam kako je strašno ružna. Cordieno mu je lice nalikovalo kremšniti na koju je netko postavio oči, tanka usta i krumpir umjesto nosa. Ošišali su joj kosu tik iznad ušiju, dok su joj šiške bile masne i padale u oči. Nosila je istu bezličnu, sivu vrečastu haljinu u kojoj ju je Harlen viđao u školi, s jedinom razlikom što se sada činila još prljavijom i znojnijom, imala je sive čarape koje su nekada bile bijele, te glomazne smeđe cipele. Njezini mali, okrhnuti zubi bili su otprilike iste boje kao i njezine čarape.

Zdravo, Cordie rekao je i spustio revolver. Nastojao se doimati opuštenim. Što radiš?

Ona je i dalje samo piljila u njega i bilo mu je teško procijeniti jesu li joj oči ispod šiški uopće bile otvorene. Zakoračila je tri koraka prema njemu. Izgubio si metke

rekla je onim svojim nazalnim, monotonim glasom, kojeg je Harlen nekoliko puta oponašao i dobro nasmijao prijatelje iz razreda.

Pokušao se osmjehnuti. Čučnuo je da ih pokupi, ali uspio je pronaći samo dva.

Eno ti jednog kod lijeve noge rekla je. A jednog si nagazio.

Našao je sva četiri metka i stavio ih u džep, vratio bubanj u ležište i zataknuo revolver za pojas svojih traperica.

Bolje ti je da paziš nastavila je Cordie otegnuto. Upucat ćeš si svoju kobasu.

Harlen je osjetio kako su mu se lice i vrat zažarili. Podigao je remen i namršteno upitao Što hoćeš?

Slegnula je ramenima i premjestila pušku u drugu ruku.

Samo sam došla vidjeti tko ovdje puca. Mislila sam da si je C. J. našao veću pušku.

Harlen se odmah sjetio Daleove priče kako je sreo Congdena u ovom kraju. Zar zato nosiš taj top? upitao je s velikom dozom sarkazma.

A, ne. Ma boli me za C. J. Moram paziti na one druge.

Na koje druge?

Još je više stisnula oči i Harlen je osjetio kako ga probada tim jedva otvorenim očima. Na onog prdonju Roona. Na onog Van Sykea. Na one koji su oteli Tubbyja.

Misliš li da su oni oteli Tubbyja?

Djevojčica se okrenula i uperila svoje bezizražajno lice prema suncu i željezničkom nasipu. Nisu ga oteli. Ma kakvi. Ubili.

Ubili ga? Harlen je osjetio kako mu se grči utroba. Otkud ti to?

Slegnula je ramenima, a pušku je spustila na panj. Ruke su joj nalikovale bijelim štapićima presvučenim kožom. Skinula je krasticu s nadlanice.

Vidjela sam ga.

Harlen je zapanjeno blenuo u Cordie. Vidjela si svoga brata? Mrtvog? Gdje?

Na prozoru.

Lice na prozoru. Ne, to je bila neka starica... Gospođa Duggan, točnije. Lažeš rekao je.

Cordie gaje pogledala svojim sivkastim očima, iste boje kao što izgleda voda nakon pranja suda.

Ccc coknula je u znak odgovora

Vidjela si ga sa svoga prozora? Iz tvoje kuće?

As kog bih drugog, budaletino?!

Harlenu je zvučala totalno luda i pomislio je da bi je zapravo trebao nokautirati, ali mu je pogled pao na njenu pušku pa se predomislio. Zašto onda policija nije došla po njegovo tijelo?

Pa više ne bi bio tamo dok bi oni došli. I nemamo telefona da ih nazovemo.

Kako to misliš ne bi bio tamo?

Tog je dana bilo vruće, iako nije bilo sunca. Harlenova se majica bila prilijepila uz njegovo tijelo, ruka u gipsu mu se znojila i osjećao je strašan svrab. Ali u tom je trenutku počeo drhtati.

Cordie mu se približila i počela šaptati tako da ju je on mogao čuti. Ne bi bio tamo, jer je otišao. Prvo je došao na prozor, pa se zavukao pod kuću. Tamo gdje su psi. Ali sada ni oni više ne idu tamo.

Ali sad si rekla daje bio...

Mrtav, aha završila je Cordie rečenicu. Mislila sam da su ga možda samo oteli, ali kada sam ga vidjela, znala sam daje mrtav.

Otišla je do reda konzervi i boca te pogledala. Rupe su bile prostrijeljene na samo dvije konzerve, a boce su stajale neokrznete. Odmahivala je glavom, promatrajući njegov neuspjeh. I mati gaje vidjela, ali je mislila daje to bio duh. Da se želi vratiti kući.

I, želi li on to?

Iznenadio se kada je shvatio da jedva čuje vlastiti glas, jer se bio pretvorio u promukli šapat.

Ne. Cordie mu je prišla i pogledala ga kroz svoje masne šiške. Osjetio je smrad prljavih ručnika. Taj nije pravi Tubby. Tubby je umro. To je samo njegovo tijelo.

Oni ga nekako koriste. Hoće sada mene. Zbog onog s Roonom.

Što je bilo s Roonom? upitao je Harlen. Osjećao je revolver za pojasom kao hladni uteg na svome trbuhu. Cordie je još držala otvorenu pušku pa je mogao vidjeti dva mjedena kruga kako vire iz cijevi. Cordie ju je tako uokolo nosila napunjenu. A bila je potpuno luda. Zapitao se bi li na vrijeme uspio izvući revolver iz pojasa ako bi ga odlučila ustrijeliti.

Gađala sam ga puškom nastavila je ona ravnodušnim glasom. Ali nisam ga ubila.

A radije bih da jesam.

Pucala si u doktora Roona? Ravnatelja naše škole?

Aha. Njezina je ruka neočekivano i nevjerojatnom brzinom poletjela prema Harlenu, podigla mu majicu i zgrabila mu pištolj. Harlen je bio toliko iznenađen da je nije niti pokušao zaustaviti.

Gdje si našao ovakvo nešto? Približila ga je licu i gotovo omirisala čelik.

Moj tata... počeo je Harlen.

Moj je ujak imao jedan ovakav revolver. To sranje ništa ne valja. ne možeš nikakav kurac pogoditi na dvadeset metra rekla je. Još je držala pušku u pregibu lijeve ruke kada se okrenula i usmjerila pištolj prema poredanim bocama. Bum rekla je. Vratila mu je revolver držeći ga za cijev. Bolje bi ti bilo da ga ne stavljaš tako u hlače. Moj ujak je skoro ostao bez svoje kobase kada ga je tako stavio, a bio je pijan pa ga zaboravio zakočiti. Drži ga u zadnjem džepu i pokrij ga majicom.

Harlen je poslušao njezin savjet. Revolver je bio težak i smetao mu je, ali ako mu zatreba, može ga lako izvući. Zašto si pucala u Roona?

Neki dan odgovorila je. Nakon noći kada je Tubby došao po mene. uaman sam znaia da ga je Koon poslao da otme i mene.

Ne, kada? Harlen je ponovio pitanje Zašto?

Cordie je odmahнула glavom kao da je bio najgluplje stvorenje na svijetu. Jer mi je ubio brata i zatim poslao lešinu po mene strpljivo rnu je objašnjavala.

Nešto se jako čudno dogodilo ovog ljeta. 1 stara isto misli. I stari, ali njega nema nikad i jebe se njemu za to.

Nisi ga ubila? upitao je Harlen. Šuma mu se odjednom učinila mračnom i zlokobnom.

Koga?

Roona.

Ma kakvi. Uzdahnula je. Bio je predaleko. Sačma mu je samo malo ogrebala onaj njegov stari automobil i još ga je malo ogrebala po ruci. Možda i guzici, nemam pojma.

Gdje?

Po ruci i guzici ponovila je, lagano gubeći strpljenje.

Ma ne pitam te to, nego gdje se to dogodilo? Je li to bilo u gradu?

Cordie je sjela na nasip, a gaćice su joj se nazirale između bijelih butina.

Harlen nije nikada mislio da će imati prigodu vidjeti gaćice neke djevojčice, i to odjevene na njoj samoj, a da ga to neće nimalo zanimati. Sada ga nije zanimalo. 1 one su bile sive. baš kao i njezine čarape.

Seronjo glupavi, zar ti se ne čini da bi me uhitili da sam ga upucala u gradu? Harlen se složio i kimnuo.

Jesi lud? Pucala sam kad je išao u tvornicu ljepila. Baš je izašao iz onog jebenog automobila. Prišla bih mu bliže, ali šuma završava na petnaest metara od ulaza. Okrenuo se i zato mislim daje dobio i u guzicu. A vidjela sam da mu se rukav poderao. Zatim je uskočio u kamion i otišao s Van Sykeom. Sigurno su me vidjeli.

Koji kamion? upitao je Harlen, iako je već znao odgovor.

Znaš ti vrlo dobro koji kamion. Cordie mu je uskratila odgovor.

Onaj iz klaonice?!

Iznenada je zgrabila Harlena za ruku i snažno ga povukla na zemlju. Srušio se na koljena ispred nje. Negdje u šumi začulo se kljucanje djetlića. A zatim je čuo automobil ili kamion na ulici Catton, oko četiri stotine metara jugoistočno od mjesta na kojem su se nalazili.

Gle rekla mu jc Cordie, dok ga je i dalje stezala za ruku i najgluplja budala bi shvatila da si vidio nešto u Old Centralu. Zato si zveknuo i rascopao se. A tko zna što si još vidio.

Harlen je odmahnuo glavom, ali ona je to zanemarila.

Ubili su i tvog prijatelja nastavila je. Duanea. Ne kužim, kako, ali znam da su to bili oni.

Pogledala je u stranu, dok joj je licem titrao nekakav neobičan, neodređen izraz. Čudno, Duane i ja stalno smo bili u istom razredu, ali čini mi se da nismo nikad razgovarali. A ja sam uvijek mislila kako je on baš fin. Mislila sam to. ali mu ništa nisam rekla. Sve sam mislila da ćemo možda jednom otići u šetnju 1 da ćemo razgovarati i tako...

Prenula se i pogledala njegovu ruku koju je još uvijek stezala u svojoj, a zatim ga je pustila. Slušaj ti mene, nisi ti ovamo došao pucati iz pištolja svog starog, jer ti je dosadilo da se igraš s malim u gaćama, ili jer si se poželio svježeg zraka. Usrao si se od straha. A ja znam čega se bojiš.

Harlen je uzdahnuo. Dobro promuklo je prozborio. I što ćemo sad?

Cordie Cook kimnula je glavom kao da je već bilo vrijeme da postavi pravo pitanje. Prvo da okupimo tvoje kompiće rekla je. Sve koji su vidjeli ovakve stvari. I kad ih sve okupimo, naganjat ćemo zajedno Roona i ostale, i žive i mrtve. Sve koji su nas ganjali.

I što ćemo zatim?

Harlen joj se toliko približio da je mogao vidjeti dlačice iznad njezine gornje usnice.

Potamanit ćemo one koji su živi rekla je Cordie i nasmiješila se svojim sivim zubima. Poubijat ćemo žive, a mrtve... pa, smislit ćemo nešto kasnije.

Iznenada mu se približila, spustila šaku na njegove prepone i stisnula je.[^]

Poskočio je. Nikada mu nijedna djevojčica nije tako nešto napravila. A sada. kada je jedna ispunila san svakog dječaka, ozbiljno je počeo razmišljati daje upuca ako ga ne pusti.

Hajde, izvadi ga malo prošaptala je glasom koji je nastojao zvučati zavodljivo.

Hajdemo se skinuti. Nema nikoga u blizini.

Harlenove su se usne osušile od nervoze pa ih je navlažio jezikom. Ne sada uspio je izgovoriti. Možda neki drugi put.

Cordie je uzdahnula, slegnula ramenima i podigla pušku. Zatvorila ju je, a puška je škljocnula. Može i tako. Hoćeš li da sada krenemo u grad i pronađemo one tvoje kompiće i počnemo provoditi u djelo ono što sam ti rekla?

Sada?! Pobit ćemo žive, u njegovom su mozgu odzvanjale njezine riječi.

Prisjetio se kako su sinoć Barneyjeve oči bile ljubazne i zapitao se koliko će preostati od te njegove ljubaznosti kada ga on i specijai

ci dođu uhititi zbog umorstva ravnatelja škole, domara i tko zna koga još.

Kada, ako ne sada?! rekla je Cordie. Kog ćemo vraga čekati? Samo što nije pao mrak, a tada će se oni opet vratiti.

Pa dobro Harlen kao da je čuo svoj glas u daljini. Ustao je, stresao prašinu s traperica, ponovo namjestio očev pištolj u stražnjem džepu i krenuo prugom iza Cordie.

DVADESET ČETVRTO POGLAVLJE

Mike je morao otići na groblje. Nije bilo izgleda da onamo ode sam pa je zato podsjetio majku kako već dugo nisu posjetili djedov grob i odnijeli cvijeće. Njegov je tata sljedećeg dana počinjao raditi u noćnoj smjeni, pa je nedjelja bio savršen dan da cijela obitelj pođe na groblje.

Osjećao se poput prokletog njuškala dok je čitao bakin dnevnik i skrivao ga ispod pokrivača kad god bi majka ušla u sobu. Ali to je zapravo bila bakina ideja, zar ne? Dnevnik je bio debela, kožom uvezana knjiga u kojoj se nalazili bakini gotovo svakodnevni zapisi tijekom barem tri godine. Pokrivao je razdoblje od 1916. pa sve do kraja 1919. Mike je u dnevniku uspio pronaći potrebne informacije.

Na poleđini fotografije pisalo je William Campbell Phillips, ime koje se prvi put spominje početkom ljeta 1916. Očito se radilo o bakinom prijatelju iz školskih dana, pa i malo više od toga, dječjoj simpatiji. Mike je zastao. Nije mu bilo lako zamisliti vlastitu baku kao tinejdžericu.

Phillips je, baš kao i Memo, maturirao 1904. Nakon toga ona je otišla u Chicago na zanat za knjigovođu, a ondje je, kao što je Mike doznao iz obiteljskih priča, if restoranu u ulici Madison upoznala njegova djeda. William Campbell Phillips otišao je u Jubilee College gdje se školovao za nastavničko zvanje. Mike je iz stranica ispisanih savršenim rukopisom zaključio da sc 1910. Memo vratila u Elm Haven, tada kao supruga i majka, a Phillips je već radio kao nastavnik u Old Centralu.

Po nekim vrlo odmjerenim bakinim zapisima iz 1916. godine, zaključio je da joj je Phillips ponovo počeo pokazivati svoje osjećaje. Nekoliko ju je puta posjetio u obiteljskoj kući, dok je djed bio na poslu i tim bi joj prigodama donosio darove. Isto je tako zaključio da joj je slao i pisma i, iako Memo nije spominjala njihov konkretan sadržaj u svome dnevniku, Mike je slutio o kakvim se pismima radilo. Memo ih je spalila.

29. lipnja 1917.

Danas sam s Katrinom i Eloiseom pošla na Sajam i tamo smo naletjele na onog poganog gospodina Phillipsa. Sjećam se da je William Campbell bio tih i fino odgojen dječak, koji nije mnogo govorio i uvijek je promatrao svijet onim svojim tamnim, gotovo crnim očima. No, činilo se da je došlo do

nevjerojatne promjene. Katrina mi je ispriopovjedila da su se majke požalile ravnatelju škole na njega. Moram priznati da mi je lakše što mali John još nekoliko godina neće morati sjediti u njegovu razredu.

Nedolično me ponašanje tog gospodina prilično uznemirava. Danas je uporno pokušavao započeti razgovor sa mnom. iako je bilo očito da to nastojim izbjeći. Gospodinu Phillipsu još prije nekoliko godina jasno sam dala do znanja da ćemo morati prekinuti sve kontakte ako će se i dalje ponašati tako neprilično, međutim to nije pomoglo, niti je išta promijenilo.

Ryan misli daje to neka njegova šala. Mjesni muškarci očito još misle da je William Campbell ostao mamin sin i da ne predstavlja nikakvu prijetnju. Rvanu nisam, naravno, nikada govorila o njegovim pismima, koja sam ionako spalila.

Mike je pronašao još jedan zanimljiv zapis iz listopada iste godine:

27. listopada 1916.

Tijekom odmora nakon napornih poljskih radova, ljudi su počeli razgovarati o gospodinu Phillipsu, učitelju, koji se dragovoljno prijavio za rat.

U početku im se to činilo kao šala. jer je gospodinu Phillipsu bila gotovo trideseta, ali jučer se u uniformi vratio iz Peorije u kuću svoje majke. Katrina kaže da je bio prilično naočit, ali je dodala kako je čula glasine da je Phillips morao otići iz grada, budući da su ga namjeravali smijeniti s učiteljskog položaja. Pritužbe roditelja nisu prestajale još otkako su se roditelji malog Tommyja Cattona i žalili školskom odboru o pretjeranoj upotrebi sile gospodina Phillipsa, ili preciznije, o prebijanju učenika. Naime, Tommy Catton je čak morao nekoliko dana provesti u bolnici u Oak Hillu, iako je gospodin Phillips tvrdio daje dječak sam pao niz stepenice kada je krenuo kući nakon dopunske nastave.

Ali bez obzira na njegove pobude, smatrali su da se odlučio za častan izbor.

Ryan mi je rekao da bi se i sam odmah prijavio da nema Johna, Katherine i Ryana mlađeg.

U studenome 1917 . Memo je zapisala:

9. studenoga 1917.

Gospodin Phillips danas je zastao ispred naše kuće. Ne mogu ni pisati o onome što se potom dogodilo, ali ću do kraja života biti zahvalna sudbini što je raznosač leda došao samo nekoliko minuta po njegovu dolasku. Da ga nije bilo...

Neprestano mi je ponavljao kako će se vratiti po mene. Taj je čovjek prava ništarija. Ne priznaje ni svetost mog braka ni moju obvezu koju kao majka imam prema svoje troje djece.

Svi govore kako je naočit u uniformi, ali po mome mišljenju izgleda patetično, poput djeteta kojem su odjenuli preveliko odijelo. Nadam se da se više neće vratiti.

I posljednji zapis o njemu, iz travnja 1918.

27. travnja 1918.

Većina stanovnika našeg gradića danas je prisustvovala pogrebu gospodina Williama Campbella Phillipsa. Ja nisam bila na pogrebu zbog jake glavobolje. Ryan kaže da su ga vojne vlasti bile spremne sahraniti zajedno s njegovim suborcima palima u borbi, na američkom groblju u Francuskoj, ali da je njegova majka zahtijevala da vlada njegovo tijelo vrati kući.

Njegovo mi je posljednje pismo stiglo tek nakon što srno doznali za njegovu pogibiju. Pročitala sam pismo, što je bila velika pogreška. Počinjena vjerojatno iz sentimentalnih razloga. Pisao je pismo tijekom svog oporavka u nekoj francuskoj bolnici kada još nije znao da će gripa dovršiti ono što su najprije pokušali učiniti njemački meci. U pismu je rekao da se njegova odlučnost prekalila u rovovima smrti i da ga ništa neće spriječiti da me uzme kada se vrati kući. Upravo tim riječima, da me uzme.

Ali bio je spriječen.

Danas sam imala jaku glavobolju. Morala bih se odmoriti.

Više ne želim govoriti o toj patetičnoj, opsjednutoj osobi.

Djedov se grob nalazio u prednjem dijelu groblja, tri metra lijevo od glavnih ulaznih vrata za pješake. SvTčianovi obitelji O'Rourke i Reilly ležali su ondje. Sa sjeverne je strane bilo još nekoliko mjesta koja će jednom pripasti Mikeovim roditeljima, te njemu i njegovim sestrama.

Stavili su cvijeće na djedov grob i tiho, svako za sebe, izgovorili uobičajene molitve. Zatim su roditelji i sestre počeli čupati korov i uređivati prostor oko groba, a Mike se tiho udaljio i krenuo u potragu grobljem.

Nije morao provjeravati baš svaku nadgrobnu ploču, jer je mnoge već znao. a pomagale su mu i male američke zastave, koje su dragovoljačke udruge tu postavile na Dan sjećanja na poginule. Zastavice su već izbljedjele i izgubile boju

zbog dugih kiša i jakog sunca, ali većina ih je ipak još bila na broju i označavala grobove veterana. Bilo ih je jako mnogo.

Phillip.sov grob nalazio se na sasvim drugom dijelu groblja. Na spomeniku je pisalo: WILLIAM CAMPBELL PHILLIPS, 9. kolovoza 1888. 3. ožujka 1918. UMRO DA BI DEMOKRACIJA MOGLA ŽIVJETI.

Tlo oko groba bilo je rastresito i činilo se kao da je tu netko nedavno kopao, pa samo u žurbi nabacao zemlju. U blizini je pronašao nekoliko kružnih udubljenja, koja su nalikovala na slijeganje tla. Neka su od njih imala gotovo pola metra u promjeru.

Roditelji su završili uređenje groba, stigli do automobila i s parkirališta iza ograde počeli zvati Mikea, koji je potrčao da im se pridruži.

Ocu Cavanaughu bilo je drago kada ga je vidio. Rusty ne može pravilno govoriti latinski niti kada čita rekao je svećenik. Izvoli, uzmi još kolača.

Mikeu se još nije bio vratio tek nakon što se oporavio od bolesti, ali je ipak uzeo kolač. Oče, treba mi pomoć rekao je između zalogaja. Vaša pomoć.

Samo reci što ti treba, Michaele rekao mu je svećenik. Baš sve.

Mike je duboko udahnuo i počeo pripovijedati. Ispripovijedao je cijelu priču.

Tijekom groznice većinu je vremena proveo u bunilu, ali je tijekom rijetkih razdoblja, kada je bio pri svijesti, odlučio da će to učiniti, ali kada je doista počeo pripovijedati, shvatio je da je sve zvučalo još luđe nego što je očekivao. Ali nije prekidao priču.

Kada je završio, uslijedila je tišina. Otac Cavanaugh gaje promatrao.

Na licu mu se već nazirala jaka brada, koja je već počela rasti, Aisprkos tome što se svećenik ujutro obrijao.

Michaele, jesi li bio ozbiljan? Ti se ne bi šalio s takvim stvarima, zar ne?

Mike gaje pogledao.

Ne, mislim da ne bih.

Svećenik je polako udahnuo zrak. Ti, dakle, misliš da si na prozoru vidio duha tog vojnika...

Ne prekinuo gaje Mike. Hoću reći, mislim da on nije duh. Vidio sam kako licem pritišće mrežu za komarce. Bilo je... čvrsto.

Svećenik je kimnuo dok gaje i dalje pažljivo promatrao. Ali, kako bi to mogao biti William Campbell, kako ono dalje ide...

Phillips.

William Campbell Phillips. Teško da bi to, nakon četrdeset dvije godine, mogao biti on... Dakle, govorimo o duhu ili o nekakvoj drugoj nadnaravnoj pojavi, je li tako? Sada je Mike kimao glavom.

A što bi ti htio da ja učinim u svezi s tim, Michaele?

Egzorcizam, oče. Čitao sam o tome u...

Svećenik je stao odmahivati glavom. Michaele, Michaele. Egzorcizam je srednjovjekovni običaj, vid narodnoga vjerovanja i postupka za istjerivanje demona iz ljudi koje su smatrali opsjednutima. To su bila vremena kada se za sve, od bolesti do dekubitusa, optuživalo demone. Zar ti doista misliš da je to, ta prikaza koju si vidio, dok si još imao groznicu, bila demon?

Mike nije ispravio oca C. u svezi s vremenom kada je vidio vojnika.

Ne znam rekao mu je iskreno. Ali znam da to nešto proganja Memo i mislim da nam vi tu možete pomoći. Biste li pošli sa mnom do groblja?

Otac Cavanaugh se namrštio. Groblje je posvećena zemlja. Tamo ne mogu mnogo toga učiniti, a što već nije prije učinjeno. Mrtvi su mrtvi i spokojno poživaju.

Ali egzorcizam...

Egzorcizam je postupak kojim se istjeruju duhovi iz tijela ili mjesta za koja se pretpostavlja da su opsjednuti prekinuo ga je svećenik. Ne želiš li valjda reći da je duh tog vojnika ušao u tvoju baku ili u tvoju kuću, zar ne?

Mike je malo zastao. Ne...

Egzorcizam je postupak koji se koristi protiv mračnih, demonskih sila, a ne duhova pokojnika. Znaš da se uvijek molimo za naše pokojnike, zar ne, Michaele? Naša se vjerovanja ne zasnivaju na primitivnim plemenskim vjerovanjima, koja kažu da su duše pokojnika male volentne, mali leteći stvorovi.

Mike je zbunjeno odmahnuo glavom. Ali hoćete li, molim vas, otići sa mnom na groblje, oče?.

Nije znao objasniti zašto je to tako važno, ali znao je da zbog nečega jest.

Naravno. Možemo odmah krenuti onamo.

Mike je pogledao kroz prozore župnoga dvora i vidio kako se vani počeo spuštati mrak. Ne, mislio sam da odemo sutra, oče.

Sutra odmah nakon jutarnje mise idem u posjet prijatelju jezuitu u Peoriju rekao je svećenik. Ostat ću ondje do kasna. U utorak i srijedu moram biti u crkvi Svete Marije. Može li to pričekati do četvrtka?

Mike je nervozno grickao usnu. Idemo odmah rekao je nakon kratkog razmišljanja. Još nije bilo baš tako mračno. Možete li nešto ponijeti?

Otac Cavanaugh upravo je odijevao vjetrovku pa je zastao. Na što misliš?

Ma znate, raspelo. Ili možda još bolje, hostiju s oltara. Za svaki slučaj, ako tamo naletimo na vojnika.

Svećenik je odmahnuo glavom. Smrt prijatelja doista te pogodila, zar ne? Zar ćemo opet o filmu s vampirima? Želiš li da ja uzmem tijelo Gospoda našega, iz njegovog svetog hrama, radi nekakve igre?

Onda barem malo svete vodice nije popuštao Mike. Iz džepa je izvukao plastičnu bočicu. Ponio sam ovo.

Hajde, dobro uzdahnuo je otac Cavanaugh. Ti kreni po našu vodenu municiju dok ja upalim papamobil i izvezeni ga iz garaže. Morat ćemo se požuriti da stignemo prije nego se probude vampiri.

Zahihotao se, ali Mike ga nije čuo. Već je izjurio kroz vrata i trčao prema crkvi svetog Malachyja, s bočicom u ruci.

Prethodnoga dana, u subotu. Daleova je majka, nazvala doktora Viskesa i zamolila ga da dođe u kućni posjet. Mađarski je emigrant na brzinu pregledao Dalea, utvrdio da mu cvokoću zubi i da ima još neke simptome svojstvene strahu, objasnio da on nije psiholog za dijete, prepisao mu toplu juhu. zabranio čitanje stripova i gledanje hororfilmova subotom i otišao, dok je sebi nešto mrmljao u bradu.

Majka je bila vrlo uznemirena zbog Daleovog stanja, pa je nazivala prijateljice ne bi li uspjela doznati ime nekog liječnika u Oak Hillu ili Peoriji. koji se bavi dječjom psihologijom, dvaput je zvala Chicago i ostavljala suprugu poruke u hotelu, ali Dale ju je uspio smiriti.

Oprosti, mama rekao je sjedeći u krevetu i pokušavajući obuzdati drhtanje.

Teško je kontrolirao vlastiti glas. Sreća daje bio

dan. Uvijek sam se bojao podruma rekao je. Kada je nestalo svjetla i kada sam nabasao na tu mačku u vodi, zatim sam...

Trudio se da se u isto vrijeme doima posramljenim, pokunjenim i pribranim.

Zapravo, jedino mu je ovo treće bilo teško odglumiti.

Uspio je malo umiriti majku i zatim mu je donijela toliko juhe da je to bilo više nego dovoljno da u njoj udavi još jednu mačku. Kevin ga je želio posjetiti, ali su mu rekli da se Dale odmara. Lawrence je otišao posjetiti prijatelja pa kada se vratio, pričekao je da majka ode u prizemlje i šapatom upitao Dalea: Jesi li stvarno vidio nešto u podrumu?

Dale je zastao. Lawrence je pokazivao zavidan broj osobina svojstvenih dosadnoj mlađoj braći, ali odavanje tajni nije bila jedna od njih. Aha potvrdio je.

Što je to bilo? i dalje je šaptom zapitkivao Lawrence i prišao

Daleovu krevetu, pazeći da se previše ne približi svome. Više ni danju nije vjerovao tami koja je ispod njega vrebala.

Tubbyja Cooka prošaptao je stariji brat i osjetio kako ga samo izgovaranje tih riječi ispunjava užasom, poput mučnine uslijed morske bolesti. Bio je mrtav, ali su mu se odjednom otvorile oči.

Čim je to rekao, bilo mu je drago što se pred mamom i gospodinom Grumbaclierom uspio suzdržati od prepričavanja takvih pojedinosti.

Da nije, vjerojatno bi sada sjedio u nekom sobičku obloženih zidova.

Lawrence je samo kimnuo glavom. Dale se zaprepastio, jer je shvatio da mu je mlađi brat odmah povjerovao, u cijelosti i bez zadržke. Vjerojatno se neće vraćati prije noći dodao je Lawrence.

Moramo uvjeriti mamu da nam ostavi upaljena sva svjetla.

Dale je uzdahnuo. Poželio je da se sve može tako lako riješiti kako je to zamišljao Lawrence. Bilo bi divno da može upaliti svjetlo i da sve to može nestati.

U subotu uvečer upalili su sva svjetla. Spavali su na smjenu i stajali na straži, zapravo, ležali na straži, barem kada je u pitanju Dale, koji je u krevetu čitao stripove u Supermenu i promatrao mračne uglove sobe. Oko tri sata začuli su se bili tihi zvuči ispod Lawrenceova kreveta, kao protezanje mačića koji se upravo probudio... Dale se uspravio i podigao teniski reket koji je držao pokraj sebe. Zvuk se nije ponovio. Pred zoru, kada su se počele nazirati praznine između tamnoga lišća, jer su bile sve svjetlije i svjetlije, Dale je dopustio sebi da malo odspava. Oko osam sati izjutra u sobu je ušla mama, kako bi se spremili za crkvu, ali kad ih je našla tako iscrpljene, pustila ih je da se vrte na spavanje.

Bila je nedjelja uvečer, kratko nakon večere, upravo dok su se Mike O'Rourke i otac Cavanaugh vozili prema groblju ulicom Jubilee College, i Dale i Lawrence bili su u dvorištu iza kuće i pokušavali iskoristiti posljednje tragove dnevne svjetlosti da se igraju loptom, kada su začuli tiho jupiii. koje je dopiralo iz prednjega dvorišta.

Bio je to Jim Harlen, a s njim je došla Cordie Cook. Slika to dvoje zajedno u njegovu dvorištu bila je Daleu toliko čudna, toliko neopisivo pogrešna pa nije ih čak nikada vidio ni da razgovaraju u razredu da je gotovo prasnuo u smijeh, ali onda je pogledao Jimovo smrknuto lice, gips na njegovoj lijevoj ruci i pušku koju je nosila mala Cooke.

Ženo Božja prošaputao je Lawrence i pokazao prema pušci imat ćeš problema ako ćeš to tek tako nositi po gradu.

Kuš! ušutkala gaje Cordie nevjerojatno smirenim glasom.

Lawrence je počeo mijenjati boje na licu, stegnuo šake i već se spremao navaliti na djevojčicu, ali mu je Dale prišao i zagrlio ga te mu tako dao do znanja da se ne miče i da šuti. Što se dogodilo? upitao ih je.

Nešto se zbiva prošaptao je Harlen. Podigao je glavu i namršti se kada je ugledao Kevina Grumbachera kako je krenuo prema njima.

Kev je pogledao Cordie, dobro odmjerio njezinu pušku, začuđeno podigao obrve, gotovo do vrha čela i prekrizio ruke. Odlučio je čekati.

Kev je jedan od nas rekao mu je Dale.

Nešto se zbiva ponovio je Harlen šaptom. Idemo kod O'Rourkea da o tome porazgovaramo.

Dale je kimnuo i pustio Lawrencea, ali ga je prije toga ozbiljnim pogledom upozorio da ništa ne poduzima. Krenuli su po bicikle. Kev se požurio da ih stigne.

Cordie nije imala bicikla, pa su dječaci gurali svoje bicikle pločnikom.

Dale je želio da to brže obave, prije nego što netko odrasli primijeti da imaju pušku i zaustavi ih.

Na ulici Depot nije bilo automobila. Ulica je bila pusti tunel na čijem se zapadnom kraju tek naziralo svjetlo. Druga i Treća avenija također su bile napuštene i bez prometa. Kao što je to i bilo svake nedjeljne večeri. Kroz krošnje nazirali su se nepokretni oblaci, koji su plamtjeli od boja na posljednjim zrakama sunca, ali je pod gustim krošnjama brijestova već bilo mračno. Redovi kukuruza na istočnoj

strani ulice Depot već su im bili iznad glava i u sumraku su se doimali poput čvrstog tamnozelenog zida.

Mike nije odgovorio na njihovo jilpiiii, iako su vidjeli da mu je feicikl stajao naslonjen na verandu. Svjetla su bila upaljena u Kevinovoj kući i, dok su izvirivali iza stabala krušaka, Mikeov je otac izišao u sivom radnom odijelu, pokrenuo automobil i krenuo Prvom avenijom prema jugu.

Razgovarali su šapatom i tiho se kretali prema njihovom sastajalištu. Napokon su njih petoro stigli do skloništa u kokošinju i iščekivali da se Mike vrati.

Dok se papamobilom vozio između redova gustog kukuruza s ocem Cavanaughom, Mikea je obuzeo osjećaj olakšanja. Vidjet ćete vi kad vam dođe moj stariji brat. Nije imao starijeg brata, koji bi ga branio od nasilnika ili izvlačio iz nevolja, dapače, obično je on to činio za mlađe od sebe, i sad se osjećao dobro što je mogao svoj problem prepustiti drugom.

Njegova bojazan da će pred svećenikom napraviti budalu od sebe bila je gotovo ista tolika kao i bojazan za bakin život i strah od onoga zbog čega na njezin prozor noću dolazio mrtav vojnik. Napipao je plastičnu bočicu sa svetom vodicom u džepu hlača dok su skretali na okružnu cestu broj šest i prolazili pokraj prazne i zamračene krčme Kod crnog drveta, koja je uvijek zatvorena nedjeljom uvečer. U podnožju brda bilo je mračno, a šuma uz cestu gotovo crna. Grmlje, koje je gusto obraslo uz obje strane puta, bilo je prekriveno debelim slojem prašine. Mike se radovao što sada nije bio u pećini ispod ceste. Na vrhu brežuljka ipak je bilo malo svjetlije, jer su se, iako je sunce zašlo, veliki oblaci presijavali u ružičastim tonovima.

Svjetlost zalazećeg sunca, koja je odozgo padala na kamene nadgrobne ploče, pridavala im je topao sjaj. Nije bilo sjena.

Otac Cavanaugh zastao je kada su se glavna vrata zatvorila za njima uz škljocanje brave. Pokazao je prema zelenkastoj figuri Krista od bronce na drugom dijelu groblja.

Ovo je mjesto spokoja. On vodi računa o mrtvima, jednako kao i o živima.

Mike je kimnuo, iako se odmah prisjetio Duanea McBridea, koji se, potpuno sam na farmi, morao suočiti s... s onim, sa čime se već suočio. Ali on nije bio katolik, ključalo je u djeliću njegova mozga. Mike je znao da to nije važno. Ovim putem, oče.

Pošli su stazicom između dugih redova grobova. Puhnuo je povjetarac od kojeg je zatreperilo lišće na stablima pokraj ograde, kao i malene zastave na spomenicima ratnih veterana. Vojnikov je grob bio isti onakav kakvim gaje ostavio tog prijepodneva. Zemlja je nadalje izgledala kao da ju je netko samo nabacao lopatom.

Otac Cavanaugh počeo se po obrazu. Zabrinjava li te stanje u kojem si našao ovaj grob. Michaela?

Pa... da.

Nije to ništa umirivao ga je svećenik. Stari se grobovi ponekad slegnu i zatim ih grobari dopune zemljom koju iskopaju iza ograde. Gledaj, na ovom je već počela rasti trava. Za dva tjedna bit će ponovo zelen.

Mike je grickao nokat. Ovdje je za to zadužen Karl Van Syke rekao je.

I?!

Mike je odmahnuo glavom. Možete li blagosloviti ovaj grob, oče?

Otac Cavanaugh podigao je obrve. Ti zapravo misliš na egzorcizam, zar ne?

Nasmiješio se. Bojim se da se to ne može samo tako učiniti, stari moj. Tek nekoliko svećenika zna kako se izvodi pravo istjeri

vanje đavola. A to je. hvala Bogu, već gotovo zaboravljen obred. A čak i oni prije početka takva obreda moraju tražiti dopuštenje od nadbiskupa, ili čak samog Vatikana.

Mike je slegnuo ramenima. Onda barem blagoslov rekao je.

Svećenik je uzdahnuo. Vjetar je bio sve hladniji, kao da je donosio najavu oluje. Svjetlost je izbljedjela do one točke kada svijet počinje gubiti boje, spomenici su postali sivi, travnata staza postala je jednobojna, a drvored pocrnio dok su nestajali i posljednji ostaci dnevne svjetlosti. Čak su i oblaci izgubili svoj plameni sjaj. Na istočnom su se nebu pojavile zvijezde.

Bojim se daje tom sirotom vojniku sada prekasno za blagoslov rekao je otac Cavanaugh.

Mike je rukom posegnuo u džep da bi izvadio svetu vodicu, ali je otac Cavanaugh već bio podigao desnu ruku i s tri podignuta prsta te spojenim palcem i malim prstom, načinio pokrete koje je Mike oduvijek smatrao najmoćnijima.

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti izgovarao je svećenik Amen.

Mike mu je užurbano dodao bočicu sa svetom vodom. Otac Cavanaugh uz osmijeh je odmahivao glavom, ali je ipak poškropio grob i ponovo rukom načinio križ u zraku. Mike je za njim učio isto.

Jesi li sada zadovoljan? upitao gaje svećenik.

Mike nije skidao pogled s groba. Odozdo se nije čulo nikakvo režanje, nikakav se dim nije uzdizao s mjesta koja je poškropila sveta vodica. Pitao se je li sada doista ispao potpuni idiot.

Dok su se polako vraćali prema automobilu, otac Cavanaugh pripovijedao mu je o pogrebnim običajima koji su vladali u prošlosti.

Oče prekinuo ga je Mike i povukao svećenika za rukav vjetrovke. Uperio je prst prema nečemu.

Nekoliko redova od ograde raslo je zimzeleno drveće. Bila je to vrsta smreka, koja je imala debele grane, bodljikave iglice, a koje su rasle do visine od jedva pet metara. Bile su stare koliko i spomenici s početka stoljeća koji su ih okruživali. Tri su stabla stajala tako da su tvorila nepravilni trokut u čijoj je sredini bio mračni prostor.

U toj je sjeni stajao vojnik. Na posljednjim se tragovima dnevne svjetlosti nazirao njegov šešir, mjedena kopča na remenu i blatnjave gamaše.

Mike je gotovo poskočio od zadovoljstva, iako mu je srce stalo ubrzano udarati čim gaje ugledao. Vojnik je stvaran! 1 otac Cavanaugh ga može vidjeti! Pravi je! Otac Cavanaugh ga je vidio. U prvi se mah svećenikovo tijelo na trenutak ukočilo, a zatim se opustilo. Pogledao je Mikea i osmjehnuo se. Dakle, Michaele prošaptao je stvarno sam trebao znati da se ti ne bi šalio na takav način.

vojnik je dio nepomičan, a lice mu je skrivao široki obod sestra.

Otac Cavanaugh zakoračio je prema njemu i oslobodio svoju ruku kada gaje Mike pokušao zaustaviti. Dječak ga nije pratio.

Sine obratio mu se svećenik dođi ovamo.

Glas mu je bio tih, ali uvjerljiv, kao da pokušava namamiti mačića da se spusti sa stabla na koje se popeo. Dođi k nama da porazgovaramo.

U sjeni se nije ništa pomaklo. Vojnik se držao poput spomenika načinjenog od sivog kamena.

Hajde dođi da porazgovaramo, sine ponovio je otac Cavanaugh. Zakoračio je još dva koraka prema sjeni i zastao na metar i pol od mirne prilike.

Oče uplašeno je progovorio Mike.

Otac Cavanaugh pogledao ga je preko ramena i nasmiješio mu se. Ovo je neka neobična igra, Michaele, ali mislim da možemo...

Vojnik je u tom trenutku, ne skočio, već poletio iz sjene. Ispustio je zvuk koji je Mikea odmah podsjetio na onog pobješnjelog psa s kojim se Memo borila prije nekoliko godina.

Svećenik je bio tridesetak centimetara viši od vojnika, ali prilika u kaki uniformi udarila gaje visoko i bijesno udarala rukama i nogama, poput mačke koja pada s velike visine. Obojica su se srušili na tlo i pali jedan preko drugog i otkotrljali se. Otac Cavanaugh bio je toliko iznenađen da nije mogao odati nikakav zvuk, osim gundanja, a vojnik je režao iz dubine grudi.

Kotrljali su se preko kratko pokošene trave i zaustavili se kod nekog prastarog spomenika i vojnik je skočio na oca Cavanaugha i sklopio mu svoje duge prste oko vrata.

Svećenikove su oči bile širom otvorene, a usta razjapljena kada je konačno pokušao vrisnuti. Iz njegova je grla dopiralo samo krkljanje. Vojnik je još uvijek imao šešir na glavi, ali kada mu je skliznuo na potiljak, Mike je ugledao glatko, voštano lice. Oči su mu bile poput bijelih kuglica. Vojnik je otvorio usta. ne. nije ih otvorio, već su se ona sama razjapila, poput rupe koju je netko načinio u glini, i Mike je ugledao zube, previše zubi, cijeli krug kratkih, bijelih zubića, koji su s unutrašnje strane obrubili okruglu usnu šupljinu bez usana.

Michaele! prostenjao je otac Cavanaugh. Očito se borio svom svojom snagom, a otac C. bio je vrlo snažan muškarac, i pokušavao se osloboditi vojnikovih neobično dugih prstiju, koji su ga gušili. Izvijao se i trgao, ali sitno tijelo tog stvora i dalje mu je sjedilo na trbuhu, kao da se nogama u kaki hlačama pričvrstio za travu.

Michaele!

Mike se trgnuo, pretrčao ta tri metra, koliko je bio udaljen od njih, i počeo šakama udarati po vojnikovim uskim leđima. Činilo mu se da uopće ne udara po tijelu, nego po vreći punoj živih jegulja. Vojnikova su se leđa savijala i migoljila pod tankom tkaninom košulje. Mike je zamahnuo prema vojnikovoj glavi. Mikeov je udarac odbio njegov šešir i on je, trenutak kasnije, odletio iza nadgrobnog spomenika. Imao je blijedo ružičasto tjeme na kojem nije bilo kose. Mike ga je još jednom udario u glavu.

Vojnik je odmaknuo ruku sa svećenikovog grla, zamahnuo prema Mikeu i on je, razderane majice, poletio dva metra unatrag, ravno u sjenu koju su tvorile tri smreke.

Otkotrljao se, kleknuo i otkinuo debelu granu s najbližeg stabla.

Vojnik je počeo spuštati svoja usta prema svećenikovu vratu i grudima.

Činilo se kao da mu obrazi bubre i kao da se komad onog što je žvakao pokušava probiti kroz njih, a čeljust mu se izdužila. Usta su mu se doimala kao daje u njima izrastao još jedan red zuba.

Otac Cavanaugh uspio je osloboditi lijevu ruku i svojom je velikom šakom udario vojnika po licu i grudima. Mike je vidio kako na vojnikovu čelu i obrazima ostaju otisci, kao daje pobješnjeli kipar udario po komadu gline. Otisci su se odmah počeli ispunjavati tkivom. Vojnikovo se lice rastapalo i mijenjalo oblik, a bijele kuglice očiju plutale su rastopljenim mesom. Ali činilo se kao da te bijele loptice uporno promatraju svećenika, bez i najmanjeg nagovještaja sljepoće.

Njuška mu se nabrala i naočigled se izduživala te pretvorila u tunel od živa tkiva.

Otac Cavanaugh je kriknuo. Nakazna je surla već dosegla duljinu od petnaest centimetara, pa dvadeset, i stala se „ spuštati prema svećenikovu grlu.

Mike je dotrčao do njih, oslonio se nogom na ploču koja je pokrivala grob, snažno zamahnuo granom i načinio gotovo puni krug te udario vojnika po glavi, iznad uha. Groblje je zazvonilo od zvuka udarca.

Na trenutak mu se učinilo daje doslovce vojniku otkinuo glavu.

Lubanja i čeljusti pali su pod nemogućim kutom na stranu i ostali ležati na desnom ramenu, viseći na dugačkom vratu tog stvora. Ne postoji vrat koji se može savinuti i ostati pod tim kutem.

Bijele su oči plutale tkivom, koje je još uvijek drhturilo poput blata u boji kože i pogledale Mikea svojim praznim pogledom. Vojnikova je lijeva ruka poput zmijskoga jezika palucnula zrakom, zgrabila granu i istrgnula je iz Mikeove šake. Slomio je granu debelu sedam centimetara jednakom lakoćom kao što bi netko prelomio šibicu.

Glava se podigla i vratila na svoje mjesto, uobličila se, izdužena se gubica nastavila produžavati i spuštati se prema svećeniku, koji se koprcalo na zemlji.

Bože! kriknuo je otac Cavanaugh. Zvuk je iznenada bio prigušen vojnikovom bljuvotinom koja je pala na njega. Mike je ustuknuo s očima razrogačenim od užasa, jer je u mlazu, koji je prokuljao iz izdužene gubice, razaznao uskomešanu masu smeđih crva.

Crvi su padali po svećenikovu licu, vratu i grudima. Plazili su po njegovim zatvorenim kapcima i zavlačili mu se u okovratnik. Nekoliko ih je upalo u usta. Otac Cavanaugh je ječao i pokušavao ih ispljunuti na travu te okrenuti glavu na stranu. Ali vojnik mu je, dok mu se gubica i dalje izduživala, približio glavu i nevjerojatno dugim prstima držao mu lice, kao što bi to učinio ljubavnik pripremajući svoju voljenu za dugo očekivani poljubac. Iz napuhanih su mu obraza, kroz surlu, i dalje hrpimice nadirali crvi.

Mike je krenuo prema svećeniku i zatim ponovo stao, dok mu se srce skamenilo od nove strahote. Zabezegnuto je promatrao kako je nekoliko smeđih crva migoljilo na svećenikovim grudima i kako su se počeli zarivati u njegovo meso. Nestajali su u njegovu tijelu. Drugi su se zabijali u obraze i otkriveni dio vrata i ulazili u meso.

Mike je vrisnuo, sagnuo se, jer je želio podići slomljenu granu, a onda se sjetio da u džepu još ima bočicu sa svetom vodicom.

Zgrabio je vojnika za njegov izgužvani okovratnik, pod prstima osjetio dodir grubog platna i meko tkivo ispod njega, i izlio mu sadržaj gotovo pune bočice niz leđa. Bio je to paničan potez i Mike zapravo nije očekivao ništa veću učinkovitost nego što im je donijelo škropljenje groba.

No, ovaj put vodica je bila učinkovita.

Sveta je vodica šištalala kao kad kiselini nagriza živo tkivo. Na platnu kaki boje pojavile su se rupe koje su poput rafala mitraljeza prošarale njegovu uniformu. Vojnik je ispustio zvuk, koji je nalikovao urliku goleme zvijeri bačene u ključalu vodu. Vojnik je krkljao i šištao i izvio se unatrag pod nemogućim kutom, sve dok mu njegova voštana glava nije gotovo dotakla vojničke čizme. Ruke bez kostiju uvijale su se i mlatarale poput pipaka, a tridesetak centimetara dugi prsti šibali su zrakom.

Mike je odskočio i izlio mu ostatak bočice na glavu.

Osjetio se zadah sumpora. Prednji se dio uniforme zapalio i gorio zelenkastim plamenom, a stvorenje se nevjerojatnom brzinom stalo valjati zemljom i previjati

u petljama koje ljudski kostur ne bi nikada podnio. Otac Cavanaugh naslonio se na kamenu spomenik i stao povraćati.

Mike je potrčao, a zatim se, uvidjevši da je izlio cijelu bočicu svete vodice, zaustavio dva metra od smreka. Vojnik se već uvukao u tminu među stablima, spustio lice i šake na zemlju i zario se u tlo i osušene iglice crnogorice, s istom onom lakoćom s kojom su crvi ulazili u svećenikovo tijelo.

Nije prošlo ni dvadeset sekundi, a vojnik je nestao u zemlji. Mike je prišao tom mjestu, ugledao tunel s rebrastim zidovima, osjetio smrad kanalizacije i zadah trulog mesa. Treptao je očima kada se tunel počeo sam od sebe zatvarati, a zatim se pretvorio u samo još jedno udubljenje u rahlom tlu. Mike se okrenuo prema svećeniku.

Otac Cavanaugh klečao je naslonjen na nadgrobni spomenik. Povraćao je sve dotle dok je imao nešto u sebi. Crvi su netragom nestali, a jedino su na njihovu prisutnost upućivale četiri crvene točke na licu i grudima te razderana košulja, što je očito sam sebi učinio da bi ih uspio pronaći. Između uzaludnih pokušaja da još jednom povraća te dahtanja, svećenik je šaptao: O, Bože. Bože, Bože.

Bila je to jedina molitva koju je uspio izreći.

Mike je udahnuo, prišao mu i zagrlio ga.

Otac Cavanaugh počeo je stenjati. Dopustio je Mikeu da mu pomogne ustati i naslonio se na njega dok su posrćući koračali prema vratima groblja.

Već se bilo prilično smračilo. Papamobil bio je tamni obris iza željezne ograde. Pri svakom naletu vjetra, krošnje stabala i kukuruz s druge strane ceste stali bi šumjeti, što je Mikea podsjećalo na zvukove puzanja i kopanja pod njihovim nogama. Primoravao je svećenika da požuri.

Bilo mu je teško dodirivati svećenika, jer su mu pred očima stalno bili smeđecrveni crvi i imao je osjećaj da preko kože prelaze u njegovo tijelo, ali otac Cavanaugh nije bio u stanju niti stajati na nogama.

Uspjeli su se dovući do ulaznih vrata i svećenikovog parkiranog automobila.

Ugurao je svećenika u automobil i smjestio ga za upravljač, otrčao s druge strane pa je i sam ušao u njega, a zatim se nagnuo preko svećenika, koji je stenjao, zaključao vrata i zatvorio prozor.

Okrenuo je ključ koji je otac Cavanaugh ostavio u bravi. Papamobil je zabrundaio i Mike je odmah upalio farove, osvjetlivši pritom nadgrobne spomenike i smreke,

koje su se nalazile desetak metara od automobila. U zadnjem se dijelu groblja nalazio veliki križ, ali njega farovi nisu mogli osvijetliti, jer je bio predaleko.

Između isprekidanih udisaja svećenik je uspio nešto prošaptati.

Molim? upitao je Mike, dok je i sam jedva disao. Jesu li se one sjene na groblju pomaknule? Nije mogao odrediti.

Ti ćeš... morati... voziti uspio je prostenjati otac Cavanaugh i klonuo na stranu, pa je tako zapeo na svome sjedištu.

Mike je izbrojao do tri, otvorio vrata, jurnuo do vozačeve strane, gurnuo svećenika na suvozačevo mjesto, na kojem je do maloprije sam sjedio, sjeo za upravljač i ponovo zaključao vrata. Nešto se vani stvarno pomaknulo, u blizini kolibe, u dnu groblja.

Nekoliko je puta dotad vozio tatin automobil, a i otac Cavanaugh mu je jednom, kada su krenuli na selo, dopustio da pokuša voziti papamobil travnatom stazom. Jedva je virio sa svoga sjedišta i pokušavao nešto vidjeti iznad visoke komandne ploče i upravljača, ali važno je da su mu stopala dosegala do papučica na podu. Zahvalio je Bogu. jer je automobil imao automatski mjenjač.

Izletio je na cestu, a da nije niti provjerio dolazi li njome neko vozilo, i gotovo se zaletio u jarak s druge strane. Motor se ugasio kada je Mike naglo zakočio. Dok je ponovo palio auto, osjetio je miris benzina, ali motor se ipak brzo upalio.

Sjenke su se pomicale među spomenicima. Kretale su se prema ulaznim vratima.

Mike je stisnuo gas i kotači su počeli bacati šljunak i desetak metara za sobom dok su jurili niz strmu padinu brežuljka. Mike je i dalje ubrzavao, prolazeći pokraj pećine i počevši se uspinjati prema Crnom drvetu, da bi konačno usporio kada je shvatio da se približava vodotornju s više od sto dvadeset kilometara na sat.

Kad su stigli do mračnih ulica Elm Havena, naglo je usporio, jer je bio siguran da bi ga Barney ili neki drugi policajac zaustavio kada bi ga vidio za upravljačem, iako je dijelom mozga čak žudio za tim. Otac Cavanaugh šutke je sjedio pokraj njega i drhtao.

Mike je ugasio motor i gotovo zaplakao kada je konačno parkirao papamobil ispod ulične svjetiljke ispred župnoga doma. Izišao je iz automobila i pošao na drugu stranu kako bi pomogao svećeniku da izađe.

Otac Cavanaugh bio je blijed i tijelo mu je tresla groznica, a ispod poluzatvorenih kapaka nazirale su se samo bjeloočnice. Tragovi na njegovim grudima i obrazima

ostavljali su dojam kao da ima lišajeve. Na jakom svjetlu, koje im je dopiralo odozgo, rane su bile plavičaste.

Kada su stigli do ulaznih vrata, Mike je počeo zapomagati, moleći se u sebi da gospođa McCafferty, domaćica, još uvijek čeka da otac Cavanaugh stigne na večeru. Svjetlo na verandi upalilo se i na vratima se pojavila niska žena rumena lica u pregači.

O, dragi Bože uzviknula je. vidjevši ih i podigla svoje grube šake prema licu. Što se zaboga...

Pogledala je Mikea takvim pogledom kao da je on učinio nešto nažao njezinom mladom svećeniku.

Razbolio se...

Mike je jedino to uspio prozboriti.

Gospođa McCafferty pogledala je svećenika, kimnula glavom i pomogla Mikeu da ga odvede do njegove sobe na katu. U prvi mu se mah učinilo čudnim što mu ta žena pomaže skinuti odjeću s oca Cavanaugha i navući mu starinsku spavaćicu, dok je ovaj bespomoćno sjedio na rubu kreveta i ječao, a zatim je shvatio da mu je ona bila poput majke.

Svećenik je naposljetku legao u krevet i tiho stenjao pod čistim plahtama, dok mu je lice bilo orošeno znojem. Gospođa McCafferty već mu je izmjerila temperaturu. Trideset devet s pet. Brisala mu je lice vlažnim ručnikom.

Odakle mu ove rane? upitala je i dodirnula jednu.

Mike je samo slegnuo ramenima, jer nije bio siguran u vlastitu moć govora. Kada je gospođa McCafferty napustila sobu, podigao je svoju košulju i pregledao grudi, a zatim je u zrcalu provjerio ima li sličnih tragova na licu i vratu. Zarivali su mu se u kožu. Energija od navale adrenalina počela je jenjavati i Mike je osjetio mučninu i blagu vrtoglavicu.

Pozvat ću liječnika rekla je gospođa McCafferty. Ne onog čudaka Viskesa, nego doktora Staffneyja.

Mike je kimnuo. Doktor Staffney nije imao privatnu ordinaciju, već je bio kirurg ortoped i radio je u bolnici Svetog Franje u Peonji. Ali bio je katolik, dolazio je na misu nekoliko puta godišnje, a gospođa McCafferty nije vjerovala mađarskom liječniku, koji je k tome bio protestant.

Ti ćeš ostati ovdje rekla je i to nije zvučalo kao pitanje. Očekivala je da Mike ostane ovdje i ispriповjedi liječniku sve što zna. Crvi su mu se žarili u meso. Mike je odmahnuo glavom. Želio je ostati, ali već se bilo smračilo. a otac je te večeri počinjao raditi u noćnoj smjeni. S bakom nije feio nitko, osim mame i sestara. Ponovo je odmahnuo glavom.

Zaustila je da mu održi bukvicu, ali on je samo dodirnuo hladnu i znojnu svećenikovu ruku i drhtavim je nogama jurio niz stepenice i otrčao u noć.

Prešao je gotovo pola ulice kada se sjetio nečega. Bio je zadihan i na rubu suza, ali je protrčao pokraj župnog doma, i ušao u crkvu svetog Malachyja. Iz garderobe je uzeo čisti oltarnik i ušao u tamu svetog hrama.

Unutrašnjost crkve bila je topla i tiha i još je osjećao miris tamjana od jutarnje mise, a crvenkasti sjaj zavjetnih svijeća blago je osvjetljavao križeve na zidovima. Mike je napunio plastičnu bočicu svetom vodicom ii, škropionice kod glavnog ulaza, prekrižio se i prišao oltaru.

Kleknuo je na trenutak. U srcu je osjećao daje ono što je kanio učiniti bio smrtni grijeh. Nije smio svojim rukama dirnuti hostiju,

čak ni ako bi tijekom pričesti pala, a on je ne bi uspio uhvatiti brončanom lopaticom, koju je držao ispod brade osobe koja je došla na pričest.

Nakon što su listići tijesta jednom bili posvećeni kao tijelo Isusovo, samo ih je otac Cavanaugh, zaređeni svećenik, smio dodirivati.

Mike je tiho zatražio oprost grijeha, uspeo se uz stepenice i uzeo posvećenu hostiju, koja je stajala u niši iza zastora nad oltarom. Ponovo se prekrižio, izrekao još jednu kratku molitvu, zamotao hostiju u čistu maramicu i strpao je u džep.

Trčao je sve do kuće.

Krenuo je prema stražnjim vratima kada je začuo kretanje u tami stražnjega dvorišta, u blizini kokošinjca. Zastao je. Srce mu je divlje udaralo, ali gotovo da više nije imao nikakvih osjećaja. Izvadio je bočicu sa svetom vodicom, otvorio poklopac i podigao je.

U sjeni kokošinjca nešto se pomaknulo.

Hajde, prokletiniče prošaptao je i krenuo naprijed. Ako si došao po mene. onda kreni.

Hej, O'Rourke začuo se glas Jima Harlena. Gdje si se toliko zadržao?

Netko je kresnuo upaljačem i Mike je ugledao lica Harlena. Keva, Dalea, Lawrencea i Cordie Cook. Nije ga zapanjilo ni što je među svojim prijateljima ugledao Cordie. Ušao je u mračnu kolibu.

Plamen Harlenova upaljača zatreperio je i ugasio se. Mike je pričekao da mu se oči priviknu na tamu.

Nećeš povjerovati što se dogodilo počeo je govoriti Dale napetim glasom.

Mike se kiselo nasmiješio. Znao je da ga u mraku ne mogu vidjeti.

Ma nemoj prošaptao je.

DVADESET PETO POGLAVLJE

Idućeg su jutra dječaci na biciklima krenuli prema Duaneovoj farmi. Svi su vozili pomalo nervozno. Mike je predložio strategiju povlačenja u slučaju da nalete na klaonički kamion: pola ih kreće prema poljima sjeverno od puta, a ostali na jug. A zatim je Harlen rekao I Duane je bio u polju. I uhvatili su ga.

Ali nitko nije imao bolji prijedlog.

Daleova je bila zamisao da krenu na Duaneovu farmu. U nedje lju navečer razgovarali su više od jednog sata u kokošinju i tijekom tog vremena svako je ispriповjedio svoju priču. Odlučili su da više nema nikakvih tajni i da nitko ne smije zadržati za sebe podatke, koji su bili u svezi s čudnim događajima tog ljeta. Svaka se priča činila čudnijom i ludom od prethodne. Mike je posljednji ispriповjedio što se njemu dogodilo. Djeca su pažljivo slušala priče svojih prijatelja i nije bilo nikakvih upadica, niti je itko smatrao druge ludima.

Ali kada su završili sa svojim izvješćima, svi su počeli istodobno govoriti. Taj opći žamor prekinuo je Kevinov glas. Kako to da nitko nije ništa rekao odraslina? Ja jesam rekao je Dale. Rekao sam tvome tati da sam u podrumu našao nešto odvratno.

On je našao krepanu mačku.

Da, ali to nije bilo ono na što sam ja naletio.

Ma vjerujem ti rekao mu je Kevin ali zašto nisi ni tati ni mami rekao da si u vodi našao Tubbyja. Zapravo njegovo tijelo. Oprosti, Cordie.

I ja sam ga vidjela rekla je Cordie.

Ali zašto nitko od vas to nije priznao? upitao je Kev Dalea. Ili ti, Jime. Zašto ti nisi Barneiju i doktoru Staffneyju pokazao što si našao u svom krevetu?

Harlen je oklijevao. Ne znam, možda sam se bojao da će reći da sam pošandrcao i da će me negdje zatvoriti. Zvučalo bi totalno ludo. Ionako su obratili pažnju na mene tek kada sam rekao da sam vidio da se netko mota po kući.

Aha složio se Dale. Slušaj, ja sam samo malo pukao nakon onoga u podrumu i mama me htjela poslati Roa ajecjeg psinoioga u Oak Hill. A na što bi tek bila spremna da sam...

Ja sam rekla staroj tiho se povjerila Cordie.

Drvena se koliba ispunila tišinom punom iščekivanja.

Povjerovala mi je nastavila je Cordie. I zatim je i sama sutradan vidjela mrtva Tubbyja u dvorištu.

I što je učinila? upitao je Mike.

Cordie je slegnula ramenima. A što je mogla učiniti? Rekla je starom, a on ju je zveknuo i rekao joj da ne laprda. Kada vani padne mrak, ona uzme dječurliju za ruke pa s njima u kuću. I još postavi rezu. A što bi drugo mogla? Ona misli da se Tubby povampirio i da se sada želi vratiti kući. Stara je odrasla na jugu i tamo su joj Crnje pripovijedali o avetima.

Dale se stresao na spomen riječi Crnje. Neko su vrijeme svi šutjeli.

Prvi se javio Harlen. O'Rourke, ti si nekome sve ispriповjedio i vidi što se zatim dogodilo.

Mike je uzdahnuo. Sada barem otac Cavanaugh zna što se događa.

Da, ako ga ne ubiju crvi koji su u njemu dodao je Harlen.

Ušuti. Mike se uzvrpoljio. Znam na što mislite. Tata mi je povjerovao kada sam mu ispriповjedio kako neki tip viri kroz bakin prozor. Da sam mu rekao da se bakin bivši dečko malo vratio s groblja, čovjek bi pomislio da sam potpuno poludio. I ne bi mi nikad povjerovao.

Trebaju nam dokazi ubacio se Lawrence.

Iako je bio mrak, svi su se okrenuli prema njemu. Lawrence je šutio otkako je opisao stvorenje koje je iz ormara odjurilo pod njegov krevet.

Što znamo i što je od toga sigurno?i upitao je Kevin onim važnim glasom malog učitelja.

Znamo da si ti seronja rekao je Harlen i podigao dva prsta.

Daj, zaveži. Kev ima pravo rekao je Mike. Razmislimo zajedno o tome. Dakle, s kime imamo posla?

S tvojim vojnikom odgovorio je Dale. Osim ako ga nisi spalio onom svojom čudesnom vodicom.

Svetom vodicom ispravio je Mike. Ne, nije mrtav. Uništen da. u to sam prilično siguran. Još se tamo negdje mota.

Ustao je, prišao prozoru i pogledao prema kući.

Sve je u redu blago mu je rekao Dale. Tvoja mama i sestre još su burine, a i tvoja baka je dobro.

Mike je kimnuo. Vojnik rekao je kao da stavlja riječ na nekakav popis.

Roon javila se Cordie. Taj pizdun.

Jesmo li sigurni da Roon ima veze s tim događajima? začuo se Harlen, zavaljen na kauču.

Da odgovorila mu je Cordie glasom koji nijt dopuštao raspravu.

Vojnik i Roon ponovio je Mike. Tko još?

Van Syke dodao je Dale. Duane se doimao prilično sigurnim da gaje Van Syke pokušao pregaziti kamionom.

Možda ga je on sredio i na njivi? glasno je razmišljao Harlen.

Dale je zastenjao u mraku, a zvuk je dopirao iz pravca starog radija.

Roon, vojnik, Van Syke nabrajao je Mike.

Stara Debela Guzica i gospođa Duggan rekao je Harlen napetim glasom.

Dugganova je u istom obličju kao Tubby rekao Kevin. Možda ih netko ili nešto iskorištava za sebe? Za gospodu Doubbet još nismo sigurni.

Vidio sam ih prasnuo je Harlen. Bile su zajedno.

Mike se šetkao kokošinjcem. U redu. Stara Debela Guzica jedna je od njih ili je s njima.

Kakva je razlika? upitao je Kevin iz ugla.

Daj, šuti rekao nm je Mike i nastavio. Dakle, imamo vojnika, Van Sykea, Roona, gospođu Doubbet, Dugganovu, ili što je već to bilo... Je li nam još netko preostao?

Terence rekla je Cordie tako tihim glasom da su je jedva čuli.

Tko? uglas su zapitala petorica dječaka.

Terence Mulready Cook rekla je. Tubby.

Ah, da rekao je Mike i ponovo nabrojao sva imena, dodavši i * Tubbyja. Znači, ima ih barem šestoro. Ima li još tko?

Congden javio se Dale.

Mike je zastao. J. R ili C. J.?

Dale je slegnuo ramenima. Ne znam, možda i obojica.

Ne slažem se rekao je Harlen. Barem što se tiče C. J. On je preglup za tako nešto. Iako mu se otac druži s Van Sykeom, mislim da C. J. nije upetljan u ova događanja.

Zatim ćemo na popis staviti samo J. R rekao je Mike dok ne budemo sasvim sigurni. Dakle, to je barem sedmero. Neki od njih su ljudi. Neki su...

Mrtvi dovršio je njegovu rečenicu Dale. Mrtvaci koje oni nekako koriste u svoje svrhe.

O, Bože sveti prošaptao je Harlen.

Što se dogodilo?

Što ako se i Duane McBride vrati kao Tubby? Što ako nam

njegov leš, kao Tubbyjev, počne hodati dvorištem i kucati na prozore?

Ne može razuvjeravao ga je Dale, iako je jedva uspio izgovoriti te riječi. Njegov ga je tata dao kremirati.

Jesi li siguran u to? upitao je Kevin.

Aha.

Mike je došao do sredine prostorije i čučnuo. I što ćemo sad?

prošaptao je.

Dale je prekinuo tišinu. Siguran sam da je Duane uspio nešto doznati. Zato je i htio da se sastanemo one subote.

Harlen se nakašljao. Ali on je...

Jest nastavio je Dale. Ali sjećate li se da je on stalno nešto zapisivao?

Mike je pucnuo prstima. Njegove bilježnice! Ali kako ćemo doći do njih?

Hajdemo odmah rekla je Cordie. Nije ni deset sati.

Svi su istodobno počeli nabrajati razloge zašto ne mogu ići odmah te večeri. I svi su razlozi bili opravdani. Mike je morao biti s Memo, Harlenu će majka oderati kožu ako se uskoro ne vrati, jer je zbog njega morala ostati kod kuće, Kevin je već ionako ostao vani poslije policijskog sata, a Dale je kod kuće još uvijek imao status bolesnika. Ali nitko nije spomenuo pravi razlog zbog kojeg nisu mogli krenuti odmah. Smračilo se.

Kukavice rekla im je Cordie.

Krenut ćemo rano ujutro rekao je Dale. Prije osam.

Idemo li svi? upitao je Harlen.

Zašto ne? Ako budemo zajedno, morat će dvaput razmisliti prije nego što nas napadnu. Ti stvorovi uvijek čekaju da nas uhvate nasamo, pa tek onda napadaju.

Vidite što se dogodilo Duaneu.

Mhm promrmljao je Harlen. Ili rrrfcžda baš čekaju da nas ulove dok smo zajedno?!

Mike je završio raspravu. Idemo svi zajedno sutra ujutro. Ali samo će jedan od nas ući u kuću, dok će ostali čuvati stražu i, bude li potrebno, priskočit će u pomoć.

Cordie se nakašljala i pljunula na drveni pod. Ima tu još nešto rekla je.

Što još?

Velim da tu ima još jedna stvar. Barem jedna.

Jebo te, o čemu sad opet pričaš, Cordie? pitao je Harlen.

Cordie se promeškolljila u naslonjaču s oprugama, cijevi njezine dvocjevke pomicala su se zajedno s njom, sve dok ih nije uperila u pravcu iz kojeg je dopirao Harlenov glas. Nemoj ti meni govoriti takvim tonom rekla mu je. Samo velim da sam vidjela još nešto. Još nešto se motalo pokraj kuće i zašlo u zemlju.

Vojnik je nestao pod zemljom dodao je Mike.

Cee. Ovo je bilo golemo, veće od čovjeka, kao velika zmija ili nešto slično.

Djeca su se pogledala u tami.

Ispod zemlje? upitao je Harlen.

Aha.

Rupe rekao je Dale. ne obraćajući se nikome određenom. U utrobi je osjetio mučninu pri pomisli da postoji još nešto, nešto što dotad nisu niti vidjeli.

Možda je to kao ono stvorenje ispod mog kreveta nagađao je Lawrence.

Dale je ostatak razgovora čuo kroz izmaglicu, kao da dopire iz daljine i činilo mu se kao da prisluškuje razgovor u ludnici. U kojoj se nalazio i on.

Onda, jesmo li se dogovorili? rekao je Mike. Sutra ćemo se naći u osam i zajedno idemo do Duaneove kuće kako bismo provjerili je li ostavio zabilješke koje bi nam mogle pomoći.

Nitko po mraku nije želio ići sam kući. Krenuli su u grupicama i držali se zajedno sve dok su to mogli, a zatim su jedan po jedan odjurili prema osvijetljenim verandama i vratima svojih domova. Na kraju je Cordie Cook ostala sama i krenula u mrak.

Mike je žustro okretao pedale da bi se držao uz ostatak ekipe. Iako je bilo rano i nebo vedro, dan je već bio vruć, a u zraku je treperila izmaglica od vrućine, koja je isijavala s ceste što se pružala pred njima. A Mike je bio tako umoran.

Kada je majka zaspala, iskrao se iz sobe i veći dio noći proveo u bakinoj sobi. Prozorski je okvir poprskao s malo svete vodice, icko nije znao može li to pomoći, je li djelovanje isto i kada se voda osuši? No, u svakom slučaju, te noći nije bilo posjetitelja i Mike se samo jednom trgnuo u snu, jer je začuo neke zvukove ispod kuće, ali oni su mogli biti posljedica običnog slijeganja kuće. Vani je noć bila ispunjena glasnim cvrčanjem cvrčaka, a Mike se dobro sjećao tišine koja je nastala prije nego je one večeri na prozoru ugledao vojnika.

Ujutro je najprije dostavio novine i cijelim je putem zijevao zbog samo nekoliko sati sna, a zatim je požurio do župnoga doma da bi prije jutarnje mise provjerio kako je otac Cavanaugh.

Tog dana nije bilo mise. Gospoda McCafferty rekla mu je da bude tiho i pvela ga prema stubištu da porazgovaraju.

Svećenik je bio ozbiljno bolestan. Doktor Staffney preporučio mu je potpuni mir te bolničko liječenje, ako se stanje ne popravi do utorka. U međuvremenu je rekla je domaćica, otac Dinmen, pomoć

nik pastora crkve Svetog Bonaventure u Oak Hillu, pristao služiti jutarnju misu pa je Mike trebao obavijestiti župljane da će u srijedu biti održana jutarnja misa.

Uporno je molio da vidi oca Cavanaugha i naglasio daje to veoma važno, ali gospoda McCafferty bila je neumoljiva. Možda uvečer, bude li se otac Cavanaugh bolje osjećao.

I tako je Mike pričekao ispred crkve i obavijestio petoro postarijih župljana o promjenama. Zatim je uzeo još svete vodice, ali je taj put ponio čuturicu i napunio je, tako da je potpuno ispraznio jednu od škropionica, i krenuo na sastanak s Daleom i ostalima.

Mučio gaje povratak na farmu McBrideovih. To je, kao prvo, značilo da mora opet proći pokraj groblja, ali blještava svjetlost sunca i društvo još četvorice dječaka

ipak su mu olakšali taj put. Osim toga, Dale je možda imao pravo i možda je Duane stvarno nešto otkrio pa im je ostavio neki trag.

Bicikle su ostavili u kukuruzu, na mjestu na kojem je počinjao prilazni put farmi obitelji McBride. i odatle su nastavili pješice. Zastali su na rubu polja i pogledali prema imanju. Kuća je bila tiha i mračna. U dvorištu nije bilo kamioneta gospodina McBridea, a suša, u kojoj su držali kombajn i ostalu mehanizaciju, bila je zatvorena i zaključana. Na vratima su vidjeli kako visi lanac s velikim lokotom.

Mislim da gospodina McBridea nema kod kuće prošaptao je Harlen. Činilo se da su vožnja od grada i trčanje u pognutom položaju kroz kukuruz iscrpili sitnog dječaka. Bio je blijed u licu, koje se orosilo znojem. Svako malo dodirivao je povez oko vrata ili gips. Vrućina je bila sve veća i poput neke vruće, teške ruke, pritiskala je polja.

Nemoj biti tako siguran prošaptao je Mike. Smijem li pogledati kroz to? upitao je Kevina, koji se Mobro dosjetio i ponio dalekozor.

Da trgnemo po jednu? upitao je Kevin i htio uzeti čaturicu, koja je visjela na Mikeovu ramenu.

Mike ju je odmah pocukao. Lawrence ima bocu s vodom. Posluži se njome.

Seronjo šapnuo je Harlen i rukom pozvao Lawrencea.

Ovaj je odmahnuo glavom, ali je ipak iz malog ruksaka na leđima izvukao plastičnu bocu.

Ja ništa ne vidim rekao je Mike i dodao dalekozor Daleu. Ali moramo pretpostaviti daje on tu i tako se ponašati.

Dale je od Harlena uzeo bocu s vodom. Isprao je usta, pljunuo na prašnjavo tlo pa je ponovo izvirio kroz kukuruz. Idem ja.

Mike je odmahnuo glavom. Idemo svi.

Ne odbio je tu ideju Dale. Logično je da idem ja. A ako se nešto dogodi, želim da budete u blizini kako biste mi priskočili u pomoć.

Ja imam čime priskočiti u pomoć prošaptao je Harlen i odnekud ispod gipsa izvukao mali očev revolver.

Isuse procijedio je Dale. Je li pravi?

U, jebo te... rekao je Lawrence i približio se kako bi ga bolje promotrio.

O, sranje uzdahnuo je Kevin. Ne okreći to prema meni.

Spremi to natrag naredio mu je Mike mirnim glasom.

Ma odjebi s tim tvojim naređivanjem odbrusio je Harlen, ali je zatim ipak spremio pištolj i obratio se Daleu: Kakav bi bio, nego pravi! Svi bismo mi trebali imati ovako nešto. Oni igraju ozbiljnu igru. Mislim da...

Kasnije ćemo razgovarati o tome prošaptao je Mike. Vratio je Kevinu dalekozor. Kreni, Dale. Mi ćemo paziti.

Tih se dvadesetak metara između polja kukuruza i kuće odužilo. Dale nije primijetio kamionet ni u onom dijelu stražnjega dvorišta nad kojim je odatle imao pregled, ali je ipak cijelim putem predosjećao da ga neko promatra.

Pokucao je na stražnja vrata, baš kao i onda, kada je dolazio kod Duanea. Gotovo je očekivao da će čuti Wittgensteina kako laje iz garaže, da trči na svojim staračkim, klimavim nogama i maše repom kada prepozna Daleov miris. A zatim bi Duane otvorio vrata, pritom namještajući hlače i podižući naočale, koje su mu bile skliznule prema vrhu nosa.

Nitko nije otvorio vrata. Vrata su bila otključana. Dale je isprva malo oklijevao, a zatim ih otvorio i tijelo mu se ukočilo kada su zaškripala.

Kuhinja je bila mračna, ali nije bila hladna. Dapače, zrak je u maloj prostoriji bio vruć. Osjećao se vonj ustajala zraka pomiješan sa zadahom smeća, koje je dugo stajalo na toplom. Sudoper je bio prepun prljava suda, a bilo ga je i po kuhinjskim elementima. Stol je također bio u neredu.

Koračao je na vrhovima prstiju i nastojao što tiše prijeći prostoriju. Kuća je bila tiha i djelovala je napušteno. Sve je upućivalo na to da Duaneov otac nije u kući. Dale je zastao da bi pogledao blagovaonicu prije nego se namjeravao spustiti u podrum.

Tamna je prilika sjedila u stolcu uz radnu ploču, koja je nekoć služila kao stol za objedovanje. Prilika je nešto držala u rukama. Dale je prepoznao cijev puške koja je bila uperena prema njemu.

Ukočio se i ostao tako stajati na prstima. Srce mu je zastalo. zatim je jednom udarilo pa ponovo zastalo.

Što hoćeš, klinjo?

Bio je to glas gospodina McBridea. Bio je spor, jedva razumljiv, neobično spor, ali je to ipak bio njegov glas.

Oprostite jedva je izustio Dale i osjetio kako mu je srce još jednom udarilo pa opet stalo. Mislio sam da vas nema, hoću reći, ja sam kucao...

Sada su mu se oči već bile navikle na tamu pa je mogao vidjeti gospodina McBridea. Sjedio je u potkošulji i tamnim radničkim hlačama. Ramena su mu bila spuštена kao da su se povila pod golemim teretom. Svuda po stolu i podu ležale su boce. U rukama je držao pušku pumparicu, čija se cijev nije pomaknula ni za milimetar.

Što hoćeš, klinjo?

Daleu je odmah na pamet palo nekoliko laži, ali je odlučio da ih neće upotrijebiti. Došao sam provjeriti je li Duane ostavio bilježnicu.

Zašto?

Osjetio je oštru bol u grudima u trenutku kada mu se srce zgrčilo, zatreperilo, a zatim počelo divlje udarati. Želio je podići ruke, kao što to čine u filmovima, ali nije se usudio načiniti bilo kakav pokret. Mislim da je Duane otkrio neke stvari, koje bi nama pomogle da otkrijemo tko gaje ubio.

Vama? Tko ste to vi?

Mi. Njegovi prijatelji nastojao je objasniti Dale. Sada je dobro vidio lice gospodina McBridea. Izgledao je užasno, gore nego prije nekoliko tjedana kada je Dale došao ovamo s roditeljima, koji su mu donijeli hranu. Lice mu je zaraslo u bijelu bradu pa je počeo nalikovati na starca, dok su mu nos i obrazi bili crveni od ispucalih kapilara. Oči su mu toliko upale da su se jedva nazirale na licu. Dale je osjećao zadah, koji je bio mješavina viskija i znoja.

Vi, dakle, mislite daje netko ubio mog Duanea?

To je više zvučalo kao izazov, jer je puškii nadalje bila uperena u Daleovo lice.

Da odgovorio je. U koljenima je imao čudan osjećaj, kao da ih neće moći još dugo kontrolirati.

A zatim je gospodin McBride spustio pušku. E, onda ste vi jedini koji tako misle. Izuzev mene.

Otpio je dobar gutljaj iz boce na stolu. Rekao sam onom jebenom policajcu, kao i policiji u Oak Hillu, i policijskim patrolama, svima koji su me htjeli slušati. Ali nitko nije htio.

Visoko je podigao bocu, iskapio je, a zatim bacio na pod. Potom se podrignuo. Rekao sam im da pitaju onog jebenog prdonju Congdena. On je bio drpio Artov auto i zatim maknuo lijeva vrata, valjda da netko ne bi otkrio lak.

Dale nije ništa razumio od toga što je pričao gospodin McBride, ali nije mu bilo ni na kraj pameti da ga prekine tražeći objašnjenje.

Rekao sam im da pitaju Congdena tko mi je ubio sina.

Počeo je pregledavati boce i uspio je pronaći jednu koja nije bila prazna.

Potegao je veliki gutljaj. Rekao sam im da Congden ima veze s tim, da zna nešto o smrti moga sina, a oni su mi odgovorili kako je moj Duane bio izvan sebe još od Artove smrti! Mali, jesi ti znao da je moj brat Art poginuo?

Jesam uspio je odgovoriti Dale.

I njega su ubili. Prvo njega, a zatim su mi gadovi ubili i sina. Ubili su mog Duanea. Podigao je pušku, gotovo kao daje već zaboravio da mu je u krilu i zagledao se u Dalea.

Kako se zoveš, mali?

Dale mu je rekao svoje ime.

A, da. Ti si se dolazio ovamo igrati se s Duaneom, zar ne?

Da rekao je Dale.

Znaš li tko mi je ubio sina?

Ne znam, gospodine rekao je Dale. Ne još. Ili barem ne mogu biti siguran dok ne vidim Duaneove bilješke.

Gospodin McBride iskapio je još jednu bocu. Lijepo sam im rekao, idite do onog jebenog Congdena, onog lažnog suca, i pitajte njega. Rekli su mi da je nestao dan nakon što je moj Duane poginuo. Znaš li ti nešto o tome? Misle li možda da sam ga ja ubio? Hrpa idiota.

Ponovo je počeo tražiti nešto po stolu, srušio nekoliko praznih boca, ali nije pronašao nijednu sa sačuvanim pićem.

Ustao je, odvukao se do kauča, koji je stajao pokraj zida, napravio si mjesta zbacivši neke stvari i srušio se. U ruci je još držao pušku. Trebao sam ga koknuti. Prvo sam ga trebao natjerati da i tii kaže tko je ubio Artu i mog sina, i zatim ga koknuti.

Iznenada se podigao i sjeo. Što si rekao da trebaš, mali? Duane nije ovdje.

Dale je osjetio kako ga podilazi jeza. Da, gospodine. Znam da ga nema. Došao sam samo potražiti njegovu bilježnicu. Ili možda čak više njih. U njima je imao nešto za mene.

Gospodin McBride je najprije odmahnuo glavom, a zatim se grčevito uhvatio za naslon kauča, jer je umalo izgubio ravnotežu. A, ne. U njih je samo zapisivao ideje za svoj roman. Nije to za tebe. Ni za mene.

Ponovo se spustio na kauč, glavu položio na naslon za ruke i zatvorio oči. Možda nisam trebao njegov pogreb zadržati samo za sebe šaptao je. Zaboravio sam daje imao i prijatelje.

Da, gospodine šapnuo je Dale.

Nisam bio siguran što trebam učiniti s njegovim pepelom, gdje ga prosuti mumljao je gospodin McBride, kao da razgovara sam sa sobom. Svi to zovu pepelom, ali u njemu ima još ostataka kostiju. Jesi li znao za to, mali?

Nisam, gospodine.

Čovjek na kauču nastavio je mumljati. Jedan sam dio bacio u rijeku, na mjestu na kojem je s Artom lovio ribe, mislim da bi Duane to želio, a ostatak po livadi na kojoj se igrao s Wittom. Tamo gdje je pas pokopan.

Otvorio je oči i pogledao Dalea. Misliš li da sam pogriješio što sam tako napravio? Dale je progutao knedlu. Stezalo ga je u grlu i bilo mu je teško govoriti. Niste, gospodine.

I ja mislim da nisam prošaptao je Duaneov otac i ponovo zatvorio oči.

Smijem li ih pogledati, gospodine? upitao ga je Dale.

Koga, mali? pitao ga je Duaneov otac pospanim, odsutnim glasom.

Duaneove bilježnice. One o kojima smo upravo govorili.

Nisam ih uspio pronaći rekao mu je gospodin McBride, dok su mu oči bile još uvijek zatvorene. Tražio sam u podrumu, svuda. Nisam uspio pronaći Duaneove bilježnice. Kao ni ona jebena vrata s Cadillaca.

Glas mu je utihnuo. Dale je pričekao minutu, sve dok se disanje gospodina McBridea nije pretvorilo u hrkanje, a zatim krenuo prema podrumu.

Gospodin McBride repetirao je pušku. Odlazi, mali mumljao je. Odlazi, što dalje odavde.

Dale je pogledao prema stepenicama, koje su vodile u podrum. Bile su tako blizu. Zatim je ipak rekao: Da, gospodine i izišao.

Vani je blještalo sunce. Dale je trideset metara prešao prilaznim putem.

Osjećao je kako mu se majica zalijepila za oznojenu kožu, zašao iza nekog drveta i ušao u polje. Pretpostavljao je da gospodin McBride nije ustao i otišao u kuhinju

kako bi provjerio je li doista otišao. Probijao se kroz redove gusto posađenog kukuruza i hodao sve dok nije zamalo zapeo i pao na Mikea i ostale koji su ga napeto iščekivali.

Zaboga prasnulo je Harlen kad ga je ugledao što si tako dugo radio ondje? Ispričovjedio im je epizodu s Duaneovim ocem.

Mike je uzdahnuo i izvalio se na leđa. Zagledao se u nebo, koje se tek naziralo kroz lisnate stabljike kukuruza. To je sve za danas. On vjerojatno neće otići do grada, barem ne do večeras, ako se uspije probuditi.

A, ne odvratio je Dale. Ja se vraćam.

Prozor je bio manji nego što je očekivao pa je raspapao majicu i ogrebao se dok se kroz njega provlačio. Ispod prozora nalazio se još jedan sklepani stol. Prokleta ih je kuća bila prepuna i Dale se vrlo pažljivo spustio na njega, zatim čučnuo i slušao kako stalak, na kojem je ležala daska stola, krčka pod njegovom težinom. U podrumu je temperatura bila mnogo niža nego vani. U njemu su se širili mirisi kao i u svakom podrumu: blagi miris plijesni, praška za pranje rublja, metalnih cijevi i strugotina, cementa i ozona, vjerojatno zbog svih tih radioaparata i elektronskih uređaja koji su ležali uokolo.

Budući da je Dale već bio u Duaneovu podrumu, znao je da se nalazio u maloj prostoriji u kojoj su bili perilica rublja i tuš. Duaneov spavaći kutak nalazio se bliže stubištu. Izvrsno, taman da me njegov pijani otac može bolje čuti. I gdje nema prozora pa ne mogu dozvati ni pomoć.

Na prstima je otišao do kraja prostorije, zastao pokraj otvorenih vrata i stao osluškivati. Nikakvi zvukovi nisu dopirali ni sa stepeništa ni iz prizemlja. Da su vrata barem bila zatvorena.

Ušao je u prostoriju, koja je bila tamnija, jer u njoj nije bilo prozora. Ni izlaza. U njoj se nalazilo nekoliko različitih izvora svjetlosti, jedna žarulja na kablu, a pokraj tamne sjene kreveta nalazile su se podna lampa i još jedna mala na noćnom ormariću, ali Dale nije smio upaliti nijednu od njih, jer bi svjetlo doprlo u gornji dio kuće. Ako spava, neće ništa vidjeti. Dio Daleova mozga, koji nije bio toliko odvažan, podsjetio ga je da će čovjek s puškom primijetiti svjetlost ako se probudi. Osim toga, čak bi ga i zvuk paljenja lampe mogao odati.

Dale jedva daje disao dok se spuštao pokraj kreveta i čekao da mu se oči priviknu na mrak. Što ako se nešto pojavi ispod kreveta, bijela ruka, Duane! Duaneovo lice, podbulo i mrtvo, baš kao što je bilo i Tubbyjevo, ali naravno, izmasakrirano i s komadićima mesa koji s njega vise, baš onako kako ga je opisao Digger.

Prisilio je sebe da prestane o tome razmišljati. Krevet je bio složen i, kada su mu se oči privikle na tamu, ugledao je rubove pokrivača. I ništa se nije pojavilo ispod kreveta.

Svuda su ležale knjige. Na policama kućne proizvodnje, u hrpama po podu i namještaju, na radnom stolu i u kutijama ispod njega, a nalazile su se čak i u izbočini na zidu, koja se protezala duž cijele sobe. Jedino što se moglo nositi s brojčanim stanjem knjiga, bili su radioaparati. Bilo ih je velikih i malih, starinskih u kućištima u artdeco stilu, ogoljelih i ručno sastavljenih, bilo je tu i malih tranzistora te jedan pravi, pravcati Atwater Kent radioaparat visok barem metar dvadeset, a stajao je između kreveta i radnoga stola.

Dale je najprije pregledao police, a potom se prebacio na kutije. Sjećao se kako su izgledale Duaneove bilježnice, uvezane spiralom i većinom su bile manjeg formata od školskih bilježnica, iako su neke izgledale poput školskih. Moraju biti tu negdje. Na stolu je bila žuta podloga za pisanje, čaše u kojima su stajale olovke i pera, čak i svežanj papira za pisanje te starinski pisaći stroj. Ali nigdje nije bilo bilježnica. Dale se vratio do kreveta i provjerio ispod madraca i jastuka. Ništa. Otišao je do ormara za odjeću i pretraživao prostor između Duaneovih flannelskih košulja i uredno složenih samterica. Cijelo ga je vrijeme pratio neki neobičan osjećaj dok je tako prekopavao po stvarima svog mrtvog prijatelja. Koljenom je zapeo za niski ormarić pokraj kreveta i hrpa knjiga pala je na pod. Skamenio se.

Tko je to tamo?!

Glas gospodina McBridea zvučao je pospano i zbunjeno, ali činilo se kao da dopire s vrha stubišta.

Tko je dolje, proklet bio?

Čuo je teške korake kako su prešli blagovaonicu i ušli u mali hodnik pokraj kuhinje u kojem je počinjalo stubište. Dale se počeo okretati prostranom sobom tražeći izlaz. Pogledao je prema otvorenim vratima, a zatim prema svjetlu, koje se probijalo kroz udaljeni prozor na drugom kraju sobe. Ne bi uspio niti stići do njega, a kamoli se još i provući. Gospodin McBride bio je pijan i tek se probudio pa se

vjerojatno nije niti sjećao posjeta i Dale bi za njega bio samo tamna prilika, koja se mota njegovim podrumom. Naježio se kada je zamislio kako mu metak probija kožu, prolazi kroz kičmu i izlazi na grudi.

Koraci u hodniku. Dolazim, proklet da si. Sad si moj.

Dale je ponovo začuo repetiranje puške. Metak, koji je već bio u cijevi, pao je na pod i otkotrljao se. Čuli suise koraci na gornjim stepenicima.

Daleu je palo na pamet da se zavuče ispod kreveta. Ne, tu će ga najprije potražiti. Imao je još desetak sekundi prije no što će se gospodin McBride spustiti do kraja stepeništa, koje je završavalo u sobi.

Dale se tada sjetio kako se s dečkima ponekad igrao s praznim kućištem velikog radija u Mikeovom kokošinjcu. Koraci su se već spustili do pola stubišta kada je Dale skočio preko kreveta, odmaknuo veliki radioaparatus od zida, sklupčao se iza njega i povukao ga prema sebi, točno u trenutku kada se gospodin McBride spustio u prostoriju.

Vidim te, vrazji stvore! čuo je kako bijesno urla gospodin McBride. Misliš da ćeš me srediti, kao mog brata i sina?

Nesigurni koraci pijana čovjeka došli su do sredine prostorije.

Iamao na Konopcu visjelo je oprano rublje 1 Dale je Čuo kako ga nešto, vjerojatno cijev puške, razgrće, a zatim je uslijedio zvuk trganja i rušenja.

Izlazi, prokletniče!

Radio je bio ispravan, ali je u dnu ipak bilo dovoljno slobodnog mjesta da se sklupčani Dale tamo mogao smjestiti. Lice je pokrio dlanovima i pokušavao se obuzdati da ne zaplače, dok je zamišljao kako je puška uperena u njegovu pravcu s manje od tri metra.

Nekoliko puta otac mu je dopustio da puca iz njegove pumparice, a imao je i vlastitu zračnu pušku. Znao je da ga tanko kućište uopće ne bi zaštitilo. Želio je vrištati, zaviknuti da se predaje, kao da su njih dvojica bili dva djeteta, koja su se igrala skrivača. Ali glas ga je izdao. Disao je na usta da ne bi vrisnuo.

Vidim te! vikao je otac mrtva dječaka. Ali koraci su mu se počeli udaljavati na suprotnu stranu podruma. U vrazju mater, znam daje netko u podrumu! Pokaži se već jednom!

Uopće me nije vidio. Nešto oštro, vjerojatno nekakva cijev, bockalo gaje po leđima. Elektronska oprema grebla gaje po golom vratu. U unutrašnjosti starog

radioaparata bila je polica koja mu se urezala u rame, ali on se nije smio niti maknuti da bi se udobnije smjestio.

Koraci su se približili krevetu. Kretali su se polako i primakli se zidu. zatim ormaru, pa se vratili do podnožja stubišta, a onda, gotovo nečujno, do stola, jedva metar udaljena od Dalea. No. on je i dalje zgrčeno čučao u kućištu staroga radioaparata. Iznenada je odjeknuo tresak kada je gospodin McBride kleknuo. naglo povukao prekrivač i gurnuo cijev ispod kreveta. Zatim je ustao i stajao, gotovo se naslanjajući na radio. Dale je to znao. jer gaje gotovo mogao namirisati. i Može li i on tako osjetiti mene?

Usljedila je duga tišina, tako snažna da je Dale bio siguran da bijesni otac može čuti otkucaje njegova srca u kućištu radija. Zatim je Duaneov otac nešto rekao od čega je Dale gotovo vrisnuo.

Duane? začuo se glas koji više nije bio bijesan, ni prijeteći. Bio je promukao i slomljen. Duane. sine, jesi li se vratio?

Dale je prestao disati.

Nakon nekog vremena, Daleu se učinilo poput vječnosti, teški koraci, sada još teži, krenuli su prema stubištu, još jednom zastali i počeli se uspinjati. Iz blagovaonice začuo se zvuk lomljave kada su boce počele padati po podu. Novi koraci. Kuhinjska su se vrata s treskom otvorila, a zatim zalupila. Trenutak kasnije čuo je kako se motor pali negdje iza kuće. Na mjestu na kojem ga nisu niti mogli vidjeti. I šljunak koji je pucketao pod kotačima. Kamionet je krenuo prema cesti.

Dale je pričekao još ceuri in pet minuta, aok nije bio siguran ua je tišina stvarna. Vrat i leđa luđački su ga boljeli. Zatim je odgurnuo radio od zida i izišao, masirajući ruku na mjestu na kojem mu se urezala polica. Ili što je to već bilo.

Zastao je pokraj kreveta klečeći. Povukao je radioaparat prema sredini prostorije. Nije bilo mnogo svjetla, ali ipak dovoljno da vidi.

Duaneove bilježnice uvezane spiralama, nekoliko desetaka njih kako leže nagurane na polici. Dale je shvatio da, kada bi netko sjedio za stolom ili ležao na krevetu, bilo bi mu sasvim jednostavno da ih uzme iz kućišta ili da ih vrati na mjesto.

Skinuo je majicu, onako mokru od znoja i poderanu, u nju umotao bilježnice i pošao do sljedeće prostorije da bi izišao istim putem kroz prozor. Mogao je otići

gore i izići kroz vrata kuhinje, uz mnogo manje muke i ogrebotina, ali nije bio posve siguran da je gospodin McBride otišao.

Krenuo je prema mjestu na kojem je ostavio svoje prijatelje, a onda su odjednom tri para ruku izletjela iz prvoga reda kukuruza i uvukla ga unutra. Pao je na zemlju. Nečija mu je prljava ruka zatvorila usta.

Čovječe prošaptao je Mike. Već smo zaključili da te ubio. Pusti ga, Harlene. Jim je maknuo ruku.

Dale je pljunuo i obrisao krv s rasječene usnice. Jesi li poludio, idiote?

Harlen je zurio u njega, ali mu nije odgovorio.

Uspio si ih pronaći! uzviknuo je Lawrence držeći zavežljaj.

Dječaci su ih zgrabili i počeli prelistavati.

Sranje! uzviknuo je Harlen.

Hej rekao je Kevin i zbunjeno pogledao Dalea. Znaš li kakve su ovo bilježnice?i

Dale je odmahnuo glavom. Bilježnice su bile ispunjene škrabotinama i skicama, čudnim zavijucima. crticama i kukicama. To im je nalikovalo na ludu šifru ili izvanzemaljski jezik.

Zajebali smo se rekao je Harlen. Idemo kući.

Čekajte javio se Mike. U ruci je držao jednu malu bilježnicu i mrštio se.

Iznenada mu se na licu pojavio osmijeh. Znam što je ovo.

Znaš li to pročitati? upitao gaje Lawrence s nevjericom.

Ne baš odgovorio je Mike. Ne znam baš pročitati, ali znam što je to.

Dale mu je prišao. Znaš li otkriti ovu šifru?

Nije to šifra rekao je Mike i dalje se osmjehujući. Moja glupa sestra Peg išla je na tečaj za ovo. To se zove stenografija. Znae, ono brzo pisanje što rade tajnice?

Dječaci su počeli vrištati od sreće, ali ih je Kevin upozorio da se smire i utišaju.

Spremili su bilježnice u Lawrenceovu naprtnjaču, tako pažljivo kao da su spremali tek snesena jaja, a zatim su pognuti. poput komandosa, otrčali do mjesta na kojem su ostavili bicikle.

I prije nego su došli do ulice Jubilee College, Dale je osjećao kako mu sunce pali vrat i ruke, bez obzira što je već bio pocrnio. Vodotoranj je treperio u izmaglici vrelog zraka, a Elm Haven im se doimao nestvarnim, poput priviđenja koje će im svakog trenutka nestati pred očima.

Bili su na pola puta do grada kada su primijetili da se iza njih podigao oblak prašine. Neki im se kamion približavao velikom brzinom.

Mike je rukom izdao naredbu pa su on, Harlen i Kevin skrenuli na jednu stranu ceste, a Dale i Lawrence na drugu. Preskočili su jarak koji je bio iskopan uz put, odbacili bicikle i pripremili se za penjanje uz ogradu.

Kamion je usporio, a tamna je kabina treperila od vrućine, koja je isijavala s ceste i s poklopca motora. Vozač ih je promatrao sa zanimanjem dok je zaustavljao kamion. Kamion je stao i lagano se zanjihao.

Što to izvodite? zapitao ih je Kevinov otac, sjedeći u visokoj kabini mljekarskog kamiona. Duga, čelična cisterna za mlijeko bila je l. spolirana pa je toliko blještala na jutarnjem suncu da oni nisu mogli niti pogledati prema njoj. Kamo ste vi to, momci, krenuli?

Kevin je uspio namjestiti osmijeh i neodređeno rukom pokazao prema gradu. Ma samo se malo vozikamo.

Njegov je otac sumnjičavim pogledom promatrao dječake nanizane po žičanoj ogradi, poput ptica koje samo što nisu poletjele. ^Požuri kući. Trebam te da mi pomogneš oprati cisternu i moraš po podne majci pomoći oplijeviti vrt bilo je sve što mu je rekao.

Da, gospodine rekao je Kevin i salutirao. Njegov se otac još jednom namrštio, upalio motor i dugački je kamion krenuo pa nestao u oblaku prašine.

Još su minutu stajali na putu i pridržavali bicikle, prije nego što su nastavili vožnju. Dale se pitao jesu li i ostalima drhtale noge.

Nisu više susreli nijedan automobil ili kamion sve dok se nisu dovezli do grada i ušli u njegove sjenovite ulice. Na ulicama je bilo tamnije, jer se svjetlost morala probiti kroz nekoliko slojeva lišća, ali je svejedno bilo vruće. Ljeto ih je nastavilo gaziti svojom teškim cipelom kada su se poslije kratkog sastanka u kokošinju uputili kućama na objed, a nakon toga se posvetili kućnim poslovima.

Mike je ponio bilježnice. Njegova je sestra zadržala udžbenik iz stenografije pa je obećao prijateljima da će ga naći i odmah početi odgonetati tekst. Dale mu je obećao pomoći nakon objeda.

Mike je najprije obišao Memo pa pošao u Peginu sobu, u kojoj je na polici pronašao traženu knjigu. Stajala je odmah pokraj njezinog glupog dnevnika i Peg

bi ga ubila da ga je uhvatila kako nešto traži u njenoj sobi. Uzeo je knjigu i zajedno s bilježnicama odnio ju u kokošinjac.

On i Dale odlučili su najprije prevesti samo jedan ili dva retka, kako bi se uvjerali daje to stvarno bio stenografski zapis. U početku je išlo teško i sporo su napredovali, ali kasnije su uhvatili ritam. Žvrljotine Duanea McBridea nisu bile identične onima u udžbeniku, ali bilo je dovoljno sličnosti. Mike je otišao u kuću, pronašao bilježnicu i dvije olovke, pa se vratio u kokošinjac. Dječaci su se ozbiljno primili posla i radili u tišini.

Šest sati kasnije još su se bavili dešifriranjem. Tada su Mikea pozvali na večeru.

DVADESET ŠESTO POGLAVLJE

Mike je predložio da sam posjeti gospodu Moon, jer ju je najbolje poznao. Prethodne večeri, kada je dnevna vrućina počela jenjavati, a zajedno s njom i dnevna svjetlost, svi su se, osim Cordie, našli u kokošinjcu da bi čuli izvješće o onome što su Mike i Dale otkrili u bilježnicama.

Gdje nam je Cordie? upitao je Mike.

Jim Harlen slegnuo je ramenima. Otišao sam do one njihove stračare.

Sam? zapanjeno gaje prekinuo Lawrence.

Harlen gaje namršteno pogledao, ali je odlučio da će zanemariti pitanje. Otišao sam tamo danas po podne, ali je kuća bila prazna.

Možda su izišli u kupovinu ili tako nešto nagađao je Dale.

Harlen je odmahnuo glavom. Te se večeri, s rukom u gipsu, doimao bljeđim nego inače i nekako ranjivim. Ne, kuća je doslovno bila prazna. Posvuda je bilo razbacano smeće, stare novine, dijelovi namještaja, sjekira... Kao da su sve potrpali na kamion i otišli.

Ideja nije loša prošaputao je Mike. On i Dale završili su otkrivanje Duaneovih zapisa.

Što? zbunio se Kevin.

Slušajte Mike O'Rourke značajno je podigao prijevod teksta i važno počeo čitati. Četiri su dječaka pažljivo slušala ono što je Mike čitao gotovo cijeli sat. Kada je Mikeov glas postao hrapav i promukao, Dale je preuzeo čitanje i nastavio do kraja. Iako je već znao što tu piše, jer su on i Mike uspoređivali bilješke dok su ih

dešifrirali, samo slušanje tih riječi, makar ih on sam izgovarao, izazivalo mu je drhtavicu.

Isuse Bože prošaptao je Harlen kada su pročitali dio o zvonu Borgija i o Duaneovu stricu. Jebem ti dodao je, a u glasu mu se čulo isto strahopoštovanje.

Kevin je prekrizio ruke. Spuštao se mrak i njegova se majica sada činila još sjajnija od ostalih. To je zvono visilo u onom zvoniku cijelo vrijeme, sve dok smo bili u školi, svih ovih godina?

Gospodin Ashley Montague tvrdio je Duaneu da su ga skinuli i pretopili, i sve u tom stilu rekao je Dale. To je zapisano u jednoj od bilježnica, a i ja sam ga čuo prije mjesec dana u parku.

Već dugo nema filmskih projekcija tužno je primijetio Lawrence.

Daj, šuti odbrusio mu je Dale. Evo, ovo preskačem, a ovo je dio Duaneova razgovora s gospodom Moon. Bio je kod nje onoga dana kada smo svi bili kod ujaka Henryja na večeri, istog dana kada je...

Kada je ubijen dovršio je Mike.

Da tiho je rekao Dale. Slušajte.

Čitao je točno kako je pisalo:

17. lipnja

Razgovarao sam s gospođom Emmom Moon. Sjeća se zvona! Spominje strašnu stvar. Kaže da njezin Orville nije u to umiješan. Strašna stvar u vezi sa zvonom. Zima 1899/1900. Nekoliko je djece u gradu nestalo, misli da je jedno živjelo na nekoj farmi. Gospodin Ashley (još ne Montague, to se dogodilo prije nego su obitelji spojile imena) ponudio tisuću dolara nagrade. Bez uspjeha.

Zatim su u siječnju, gospoda M. je gotovo sigurna daje to bilo u siječnju 1900.. pronašli tijelo jedanaestogodišnje djevojčice, koja je nestala nešto prije Božića. Ime: Šarali Lewellyn Campbell.

PROVJERI IZVJEŠĆA! ZAŠTO NEMA NOVINSKIH ČLANAKA?

Gospoda Moon je sigurna Sarah L. Campbell. Ne želi govoriti o tome. Bio sam uporan: djevojčicu su ubili, možda silovali, odrubili joj glavu i djelomično pojeli. Gospođa M. je sigurna u ovo posljednje.

Uhvatili nekog crnca obojenog, koji je zaspao iza tvornice ljepila. Linč. Kaže da njezin suprug Orville nije bio ni u okrugu u vrijeme tog događaja. Otišao je kupiti konja u Galesfaurg. Četiri dana proveo na putu. (Provjeri čime se bavio.)

Ku Klux Klan bio je vrlo jak u Elm Havenu u to vrijeme. Gospođa M. kaže daje Orville išao na sastanke, kao i većina muškaraca, ali nije sudjelovao u akcijama. Osim toga bio je van grada kupovao konje.

Ostali muškarci iz grada su, na čelu s gospodinom Ashleyjem (onim koji je kupio zvono) te s njegovim sinom, koji je imao 21 godinu, odveli crnca u Old Central. Gospođa M. ne zna njegovo ime. Beskućnik.

Održali su neku vrstu suđenja. Osuđen je na licu mjesta (sudac član Klana?).

Obješen je iste noći.

ZVONO

Gospođa Moon sjeća se zvonjave kasno u noći. Muž joj je rekao daje zvono zvonilo, jer se crnac koprcalo i ljuljalo na konopcu.

(Zaboravila je daje on trebao biti u Galesburgu!...(Napomena:

Kou oicnog vješanja, smrtne Kazne, osucieniKa oacaju aa Di slomio vrat: ovaj se dugo ljuljao.)

U zvoniku? Gospođa Moon ne zna točno. Pretpostavlja. Ili u predvorju.

Ne želi reći najvažnije... Pokušavam je nagovoriti... Najgore od svega: ostavili su tijelo crnca u zvoniku. Zapečatili zvonik i ostavili ga tako.

Zašto? Ne zna. Njezin Orville nije znao. Gospodin Ashley izričito je tražio da ga tamo ostave. (OBVEZNO O TOME PITAJ ASHLEYMONTAGUEA. POSJETI GA I PRONAĐI KNJIGE POVIJESNOG DRUŠTVA KOJE JE UKRAO.)

Gospođa M. plače. Zašto? Kaže da to nije najgore. Čekam. Ovi kolačići su odvratni. Još čekam. Trenutno više priča s mačkama nego sa mnom.

Kaže da je najgore, gore i od vješanja, to što je dva mjeseca nakon vješanja crnca, bilo nestalo još jedno dijete. Objesili su pogrešnog čovjeka.

Ima toga još rekao je Dale ali se sve vrti oko istog. Njegov se posljednji zapis odnosi na odluku da osobno posjeti gospodina Denisa AshleyMontaguea kako bi pronašao još više detalja.

Petorica dječaka u kokošinjcu šutke su se gledala.

Zvono Borgija prošaptao je Kevin. Jezivo.

Dobro si to rekao, jezivo dodao je Harlen. Nešto od toga još djeluje, nekakvo zlo.

Mike je čučnuo i dodirnuo bilježnicu, kao daje svetinja.

Misliš li da su svi zapisi vezani za zvono? upitao je Dalea. Dale je kimnuo.

I da Roon, Van Syke i Debela Guzica sudjeluju u tome, jer su radili u školi?

i Alta jedva čujno odgovorio je Dale. Ne znam kako, nemam ni predodžbu zašto. Ali sam siguran u to.

I ja složio se Mike. Okrenuo se i pogledao Jima Harlena.

Imaš li onaj pištolj?

Harlen je zavukao desnu ruku ispod gipsa i izvukao ga. Mike je samo kimnuo glavom. Dale? I vi imate oružje u kući, zar ne?

Dale je najprije pogledao mlađeg brata, a potom Mikea. Da. Tata ima svoj karabin, a meni je dao sačmaricu.

Mike nije niti trepnuo na spomen tolikog naoružanja i nastavio.

Onu koju koristiš u lovu na prepelice?

Aha. Postat će moja kad napunim dvanaest godina.

Ona ispaljuje samo po jednu čahuru iz cijevi, je li tako? raspitivao se Mike dalje, glasom koji je zvučao ravnodušno i pomalo zamišljeno.

Aha rekao je Dale i objasnio. Zatim je otvoriš i ponovo napuniš.

Mike je kimnuo. Možeš li je iznijeti iz kuće?

Dale je nekoliko sekundi razmišljao. Tata bi me oderao živa daje iznesem iz kuće, osobito ako bih je uzeo sam, bez njegova dopuštenja.

Dale je pogledao kroz vrata prema tami koja je progutala vanjski svijet. Krijesnice su svjetlucale na stablima jabuka u dvorištu.

Da. Mogu rekao je Dale.

Odlično odgovorio je Mike i obratio se Kevinu. Imaš li ti kakvo oružje?

Kev se trljao po obrazu. Ne. Hoću reći, moj tata ima automatsku četrdesetpeticu, zapravo, poluautomatsku, ali je drži u uvijek zaključanoj donjoj ladici svoga radnoga stola.

Možeš li doći do nje?

Kevin je počeo kružiti kokošinjcem dok je cijelo vrijeme trljao obraz. To je tatin pištolj iz rata! Njemu on mnogo znači. Nešto poput, poput trofeja ili uspomene na njegove dečke iz voda. Starije bio časnik u Drugome svjetskom ratu i...

Zaustavio se. Mislite li stvarno da oružje može nauditi tim stvorenjima koja su ubila Duanea?

Mike je čučnuo i pretvorio se u zgrčeno obličje u polumraku. Tijelo mu je bilo potpuno nepokretno, napeto i sličilo je zvijeri koja se sprema na napad. Ali napetost mu je bila samo u položaju tijela, ali ne i u glasu. Ne znam jedva čujno

je odgovorio i glas mu se jedva razlikovao od zujanja kukaca u vrtu. Ali siguran sam da su Roon i Van Syke dio toga. Oni su živi, a znamo kako se protiv njih možemo boriti. Možeš li se domoći pištolja?

Da odgovorio je Kevin nakon kraće šutnje.

A što je s mecima?

Otac ih drži zajedno s pištoljem u istoj ladici.

Sve ćemo to držati ovdje rekao je Mike. Za slučaj da nam bilo što od toga zatreba. Imam jednu ideju...

A što je s tobom? iznenadnim pitanjem prekinuo ga je Dale. Tvoj tata ne ide u lov, zar ne?

Ne odgovorio je Mike. Ali imam bakinu skraćenu pušku.

Kakvu?

Mike je dlanovima pokazao duljinu od oko pola metra. Znaš onaj veliki pištolj koji je Wyatt Earp imao u filmu?

Buntline Special?! uzviknuo je Harlen. Tvoja baka ima Buntline Special?!

Nije baš odgovorio je Mike ali je slično tome. Djed je to u Chicagu naručio za nju, prije četrdesetak godina. To je četrnaestica, kao i Daleova, samo ima, kako se zove onaj vrag, kao na pištolju...

Drška pomogao mu je Kevin.

Drška. Cijev je duga četrdesetak centimetara i ima onu prekrasnu drvenu dršku poput pištolja. Memo je uvijek govorila kako to služi samo za lov na vjeverice, ali mislim da joj je to djed kupio, jer je Cicero, mjesto u kojem su tada živjeli, bio opasan kraj.

Kevin Grumbacher je zazviždao. Čovječe, pa takve su puške najstrože zabranjene!

To je skraćena puška. Je li možda tvoj djed bio jedan od A1 Caponeovih ljudi?

Jezik za zube, Grumbacheru rekao mu je mirno Mike. Dakle, ovamo ćemo donijeti oružje i svu municiju koju uspijemo pronaći. I pazite da vas odrasli ne ulove, oni ništa o ovome ne smiju saznati. A sakrit ćemo ih...

Okrenuo se i pogledao prema starom kauču.

Iza velikog radija predložio je Dale.

Mike se polako okrenuo. Široko se osmjehivao, što se vidjelo čak i pri slaboj svjetlosti predvečerja. Odlično. Sutra imamo mnogo posla. Tko će otići do gospode Moon i porazgovarati s njome?

Dječaci su se počeli vrpolti. Nije bilo dragovoljaca. Naposljetku se javio Lawrence. Evo, ja ću.

Ne nježno ga je odbio Mike. Ti nam trebaš za druge važne stvari.

A za koje, molim te? upitao je Lawrence i udario konzervu koja mu se našla na putu. Ja nemam ni oružja za razliku od vas.

Ti si još premalen i ne... započeo je oštro Dale.

Mike mu je položio ruku na rame i obratio se Lawrenceu. Ako to baš bude potrebno, poslužit ćeš se Daleovom zračnicom. Jesi li ikada pucao iz nje?

Ma sto puta... dobro, samo nekoliko puta.

Dovoljno rekao je Mike. U međuvremenu, trebat ćemo nekoga tko može stvarno brzo voziti bicikl. Mora pronaći Roona i obavijestiti nas o njegovu kretanju.

Lawrence je skeptično kimnuo, jer je ovo bio klasičan pokušaj potkupljivanja, ali je znao daje to bio trenutno najvažniji posao koji je mogao dobiti.

Ja ću otići porazgovarati s gospođom Moon rekao je Mike.

Prilično je dobro poznajem, jer sam joj kosio travu i vodio je u šetnju. Samo bih htio provjeriti zna li još nešto što možda nije otkrila Duaneu.

Još su neko vrijeme šutke sjedili. Bili su svjesni daje sastanak gotov, ali nitko od njih nije bio baš voljan vratiti se kući.

Što ćeš učiniti ako se noćas opet vrati onaj vojnik? upitao je Harlen Mikea.

Moram najprije naći pušku, za svaki slučaj prošaptao je Mike ali ako dođe, ipak ću prije svega pokušati sa svetom vodicom.

Pucnuo je prstima kao da mu je upravo sinula dobra ideja.

Donijet ću još vodice i za vas. Nabavite sebi boce u kojima ćete je ponijeti.

Kevin je prekrizio ruke. Kako to da samo tvoja katolička sveta vodica djeluje? Zar moje luteranske stvari ne bi djelovale, ili one Daleove prezbiterijanske gluposti?

Ne zovi moje prezbiterijanske stvari glupostima! viknuo je Dale.

Mike se počeo smješhati. Imate li vi, dragi moji, u svojim crkvama svetu vodicu?

Zapaljena trojka odmahнула je glavama. Jebo te, pa nitko se ne bavi takvim bedastoćama osim vas, katolika promrmljao je Harlen.

Mike je slegnuo ramenima. Možda, ali vodica je bila djelotvorna na vojnika. Znam za svetu vodicu... Posvećenu hostiju još nisam iskušao. Zar vi nemate pričesti?

Imamo odgovorili su Dale i Kevin.

Mogli bismo uzeti malo kruha obratio se Dale Lawrenceu.

A kako ćemo to učiniti? upitao ga je mlađi brat.

Dale je nekoliko trenutaka razmišljao. Imaš pravo, lakše ćemo ukrasti pušku, nego takve stvarčice.

Okrenuo se prema Mikeu. U redu. Budući da znamo da tvoja sveta vodica djeluje, uzet ćemo nju.

Mogli bismo je upotrijebiti da njome napunimo balone predložio je Jlarlen i zatim da ih bacimo na te seronje, a oni počnu šištat i cvrčati pa se skvrče kao kad posoliš puževe golaće.

Ostali su ga u čudu gledali i pokušavali odgonetnuti šali li se to Harlen. O tome su odlučili razmišljati sutradan.

Mike je rekordno brzo završio raznošenje novina i prije sedam ujutro već je bio u župnom domu. I gospoda McCafferty bila je ondje.

Još spava šapnula mu je u predvorju. Doktor Powell dao mu je lijek.

Mike ju je zbunjeno pogledao. Kakav doktor Powell?

Sitna je domaćica nervozno u rukama gužvala pregaču. To je liječnik iz Peorije, koji je sinoć došao s doktorom Staffneyjem.

Zar je tako ozbiljno? prošaptao je Mike, iako se dijelom mozga dobro sjećao: smeđi crvi koji izlaze iz vojnिकove izdužene gubice, migolje se i ulaze mu u tijelo kroz kožu.

Gospođa McCafferty rumenom je šakom prekrila usta. Doimala se kao da će svakoga trenutka zaplakati. Ne znaju što je s njim. Čula sam kako je doktor Powell rekao Staffneyju da će ga danas prebaciti u bolnicu Svetog Franje, ako se temperatura ne snizi.

Sveti Franjo ponovio je Mike gledajući prema vrhu stubišta. Pa to je u Peoriji.

Tamo imaju aparate za disanje odgovorila mu je starica jedva čujnim glasom i zastala. Činilo se da nema snage nastaviti. Mrmljala je gotovo za sebe: Cijelu sam noć probdjela i molila se i preklinjala svetu djevicu Mariju da pomogne tom sirotom mladiću...

Smijem li ga samo na trenutak vidjeti? molio je Mike.

Oh, ne, nikako. Boje se da bi to moglo biti nešto zarazno. Nitko ne smije ulaziti, osim mene i liječnika.

Ja sam već bio s njim kad mu je pozlilo rekao je Mike. Nije podsjetio domaćicu da mu je već dopustila ući u kuću i izložila ga opasnosti zaraze, osobito ako se možda

i sama zarazila. Nije mu se činilo naročito vjerojatnim da crvi mogu tek tako prijeći s jednog čovjeka na drugoga, iako ga je ta misao na trenutak bila uznemirila.

Molim vas nastavio je i pokušao namjestiti najneviniji izraz lica dražesnoga ministranta neću ulaziti u sobu, samo bih malo provirio.

Nagovorio ju je. Zajedno su se na prstima popeli na kat i vrlo tiho odškrinuli vrata napravljena od tamnoga mahagonija. Vrata nisu zaškripala.

Smrad, koji gaje zapahnuo iz sobe, čak i prije nego stoje osjetio val pretoplog zraka, gotovo da je odbacio Mikea.

Zadah ga je podsjetio na smrad koji se širio s klaoničkoga kamiona ili iz jednog od onih tunela, ali je ovaj bio još gori zbog struje vrućega, ustajaloga zraka koji je ispunjavao zamračenu sobu. Rukom je brzo prekrrio nos i usta.

Moramo držati prozore zatvorene rekla je gospoda McCafferty, kao da mu se ispričava. Posljednje je dvije noći imao jaku groznicu.

Smrad... zaustio je Mike, kojem se želudac već opasno okretao.

Domaćica se namrštila. Misliš li na miris lijekova? Jer posteljину mu mijenjam svakog dana... Smeta ti malo mirisa lijekova?

Miris lijekova? Taj je zadah mogao proći kao miris lijekova jedino ako su ih proizvodili od natrulih lešina. Ili ako se mirisom lijekova mogao nazvati metalni miris krvi i smrad truleži. Pogledao je gospodu McCafferty. Ona očito ništa od toga nije osjećala. Zar je to sve samo u mojoj glavi? Ušao je u sobu dok je dlanom još uvijek pokrивao lice i žmirkao prema krevetu u tami. Gotovo daje očekivao kako će u njemu ugledati poluraspadnuti leš.

Otac Cavanaugh izgledao je doista loše, ali nije bio trula lešina. Ne još.

No, bilo je očito da je mladi svećenik veoma, veoma bolestan. Oči su mu bile zatvorene i upale u tamne očne duplje, usnice sa svim bijele i ispucale kao da je danima žeđao 11 pustinji, koža mu se sjajila, ne onim zdravim sjajem, kao nakon sunčanja, već unutarnjim radioaktivnim isijavanjem, kao kod strašne groznice, kosa mu je bila potpuno beživotna, a šake zgrčene na grudima, poput životinjskih kandži. Usta su mu bila širom otvorena, a tanka linija pljuvačke slijevala mu se na okovratnik pidžame. Disanje mu je bilo otežano, stvarao je zvuk kao da mu u grlu zveckaju kamenčići. U tom trenutku nije ni najmanje nalikovao na svećenika.

Dovoljno ti je bilo prošaputala je gospođa McCafferty i izgurala Mikea prema stubištu.

I stvarno mu je bilo dovoljno. Krenuo je prema kući gospođe Moon, a bicikl je vozio takvom brzinom da su mu se od vjetra, koji je sam podizao, oči ispunile suzama.

Umrla je.

To je pretpostavio kada je zakucao na vrata, a nije bilo nikakva odgovora. U to je bio siguran kada je ušao 11 malu, mračnu kuću, a da ga istog trenutka nisu okružile mačke.

Znao je daje gospođica Moon, knjižničarka. običavala doći ovamo oko osam iz svog stančića, što je zapravo bio stan koji je unajmila u velikoj kući na Širokoj aveniji i koji je dijelila s gospođom Grossaint, učiteljicom četvrtoga razreda.

Dolazila bi doručkovati s majkom. Još nije bilo ni pola osam.

Prelazio je iz jedne sobe u drugu u malenoj kući i osjećao istu mučninu kao u župnom domu. Prestani s tim svojim budalaštinama! Izišla je u jutarnju šetnju.

I mačke su s njome. Znao je da ih ona ni za što ne bi pustila da izađu iz tog montažnog kućerka. Pa dobro. Mačke su tijekom noći zbrisale van i ona ih je izišla potražiti. Iliif je gospođica Moon konačno odvela u starački dom u Oak Hillu. za što je i bilo krajnje vrijeme. To je isto bilo logično objašnjenje. Ali Mike je znao da nijedno od njih nije bilo točno.

Našao ju je kako leži na malom odmorištu na vrhu stubišta. Kat je bio malen, dovoljan tek za njezinu spavaću sobu i minijaturnu kupaonicu. Čak je i odmorište bilo tek toliko da primi njezino sitno tijelo.

Mike se popeo do vrha i čučnuo na gornju stepenicu, dok mu je srce tako luđački udaralo da je imao osjećaj da će izgubiti ravnotežu i otkotrljati se sve do prizemlja. Nikada nije vidio mrtvaca, osim na pogrebu njegovog djeda po očevoj strani prije nekoliko godina, zapravo, ako ne računa vojnika. Sada je tupo promatrao truplo s čudnovatom mješavinom tuge, straha, ali i radoznalosti.

Bila je već toliko dugo mrtva da su joj se ruke ohladile i ukočile.

Lijevom je rukom stezala stupić na ogradi, kao daje pala i zatim se pokušala osoviti na noge, pridržavajući se za rukohvat, a desna se uzdizala sa zelenog tepiha, dok su joj prsti bili zgrčeni, kao da se pokušala uhvatiti za zrak, ili kao da se branila od nečeg strašnog.

Oči su joj bile širom otvorene. Mike je shvatio da od svih bezbrojnih mrtvacu, koje je vidio u filmovima ili televizijskim serijama, a obično bi ih gledao kod Dalea, nijedan mrtvac nije imao otvorene oči. Ali oči gospođe Moon bile su tako iskolačene da se činilo kao da će iskočiti iz glave. Uopće nije bilo upitno može li nešto vidjeti. Mike je pogledao u staklaste, zamućene kugle i pomislio Ovo znači biti mrtav.

Krv joj se slila iz kože i podočnjaci su joj izgledali gotovo kao da su trodimenzionalni. Vrat joj se ukočio, a mišići i žile izdužili i napeli, kao da će svakoga trenutka popucati. Ogrnula se prošivenom kućnom haljinom, koju je navukla preko ružičaste spavaćice. Ispod ruba spavaćice virile su njezine mršave noge, potpuno ispravljene, kao da je pala ukočeno i ravno kao daska, poput nekakvog komičara u nijemom filmu. Jedno joj je stopalo bilo bosu, jer je bila izgubila čupavu, ružičastu papuču. Nokti na nogama bili su nalakirani bojom u tonu njezinih ružičastih papuču, što je staro, smežurano i kvrgavo stopalo činilo još bizarnijim. Kao da je piljilo u strop.

Mike se nagnuo prema njoj, oprezno joj dirnuo lijevu ruku i naglo povukao svoju ruku. Njena je ruka bila neobično hladna s obzirom daje u kući bilo vrlo toplo. A zatim se prisilio da pogleda ono najstrašnije, njezino lice i izraz na njemu.

Usta su joj bila razjapljena, kao da je umrla vrišteći. Zubna proteza ispala joj je s desni i visjela je u usnoj šupljini poput komada sjajne plastike, koji je tu slučajno upao. Crte lica bile su joj izobličene i odražavale su čist užas.

Mike se naglo okrenuo, izgubio ravnotežu i na stražnjici odsklizao niz nekoliko stepenica pokrivenih sagom. Osjećao se preslab da bi ustao. U zraku je osjećao sasvim lagan zadah truleži, kao da je netko ostavio uvelo cvijeće u automobilu dok vani prži sunce. Zadah se nije mogao niti usporediti s onim u svećenikovoju kući. Njezin se ubojica možda još skrivao u kući. Možda se sakrio iza vrata spavaće sobe. Nije ustao da bi provjerio, ali nije niti pobjegao. Jednostavno, morao je još malo sjediti da dođe k sebi. U ušima mu je zujalo kao da su se cvrčci tek sad probudili i odmoredni počeli svoju pjesmu. Pred očima, rubovima njegova vidnog polja, plesale su crne točkice. Glavu je spustio među koljena i snažno protrljao obraze.

Gospođica Moon doći će za nekoliko minuta i pronaći će majku u ovakom stanju. Nije baš volio tu usidjelicu, jednom ga je zlobno

pitala zastoje uopće došao u knjižnicu, ako je bio toliko glup daje morao ponavljati četvrti razred. On se na to samo nacerio i rekao daje došao s prijateljima, a tog je dana to čak i bilo točno, ali njezin ga je komentar zabolio i često bi ga se sjetio kada je uvečer tonuo u san.

Ali nitko ne zaslužuje da ovako nađe vlastitu majku. Da su Duane ili Dale bili na njegovu mjestu, već bi se sjetili neke pametne stvari, koje bistrim dječacimadetektivima padaju na pamet, već bi pronašli nekakve tragove ili tako nešto. Mike uopće nije sumnjao da je ista sila koja je ubila Duanea i njegova strica, ubila i gospođu Moon, ali jedino je u tom trenutku smislio to da se nakašljao i počeo dozivati: Mic, mic, mic, mic, mic, mic, mic...

Vrata spavaće sobe i kupaonice bila su odškrinuta, ali u njima nije bilo nikakvih pokreta, kao ni u sjenama u kuhinji, ni u podnožju stepeništa.

Mike je uspio ustati, usprkos drhtavim nogama, i prisilio se da se vrati gore kako bi posljednji put. ali ovom prigodom stojeći, pogledao gospodu Moon. Iz tog se kuta doimala još sitnijom i starijom. Najradije bi joj izvukao umjetno zubalo iz usta kako se ne bi ugušila. A zatim mu se pred očima pojavila slika kako se zubalo, kao u kornjače, naglo sklapa, a njegova šaka zapinje u ustima trupla, koje ga promatra kolutajući mrtvim očima.

Daj ne seri! Kada bi psovao, često bi u glavi čuo glas Jima Harlena, koji mu je davao nužne upute za tu aktivnost. Isti mu je glas sada govorio da bježi iz te proklete kuće.

Podigao je desnu ruku, onako kako je to tisuću puta vidio oca Cavanaugha, i blagoslovio staričino tijelo, načinivši križ nad njim. Gospođa Moon, doduše, nije bila katolkinja, ali nije imao izbora i samo da je znao obredne riječi, istoga bi joj trenutka bio dao konačni oprost od grijeha.

Umjesto toga, tiho je izgovorio kratku molitvu i krenuo prema vratima spavaće sobe. koja su bila odškrinuta, taman toliko da je mogao gurnuti glavu unutra, a da pritom ne dirne ni njih ni dovratak.

Mačke su bile u sobi. Hrpa izmasakriranih i rastrganih malih leševa ležala je na uredno pospremljenom krevetu. Neke su bile nabijene na tri od četiri stupa na krevetu, nekoliko je mačjih glava stajalo i na toaletnom stolu, odmah uz četke, bočice parfema i kreme za ruke. Jedan žućkasti mačak. Mike se sjećao daje bio staričin miljenik, visio je obješen o lanac na lusteru. Jedno oko bilo mu je plavo, a

drugo žuto i oba bi pogledala dječaka kada bi njegovo neočekivano dugačko tijelo načinilo novi krug dok se lagano okretao u tišini.

Mike se sjurio niz stepenice i već gotovo dotrčao do stražnjih vrata, kada je iznenada stao. Grlo mu je bridjelo od nagona za povraćanjem. Ne mogu dopustiti da dođe gospođica Moon i sve nađe u ovakvom stanju. Preostalo mu je još samo nekoliko minuta, možda ni toliko.

Pokraj zida ugledao je starinski pisaći stol. Vidio je i Lavenderov komplet za pisanje. Uzeo je pero, umočio ga u tintu i velikim slovima napisao: NE ULAZITE! ZOVITE POLICIJU!

Nije znao hoće li brisanje pera i tuša biti dovoljno da ukloni svoje otiske prstiju, pa ih je strpao u džep, objesio poruku na dovratku, tako daje onaj tko ulazi odmah zapazi, otvorio vrata rukom koju je umotao u majicu, zatvorio ih, obrisao kvaku s vanjske strane, preskočio cvijeće koje je raslo pokraj kuće te dvije ptičje kadice i nisku živicu i izašao na ulicu iza kuće Somersetovih. Najvećom brzinom jurnuo je pločnikom i cijelim putem zahvaljivao nebesima što ulicom raste gusto grmlje koje ju je pretvorilo u tamni tunel.

Dotrčao je do njihovoga tajnog skloništa u krošnji nad ulicom Depot i popeo se na najvišu razinu kućice. Sjedio je gore skriven lišćem i drhtao cijelim tijelom. A zatim je osjetio kako mu se držalo pera zabija u nogu. Hvala Bogu da je bio dovoljno pametan pa je ostavio da mu pero viri iz džepa, inače bi već imao veliku mrlju tinte na trapericama. Već je vidio naslov GLUPI SE UBOJICA SAM ODAO TINTOM. Izvadio je tintu i pero iz džepa, gurnuo ih u pukotinu u drvetu i pokrio grančicama koje je nabrao s obližnjih grana.

Naravno, postojala je mogućnost da ih neko pronade kada na jesen stablo izgubi lišće, ali je zaključio da o tome ima vremena brinuti se kada se to dogodi. Ako dotad uopće itko od nas poživi.

Sjedio je naslanjajući se na debelo stablo drveta i osluškujući povremeno brujanje vozila, koja su prolazila ulicom desetak metara ispod njega te skakutanje svoje sestre Kathleen, koja je bila sama i igrala se školice na pločniku.

U početku je pokušavao nečime zabaviti mozak da bi se tako oslobodio užasnih prizora koje je vidio tog divnog i toplog jutra. Zatim je shvatio da se nikada neće osloboditi slike grozničava disanja oca Cavanaugha i razjapljenih mrtvih usta

gospođe Moon. Nakon toga pustio je da ga strah i adrenalin ponesu pa je pokušao smisliti plan.

U krošnji je proveo gotovo tri sata. Odavno je čuo kako se niže u ulici zaustavlja automobil, kako zavijaju sirene, što je bio tako rijedak zvuk u Elm Havenu. Čuo je i žamor glasova odraslih, po čemu je znao da su pronašli gospođu Moon. Ali tada je već bio duboko zamišljen i po glavi premetao svoj plan, kao da proučava lopticu za bejzbol i traži ogrebotine i potrgane konce na šavovima.

Kada se konačno spustio, bilo je kasno prijepodne. Noge su mu se ukočile od dugog sjedenja na maloj platformi. Na leđima i zadnjici ostale su mu zelene mrlje, ali on ništa od toga nije primjećivao. Uzeo je bicikl i odvezao se do Daleove kuće.

Oba su Stewartova dječaka uzbuđeno i zabrinuto, širom otvorenih očiju slušala novosti o smrti gospođe Moon. Da je samo bila mrtva, a mačke žive, nikome ne bi ništa bilo sumnjivo. Ali je okrutno ubijanje mačaka uzbudilo njihov gradić više od svega drugoga posljednjih mjeseci.

Mike je nezadovoljno odmahivao glavom. Duane McBride bio je mrtav, a isto tako i njegov stric, ali to su ljudi smatrali nesretnim slučajevima. Iako je dječak umro jezivom smrću, masakriranje nekoliko mačaka utjecat će na njih tako da će tijekom nekoliko idućih mjeseci samo šaptati i zatvarati se u svoje kuće. On je bio siguran daje smrt gospođe Moon već bila potisnuta negdje daleko. Ona je bila samo dio tame, koja se tog ljeta nadvila nad Memo, nad njega i ostalu djecu, tek još jedan sivi oblak na olujnom nebu.

Idemo rekao je Daleu i Lawrenceu dok ih je požurivao da krenu prema biciklima. Idemo po Kevina i Harlena, a zatim idemo na neko mjesto gdje možemo slobodno razgovarati. Želim s vama razgovarati o nečemu važnom.

I protiv volje, morao se okrenuti prema Old Centralu dok su se kretali prema zapadu, prema Harlenovoj kući. Škola mu se učinila još većom i ružnijom, a njezine su tajne bile daskama zatvorene u utrobi, koja je sada bila vječno u mraku, iako je ostatak svijeta bio obasjan suncem.

Mike je znao da ga to proketo mjesto očekuje.

DVADESET SEDMO POGLAVLJE

Odvezli su se biciklima do terena za bejzbol i okupili se na sredini. Mike je desetak minuta pripovijedao o jutrošnjim događajima, a ostali su ga zapanjeno promatrali. Nisu mu postavljali pitanja dok je opisivao leš gospođe Moon. Nisu mu proturječili kada je rekao da će i oni isto tako biti mrtvi ako uskoro nešto ne poduzmu. Nisu rekli ni riječi kada im je objasnio što trebaju poduzeti.

Možemo li to zgotoviti do nedjelje ujutro? na kraju je samo pitao Dale. Bicikle su posložili u obliku ograde oko uzvišice za bacača. U krugu od petsto metara uokolo nisu nikoga vidjeli. Sunce je blještalo i pržilo njihove očišane glave i gole ruke. odbijalo se o metal i staru boju njihovih bicikala i prisililo ih da škilje.

Da odgovorio je Mike. Mislim da možemo.

Ali onaj dio s logorovanjem ne mogu obaviti u četvrtak uvečer rekao je Harlen. Ostali su ga začuđeno pogledali. Sada je bio utorak ujutro. Zašto mu je večer u četvrtak činila problem? Zašto? upitao je Kevin.

Zato što su me pozvali na rođendansku zabavu kod Michelle Staffney, a ona će se održati u četvrtak uvečer objasnio je. I ja namjeravam biti tamo.

Lawrence gaje zgroženo pogledao. Ostala trojica gotovo su istodobno glasno uzdahnula. Čovječe božji rekao je Dale pa svi smo pozvani. Pozvali su gotovu svu djecu iz ovog glupog grada, kao što to i čine četrnaestog srpnja svake godine. Kakve to ima veze?

To je bilo točno. Njezine su rođendanske zabave postale neka vrsta središnjega događaja tijekom ljetnih praznika za djecu iz Elm Havena. Zabava se uvijek održavala u večernjim satima, a veliko je dvorište Staffneyjevih vrvjelo od brojne pozvane djece. Vrhunac večeri uvijek je bio vatromet. Doktor Staffney svaki bi put svečano objavio kako, osim rođendana njegove voljene kćeri, obilježavaju i pad Bastille. Klinci su to uvijek popratili burnim pljeskom, iako nitko od njih nije imao pojma što je to Bastille i kada je pala. Uostalom, koga briga za to dok ima torte, punča i vatrometa?

Nerna veze rekao je Harlen glasom ispunjenim samozadovoljstvom. kao da čuva važnu tajnu ali ja u svakom slučaju idem.

Dale se već spremio započeti raspravu, ali se umiješao i Mike.

U redu. Nema uopće problema. Zatim ćemo na logorovanje sutra, u srijedu, pa ćemo završiti s tim. Onda će sve biti spremno za subotnju projekciju filma.

Lawrence ga je sumnjičavo promatrao. Njegov mali nosić bio je crven i počeo se guliti. Kako znaš da će se u subotu održati projekcija filma?

Mike je uzdahnuo i čučnuo pokraj mjesta koje je bilo rezervirano za bacača. Ostali su to isto učinili i tako su svojim leđima načinili zatvoreni kružni zid. Mike je po prašini prstom crtao kao da im objašnjava sljedeće poteze u igri, ali to su ovom prilikom bile samo nekakve črčkarije. To je podatak koji mora doznati onaj tko će otići na razgovor s AshleyMontagueorn. Sutrašnje će nam logorovanje oduzeti veći dio srijede i četvrtka poslijepodne, a do subote uvečer moramo sve pripremiti za nedjelju ujutro. To znači da AshleyMontaguea moramo odraditi danas ili u četvrtak poslijepodne.

Zatim je pogledao Harlena i podrugl živo mu rekao. A u četvrtak je rođendanska zabava kod Michelle Staffney.

Dale je iz stražnjega džepa izvukao kapu za bejzbol i stavio je na glavu, a sjena na gornjem dijelu njegova lica nalikovala je tamnom viziru. Zašto to moramo obaviti tako brzo? upitao je. Mike je, naime, odredio da će Dale morati obaviti razgovor s AshleyMontagueom.

Mike je slegnuo ramenima. Promisli malo. Ne možemo izvesti sve ostale stvari ako nismo sigurni. A bogataš bi nam mogao otkriti imamo li pravo.

Dale baš i nije bio u to siguran. A što ako ne bude želio?

Onda će nam logorovanje biti proba odgovorio mu je Mike.

Iako bi bilo mnogo bolje kada bismo to saznali prije nego što krenemo.

Dale se počeošao po vratu niz koji se slijevao znoj. Pogledao je prema vodotornju i dalje prema poljima, koja su se prostirala iza njega, na kojima je kukuruz bio već mnogo viši od njega i sličio je na zelene zidine na kraju grada. Polja nisu nudila ništa osim sporog kretanja i sjena. Ideš li sa mnom? upitao je Mikea. Kod AshleyMontaguea?

Aa odgovorio je Mike Pokušat ću pronaći drugu osobu, o kojoj sam govorio i saznati još nešto o onome što je Duaneu ispričala gospođa Moon. A mislim i da će me trebati otac Cavanaugh.

Ja ću poći s tobom ponudio se Kevin Daleu.

Dale je odmah osjetio olakšanje, ali ih je Mike prekinuo. Ne. Ti moraš poći s tatom u njegovom mljekarskom kamionu j sve pripremiti kako smo se i dogovorili. Pa u svezi s kamionom ne moram ništa raditi sve do vikenda.

počeo je Kev.

Mike je odlučno odmahnuo glavom i nije dopustio raspravu.

Ali moraš početi čistiti kamion, a ne samo malo pomagati ocu. Ako sve obaviš prije vikenda, on u subotu neće previše misliti o kamionu.

Kevin je kimnuo. a Dale je već počeo očajavati.

Idem ja s tobom rekao mu je Harlen.

Dale je pogledao sitnog dječarca s glomaznim gipsom na ruci i nije se osjećao nimalo bolje.

I ja dodao je Lawrence.

Nema šanse rekao je sada Dale i potpuno se uživio u ulogu velikoga brata. Ti imaš svoje zaduženje, zar si već zaboravio? Kako ćemo naći klaonički kamion ako ga ti nećeš tražiti?

Drek počeo je Lawrence i pogledao prema njihovoj kući udaljenoj sto pedeset metara, kao da želi biti siguran da ga majka neće čuti. na šibici dodao je.

Jim Harlen se razdragano nasmijao. Sranje kroz gusto granje imitirao je njegov visoki, dječji glas.

Nisam baš oduševljen tim logorovanjem izjavio je Kevin poslovnim glasom. Svi ćemo biti zajedno, u gomili.

Mike se nasmiješio. Ja ne idem s vama.

Znaš ti dobro što sam htio reći kazao je Kevin vrlo zabrinuto. Mike je to znao.

Zato sam i prilično siguran da će to uspjeti

dodao je tiho, dok je i dalje crtao krugove i strelice po zemlji. U posljednje smo vrijeme bili zajedno samo u prisutnosti odraslih.

Podigao je glavu, A možda to nećemo ni morati učiniti ako Dale i Jim dobiju od AshlevMontaguea potrebne nam podatke dodao je Kevin.

Dale je i dalje promatrao polja u daljini, dok mu se u očima nazirala zabrinutost. Ja stvarno ne znam kako ću danas stići do Peorije. Mama me sigurno neće htjeti odvesti, a stari Bulck ne bi niti i uspio doći tamo, čak i kada bi me ona htjela odvesti. Tata je pak do nedjelje na poslovnom putovanju.

Kevin je žvakao veliku žvakaću gumu. Okrenuo se i pljunuo preko ramena.

Mi rijetko idemo u Peoriju. Samo na Dan zahvalnosti i na priredbu Djeda Božićnjaka. Čini mi se da ti ne bi htio čekati tako dugo, zar ne?

Harlen se iscerio. Toliko sam se trudio nagovoriti mamu da večeras ne ide u Peoriju, nego da ostane sa mnom kod kuće i kada bih je sada zamolio da nas od veze do kućerine nekog bogatuna, koji živi u ulici Grand View, siguran sam da bi me prebila kao vola.

U redu rekao je Mike a da je pokušaj kasnije zamoliti da vas preveze?

Harlen gaje pogledao ljutito. Ej. Mikić, tvoj stari radi u pivovari, zar ne? A da ga Dale i ja zamolimo da nas usput poveze?

Možete, osobito ako želite krenuti večeras u pola devet i stići tamo upravo na vampirsku smjenu. A od pivovare ima još kilometara i kilometara do ulice Grand View. Zatim biste još morali hodati uzbrdo po mraku, popričati s AshleyMontagueom usred noći i pričekati moga tatu dok mu ne završi smjena u sedam ujutro.

Harlen je slegnuo ramenima. A zatim se vedro osmjehnuo i pucnuo prstima.

Našao sam prijevoz. Dale. Koliko imaš novca?

Sve zajedno?

Ne, računajući i zlatne šipke tvoje tetke Millie i srebrnjake tvog strica Paula.

Glupane, mislim na novac koji sada imaš u gotovini.

Uštedio sam dvadeset devet dolara odgovorio je. Ali prije petka ionako nema autobusa, a tada će...

Harlen je odmahnuo glavom i dalje se vedro smiješeći. Ne govorim ti o jebenom autobusu, stari. Govorim o našem osobnom taksiju. Mislim da bi dvadeset devet dolara trebalo biti dovoljno. Ma jebeš sve, dodat ću i ja jedan pa neka bude trideset i idemo danas, možda čak i odmah.

Dale je osjetio kako inu je srce počelo lupati. Uopće se nije želio susresti s gospodinom AshleyMontagueom. niti popričati s njim. a Peorija mu se činila kao da je na drugom kraju svijeta. Odmah? Ti to ozbiljno?

Naravno.

Dale je pogledao Mikea kao da traži pomoć, ali je u njegovim sivim očima vidio samo ozbiljnost. Mike mu je glavom pokazao: idi.

Dobro rekao je Dale. Pokazao je prstom prerna Lawrenceu. Ti budi kod kuće s mamom. Osim ako te Mike ne pošalje na zadatak.

Harlen je već krenuo prema Prvoj aveniji. Dale je pogledao ostale.

Ovo je potpuno ludo rekao je ozbiljno.

Nitko mu nije proturječio.

Dale se popeo na bicikl i požurio kako bi sustigao Harlena.

C. J. Congden, onaj pristavi šesnaestogodišnjak, promatrao ih je s nevjericom.

Stajao je, držeći pivo u lijevoj ruci, naslonjen na prednji lijevi branik očeva crnog nabrijanog Cticvgja i mrštio se prema njima. Kao i obično, nosio je svoju crnu kožnu jaknu, prljave traperice i radničke cipele. Cigaretu mu je poskakivala u ustima dok je govorio. Jebo te, što vi hoćete da ja, jebo te, učinim?

Da nas odvezeš do Peorije odgovorio mu je Harlen.

Tebe i ovu pičkicu? podrugljivo mu je uzvratio C. J.

Jim je pogledao Dalea. Aha rekao je. Mene i ovu pičkicu.

Za koju lovu?

Harlen je Daleu dobacio oštar pogled, kao da mu govori jesam li ti lijepo rekao da imamo posla s mentalno retardiranim idiotom?. Petnaest odgovorio je.

Odjebi odbrusio je tinejdžer i otpio veliki gutljaj piva.

Harlen je slegnuo ramenima. Možda bismo mogli skupiti osamnaest dolara...

Dvajs' pet il' nema posla rekao je Congden i stresao pepeo s cigarete.

Harlen je zapanjeno odmahnuo glavom kao da je tražio basnoslovan iznos.

Pogledao je Dalea, a onda podigao ruke u znak predaje, kao da priznaje daje izgubio ovu bitku u cjenjkanju.

Pa, ako baš mora toliko.

Sada se Congden doimao zapanjenim. Unaprijed rekao je tonom. koji je jasno govorio da je taj izraz pokupio iz gangsterskih filmova.

Pola sada, a pola kada je posao završen odgovorio je Harlen, istim tonom u stilu Humphreya Bogarta.

Congden ih je ozbiljno procjenjivao kroz dim cigarete. Bio je sumnjičav, ali je znao da u filmovima opaki momci uvijek pristanu na takav dogovor, pa nije mogao mnogo birati. Daj pola naredio je.

Dale je to i učinio ; izbrojio dvanaest i pol dolara svoje uštedevine.

Hajde, upadajte rekao im je Congden. Bacio je cigaretu, ugasio je debelim potplatom, pljunuo i podigao hlače. Namrštio se kada je vidio da su dvojica dječaka sjela na stražnje sjedište crnog Chevroleta.

Jebo te, nije vam ovo taksi zagrmio je. Hajde, jedan od vas brabonjaka, na prednje sjedište. Odmah!

Dale je pričekao, nadajući se da će se Harlen premjestiti, ali on je pomaknuo slomljenu ruku u gipsu kao da mu želi reći Treba mi mnogo mjesta za ovo i Dale je zlovoljno izišao i sjeo na suvozačevo mjesto. C. J. je bacio limenku u dvorište i ušao u Chevrolet te snažno zalupio vratima. Okrenuo je ključ, a veliki je stroj glasno zaurloao.

Jes' ti siguran da ti tatica dopušta da se voziš u ovome? upitao je Harlen. osjećajući se prilično sigurnim na stražnjem sjedištu.

Začepi tu poganu gubicu, jer ću te razbiti vikao je Congden pokušavajući nadglasati urlik motora dok je dodavao gas.

C. J. je snažno povukao mjenjač ulijevo i gurnuo ga naprijed. Veliki su stražnji kotači zasuli dvorište zemljom i pijeskom i automobil je uz jezivu škripu guma izjurio na asfalt ulice Depot. Počeo je okretati upravljač ulijevo i skrenuli su na ulicu pod pravim kutom, a potom jurnuli prema Širokoj aveniji. Tu je C. J. još lude skrenuo i jedva je, histerično okrećući upravljač, uspio zadržati kontrolu nad velikim automobilom, dok je iza njih ostao samo trag plavieascog dima.

Raskrižjem s Crkvenom ulicom proletjeli su brzinom od devedeset kilometara na sat, a zatim je, na uglu Široke avenije i Glavne ulice, Congden naglo zakočio.

Žgoljava pristava karikatura za upravljačem izvukla je kutiju Pali Malla iz podvrnutog rukava majice, usnicama izvukao cigaretu i upalio je upaljačem s komandne ploče i još je za to vrijeme uspio skrenuti, presjekavši put jednom kamionu.

Dale je zažmirio kada je vozač kamiona sjeo na trubu. Congden je vozaču pokazao srednji prst u retrovizoru i udarcem o mjenjač promijenio brzinu.

Znak, koji je stajao pokraj kafića u parku, pokazivao je da je najveća dopuštena brzina pedeset kilometara na sat. Proletjeli su pokraj njega brzinom od devedesetak kilometara i nastavili još ubrzavati. Za njima su ostale benzinska crpka i posljednja zidana kuća s lijeve strane i zatim su već bili izvan grada. Uurlanje dvostrukih ispušnih cijevi Chevroleta odzvanjalo je ulicom Hard.

Dale je gotovo pao s bicikla kada mu je Harlen rekao kamo su krenuli.

Congden? Ti se šališ! bio je iskreno, duboko i potpuno preneražen. Odmah se sjetio crnog bezdana cijevi kalibra 22, koju mu je gradski huligan nedavno uperio u lice. Ma nema šanse rekao je Dale i odmah okrenuo bicikl, spreman da se vrati kući.

Harlen gaje zaustavio zgrabivši ga za ruku. Čekaj, Dale. Razmisli malo. Nikome neće niti pasti na pamet da nas poveže čak do ulice Grand View u Peoriji. Tvoji bi starci pomislili da si poludio. Nema nijednog autobusa sve do petka. I ne poznajemo nikog drugog tko ima vozačku.

Mikeova sestra Peg... zaustio je Dafe.

...četiri je puta pala na vozačkom ispitu dovršio je Harlen rečenicu. Njezini je starci ne puštaju ni blizu auta. Osim toga, O'Rourkeovi imaju samo onu starudiju kojom Mikeov tata svake večeri putuje na posao i sasvim ga sigurno nikome neće prepustiti.

Smislit ću onda neki drugi način. Dale je uporno odbijao predloženu ideju.

Oslobodio je ruku.

Da. da, sve se bojim.

Harlen je prekrizio ruke i ljutito pogledao Dalea. Ti si pravi nježni proljetni cvijetak. Stewarte. znaš?

Dale je osjetio kako je pocrvenio od bijesa i najviše bi ga u tom trenutku razveselilo da side s bicikla i prebije Harlena. Već je to prije nekoliko godina i učinio. Znao je. doduše, daje sitni dječak prljav igrač, ali bio je siguran da to može ponoviti. Ipak se primorao da još jednom razmisli i samo je jače stegnuo ruke. Razmisli rekao je Harlen kao da čita Daleove nemirne misli.

To moramo obaviti danas, a nemamo nikoga drugoga koga bismo mogli za to zamoliti. Congden je totalni idiot i gladan love pa neće pitati zašto to radimo. I prilično sam siguran daje to i najbrži način da stignemo do Peorije. Osim ako ne ulovimo F86.

Dale se stresao, jer je shvatio koliko je istinita ova posljednja rečenica. Stari mu ne dopušta voziti rekao je i shvatio kako samo za tipove kao što je Congden umjesto tata ili otac koristi riječ stari. A zatim se sjetio i što je rekao gospodin McBride.

Starog mu nema već nekoliko dana dodao je Harlen. Ljuljao se naprijednazad na svome sjedalu. Govorka se da su on i Van Syke ili gospodin Daysinger ili već neki od onih bezvrijednih jebivjetara otišli u Chicago na tjedan dana na bančenje i pijanke, jer je oderao nekog glupog turista zbog prekoračenja brzine. U svakom slučaju, J. R crna makina je tu, a ne u Chicagu i C. J. ne izlazi iz nje.

Dale je na boku osjećao izbočinu. Tu je bila složena njegova ušteđevina, sav novac koji je imao, ako se ne računaju obveznice i srebrni dolari ujaka Paula, za koje je znao da ih nikada neće potrošiti. Dobro rekao je, ponovo se okrenuo prema zapadu i polako krenuo niz ulicu Depot, kao da ide na stratište. Ali kako je govno poput C. J. uspjelo dobiti vozačku dozvolu, ako je Peg O'Rourke preglupa da položi ispit?

Harlen nije odmah odgovorio, nego je pričekao da ugledaju Congdenovu kuću, zajedno s bitangom koja se naslanja na auto. Tek je tada prošaptao odgovor, toliko tiho da ga je Dale jedva uspio čuti:

Tko je uopće rekao da C. J. ima vozačku?

Juli su i rezali zavoje duž tridesetak kilometara puta prema jugoistoku, magistralnog puta 150A te lokalne ceste, koja nije bila predviđena za takve brzine, ni onda kada je na nju postavljen novi asfalt, bez rupa i zakrpa na svakih pet metara. Crni Chevy grmio je dok je prolazio dolinom rijeke Spoon i na trenutak se, kada su se spustili s vrha brda, doimao kao da leti.

Dale je osjetio kako mu utroba treperi dok su jurili niz padinu, pogledao je Congdena, koji je žmirkao kroz dim cigarete i borio se s upravljačem, a onda je i sam počeo žmirkati kroz prste, kojima je sakrio lice dok su krivudali lijevodesno po cesti.

Da im je neko vozilo naišlo iz suprotnog smjera, a netom su vidjeli nekoliko kamiona koji su se kretali prema sjeverozapadu, poginuli bi na mjestu. Dale je odlučio da će, čak i ako im cijela ova akcija uspije, razbiti Harlena kada se vrate. Congden je iznenada počeo usporavati i zatim konačno zaustavio automobil uz rub ceste, točno prije mosta, što je značilo da su prevalili tek trećinu puta do Peorije.

Izlazi iz auta! obratio se Daleu.

Što jedva je uspio prozboriti Dale kada gaje Congden snažno gurnuo i pritisnuo mu glavu o vrata. Izlazi, pizdek jedan.

Dale je gotovo ispao iz automobila. Pogledao je Harlena na zadnjem sjedištu i uputio mu molećiv pogled, ali on se, sudeći po podršci, koju mu je pružio, držao kao potpuni stranac. Jim je slegnuo ramenima i pažljivo proučavao presvlake na sjedištima.

Congden uopće nije obraćao pozornost na Harlena i ponovo je gurnuo Dalea i tako ga dogurao gotovo do odbojnika na početku mosta. Cesta se na tom mjestu uzdizala pa su vrhove krošnji niskih hrastova i vrba, koji su rasli duž cijele obale rijeke, vidjeli s visine. Na tom su se mjestu nalazili barem deset metara iznad vode.

Dale se trgnuo kada je osjetio dodir odbojnika na nogama i od bijesa i nemoći samo stegnuo šake. Hvatao gaje strah. Što k vragu zaustio je.

C. J. je posegao rukom iza leđa i izvukao nož s crnom drškom. Oštrica od dvanaest centimetara sijevnula je i bljesnula na jakom suncu. Umukni i daj mi ostatak jebene love.

Odjebi rekao je Dale i podigao šake. Osjetio je kako mu cijelo tijelo pulsira u ritmu lupanja srca. Jesam li to stvarno rekao?

Congden je bio brz. Već je Dale naučio, i to na teži način, da je bolje ne pridržavati se savjeta njegova oca. Ili barem ne onih koji su se odnosili na nasilnike. Takvi tipovi nisu bili kukavice, ili barem ne u situacijama u kojima je igrom slučaja sudjelovao Dale i, što je još važnije, nisu se povlačili kada bi im netko pokazao zube. Oni nisu bili samo puni ispraznih priča.

Ili barem to nisu bili C. J. Congden i njegov partner Archie Kreck. Oni su bili pravi, podli kučkini sftiovi. koji su iskreno uživali kada bi nekome nanosili bol.

Congden se upravo to i spremao učiniti. Udario je Dalea sa strane po njegovoj tankoj ruci, od čega se ovaj zanio prema odbojniku, zapeo i skoro pao preko njega. Zatim mu je C. J. snažno pritisnuo vrh noža ispod brade. Dale je osjetio kako mu krv kola kroz vene.

Brabonjak jedan šugavi siktio je Congden, a žuti su mu zubi bili tek nekoliko centimetara udaljeni od Daleova lica. Najprije sam ti mislio maznut jebenu lovu i ostavit te ovdje pa da se pješice vraćaš. A je 1' znaš što ću ti sad napraviti, govno? Dale nije mogao niti odmahnuti glavom, jer bi mu oštrica zaparala tanku kožu ispod brade. Trepnuo je.

Congden se nacerio. Vidiš tamo ono metalno sranje? rekao je i slobodnom je rukom pokazao prema tornju od rebrastog lima. Od mosta do tornja vodila je uska pješačka staza. E, sad ću te, jer

si bio bezobrazan, odvesti tamo i objesit ću te za noge, a zatim ću te baciti u jebenu rijeku. Što ti misliš o toj ideji, pičko?

Dale to nije smatrao baš dobrom idejom, ali je osjetio kako mu se nož još dublje urezao u meso i nije mu bilo ni do kakve priče. Osjećao je kako Congden zaudara po znoju i pivu, a po njegovom je tonu procijenio kako je stvarno namjeravao učiniti ono čime mu je upravo prijetio. Glavu je držao ukočeno i samo je pomaknuo oči kako bi pogledao prema tornju i mostu koji je vodio do njega... i dugom putu do vode.

Congden je spustio nož. zgrabio Dalea za vrat i počeo ga gurati prema putu, zatim preko mosta i prema uskoj pješačkoj stazi. Nigdje na vidiku nije bilo automobila. Nigdje u blizini nije bilo farme. Dale je smislio jednostavan plan: ugrabi li priliku potrčati, to će i učiniti. Ako ga, a to mu se činilo mnogo vjerojatnijim, Congden bude držao cijelim putem do vrha, povući će tu ništariju za sobom pa će zajedno pasti u vodu. Bilo je visoko, a rijeka Spoon nije bila duboka čak ni u proljeće, a kamoli u najtoplijem dijelu srpnja. Ali Dale je tako čvrsto odlučio. Možda mu se posreći pa padne na tog prištavog kretena i nabije ga u mulj... Congden ga je i dalje gurao prema pješačkoj stazi i ni na trenutak ga nije ispuštao. Nekako je uspio izvući novac iz Daleova džepa i gurnuti ga u svoj. Stigli su do mosta. Congden se osmjehnuo i pomaknuo nož prema Daleovu lijevom oku.

Pusti ga rekao je Jim Harlen. koji je izašao iz automobila, ali im nije prilazio. Glas mu je. kao i obično, bio opušten.

Jebi se cerio mu se Congden. Ti si sljedeći na redu, šupčino. Nemoj si ništa umišljati da neću....

Pogledao je prema Harlenu i prekinuo se u pola rečenice, dok je još uvijek u zraku držao nož.

Jim je stajao pokraj otvorenih stražnjih vrata, a zbog gipsa se, čak i više nego obično, doimao ranjivim. Ali to nije vrijedilo i za pištolj u njegovoj desnoj ruci.

Pusti ga. C. J. ponovio je Harlen.

Congden je na trenutak zastao, a onda straga zgrabio Dalea za vrat, okrenuo ga prema Jimu, upotrijebivši ga kao živi štit, još uvijek držeći podignut nož.

Još malo dramatičnih scena iz filmova, ljutito je komentirao jedan dio Daleova mozga. Taj jadni govornar vjerojatno misli da mu je život poput nekog glupog filma u kojem je on glavni glumac. A onda se usredotočio na disanje, koje mu je bilo sve otežanije zbog stisnutog jednjaka.

Congden je vikao dok su sitne kapljice pljuvačke prštale po Daleovu desnom obrazu. Harlene, pizdo mala, odatle ti ne bi pogodio ni kuću. a kamoli mene. Ajde, pucaj. Ajde da te vidim urlao je i još čvršće stegnuo Dalea.

Dale je silno želio nogom nabiti Congdena u jaja. ili barem u potkoljenu, ali ovako okrenut to nije mogao. Huligan je bio dovoljno visok da je podigao Dalea tako da su mu noge gotovo visjele u zraku, dok ga je ovaj stezao oko vrata. Stajao je na prstima da se ne bi ugušio. I da sve bude još gore, bio je potpuno siguran da će Harlen svakog trenutka opaliti iz svog revolvera i pogoditi i njega.

Ali Harlen je samo pogledao svoj revolver, kao da nije bio svjestan što to drži u rukama. Stvarno bi htio da pucam? upitao je nevino i s velikim zanimanjem u glasu.

Congden je urlao pod naletom bijesa i adrenalina. Ajde, jebena pičkice, popuši mi kurac, ti jebeni kurvin sine, pucaj već jednom, jebem ti...

Harlen je slegnuo ramenima, podigao svoj mali revolver, okrenuo ga prema Chevroletu i povukao okidač. Pucanj je glasno odjeknuo, bez obzira na to što su bili na otvorenom prostoru.

Congden je poludio i odgurnuo Dalea u stranu. Dale se zanjihao, udario u odbojnik i ugledao vodu deset metara pod sobom, a onda zgrabio čeličnu šipku i uspio uhvatiti ravnotežu. Zatim je jurnuo preko mosta, dok su mu kroz usta šikljali pljuvačka i psovke.

Harlen se malo pomaknuo, podigao pištolj prema vjetrobanskom staklu Chevroleta i rekao posve mirnim glasom. Stani.

C. J. se zaustavio istog trenutka, a zakovice su na njegovim cipelama zaiskrile. Stajao je desetak metara udaljen od Jima. Ubit ću te, šupčino rešao je Congden kroz stisnute zube. Najebat ćeš.

Možda mirno se složio Harlen ali autić tvoga tatice dobit će još barem pet rupa prije nego se to dogodi.

Sada je ciljao u poklopac motora.

Congden se ukočio kao da je Harlen pištolj uperio u njega. Jimmy, hajde molim te, nisam... započeo je plačnim glasom, koji je bio još odvratniji od njegova uobičajena tcfria priglupa nasilnika.

Tišina rekao je Harlen. Dale. dovući svoju guzicu ovamo.

Deile se trgnuo iz misli i dovukao svoju guzicu do mjesta gdje je stajao Harlen, napravivši široki luk oko šokirana Congdena. Stao je iza Harlena, pokraj stražnjih vrata koja su bila otvorena.

Baci nož preko ograde rekao je Harlen C. J. i dodao Odmah! upravo u trenutku kada je žgoljavi huligan htio nešto reći.

Congden je bacio nož preko ograde i on je poletio prema krošnjama na obali.

Harlen je glavom pokazao Daleu prema stražnjem sjedištu.

A sad bismo mogli nastaviti naše putovanje predložio je Congden. Nas dvojica ćemo sjediti straga. Napraviš li još jedno sranje, što uključuje i prebrzu vožnju, izbušit ću ove fine navlake tvoga tatice, a mogao bih dodati i poneki ukras oko upravljača.

Sjeo je pokraj Dalea i zatvorio vrata.

Congden je sjeo za upravljač. Pokušao je, kao što je to netom učinio, važno zapaliti cigaretu, ali su mu za to ruka i usne previše drhtali.

Vas dvojica ste valjda svjesna da ću vas prije ili kasnije prebiti na mrtvo ime rekao je dok ih je namrgođeno promatrao u retrovizoru. Sad je već počeo kontrolirati svoj glas, koji je ponovo poprimio frajerski ton, iako je i dalje pomalo drhtao.

Kada vas negdje dočekam, zatim ću...

Harlen je uzdahnuo kao da mu je već dosadno i uperio pištolj ravno u krznom presvučeni retrovizor s kojeg je visjela čupava kocka. Daj ušuti i vozi! rekao je. Vrata župnoga dvora bila su otvorena, a gospođa McCafferty nije stražarila na pokretnom mostu na ulazu u tvrđavu, pa se Mike tiho popeo stepenicama i krenuo prema svećenikovoju sobi. Tada je začuo muške glasove pa se priljubio uza zid i tiho se približio otvorenim vratima.

Ako groznica potraje i povraćanje se nastavi začuo je glas doktora Staffneyja morat ćemo ga prebaciti u bolnicu Svetog Franje i priključiti na infuziju, jer će inače dehidrirati.

Mike nije prepoznao glas drugoga čovjeka pa je pretpostavio da je to vjerojatno bio doktor Powell.

Nikako mi se ne sviđa ideja da se u ovakvom stanju vozi šezdeset kilometara. Mogli bismo ovdje početi s infuzijom, a njegova domaćica i jedna medicinska sestra mogle bi se brinuti o njemu. Onda ćemo vidjeti hoće li groznica prestati ili će se možda pojaviti još neki simptomi.

Najprije je nastupila tišina, a potom je progovorio doktor Staffnef: Pazi što radiš, Charlese.

Mike je provirio kroz odškrinuta vrata baš u trenutku kada se začuo zvuk povraćanja. Liječnik, kojeg Mike nije poznao, pridržavao je lavor i očito nije bio naviknut na takav posao. Tijelo oca Cavanaugha grčilo se od siline, kojom je izbacivao sadržaj svoga želuca u metalnu posudu. Oči su mu bile zatvorene, a lice blijedo poput vapna.

Bože dragi mrmeljao je doktor Powell. Je li sve, što je povraćao, bilo ovakve gustoće?

U njegovu se glasu osjećalo gađenje, ali i profesionalna radoznalost.

Mike se još više prignuo i prslonio uz otvor vrata. Vidio je svećenikovu glavu kako bespomoćno počiva na jastuku i lavor prslonjen uz obraz. Činilo se kao da su mu usta puna bljuvotine, koja se kao sirup slijevala u posudu. Bila je vrlo gusta i sastojala se

00djelomično probavljenih komadića obložene sluzi. Lavor je bio gotovo pun, a svećenik se nije doimao kao da će uskoro prestati povraćati.

Doktor Staffney odgovorio je na pitanje svoga kolege, ali Mike nije uspio čuti što mu je rekao. Odmaknuo se od vrata i čučnuo uza zid. Odjednom je osjetio kako ga obuzimaju vrtoglavica i mučnina te se pokušao oduprijeti njihovu naletu.

A gdje je, zaboga, ta prokleta domaćica? začuo je glas doktora Powella.

Otišla je po sestru Bilings iz Oak Hilla odgovorio mu je doktor Staffney. Evo, posluži se ovime.

Mike se tiho spustio niz stube i osjetio olakšanje kada se našao na svježem zraku, iako je toga dana zapravo bilo jezivo vruće. Nebo se iz jutarnjeg plavetnila najprije preobrazilo u podnevnu, blijedoplavu boju, a potom u metalni bljesak poslijepodneva. Nemilosrdna vrućina i užasna sparina pritiskale su svijet poput nevidljiva, ali teška utega.

Vozio se prema centru i zaobišao Jensenov supermarket A&P, jer nije htio da ga slučajno opazi majka i zada mu neki poslić. Ulice grada bile su puste.

Mink Harper bio je gradski pijanac. Mike ga je poznao onako kako ga je poznavalo svako dijete u gradu: uvijek je bio ljubazan prema djeci, uvijek spreman za razgovor i jedva bi dočekao da s njima podijeli sitnice na koje bi nailazio u svojoj vječnoj i, zasad, neuspješnoj potrazi za zakopanim blagom.

Odrasli su ga izbjegavali jer im je dosađivao uvijek tražeći milostinju, ali djeci je bio zabavan. Nije imao stalno mjesto boravka i često bi za vrućih ljetnih dana spavao ispod tribina u parku, a uvečer bi se premjestio u svoju postelju na svježem zraku, a to je bila samo jedna klupa. Njemu je uvijek bilo rezervirano mjesto na filmskim projekcijama i svaki put dopustio bi klincima da se zavuku ispod tribina i s njime pogledaju film, vireći kroz oštećene daske.

Zimi su ga viđali mnogo rjeđe. Govorkalo se da tada spava u napuštenoj tvornici ljepila ili u kolibi pokraj prodavaonice traktora nasuprot parku, a drugi su širili glasine da mu obitelji dobrog srca, poput obitelji Staffney ili Whittaker, dopuštaju da prenoći u njihovim sušama i još ga povremeno pozovu u kuću da pojede nešto toplo. Ali Minkova glavna briga nisu bili topli obroci. Njemu je bilo mnogo važnije otkriti gdje bi se mogao domoći nove boce pića. Gosti u Carlovoj taverni često bi mu platili piće, iako vlasniku nije bilo drago da tu pije, ali obično bi se ispostavilo da se iza njihove ljubaznosti zapravo krije neka neslana šala čija je žrtva, naravno, bio Mink.

On se nije žalio sve dok mu je stizalo piće. Činilo se da nitko u gradu ne zna koliko Mink Harper ima godina, ali su ga do sada barem tri generacije iskoristile kao primjer u slučajevima kada majke nisu mogle izaći na kraj sa svojim sinovima. Mike je pretpostavljao da ima malo više od sedamdeset, a to je značilo da je bio savršenih godina. Minka je status gradskog pijanca i osobe, koja povremeno obavlja sitne poslove, učinio nevidljivim za većinu ljudi u gradu, i baš je ta nevidljivost trebala Mikeu.

Jedini je problem bio u tome, što u tom trenutku kod sebe nije imao bocu pića. pa čak ni limenku piva. Iako je njegov otac radio u pivovari Pabst i ništa mu nije bilo draže nego da povremeno s momcima popije poneku bocu. gospođa O'Rourke nije dopuštala da se u kući drži ikakav alkohol. Nikada.

Između Pete avenije i pruge nalazila se brijanica. Zaustavio se ispred nje i duboko se zamislio, dok je gledao prema sjenama u parku i prema ulici nad kojom je zrak treperio od vrućine. Da se na vrijeme sjetio, razmišljao je, iskamčio bi neko piće od

Harlena prije nego što je on krenuo s Daleom u Peoriju. Harlenova je majka imala velike zalihe alkohola u kući i, ako je istina što je pripovijedao Jim, ne bi niti primijetila nestanak boce. Ali Harlen je sada s Daleom bio na putu, pokušavajući obaviti zadatak koji im je on povjerio. A on, neustrašivi vođa, bio se doslovce nasukao. Čak kada bi mu i uspjelo pronaći Minka, neće ga imati čime potkupiti i natjerati tog starog pijanca da priča.

Propustio je jedan kamion, koji nije čak niti usporio dok je prolazio pokraj znaka za ograničenje brzine, zatim prešao cestu, otišao iza prodavaonice traktora, prošao kroz mali park s južne strane i stigao do uličice, koja se pružala iza kafića u gradskom parku.

Nalazio se iza Carlove taverne.

Bicikl je prislonio na zid i ušao na otvorena stražnja vrata. U taverni, začuo je smijeh nekoliko muškaraca u zamračenoj prednjoj prostoriji i kloparanje velikoga ventilatora, koji se polagano okretao. Neki muškarci u njihovu grada organizirali su jednom peticiju, koju je većina i potpisala, sa zahtjevom da vlasnik tog lokala u njega ugradi klimatski uređaj. Osim nove pošte, bila bi to jedina javna zgrada s ugrađenom klimatizacijom, ali, barem kako je Mike našao, Dom Steagel se na to samo nasmijao i upitao ih misle li oni da je on političar ili tako nešto? Uvijek je pazio da mu pivo bude mrzlo i kome ne paše piti kod njega, može slobodno otići do Crnog drveta.

Mike se trgnuo i povukao kada je začuo zvuk vodokotlića u nužniku. Vrata su se otvorila u mračnom hodniku i netko je teškim koracima krenuo prema glavnoj prostoriji i ondje viknuo nešto zbog čega su ostali prasnuli u smijeh. Mike je pogledao niz hodnik.

Vidio je dva nužnika, na jednom je pisalo MUŽJACI, a na drugom ŽENKE, te treća vrata na kojima je stajao natpis NE ULAZI. Znao je da su ta, njemu najbliža vrata, vodila u podrum, jer je nekoliko puta ovdje zaradio džeparac kada je pomagao Domu da odnese nekakve sanduke u podrum.

Otvorio je vrata, stao na vrh stubišta, koje se spuštalo u mrak, i tiho ih za sobom zatvorio. Očekivao je da će začuti vikanje i užurbane korake, ali galama gostiju jedva daje dopirala do mjesta na kojem se sada nalazio i još je uvijek zvučala veselo. Pažljivo se spuštao niz mračno stubište i žmirkao dok su mu se oči privikavale na tamu.

Čitavom dužinom zida pružali su se prozori, koji su, međutim, još davno zaključani i jedina svjetlost dopirala je od zraka sunca, koje su se prodirale kroz pukotine na daskama i prljavo staklo s vanjske strane.

Zastao je u podnožju stubišta i pažljivo promotrio kartonske kutije i velike metalne bačve, koje su bile naslagane duž zidova dugačkog podruma. Na zidu od cigala, iako sada jedva vidljive, nalazile su se visoke police i Mike se sjetio da je tu Dom držao boce vina. Zaputio se preko velike prostorije hodajući na prstima.

Nije to bio vinski podrum, barem nije bio ni nalik onima o kojima mu je Dale pripovijedao. Dale je o njima čitao u knjigama i rekao mu da u pravim vinskim podrumima svaka prašnjava boca ima svoje ležište. Domov je podrum bio samo niz polica u koje je nagurao kartone s vinom. Skrenuo je desno i služeći se i osjetilima dodira i vida, krenuo duž niza naslaganih kutija, dok je cijelo vrijeme napeto očekivao zvuk otvaranja vrata. Osjećao se teški miris kvasca i hmelja. Rukom je odmaknuo paučinu, koja mu se zalijepila na lice. Nije ni čudo da Dale mrzi podrume.

Uspio je pronaći jednu otvorenu kutiju rffu polici i pipao je po njoj sve dok pod rukom nije osjetio bocu. Zatim je zastao. Ako uzme bocu, bit će to njegova piva svjesna krađa u životu. Nekako mu se, od svih grijehova za koje je znao, krađa uvijek činila kao najteži grijeh. Nikome to nikada nije povjerio, čak ni svojim roditeljima, ali je istinski prezirao svakoga tko krade. Kada su u drugom razredu uhvatili Baremryja Fussnera kako djeci krade bojice, pozvali su ga u ravnateljjev ured na razgovor, koji je trajao samo nekoliko minuta. ali Mike nakon toga više nije progovorio s debelim Baremryjem. Gadio mu se i sain pogled na njega.

Pokušao je zamisliti kako će krađa zvučati kada se bude ispovijedao. Posramljeno se zacrvenio dok je zamišljao scenu: on je na koljenima u mračnoj ispovjedaonici, pregrada se pomiče, kroz mrežu na prozoru vidi samo profil oca Cavanaugha. a onda slijedi njegovo priznanje: Blagoslovi me oče jer sam griješio izvješćuje koliko je vremena prošlo od posljednje ispovjedi, pa priznaje za krađu. A zatim se otac Cavanaugh, koji je dotada sjedio spuštene glave i blaga izraza lica, naglo okreće prema mreži i Mike vidi njegove mrtve oči i cjevasta usta kako se prislanjaju na drvo, a crvi izlaze, migolje, padaju mu u krilo i po rukama, koje još uvijek drži sklopljene kao za molitvu i otac je odjednom sav prekriven tom uskomešanom masom smeđih stvorenja...

Zgrabio je prokletu bocu i izjurio iz tog vražjeg podruma.

U gradskom je parku bila hladovina, ali sve samo ne hladna. Vrućina i vlaga vrebale su istom žestinom u sjenama, kao i na osunčanim dijelovima. Jedina je razlika bila u tome što tamo sunce nije kroz kratku kosu pržilo Mikeovu lubanju. Ugledao je nekoga, ili nešto, ispod velike tribine. Čučnuo je pokraj rešetke i provirio kroz procijep, koji je netko napravio na njoj. U rupi su se drveni nosači nalazili samo metar iznad betonskoga temelja, ali je podrum ispod tribine bio prljav i iz nepoznata razloga tridesetak centimetara niži od okolnoga terena. Osjećao je miris gline, koji se miješao sa slatkastim zadahom truleži. Dale mrzi podrume, a ja ove proklete rupetine, u koje se čovjek mora zavlačiti, pomislio je nervozno.

Doduše, ova nije bila poput one, koju je pronašao ispod svoje kuće. Ako bi malo uvukao vrat u ramena, mogao bi čak i stajati. Ali ipak to nije učinio. Čučnuo je i provukao se kroz otvor. U udaljenijem dijelu niskoga prostora ugledao je kako se meškolji neka masa pa je pokušao razaznati o čemu se radilo.

Cordie kaže da su još neka stvorenja sudjelovala u Duaneovu ubojstvu, stvorenja koja su se nalazila pod zemljom.

Odmahnuo je glavom i potisnuo želju da skoči na bicikl i pobjegne. To što je ugledao nalikovalo je na starca u kaputu, a Mink je posljednjih šest godina, i ljeti i zimi nosio kaput, i što mu se učinilo još i važnijim, masa je zaudarala kao Mink. Do Mikea je, osim jakog zadaha jeftinog vina i mokraće, dopirao i poznati mošusni miris, koji je pripadao samom prosjaku i koji je mogao biti razlog što su mu mnogo godina ranije nadjenuli takav nadimak.

Tko je to? začuo je promuklo mrmljanje.

Mink, to sam ja, Mike.

Mike? starac je zvučao zbunjeno kao mjesečar, koji se probudio na nepoznatom mjestu. Mike Gernold? Ja sam mislio daje on poginuo kod Bataana.

Ne, ja sam Mike O'Rourke. Sjećaš li me se? U proljeće smo zajedno radili kod gospode Duggan, ja sam kosio travu, a ti si potkresivao živicu.

Mike mu se stao približavati. U rupi je bilo mračno, ali ni približno onoliko kao u podrumu Carlove taverne. Svjetlost je ovdje ipak lakše prodirala kroz žičanu mrežu i bijeli su rombovi padali

na tlo, koje je bilo prekriveno otpacima. Svjetlost je obasjala i Minkovo lice i Mike je sada uspio vidjeti njegove upaljene oči i bradu koju nije brijao barem tjedan dana, crveni nos i neobično bijeli vrat, Minkova staračka usta. U tom se trenutku sjetio kako je Dale dan ranije opisao gospodina McBridea.

Mike ponovio je Mink i premetao njegovo ime kao da je komad žilava mesa s kojim se, s onim rijetkim zubima, nije mogao boriti.

Mike, da. klinac Johnnija O'Rourkea.

Baš taj rekao je Mike i približio se Minku na metar. Zar je bilo važno to što je kaput staroga pijanca visio s njega, jer mu je bio prevelik, i što je bio izgužvan, i što su oko njega ležale razderane novine, limenke Sterna i prazne boce, koje su se presijavale u polutami? Bila je to neka vrsta označavanja teritorija i Mike nije želio ući u starčev životni prostor.

Što bi ti, mali?

Mink je zvučao umorno i odsutno. Glas mu nije bio vedar i šaljiv kao kada bi inače razgovarao s djecom. Možda sam, pomislio je Mike, prestar? Mink se voli šaliti s klincima.

Imam nešto za tebe. Mink.

Mike je izvukao ukradenu bocu, koju je netom skrivao iza leda. Nije se sjetio provjeriti etiketu na njoj dok je još bio vani, a ovdje nije bilo dovoljno svjetla. Samo se nadao da nije zgrabio bocu s deterdžentom, koju je Dom obično držao u podrumu. Iako to Mink vjerojatno ne bi niti primijetio.

Krvave su oči zatreptale kada su prepoznale oblik dara koji je Mike držao u ruci. To si donio za mene?

Aha odgovorio mu je Mike i osjetio grižnju savjesti kada je, nakon što je Mink prepoznao bocu, malo povukao ruku. Kao da izaziva štene. Ali ja bih je mijenjao za ntšto.

Starac u iskrpanom kaputu uzdahnuo je i time zapuhnuo dječaka jakim alkoholnim parama i strašnim zadahom iz usta.

...Bem ti. Stalno nešto ima. Dobro, što bi ti, mali? Hoćeš da ti stari Mink ode u prodavaonicu i kupi cigarete, a? Ili bi ti pivce kod Carla?

Ne odgovorio je Mike i spustio se na meko tlo. Dobit ćeš vino ako mi nešto ispričaš.

Mink je podigao glavu i pogledao ga stisnutim očima. Što? upitao gaje sumnjičavim glasom.

Reci mi nešto o crncu, kojeg su u siječnju 1900. objesili u Old Centralu izgovorio je Mike u jednom dahu.

Iskreno, pretpostavljao je da će mu Mink reći da se ne sjeća te priče. Uostalom, svima je jasno da je stari momak alkoholom uništio dovoljno moždanih stanica da bi ta tvrdnja bila uvjerljiva, ili

da se to zbilo u njegovu djetinjstvu, jer mu je u to vrijeme, prema Mikeovoj procjeni, bilo desetak godina, ili da će jednostavno odbiti pripovijedati o tome. No, umjesto bujice isprika, neko se vrijeme čulo samo njegovo šuštavo disanje, a zatim je Mink ispružio ruke prema boci, kao da će uzeti novorođenče. Nek' ti bude samo je rekao.

Mike mu je pružio bocu. Starac ju je odmah počeo otvarati, ali se malo mučio sa zatvaračem. Koji ti je ovo vrag? Neki čudan čep JI* tako nešto?

Zatim je odjeknulo glasno pop i nešto je iznenada udarilo u daske tridesetak centimetara iznad Mikeove glave. Bacio se na tlo, dok je Mink najprije glasno opsovaio, a zatim se počeo smijati svojim čudnim hrapavim smijehom. Majčicu ti tvoju, znaš li ti što si mi donio? Šampanjac! Pravi Guy Lombardo\

Po njegovu glasu nije mogao procijeniti je li to dobro ili loše.

Pretpostavio je daje ipak dobro, jer je Mink otpio gutljaj za probu, pljuenuo ga, a zatim počeo žudno ispijati sadržaj boce. Između gutljaja i tihog podrigivanja, Mink je ispriповjedio svoju priču.

Dale i Harlen sa stražnjeg su sjedišta virili iznad zalizane kose C. J. Congdena, prepune briljantina, prema visokim željeznim dvorišnim vratima vile gospodina Denisa AshleyMontaguea. Dale je tada shvatio daje to bila prva prava vila koju je vidio u živo. Iza prostrana travnjaka od nekoliko jutara, obrubljena gustom zelenom šumom, na samom rubu litice, koja se nadosila nad rijekom Illinois, smjestio se dom AshleyMontagueovih. Kuća je bila sagrađena kao tudorska mješavina cigli, zabata, prozora zaštićenih rešetkama u obliku rombova i s neobuzdanom šumom bršljana, koji je prekrpio (Sjele zidove, sve do krovova. Iza željeznih je vrata otmjeno vijugao kružni prilazni put, koji je bio u mnogo boljem stanju, nego pokrpani kolnik ulice Grand View, i blagom se uzbrdicom uspinjao do

kuće udaljene više od stotinu metara. Ugrađene prskalice zalijevale su sve dijelove travnata prostranstva i neprestano su, gotovo nečujno, izbacivale vodu.

Na stupu, koji se s lijeve strane podizao u luk iznad dvorišnih vrata, nalazio se interfon. Dale je izišao iz crnog Chevroleta i obišao ga straga. Vrući zrak, koji je tijekom vožnje šibao u automobil, djelovao je na Daleovu kožu poput finog brusnog papira, ali sada, kada su konačno stigli na odredište i stali, nepokretna vrućina i strašna težina ljetnoga dana učinile su mu se još strašnjijima. Osjetio je kako rnu je majica otežala, jer se natopila znojem, navukao je bejzbol kapu na oči i pogledao prema blještavom putu kojim su stigli.

Prvi put bio je u ulici Grand View. Činilo mu se da su svi iz njegovog dijela grada poznavali put, koji vijuga uz strmu obalu sjeverno od Peorije, i da su vidjeli velike obiteljske kuće, u kojima su živjeli milijunaši, ali Daleova obitelj nikada nije prošla tim putem. Njihova su putovanja u grad obično završavala u centru, ili točnije, dijelu koji su oni, ovisno o prilici, smatrali centrom, ili u tržnom centru Sherwood, koji je imao šest katova, ili u prvom i jedinom peorijskom McDonald'su u ulici Sherwood.

Uz strmi prilazni put rastao je drvored, ali Daleu je cijela ta uzvisina bila čudesna. Tako nešto veliko vidio je prvi put. Cijeli je život proveo u ravnici između Peorije i Chicaga pa mu je sve što je bilo više od brežuljka na kojem je ležalo groblje ili onog na kojem se nalazi ulica Jubilee College bilo čudno. A te male pošumljene uzvisine ionako je smatrao izuzecima u nepreglednom, ravnom prostranstvu.

A kuće, koje su bile smještene daleko od puta. osamljene i zaštićene vlastitim šumama, ili su pak bile razvučene duž litice, kao AshleyMontagueova. činile su mu se nestvarnim, bajkovitim. Harlen je stao nešto vikati iz automobila i Dale se trgnuo. Shvatio je da je barem pola minute, ako ne i duže. stajao na putu i tupo piljio kao idiot. Također je shvatio i da se boji. Prišao je crnoj mreži na interfonu i osjetio napetost u vratu i treperenje u utrobi. I nije imao pojma kako se uključuje ta naprava. Zatim je iznenada iz zvučnika zagrmjelo: Što želite, mladiću?

Bio je to muški glas, koji je čudno naglašavao riječi i izgovarao ih odsječno, što je Dalea podsjetilo na način kojim su govorili britanski glumci. Sjetio se Georgea Sandersa u filmu Sokol, koji je gledao na televiziji. Trepnuo je i pogledao uokolo. Nigdje nije primijetio kameru. Pa kako su znali daje netko pred ulaznim vratima? Zar su ga pratili dalekozorom iz velike kuće?

Što trebate? ponovio je glas.

Hm, da... mrmljao je Dale. dok je osjećao kako mu se suše usta. Je li to gospodin AshleyMontague?

Čim je to izgovorio, poželio se nogom udariti u stražnjicu.

Gospodin AshleyMontague trenutno nije slobodan odgovorio je glas. Da li vi, gospodo, ovdje imate kakva posla ili da pozovem policiju?

Daleovo je srce preskočilo jedan otkucaj kada je začuo takvu prijetnju. I još mu je djelić mozga stalno slao upozorenje. Ma gdje god bio taj tip, sve nas vidi i prati što radimo.

O, ne izgovorio je, iako nije točno znao na koji se dio onoga što je čuo odnosilo njegovo ne.

Zapravo, imamo nekakvog posla s gospodinom AshleyMontagueom.

Recite mi o kakvom je poslu riječ začulo se iz crne kutije. Dvorišna vrata od lijevana željeza bila su toliko visoka i široka da se Daleu učinilo kako ih je nemoguće otvoriti.

Dale se okrenuo prema automobilu i pogledom potražio Harlena kao da od njega očekuje pomoć.

Jim je i dalje držao pištolj u ruci, ali se potpuno uvalio u sjedište, vjerojatno da ga glas iz crne kutije ne bi bio vidio pomoću kamere ili periskopa, ili čime li se već služio, promatrajući ih. Bože, što će ako policajci stvarno dodu?

Congden je izvirio kroz prozor i urlajući se istegnuo prema interfonu: Hej ti, samo im reci da ovi seronje nišane u moj jebeni auto! To im reci!

Dale je prišao interfonu i pokušao se isprijediti između Congdena i naprave pokraj ulaza. Nije bio siguran je li kutija uhvatila Congdenove riječi, ali se britanski glas više nije javljao. Glavna vrata, šumarak, travnjak, metalno sivo nebo, uzbrdica i sve ostalo izgledalo je kao da očekuje što će Dale sada reći. Zašto se, zaboga, nije za ovo pripremio tijekom vožnje?!

Recite gospodinu, hm, recite mu da sam došao zbog zvona koje se zove Borgija rekao je. I još mu recite da moram hitno razgovarati s njime.

Samo trenutak odgovorio mu je glas. Dale je treptanjem nastojao istjerati znoj iz očiju i prisjetio se prizora iz filma Čarobnjak iz Oza. U njemu je tip na ulaznim vratima Smaragdnog grada, tip koji je zapravo bio sam čarobnjak, osim ako nisu upotrijebili istog glumca kako bi smanjili troškove za glumačku postavu, dakle u

tom je prizoru on natjerao Dorothy i njezine prijatelje da stoje pred vratima i čekaju, nakon svih teškoća kroz koje su prošli dok konačno nisu stigli do grada. Gospodin Ashley Montague nije slobodan ponovo je začuo britanski naglasak. Ne želi da ga itko uznemiruje. Ugodan dan!

Dale se zbunjeno češkao po nosu. Nitko mu nikada ranije nije poželio ugodan dan, ali bio je to dan novih iskustava. Hej! viknuo je i udario interfon, pokušavajući privući pažnju. Recite mu dajte ovo jako važno! Recite mu da ga svakako moramo vidjeti! Recite mu da smo dugo putovali.

Kutija je ostala nijema, a ulazna vrata zatvorena. Na velikom se prostoru između ulice i vile ništa nije niti pomaknulo.

Dale se odmaknuo od crne kutije i pogledom odmjerio visoki zid od cigala, koji je dijelio imanje od ulice Grand View. Kada bi mu Harlen pomogao, mogao bi ga preskočiti, ali zatim je počeo zamišljati krvoločne njemačke ovčare i dobermane kako bjesomučno laju, snajperiste na krovu i policajce koji se pojavljuju niotkuda i odvlače Harlena s pištoljem. Isuse, a moja mama misli da se igram kod Mikea! I zatim će je nazvati iz policijske postaje u Peoriji i reći joj da joj je sin uhićen zbog provale, nošenja oružja i pokušaja otmice. Zapravo ne, pomislio je, optužba za nošenje oružja odnosit će se na Harlena.

Dale se vratio do interfona, unio se u njega licem, gotovo do zaštićene mrežice mikrofona, i počeo urlati, iako nije čak niti znao je li naprava bila uključena ili je njegov sugovornik otišao i sada obavlja ostale poslove po Smaragdnom gradu. Slušajte me, prokleti da ste! vikao je. Recite gospodinu Ashley Montagueu da sve znam o zvonu Borgija, i o nevinom crncu kojeg su objesili o zvono, i o ubijenoj djeci, i onoj koju su ubili zatim, i o ovoj koju su ubili sada. Recite mu, recite mu dajte moj prijatelj ubijen zbog tog jebenog zvona koje je donio njegov djed i... ma, jebite se svi od reda!

Dale je izbacio sav bijes iz sebe i nemoćno sjeo na užareni pločnik. Iz kutije se nije ništa čulo, ali se začulo električno zujanje, zatim pucketanje, i velika su se vrata počela otvarati.

Čovjek, koji je Dalea pustio da ude u vilu. nije bio George Sanders. Bio je to tihi čovječuljak uska lica. Daleu je nalikovao na gospodina Taylora, Diggerova oca, koji je bio grobarem u Elm Havenu.

Harlen je ostao u autu. jer je bilo očito da će. ako obojica uđu u vilu, C. J. dati petama vjetra i ponijeti i dvorišna vrata, ako je to jedini način da nestane. Isto tako je bilo jasno da 12,50 dolara, koje mu duguju, nije bilo dovoljno da ga spriječi da ih tu ostavi ili da ih prvom prilikom skrati za glavu. Jedino ga je još ovdje držala tridesetosmica, koja je na nišanu imala zamišljenu glavu njegovog Chevroleta, iako je i ta metoda svakog trenutka postajala sve nesigurnija.

Ulazi progundao je Harlen kroz stisnute zube. I ne moraš s njima ispijati čaj niti ostati s njima na večeri. Izvuci podatke koji nam trebaju i odmah briši odatle! Dale je kimnuo i izvukao se iz automobila. Congden je ponovo počeo vikati i prijetiti kako će ući unutra i pozvati policiju, ali Harlen ga je brzo ušutkao. Samo izvoli rekao mu je imam još samo osamnaest metaka u džepu pa ćemo zajedno provjeriti koliko možemo izrešetati ovu kantu i koliko može biti slična ementaleru. Imat ćemo za to dovoljno vremena dok ne stigne policija. A zatim ću im reći da si nas ti oteo i htio opljačkali. Dalea i mene nikada nisu poslali u popravni dom kao neke, ovdje prisutne.

Congden je pripalio još jednu cigaretu, naslonio se na vrata automobila i odmjeravao Harlena, kao da smišlja osvetu. Kreni dodao je Harlen. iako je to bilo potpuno nepotrebno.

Dale je pratio čovječuljka za kojeg je pretpostavio daje butler za ono mnoštvo soba, od kojih je svaka bila veća od cijelog prizemlja kuće u kojoj je on živio. Ušli su u kuću i zatim mu je taj crno odjeveni lik otvorio visoka vrata i rukom pokazao da uđe u prostoriju. Dale je ušao u prostoriju, koja je očito bila knjižnica ili radna soba. Zidovi su bili obloženi mahagonijem i beskrajnim policama, koje su se prostirale do visine od četiri metra, do galerije s ogradom od mjedi na kojoj je bilo još oplata od mahagonija i polica prepunih knjiga, koje su završavale pod tavanicom s velikim drvenim gredama. Na donjim policama, kao i na galerijskima, vidio je pokretne ljestve. Na istočnoj se strani sobe, tridesetak koraka od vrata kroz koja je Dale ušao, nalazio prostrani zid. zapravo ne pravi zid, jer je bio prekriven prozorima kroz koje je sunce obasjavalo radni stol i čovjeka koji je za njim sjedio. Milijunaš se, sa svojim uskim ramenima, doimao tako malenim iza masivnoga stola, a njegovo sivo odijelo, naočale i leptirkravata nisu mu ni najmanje mijenjali taj dojam.

Kada je Dale ušao u sobu, gospodin AshleyMontague sjedio je i dalje za svojim stolom. Što želiš? upitao je.

Dale je duboko udahnuo. Sada, kada je konačno uspio ući u milijunašev dom, nije osjećao strah, bio je samo malo nervozan.

Rekao sam vam što želim. Netko ili nešto je ubilo mog prijatelja i siguran sam daje to na neki način povezano sa zvonom, koje je vaš djed kupio za Old Central.

To su obične gluposti odbrusio je gospodin AshleyMontague.

To je zvono ionako bilo lažno, komad talijanskoga smeća, koje su mojem djedu podvalili kao povijesno važan predmet. I. kao što sam to već objasnio jednom tvom malom prijatelju, zvono je pretopljeno prije više od četrdeset godina.

Dale je odmahnuo glavom. Sve mi znamo rekao je, iako nije imao pojma što bi to oni mogli znati. Zvono još visi u zvoniku i utječe na ljude, jednako kao što je utjecalo na Borgije. A ime mog malog prijatelja, kojeg ste netom spomenuli, bilo je Duane McBride i sada je mrtav. Baš kao i djeca koju su ubili prije šezdeset godina. Isto kao i crnac u čijem je vješanju sudjelovao vaš djed.

Dale je čuo svoj glas. Bio je čvrst, odlučan, pun samopouzdanja i činio mu se dalek, kao kada glumac u filmu govori svoj napamet naučen tekst. Djelićem je svijesti uživao u krajolicima, koji su se vidjeli kroz prozore. Rijeka Illinois se, onako široka i siva, presijavala na suncu između pošumljenih strmih obala, a u daljini je nazirao prugu i autocestu, koja se gubila vijugajući prema Peoriji.

Ja o tome ništa ne znam rekao je Denis AshleyMontague i počeo premještati papire po stolu. Žao mi je zbog nesreće koja se dogodila tvome prijatelju. Čitao sam o toj strašnoj nesreći u novinama.

To što se dogodilo nije bila nesreća rekao je Dale. Ubili su ga oni koji su se previše približili zvonu. Osim toga, tu postoje još neke stvari, ili stvorovi, koji su noćne ptice.

Mršavije čovjek naglo ustao. Na nosu je imao naočale s rožnatim okvirima, koje su Dalea podsjetile na komičara iz starog nijemog filma.

Kakvi stvorovi? upitao je gospodin AshleyMontague, a glas mu je utihnuo gotovo do šapta, kao da se negdje gubio u prevelikoj prostoriji.

Dale je slegnuo ramenima. Znao je da mu ne bi smio previše otkriti, ali nije uspijevaao pronaći drugi način da mu jasno da do znanja kako oni stvarno znaju da se događaju neobične stvari. U tom je trenutku zamislio kako se otvaraju vrata

tajnoga prolaza između polica i kako Van Syke i doktor Roon tiho ulaze u sobu i prilaze mu s leđa, a oni drugi stvorovi polako doklizavaju iz sjene i prate onu dvojicu.

Jedva se odupro nagonu da se okrene i zapitao se što bi Harlen učinio kada se ne bi vratio iz kuće nakon nekog vremena i bi li otišao bez njega. Ja osobno bih. Stvor kao stoje, primjerice, mrtvi vojnik odgovorio mu je Dale. Mladic koji se zove William Campbell Phillips, ili da se točnije izrazim, koji se tako zvao za života. Zatim umrla nastavnica koja se vratila. A ima i onih drugih, onih koji se skrivaju pod zemljom.

Bože, i njemu samom je to zvučalo potpuno suludo pa se zaustavio prije nego je počeo bljezgariti o sjenci koja je nalikovala na divovskoga žohara i izjurila iz ormara pa se sakrila ispod kreveta njegova mlađeg brata. Tada mu je iznenada nešto sinulo. Od svega nabrojanoga nisam ništa vidio, nego sam Mikeu i Harlenu povjerovao na riječ. Sve što sam vidio bile su nekakve rupe u zemlji. Sveti Bože. ovaj će sigurno nazvati ludnicu i završit ću u sobi s obloženim zidovima prije nego mami i padne na pamet da kasnim na večeru. To je već zvučalo smisljeno i nimalo suludo. Ali ipak Dale nije u to ni na trenutak povjerovao. Vjerovao je Mikeu. Vjerovao je onome što je pisalo u Duaneovim bilježnicama. Vjerovao je svojim prijateljima.

Gospodin AshlevMontague doimao se kao da će pasti natrag u svoj stolac s visokim naslonom. O. Bože mrmljao je jedva čujnim glasom i spustio glavu kao da će je zakloniti dlanovima. Ali samo je skinuo naočale i obrisao ih maramicom, koju je izvukao iz gornjega džepa svoga sakoa. Što zapravo želiš? upitao je.

Dale je umalo glasno odahnuo. Želim doznati što se to događa rekao je. Želim pogledati knjige, što ih je napisao doktor Priestmann. koji je pisao o povijesti našega okruga. Želim bilo kakav podatak koji mi možete dati o zvonu ili o njegovim moćima. A najviše želim... ispustio je zrak najviše od svega želim doznati kako se to može zaustaviti.

DVADESET OSMO POGLAVLJE

Na zapadnom se kraju tribine nalazila ograda načinjena od mreže, kroz koju je prodirala poslijepodnevna svjetlost i poput niza sitnih rombova rasula se po tlu

oko Mikea i Minka. Stari je pijanac između velikih gutljaja šampanjca, malo zapadao u mučnu šutnju, a odmah potom nerazgovjetno pripovijedao. Ova druga razdoblja dulje su trajala od prvih.

To je bila jedna od onih hladnih zima, odmah iza Nove godine. Te je godine počelo i novo stoljeće, a ja sam bio tek dečkić, baš kao ti sad. Koliko godina imaš sada? Dvanaest? Ne, jedanaest? E, da, toliko sam imao i ja kada su objesili onog crnju. Onda sam već bio otišao iz škole. Mi smo odlazili iz škole čim smo dosta naučili, čitati, potpisati se. malo računati i to ti je to. Bilo je to sve što je čovjeku trebalo u ta vremena. Morali smo raditi sa starim na farmi i tako ti ja više nisam išao u školu kada su objesili tog crnju tamo, a te su godine nestala i neka djeca. Nastala je je još veća frka kada su našli mrtvu malu Campbellovu, jer su njeni bili bogatuni i tako to. Ali se te hladne zime još četvero ili petero djece nije vratilo kući. Sjećam se, bio je među njima i mali Poljak, zvao se Stefan Strabinski. Stari mu je došao s radnicima kada su pravili prugu pa je ostao >u gradu. Jednom smo ti Stefan i ja, dvatri tjedna prije Božića, otišli u birtiju da odvučemo starce kućama. Ja sam svoga našao i odvezao ga taljigama, moj brat Ben mi je malo pomogao voziti, ali Stefan, taj se više nije vratio kući. I nitko ga više nije vidio. Kada sam ga ja zadnji put vidio, hodao je po Glavnoj ulici u onim njegovim pokrpanim cipelama i vukao vrč s pivom za staru. I nešto gaje bilo otelo, baš kao što je otelo Myersove blizance i onog, ma kako se ono zvao, onog malog Meksikanca, što je imao kuću gdje je sad smeće. Ali se prašina digla tek zbog male Campbellove. Ujak joj bio doktor i tako. Zatim je neki rođak te male Campbellove, mali Billy Phillips, ušao u birtiju, ali ne kod Carla, jer je još nije ni bilo, a ova je bila u onoj velikoj zgradi, gdje je sad mesnica. Ali nema to sad veze, e. zatim je taj slinavi Billy Phillips ušao u birtiju, a bila je hladna noć, i rekao da je neki crnac kod pruge i da ima opravu kakvu je imala njegova sestra. Zatim su. mater im njihovu, svi otišli iz birtije, ispraznila se u trenutku. Onda sam i ja pošao za njima. Znam da sam trčao da bih ulovio svoga starog, a on je imao duge korake. Tamo je bio i gospodin Ashley. Sjedio je u finoj kočiji, s puškom u krilu, istom kojom se upucao nekoliko godina kasnije. I sjedi ti on tako, baš kao da nas čeka.

Hajdmo, momci! vikao je. Pravda mora biti zadovoljena. Zatim ti svi počnu vikati i derati se, baš kao rulja, a rulja ti, mali moj, nema više pameti nego pas kada nanjuši kuju, vjeruj mi. Onda smo potrčali, svima je išla para na usta, a bilo je

nekako pred mrak. Nebo je sjalo, kao da je zlatno. I konjima je išla para. Sad se sjećam, gospodin Ashley imao je zapregu samo od crnih kobila, a bilo je zaprega i drugih ljudi. Zatim smo krenuli na sjever, tamo gdje pruga obilazi oko tvornice ljepila, i crnjo je samo sjedio kod vatre, i kuhao nešto, i pogledao, i odjednom su svi skočili na njega. A tamo je bilo još nekih crnaca, njegovih pajdaša. Tada crnci nisu smjeli nikamo ići sami i nisu smjeli ni ulaziti u gradove kada padne mrak. Ali ti njegovi prijatelji, oni se nisu miješali, samo su se odmakli i stisnuli kao psi kada znaju da će biti batina. Taj crnjo imao je torbu, a ovi naši su je uzeli i razderali. Zatim su vidjeli opravicu od one male Campbellove. a po njoj sve krv i. i još neke stvari, ali to ćeš shvatiti kada budeš veći.

I onda su ga vukli sve do škole. Sve za grad važne stvari uvijek su se obavljale ondje. To su ti bile skupštine, izbori, tamo su ti bili i bazari i sve što se možeš dosjetiti. I zatim su i tog crnju odvukli pred školu. Sjećam se da sam stajao vani, a oni su počeli zvoniti. Tako su uvijek radili kada su htjeli reći narodu da se okupi pred školom i da se nešto dogodilo. I ja sam bio ispred škole i grudao se s Lesterom Collinsom i Merriweatherom Whittakerom i ocem Coonvja Daysingera. tko bi se sad sjetio njegova imena, i s drugim momcima koji su došli sa starcima. Ali malo po malo i dođe noć, a bilo je hladno te godine. Ta zima bila je hladnija od ledare, i grad, vrag ga odnio, bio je skroz odsječen od svijeta, znaš ono, kada se ceste smrznu ili ih skroz zatrpa snijeg. E, bome. te zime se nije moglo ni do Oak Hilla otići, takvi su bili loši ti vražji putovi. Još je vlak i mogao proći, ali ni on svaki dan. Zapravo, nije ga bilo tjednima zbog zapuha sjeverno od grada, a u ta doba nije bilo onih vragova kojima se čisti pruga. 1 tako smo ti mi ostali sami na svijetu. Kada mi je postalo hladno, ušli smo da bismo vidjeli suđenje. Oni su to zvali suđenjem, ali već je bilo skoro gotovo. Trajalo je jedva sat vremena i nije bilo pravoga suca. Sudac Ashley je kao mlad otišao u mirovinu, jer je bio malo skrenuo, ali su oni to ipak nazvali suđenjem. A gospodin Ashley ti je bio glavni. Sjećam se da sam bio tamo, s ostalim dečkicama, ondje gdje su stajale knjige, i gledao dolje, tamo gdje su bili odrasli, i divio se sucu Ashleyju. Bio ti je on naočit u onom svom kicoškom odijelu sive boje i sa svilenom kravatom i s onim svilenim cilindrom, koji je uvijek imao na glavi. Ali nije ga imao na suđenju. Sjećam se. baš sam gledao kako mu svjetlo pada na onu njegovu svijetlu kosu, i čudio se kako je tako mlad, a tako pametan. E, da. Billy

Phillips je baš pričao svoju priču kako je krenuo kući kada ga je crnjo napao i htio uhvatiti. Rekao je da ga je on jurio i vikao za njim kako će ga ubiti i pojesti, isto kao što je pojeo onu curicu. A taj Bili. taj ti je bio najveći lažac kojeg sam vidio, Bog mi je svjedok. Još dok sam i ja išao u školu, taje ništarija igrala hokej, a zatim bi se ušuljao i rekao daje morao pomagati bolesnoj materi. Gospođa Phillips ti je uvijek bila bolesna ili na samrti. Ili bi rekao daje bolestan, a svi smo znali da se zajebavao po gradu, ili je lovio ribe, ili tako nešto. I zatim je na kraju rekao daje pobjegao tom crnji, ali se onda hrabro vratio i špijunirao njihov logor. Tada je vidio onog kako vadi opravu od male Campbellove, ona mu je bila rođaka, jesam li ti rekao? Kazao je kako je crnjo izvadio tu opravu i izgledao je kao daje pipka tamo pokraj vatre. I kada je to Billy ugledao, otrčao je u grad, u kavanu, i to rekao ljudima. Netko drugi, možda je to bio Clement Daysinger, baš mi se sada nekako čini daje to bio baš on... jest, zvao se Clement... on je rekao da je vidio tog crnju da se mota oko kuće doktora Campbella, baš nekako uoči Božića. To ti je bilo malo prije nego je nestala ta curica. Rekao je da se nije prije toga sjetio, ali sad se ipak sjetio i još je rekao kako je bio siguran da se taj crnjo činio sumnjivim.

Nakon toga, još su se neki sjetili da su vidjeli crnca da se tu nešto motao, i onda je sudac Ashley lupio onim svojim velikim pištoljom kao daje čekić i pitao crnju: Imaš li što reći u svoju obranu? Ali on nije ni riječ zucnuo. Samo je gledao rulju onim žutim ftčima i šutio. A one su mu debele usne natekle, jer su ga prebili, pa su bile još deblje, ali mislim daje mogao govoriti daje to htio. Ali valjda nije htio. A sudac Ashley taj put nam je bio kao pravi sudac. On ti udari svojim starim Coltom o stol što su ga bili tamo donijeli, pa reče: Kriv si pred Bogom i stoga te osuđujem na vješanje i da visiš dok ne umreš, i neka ti Bog pomogne.

Zatim su svi mirno stajali dok sudac nije još nešto rekao, a onda je stari Carl Doubbet metnuo svoje ruke na crnca i odmah su se pojavila još petorica i odvucla ga tamo kraj učionice za niže razrede i uz one velike stepenice, ispod onoga šarenog stakla. I prošao je baš ispred nas. Bio mi je tako blizu da sam pružio ruku mogao bih mu dotaknuti one debele usne. Bile su tad baš crvene, a mi, klinici, krenuli smo svi za njima, pa uz stepenice za gimnaziju. Tamo mu je Carl ili Clement ili netko treći metnuo crnu vreću na glavu. Tom su ga prekrivenom vrećom povelili uza zadnje stepenice. Eh, tih stepenica više nema, jer su tu kasnije izgradili zid i stavili ga pod onaj konopac, što je onako, sve

uokolo, išao do vrha zvonika. Ne možeš ništa od toga više vidjeti. Ma ja sam ti četrdeset godina pomagao i Karlu Van Sykeu i onom prije njega, Milleru, da čiste to mjesto, pa znam što pričam. Sad se ništa ne vidi, ali taj ti je zvonik imao stazu što je išla uza zid pa sve uokolo, a s nje si mogao vidjeti sve do dolje, kao da je balkon koji se penje na tri kata. Na njegovu je vrhu bilo ono veliko staro zvono što gaje stari Ashley donio iz Europe. I tako smo ti se mi raširili na ta tri balkona, a u prizemlju bilo je ljudi kao mrava. Muškarci, a samo tu i tamo poneka žena. Eto, sjećam se da sam vidio staru od Sally Moon, Emmu Moon, s onim njenim žgoljom Orvilleom. Oboje su se sjajili od sreće i uzbuđenja. I svi su gledali u suca Ashleyja, koji je stajao gore u zvoniku s još nekoliko njih. I crnjo je bio s njima. Sjećam se da sam kao takav klinjo pomislio kako će se crnjo uplašiti od tolikih ljudi. Da će se on, kada mu metnu konopac oko njegova crnoga vrata, toliko uplašiti i da će odmah početi govoriti istinu. Ali. ništa od toga! Nisu to napravili. A, ne! Sudac Ashley ti je zatim uzeo nož od nekoga, možda baš od Cecila Whittakera, i presjekao je konopac od zvona, onaj što je visio sve do prizemlja. A ja sam se naslonio na ogradu i gledao kako taj konopac pada i pada i kao da se namotava u zraku. A i ljudi su pobjegli s tog mjesta da ih ne ubije. Potom su se vratili i samo gledali na vrh zvonika, tražeći pogledom crnju. A onda je sudac Ashley postupio veoma čudno.

Trebao sam to odmah znati kada je presjekao konopac, ali što sam ja znao onda kao klinac. Nešto su ti oni petljali oko one crne vreće što su mu metnuli na glavu i ja sam pomislio: E, sad će mu to skinuti i dobro će ga uplašiti i reći mu da će letjeti dolje, ili tako nešto. Ali ne. Uzeše ti oni onaj kraći dio kokopca i zavezali su mu ga oko vrata, ali nisu skidali vreću, ma kakvi. Zatim je sudac Ashley kimnuo i oni ti stave crnju na ogradu... A onda ti je, dečko moj, sve stalo, nitko nije ni glasa pustio. A bogme je bilo tristotinjak ljudi, ali nisi mogao čuti, kao što možeš u crkvi, ni da netko kihne, ili da mrmlja, ma ni disanje nisi mogao čuti, a sve puno ljudi. Muk. Svatko, uključujući i mene, samo stoji i gleda uvis kako crnja jedva stoji na onoj ogradi od balkona, a crna vreća mu sakrila lice. Ruke su mu zavezali na leđima i nije imao oslonca, osim što su ga pridržavala za ruke dvatri čovjeka. A zatim je netko, ja mislim sam sudac Ashley, ali nisam baš dobro vidio, jer je u zvoniku bilo mračno, a i gledao sam u crnca, kao i svi ostali, i zatim ga je netko gurnuo.

Crnjo se počeo ritati, još kako. Ali konopac mu je bio prekratak i nije imao dovoljno prostora da padne pa da mu se, kao kod pravog vješanja, potrga vrat i da odmah umre. Uh, što se taj bacakao, pa se ljuljao s jedne strane stepenica na drugu, rita se i čuo si ga kako se divlje bori za zrak i kako se guši ispod one vreće. Baš si ga dobro čuo. A kada je krenuo ovamo, na našu stranu, noga mu je na metar proletjela pokraj moje glave. Tako je izgubio jednu cipelu, a druga mu je ostala, a na njoj je bila rupa i prst mu izvirio dok se trgao zrakom. A bogme se sjećam i Coonyja Daysingera kako je pružio ruku i htio ga taknuti dok se ovaj tako divlje ljuljao i ritao... Ne da bi ga uhvatio, ili cimnuo. ili tako nešto, nego samo da bi ga pipnuo, kao što bi pipnuo nešto u muzeju, kada bi ga tamo pustili. Zatim se crnjo popišao od straha. Bogme, mogao si vidjeti tamnu mrlju na onim njegovim izderanim hlačama i kako mu je pišalina curila niz nogu, a zatim su oni dolje počeli vikati, i gurati se prema vratima, i bježati. A onda se crnjo prestao ritati i bacakati i samo se mirno ljuljao. Coony je zatim povukao ruku i više nitko nije krenuo prema njemu da bi ga dirao.

A znaš što je tu najčudnije, mali? Kada su gurnuli crnju s ograde, ono ti je zvono počelo zvoniti, ali to je u redu. I zvonilo je sve dok se on ljuljao, i ritao, i gušio, ali nitko nije ni gledao to, jer će svako zvono zvoniti kada ga netko toliko drma. Ali znaš što je bilo najčudnije, mali? Nas nekoliko je ostalo na katu i kada su mu skinuli mrtvo tijelo i bacili ga na otpad, ili gdje su ga već bacili, a to ti je vražje zvono samo zvonilo i zvonilo. Koliko se sjećam, taje jebena stvar zvonila cijele noći i sutradan, cijeli dan. kao da se onaj crnjo još ritao na njemu. Neki su rekli da je vješanje izbacilo zvono iz ravnoteže, ili tako nešto.

A bio je to čudan neki zvuk. Kunem ti se, kada sam se te noći vraćao iz grada s mojim starim, osjećao sam kako zrak miriše _na zimu, i snijeg, i viski, kojeg se stari napio. Čuo sam potkovice kako zveckaju po ledu i smrznutoj zemlji, a od Elm Havena nije ostalo ništa, osim crnog drveća i dima iz dimnjaka, koji se bijelio na mjesecini. A ono ti vražje zvono zvonilo kao ludo.

Nego reci ti meni, je li ti imaš još koji ovako fini šampanjac, mali? Ovog više nema. Slušaj rekao je gospodin Ashley Montague ta je takozvana legenda o zvonu obitelji Borgija lažna isto toliko koliko je lažna i potvrda o autentičnosti zbog koje je moj djed i kupio to glupo zvono. Ne postoji nikakva legenda, to je samo staro i bijedno izliveno zvono koje su uspjeli prodati naivcu iz Illinoisa!

Aha samo je promrmljao Dale. Gospodin AshleyMontague je pričao već nekoliko minuta. Sunčeve su se zrake probijale kroz rešetku pričvršćenu na prozoru iza njega, razlijevale se po masi

vnom radnom stolu od hrastovine, praveći rombove od kojih je mreža bila sastavljena, i blještale u obliku aureole oko njegove glave s prorijeđenom kosom. Pa, bojim se da vam baš ne vjerujem rekao mu je Dale.

Milijunaš se namrgodio na te njegove riječi i prekrižio ruke na grudima, jer nije. bilo je to jasno iz njegova držanja, navikao da ga netko naziva lažljivcem. osobito ne nekakvi balavi jedanaestogodišnjaci. U čudu je podigao jednu obrvu.

Da? A u što ti vjeruješ, mladiću? Da je to zvono prouzročilo nekakve natprirodne pojave? Nisi li već prevelik za takve priče?

Dale je potpuno zanemario to pitanje. Sjetio se Harlena koji je morao u Chevroletu obuzdavati nestrpljiva Congdena da ne bi zbrisao i ostavio ih na ovom mjestu i znao je da mu nije ostalo mnogo vremena. Vi ste rekli Duaneu McBrideu da zvona više nema, daje zvono uništeno, je li tako?

Gospodin AshleyMontague se namrštio. Ne sjećam se razgovora o tome.

Ali njegov je glas zvučao pomalo šuplje i nesigurno, kao da je znao da je tom prilikom moglo biti svjedoka. No, dobro, možda se raspitivao o tome. Dakle, zvono je uništeno i pretopljeno tijekom Prvoga svjetskog rata.

A što je značilo ono s crncem? uporno je nastavljao Dale.

Mršavi se muškarac lagano osmjehnuo. Dale je čuo za riječ sriishodljivo i učinilo mu se daje upravo ona opisivala taj osmijeh.

O kakvom ti to crncu pričaš, mladiću?

O crncu koji je obješen u Old Centralu rekao je Dale. O onom kojeg su objesili o zvono u Old Centralu.

Na to je Gospodin AshleyMontague polako odmahnuo glavom.

Početak se stoljeća doista dogodio jedan nesretan slučaj u kojem se našao umiješan i jedan obojeni čovjek, ali sa sigurnošću tvdim da nitko nije bio obješen, kako ti kažeš, a osobito ne o zvono u školi u Elm Havenu.

U redu rekao je Dale zavaljen na stolac s visokim naslonom nasuprot svog domaćina. Prebacio je nogu preko noge, opušteno kao da ima beskrajno mnogo vremena. Onda mi vi ispričajte što se tada dogodilo.

Gospodin Ashley Montague je uzdahnuo. Doimao se kao da razmišlja o tome bi li i sam sjeo ili ostao na nogama i smirio se šetanjem ispred prozora dok bude pripovijedao tu priču. Odlučio se za ovo drugo. Daleko iza njega, Dale je promatrao veliku teglenicu koja se spuštala niz rijeku Illinois.

Meni je priča poznata samo u kratkim crtama nastavio je milijunaš. Ja se tada još nisam niti rodio. U to se vrijeme moj otac približavao tridesetima, ali još je uvijek bio samac. U obitelji Ashley Montagueovih muškarci obično kasno zasnivaju obitelji. U svakom slučaju, o tom sam događaju doznao samo iz obiteljskih priča. Vidiš, moj je otac umro 1928., nedugo nakon mog rođenja, tako da, kada bih to i pokušao, ne bih mogao dokazati istinitost podataka kojima raspolažem. Doktor Priestmann o tom slučaju nije govorio u svojoj povijesti okruga.

Dakle, koliko sam shvatio, na prijelazu je stoljeća u tvojoj okolini vladalo veliko nezadovoljstvo. Nestala su neka djeca, čini mi se jedno ili dvoje. Sasvim je moguće rješenje njihova nestanka da su jednostavno pobjegla od kuće. U to je vrijeme život na farmi bio krvav i mukotrpan i bilo je mnogo primjera da su djeca radije izabrala bijeg od kuće, nego farmerski život. No jedno su dijete, mislim da se radilo o kćeri lokalnoga liječnika, ipak uspjeli pronaći. Tragovi su upućivali na to da je bila, hm, zlostavljana pa ubijena.

Nedugo zatim, nekolicini su uglednih građana, a među njima je bio i moj djed, umirovljeni sudac, bili podastrti neosporivi dokazi kako je dotični crnac skitnica počinio taj stravičan zločin...

Kakvi su to bili dokazi? prekinuo gaje Dale.

Gospodin Ashley Montague je na trenutak prestao koračati i namrštitio se.

Neosporivi. Ne razumiješ ovu riječ, je li tako? To znači da...

Znam što je neosporivo rekao je Dale i u zadnji čas se suzdržao da ga ne nazove seronjom. Počinjao je kod sebe prepoznavati Harlenov utjecaj. To je nešto što se ne može osporiti, pobiti. Zanima me koje su našli konkretne dokaze?

Milijunaš je sa stola uzeo nož za papir i počeo njime nervozno lupkati. Dale se malo zabrinuo da ovaj možda namjerava pozvoniti na batlera i narediti mu da ga izbaci. Ali nije to učinio. Zar je sad . uopće važno koji su dokazi? rekao je, ponovo počeo hodati i svoje je kruženje obogatio još jednim detaljem, kraj svakog kruga označio bi udarcem noža o stol. Ako me pamćenje ne vara, u pitanju je bio neki

odjevni predmet koji je pripadao nestaloj djevojčici. A možda i samo oružje kojim je izvršeno ubojstvo. Što god to bilo, bilo je neobuz...neoborivo.

I nakon toga su ga objesili? upitao je Dale i sjetio se Congdena kojem su, tamo vani, već vjerojatno proradlili crvi.

Gospodin AshleyMontague je znakovito pogledao Dalea i samo ga promatrao, iako se potpuni dojam djelomično izgubio zbog debelih stakala milijunaševih naočala. Rekao sam ti da nije bilo nikakva vješanja, samo je odmah održano improvizirano suđenje i za njega je moguće da se održalo u školi, iako bi to bilo doista neuobičajeno. Prisutni građani, mogu dodati, cijenjeni građani, činili su de facto pravu porotu. Znaš li ti što je to porota?

Aha rekao je Dale, iako je imao problema s razumijevanjem onog de facto i pokušavao je shvatiti značenje tog izraza iz konteksta.

Dakle, mladiću moj, bez obzira što se ti toliko trudiš prikazati mog djeda kao nekakvoga vodu rasno uvjetovanoga linča, on je zapravo bio glas razuma i glas zakona. Možda je tom prilikom bilo onih koji su zahtijevali kaznu za crnca na licu mjesta, otac mi o tome nije pričao, ali moj djed je bio uporan u svojoj nakani da tog čovjeka odvedu u Oak Hill i tamo ga predaju zakonodavnim institucijama i predstavnicima javnoga reda i mira, jednostavno rečeno, šerifu.

Jesu li to i učinili? upitao je Dale.

Gospodin AshleyMontague je ponovo zastao. Ne. Dogodila se velika nesreća koja je dugo tištila savjest mog djeda i mog oca. Čini se da su tog crnca kočijom trebali prebaciti u Oak Hill, međutim, on se iznenada istrгнуo, i oslobodio se, pa iako je imao okove na rukama i nogama, uspio im je pobjeći i dokopati se močvare koja se nalazi odmah uz cestu za Oak Hill. Tamo se danas nalazi farma Whittakerovih. Ljudi koji su pratili kočiju nisu ga uspjeli uhvatiti na vrijeme. Močvara je podmuklo tlo. bila je uglavnom sva od blata, i nitko se nije usudio zakoračiti, jer vjerojatno tlo ne bi moglo izdržati njihovu težinu. Zatvorenikovu nije, udavio se, odnosno bolje rečeno, ugušio se.

Ja sam mislio da se to dogodilo u zimi rekao je Dale. U siječnju.

Na to je gospodin AshleyMontague opet samo slegnuo ramenima. Možda je već bilo otoplilo? rekao je. Možda je, a to je sasvim racionalno objašnjenje, led popucao pod težinom zatvorenika? U ovim su krajevima iznenadna zatopljenja i otapanja prilično uobičajena, čak i usred zime.

Dale to nije komentirao. Biste li nam mogli posuditi povijest okruga koju je napisao doktor Priestmann?

Gospodin AshleyMontague pokazao je što misli o tom drskom zahtjevu, ali je ipak prekrizio ruke i upitao: A nakon toga ćeš mi dopustiti da se vratim svom poslu? Naravno rekao je Dale. Baš ga je zanimalo što će mu Mike reći kada mu prepriča ovaj beskorisan razgovor. A Congden će me ubiti, a za što?

Pričekaj malo rekao je milijunaš i popeo se ljestvama na galeriju. Polako se sklizao niz redove polica i iščitavao naslove knjiga kroz debela stakla svojih naočala.

Dale je ustao i prišao polici, koja se nalazila ispod galerije. Sezala mu je do razine očiju, a bila je i najbliža milijunaševu stolu. Dale je volio svoje omiljene knjige držati tako da su mu uvijek pri ruci. Pitao se razmišlja li tako i gospodin AshleyMontague. Gdje si? upitao ga je glas s galerije.

Pokraj prozora odgovorio je Dale i nastavio razgledavati redove starih tomova u kožnom uvezu. Većina naslova bila je na latinskom, a nekoliko onih koje je pronašao na engleskom, nisu mu ništa značili. Zrak je bio zasićen prašinom sa starih knjiga i Dale je osjećao škakljanje u nosu i potrebu da kihne.

Hmmm. Nisam siguran da imam, a, ne, ovdje je i dalje je s galerije dopirao glas gospodina AshleyMontague i Dale je čuo kako s police izvlači neku tešku knjigu. Dale je prstima prelazio preko hrptova knjiga. Da nije, vjerojatno ne bi ni primijetio knjižicu koja je bila malo izvučenija od ostalih. Nije mogao pročitati znakove na hrptu knjige, ali kada ju je izvukao, ispod istih takvih znakova ugledao je engleski podnaslov na naslovnici: Knjiga zakona.

Ispod toga su zlatnim slovima bile ispisane riječi: Scire. Audere, Velle, Tacere. Znao je da je Duane McBride odlično znao latinski te nešto grčkoga i poželio je daje ovdje njegov prijatelj.

Da, to je ta knjiga čuo je glas, koji mu je dopirao točno iznad glave, a zatim su koraci na galeriji krenuli prema ljestvama.

Dale je brzo izvukao knjigu, usput je vidio da iz knjige vire papirići kojima je bilo obilježeno nekoliko stranica, i u naletu čiste odvažnosti, strpao je knjigu u traperice sa stražnje strane i povukao majicu daje prikrije.

Mladiću! pozvao ga je gospodin AshleyMontague, a njegove su se ulaštene crne cipele i sive hlače pojavile na manje od metra od Daleove glave.

Brzo je površno složio ostale knjige na polici tako da ne bi netko odmah primijetio kako neka nedostaje, u tri koraka stigao do prozora, okrenuo se prema milijunašu tako da su mu leđa bila okrenuta zidu i zagledao se u daljinu, kao daje očaran krajolikom.

Gospodin Ashley Montague lagano se uspuhao dok mu je prilazio noseći knjigu. Evo. Ovo je knjiga s bilješkama i nekoliko fotografija, koju mi je poslao doktor Priestmann i to je sve što mi je on dao. Nemam pojma što očekujete da ćete unutra naći, jer se tu uopće ne spominju zvono, kao ni nemili događaj sa zarobljenim crncem. Ali smiješ je ponijeti kući i proučavati koliko želiš, pod uvjetom da mi obećaš da ćeš je vratiti poštom i u istom stanju u kojem ti je ja sada dajem.

Naravno rekao je Dale i preuzeo veliku knjigu iz milijunaševih ruku. Osjetio je onu malu koja mu se još malo izvukla iz hlača. Sada se već gotovo sigurno mogla nazrijeti ispod ruba majice. I oprostite što sam vas prekinuo u vašem poslu. Gospodin Ashley Montague samo je hladno kimnuo i vratio se do stola. Dale se polako okrenuo i počeo izlaziti gotovo natraške, jer mu nije smio potpuno OKrenuu i eaa. a opet je to morao izvesti tako da ne bude previše upadljivo. Izlaz možeš i sam pronaći rekao je milijunaš i vratio se svojim papirima na stolu,

Pa rekao je Dale i počeo zamišljati kako se okreće da napusti prostoriju i kako baš tada gospodin Ashley Montague podiže pogled i... Je li krađa skupocjene knjige ozbiljan zločin? Pretpostavio je da to sve ovisi o knjizi. Zapravo ne, gospodine rekao je. Na uglu stola nalazio se prekidač za zvono i Dale je bio siguran da će milijunaš zvoncem pozvati sitnog batlera da mu pokaže izlaz i onda će njih obojica primijetiti kako mu je stražnjica postala nekako četvrtasta. A možda bi mogao iskoristi komešanje zbog sluginog ulaska i da zatim, na brzinu, povuče hlače ili spusti majicu.

Ovuda bijesno je rekao gospodin Ashley Montague, ustao i brzim korakom krenuo prema vratima radne sobe. Milijunaš je žustro hodao i Dale je trčkarao za njim. ali je ipak uspio razgledati odaje kroz koje su prolazili, dok je cijelo vrijeme grlio Priestmannovu knjigu na grudima. Osjećao je da mu ona druga knjižica ponovo klizi iz hlača. Bio je gotovo siguran da joj vrh već izviruje ispod majice i daje svatko može vidjeti.

Već su gotovo stigli do ulaza kada ih je trgnuo iznenadni zvuk televizora iz male sobe blizu izlaza pa su se obojica okrenuli. Na ekranu je bila masa ljudi koja je klicala dok je netko držao govor. Zvuk govornikova glasa odjekivao je prostranim predvorjem. Gospodin Ashley Montague zastao je da bi na trenutak pogledao što se događa, a Dale je to iskoristio i prošao pokraj njega. Pazio je da mu uvijek bude okrenut licem. Jednom je rukom držao knjigu, a drugom je petljivo pokušavao otvoriti vrata. Začuo je batlerove korake.

Dale je uspio otvoriti vrata i mogao se konačno izvući van. ali tada mu je pogled pao na sliku na televiziji i to ga je natjeralo da se zaustavi i zapilji u ekran, baš kao i gospodin Ashley Montague. S ekrana je dolazio onaj čudni isprekidani glas Davida Brinkleyja:

I tako su nam demokrati odlučili dati ove godine ono što će sigurno biti najveći pomak koji se odnosi na načelo ljudskih prava u povijesti Demokratske stranke. Slažeš li se, Chate?

Chat Huntly je svojim otužnim licem ispunio mali crnobijeli ekran. Nema sumnje da imaš pravo, Davide. Ali u svezi s tim zanimljivo je...

Ali Daleovu pozornost nije privukao razgovor komentatora, čak niti svjetina koju je kamera snimala, nego slika čovjeka koji se smiješio sa stotina transparenta koji su se uzdizali i mahali nad crveno bijeloplavim masama, poput olupine u političkom moru. Posvuda je vidio natpise U BUDUĆNOST S KENNEDYJEM, ili samo, bez pompe. KENNEDY '60. Na slikama je vidio zgodnog muškarca s jako bijelim zubima i s grivom kestenjaste kose.

Gospodin Ashley Montague odmahnuo je glavom i otpuhnuo, kao da je upravo vidio nešto ili nekoga što nije vrijedno čak ni njegove pažnje. Batler je konačno stigao do njih i stao pokraj svoga gospodara, a onda se on još jednom obratio dječaku. Nadam se da si završio sa svojim pitanjima rekao je milijunaš kada je Dale izašao kroz vrata i zastao na širokom trijemu. Jim Harlen mu je nešto dovikivao sa stražnjeg sjedišta automobila, koji je bio samo desetak metara udaljen od njega.

Zapravo, samo još jedno rekao je Dale i zamalo pao niz stepenice, jer je sunce tako blješatalo da je morao žmirkati. Osim toga, iskoristio je razgovor da bi, bez izazivanja sumnje, mogao hodati unatrag, budući da još nije smio okrenuti leđa dvojici muškaraca koji su stajali na vratima. Što se u subotu prikazuje u parku?

Gospodin Ashley Montague je zakolutao očima, ali je ipak pogledao batlera.

Film s Vincentom Priceom, ako se ne varam, gospodine rekao je on.

Pad kuće Usherovih.

Odlično uzviknuo je Dale i tada je već bio gotovo došao do crnog Chevyja.

Hvala vam još jednom! viknuo je dok mu je Harlen straga otvarao vrata i onda je uskočio u auto. Vozi obratio se Dale Congđenu.

Tinejdžer je frknuo nosom, bacio cigaretu na pomno održavani travnjak i tako nagazio na papučicu gasa da je gotovo sletio s vijugavog prilaznog puta. Vozio je već sedamdeset na sat kada su se približili teškim ulaznim vratima.

Lijevano se željezo otvorilo pred njima.

Mike nije više izdržao i želio se što prije maknuti s tog mjesta, od polumraka koji je vladao pod tribinama, mirisa vlažne zemlje i Minkova zadaha, pa čak i od rombova svjetlosti koji su se polako pomicali po tamnom tlu. Sve mu se to zamjerilo i u njemu je izazvalo strahovitu nelagodu od zatvorena prostora i potištenosti, kao da je sa starim pijancem dijelio prostrani lijes i čekao da po njih dođe grobar. Ali Mink još nije bio završio. Niti s punom bocom koju je uspio pronaći pod novinama, niti s pričom.

I to bi ti bio kraj, tobože, objesili crnju i gotovo. Ee, ali ispalo je da ništa nije onako kako se to činilo.

Potegnulo je dobar gutljaj vina iz boce, zagrcnuo se i zakašljao. Rukavom je obrisao lice i netremice promatrao Mikea. Oči su mu bile stvarno zakrvavljene. Tog ti je ljeta nestalo još djece.

Mike je ispravio leđa, ali nije ustao. Čuo je zvukove koji su dopirali izvana, kamion koji je prošao ulicom, klince koji su se igrali blizu ulaza u park, u sjeni spomenika žrtvama rata, brbljanje farmera koji su se okupili pred prodavaonicom traktora, ali bez obzira na to, sva je njegova pažnja u tom trenutku bila usredotočena na Minka Harpera.

Ovaj je otpio još gutljaj i nasmiješio se kao da je potpuno svjestan kako je on zvijezda ove predstave. Osmijeh je bio kratak i brzo je izbljedio. Mink je, naime, imao otprilike tri zuba, a nijedan nije bio vrijedan pokazivanja dulje vrijeme.

Hmm, da nastavio je tog je ljeta, ljeta devetstote... nestalo još nekoliko djece, među njima bio je i Merriweather Whittaker, moj kompić. Odrasli su govorili da ga nitko nikada nije našao, ali dvijetri godine nakon toga, išao sam u Ciganski prolaz.

Aaa, bilo je to i prije, jer sam tamo bio s nekom curom, ja joj taman htio zavući ruku pod suknju, ako znaš što ti hoću reći. U to doba ti ženske nisu nosile gaće, samo podsuknje, razumiješ li o čemu ti pričam, a?

Nagnuo je još jednom iz boce, obrisao prljavo čelo još prljavijom rukom i malo se namrštio. Gdje sam ono stao?

Otišao si u Ciganski prolaz podsjetio ga je Mike. Pomislio je kako je doista čudno što su to klinci i tada nazivali Ciganskim prolazom.

A, da. E, ta cura, koja je bila sa mnom, ma briga ti nju što ja hoću. jebeš ga, a što je ona mislila zašto sam ju ja tamo odveo? Ne valjda da gledamo cvijeće. Ali ona ti se bila naljutila i otišla tražiti prijateljicu. Sjećam se da smo, kao fol, krenuli na izlet, a ja sam ostao, čupao travke i bacao zemlju na neko drvo. Znaš kako je to kada ti je mali spreman, a nemaš ga gdje. I tako sam ti ja uzimao grude zemlje i onda povukao jednu grudu. I kada sam pogledao imao sam što i vidjeti. Kost! Jebo te, prava pravcata kost, malo natrula. Ma cijela hrpa kosti! Neke i ljudske, a među njima i jedna lubanja, jednako velika baš kao da je bila Merriweatherova. A ta je prokletinja bila kao razbijena i prazna, kao da je netko žlicom izvadio mozak i pojeo ga za desert.

Mink je ispio posljednji gutljaj iz boce i bacio je u mrak. Počeo je trljati obraze kao da se ponovo izgubio u priči. Kada je opet progovorio, tihim je glasom, kao da povjerava tajnu, rekao. Šerif mi reče da su to bile kravlje kosti. Pričao je kao da ja nisam nikada vidio ljudske kosti i lubanju. Jebo te, kao da ja ne znam kako izgledaju kravlje i ljudske kosti. Ali, malo sutra, znam ja to dobro. A znam i da je taj dio Ciganskog prolaza prolazio kroz zadnji dio imanja staroga Lewisa. Svatko je tamo mogao odvesti Merriweathera, napraviti što god hoće i onda ga zakopati u plitki grob. Ima toga još i više od Merriweatherovih kosti. Nekoliko godina kasnije bio sam u birtiji i pio s Billyjem Phillipsom, eto prije nego je išao u rat.

Misliš na William a Campbella Phillipsa? ~ upitao je Mike.

Mink ga je pogledao i trepnuo. Na koga. bih drugoga mislio, ako ne na Williama Campbella Phillipsa. A tko bi drugi mogao biti Billy Phillips? Rođak od one curice što su je ubili onomad. A taj Billv, on ti je uvijek bio mali ljigavac. Uvijek je brisao svoj balavi nos i srmšljo kako će se izvući od posla, ili bi trčao kod stare čim bi ga netko potjerao. Čeljust mi je skoro otpala kada sam čuo da se sam prijavio u rat. Gdje sam ono stao?

Pio si s Billyjem Phillipsoni.

Ah, da. ja i Billy smo trgnuli nekoliko komada, baš prije nego što je otišao u Prvi svjetski rat. On ti inače nikada nije pio s nama, običnim radnicima. Eh. on ti je bio nastavnik. Ma, samo je učio dječurliju u školi, ali da ga čuješ, ma mislio bi daje sveučilišni profesor. I tako ti mi pili u Crnom drvu jedne noći. On onako važan u uniformi govorio je što je sve dobio za rat. I nakon nekoliko čašica nosati Billy Phillips skoro postade ljudsko biće. Počeo mi je pričati kakva je kuja bila njegova stara i kako ga nikada nije pustila zabavljati se. i kako ga otjerala u školu, samo da ne bi oženio curu koju je, kaže, volio...

Je li ti rekao njeno ime? prekinuo ga je Mike.

Mink je stisnuo oči i jezikom ovlažio suha usta. A? Ne. Čini mi se da nije rekao. Ne, siguran sam da nije rekao ime. Ma sigurno je to bila neka učiteljica s kojima je stajao visio vani. Jedna gospođica među hrpom njih. tako smo mi govorili za Billvja. Gdje sam ono stao?

Pio si s Billyjem. a on kao da je postao ljudsko biće.

Ah, da. On i ja smo se naroljali te noći prije nego je otišao u Francusku. A ondje je i izgubio život. Umro je od pluća ili tako nešto. A kada ga je dobro ulovilo, kaže ti on meni: „Mink i onda su me zvali Mink „Mink, sjećaš li se one curice, i one oprave, i onog navodnog ubojstva? On ti je uvijek koristio te neke pametne riječi kao navodno, valjda je mislio da su svi u Elm Havenu toliko glupi pa da ga nitko ne razumije.

I što ti je ispričao o opravi? požurivao ga je Mike.

Što? Ah, da. i zatim će on meni: „Mink, onaj crnjo nije imao nikakve veze s tom opravom, a ja crnju nisam ni vidio. Sudac Ash ley mij je dao srebrni dolar da strpani opravicu u njegovu torbu,

Vidiš, kada je bio takav mali balavac, mislio je da sudac zna tko je za to kriv, ali nije mogao naći dokaze i pa je zato pitao Billvja da mu pomogne. A ja mislim kada je Billy porastao i otišao na fakultet da bi postao pametan i sve ostalo, onda je konačno shvatio ono što bi i najveća budala u gradu razumjela, dakle, gdje je, jebo te, sudac našao tu opravicu?

Mike se približio Minku. ~ Jesi li ga pitao za to?

Hranim? Aha. mislim da nisam. Ako i jesam, ne sjećam se što mi je rekao. Ali sjećam se da mi je pričao o odlaska iz grada prije nego što sudac i ostali shvate da više nije s njima

S kim? pitao je Mike.

A otkud bih ja to znao, mali? zagundao je Mink. Nagnuo se bliže Mikeu. zaškiljio prema njemu, a Mikea su zapuhnule vinske pare. To je bilo prije više od četrdeset godina. Što ti je. pa nisam ja stroj za pamćenje!

Mike je pogledao preko ramena prema ulazu u ovu rupčagu pod tribinama. 1 prema malom pravokutniku, koji je značio spas, ali se činio tako dalek. Veseli glasovi razigrane djece odavrip su bili utihnuli. a nije više bilo ni prometa.

Možeš li se sjetiti još nečega u svezi sa školom ili zvonom? upitao je, ustrajući u istrazi koju je započeo.

Mink je ponovo pokazao sva svoja tri zuba. jedva desetak centimetara udaljen od Mikeova lica. Više nisam bio ni čuo ni vidio to zvono, sve do prije tridesetak dana, kada je počelo zvoniti i probudilo me baš dok sam lijepo spavao u svom skromnom domu. Ali jedno ipak znam.

Što?

Mike je shvatio kako se teško odmaknuti izvan domašaja Minkova zadaha i upornoga pogleda.

Znam daje stari Ashley bio stavio sebi cijev od puške u usta i opalio. Bilo je to nekih godinu dana kako je završio rat. Prvi svjetski rat. Tada nam je tim činom svima bio učinio uslugu. I onda kada je bio zapalio onu svoju prokletu kućerinu. Sin mu je došao iz Peorije, ondje se starom rodio unuk, i našao je staroga suca kako leži s prosutim mozgom. Svi su mislili da je to bila nesreća ili da je stari sudac zapalio kuću. Ali nije. ja sam. tada bio s jednim slugom u njihovoj šupi i vidjeli snio k ako dolazi kočija od mladog gospodina Ashleyja. A taj ti se bio prozvao AshleyMontague, jer je, kažu, oženio finu damu iz Venecije. Da. bili smo u šupi kada smo čuli da je nešto puklo i vidjeli mladoga gospodina AshleyMontaguea kako ulazi u kuću. Onda je odmah istrčao van. I sve jače je jaukao, vikao prema nebu i počeo petrolejem zalijevati kuću. Sluga gaje htio zaustaviti... Prije im je kuća bila puna slugu, ali su ih otpuštali, jer je nakon rata uslijedila kriza. Ali ga nije mogao zaustaviti. Sve je polio i bacio šibicu. Zatim se odmaknuo malo i promatrao

kako kućerina gori. Nikada se nisu više vratili u tu kuću. ni on, ni njegova žena, ni sin. Samo bi dolazio puštati besplatne filmove i to je sve.

Mike jr kimnuo, zahvalio Minku i krenuo prema otvoru, jer je jedva čekao da izađe na svjetlost sunca. Na samom je izlazu, kada je već gotovo bio izašao. Mike postavio Minku još jedrio pitanje. Mink, a što je vikao?

A?

Starac je izgledao smušen, kao da je već zaboravio o čemu su pripovijedali.

Sin suca Ashleyja. Kada je zapalio kuću. Što je vikao?

Mike je primijetio žućkasti odsjaj tri Minkova zuba u tami. A to. Vikao je da njega oni neće uzeti, ne, tako mu Boga, njega neće dobiti.

Mike je naglo ispustio zrak. Vjerojatno nije rekao tko su to bili oni?

Mink se namrštio, stisnuo usta, kao da duboko razmišlja, a onda se ponovo zadovoljno nacerio. Aha, rekao je, sjećam se toga. Zvao je toga tipa po imenu.

Tipa?

Aha. Nekog Cyrusa, samo što je to čudno rekao, nekako kao onaj oblak, cirus.

Stalno je vikao: Ne, o, Cyruse, nećeš mene dobiti! Tako je to rekao pa sam ja pomislio daje to možda neki Irac koji se zvao O'Cyrus.

Hvala ti, Mink.

Mike se konačno uspravio i osjetio kako mu se majica zalijepila uz tijelo. S nosa mu se slijevao znoj kojeg je obrisao rukom. Kosa mu je bila vlažna, a noge čudno drhtave i slabe. Vratio se do svog bicikla i prešao ulicu. Primijetio je kako su se sjene izdužile dok se polako vozio zelenim tunelom Široke avenije.

Sjetio se Duaneovih zapisa i poslijepodneva kada su on i Dale, uz pomoć Greggova priručnika za stenografiju, polagano prevodili Duaneove bilješke. Dio koji je činio odlomke iz dnevnika Duaneovog strica bio im je osobito težak. Bila je tamo jedna riječ zbog koje su nekoliko puta morah provjeriti kukice i kvačice u priručniku.

Dale ju je prepoznao, jer je čitao neku knjigu o Egiptu. Oziris.

DVADESET DEVETO POGLAVLJE

Sljedećega dana, odmah nakon objeda, Dale, Lawrence, Kevin i Harlen krenuli su na logorovanje. Bila je srijeda, trinaestoga srpnja. Jedino je Harlenova majka branila sinu da ide na taj izlet, ali je popustila kada je, barem im je on to tako

objasnio shvatila kako to znači da će se moći naći s frajerom, jer ja neću biti kod kuće.

Ponijeli su milijun stvari, sve prilično teške, a još su teže to smjestili na bicikle i dobro učvrstili. Kada su to sve uspjeli postaviti na bicikle, a bile su to hrpe vreća za spavanje, hrane, opreme i naprtnjača. što je dodatno opteretilo njihove i inače teške dvokotače. morali su se, sve do farme ujaka Henryja. voziti u stojećem stavu, naslanjajući se na upravljače i zlovoljno gundajući dok su vozili izrovanom ulicom Jubilee College te okružnom cestom broj 6.

Duž pruge, sjeverozapadno od grada, nalazilo se nekoliko šumaraka, ali oni su bili premali i preblizu odlagalištu otpada da bi u njima mogli logorovati. Prave su se šume nalazile dva i pol kilometra dalje, istočno od farme ujaka Henryja i sjeverno od kamenoloma iza groblja. Na mjestu gdje je, prije gotovo pedeset godina, Mink Harper pronašao kosti Merriweathera Whittakera u Ciganskom prolazu.

U utorak uvečer dječaci su se sastali i razglabali gotovo tri sata u Mikeovoj kućici na drvetu. Uspoređivali su popise i podatke te planirali, a zatim ih je prekinulo zavijanje Kevinove majke: KeeeviiiNEEE! koje je odjeknulo ulicom Depot i označilo kraj njihova sastanka.

U knjizi u kožnom uvezu, koju je Dale ukrao kada je bio kod gospodina AshleyMontaguea, a u što ni sam nije mogao povjerovati kada se vratio kući, našli su samo bezbrojne strane izraze, magične obrede, komplicirana objašnjenja o božanstvima i antibožanstvima s imenima koja je bilo gotovo nemoguće izgovoriti te nevjerojatnu zbrku dvosmislenih kabalističkih i numeroloških objašnjenja. Ovo nije bilo vrijedno rizika. Da te ulovio u krađi, guzica bi ti završila u zatvoru ocijenio je Jim Harlen.

Ali Dale je bio siguran da se negdje, napisano sitnim slovima, spominju Oziris i Stup Apokalipse o kojima su već čuli iz Duaneovili bilješki. Ponio je knjigu na logorovanje, bio je to tek mali

teret, koji je dodao hrpi stvari što ih je ionako morao tegliti po brdima.

Sva su četvorica bila napeta tijekom vožnje pa bi se okrenula svaki put kada bi čula da im se približava automobil ili kamion. Klaonički se kamion nije pojavio, a najagresivniji napad protiv njih izvelo je neko dijete. Dok su se polagano vozili pokraj farme ujaka Henryja, jedno im je dijete, vjerojatno dječak, iako je to bilo

teško utvrditi, zbog raščupane kose i prljava lica. isplazilo jezik sa stražnjeg sjedišta pretrpanog DeSoloa iz '53.

Odmorili su se u hladu u dvorištu ujaka Henryja, a ujna Lena napravila im je limunadu, sjela u veliki vrtni stolac i malo s njima popričala o mjestima prikladnim za logorovanje. Ona je, doduše, smatrala da bi livada koju ona i ujak nisu upotrebljavali bila baš zgodna za tako nešto, jer bi odanle imali prekrasan pogled na potok i okolna brda, ali dječaci su bili uporni u svojoj nakani da kampiraju u šumi.

Gdje vam je Michael O'Rourke? upitala ih je.

Ma ima nekakvi posao u gradu, mislim u crkvi uvjerljivo je lagao Jim Harlen.

Pridružiti će nam se kasnije.

Četvorica su dječaka oko tri sata po podne prošla kroz vrata ujakova dvorišta i krenula u pustolovinu. Bicikle su ostavila na čuvanje kod ujne i ujaka. Svi su nosili naprtnjače, onakve kakve su uspjeli nabaviti: Lawrence je imao jeftinu najlonsku kopiju izviđačke naprtnjače. Kev je od svog oca posudio pravi, vojnički ruksak, iako je već bio pomalo pljesniv. Dale je teglio nezgrapnu cilindričnu torbu od nepromočiva platna, koja bi bolje odgovarala putovanju kanuom nego pješaćenju, a Harlen je svoje stvari stavio u prekrivač i napravio zavežljaj, koji je tako povezao s konopcem da se ovaj činio barem stotinjak metara dugim. Harlen je svaki čas zastajkivao da bi udobnije namjestio svoj zavežljaj ili bi ga ponovo zavezao. Do pola četiri uspjeli su prijeći potok, koji je protjecao pokraj Banditske pećine i preskočiti ogradu od bodljikave žice, koja je s južne strane ograđivala farmu ujaka Henryja. Na tom je mjestu počinjala šuma i bilo je svježije nego na otvorenom, usprkos suncu koje se ponegdje uspjelo probiti kroz gusto lišće i zagrijati nisku travu.

Jedva su se spustili niz strmu padinu sjeverno od groblja, a pritom se Harlenov zavežljaj potpuno raspao pa su desetak minuta skupljali njegove stvari rasute po nizbrdici. Prošli su pokraj panja Robina Hooda, koji je bio udaljen nekoliko stotina metara od logora broj tri, potom su ponovo skrenuli na istok, krenuli stočnom stazom, a cijelo su se vrijeme držali sigurnosti šume i izbjegavali otvorene prostore.

Samo bi se povremeno zaustavili, odmorili se skinuvši teret s

leda, razdvojili se onako kako ih je podučio Mike, i u potpunoj bi tišini pričekali nekoliko minuta.

U okolici nije bilo ničega što bi naviještalo da nisu sami. Ne računajući jednu usamljenu kravu, koja je ušla u njihov vidokrug kada su treći put provjeravali okolicu, i koja se, činilo se, mnogo više uplašila nego oni kada su iznenada iskočili pred nju iz žbunja. Potom su ponovo uprti naprtnjače na leda i teškim korakom nastavili ulaziti dublje u šumu.

Iako su zapravo još prethodne večeri odlučili gdje će postaviti logor, dugo su raspravljali o točnom mjestu. Na rubu malog proplanka, koji se nalazio petstotinjak metara sjeverno od kamenoloma i možda nekih četriristo metara sjeveroistočno od groblja, podigli su dva mala šatora. Jedan je pripadao Kevinovom ocu, a drugi je bio uspomena iz mladih dana Daleova oca. Ciganski se prolaz nalazio oko sto pedeset metara zapadnije od njih.

Proplanak je bio na blagoj padini, a po njemu je rasla trava koja im nije dopirala ni do koljena i imala je boju zrela žita. jer je to ljeto bilo izuzetno vruće. Skakavci su se razbježali na sve strane kada su dječaci počeli odlučno podizati šatore, kopati rupu za logorsku vatru i postavljati kamenje oko nje.

Logor su podigli na maloj čistini od koje je dvadesetak metara zapadno počinjala gusta šuma, a nalazila se i šestsedam metara jugoistočno od njih. U blizini je tekao potočić koji se ulijevao u veći na sjeveru.

Da je situacija bila uobičajena, igrali bi se Robina Hooda ili skrivača, tek toliko da im prođe vrijeme do večere, ali tog su se dana samo izležavali na travi ili razgovarali u sjenci drveća. Isprva su pokušali razgovarati u šatorima, ali je pod impregniranim platnom, dobro zagrijanim suncem, bilo nepodnošljivo vruće, a nezgrapne stare vreće za spavanje nisu bile meke kao trava.

Dale se pokušao baviti ukradenom knjigom. U njoj se stvarno spominjao egipatski bog Oziris. ali. iako je većinom pisana na engleskom, što se njega ticalo, mogla je biti napisana na bilo kojem drugom jeziku, jer on gotovo ništa nije uspio shvatiti.

Pričalo se tu

Obogu koji predvodi vojsku nemrtvih, o proročanstvima i o kaznama, ali malo toga je. barem prema njegovom shvaćanju, imalo smisla.

Nebo je nad krošnjama i dalje bilo prekrasne plave boje, nije ga narušila iznenadna oluja, koja bi ih natjerala da pakupe svoje stvari i zbrišu u sigurnost

kuće kod ujaka Henryja. To je bilo jedino za što nisu imali smišljeno rješenje kada su razrađivali plan, iako se činilo daje povlačenje ipak bilo jedino smisljeno rješenje. U oluji bi vidljivost ionako bila preslaba, a ne bi razaznavali ni zvukove. Rano su jeli, najprije su smazali sve što su ponijeli od kuće, a potom su naložili vatru i počeli se pripremati da ispeku kobasice. Prošlo je dosta vremena dok su uspjeli pronaći odgovarajuće štapove za pečenje, a još i više dok su ih naoštrili. Svaki put kada bi Lawrence rekao kako jedva čeka da kobase budu gotove, Harlen bi se počeo ceriti.

Što je sad? konačno ga je upitao Dale. Ispričaj nam da se i mi smijemo. Harlen je počeo pripovijedati, spomenuo je i Cordie Cook, a onda je samo odmahnuo glavom. Ma zaboravite.

U sedam je još bilo vruće pa je Lawrence želio skočiti do kamenoloma i baciti se u vodu. Ostali su ga nadglasali i nisu mu to dopustili, već su ga samo podsjetili na plan. Zatim je oko pola osam Harlen htio ispeći sljezove kolačiće na vatri, ali su i njega nadglasali, jer su ostali zahtijevali da pričeka dok se spusti noć. Pa tko još radi sljezove kolačiće za dana? Kevin je bio na iglama i već je oko osam predložio da se povuku na spavanje, ali sjene su se tek raširile proplankom i još se dosta dobro vidjelo, čak i u šumi.

Nakon još dvadesetak minuta niži su se slojevi šume na sjeveru smračili i postali prohladni, a uskoro su se među tamnim stablima pojavile krijesnice i počele treperiti poput udaljenih bljeskova rafala oružja, koje nisu mogli čuti. Iz kamenoloma su se javile žabe bukačice. a s obala potoka gatalinke, i svojim su kreketanjem ispunile suton koji se polako spuštao. Šuma je odjekivala od pjeva cvrčaka.

Nešto prije devet sati na nebu se izgubilo plavetnilo, a ono se načičkalo zvijezdama. Potom se toliko smračilo daje u jednom trenutku bilo teško razaznati gdje završavaju mračni obrisi krošanja, a gdje počinje noćno nebo. Šuma je postala crna masa. Nakon što su i posljednji radnici prošli prema sjeveru do grada, a posljednji pijanci prema krčmi Crno drvo na jugu, utihnuli su i zvuči prometa s okružne ceste. Kada su se dječaci potpuno umirili i dobro napregli uši, mogli su čuti lupkanje metalnih poklopaca na automatskim hranilicama za svinje s farme ujaka Henryja, ali i to je bio samo zvuk koji je dopirao iz daljine i koji je nestao s posljednjim tragovima svjetla.

Pala je noć i činilo se kao da ih iznenada pritisnula tama.

Dale je u vatru ubacivao grančice, a iskre su prštale u tami i svjetlucale na mračnoj pozadini šume, koja je okruživala proplanak. Dječaci su se skupili oko vatre, a lica su im bila osvijetljena treperavim plamenom. Pokušali su nešto otpjevati, ali za to nisu imali volje.

Harlen je predložio da pripovijedaju priče o duhovima, ali su ga ostali ušutkali svojim mrkim pogledima.

Potok je tiho žuborio u tami. Osjećalo se kako se u šumi bude noćne životinje i spremaju za lov, i kako se, tamo negdje u mraku, otvaraju bezbrojne oči, i kako im se šire izdužene šarenice, i kako vlasnici tih očiju, uz jedva nešto svjetlosti zvijezda, pronalaze svoj plijen.

Kroz zujanje insekata i kreketanje bezbrojnih vrsta žaba, dječaci su zamišljali zvuk nepostojećih grabljivica, kako se bešumno kreću svojim mekim šapama kroz noć i idu za mirisom svježega mesa.

Obukli su majice i stare pulovere, nabacali još granja na vatru i stisnuli se oko nje tako blizu da su im se ramena gotovo dodirivala. Granje je pucketalo i šištalalo, a sjaj vatre im je lica pretvorio u demonske maske. Zatim je narančasti sjaj postao jedino svjetlo u njihovom svijetu.

Mikeu je bilo vrlo teško ostati budan. Prethodnu je noć sjedio na starom stolcu u bakinoj sobi i probdio veći dio noći, dok je u jednoj ruci držao bočicu sa svetom vodicom, a u drugoj hostiju umotan u maramicu. Njegova je majka došla običi Memo oko tri sata ujutro i potjerala ga da se vrati u svoju sobu i konačno se naspava. Usput mu je stalno prigovarala kako izvodi gluposti. Hostiju je ipak, za svaki slučaj, ostavio na prozorskoj klupčici.

Čim je ujutro završio raznošenje novina, otišao je do župnoga doma posjetiti oca Cavanaugha. Svećenika više nije bilo, a gospoda je McCafferty bila izvan sebe od brige. Doktori su ga odlučili prebaciti u bolnicu Svetoga Franje u Peoriji, ali kada su kola hitne pomoći stigla po njega, u utorak uvečer, njega nije bilo u sobi.

Domaćica se zaklinjala daje cijelo vrijeme bila u kuhinji u prizemlju i radila i da bi sigurno čula da se spustio niz stepenice. Ali se i zaklinjala da je svećenik bio preslab i iscrpljen od bolesti da bi uopće mogao hodati. Ali doktori su znakovito odmahivali glavom i rekli da bolesnik nije mogao odletjeti. Dok su Mike i ostali u kućici na drvetu uspoređivali svoje bilješke i pokušavali otkriti značenje simbola u

knjizi koju je Dale ukrao kod gospodina AshleyMontaguea. gospođa McCafferty i još nekoliko starijih župljana pretraživali su cijeli grad, ali svećenik kao daje u zemlju propao.

Mogu se zakleti svojom krunicom daje siroti otac Cavanaugh bio preslab da bi podigao i glavu na jastuku, a kamoli da se digne iz kreveta i bilo kamo ode rekla je Mikeu dok je pregačom brisala oči.

Možda se vratio kući rekao je Mike, iako ni sam u to nije mogao povjerovati.

Kućí? U Chicago?

Domaćica je nervozno grickala donju usnicu dok je razmatrala tu mogućnost. Ali kako bi to mogao učiniti? Auto je i dalje u garaži, a autobus za Chicago prolazi kroz grad tek sutra.

Mike je slegnuo ramenima, obećao joj da će obavijestiti riju ili doktora Staffneyja, ako dozna nešto o svećenikovu kretanju. Nakon toga otišao je u sakristiju kako bi se pripremio za misu, koju je vodio zamjenski svećenik iz Oak Hilla. Tijekom mise, koju je gostujući svećenik izgovarao dosadnim i jednoličnim glasom, uz koji je potpuno odgovarao duhom odsutni ministrant, Mike je razmišljao o smeđim crvima koji su se žarili i putovali tijelom oca Cavanaugha.

Sto ako je on sada jedan od njih?

Pozlilo mu je od same pomisli.

Natjerao je majku da bi mu obećala da će te noći redovito obilaziti Memo i još je za svaki slučaj, poškropio pod i prozor svetom vodicom, a u uglovima prozora i u podnožju kreveta ostavio komadiće hostije. Nije mu bilo drago što će ostaviti Memo samu te noći.

Spremio je stvari u naprtnjaču i krenuo prije nego su ostali otišli na logorovanje. Napetost zbog vožnje okružnom cestom broj šest nekako je polako popustila, ali je nekoliko neprospavanih noći ipak ostavilo traga i sad su ga tištile poput tereta, a u ušima mu je zujalo.

Nije krenuo putem preko farme ujaka Henryja, već pokraj groblja. Otvorio je drvena vrata malo iza groblja i nastavio kolskim pu tem duž ograde, koji je bio zarastao grmljem.

Bicikl je sakrio u jelovom šumarku na rubu padine, koja se spuštala prema potoku, a potom se vratio i pričekao ostale. Oni su stigli gotovo sat i pol kasnije i Mike je odahnuo uz glasan uzdah. Nisu mogli unaprijed isplanirati mogućnost susretanja

klaoničkog kamiona, ali su se ipak dogovorili da će se u tom slučaju sastati u podne kod vodotornja.

Dok su dječaci još bili na ujakovoj farmi, on je već bio u šumi i promatrao ih dalekozorom, onim koji je njegov otac nekada nosio na konjske trke u Chicagu. Lijeva je leća bila malo izgrebana. kao da je bila zamagljena, no bila je dovoljno dobra da je vidio svoje prijatelje kako sjede, pijuckaju limunadu i razgovaraju s ujom Lenom, dok se on preznojavao od vrućine, u žbunju koje ga je greblo. Kasnije ih je pratio kroz šumu i nijednom im se nije približio na manje od dvadeset metara i hodao je paralelnom stazom s njima. Naravno da mu je pomoglo to što je znao točno kamo su se uputili. Tijekom tog praćenja trudio se da ga ne primijete i ne čuju. Bio je odjeven u zelenu majicu s kragom i stare pamučne hlače, kako bi se što uspješnije uklopio u okolinu, a u naprtnjači je nosio tamnu odjeću u koju se planirao presvući za noć. U tom je trenutku poželio da ima pravu maskirnu uniformu.

Ponovo je odmahnuo glavom. Najteže će biti ostati budan.

Zauzeo je svoju promatračku poziciju na vrhu klanca, ni dvarie set metara od logora kojeg su postavili Dale i ostali i to je bilo izvrsno mjesto. Dvije su ga stijene štatile od pogleda, ali su mu istodobno pružale dobar pogled prema šatorima rra maloj čistini. Iza njega su rasla tri stabla koja su mu štutila leđa i nitko mu se nije mogao neopaženo približiti. Poslužio se slomljenom granom kako bi sebi iskopao plitak rov tako da se ni on ni njegova naprtnjača nisu mogli vidjeti ispod linije grmlja i stijena. Za svaki je slučaj ipak dodatno zamaskirao svoju stražarnicu lišćem i jednom povećom granom koju je postavio s lijeve strane. Raspakirao je stvari. Bili su tu boca vode za piće i još jedna sa svetom vodicom, koju je označio olovkom na etiketi kako ih ne bi pomiješao, pa sendviči i grickalice, dalekozor, preostali komadići hostije, umotani i sigurno spremljeni u džepu na grudima, i konačno, najpažljivije što je mogao, izvukao je iz kutije bakinu skraćenu pušku.

Shvatio je zašto je 011a. bila ilegalna. Sa svojom cijevi od pola metra i drškom od orahovine doimala se upravo poput oružja kojim bi se čikaški mafijaši tridesetih godina rješavali svojih suparnika. Uz tiho škljocanje kočnice otvorio je cijev. Osjetio je miris ulja i na posljednjim je zracima sunca promatrao glatku cijev svog oružja. U kutiji je ponio i nekoliko patrona, ali su mu se učinile vrlo starima, pa je

na kraju ipak morao skupiti hrabrosti i otići u Meyersovu prodavaonicu u gradu i kupiti kutiju municije. Gospodin Meyers ga je začuđeno pogledao i rekao: Nisam ni znao da tvoj otac ide u lov, Michaela.

Ne ide odgovorio je Mike uvjerljivim glasom. Samo su mu se vrane u vrtu popele na vrh glave.

I dok su nestajali posljednji tragovi sumraka, otvorio je kutiju s patronama, gurnuo jednu u cijev i zatvorio je. Potom je preko nišana pogledao prema dječacima koji su se petnaestak metara ispod njega, smjestili oko logorske vatre. Bila je to prevelika udaljenost za njegovu skraćenu pušku. Mike je to znao. Čak ni Daleova ne bi bila mnogo bolja s te udaljenosti, a kamoli njegova puška, koja je bila potpuno nekorisna i za mete na manjim udaljenostima. Ali je isto tako znao da će za male domete njegovo oružje biti i te kako djelotvorno. Kupio je pa trone veličine šest, koje se koristilo za prepelice ili neznatno krupniji plijen.

Mjesto na kojem su Dale, Kev, Lawrence i Harlen podigli logor bilo je dobro zaštićeno gustim raslinjem na jugu pa im se bilo gotovo nemoguće nečujno prikrasti. Zapravo, bilo je gotovo nemoguće svako približavanje. A na obronku sjeverno od njih stražario je Mike. Bilo bi vrlo teško pregaziti potok i popeti se na uzvisinu bez velike buke. Na istoku i zapadu rasla je sasvim rijetka šuma pa je sa svoga mjesta imao jasan pogled na oba prilaza, iako je tama priječila uočavanje svake pojedinosti. Njegovi su prijatelji razgovarali oko vatre, ali su se njihovi glasovi počeli utišavati i zamirati. Jedva čujni zvukovi dopirali su do njega sada kroz sve svježiji zrak.

Na zadnjem dijelu puške nalazio se mali utor, a na vrhu cijevi nišanska mušica, iako mu se oboje činilo više ukrasnim nego korisnim detaljem. Pušku je trebao samo usmjeriti prema meti, povući okidač i pustiti da sačma učini svoje. Kako je padao mrak, Mike je primijetio da mu se dlan uznojio na dršci od orahovine i postao sklizak. Otvorio je kutiju s patronama i strpao dvije u džep na majici te još nekoliko u ostale džepove, dok je ostatak vratio u torbu. Zakočio je pušku i spustio je na borove iglice pokraj stijene. Zatim se prisilio da diše smireno i sažvače sendvič s maslacem od kikirikija i želeom, kojeg je tog jutra pripremio na brzinu. S proplanka se širio miris kobasica koji mu je otvorio tek.

Njegovi su se prijatelji uskoro povukli na spavanje. Mike je navukao crni pulover i obukao hlače tamne boje. Zatim je sjeo i oštro se zagledao u tamu. Pokušavao je

prečuti zujanje kukaca i kreketanje žaba da bi čuo zvukove svakog kretanja ili primijetio bilo kakav nagovještaj gibanja po treptanju lišća ili krijesnica. Nije bilo ničega.

Gledao je kako Dale i Lawrence ulaze u otvoreni šator bliži vatri. Primijetio je da njihova stopala podsjećaju na izbočine na vrećama za spavanje, dok ih je osvjetljavalo treperavo svjetlo vatre. Kev i Harlen su se uvukli u Kevinov šator, koji se nalazio nekoliko metara prema njegovoj lijevoj strani i malo dalje od vatre. Vidio je Kevinovu kapu za bejzbol, koja je izvirivala iz otvora vreće, te Harlenove tenisice, jer je on očito legao u suprotnom smjeru. Protrljao je umorne oči i zagledao se u tamu. Trudio se da ne gleda direktno u vatru i Viadao se da su svi pažljivo saslušali njegov plan.

Tko je mene proglasio vođom i kraljem? Umorno je odmahnuo glavom.

Bilo mu je teško ostati budan. Trgnuo se nekoliko puta, jer je bio zadrijemao i onda bi mu brada pala na grudi. Premjestio se u uski prostor između stijena kako bi mu bilo neudobno, a ruku je stavio ispod sebe tako da, ako zaspe, cijelom svojom težinom sjedne na nju, nadajući se da će ga to probuditi.

No, usprkos neudobnom položaju počeo ga je hvatati san. Zatim je iznenada shvatio da se netko kreće proplankom. Dvije su se prilike polako približavale sa zapada, iz pravca okružne ceste broj šest, i kretale oprezno poput lovaca. Prilike su bile visoke i bio je siguran da su odrasle osobe. Koraknuli su pa zastali. Zatim još jedan korak. Kretali su se odmjerenim pokretima, koji su nalikovali na ples prikradanja.

Mike je osjetio kako mu je srce počelo tako snažno udarati da su ga zaboljele grudi i to gaje gotovo ošamutilo. S obje je ruke zgrabio pušku i uperio je ispred sebe. Tada se sjetio daje zakočena pa je pomaknuo osigurač. Dlanovi su mu bili vlažni i utrnuli od napetosti.

Dvije, gotovo nevidljive, visoke prilike zastale su šestsedam metara od logora. Odavali su ih samo odsjaj u očima i bjelina ruku. Zatim kao da se nisu pomicali. Mike se nagnuo i sav pretvorio u oči da bi ih bolje vidio.

Nešto su nosili. Štapove za šetnju? A zatim je primijetio odsjaj čelika i shvatio da su te spodobne nosile sjekire.

Srce mu je poskočilo i prestao je disati. Zatim se pokušao smiriti i prisiliti da ne prati samo tu dvojicu, jer očito se radilo o muškarcima, visokim, dugonogim i u

tamnoj odjeći, nego i da prati što se događa u njegovoj neposrednoj blizini. Sva bi ta tajanstvenost i pomno planiranje propali kada bi mu se netko približio s leđa. Nikoga nije bilo u njegovoj blizini. Ili se tako barem njemu pričinjalo. Ali nešto se pomaknulo u drvenu iza šatora. Primijetio je neko kretanje u tami.

Barem još jedan čovjek kretao se proplankom, isto tako polako kao i prva dvojica, ali ne tako tiho. Ovaj jc bio niži i manje uspješan dok je pokušavao izbjeći suhe grančice na zemlji. Mike je morao nešto iskreno priznati. Da nije znao koji su bili jedini pravci iz kojih se netko mogao pojaviti, ne bi nikoga ni čuo ni vidio.

Zapuhao je vjetar i krošnje su zašumjele. Dvije su to spodobe na proplanku iskoristile i približile se šatorima još nekoliko koraka. Na grudima su im bile sjekire. Mike je pokušao gutati slinu, ali je onda shvatio da su mu usta potpuno suha i na silu je izlučio pljuvačku.

Protresao je glavom, trudeći se razlučiti san odjave. Bio je veoma umoran. Trojica su muškaraca okružila logor. Stajala su odmah iza sjaja vatre, kao dugonoge sjene u sjenama. Po odsjaju je shvatio da i ona treća najudaljenija spodoba nosi sjekiru ili nešto drugo dugačko i sasvim sigurno metalno. Počeo se moliti da to nije puška.

Neće biti puška. Sigurno ne žele nikakvu buku.

Ruke su mu drhtale kada ih je ispružio preko ravnog vrha stijene i naciljao prema dvjema prilikama. Pazio je da ne cilja prenisko, jer bi se tako zrnca sačme raspršila po šatorima.

Pucaj. Odmah pucaj. Ne. Ipak je morao biti siguran. U tom je i bio cijeli problem biti siguran. Što ako se radi o farmerima koji su krenuli po drva? U ponoć?

Nije u to ni na trenutak povjerovao. Ali nije ni pucao. Pri pomisli da mora pucati u ljudsko biće njegove su ruke počele još jače drhtati.

Oslonio je ruke na vrh stijene i stegnuo zube.

Ona bliža mu dvojica tiho su obišla logorsku vatru, koja se počela gasiti. Žeravica je osvijetlila njihovu tamnu odjeću i duboke cipele. Lica su im bila skrivena pod crnim, nisko navučenim kapama. Iz šatora nisu dolazili nikakvi zvukovi, niti se išta micalo. Mike je još uvijek mogao vidjeti izbočine Daleovih stopala u vreći za spavanje te Kevinovu kapu i Harlenove tenisice.

Čovjek ko ji se logoru približio s druge strane, prišao je Kevinovu šatoru.

Mike je osjetio potrebu da počne vrištati kako bi ih upozorio, da ustane i zaurla ili da opali svojom puškom u zrak. Ali nije napravio ništa od toga. jer je morao biti siguran. U tom je trenutku poželio da mu je promatračnica još bliža logoru i da ima pravu pušku ili barem pištolj većeg dometa. Sve mu se sada činilo pogrešno, loše isplanirano...

Prisilio se da se usredotoči. Tri su spodobе stajale u logoru, dvije pokraj Daleova i Lavrenceova šatora, jedna kod Kevinova i Harlenova. Nisu razgovarale i činilo se kao da čekaju da se dječaci probude te da im se pridruže. U trenutku je, gotovo ošamućeno, zamislio kako se taj prizor neće promijeniti cijele noći tihe spodobе, tihi šatori i vatra koja polako gasne sve do trenutka kada će biti toliko mračno da se ništa neće vidjeti.

Iznenada su se dvojica bližih muškaraca pokrenula, zamahnula sjekirama u toj tihoj izmaglici, parajući šatorsko platno i zabijajući ih u vreće za spavanje. Djelić sekunde kasnije, treći je čovjek zabio sjekiru u Kevinovu kapu.

Napad je bio tako silovit, tako iznenadan i neočekivan da je Mike ostao potpuno zatečen. Od tog je nevjerojatno stvarnog prizora samo glasno izdahnuo zrak iz pluća.

Ona bliža dvojica ponovo su zamahnula sjekirama i još jednom udarila.

Čuo je kako oštrice kidaju šatorsko platno, vreće za spavanje zajedno s njihovim sadržajem i potom se zabijaju u tlo. Zatim su podigli sjekire treći put.

Treći, niži čovjek u pozadini radio je isto i glasno stenjao. Mike je promatrao kako je Harlenova tenisica poletjela u zrak i pala u blizini vatre. Iz nje je još uvijek virio komadić crvene čarape. Ili nečega drugog što je bilo crvene boje.

Muškarci su dahtali, i uzdisali, i režali jedan na drugoga neartikuliranim govorom, ispuštajući zvjerske zvukove. Sjekire su se ponovo podigle u zrak.

Mike je podigao pušku, napeo je i povukao okidač. Bljesak pucnja na trenutak ga je zaslijepio, a od trzaja mu je popustio stisak šaka i ruke su mu poletjele uvis pa mu je zamalo ispala puška.

Dok je pokušavao doći do daha, primijetio je kako dvojica i dalje stoje, ali sada su se okrenula prema njemu. Primijetio je i odsjaj njihovih očiju u sve slabijem svjetlu. Počeo je tražiti novu čahuru. Nalazile su se u gornjem džepu njegove majice, ispod crna pulovera, kojeg je obukao kada se smračilo.

Bacio se na koljena i počeo pipati džepove svojih hlača, tražeći nove patrone. Otvorio je cijev i pokušao iz nje izbaciti praznu čahuru. Zaglavila se, ali je noktima uspio uhvatiti ispupčenje na mjedenom prstenu. Opekao je prste na vrelom prstenu dok je vadio čahuru, ali važno mu je bilo jedino to što je ipak u cijev uspio ugurati novu patronu i bio spreman na novi hitac.

Muškarac bliži vatri preskočio je žeravicu i krenuo prema njemu, dok je drugi još uvijek stajao, zaustavljen u pola pokreta sa sjekirom u zraku. Treći je mrmljao nešto nerazgovjetno i nastavio udarati po ostacima Kevinova i Harlenova srušena šatora i po raskomadanim vrećama za spavanje.

Prvi je brzo grabio prema Mikeu. dok su se u mraku čuli njegovi teški koraci. Mike je podigao pušku, nategao udarnu iglu i ponovo opalio. Bljesak je bio nevjerojatan.

Prignuo se, izvadio praznu čahuru i novu ubacio u cijev. Kada se uspravio, više nije nigdje mogao vidjeti prvoga muškarca. Možda je nestao u grmlju pod stijenom ili je otišao. Druga su se dvojica, u slabom odsjaju vatre, doimala poput okamenjenih skulptura.

Onda su počeli galama i ludnica.

Iz žbunja desetak metara južno od logora bljesnuo je još jedan plamen. Opalila je još jedna puška. Treći je čovjek izgledao kao da su ga s leđa povukle neke nevidljive žice, njegova je sjekira poletjela zrakom i potom se spustila ravno u logorsku vatru, a on je pao i otkotrljao se u visoku travu. Začuo se i zvuk pištolja. Mike je po brzim i glasnim pucnjima prepoznao pđluautomatik kalibra 45. Tri pucnja, pa stanka, pa zatim još tri. Još je jedan pištolj ispaljivao metke onom brzinom kojom je pucač mogao povlačiti okidač i pridružio se tako potpunoj ludnici. Čuo je i pucanj iz puške kalibra 22, a nakon toga se ponovo oglasila sačmarica.

Treći čovjek je potrčao ravno prema Mikeu.

Mike je ustao, pričekao da se čovjek približi na manje od sedam metara i opalio iz bakine puške, ciljajući prema odsjaju njegovih očiju.

Kapa je odletjela daleko iza čovjeka. Ili je to možda bio dio lubanje? Spodoba je uspjela baciti sjekiru prema Mikeu prije nego je pala, a zatim je, uz stenjanje i bacakanje, nestala u raslinja na sjeveroistočnoj strani padine, lomeći ga pred sobom dok se njome kotrljao.

Neki je veliki kukac prozujao pokraj Mikeova uha i on se saгнуo, taman na vrijeme da izbjegne sjekiru, koja je onda udarila u stijenu. Od udarca se stvorila kiša iskrica, a sjekira se odbila u lijevo.

Ponovo je napunio i podigao pušku. Stegnuo ju je s obje šake i ispružio ruke, dok je disao na usta. U trenutku kada je bio spreman ponovo pucati, shvatio je da su proplanak i logor bili potpuno prazni. Ne računajući raskomadane šatore i vatru koja je još jedva gorjela. Zatim se sjetio njihova plana.

Kreni! viknuo je i prignuo se da pokupi naprtnjaču pa je potrčao prema sjeveroistoku, granicom proplanka i strmine. Dok je trčao, osjećao je kako ga grančice udaraju po licu i ramenima, kao i da mu je u toj jurnjavi nešto napravilo dugačku brazgotinu na obrazu. A zatim je stigao do prvog sastajališta, pokraj srušena drveta, tamo gdje se staza, kojom je inače prolazila stoka, spuštala niz najstrmiji dio padine.

Skočio je iza debla i podigao pušku.

Zdesna začuo je korake. Pogledao je u tamu i zazviždao. Netko je trčao kroz mrak i odgovorio mu je s dva zvižduka i nastavio bez zaustavljanja. Mike gaje potapšao po ramenu.

Još dvije sjene i još dva zvižduka kao odgovor. Na njihovim su naprtnjačama zveckale kopče dok su mu se približavali u mraku. I njih je dvojicu potapšao po ramenima. Još se jedna spodoba pomolila iz tame. Mike je zviznuo, ali nije bilo odgovora. Podigao je pušku i okrenuo je prema spodobi koja se približavala.

Ja sam! jedva je izgovorio Jim.

Mike je pod prstima osjetio Harlenove naramenice kada ga je potapšao po ramenima. Sitnije dječak potrčao dalje, a cipele su mu lupkale po zemljanom putu, koji je zavijao pod niskim drvećem.

Mike je čučnuo iza srušena stabla, podigao pušku i brojao se*kunde. sve dok nije prošla cijela minuta. Bila je to vrlo duga minuta. Zatim je, držeći naprtnjaču na lijevom ramenu i pušku u desnoj ruci, pogrbljeno potrčao stazom, dok se neprestano okretao na sve strane. Činilo mu se da je pretrčao kilometre, ali je onda shvatio da se radilo tek o nekoliko stotina metara.

Začuo je tih zvižduk slijeva na koji je odgovorio s tri zvižduka. Dok je prolazio, osjetio je kako ga je netko dotaknuo po ramenu i krajičkom oka uhvatio odsjaj pištolja Kevinova oca. Došao je do mjesta gdje je staza počela skretati i bacio se u

visoko raslinje, ni ne primjećujući trnje koje je ga cijelog izgreblo. Zazviždio je jednom, propustio Kevina, a potom, ne skidajući pogleda s puteljka, odbrojao još četrdeset pet sekundi, a onda je i on jurnuo niz padinu. Trudio se napraviti što manje buke, trčeći po mekom tlu prekrivenom lišćem.

U prvi trenutak nije uspio pronaći otvor u grmlju i kupinama.

ali je onda napipao tajni ulaz i uvukao se među čvrste zidove logora broj tri.

Mala je džepna lampa na kratko osvijetlila lica i zatim se ugasila. Ostala četvorica su počela šaptati, svi istodobno, a glasovi su im zvučali visoko od adrenalina, napetosti i straha.

Tišina prosiktao je Mike. Iščupo je Kevinu lampu iz ruke i snopom svjetlosti prešao preko njihovih lica i svakoga šaptom počeo ispitivati Jesi li dobro? Je li sve u redu? Svi su bili dobro. Sva su petorica, uključujući i Mikea, bila ovdje, na broju, i neozlijeđena. I nije bilo dodatnih tijela.

Raspršite se prošaptao je Mike i svi su se povukli prema obodu kruga i počeli osluškivati. Kevin je bio spreman i s pištoljem u rukama stajao lijevo od jedina ulaza u tajni zaklon.

Mike je uzeo svetu vodicu i njome poškropio tlo i žbunje. Nije bilo spodoba koje izlaze iz rupa. ali bilo je još daleko do zore.

Svi su osluškivali. Začuli su hukanje sove. Zbor cvrčaka i žaba prigušenim je glasom ponovo počinjao svoju pjesmu, nakon što ga je na kratko ušutkala pucnjava.

Daleko od njihova zaklona, neki je automobil ili manji kamion prošao cestom.

Prošlo je pola sata kako su dječaci osluškivali vanjske zvukove i onda se okupili oko ulaza. Više nisu imali potrebu za brbljanjem, jer je prošla navala adrenalina, pa su samo naizmjenično šaptali. Glave su im bile gotovo spojene tako da se izvan logora nije čuo njihov razgovor.

Ne mogu vjerovati da su to stvarno učinili progundao je Lawrence.

Jesi li vidio, jebote, moju tenisicu? prosiktao je Harlen prema njemu. Presjekao je i majicu koju sam strpao u nju.

Sve naše stvari su raskomadane prošaptao je Kev. I moja kapa i sve što sam stavio u vreću za spavanje.

Mike ih je polako natjerao da prestanu s prigušenim uzvicima i pretjeranim opisima i da konačno podnesu izvješća. Napravili su sve kako su se dogovorili.

Daleu je bilo najteže čekati da padne mrak te pečenje kobasica i sljezovih kolačića,

kao da su na pravom logorovanju. Poslije toga su ušli u šatore, napunili vreće za spavanje i jedan po jedan se uvukli u grmlje iza logora, na već određena mjesta. Zapao me jebeni mravinjak prosiktao je Harlen i svi su se prigušeno hihotali, dok im Mike nije naredio da zašute.

Svi su pucali prema sjeveroistoku ili sjeverozapadu, jer im je Mike pažljivo odredio položaje za zasjedu kako se ne bi međusobno poubijali. No Kevin je ipak priznao da je zbog uzbuđenja nakon što im je onaj tip uništio šator opalio jedan hitac prema Mikeu. Ovaj je slegnuo ramenima, iako mu se, kada je sada razmišljao, doista

činilo da mu je nešto prozujalo pokraj glave neposredno prije nego je drugi čovjek prema njemu bacio sjekiru.

Dobro rekao je i zagrlio ostale. Trenutno smo sigurni, ali ovo nije gotovo. Ne možemo otići odavde prije nego svane, a to znači još nekoliko sati čekanja. Možda su otišli po pojačanje, a nisu sva pojačanja ljudskoga lika.

Pričekao je malo i ostavio im dovoljno vremena da upiju tu informaciju. Nije ih želio prestrašiti toliko da bi se ukočili od straha, već samo pobuditi da ostanu na oprezu. Ali mislim da sve to neće biti onako kako se to sada događa šaptao je dok mu je glava dodirivala Daleovu i Kevinovu. Skupili su se kao ragbijaška momčad koja dogovara taktiku. Mislim da smo ih ozlijedili i da se noćas više neće vraćati. Ujutro ćemo obići logor, zapravo ono što je ostalo od njega, i pokupiti ono malo stvari, a zatim brišemo. Tko je ponio pokrivače?

Planirali su donijeti pet pokrivača za logor tri, ali dogodilo se da su donijeli samo tri. Mike je u naprtnjači imao još jednu jaknu pa ju je izvadio. Objasnio je da će stražariti po dvojica i mijenjati se svakih sat vremena, a vrijeme će pratiti na Kevinovu satu, jer je imao brojčanik koji je svijetlio u mraku. Za prvu je smjenu odredio sebe i Dalea, a ostalima je naredio da se odmore i nije dopustio nikakav prigovor ni razgovor.

Na ulazu u njihov logor broj tri. njih su dvojica ipak malo tiho popričala.

Oni su to stvarno napravili.

Dale je tiho ponovio riječi, koje je njegov brat izgovorio dvadesetak minuta prije. Pokušali su nas ubiti.

Mike je kimnuo. Nije baš bio siguran da gaje uspio vidjeti drugi dječak, iako je od njega bio udaljen samo pola metra. Aha. Sada možemo biti sigurni da nas pokušavaju ubiti, baš kao i Duanea.

Zato što su shvatili da mi znamo?

Možda čak niti zbog toga odgovorio je Mike šapatom. Možda nas jednostavno žele ubiti iz principa. Ali mi sada znamo i možemo nastaviti.

Ali što ako oni upotrijebe one druge stvari? prošaptao je Dale. Harlen ili netko drugi je tiho hrkao, a njegove su se čarape bijelile u mraku tamo gdje su izvirile ispod pokrivača.

Mike je još u ruci čvrsto držao bočicu sa svetom vodicom, dok mu je u drugoj bila napunjena puška. Jedino ju je još trebao otkočiti i povući okidač. Zatim ćemo i njih isto tako srediti rekao je odlučno, iako ni izbliza nije bio tako samouvjeren kako je zvučao.

Bože sveti prošaptao je Dale i to je zazvučalo više kao početak molitve nego kao prijekor.

Mike je kimnuo, ušuškao se i čekao zoru.

TRIDESETO POGLAVLJE

Čim se počelo razdanjivati, vratili su se do logora potražiti tijela.

Daleu Stewartu ovo je bila jedna od najdužih noći u životu. U početku je osjećao i strah i uzbuđenje, osjećao je kako mu adrenalin juri kroz tijelo, i to ga je dugo držalo, ali kada mu je završila smjena s Mikeom i kada je legao kako bi odspavao nekoliko sati do jutra, jedino je od toga ostao strah, strah koje je osjećao poput neke unutarnje jeze od koje čovjeku pozli. Bio je to strah od mraka, pomiješan s užasom buđenja nakon što čujete nečije disanje ispod vlastita kreveta. Strah od pribora za balzamiranje i šiljaka u oku. Užas od pomisli kako vam se hladna ruka spušta na potiljak u tamnoj sobi. Već je bio upoznao strah, strah od spremišta za ugljen u podrumu, strah od crnoga otvora cijevi puške C. J. koju mu je uperio u lice, strah od podbulog leša u vlastitom podrumu. No, osjećaj koji gaje proživio te noći bio je jači od straha. Kao da je bio izgubljen, jer mu se činilo da se nikome više ne može vjerovati. Zemlja bi se doslovce svakoga trenutka mogla otvoriti i progutati ga. Unutra su bile neke spodobе, oko njih neka noćna stvorenja, od

kojih ih je dijelio tek tanki zid od granja. Možda su ih ljudi sa sjekirama još čekali u šumi i grmlju, sa svojim mrtvim, ali sjajnim očima. Bez daha koji im nadima grudi, ali s Bijesnim šištanjem u mrtvim grlima.

Čekala ih je duga noć.

Svi su već bili budni kada su se prvi zraci blijedoga jutarnjega svjetla probili kroz gusti svod od lišća. Do pola su šest. kako je pokazivao Kevinov sat. zapakirali sve stvari i počeli se vraćati stazom prema logoru. Tridesetak je koraka ispred svih hodao Mike. On je bio u izvidnici, pažljivo je grabio te ih pozivao ili zaustavljao pokretom ruke.

Stotinjak metara prije logora, raspršili su se i nastavili hodati usporedo tako da je svaki mogao najbližu dvojicu držati na oku, dok su polako napredovali od jednoga stabla do drugoga, od jednoga grma do drugoga, pogrbljeno hodajući kroz visoku travu. Konačno su ugledali svoje šatore koji su bili jednako uništeni kako su ih sinoć ostavili. Dale se nadao da će sve pronaći netaknuto i da je ludilo prethodne noći bilo samo njihova zajednička noćna mora, ali čak i s te udaljenosti vidjeli su srušene šatore, raskidana šatorska krila i razbacanu odjeću. Jedna je sjekira ležala pocrnjela i gotovo spaljena u pepelu na mjestu gdje je bila, sada već ugašena, logorska vatra. Harlenova je lijeva tenisica ležala blizu nje. Pažljivo su prilazili logoru. Pustili su Mikea i Dalea da sa sjevernoga, odnosno južnoga krila, gotovo zatvore krug oko logora. Dale je bio siguran da će najprije ugledati tijela. Jedno na proplanku, tamo gdje je Mike ubio prvoga čovjeka, te drugo na rubu padine. Ali tijela nije bilo.

Prvo im je palo na pamet da se sjure do logora i da se od olakšanja počnu smijati i dobacivati jedan drugome šale, ali Mike im je naredio da se ponovo rasprše i pretraže prostor prema jugoistoku, sve do kamenoloma, do ograde farme ujaka Henryja na sjeveru i gotovo do same ceste na jugu. No, tijela nije bilo.

Ali su zato našli krv. Kapljice krvi koje su poškropile proplanak, otprilike na mjestu gdje bi očekivali da je pao prvi čovjek kada ga je Mike pogodio. Zatim krv na kamenju i u žbunju na padini, i zatim još krvi na drugom kraju male udoline, pokraj ograde.

Pogodili smo jedno smeće rekao je Harlen, ali je njegovo oduševljenje ipak odjeknulo nekako prazno na dnevnom svjetlu, na kojem se vidjelo da se krv gotovo osušila i pretvorila u smečkaste mrlje na grmlju i srušenim stablima. Bilo je

sasvim dovoljno krvi. Daleu su klecala koljena pri pomisli da su stvarno nekoga ubili. Ljudsko biće. A zatim se sjetio sjekira koje su padale na šator u kojem je on trebao spavati.

Vratili su se u logor da bi spasili ono što se moglo spasti i samo su željeli što prije nestati s tog mjesta. U pepelu je još ležala crna, nagorjela sjekira.

Moj će stari pobjesnjeti rekao je Kev dok je slagao ostatke šatora.

Stara će mi oderati kožu rekao je Harlen, dok je držao svoj pokrivač i virio kroz jednu od rupa. Pogledao je Kevina. Ti barem možeš reći daje vjetar otpuhao šator i bacio ga na bodljikavu žicu, ali kako da ja opravdam ovo na svom najboljem pokrivaču? Da sam imao vrlo vlažne snove i da sam skakao po njemu do smrti?! Što su to vlažni sno...? zaustio je Lawrence.

Nije važno brzo ga je prekinuo Dale. Hajdmo složiti stvari koje vraćamo, a ostatak ćemo zakopati i onda što prije nestati odavde.

Puške, pištolje i sačmarice nosili su tako da se vide, sve dok nisu pred sobom ugledali kuću ujaka Henryja. Zatim su prelomili puške, a pištolje vratili u kožne ili platnene uloške. Kada su izašli iz šume Dale je dopustio Lawrenceu da nosi pušku, ali je municiju

držao uza se. Činilo se daje puška, nakon višesatnoga nošenja, postala još teža, iako je bila manja i lakša od ostalih.

Prethodne je noći, tijekom pucnjave, Dale požalio što nije ponio očevu pumpericu, iako je bila glomazna i vrlo teška. Izluđivalo gaje to što je morao ispaljivati samo po jednu patronu iz cijevi i nakon toga je svaki put otvarati i puniti.

Sjećao se i kako je svaki čas pogledavao prema stijeni iza koje je čučao Lawrence s razrogačenim očima, pa prema Kevinu i Harlenu koji su klečali u žbunju i pucali iz svojih pištolja. Htio je prekriti uši dlanovima zbog glasnoga praska Kevinove četrdesetpetice te impresivnog bljeska i urlika Jimove kratke tridesetosmice. Zar smo to stvarno napravili?

Jesu. Trebalo im je samo tridesetak minuta dok su pronašli i pokupili čahure i zakopali ih petnaest metara od bivšega logora. S njima su zakopali i vreće za spavanje te ostatke pokrivača i šatora koji su bili previše uništeni da bi ih smjeli vratiti kućama. Mike je otišao po svoj bicikl.

Ujna Lena ih je pozvala na doručak, ali dječaci nisu imali vremena. Ujak Henry je baš tada kretao u grad pa su dječaci bržebolje ubacili bicikle u prikolicu njegov a kamioneta, pa onda i sami uskočili.

Duga vožnja biciklom do kuće bila je nešto čega su se Dale i ostali bojali. A sada se vožnja pretvorila u tek nekoliko minuta poskakivanja i prašine od šljunka koji je letio iza kamiona dok su se spuštali niz padinu prema sjenovitoj dolini.

Kukuruz i grmlje uz cestu bili su još prekriveni rosom.

Gledajte! uzviknuo je Lawrence kada su prolazili pokraj Crnog drveta.

Pogledali su. Mjesto je bilo zatvoreno i mračno u sjenci visokoga drveća na rubu padine. Pred krčmom nije bilo čak ni vlasnikova automobila. Vodoravno je svjetlo nisko ležalo i pritiskalo pošljunčani prilaz.

Ali nešto su vidjeli u pozadini, iza niskih stabala na zapadnom dijelu imanja.

Kamion. Dale je na trenutak uhvatio odsjaj vatrenocrvene boje i odraz zelenila na vjetrobranskom staklu, koje je djelomično bilo skriveno granjem. Osjećao je da se tamo u sjenci nalazi i prikolica s visokom ogradom.

Klaonički kamion? pitao je glasno Kevin, jer je pokušavao nadjačati buku. Već su stigli do raskrižja s ulicom Jubilee College, ali kamion je još stajao na istom mjestu, na parkingu kraj krčme.

Mike je slegnuo ramenima. Mogao bi biti?!

Dale jc osjetio kako mu tijelo počinje drhtati. Tako je čvrsto stezao rub ograde da bi se smirio, da su ga ruke zaboljele od napora. Zamišljao ih je kako se. iscrpljeni od neprospavane noći, vraćaju

tim putem kući i kako dahću nadvijeni nad upravljačima svojiti bicikala. A zatim se iznenada budi crvena noćna mora i, uz urlik motora V8 i škripu guma, iskače iz svoga zaklona i, dok šljunak pršti na sve strane, za nekoliko sekundi izlazi na cestu, a smrad trulih životinjskih leševa juri pred njim poput udarnoga vala.

Na tom je mjestu jarak uz cestu bio dubok, a između njih i šume stajala je visoka ograda. Da li bi uopće na vrijeme uspjeli skočiti s bicikala i pobjeći u šumu?

I što bi bilo da Van Syke ima pušku? Ili da ih želi natjerati da potrče u šumu s istočne strane i izađu u Ciganskom prolazu?

U tom trenutku, dok su se vozili između polja visokoga kukuruza, koja su se protezala s obje strane puta i pod suncem koje je već bilo visoko na nebu i

približavali se vodotornju, i dok se iza kamioneta dizala prašina, Dale je bio sasvim siguran da ih je nešto očekivalo u onoj šumi.

Zapravo još bi bili u šumi da nije bilo ujakove ponude da ih usput poveze do grada, što je njihov plan iz potpunoga užasa pretvorilo u slatku pobjedu.

Pogledao je Mikea koji je sjedio na drugom kraju prikolice. Vidio kako su sive oči njegova prijatelja zamagljene od umora. I znao je da on zna. Dale mu je poželio staviti ruku na rame, utješiti ga i reći mu kako je sve u redu, kako nije mogao sve predvidjeti. Ali ruke su mu toliko drhtale da se nije usudio pustiti ogradu prikolice. A opet s druge strane, istodobno je znao da to nije bilo u redu i da ih je Mikeova pogrešna procjena mogla, tog prekrasnoga srpanjskoga jutra, stajati života.

Što ih je to očekivalo u tami guste šume?

Zatvorio je oči i sjetio se gospođe Duggan, koja je već osam mjeseci bila mrtva. Tubbyja, onako kako ga je zadnji put vidio u •svom podrumu, bijelog i podbulog, s kožom koja se zbog unutarnjega raspadanja počinjala guliti poput bijele gume. Dugih, sluzavih stvorova koji su rovali tunele pod zemljom i njihovih razjapljenih čeljusti koje su ih vrebale pod tankim slojem zemlje i lišća. Vojnika, onakva kakvim ga je Mike opisao i njegova lica, koje se nabiralo i razvlačilo u zmijoliku surlu obrubljenu bezbrojnim zubima.

Do grada nitko nije progovorio i samo su umorno mahnuli ujaku Henrvju, koji je svakoga povezao do njegove kuće.

Mračilo se ranije nego prethodnoga dana. Razlika je bila gotovo neprimjetna, ali ipak dovoljna da pažljiva promatrača podsjeti na to da je dugodnevnica već odavno bila iza njega i da dani postaju kraći. Zalazak je sunca bio dug i savršeno miran. Sunce je nalikovalo na crveni balon koji lebdi na zapadnom nebu. Cijelo nebo kao

da se obojalo umirućim, ali još uvijek plamtećim smirajem dana. Bio je to zalazak kakav možete naći samo na američkom srednjem zapadu i koji lokalno stanovništvo većinom nije ni zamjećivalo. Sumrak je obećavao ugodnu svježinu i neugodnu prijetnju noći.

Mike je namjeravao malo odspavati tijekom dana. Bio je tako umoran da su ga i oči i grlo pekli, ali morao je obaviti još mnoge poslove. Vandali su prošle noći otkinuli zaštitnu mrežu s prozora bakine sobe. Mikeova je mama čula buku, brzo utrčala i pronašla samo papire i stare fotografije, koje je vjetar otpuhao sa stola i

rasuo po podu zavjese, koje su divlje letjele s vanjske strane, kao da je netko bio prošao kroz njih.

Memo je bila dobro, ali veoma uzrujana i toliko je micala kapcima da je treptanje postalo potpuno besmisleno, kao da je odgovarala na pitanja koja nitko nije ni postavio. Majka se također veoma uznemirila. Ne samo vandalizmom, nego i zbog činjenice daje fiksna ideja njena sina postala okrutna stvarnost. Odmah je nazvala supruga, koji je u to vrijeme radio u noćnoj smjeni, a potom i Barefneyja. On je brzo stigao, iako je poziv došao usred noći. Samo se češkao po glavi i rekao daje cijeloga ljeta imao probleme s huliganima, a zatim se kod gospode O'Rourke raspitivao jesu li nekom od njene djece, Mikeu ili nekoj od djevojaka, stvarali probleme C. J. Congden ili Archi Kreck.

Odgovorila mu je da njene kćeri ne smiju ni razgovarati s takvim ološem kakvim su Congden i Kreck, a da ni Mike ne saobraća s tom dvojicom. Zatim gaje upitala jesu li noćasnji događaj i čovjek koji im se motao oko kuće, i kojeg je vidio njen sin, na bilo koji način povezani s ubojstvom mačaka gospode Moon, zločinom o kojem je bruja cijeli grad. Barefney se ponovo nemoćno počeošao po glavi, obećao joj da će obilaziti njihovu kuću i otišao za poslom. Mikeov je otac nazvao iz pivovare i rekao majci'cia se uspio zamijeniti za smjene, pa da od subote do kraja ljeta neće više raditi po noći.

Mike je preuzeo obvezu da popravi zaštitnu mrežu, koju je njegova majka samo priručno vratila na mjesto. Ali to mu je bila vrlo zahtjevna zadaća, jer je brava iščupana iz ležišta, a okvir je pukao na dva mjesta. Dok je to radio, našao je sluz. Već se bila osušila, a po boji i građi nalikovala je na staru plijesan. Nije se vidjela na prvi pogled zbog raskidanih vlakana mreže, koja su stršala iz okvira. Ali bila je tu.

Mike ju je dotaknuo i stresao se. Kada je imao osam ili devet godina otišao je bio s ocem loviti ribe na neku mračnu rječicu, koja se ulijevala u rijeku Spoon, i tada je bio ulovio jegulju. Slatkovodne su jegulje bile rijetke, čak i u mnogo većim rijekama poput Illinoisa, i Mike dotad nije tako nešto vidio.

Čim se dugačko, žućkasto-zelenkasto tijelo pojavilo na površini,

Mike je pomislio da se radi o vodenoj zmiji i naglo se okrenuo i potrčao, zaboravivši da se nalazi u čamcu. Otac ga je u zadnji trenutak zgrabio za remen. Zainteresirala ga je životinja, koja se bacakala na dječakovoj udici, pa je najprije

povukao prestrašena sina, a potom i jegulju, naredivši Mikeu daje prihvatiti mrežom.

Mike se još sjećao istodobnoga gađenja i opčinjenosti koju je ta stvar izazivala u njemu. Tijelo jegulje bilo je deblje od zmijskoga i nekako gušterskije, a šibalo je tijelom i klizilo kao nešto što nije rođeno u našem svijetu. Cijelo je tijelo jegulje bilo prekriveno sluzi, koju kao daje lučila poput sline. Izdužene su joj vilice bile obrubljene zubima, oštrim poput igala. Mikeov ju je otac stavio u mrežu i spustio u vodu, zavezavši je za rub čamca kako bi to stvorenje održao u životu dok se ne vrate do mosta ispod kojeg su ostavili auto. Zatim je počeo polako veslati na tu stranu, a Mike je cijelo to vrijeme bio svjestan stvorenja, koje se migoljilo odmah ispod površine rijeke. Ali kada su konačno stigli do obale, jegulje više nije bilo u mreži. Uspjela se provući kroz rupu pet puta užu od tijela i pobjeći. Od nje je ostala samo sluzava košuljica, kao da su joj koža i meso bili tekući i ne baš naročito važni, pa ih je jednostavno odbacila.

Baš kao i ono na prozoru.

Mike je kerozinom očistio ostatak okvira i mreže, kao daje želio uništiti sve bacile koji su možda zaostali, spojio i ponovo zalijepio dijelove okvira što je bolje umio, zamijenio rastrganu mrežu i vratio je na mjesto. Napravio je i jednu promjenu. Sada je na okvir postavio dvije bravice. s gornje i donje strane.

Na zemlji ispod prozora našao je ostatke hostije. Zamišljao je vojnika kako se po potpunom mraku približava prozoru, njegove prste kako se tope i prolaze kroz očiće na mreži te surlu koja se isteže prema Memo poput zvijeri koja vreba vrlo slastan zalogaj.

Jesu li ga zaustavile hostija i sveta vodica? I je li to uopće bio vojnik? Možda je drugo stvorenje prošle noći došlo po njegovu baku?!

Osjećao je potrebu da se dobro isplače. Njegov je pametni plan završio prilično kaotično, zapravo gotovo katastrofalno. Iza krčme, u šumi, vidio je klaonički kamion. Osjetio je njegov zadah. A taj su zadah smrti mogla širiti i raspadnuta tijela njegovih prijatelja, samo da su se odlučili vratiti kući biciklima, onako kako je prvotno i zamišljeno.

S istom je sigurnošću znao da su sada u ratu, kao što je to i njegov otac znao tijekom Drugoga svjetskog rata. S jedinom razlikom da u ovom nije bilo ni bojišta ni sigurnih mjesta, a noć je uvijek pripadala neprijatelju.

Nakon objeda odvezao se do crkve Svetog Malachvja, ali nije bilo baš nikakvih novosti o ocu Cavanaughu. Crkvene su vlasti oba vijestue policiju u Oak Hillu te prometnu policiju na autocesti o nestanku svećenika, ali gospođa McCafferty rekla mu je kako se njoj čini da svi vjeruju da se uplašio bolesti pa se vratio u Chicago. Pomislivši na mlada svećenika kako putuje sam i sjedi onako bolestan na autobusnim stanicama dok mu tijelo trese groznica, gospođa McCafferty je ponovo briznula u plač.

Mike ju je pokušao utješiti da se otac Cavanaugh nije vratio u Chicago. Navratio je do Harlena i ostao dovoljno dugo da mu ovaj posudi bocu vina. Harlen mu je rekao da njegova majka sigurno neće ni primijetiti da joj nedostaje jedna boca i da je to bilo neko smeće, nekakva losova pišalina, koju joj je donio rođak. Mike je bocu stavio u svoju smeđu torbu i krenuo prema parku. Nije ozbiljno vjerovao da će od Minka izvući još neke korisne informacije, ali osjećao je da mu još nešto duguje. Osim toga, osjetio je olakšanje kada je našao nekoga tko je, osim njega, stvarno vidio neke od događaja koji su ga mučili tih dana.

Minka više nije bilo. Boce, novine, čak i njegov poderani kaput, onaj kojeg je nosio i ljeti i zimi, sve je to ležalo po zemlji u niskom prostoru pod tribinama, razbacano kao da je tim putem prošla manja oluja. Ugledao je i pet rupa kojima je tlo bilo izbušeno, kao daje netko tražio naftu. Sve su imale crveni rub i bile su savršeno okrugle.

Ne misli odmah na najgore, govorio je sam sebi. Vjerojatno je našao neki od svojih čudnih poslića ili je možda s prijateljima otišao negdje na piće.

Ali Mike je bio siguran da to nije istina. Zamislio je trenutke ludila koji su se možda dogodili prošle noći. Mink se budi iz dubokoga vinskoga sna i gleda kako se u njegovom skloništu, koje on koristi gotovo sedamdeset godina, podiže zemlja, a iz nje se širi smrad truleži, a za njim stiže nešto još mnogo goke. Zamislio je starca kako skakuće po mraku dok se nešto veliko, bijelo i užasno pojavljuje iz zemlje, baš kao što se i Mikeova jegulja pojavila iz vode, zveckanje zubi i slijepe oči koje ga promatraju.

Posljednja rupa nije bila ni metar udaljena od prolaza u ogradi. Mike je promatrao stijenke hrskavičavožiličaste crvenoga tunela, koji gaje podsjećao na crijeva.

Prostor pod tribinama još je odisao Minkom, ali već je počeo prevladavati zadah iz rupa, sličan onom u mrtvačnicama.

Bacio je bocu i ona je, poput maloga nadgrobnoga spomenika, pala ravno na ostatke Minkova kaputa. Skočio je na bicikl i počeo okretati pedale najbrže što je mogao i vozio sredinom ulice, ne obraćajući pažnju na trube kojima su mu se javljali ljutiti vozači.

Skrenuo je u Drugu aveniju, projurio pokraj grmlja ispred kuće doktora Viskesa, a zatim nastavio prema Old Centralu i kući.

Odlučio je da ne ide na rođendansku zabavu Michelle Staffney. Ta mu se ideja činila apsurdnom nakon događaja proteklih nekoliko dana, ali Dale je došao do njega i rekao kako misli da ne bi bilo loše kada bi se te noći držali zajedno. Zabava će se završiti oko deset, odmah nakon vatrometa rekao je Dale. Ako budeš htio, možemo mi i ranije napustiti zabavu.

Mike se složio. Majka i sestre ionako neće ići spavati prije deset. Te je noći bio Pegin red da bude uz Memo, a činilo mu se da se neće ništa dogoditi prije nego sunce zađe. Do sada nikada nije. Bez obzira radilo se o vojniku ili nečem drugom što je vrebalo vani, bilo je ono noćna ptica.

Zašto ne bi otišao na zabavu? pitao je Dale. Bit će dovoljno svjetla i hrpa ljudi, a dobro bi nam došlo malo zabave.

Gdje je Lawrence? upitao je Mike.

On ne želi ići na glupi rođendan kod nekakve curice, a nije ni pozvan. Ali mama će biti s njim i igrati monopoly dok se ja ne vratim.

Nećemo moći ponijeti oružje na zabavu rekao je Mike i odmah shvatio, čak i kroz izmaglicu zbog iscrpljenosti, koliko to ludo zvuči.

Dale se nasmiješio. Harlen nosi svoj revolver. Poslužit ćemo se njime ako nam zatreba. Moramo nešto raditi, ne možemo samo sjediti i čekati nedjelju.

Mike je nešto promrmljao.

Znači, dolaziš? pitao je Dale

Još ću vidjeti.

Rođendanska zabava kod Michelle Staffney počela je u sedam, ali još su po sumraku sljedećih sat i pol, roditelji dovozili djecu u karavanima i kamionetima. Kao i svake godine, golema stara kuća i dvorište u Širokoj aveniji pretvorili su se u šarenu zemlju bajki, nešto između maskenbala, odlagališta polovnih automobila i potpuna kaosa. Sa žica, koje su bile nategnute od velike prednje verande prema drveću, a odatle prema stupovima pokraj stolova s hranom i pićem i dalje do

velike suše u stražnjem dijelu imanja, njihale su se žarulje u raznim bojama i japanski lampioni. Djeca su trčala na sve strane, iako se nekoliko odraslih trudilo da ih ukrote, a nekoliko je grupica. Uz veselu galamu, u dvorištu iza kuće igralo pikado. Strelice pikada imale su čelične vrhove koji su bili dovoljno oštri i teški da probiju bivolju, a kamoli ne dječju lubanju. Druga su se djeca okupila u bočnom dijelu dvorišta kamo su Staffneyjevi donijeli desetak hulahop kolutova u raznim bojama. Tako su se, barem na jednu noć, podsjetili

na histeriju koja je prije dvije godine zahvatila njihov grad. Ne samo njihov grad nego i cijelu naciju. No najveći se broj nazočnih, očito pod utjecajem kritične mase, okupio oko roštilja gdje su doktor Staffney i još dva pomoćnika pripremali hot dogove i hamburgere i pružali ih navali ruku i usta, kojoj nije bilo kraja. U tom su se dijelu nalazili i stolovi pokriveni crvenobijelim kariranim plastičnim stolnjacima na kojima su bili poslagani prženi krumpirići, umaci, pića i sitni kolači, a od kojih se bucmasta i/ili gladna djeca nisu odvajala.

Gramofon je svirao na prednjoj verandi i tamo se skupilo najviše djevojčica. One su cijelu večer hihotala dok su se ljuljale na sjedalicama ljuljačkama ili sjedile na ogradi i mlatarale nogama. Dječaci su se igrali lovice i jurili kroz hrpu ljudi, ne obraćajući veliku pozornost na to što su ih doktor Staffney, njegova supruga ili pomoćnici povremeno zbog toga opominjali. Jurnjava ih je napokon izmorila pa se igra pretvorila u prepadanje iz zasjede.

Prvih petnaestak gostiju koji su stigli na zabavu pristojno su pokazali svoje pozivnice, ali nakon što ih se skupilo već šezdesetak, Michelleina se zabava pretvorila u malu seosku zabavu na otvorenom, u kojoj su sudjelovala samo djeca i na kojoj su se njeni školski prijatelji pomiješali s djecom sa sela s kojom ona nikada nije progovorila ni riječi te nekolicinom starijih dječaka, koje su odrasli morali otjerati s verande, iako su djevojčice počele odmah tužno uzdisati. Čak su i C. J. Congden i Archie Kreck nekoliko puta prošli pokraj njihove kuće, uz urlik motora Chevroleta iz '57, ali ipak nisu stali. Na zabavi prije dvije godine, doktor Staffney je pozvao policijsku patrolu da izbací C. J. i njegove prijatelje.

Zabava se stvarno razvila do večeri. Djevojčice su počele plesati. Neke su zaneseno pokušavale otplesati swing, prisjećajući se koraka koje su im pokazale starije sestre ili roditelji, neke su se vatreno okretale u ritmu rock'n'rolla. a nekoliko ih je oponašalo Elvise, sve dok im to odrasli nisu zabranili.

Nekoliko se hrabrijih dječaka pridružilo djevojačkoj grupi na verandi. Ismijavali su djevojčice, upirali u njih prstom, gurkali ih i općenito pokušavali dotaknuti te pripadnice suprotnoga spola, a da pri tome ne plešu s njima.

Dale i Mike su došli zajedno na zabavu i na vrijeme stali u red da se domognu svoje porcije hrane. Dale je pojeo jedan hot dog dok je vrtio žuti hulahop, a zatim su se prošetali dvorištem i čudili se smijehu i tolikom kretanju. Bili su umorni.

Mikeove oči bile su upale i uokvirene tamnim podočnjacima.

Brzo su im se pridružili Harlen i Kevin. Kev je morao vikati kako bi nadjačao vrisku gomile koja je igrala pikado nakon što je netko slučajno strelicom pogodio lubenicu.

Upravo sam našao nešto što smo sinoć trebali imati uza se! viknuo je.

Mike i Dale su mu se približili. Što?

Ranije su se dogovorili da o tim stvarima ne razgovaraju tamo gdje bi ih netko mogao čuti, ali u ovoj ludnici kojom su bili okruženi nisu mogli čuti ni sami sebe.

Dođite rekao je i pokazao im da krenu prema stražnjem dvorištu.

Chuck Sperling i Digger Taylor važno su pokazivali svoje vokitoki uređaje maloju, ali oduševljenoj grupici mlađe djece. Dječurlija su se borila za čast da razgovaraju jedni s drugima s veće udaljenosti od dvadeset metara, preko trave i kroz nevjerojatnu buku.

Jesu li pravi? upitao je Mike.

Što?

Mike se nagnuo bliže prema Kevinovom velikom lijevom uhu.

Jesu li pravi?

Kev je kimnuo dok je pijuckao kokakolu na slamčicu. Roditelji mu kod kuće nisu dopuštali da pije gazirana pića. Aha, pravi su. Chuckov ih stari prodaje na veliko.

Koliki im je domet? upitao je Dale. I to je pitanje morao ponoviti.

Digger tvrdi oko kilometar i pol odgovorio je Kevin. Imaju tako mali domet da se mogu nositi bez dozvole ili sličnog dokumenta, a opet dovoljno jaki da se mogu nazvati uređajima vokitoki.

Da rekao je Mike. Mogli smo ih sinoć dobro iskoristiti. Ali mogli bismo i u buduću.

Pitam se da li bismo do nedjelje uspjeli nabaviti takva dva uređaja?

Harlen je krenuo naprijed. Cerio se samo s polovicom usta i doimao čudno. Mikeu je trebala minuta da shvati da je Jim nosio svoje najbolje odijelo, vunene hlače,

malo predebele za ovako toplu noć, plavu košulju s leptirkravatom i čistu maramu za gips. Hej

nacerio se Harlen hoćeš li ih? Sad ću ti ih dati.

Mike mu se približio i ponjušio ga. Bože, Jime, jesi li ti to pio viski ili nešto slično? Harlen se ispravio i pokazao da se uvrijedio, ali se nastavio ceriti. Samo da me netko digne rekao je polako, pažljivo izgovarajući riječi. Mike, stari moj, ti si mi dao ideju. A što je bilo s onom cugom koju si posudio?

Mike je odmahnuo glavom. Jesi li uzeo ono drugo?

Harlen se doimao zbunjenim. Drugo? Koje Drugo? Misliš li na cvijeće za našu domaćicu? Ili na paketić onih malih gumenih stvarčica, takve stvari? To je za moj sastanak s gospođicom Staffney, malo kasnije.

Dale je ispružio ruku i zakucao po Harlenovom gipsu toliko jako daje udarac odjeknuo i kroz okolnu buku. Ono drugo, seronjo.

Mali gaje dječak nevino pogledao širom otvorenih očiju. A, to i počeo je izvlačiti pištolj kalibra 38 usred te hrpe gostiju.

Mike gaje gurnuo natrag ispod gipsa. Napio si se. Samo vadi to ovako javno pa će te doktor Staffney izbaciti prije nego što shvatiš što ti se dogodilo.

Harlen se duboko naklonio i izveo elegantni pozdrav rukom u orijentalnom stilu. Kako vi kažete, mori capitain.

Uspravio se naglim pokretom pa je morao raširiti noge da bi se održao na nogama. I zatim, da li ih želiš ili ne?

Želim što?

Mike je prekrižio ruke i pogledao na ulicu. Pa vokitoki, što drugo! iznervirano mu je odgovorio Harlen. Ako ih želiš, do sutra ih mogu nabaviti. Samo trebaš reći pravu riječ.

Pravu riječ?! ponovio je Mike.

Harlen se još jednom duboko naklonio, izveo onaj isti neobičan pozdrav rukom i nestao u rulji i pri tom gotovo srušio nekog sedmogodišnjaka koji je upravo ciljao prema ploči za pikado.

Bilo je već prilično kasno, prošlo je devet, i Mike se spremio sam krenuti kući ako će Dale i Kevin htjeti još ostati na zabavi. I onda, dok je jeo svoj treći hotdog. pred njim se iznenada stvorila Michelle Staffney.

Zdravo, Mike.

On je punih usta pokušao nešto reći, ali je to zazvučalo poput mumljanja medvjeda pa je na brzinu zažvakao zalogaj i opet pokušao. No, i drugi je put bio jednako neuspješan.

U posljednje te vrijeme rijetko viđam obratila mu se crvenokosa djevojčica. Mislim, otkada više ne idemo u isti razred.

Hoćeš reći otkada sam ponavljao razred? uspio je, ovaj put razgovjetno, izgovoriti Mike. Progutao je veći dio zalogaja i pritom se nije zagrcnuo, ali osmijeh bi bio previše. Nije si mogao priuštiti da mu s osmijehom iz usta izlete posljednji ostaci hotdoga.

Ma to, da rekla je Michelle slatkim glasom. Valjda mi nedostaju naši razgovori. Aha uzvratio je Mike. Nije imao pojma o kakvim je to ona razgovorima govorila. Samo su od prvoga do četvrtoga išli u isti razred, jer Mikea njegovi roditelji nisu poslali u vrtić. Ali nije se mogao sjetiti daje tijekom svih tih godina ikada razgovarao s njom. Možda joj je jednom ili dvaput, kada su bili na igralištu, nešto doviknuo, na primjer, Hej, Michelle, daj mi, molim te, dobaci loptul Aha ponovio je.

Znaš rekla je, prišla mu bliže i počela gotovo šaptati oni naši razgovori koje smo vodili o religiji.

A, daaa rekao je i progutao posljednje zalogaje hotdoga. Sada je očajnički želio popiti neko gazirano piće, čašu vode, ili bilo kakvu tekućinu. Sjetio se kako je u drugom razredu razgovarao s njom dok su stajali u redu za susjedne ljuljačke. Tom su prilikom doista razgovarali o religiji, o tome kako je čudno biti katolik u mjestu gdje većina djece nisu bili katolici. Aha rekao je četvrti put i shvatio da takav odgovor već postaje banalan.

Michelle je te večeri izgledala prekrasno, iako je Mikeu prva pala na pamet riječ zanosno. Nosila je zelenu haljinu od svilenkastoga materijala, koja se širila kao, kako se to zove, ono što nose balerine? Jedino nije bila tako kratka. Crvenu je kosu zavezala u rep, koji je ukasila odgovarajućom zelenom trakom sa zelenom mašnom, a oči su joj također bile zelene. Imala je vrlo duge noge. Primijetio je da se, hmm, promijenila tijekom posljednjih nekoliko mjeseci, ili možda tijekom poslednjih šest tjedana, otkako su bili na ljetnim praznicima. Gornji dio njene haljine bio je, pa, ispunjen, a i noge su joj se doimale drukčijim, baš kao i bokovi, a kada je podigla ruke da bi popravila traku u kosi, iako se doimala savršenom, Mike

je u mekoj udubini njenog pazuha primjetio sasvim kratke dlačice. Zar to brije? Poput Peg i Meri? Da li brije i noge?

Trgnuo se kada je shvatio da mu je nešto rekla. Oprosti, nisam čuo što si rekla. Rekla sam da bih htjela popričati s tobom malo kasnije. Razgovarati o nečem važnom.

Naravno spremno je odgovorio. Kada? pretpostavljao je daje kolovoz bio pravo vrijeme za to.

Pa za pola sata. U suši.

Glas je odzvanjao u njegovoj glavi i on je pokušavao okusiti njegov sočan zvuk. Michelle mu je mekim pokretom ruke pokazala prema velikoj građevini koja je stajala u dnu dvorišta.

Mike se okrenuo, pogledao u tom pravcu i zbunjeno trepnuo, kao da nikada nije ni primijetio veliki objekt. Aha rekao je zbunjeno, ali Michelle je već krenula, i blago je njihala bokovima kada se umiješala među goste. Možda ona sve poziva u sušu, pomislio je. Ali mu se ipak činilo da nije bilo baš tako.

Ponovo se vratio do roštilja, a svaka pomisao na raniji odlazak kući nestala je iz njegove glave. Mama i sestre su bile budne i pazit će Memo. U tom je trenutku požalio što Harlen nije umjesto onog glupog revolvera na zabavu donio svoju bocu viskija, vina ili nekog drugog alkohola.

Za pola sata. U suši odzvanjalo mu je glavom i on je uporno u mislima pokušavao dozvati točan ton kojim je popratila pokret

rukom kada ga je pozvala. Kao i većina gradskih dječaka, Mike je oduvijek bio zatreskan u Michelle Staffney. Ali, za razliku od većine ostalih dječaka, nije bio toliko opsjednut tim osjećajima. Možda i stoga što je išao s njom u razred pa kada je pao, onda je, barem kako je on gledao na stvari, pao i s njene liste ljudi o kojima ona razmišlja. Bilo mu je i utoliko lakše, jer ju je rijetko viđao, uglavnom samo tijekom odmora kada su bili na igralištu ili kada je jela svoj sendvič ili onaj put kada je došla u njegovu crkvu.

Mike je sumnjao da će mu ubuduće biti tako lako daje ne primjećuje. Siroti Harlen, pomislio je kada se sjetio svog prijatelja i njegova najboljeg odijela. Ali sljedeća mu je misao bila: Jebeš Harlena.

Budući da on nije imao sat. tijekom sljedećih se pola sata nije odvajao od Kevina i povremeno bi mu bez pitanja podigao ruku kako bi provjerio vrijeme. Na trenutak

je ugledao Donnu Lou Perry i njenu prijateljicu Sandy, koje su stajale u grupi djece na travnjaku, i osjetio potrebu da joj pride i porazgovara s njom. da joj se ispriča za onu epizodu koja se dogodila prošlog mjeseca na igralištu za bejzbol i za skidanje majica, ali ona se smijala i razgovarala s prijateljicama, a on je imao još samo osam minuta vremena.

Golemo zdanje, koje je bilo suša. nalazilo se u dijelu dvorišta, što nije bio predviđen za zabavu. Na velikim je prednjim vratima bio lokot, ali je u sjenci golema hrasta, koji se nadvio nad prilaznim putem, ugledao i mala vrata. Mike je otvorio vrata i ušao. Michelle? pozvao je.

Mjesto je mirisalo na stare drvene grede i slamu, koji su se dobro zagrijali tijekom dana. Baš ju je htio ponovo pozvati, kada mu je palo na pamet da ga vuče za nos. Michelle uopće nije htjela razgovarati s njime nasamo. Samo gaje izazivala na isti način na koji je sigurno mučila i sirotog, zaljubljenog Harlena.

A sada i sirotog, zaljubljenog Mikea, pomi&lio je i okrenuo se prema vratima.

Gore sam začuo je iznenada tihi glas Michelle Staffney.

Nije mogao odmah odrediti odakle dolazi njezin glas. ali onda je svjetlost šarenih žarulja, koja se jedva probijala kroz prljave prozore, pala na ljestve smještene iznad praznih pregrada, prema nečemu za što je pretpostavio daje potkrovlje.

Krov je nestajao u sjenci desetak metara iznad njegove glave.

Popni se, budalice pozvala ga je Michelle.

Mike se počeo penjati uz ljestve i tada je osjetio bočicu sa svetom vodicom, koju je držao u džepu i u posljednji se trenutak bio sjetio ponijeti je od kuće. Tek toliko, za svaki slučaj. Zdravo; je li ti io bočica svete vodice u džepu ili si samo sretan što me vidiš?

Potkrovlje je bilo mračno i prekriveno razbacanom slamom, ali slabašna je svjetlost ipak dopirala kroz vrata na sjevernom zidu

koji je cijelio staru susu od naknadno sagrađene garaže. Shvatio je da su Staffneyjevi na garaži napravili i malu sobu.

Michelle se naslanjala na dovratnik i smješkala mu se. Kroz male bočne prozore ulazila je obojana svjetlost i osvjetljavala sobicu, koja joj je bila iza leđa i tako joj stvarala auru oko crvene kose. Dođi rekla je sramežljivo i malo se pomaknula da bi ga propustila da ude. Ovo je moje tajno mjesto.

Hmmm rekao je Mike dok je prolazio pokraj nje. Postao je još svjesniji njenog toplog tijela, nego sobice u kojoj su se pod krovom nalazili radni stol. ugašena lampa i nekoliko različitih i dječjih stolaca. Stari je kauč stajao ispod golih dasaka krova. Ovo je nešto poput kluba za odabrano društvo, je li? rekao je i istog si trenutka u mislima opalio pljusku. Idiote.

Michelle mu se nasmiješila i prišla mu bliže. Znaš li zašto je ovaj mjesec tako poseban, Mikey?

Mikey? Mmmin, zato što je tvoj rođendan?

Pa, i to rekla je i još mu se približila za korak. Osjećao je kako odiše čistoćom i udisao miris njenog sapuna i šampona. Blijeda joj se koža na ramenima doimala ružičastom pod svjetlošću obojenih žarulja, koje su visjele u krošnji pokraj prozora. Dvanaesti je rođendan osobito važan za svaku djevojku prošaptala je ali ima i važnijih stvari koje se događaju djevojkama, ako me razumiješ.

Naravno odgovorio je također šaptom, jer mu se toliko približila. Nije razumio ništa od onoga o čemu je govorila. Michelle se malo odmaknula od njega, stavila prst na svoje usne i smješkala se. kao da se dvoumi bi li mu odala tajnu ili ne. Znaš li da si mi se oduvijek sviđao, Mikey?

Oh, ne iskreno je odgovorio Mike.

Istina je. Još otkad srno se u prvom razredu zajedno igrali. Sjećaš li se kada smo se na igralištu igrali tate i mame, ti si bio tata, a ja mama?

Kao kroz maglu se prisjećao da se tijekom prvoga razreda igrao i s djevojčicama, ali je brzo naučio kako se treba držati muškoga dijela igrališta. Naravno rekao je mnogo sigurnije nego stoje osjećao.

Michelle se okrenula i zavrtila se poput balerine praveći piruete. Ili kako se to već zove. Sviđam li ti se. Mikey?

Naravno odgovorio je, a zapravo je trebao reći: Aa, ličiš mi na žabu? A u tom trenutku mu se i te kako sviđala, morao je priznati. Sviđalo mu se kako izgleda, kako miriše, kako šapuće. Sviđala mu se i ugodna napetost, koju je osjećao dok je stajao pokraj nje. A to jc bilo toliko drukčije od hladne napetosti u trbuhu i mučne nerveze zbog cijelog ludila tog ljeta. Da rekao je. Sviđaš mi se.

Kimnula je kao da je Mike upravo izgovorio čarobnu riječ. Od maknula se još dva koraka, stala pokraj prozora i rekla mu: Zatvori oči.

Trebala mu je samo sekunda da je poslušao. Zatvorio je oči i počeo udisati miris slame u potkrovlju, miris mješavine benzina, betona i svježeg jelovine iz garaže i jedva primjetan, ali ipak dovoljno prisutan miris njenog šampona i tople kože. Čuo je tiho šuškanje, a onda je Michelle prošaptala: Sad možeš otvoriti oči. Otvorio je oči i odmah se osjetio kao da ga je netko snažno udario u pleksus. Svečana haljina je ležala na podu, a Michelle Staffney je stajala pred njim samo u malom bijelom grudnjaku i jednostavnim bijelim gaćicama. Mikeu se činilo da nikada nije tako jasno vidio njena blijeda ramena, zlaćane pjegice po rukama i grudima, bijele obline njenih malih grudi ispod elastičnog grudnjaka, dugu kosu, koja je padala iza njenih leđa i aureolu crvene svjetlosti, koja se probijala kroz nju, meku zakrivljenu liniju sjene njenih trepavica na obrazu dok je treptala. Mike se trudio da mu se vilica ne objesi kada je spustio pogled na njene obale bokove, pune bijele butine i nježne gležnjeve, koje su još prekrivale bijele čarapice. Ponovo je zakoračila prema njemu i tada je vidio da joj je vrat i obraze oblilo rumenilo.

Jedva je čuo što mu je šaptala. Mikey, mislila sam da bismo mogli samo. znaš, samo se gledati.

Prišla mu je dovoljno blizu da ju je mogao i zagrliti, samo da je bio u stanju upravljati vlastitim rukama. Stavila je svoj hladni dlan na njegov topli obraz. Osjetio je toplinu njenog lica kada mu se približila i shvatio da mu je nešto govorila tihim glasom.

Molim? upitao je 011 malo preglasno.

Rekla sam prošaptala je da ću. ako ti skinješ svoju košulju, ja skinuti nešto drugo. Kada je skinuo košulju i bacio je iza sebe na kauč, Mike se osjećao kao da se nalazi negdje drugdje, kao da gleda samoga sebe na televiziji ili na platnu kina. Ruke su mu se same ovile oko njenog tijela kada su se malo okrenuli i kada mu se svjetlost našla iza leđa. a stakla prozora, koji je bio okrenut prema stražnjem dvorištu, na metar i pol od njegova lica. Izvana je dolazila pjesma djece koja su se motala ispred kuće.

A sad je red na meni prošaptala je Michelle. Bio je siguran da će skinuti čarapice, ali umjesto toga ona je jednom rukom posegnula iza leđa i pokretom koji je bio prepun njemu potpuno nepoznate ženstvenosti, otkopčala kopču grudnjaka i on je pao na pod. Mike je ostao bez daha.

mje se mogao suzdržati i spustio je pogled i primijetio da su joj oči zatvorene, ili gotovo zatvorene, i da joj duge bakarne trepavice podrhtavaju. Dojke su joj bile bijele, meke, a bradavice joj se još nisu izdigle s ružičastih aureola koje su ih okruživale.

Jednom rukom je prekrila grudi, kao da se iznenada srami, a zatim mu se približila i svojim obrazom dodirnula njegov. Osjećaji su mu navrli takvom silinom da mu se zavrtjelo u glavi. Shvatio je da ga Michelle namjerava poljubiti, da će zatim on morati poljubiti nju i da su mu se usta potpuno osušila.

Pritisnila je svoje usne na njegove, pa se malo odmaknula i zbunjeno ga pogledala, a zatim ga je ponovo poljubila i ovlažila mu usta.

čvrsto ju je zagrlio i osjetio kako mu uzbuđenje raste. Znao je da je to i ona osjetila, ali se nije odmaknuo. Sjetio se ispovijedi i mraka ispovjedaonice, sjetio se i svećenikova tiha glasa koji ga ispituje. Uzbuđenje je bilo isto onakvo kakvo je osjetio kada je bio sam, a koje je poznato kao jedan od grijeha, ali istodobno to uopće nije bilo isto. Sva ta toplina dok su im tijela bila zagrljena i poljubac koji kao da je trajao vječno, uzbuđenje koje je osjećao u tom trenutku dok se njegova napetost još pojačavala u uskim trapericama, uzbuđenje kojim mu je Michelle odgovarala nježnim pokretima usana i bedara, sve je to pripadalo svijetu koji nije bio ni sličan usamljenim scenama i grijesima koje je priznao u mraku ispovjedaonice. Bio je to sasvim novi svijet osjećaja i Mike je to djelićem svijesti znao. iako mu je u tim trenucima razum većinom bio zamagljen zbog uzbuđenja, čak i kada su nakratko prekinuli poljubac da bi. ne baš naročito romantično, udahnuli zrak, a usne su im se ponovo spojile u poljubac, dok ga je Michelle dlanom desne ruke milovala po grudima, a njegovi su prsti pratili savišenu crtu u jedini njenih leđa i krenuli prema njenom vratu.

Pali su na koljena, uspjeli se nekako pomaknuti udesno i oslonili se o jastučiće kauča, a da se ni na trenutak nisu odvojili. Kada su na trenutak prekinuli poljubac, čuo je kako Michelle tiho uzdiše pokraj njegovog desnog uha i čudio se kako se oblina njenog obraza savršeno uklopila u prostor između njegove vilice i ramena. Osjećao je kako se ona čvrsto privija uz njega i shvatio da ga ništa u životu nije pripremilo za ovakvu silovitu strast.

Na svojim je usnama osjetio njenu kosu i nježno je pomaknuo u stranu i onda na trenutak otvorio oči.

S udaljenosti od oko metra i pol, s malog prozora koji je bio na visini od gotove sedam metara i koji je imao pogled na prolaz iza garaže, pointrao gaje otac Cavanaugh svojim mrtvim, bijelim očima.

Mike se skoro ugušio od šoka i povukao unatrag, odgurnuvši se od naslona kauča. Činilo mu se kao da svećenikovo blijedo lice i tamna ramena lebde ispred prozora. Usta su mu bila širom otvorena i mlitavo visila, kao mrtvacu kojem su zaboravili zatvoriti vilice. Iz usta mu je curilo nešto poput smeđih bala i slijevalo mu se niz bradu. Mike mu je na obrazima i čelu primijetio nešto što mu je u prvi trenutak nalikovalo na rane ili ožiljke, ali zatim je shvatio da su to bile savršeno okrugle rupe u tkivu, svaka široka gotovo tri centimetra, a kosa kao da mu je lebdjela oko glave u naelektriziranom klupku. Crne su se usne povukle s dugih zuba.

Oči oca Cavanaugha bile su širom otvorene, ali mliječnobijele i činilo se slijepe. Kapci su mu podrhtavali kao da ima epileptični napad.

Mike je čak na trenutak pomislio daje to što vidi svećenikov leš, koji je netko dovukao i žicama oko vrata ga objesio na drvo. A zatim se vilica počela pomicati goredolje i Mike je začuo zvuk poput zveckanja kamenčića u kutijici, a onda su se dugi prsti prilijepili za prozorsko staklo.

Michelle je također čula zvuk pa se odvojila od Mikea. Leđima je bila okrenuta prozoru i prije nego se okrenula da vidi odakle dolazi taj zvuk, rukama je pokrila grudi.

Iako su mrtvo lice i tanina ramena nestali, kao da ih je nadalje povuklo nekakvo nevidljivo dizalo, na trenutak je sigurno nešto vidjela, jer je htjela vrisnuti. Mike joj je na vrijeme uspio dlanom pokriti usta.

Što? uspjela je prozboriti kada je Mike popustio stisak.

Oblači se prošaptao je i osjećao kako mu čitavo tijelo pulsira od otkucaja srca, iako nije bio siguran je li bilo njegovo ili njeno. Požuri!

Polu minute kasnije ponovo se na prozoru čulo kratko grebanje, ali prije toga su se njih dvoje već spustilili iz ljestve. Mike je prvi sišao u mrak prizemlja. Osjećao je kako seksualna napetost nestaje, a umjesto hormona koji su dotad imali potpunu vlast nad njim, zagospodario je strah.

Što se dogodilo? tiho je zapitala Michelle kada su zastali pred vratima. Popravljala je naramenice svoje haljine, a suze su joj curile niz obraze.

Netko nas je promatrao odgovorio joj je, također šaptom. Pažljivo je pogledom pretraživao zidove, koji su ih okruživali, pokušavajući naći bilo kakvo oružje, vile, lopatu ili nešto drugo, ali vidio je samo neko prastaro sedlo.

Mike se nagoniski primaknuo Michelle i poljubio je u usta, brzo ali snažno, a zatim otvorio vrata.

Nitko ih nije primijetio kada su izašli iz sjene ispod hrasta.

TRIDESET PRVO POGLAVLJE

Daleu je već postalo dosadno na zabavi i bio je spreman sam krenuti kuci kada je ugledao Mikea i Michelle Staffney, koji su se pojavili iza ugla kuće.

Njen se tata već nekoliko minuta provlačio kroz gužvu i ispitivao djecu jesu li negdje vidjeli njegovu kćer. Doktor je nabavio novi polaroid fotografski aparat i htio ga je isprobati prije nego što počne vatromet.

Dale je u jednom trenutku prošao kuhinjom i krenuo niz hodnik da bi otišao do kupaonice, jedinog dijela u unutrašnjosti kuće, koji su djeca smjela koristiti te veličanstvene noći. Tada je prošao pokraj male sobe prepune knjiga kada je primijetio kako u sobi treperi televizor. Na ekranu je ugledao masu ljudi koji su nosili crvenobijeloplave transparente. Otkad je u utorak posjetio gospodina AshlevMontaguea. počeo je obraćati pozornost na događaje u svijetu i sada je znao daje to bila pretposljednja noć uoči zasjedanja Demokratske stranke. Stajao je na vratima sobe toliko dugo dok je shvatio poruku onoga o čemu su razgovarali Huntley i Brinkley. Senator Kennedy bio je na pragu proglašavanja predsjedničkim kandidatom. Dok je Dale gledao izvješće na ekranu, neki je uz* nojeni čovjek iz mase zaurlao u mikrofon: Wyoming daje svih petnaest glasova za sljedećeg predsjednika Sjedinjenih Američkih Država!

Kamera je prikazala monitor na kojem je dominirao broj 763. Rulja je divljala.

Ponovo je začuo glas Davida Brinkleyja. Wyoming ga je podigao na vrh.

Tek što je izašao iz kuće, ugledao je Mikea i Michelle. Ona je oko sebe okupila svoje prijateljice i utrčala u kuću, a Mike je ostao vani i uznemireno se okretao.

Dale mu je prišao. Hej, je li sve u redu s tobom?

Mike mu je izgledao kao da s njim nije sve u redu. Bio je blijed, čak su mu i usnice izgubile boju, a čelo i koža iznad usnica bili su mu znojni. Desnu je ruku snažno stiskao, ali je ona i dalje primjetno drhtala.

Gdje je Harlen? odgovorio je Mike pitanjem.

Dale je prstom pokazao prema grupici gdje je Jim bio zvijezda dok je prepričavao svoju užasnu nesreću i kako ga je, kada se odlučio popeti na krov Old Centrala s vanjske strane, jak nalet vjetra srušio i on je pao u bezdan dubok petnaest metara. Mike je gotovo potrčao do grupice i grubo odvukao Jima od publike.

Hej, koji ti je kur... nije uspio završiti.

Daj mi ono oštro ga je prekinuo Mike, glasom koji je Daleu bio nepoznat i nikada ga nije bio čuo od svog prijatelja. Mike je nervozno pucketao prstima ispred Harlena. Brže malo.

Ma što da ti... zaustio je Jim. očito spreman na svađu.

Mike gaje tako udario po gipsu da se Harlen odmah zgrčio. Ponovo je zapucketao prstima. Daj mi ono. Brzo.

Ni Dale, niti itko koga je poznao, a osobito ne Jim Harlen, ne bi se u tom trenutku usudio proturječiti Mikeu O'Rourkeu. Dale je bio siguran da bi u toj situaciji čak netko od odraslih dao Mikeu sve što ovaj traži.

Harlen je pogledao uokolo, izvukao mali pištolj ispod gipsa i pružio mu ga.

Mike je provjerio je li napunjen, a onda ga potpuno opušteno spustio pokraj tijela, tako se barem učinilo Daleu. i nitko ne bi obraćao pozornost na njegovu desnu ruku. da nije bio svjestan toga da u njoj drži pištolj. A potom je dugim, hitrim koracima krenuo prema suši.

Dale i Harlen su se pogledali. Harlen je u čudu podigao obrvu, a zatim su obojica pojurila za prijateljem, probijajući se kroz gužvu djece, koja su jurila u suprotnom smjeru, prema prednjem dvorištu gdje ih je doktor Staffney slikao svojim čudesnim aparatom, dok su njegovi pomoćnici pripremali vatromet.

Mike je zaokrenuo iza južne strane zgrade i nestao u mraku, koji je tamo vladao. Pipajući kretao se uz zid. dok je desnu ruku, u kojoj je kratka cijev posljednji put bljesnula na svjetlosti žarulja u boji, držao podignutu. Naglo se okrenuo kada su se Dale i Harlen pojavili iza ugla i rukom im pokazao da se drže zida.

Kada je došao do kraja zdan ja, zaobišao je grmlje koje je tamo raslo, prignuo se i provjerio skriva li se nešto u njemu, a zatim se okrenuo i uperio pištolj prema

zamračenom prilazu kući Staffnevjevih. Dale je pogledao Harlena i odmah se sjetio njegove priče kako je istim ovim prolazom bježao pred klaoničkim kamionom. Što je to Mike vidio?

Pratili su ga. U daljini je gorjela ulična svjetiljka, ali ona kao da je samo naglašavala mrak u kojem su se našli, tamne obrise raslinja i jos tamnije obrise susjednih ostava, garaža i gospodarskih zgrada. Mike je hodao s uzdignutim pištoljem i kretao se bočno, kao da je bio spreman naciljati prema sjeveru niz mračni puteljak.

ali glava mu je bila okrenuta na drugu stranu, prema drveću iza garaže Staffnevjevih. Dale i Harlen su mu se približili da bi i oni vidjeli ono što Mike promatra.

Daleu je trebala minuta da uspije razabrati nepravilan niz ureza, koji je išao prema malom prozoru što se nalazio na visini od šest metara iznad tla. Nalikovali su urezima koje bi napravio radnik telefonske kompanije da se za penjanje služio čizmama sa šiljcima dok nije našao oslonac na ravnom drvenom zidu. Okrenuo se prema Mikeu. Jesi li neš...

Psssst! pokazao im je Mike rukom da ušute. a on je prešao na drugu stranu puta, prema grmu malina.

Dale je u mraku osjećao miris malina, kao da ih je netko zdrobio. A zatim je iznenada osjetio još nešto, težak životinjski zadah.

Mike im je rukom pokazao da se ne miču sa svojih mjesta, zatim je podigao pištolj i uperio cijev prema tamnom grmu u visini glave. Ispravio je desnu ruku koja rnu je sada bila potpuno mirna. Dale je jasno čuo škljocanje kada je Mike napeo udarnu iglu.

U žbunu se naziralo nešto bijelo, blijed obris lica među crnim grančicama, a zatim se začulo potmulo režanje, poput dubokoga krkljanja u prsima goleme zvijeri.

O. Bože histerično je prošaptao Harlen. Pucaj! Pucaj!

Mike je i dalje potpuno mirnom rukom držao uperen pištolj prema grmu, čak i kada je blijedo lice i tamno obličje, koje je bilo preveliko i veoma neobičnog oblika da bi bilo ljudsko, izašlo iza grma i krenulo prema njemu.

Dale se leđima naslanjao na zid suše i osjećao kako mu se srce penje u grlo i kako je Harlen napet i spreman na bijeg. Mike još uvijek nije bio opalio.

Režanje se pojačalo i prešlo u urlik. Začuli su i grebanje kandži po šljunčanom prilaznom putu, a zubi su se zasvjetlucali na ono malo svjetla.

Mike se ukopao, raširivši noge i čekao dok mu se taj stvor približavao.

Na mjesto, prokleta psetadl začuo se piskutav glas, koji je dolazio s bijeloga kruga što je označavao lice.

Psetad?! Nekako se učinilo poznato.

Cordie promrmljao je Mike i spustio Harlenov revolver.

Dale je tek uspio vidjeti da su zubi i tamne konture kraj nje zapravo dva velika psa.

Jedan je bio doberman, a drugi nekakav križanac njemačkoga ovčara. Držala ih je na kratkim uzicama, koje su mu se u mraku učinile poput spletena remenja.

Što ti radiš ovdje? upitao ju je Mike, još uvijek ne gledajući izravno u nju. Pogled niz puteljak bio mu je draži.

To bih ja i tebe mogla pitati odbrusila mu je Cordie. Daleu se učinilo kao daje početak rečenice izgovorila kao jednu riječ, tobjaitebe.

Mike je odlučio ne odgovoriti na njeno pitanje. Ako je to uopće bilo pitanje. Jesi li možda primijetila nešto ovdje? Nešto, čudno?

Cordie je ispustila zvuk koji je sličio na frktanje, a možda je trebao biti smijeh, a dva su je psa brzo pogledala i oblizala gubice, kao da provjeravaju trebaju li se pridružiti njenom veselju. Ovdje ti ima mnogo čudnih stvorenja koja se tuda muvaju u zadnje vrijeme. Misliš li na nešto posebno?

Mike se okrenuo tako da je sada govorio, ne samo njoj, nego i Daleu i Harlenu.

Bio sam gore u potkrovlju pištoljem je pokazao prema visokom prozorčiću i vidio nešto s vanjske strane prozora. Zapravo nekoga. Nekoga tko je bio jako čudan.

Dale je pogledao prema tamnom staklu. S Michelle? Sjetio se kako ih je vidio zajedno. Znao je koliko je glupo što mu je u ovakvom trenutku tako nešto prvo palo na pamet, ali ga je ipak malo zaboljela i sama pomisao na to. Harlen se samo namrštitio prema prozoru pa je ponovo pogledao Mikea, ništa ne shvaćajući. Daleu je bilo jasno da ih Jim nije vidio kako su zajedno došli iz mraka.

Tek sam stigla rekla je Cordie. Ja i Belzebug i Lucifer smo došli vidjeti tko je ove godine došao na rođendan kod one šmrkavice.

Harlen joj se približio i pogledao pse. Belzebug i Lucifer? ali kada su zarežali, brzo se odmaknuo nekoliko koraka.

Mislio sam da si se odselila rekao je Dale. I da je cijela obitelj nekamo otišla.

Skoro je rekao nekamo otišla. Cordie je imala zarazan govor.

Bezoblična vrećasta haljina kao da se pomaknula goredolje, kao pri pokretu koji bi mogao značiti slijeganje ramenima. Veliki su psi prestali pratiti Harlenove pokrete i ponovo se okrenuli prema svom gospodaru, gospodarici, svejedno. Otac je pobjegao rekla je mirnim glasom. Nije mogao izdržati te noćne spodobе. Uvijek je imao tanke živce. Mati je s blizancima, i mojom sestrom Maureen, i onim njenim nekorisnim tipom Berkom. Svi su kod rođaka Sooka u Oak Hillu.

A gdje si ti? upitao je Mike.

Cordie ga je začuđeno pogledala, ne vjerujući da itko misli da je toliko glupa i da će doista odgovoriti na to pitanje. Nigdje gdje bih mogla biti sigurna kratko je odgovorila. A zašto si nišanio na mene s tom igračkom od malog Jimmyja? Što si mislio, da sam jedna od onih noćnih spodoba?

Noćnih spodoba? ponovio je Mike. I ti si ih, znači, vidjela?

Cordie je ponovo frknula. A zašto, jebo te, misliš da bi otac utekao, a mati i ostali otišli od kuće, a? Prokletstva su počela dolaziti gotovo svake noći, a bogme nekad i po danu.

Tubby? upitao je Dale i osjetio kako mu se od užasa grči utroba. Blijeda napuhana masa u tamnoj vodi, pa oči koje su se naglo otvorile, kao kod lutke.

Tubby, i onaj vojnik, i ona mrtva babetina, i još neki. Kada ih vidiš onako sitne, rekao bi da su djeca, a od njih su ostali samo kosti i dronjci.

Dale je odmahnuo glavom da se razbistri. Bilo je nešto u Cordienom hladnokrvnom nabrajanju golih činjenica i prihvaćanju tih poremećenih događaja što gaje tjeralo na smijeh i da se samo smije i smije, bez prestanka.

Mike je podigao lijevu ruku i malo usporio kretnju kada su psi zarežali, pa je dotaknuo Cordie po ramenu. Ona kao da se trгла kada ju je dirnuo.

Oprosti što te nismo došli posjetiti rekao je. Pokušavali smo i sami otkriti što se događa i proveli mnogo vremena u jurnjavi i borbi. Trebali smo se sjetiti i tebe.

Cordie je nakrivila glavu gotovo psećim pokretom. Mene se sjetiti?! rekla je čudnim glasom o čemu ti, jebo te, trabunjaš, O'Rourke?

Gdje ti je puška? upitao je Harlen.

Ponovo je frknula. Ovi se psi boje te stare puške. Imam ja nju, ali najprije ću njih pustiti na one stvorove ako me opet napadnu.

Mike je hodao putem prema sjeveru, a ostali su ga pratili. U noći se čulo tiho udaranje njihovih potplata i psećih šapa po šljunku. Iz prednjega dvorišta Staffnevjevih dopirali su veseli dječji glasovi i vrisak, ali činili su se jako daleko. Dakle i tebe su pokušali napasti, a? pitao je Mike.

Cordie je pljunula prema grmu koji je rastao uz puteljak.

Preksinoć. Belzebub je

otkinuo lijevu ruku onome što je nekad bio Tubby kada je htio ući i oteti me.

Kamo je htio ući? upitao je Harlen. neprestano se okrećući prema mračnom raslinju i sjenovitim prolazima, a glava mu je kružila kao metalni pijetao na krovu.

Nije mu odgovorila. A želite li vidjeti nešto još čudnije od onoga tipa što si ga ti vidio na prozoru? upitala je.

Dale je mogao čuti kako se u njegovu mozgu oblikuju riječi: Ne baš, ali, u svakom slučaju, hvala. Alije ipak prešutio. Harlen je bio toliko zauzet promatranjem sjeni da nije imao vremena odgovoriti.

Gdje? upitao je Mike.

Nije daleko. Ali, naravno, ako se morate vratiti na zabavu kod gospođice Svilengačke. ja ću to razumjeti.

A što ako ovo uopće nije Cordie? pomislio je Dale. Što ako je i ona njihova? Ali nalikovala je na Cordie, govorila je poput Cordie. čak je i zaudarala poput Cordie.

Koliko daleko? bio je uporan Mike. Zastao je. Bili su udaljeni tridesetak metara od suše obitelji Staffney, i još manje do jedine svjetiljke koja je osvjetljavala cijeli mračni prilaz. Iz mnogih se dvorišta čuo lavež pasa, ali Belzebub i Lucifer to nisu ni primjećivali i držali su se gotovo prinčevski prezirno. Kod staroga zadružnoga silosa odgovorila je Cordie nakon kratke tišine.

Dale je zadrhtao. Do napuštenoga silosa bilo je dvjestotinjak metara od mjesta na kojem su bili. Samo su trebali nastaviti puteljkom i izbiti na ulicu Catton. pa zatim hodati prema zapadu duž pruge i preko staroga zarasloga puta. koji je nekad povezivao grad s odlagalištem otpada. Silos i skladište pokraj njega bili su prazni otkad su u ranim pedesetima vlakovi željezničke kompanije Monon prestali prometovati kroz Elm Haven.

Ja ne idem tamo rekao je Harlen. Možete to zaboraviti. Nema šanse.

Okrenuo se preko ramena prema iznadanom zvuku kada se neki pas veličine Belzebubove glave pokušao otkinuti s lanca i osloboditi se.

Što se nalazi tamo? upitao je Mike. Zataknuo je pištolj za pojas svojih traperica. Cordie je htjela nešto reći, ali je zastala. Duboko je udahнула.

Moraš to vidjeti rekla je napokon. Ja ne shvaćam što bi to moglo biti, ali znam da mi nećete vjerovati ako to sami ne vidite.

Mike se okrenuo prema zvukovima koji su dolazili iz pravca dvorišta obitelji Staffney. Trebat će nam svjetlo.

Cordie je izvukla tešku lampu iz dufcokoga džepa svoje bezoblične haljine. Upalila ju je i snažan je snop svjetlosti obasjao krošnju petnaest metara ispred njih. Zatim ju je ugasila.

Idemo! rekao je Mike.

Dale ih je pratio kroz žutu svjetlost ulične lampe, ali je Harlen ostao na mjestu. Ja tamo ne idem! rekao je.

Mike je slegnuo ramenima. Dobro, onda se ti vrati. Pištolj ću ti vratiti kasnije i nastavio je hodati zajedno s Daleom, Cordie i njena dva psa.

Harlen je potrčao za njima. Jebi ga. Ne vraćam se kući bez pištolja..

Dale je pretpostavio da je pravi razlog bio to što se Harlen nije htio sam po mraku vraćati na zabavu.

Kada su došli do kraja uličice i ušli u ulicu Catton, vidjeli su da ondje nema svjetla.

Kukuruzna polja na sjeveru lagano su šumjela

dok ih je njihao povjetarac, koji je do njih donosio noćni miris zelenih biljaka.

Zvijezde na nebu su bile blještave.

Slijedeći Cordie i pse, krenuli su na zapad, prema pruzi i tamnim obrisima drveća.

Mrtva su tijela visjela s nekakvih kuka.

Izvana se činilo kao da su vrata staroga skladišta dobro zatvorena lancem i velikim lokotom. No, Cordie im je pokazala da se metalna reza, na kojoj je stajao lokot, mogla izvaditi iz drvena dovratka.

Psi nisu htjeli ući. Počeli su cviliti, trgati uzice i samo su kesili zube dok su prevrtali očima.

Navalit će odmah na hodajuće mrtvace, tu nema problema objasnila im je Cordie i zavezala pse za metalni stup točno ispred vrata. Ali ovo unutra nikako ne vole.

Valjda ne podnose smrad.

Ni Daleu se nije sviđao taj smrad. Unutarnji prostor skladišta bio je dugačak oko dvadeset pet metara i visok barem kao tri kata, krov je bio ispresijecan drvenim i čeličnim gredama. S jednog niza poprečnih greda njihali su se leševi.

Cordie je upalila svoju lampu i snopom svjetlosti prešla preko tijela koja su padala s kuka. Dječaci su pokušali ublažiti smrad navlačenjem košulja preko usta i noseva. Polako su hodali skladištem, žmirajući zbog smrada. Zrak je bio ispunjen zujanjem muha.

Kada je Dale prvi put pogledao leševe, raskomadano meso i ogoljene kosti, pomislio je da su ljudski. A onda je prepoznao ovcu, pa tele koje je obješeno o stražnje noge, visjelo neprirodno izvijena vrata što je zjapio poput nekakvog morbidnog osmijeha, pa još jednu ovcu, pa velikoga psa, junicu... Bilo je barem dvadeset lešina obješenih iznad dugačkih valova koji su bili napravljeni od prepolovljenih bačvi za naftu.

Cordie je prišla teletu i stavila ruku na njegov gotovo presječen vrat.

Vidite li što su napravili? Mislim da ih prvo objese pa im tek onda prerežu vrat pokazala je prstom na valov. Tu im curi krv. zatim oteče kroz onu cijev, pa kroz onu veću tako da se sve skupi, a oni ne moraju ništa nositi i pretakati iz kanti. Što se puni? upitao je Dale i dok je izgovarao to pitanje, shvatio je na što je mislila. Služili su se valovom da bi prebacili krv do utovarne rampe, a s nje na... što? Kamo su vozili krv?

Iznenada mu se zavrtjelo i pozlilo od smrada raspadnutoga mesa, snažnog mirisa krvi i neizmjerne glasnoga zujanja milijuna muha. Dovukao se do prozora, pritisnuo zahrđalu bravu, gurnuo

prozor i uspio otvoriti jeano Krilo te ualino svjež zrak. Krošnje drveća su mu se učinile još tamnije, a svjetlost zvijezda obasjavala je zahrđale šipke.

Znaš li dugo za ovo mjesto? upitao je Mike. Glas mu je zvučao nekako čudno, ravnodušno.

Cordie je slegnula ramenima i ponovo prešla snopom svjetlosti po gredama.

Nekoliko dana. Netko od njih ubio mi je psa prije nekoliko noći. Išla sam za tragom krvi sve dovde.

Harlen je kao masku pokušavao upotrijebiti maramu u kojoj mu je ležala ruka u gipsu. Njegovo je lice iznad crne svile djelovalo vrlo blijedo. Znala si za sve ovo i nikom nisi rekla?

Cordie se okrenula prema njemu i uperila mu svjetlost u lice. A kome sam to mogla kazati? mirno gaje upitala. Možda našem bivšem direktoru? Ili onom seronji od Baremneyja? Ili još bolje, našem sucu?

Harlen je okrenuo lice od svjetla. Pa i to bi možda bilo bolje nego nikome, jebo te. Krenula je prema lešinama, najprije osvjetljavajući kosti i meso, a zatim zahrđale valove ispod njih pokrivene usirenom krvlju. Krv se na svjetlosti doimala crnom i gustom poput melase. Valovi su bili prekriveni s toliko muha da se činilo kao da se metal pomiče. Jesam li vam rekla, je li tako? rekla je Cordie. Ali kada sam danas ovo vidjela, odlučila sam vam sve reći.

Došli su do kraja niza, u zadnjem dijelu skladišta. Cordie je podigla lampu.

Jebo te bog! viknuo je Harlen i prestrašeno odskočio.

Još otkako su ušli u skladište Mike nije ispuštao pištolj iz ruke. Sada gaje podigao i krenuo naprijed.

Čovjek koji je tamo visio bio je, kao i sve životinje, obješen za noge koje su mu bile zavezane žicom i zatir&,su ga tako objesili za staru čeličnu kuku. Na prvi mu je pogled tijelo nalikovalo ovčjem ili telećem, golo, rebra su mu se nazirala pod bijelom kožom, a grlo mu je bilo tako prerezano da mu se glava jedva pridržavala za tijelo. Dale je u trenutku pomislio kako ga njegov vrat podsjeća na usta nekog velikog bijelog psa s mesnatim resicama i hrskavicom umjesto zuba. Podbradak mu je bio tako izbrazdan, kao daje netko na njega izlio vedro guste crvene boje. Cordie je prišla valovu i, osvjetljavajući leš, uhvatila ga za kosu i povukla mu mlitavu glavu.

Bože! izustio je Dale. Osjetio je kako mu desna noga počinje nekontrolirano drhtati pa je spustio ruku na bedro ne bi li je nekako umirio.

J. R Congden prošaptao je Mike. Sad mi je jasno zašto nisi ništa mogla reći sucu. Cordie je nešto promrmljala i pustila glavu. On je novi rekla je. Jučer ga nije bilo ovdje. Dođi još nešto vidjeti.

Dječaci su se brzo nagurali oko nje. Harlen je držao maramu preko lica, Mike je još držao podignut pištolj, a Daleu se činilo kao da će mu noge popustiti. Poredali su se uz valov kao pijanci uz šank.

Vidiš li ovo? rekla je Cordie i ponovo uhvatila J. R Congdena za kosu i povukla ga dok nije tijelo okrenula prema svjetlu. Iznad njih su zaškripale žice. Vidiš li?

Usta su mu bila širom otvorena, kao da se skamenio usred vriska. Jedno mu je oko bilo slijepo i buljilo u njih, ali je drugo bilo gotovo zatvoreno. Lice mu je bilo išarano skorenom krvlju, koja je curila iz rane na vratu, ali bilo je tu još nečega. Daleu je trebala minuta da shvati.

Sljepoočnice bivšeg suca bile su izbušene ranama, a koža napola odvojena od lubanje i slobodno je padala, kao da su ga Indijanci počeli skalpirati, a onda se predomislili.

I ramena također nastavila je Cordie govoriti ravnodušno, ali sad kao da se u glasu osjećalo zanimanje, onako kako je Dale zamišljao da bi govorio Diggerov otac, ili patolog tijekom autopsije ili balzamiranja. Vidiš li ovo na ramenima? Vidio je. Rupe. Rezove. Doimalo se kao da mu je netko u ramena zabadao oštre, savršeno okrugle oštrice. Barem nekoliko desetaka puta. To nije bilo dovoljno da ga ubije, ali bilo je strašno.

Mike je prvi shvatio o čemu se radi. Sačma rekao je gledajući ostalu dvojicu. Dobio je vanjske dijelove rasprsnutoga punjenja.

Daleu je trebalo još malo vremena prije nego se sjetio. Jedan muškarac koji ih je napao u logoru potrčao je prema mjestu na kojem je bio ukopan Mike. Prasak Mikeove sačmarice. Sačma mu je skinula kapu s glave, a čovjek je nestao u travi. Daleu se ponovo smučilo pa se vratio do prozora i naslonio na prašnjavu dasku da se ne sruši. Svuda su zujale muhe i sve ih je više ulazilo u skladište.

Cordie je pustila leš i on se zanjihao. Sama sam se pitala jesu li mu ovo napravili oni njegovi ili se još netko bori protiv ovih spodoba?

Izađimo! rekao je Mike, a glas mu je iznenada zadrhtao. Vani ćemo nastaviti razgovor.

Dale je piljio van. prema tamnim krošnjama. Disao je duboko, i polako, i pustio oči da se priviknu na tamu. Tada je noć iznenada eksplodirala od svjetlosti i buke. Dale je skočio s prozora, bacio se na grube daske i otkotrljao se.

Mike je zgrabio tešku lampu iz Cordienih ruku, ugasio je i kleknuo na koljeno, podigavši pištolj. Harlen je potrčao. U trku je zapeo za valov, izgubio ravnotežu i skoro cijelom dužinom upao u njega. Ipak se uspio zadržati i samo mu je zdrava ruka upala u usirenu krv. Milijuni muha počeli su letjeti na sve strane.

Unutrašnjost skladišta bila je iznenada osvjetljena blještavim eksplozijama vanjske svjetlosti, najprije fosforno bijelom, zatim svijetlocrvenom i naposljetku zelenom, od koje su se zanjihana trupla doimala kao da su pokrivena blještavom plijesni. Eksplozija svjetlosti probijala se kroz prljava stakla, a zatim je kroz prozor, koji je Dale ostavio otvorenim, uletio i zvuk. Samo je Cordie Cook ostala točno tamo gdje je i bila kada su počeli svjetlosni napadi. Okruglo lice joj se iskrivilo dok je pokušavala gledati prema svjetlu. Vani su bjesnili njeni psi.

Koje sranje jedva je izustio Harlen i obrisao ruku o traperice. Krv je ostavljala smeđe mrlje. Vani su se eksplozije udvostručile, i po broju, i po jačini. To je samo prokleti vatromet na rođendanskoj zabavi Michelle Staffney.

Nastupilo je opće uzdisanje i opuštanje. Dale je klečao i okrenuo se kako bi pogledao prema sjenama i promatrao leševe kako se pojavljuju i nestaju pri bljescima svjetlosti vatrometa, zeleno, crveno, samo crveno, raskidano meso. ogoljela rebra, prerezana grla, plavo, crveno, plavo, bijelo, crveno, crveno, crveno. Bio je svjestan da promatra nešto što neće nikad zaboraviti. Nešto što će pokušavati zaboraviti dok je živ.

Nisu više ništa rekli. Vratili su metalnu rezu na mjesto, ušli u noć i krenuli cestom prema gradu.

TRIDESET DRUGO POGLAVLJE

U petak, petnaestoga srpnja nije bilo zore. Tmasti su se oblaci nisko spustili i dok se noć pretvarala u jutro, oblačno je nebo samo malo izbljedjelo do svjetlije nijanse sive boje. Iako su tmurni i prijeteći oblaci cijeli dan prekrivali nebo, najavljena oluja nije stigla. Samo je sve pritiskala teška sparina.

Još prije deset dječaci su se okupili na blagoj padini travnjaka kuće Kevina Grumbachera, promatrali Old Central kroz Mikeov dalekozor i tiho razgovarali. Želio bih to vidjeti vlastitim očima rekao je Kevin, potpuno ozbiljnim glasom. Samo naprijed! odgovorio mu je Jim Harlen. Ja ne idem. Možda visi neki novi leš. A moglo bi se naći mjesta i za tvoj.

Nitko ne ide rekao je tiho Mike. Promatrao je prozore i vrata na staroj školi, koji su bili prikucani daskama.

Pitam se za što će im krv? rekao je Lawrence. Ležao je na trbuhu, a glava mu je bila spuštena na nizbrdici. Grickao je vlat djeteline.

Nitko se nije usudio naglas nagađati odgovor.

To uopće nije važno rekao je Mike. Važno je to da znamo da je ono tamo, ono što je zamaskirano u zvono, i da traži žrtve. Bol i

strah su mu hrana. Dale, pročitaj im onaj dio u knjizi, koju si našao kod AshleyMontaguea.

Harlen je šmrknuo. Točnije rečeno, ukrao je kod AshleyMontaguea.

Samo čitaj, Dale.

Mike je još držao dalekozor.

Dale je prelistavao knjigu, tražeći označeni dio i počeo čitati: „Smrt je kruna svega, tako kaže Knjiga zakona. Agape se izjednačava s devedeset tri, sedamsto osamnaest sa Stupom šesto šezdeset i šest, kaže apokalipsa Cabbale...

Čitaj ono drugo rekao mu je Mike. Spustio je dalekozor, jer su mu oči bile tako umorne. Ono o Stupu Apokalipse.

To je nešto poput pjesme rekao je Dale. Spustio je štitnik svoje kape za bejzbol da bi napravio sjenu.

Mike je kimnuo. Čitaj!

Dale je čitao i glas mu je postepeno uhvatio pjevni ritam.

Stup je majka i otac magija.

Stup je usta i anus ponora,

Stup je srce i jetra Ozirisa;

I za posljednje ravnodnevnice,

Ozirisovo prijestolje na istoku

Promatrat će Horusovo prijestolje na zapadu

I dani će biti odbrojani.

Stup će žrtvu tražiti,

Kolače, mirise, kukce,

Ali i krv nevinih;

I on zatim nagradit će

Sve one koji mu služe.

U osvit dana sudnjega.

Stup postat će

Od dva elementa, vode i zraka. A uništiti ga mogu samo posljednja dva. Jer Stup je majka i otac magija, Jer Stup je usta i anus ambisa.

Dječaci su sjedili u krugu. Prvi se javio Lawrence. Što je anus?

To si ti rekao mu je Harlen.

To ti je planet rekao je Dale. Znaš, kao što je Uran Uranus.

Lawrence je kimnuo u znak razumijevanja.

A koja su ona dvojica, kako je ono išlo....? pitao je Harlen. Druga dva elementa.

Oni koji mogu uništiti Stup?

Kevin je prekrizio ruke. Zemlja, zrak, vatra i voda nabrojao je. Stari Grci su, kao i oni još stariji od njih, mislili da su oni bit svega. Zemlja i zrak stvaraju stvari, a voda i vatra ih razaraju.

Mike je uzeo knjigu i držao je u ruci kao da iz nje pokušava još nešto izvući. Koliko smo Dale i ja uspjeli provjeriti, jedino se u ovom dijelu knjige spominje Stup Apokalipse.

A imamo samo ono što je napisao Duane i što nas upućuje na to da taj Stup ima veze sa svim ovim rekao je Harlen.

Mike je spustio knjigu. Ono što su napisali i Duane i njegov stric Art. A sada su obojica mrtvi.

Kevin je pogledao svoj sat. Dobro, i kakve mi sad imamo koristi od svega toga?

Mike se zavalio. Ispričaj nam ponovo ono o kamionu tvog tate.

Kevinov je glas poprimio isti onaj pjevni ritam kojim je Dale

čitao odlomak iz knjige. To je cisterna od deset tisuća litara. Spremnik za mlijeko napravljen je od nehrdajućega čelika. Moj je otac svakog jutra, osim nedjeljom, odvozi do okolnih farmi i ondje prikuplja mlijeko. Kreće vrlo rano, obično oko pola pet ujutro, i ima dvije različite ture koje vozi naizmjenično, dakle svakog drugog dana. Osim što mlijeko prevozi do mljekare, on skuplja i uzorke, obavlja razna mjerenja, procjenjuje kvalitetu i upravlja pumpom.

Tatin kamion ima centrifugalnu pumpu koja radi na tisuću osamsto okretaja u minuti, što je mnogo brže od elektromotorne, koje imaju samo četiristo okretaja u minuti. To otprilike znači da tata može prebaciti iz spremnika za mlijeko na farmi u cisternu oko tristo pedeset litara mlijeka u minuti. Jedino mu je za to potreban priključak od dvjesto dvadeset volti, ali to danas imaju sve mliječne farme.

Na zadnjem se dijelu nalazi odjeljak u kojem je podložak za uzorke te tekućina za hlađenje. Tamo se nalazi i pumpa. Crijevo se stavlja na crvene priključke sa strane, slične onima na vatrogasnim kolima.

Tata ponekad povede i mene, ali budući da se obično vraća kući tek oko dva, a ja moram obaviti svoje zadatke, tako da to moram zaslužiti. Zatim ribam cisternu, perem kamion i punim spremnik benzinom.

Kevin je napravio kratku stanku da bi uhvatio zrak.

Pokaži nam još jednom crpku za benzin tražio je Mike.

Petorica su se dječaka uputila prema sjevernoj strani kuće. Gospodin Grumbacher je držao kamion u velikoj pomoćnoj zgradi, koju je napravio od limenih ploča, a između te zgrade i kuće bilo je pošljunčano okretište i crpka za gorivo. Daleu se oduvijek činilo Ba je baš izvrsno to što njegov prvi susjed ima vlastitu benzinsku crpku.

Mljekara nam je financijski pomogla kada smo ugrađivali crpku objasnio je Kevin. Erniejeva crpka nije otvorena vikendom rano ujutro, a nisu željeli da tata mora čak u Oak Hillu natakati benzin.

Dakle, da ponovimo rekao je učiteljskim tonom Mike. Koliko benzina može stati u podzemni spremnik?

Oko pet tona odgovorio je Kev.

Mike je protrljao donju usnicu. To je manje nego što može stati u cisternu.

Jest.

Ali na crpki se nalazi lokot primijetio je Mike.

Kevin je lagano udario po njemu. Aha, ali ključ je u desnoj ladici tatinog radnog stola koju ne zaključava.

Mike je kimnuo i čekao nastavak Kevinova izlaganja.

Ovdje se nalazi pištolj s crijevom za punjenje rekao je Kevin i pokazao prstom.

On je također pod lokotom, ali tata taj ključ drži zajedno s ključem od crpke.

Dječaci su neko vrijeme šutjeli. Mike je šetao po okretištu i čulo se samo tiho pucketanje šljunka pod njegovim tenisicama. Onda je sve dogovoreno.

Glas mu je odavao da ni sam nije naročito vjerovao u to što je reako.

Zašto to mora biti baš u nedjelju ujutro? upitao je Dale. Zašto ne sutra, u subotu ujutro? Ili danas?

Mike je nervozno prošao rukama kroz kosu. Nedjelja je jedini dan kada je Kevinov otac kod kuće. A tijekom poslijepodneva ovdje je prevelika gužva. Zato to moramo obaviti što ranije ujutro. Najbolje odmah nakon svitanja. Osim ako to netko od vas nije spreman napraviti po noći.

Dale. Kev. Lawrence i Harlen su se pogledali, ali nitko nije prozborio.

Osim toga nastavio je Mike nedjelja mi se čini kao, pa, dobar izbor.

Pogledao ih je pogledom narednika koji obavlja smotru. A u međuvremenu se moramo pripremiti.

Harlen je pucnuo prstima. E, to me podsjetilo. Dečki, imam za vas iznenađenje.

Poveo ih je prema prednjem dijelu kuće gdje je ostavio svoj bicikl na travi. Na ručicama upravljača visila je košara. Iz nje je Harlen uzvadio dva vokitokija. Rekao si da bi nam ovo moglo koristiti rekao je Mikeu.

O, čovječe! uzviknuo je Mike i uzeo jednog. Pritisnuo je dugme i začuli su krckanje statičkoga elektriciteta. Kako si ih uzeo Sperlingu?

Harlen je slegnuo ramenima. Na kratko sam se sinoć vratio na zabavu. Svi su bili iza kuće i ubijali se tortom. Sperling ih je ostavio na stolu. Zaključio sam da onom koji ne čuva takve stvari one zapravo ne trebaju. Uostalom, samo sam ih posudio. Hm, da promrmljao je Mike i provjerio baterije.

Baš jutros sam stavio nove rekao je Harlen. Ove se napravnice sasvim pristojno čuju na udaljenosti do kilometar i pol. Jutros sam ih isprobao sa starom.

Kevin je podigao obrvu. Kako si joj objasnio odakle ti?

Harlen se nasmiješio. Tombola kod Staffneyjevih. Znaš već te bogataše, bogate zabave, bogati darovi.

Isprobajmo ih rekao je Lawrence i zgrabio jedan vokitoki pa pojurio prema svom biciklu. Naglo je nestao iz vida, a zatim došao do kraja Druge avenije.

Dječaci su se izvalili na travu. Stožer zove Crvenu skitnicu govorio je Mike u mikrofona. Koja je tvoja lokacija? Prijem.

Lawrenceov glas je bio slab i probijao se kroz pucketanje elektriciteta, ali su ga sasvim dobro razumjeli. Upravo prolazim pokraj supermarketa. Evo. baš gledam tvoju mamu, Mike.

Harlen je zgrabio vokitoki. Reci prijem.

Prijemprijem? začuo se Lawrenceov glas.

Ne! zarežao je Harlen. Samo prijem.

Zašto?

To trebaš reći kada završiš s pričom kako bismo mi znali da si stvarno završio.

Prijem.

Prijem javio se Lawrence zadihanim glasom. Bilo je očito da okreće pedale najbrže što može.

Ma ne, glupane objašnjavao je Harlen. Moraš najprije nešto reći, pa tek onda završiti s prijemom.

Hej, Harlene. Crkni! Prijem.

Mike je ponovo uzeo uređaj. Gdje se sada nalaziš?

Lawrenceov je glas postajao sve tiši. Prošao sam park i sad se vozim Širokom avenijom prema jugu.

Xakon kratke pauze stiglo je i Prijem.

To je skoro kilometar i pol rekao je Mike. Nije uopće loše. Vрати se u bazu Crvena skitnica.

Pogledao je Harlena. Prijem.

Jebo' te! začuli su Lawrenceov slabi glas.

Dale je zgrabio vokitoki. Ne psuj, jebote! Što se dogodilo?

Lawrenceov je glas bio vrlo tih. ali ne zbog daljine. Činilo se da je počeo šaptati.

Hej, upravo sam otkrio gdje se nalazi klaonički framion.

Trebalo im je manje od pola sata da bočice cocacole napune benzinom, a Dale je donio i krpe.

A kako ćemo riješiti brojač na crpki? upitao je Mike. Zar tvoj otac ne bilježi koliko je benzina potrošio?

Kevin je kimnuo. Budući da mu ja uglavnom punim spremnik, zatim ja i zapisujem te podatke. Neće on to ni primijetiti.

Bilo je očito da mu nije drago što će morati lagati.

U redu rekao je Mike. Čučnuo je i po prašnjavom tlu iza garaže Grumbacherovih počeo crtati, dok su Dale i Lawrence pažljivo slagali bočice u sanduk za mlijeko, koji je imao pregrade, a Kevin ga je negdje bio pronašao. Ovo je plan počeo je Mike.

Grančicom je u prašini nacrtao Glavnu ulicu, pa Široku ave

niju, koja je prolazila s južne strane parka. Označio je kružni prilaz ispred stare kuće AshleyMontagueovih. Jesi li siguran da si baš ondje vidio kamion?

provjeravao je Lawrencea. I da je to bio kamion iz klaonice?

Lawrence gaje uvrijeđeno pogledao. Pa naravno da sam siguran!

I je li skriven između drveća, u starom voćnjaku iza ruševina?

Aha. Bio je sav prekriven granjem, trakom i konopcima, kao ono, kako se ono zove, ono što se koristi u vojsci.

Maskirna mreža dodao je Dale.

Lawrence je energično potvrdio glavom.

Dobro rekao je Mike. Sada znamo gdje se skrivao cijelo vrijeme. Na neki čudan način to čak ima smisla. Sad nam ostaje još pitanje: slažemo li se svi da već danas poduzmemo nešto u svezi s tim?

Već smo glasali o tome ljutito je odgovorio Harlen.

Jesmo rekao je Mike ali znaš i sam kakav će to biti rizik.

Kevin je čučnuo, rukom je zahvatio pijesak i prašinu i pustio

ih da mu iscure kroz prste. Mislim da bi bilo mnogo riskantnije da ga samo tako ostavimo do nedjelje Čak ako i nastavimo sve po planu, on se uvijek može upetljati i pomrsiti nam planove.

Isto kao i one spodobе pod zemljom dodao je Mike. Ma što to bilo.

Kevin je bio zamišljen. Da, ali protiv njih se ionako ne znamo boriti. Ovako, ako se riješimo kamiona, uklonit ćemo jednu važnu prepreku na našem putu.

Osim toga nadovezao se Dale potpuno mirnim glasom Van Svke je tim prokletim kamionom pokušao ubiti Duanea. A sigurno je bio prisutan i kada su ga konačno uspjeli ubiti.

Mike se grančicom, kojom je crtao u pitišini, počeošao po čelu. Dobro, glasanje je završeno i složili smo se. Sad to još samo moramo i napraviti. Nameću se pitanja kada i tko? I gdje ćemo čekati mi ostali i tko će biti mamac.

Četvorica dječaka približila su se grubom planu grada kojeg je Mike nacrtao na tlu.

Harlen je zdravu ruku spustio na točku koja je označavala kuću

AshleyMontagueovih. A da ga sredimo ondje, na licu mjesta? Kuća je i onako potpuno uništena.

Mike je grančicom još malo povećao rupu u zemlji. U redu, to prolazi ako je kamion prazan. Ali što ako ga koriste za ono za što mislimo da ga koriste?

Opet ga možemo tamo srediti ponovio je Harlen.

Doista? rekao je Mike, ne skidajući svojih sivih očiju s Harlena. Tamo ima stabala i ispred kuće i iza u voćnjaku, ali pitanje

je možemo li to sve stici na vrijeme f Kako ćemo ući na imanje, prugom? Morat ćemo nositi hrpu stvari. Osim toga, ostaci njihove stare kuće na samom su rubu grada, a vatrogasna se postaja nalazi tek ulicu dalje. Znete da se tamo uvijek motaju članovi dragovoljačke vatrogasne brigade.

Dobro, a gdje onda? upitao je Dale. Moramo paziti i na mamce.

Mike je neko vrijeme grickao nokat. Da. To se mora dogoditi na mjestu koje je dovoljno osamljeno da bi Van Syke prvi krenuo u akciju, ali i dovoljno blizu grada da možemo lako pobjeći ako plan ne uspije.

Crno drvo? predložio je Kevin.

Dale i Mike su odmah odlučno odmahнули glavama.

Predaleko je rekao je Mike. Osim toga, još mu je bilo svježije sjećanje na doživljaje od prethodnoga jutra.

Lawrence je prstom produžio liniju Pete avenije prema sjeveru i nacrtao raskrižje s ulicom Jubilee College. A što kažete na vodotoranj? upitao je.

Možemo prijeći preko igrališta i kroz ovu šumicu. Odatle ćemo se lako vratiti.

Mike je razmišljajući polako kimao glavom, ali je onda odlučno odmahnuo. To mjesto nema dovoljno zaklona rekao je. Morali bismo na povratku ponovo prijeći preko igrališta, a kamionu bi bilo lako krenuti za nama i bio bi mnogo brži od nas.

Dječaci su se namrštili. Ponovo su počeli proučavati švrljotine na zemlji.

Oblaci su nisko ležali nad gradom, a sparina je postajala sve veća i teža.

A na zapadnim rubovima grada? predložio je Harlen. Prema Grange Hallu?

Aa odgovorio je Mike. Mamci bi do tamo morali ići ulicom Hard. Ona je ravna, bez ijednoga zavoja. Previše otvoreno i sustigao bi ih kao od šale. I još povrh svega, ne bismo se mogli vratiti biciklima, jer bismo morali prečicom, preko polja iza protestantskoga groblja.

Ne želim se ni približiti grobljima rekao je Dale.

Harlen je uzdahnuo i obrisao znoj s lica. Pa to nas onda, k vragu, vraća na početak i moju zamisao. Moramo to napraviti kod kuće AshleyMontagueovih. Čini se daje to jedino rješenje.

Čekaj prekinuo gaje Mike. Produžio je Široku aveniju prema sjeveru, sve do ulice Catton, a zatim je još nacrtao dvije ulice prema zapadu i iscrtanim linijama označio prugu. A što kažete na silos? Ne vidi se, jer je dovoljno udaljen, ali je opet toliko blizu da mamci uspiju zbrisati.

loje njihovo područje rekao je Dale, užasnuvši se pri pomisli da bi se trebao vratiti na to mjesto.

Mike je kimnuo, njegove su se sive oči zacaklile, kao i uvijek kada bi mu sinula zamisao koja mu se sviđa. Točno. A to znači da će zbog toga biti vrlo sigurni u sebe kada krenu na nas, na mamce. A odanle imamo nekoliko mogućnosti za povlačenje.

Brzo je počeo crtati kratkim štapićem. Ovdje se nalazi zemljani put koji se pruža istočno uz prugu. Ovo je ulica Catton, ovo put koji vodi prema odlagalištu, a ovdje imamo i šumu i prugu, budemo li morali ostaviti bicikle.

Kamion može krenuti prugom mirno | e primijetio Kevin. Kotači su mu dovoljno razmaknuti, pa mu tračnice uopće ne bi smetale.

Baš mu neće biti ugodno voziti po pragovima rekao je Harlen.

Kevin je slegnuo ramenima. Uspio je probiti ogradu i juriti za Duaneom po kukuruznom polju i ništa mu nije smetalo.

Mike nije skidao pogled sa svog crteža na tlu, kao da bi mu dovoljno uporno promatranje moglo donijeti novu, bolju zamisao. Ima li netko bolji prijedlog? Nitko se nije javio.

Mike je izravnao zemlju i obrisao crtež. Dobro, četvorica će krenuti tamo, a peti će biti mamac. To sam ja.

Lawrence je odmahnuo glavom. A, ne! odlučno se pobunio osmogodišnjak. Ja sam ih uspio naći i zaslužio sam da budem mamac.

Ne lupaj gluposti prasnuo je Mike. Ti imaš bicikl s malim kotačima. Ne bi mogao prestići ni invalida u kolicima.

Lawrence je ljutito stegnuo šake. Onu tvoju prastaru krtiju mogu prestići kada god se sjetim, O'Rourke. Osim toga, ja se znam voziti i samo najednom kotaču.

Lawrence ima pravo prekinuo ih je Dale. Ni sam nije mogao vjerovati da je to rekao. Tvoj bicikl stvarno nije dovoljno brz, Mike. Samo što ni on ne bi trebao biti mamac pokazao je prstom prema bratu nego ja. Moi je bicikl najnoviji, osim toga, trebaš nam ondje. Ruka ti je preciznija od moje barem tisuću puta.

Mike je dugo razmišljao. Dobro konačno je rekao. Ali ako ne bude nikoga kada dođeš u staru vilu AshleyMontagueovih, javi nam to preko vokitokija i mi stižemo. Je li ti to jasno? Napraviti ćemo to tamo i baš nas briga što je u blizini vatrogasna postaja.

Harlen je podigao ruku. kao daje u školi. Ja mislim da bih to ja trebao napraviti. Glas mu je bio prilično miran, ali ipak ne potpuno, a usnice probljedile. Svi vi imate dvije ruke za bacanje. Možda bih u ovoj situaciji ja bio najkorisniji kao mamac.

Kevin je ispustio podrugljiv zvuk. Tko god bio mamac, trebat će obje ruke. Bolje ti je da čekaš s nama u zasjedi.

Mike je sa zanimanjem promatrao situaciju. Kev, zar se ti ne bi dragovoljno prijavio za našeg junaka?

Kevin Grumbacher je odmahnuo glavom, ozbiljno, bez osmijeha.

Ja ću se dovoljno moći junačiti u nedjelju.

Ako uopće preživimo do nedjelje mrmljao je Dale.

Stanite javio se Harlen. Nosimo li oružje?

Mike je razmišljao. Da. Ali ćemo ga koristiti samo u krajnjoj nuždi. Silos nije baš tako daleko od grada i netko bi nas mogao čuti i pozvati policiju.

Ljudi koji stanuju u Petoj aveniji i u ulici Catton vjerojatno će pomisliti da to netko tamani štakore na smetlištu rekao je Dale.

Što i nije tako daleko od istine dodao je Mike. Pogledao ih je.

Dakle, jesmo li se sve dogovorili?

Javio se Lawrence. Jesmo, jedino što ću ja biti mamac. Dale mi se može pridružiti ako želi, ali ja sam ih našao i ja želim biti tamo. Kraj priče.

Harlen mu se iskreveljio. A što ćeš inače napraviti, mamina mazo? Tužiti nas svojoj mamici ako te ne pustimo da budeš mamac? Ili ćeš odbiti disati dok sav ne poplaviš?

Lawrence je prekrižio ruke na grudima, pogledao ih stisnutim očima, a usta su mu se polako razvukla u širok lijen osmijeh.

TRIDESET TREĆE POGLAVLJE

Dale i Lawrence provezli su se biciklima niz Glavnu ulicu i zaustavili na pošljunčanoj stazi koja je, zapadno od parka, služila kao parkiralište. Dale je navukao remen vokitokija preko glave i pritisnuo gumb za uspostavljane veze. Mikeu, Kevu i Harlenu ostavili su petnaest minuta kako bi došli do svojih položaja. Crvena skitnica zove bazu Dresden. U parku smo. Prijem.

Kevin je predložio da drugu grupu nazovu baza Dresden, jer je njegov otac ondje bio navigator u zrakoplovstvu za vrijeme Drugoga svjetskog rata.

Čujemo te, Crvena skitnice probijao se Mikeov tihi glas kroz šum statičkoga elektriciteta. Zauzeli smo položaje.

Lawrence je bio sav na iglama spreman da krene, naslonio se na upravljač i blesavo se cerio, ali Dale još nije želio krenuti. Mike rekao je, zaboravivši pravila radijske komunikacije oni će vidjeti naše radijske prijemnike.

Hoće, ali to ne možemo promijeniti. Jedino ih ne smiju vidjeti Chuck Sperling i Digger.

Dale se brzo okrenuo oko sebe da bi tek onda shvatio da se Mike šali. Haha.

Crvena skitnice?

Što je?

Ako je moguće, služi se vokitokijem kada te vozač kamiona netvidi, a dotad ga drži na leđima. Vjerojatno ga tada neće primijetiti.

Razumio sam odgovorio je Dale. Poželio je da i on ima svoj pištolj. Njegovu su pušku odlučili ostaviti u skrovištu, ali je baza Dresden u torbi od impregnirana platna ipak ponijela Harlenovu tridesetosmicu, veliku četrdesetpeticu Kevinova oca i skraćenu sačmaricu Mikeove bake. Dale i Lawrence imali su vokitokije i bicikle.

Krećemo! rekao je Dale. Radio je prebacio na leđa i krenuo prema jugu, a Lawrence ga je, na svojem manjem biciklu, pratio zdesna. Kada su se približili raskrižju s ulicom u kojoj je živio Chuck Sperling, Dale se obratio svom mlađem bratu. Bi li stvarno rekao mami?

Lawrence je razvukao usta u širok osmijeh. Naravno da bih. Ja sam ga našao. Na neki način, to je moj kamion. Nitko me ne bi prisilo da ostanem iza prve linije.

Završit ćeš ti iza, u stražnjem dijelu kamiona, s ostalim leševima, ako ne budeš radio točno ono što ti ja kažem. Je li ti to jasno?

Njegov je brat slegnuo ramenima.

Zastali su na početku kružnog prilaznog puta na starom imanju obitelji Ashley. Odavde se ne može vidjeti tiho je rekao Lawrence. Morat ćemo proći iza kuće. Samo malo rekao je Dale i vratio vokitoki na grudi. Mjehur mu je počeo slati hitne signale pa je požalio što nuždu nije obavio kod kuće prije nego su krenuli. Bazo Dresden, javite se. Prijem.

Mike se javio nakon trećeg poziva.

Krećemo prilaznim putem.

Vozili su se polako, sredinom puta, kako bi bili što dalje od granja i žbunja kojima je staza bila obrasla. Dale je iznenada stao i sakrio se iza drveta, a Lawrence je krenuo za njim. Bazo Dresden, bazo Dresden, ovdje Crvena skitnica.

Slušamo, Crvena skitnice.

Vidim neprijatelja. Točno ondje gdje je derište reklo da ćemo ga naći.

Lawrence gaje udario po ruci.

Ostani na vezi rekao mu je Mike. Ostavi uključenu vezu na uređaju i pusti da ti visi oko vrata. Da provjerimo hoću li te čuti.

Dale gaje poslušao. Proba javio se Dale. Osjećao je kako su mu se usta osušila i kako mu je mjehur pun. Jedan, dva, tri podigao je sivu plastičnu kutijicu.

U redu je, Crvena skitnice, čujem te. Samo govori glasno kada želiš da te i mi čujemo. Mi smo na svojim mjestima. Jeste li spremni?

Jesmo.

Dale je osjećao kako mu je cijelo tijelo u grču dok je okretao pedale i dok je lijevom šakom stiskao i otpuštao ručicu upravljača.

Zapamtite čuli su Mikeov promukli glas samo bez nepotrebnog rizika. Mislim da ništa neće pokušavati u gradu usred bijela dana. Ako vam presječe put, samo zađite u trgovinu ili ondje gdje vam već bude zgodno. Dogovoreno?

Aha.

Nemojte mu se suviše približiti, čak i ako ne izazovete nikakvu reakciju nastavio je Mike. Sve su se to već dogovorili. Naći ćemo se u parku. Nemojte se dugo zadržati na imanju.

Dobro rekao je Dale i spustio radio. Idemo rekao je glasno.

Lawrence se vozio putejKom maio isprea njega uuk su se približavali kraju prilaznoga puta, a potom su skrenuli na nešto užu stazu, koja je prolazila pokraj ruševine sa sjeverne strane. Prepoznali su kamion, iako je bio prekriven nečim što je nalikovalo na prastaru mrežu i otpalo granje. Nalazio se između dugačke oronule gospodarske zgrade i staklenika, od kojeg su preostali samo zahrđala konstrukcija i razbijena stakla. Slučajni bi prolaznik pomislio da je kamion bio samo još jedna uspomena na imanju obitelji Ashley.

Dale se iskreno ponadao da je ovo drugo točno.

Zaustavili su se iza crne hrpe cigala, koja je očito nekad bila kamin. Kuća se jedva nazirala od puzavica i korova, a iz tamnoga su podruma stršale nagorjele grede. U dijelu, koji je nekad bio stražnje dvorište, ugledali su starinsku pumpu, ukrašenu brojnim ornamentima. Lokalne priče za djecu kazuju da su tu ljudi bacali pse u bunar.

Klaonički je kamion na jednoličnoj sivoj svjetlosti dana izgledao vrelo. I mrtvo. U prozorskim se staklima ogledalo sivo nebo.

Lawrence je sišao s bicikla i stao pokraj njega. Zatim je pogledao svoga brata, koji je pogledao preko ramena. Kada se uvjerio da nema nikoga na prilaznom putu, samo je rekao Hajde!

Na dvorištu je ležalo mnogo kamenja, jer je prilazni put nekada bio popločan velikim oblucima. Lawrence je podigao kamen i bacio ga prema kamionu. Prvi mu je hitac bio prilično precizan i pogodio je poklopac motora, a kamen veličine šake odbio se gotovo petnaest metara. Drugi je kamen očešao blatobran.

Još nema nikakve reakcije rekao je Dale dovoljno glasno da bi ga Mike mogao čuti. Njegov je prvi hitac promašio cilj. Drugi je kamen pao u maskirnu mrežu i granje. Sada su osjećali jak smrad životinja koje se raspadaju.i,

Lawrence je trećim kamenom pogodio metalnu vrpcu između vjetrobranskih stakala. Četvrti je kamen poletio snažno i ravno te razbio desni far.

Kamion je bio tih i ništa se oko njega nije ni pomaklo.

Dale se upravo spremao baciti još jedan kamen kada je Lawrence zaustio: Mislim da tu nema ni... i iznenada gaje prekinulo glasno brundanje kamiona. Motor je zaurlao, začulo se cviljenje poluga i zupčanika i kamion je, uz zvukove zveckanja i uz poskakivanje, počeo izlaziti iz prostora između zgrada, a mreža i granje poletjeli su na sve strane kada su ih rastrgale stranice visoke prikolice.

Bježi! vrisnuo je Dale, ispustio kamen i skočio na bicikl. Lijevim je stopalom promašio pedalu i gotovo pao na okvir bicikla, tako da bi bio dobio jak udarac u jaja, udarac nakon kojeg se čovjek samo poželi sklupčati na zemlji i odležati dobrim sat vremena. Dale

se, srećom, uspio izvući, iako je zamalo sletio s bicikla. Spustio je glavu, podigao guzicu, a onda počeo luđački okretati pedale dok je Lawrence, ne okrećući se, vozio tri metra ispred njega. Jurili su kroz zeleni tunel prilaznoga puta, a klaonički ih je kamion pratio na udaljenosti od petnaestak metara, dok su im se urlik njegova motora i smrad iz prikolice poput plimnoga vala obavijali oko nogu. Daj mi upaljače rekao je Mike Harlenu. Potrbuške su ležali na limenom krovu nadstrešnice silosa, iza ploče s izbljedjelim natpisom imena zadruga, oko pet metara iznad utovarne rampe. Kevin je ležao na krovu skladišta, koje se nalazilo s druge strane puteljka. Harlen je bio zadužen donijeti upaljače i, kada su stigli do ulice Catton, provjerio je džepove i rekao da ih je ponio.

Sada je pretraživao džepove i pogledao ih širom otvorenih očiju.

Čini se da sam ih ipak zaboravio.

Mike ga je zgrabio za majicu i napola podigao s limenog krova.

Nemoj se zajebavati s tim, Jime.

Harlen je iz džepova izvadio pet upaljača, koji su bili do vrha puni. Njegov ih je otac nekad skupljao i već su tri godine stajali na dnu ladice.

Mike je dva dobacio Kevinu. jedan strpao u svoj džep i ponovo se smjestio iza znaka. Radio je iznenada zacvilio i iz njega je odjeknuo Daleov glas: Prati nas! Klaonički je kamion bio brži nego što su oni mislili i iza sebe su čuli grebanje zupčanika mjenjača, dok je urlajući jurio za njima prilaznim putem. Iako su bili već na gotovo polovici puteljka, kamion je tako jurio da je prijetila ozbiljna opasnost da ih sustigne prije nego se dokopaju Glavne ulice. S lijeve su im se strane prostirala prostrana dvorišta, koja su vodila prema željezničkom nasipu i kukuruznim poljima, a zdesna protezala se slijepa ulica u kojoj je živio Chuck Sperling.

Dale je sustigao Lawrencea i čak ga malo pretekao. Okrenuo se i ugledao crvenu kabinu i zahrđali odbojnik kamiona, koji su potpuno zakrčili put. Zatim je naglo skrenuo desno i pojurio prečicom preko parka, dok je cijelo vrijeme slušao udaranje svoga stražnjeg blatobrana. Dječaci su s različitih strana zaobišli

spomenik Žrtva rata, projurili između klupa i ispred kafića u parku i našli se na ulici pred Carlovom tavernom.

Dale je gotovo legao na upravljač i glava mu se nalazila jedva malo iznad ručica, a laktovi su mu stršili uvis. Mrštio se. Ovo nije išlo kako su planirali, trebali su odvući kamion u Široku aveniju i onda dalje na sjever. A sada su jurili Glavnom ulicom prema istoku dok ih je progonio taj urlajući stroj.

Hajde! doviknuo je Lavvrenceu i poskočio biciklom s visokoga pločnika na kolnik. Lawrence je također poskočio svojim biciklom. Karavan, koji se kretao prema zapadu, zatrubio im je kada su iznenada izletjeli pred njega, a zatim su se našli na sjevernoj strani ulice, i dalje jureći prema istoku, ali su se sada već približavali raskrižju s Trećom avenijom.

Klaonički je kamion zaostao za njima otprilike pola ulice i vozio je brzinom od oko pedesetak kilometara na sat. Dale se na trenutak okrenuo i primijetio neki pokret iza vjetrobranskoga stakla kad se kamion pomaknuo prema sredini kolnika. Van Syke, ili onaj tko je već upravljao kamionom, nije se ni najmanje brinuo o tome hoće li ga netko vidjeti, pomislio je Dale. Kamion će ih pratiti kuda god krenuli. Dale je nešto doviknuo bratu. Skrenuli su ulijevo i laktovima zapeli za nisku živicu ispred kuće doktora Viskesa te ostavili tragove guma na neravnom pločniku. Između pločnika i kolnika nalazio se odvodni jarak i da se jedan od njih okliznuo i pao, završio bi pod kotačima kamiona.

Ali srećom nije. Dale je propustio Lawrencea i on ga je prestigao kada su izletjeli na pločnik na zapadnoj strani Treće avenije. Sada su se vozili prema sjeveru. Neki je starac sa štapom, Cyrus Whittaker kako se učinilo Daleu, počeo vikati na njih kada su mu iznenada prozujali ispred nosa.

Klaonički je kamion skrenuo u Treću aveniju i krenuo na sjever.

Kuća, u kojoj je doktor Roon unajmio stan, nalazila se u susjednoj ulici, i uskoro bi bili prošli pokraj nje i došli do mjesta odakle bi imali pogled na Old Central. Dale nije želio vidjeti nijedno od ta dva mjesta, bez obzira što je bio u napasti da krene prečicom preko školskoga dvorišta i izbije u ulicu Depot i O'Gara kući. Mama bi vidjela kako ih neki luđak progoni kamionom i pozvala bi Barneyja ili šerifa.

Nešto je doviknuo Lawrenceu i potom su obojica skrenuli lijevo, u Crkvenu ulicu, a zatim se počeli vraćati prema Širokoj aveniji. Kamion je stigao do raskrižja, dvadesetak metara iza njih, i usporio da bi propustio neki kamionet.

Dale je ponovo preuzeo vodstvo i prešao na pločnik. Vozili su se Širokom avenijom prema sjeveru, prošli pokraj knjižnice i zgrade s fasadom ukrašenom gipsanim reljefima u kojoj se nalazio sportski centar Ewalts. Gotovo su došli do kuće gospođe Doubbet kada se Dale okrenuo i shvatio da kamion više ne juri za njima. Nije primijetio da je za njima skrenuo u Crkvenu ulicu.

Sranje! viknuo je i skliznuo na kolnik, gotovo potpuno okrenuvši bicikl.

Lawrence se otklizao za njim i također zastao. Gledali su niz Široku aveniju prema jugu i čekali da se iz Crkvene ulice pojavi kričavo crvena kabina.

Klaonički je kamion, jedva primjetno poput kakve mačke, izvirio iz uličice desetak metara iza njih, i pojavio se iza grmova forzicije, koji su rasli uz sjeverne rubove dvorišta gospođe Doubbet.

Lawrence je prvi krenuo, poskočio u zavoju sa zapadne strane ulice i tako skrenuo u uličicu, koja je prolazila sjeverno od zgrade u kojoj se nalazila pošta. Dale gaje u stopu pratio i pokušavao Mikeu dojaviti njihov položaj, dok mu je vokitoki lamatao na remenu. Nije znao jesu li ga čuli ili mu nešto rekli, jer ništa nije niti mogao čuti. Kamion je prešao Široku aveniju i ubrzavajući krenuo za njima niz ulicu. Odbojnik kamiona približio se na manje od deset metara od Daleova stražnjega kotača.

Lawrenceov se bicikl opasno nagnuo na desnu stranu, pa je prebacio težinu tijela na lijevu stranu i zatim se naglo uspravio, nagazivši na pedale. Poskočio je i skrenuo lijevo preko dvorišta gospođe Andvll, sagnuo se i projurio ispod konopca za rublje, kotačima izrovaio rubove njenoga vrta i nastavio njenim prilaznim putem prema Crkvenoj ulici, a iza bicikla je prštala zemlja. Izgubit ćemo kamion, pomislio je Dale, jer ponovo vozimo prema jugu. Na pogrešnu stranu.

Ali nisu ga izgubili. Kamion je skrenuo lijevo i pojurio za njima, a njegovi su dvostruki stražnji kotači čupali travu sa zemljom u vrtu gospođe Andvll i busenje je poletjelo za njim. Kabina je povukla četiri konopca za rublje i iščupala ih iz stupova pa su iza kamiona vijorile plahte i šarene haljine.

Dale i Lawrence okretali su pedale stojeći na njima, ali toliko pognuto da su im stražnjice stršile iznad glava. Vozili su zapadnom stranom Crkvene ulice, a kamion je dao puni gas i jurio za njima. DSle se okrenuo i vidio da mu je jedan far upaljen. Nešto prije nego su došli do Svetog Malachyja, Dale je ponovo prestigao Lawrencea i poveo ih u prolaz između kuće i garaže, širok tek možda jedan metar. Projurili su pokraj dječjega bazena na čijem su rubu sjedili žena i dijete, prešli

preko lanaca na čijem se kraju nalazio doberman, brže nego što je pas uopće uspio reagirati na uljeze u dvorištu. Izbili su na ulicu i ponovo skrenuli na istok. Dale je na trenutak uhvatio odsjaj crvene kabine kamiona. Kamion je jurio uskom ulicom uz željeznički nasip, na pola ulice prema zapadu.

Dječaci su skrenuli u Petu aveniju i nastavili prema ulici Depot. Obojica su se zapuhala od bjesomučne jurnjave i jedva disala. Dale je osjećao kako mu polako popušta snaga nakon prvoga naleta straha. Noge su mu bile tako umorne. Još nismo prešli ni pola puta do tamo.

Klaonički je kamion gotovo uspio stići do raskrižja Pete avenije i ulice Depot prije njih.

Dale je vidio kako crvena kabina uz škripu kočnica skreće iza skladišta i nestaje. Zatim je presjekao cestu i prešao na drugu stranu ulice. Potom je ušao u uličicu, koja je prolazila iza posjeda obitelji Staffney. Onog dijela dvorišta u kojem je Mike u četvrtak uvečer vidio svećenika. Što ako se ponovo pojavi, iskoči pred nas i zgrabi nam ručice bicikala?

Pokušavao je zaboraviti na iznenadnu slabost, koja ga je ophrvala i okrenuo se da bi vidio što je s Lawrenceom. Lice njegova mlađeg brata bilo je crveno kao cikla, a kratko očišćana kosa mokra od znoja kao da je izašao iz vode. Lawrence je ipak uspio podići pogled i nasmiješiti mu se.

Kamion ih je i dalje pratio i zašao u uličicu. Čuli su ruženje mjenjača i trganje grana i grmlja, jer su stranice prikolice bile previsoke za malu ulicu. Putem kojim su prolazili psi su počeli bijesno lajati.

Dok su skratili put preko dvorišta posljednje kuće, prije nego su izbili u ulicu Catton, Dale je glasno vikao njihovu poziciju u nadi da će vokitoki uhvatiti njegove riječi. Bilo je jasno da će biti jako gusto.

Brzinom od gotovo pedeset kilometara na sat dojurili su do raskrižja s prugom. Bicikli su im poskočili i preletjeli pet metara prije nego što su se bučno prizemljili na pošljunčani put. Klaonički je kamion krenuo za njima i činilo se kao da je dodatno bio ohrabren brojnim stablima i osamom tog mjesta.

U Daleovoj je glavi bljesnula slika vojnika i ostalih stvorenja kako izlaze iz šumarka na pošljunčani put, dok im se gubice mreškaju i izdužuju, baš onako kako je Mike opisao. Još je jače nagazio na pedale i doviknuo Lawrenceu da vozi, vozi, vozi...

S južne strane skrenuli su prema čistins koje su, kroz grmlje, vidjeli napušteni silos i skladište. Dale se okrenuo točno u trenutku kada je kamion stao na početku prilaznoga puta. U tom mu se trenutku kamion učinio poput velikog, bijesnog, crvenog psa koji je, iako je znao daje plijen uhvaćen u stupicu, oprezno njuškao ispred sebe.

Lawrence je, prema dogovoru, jurnuo između silosa, na čijem se krovu nalazio znak s jedva vidljivim natpisom, i dugačke zgrade skladišta. Bio je to uski prolaz u koji su kamioni ulazili kako bi utovarivali ili istovarivali žito. no bio je dovoljno širok da bi klaonički kamion mogao zaći u njega. Ali kamion nije zašao u prolaz. Dale je kližući biciklom stao na početku uskoga prolaza i jednom se nogom oslonio na zemlju, dok mu je druga ostala na okviru bicikla. Pokušavao je doći do daha i promatrao kamion koji mu je bio udaljen dvadesetak metara. Što ako Van Syke ima oružje?

Motor je zaurloao. Dale je osjetio smrad njegova tereta i ugledao ukočene noge nečeg što mu je izgledalo poput krava i konja, koje su stršile iza ograde prikolice. Čak je mogao vidjeti i ruku vozača, koja je bila opaljena suncem i dlakava, ali kamion se nije pomaknuo s mjesta.

Čeka li pojačanje? Ima li taj prokleti stroj radijski uređaj? Može li Van Syke pozvati Roona i ostale?

Dale je sišao s bicikla i ostao stajati držeći ga za upravljač. Više je osjećao nego čuo tiho dozivanje svojih prijatelja, koji su bili na krovu. Ako su uopće bili ondje. Možda ih je nešto već zgrabilo... i Lawrencea kada je ušao u prolaz i nestao, a sada ni ja nemam izlaza.

I dalje je stajao na istom mjestu i promatrao kamion koji se lagano ljuljao, kao daje vozač jednom nogom pritiskao kvačilo, a drugu još držao na kočnici.

Dale je podigao desnu ruku i vozaču, kojeg nije mogao vidjeti, pokazao srednji prst.

Klaonički je kamion pojurio prema njemu i pritom podigao oblak prašine i kišu šljunka.

Dale više nije imao vremena ponovo skočiti na bicikl. Odbacio ga je u stranu, okrenuo se i počeo trčati prolazom između silosa i skladišta. Trule daske kamionske vage odzvanjale su pod udarcima njegovih tenisica. Nije stigao ni do kraja zgrade kada je iza sebe čuo urlik kamiona koji je zašao u prolaz.

Upaljač je upalio od prve, krpa natopljena benzinom zapalila se, Mike je skočio na noge i spremio se baciti bocu cocacole od četvrt litre ispunjenu Shell Premiumom na krov kabine kamiona. Ono što je ugledao, dok je kamion jurio ispod njega, zapanjilo ga je pa je zastao na djelić sekunde. Umjesto da bocu baci na kabinu, odlučio je gađati prikolicu, koja je bila natovarena, ne samo stočnim lešina*ma, već i nekim drugim spodobama, ljudskim stvorenjima, koja su izgledala kao da su svježe iskopana iz starih grobova: smeđa zemlja, smeđe razderane krpe, smeđe meso i bijele kosti.

Zamahnuo je bocom i bacio je, a odmah za njim i Harlen. Potom su obojica promatrala Kevina kako ustaje na krovu skladišta i baca svoju bocu.

Mikeov je Molotovljev koktel eksplodirao u prikolici i zapalio napuhani leš krave, raspadnuto meso konja i razderanu odjeću nekoliko ljudskih leševa. Harlenova je boca pogodila stražnji zid kabine i po njoj se benzin razlio, ali se iz nepoznatog razloga, nije zapalio. Kevinova je boca pala na prednji lijevi blatobran i eksplodirala.

Kada je dotrčao do kraja zgrade, Dale je skrenuo lijevo i gotovo se zaletio u Lawrencea, koji je još bio na biciklu i doimao se kao da je spreman vratiti se u uski prolaz. To se dogodilo u trenutku kada je kamion na početku prolaza eksplodirao, a prikolicu zahva

tio plamen, dok je prednji lijevi kotač prema njima bacaio plamenove i komadiće istopljene gume. Mike i Harlen brzo su iz platnene torbe izvukli nove boce i otrčali do ruba limenoga krova. Više nisu pazili niti marili hoće li ih netko vidjeti.

Kamion se luđački okretao na zemljanom putu sa stražnje strane silosa i proklizavao na šljunčanoj podlozi. Upao je u stupicu. Sa zapadne se strane nalazila dva metra visoka prepreka od starih željezničkih pragova i tračnica, nabacanih petnaestak metara uz potočić. Ravno ispred njega, prema jugu, nalazila se gusta šuma i zatvarala mu put poput neprobojnoga zida. Na istoku se, cijelom dužinom skladišta, protezao betonski kanal dubok gotovo dva metra, koji je služio za odvodnjavanje i odvajao dvorište od željezničkoga nasipa.

Mikeu se na trenutak učinilo da će kamion pokušati preskočiti taj betonski kanal, ali se vozač u posljednjem trenutku predomislio i pritisnuo kočnicu. Naglo je skrenuo ulijevo i tako načinio puni krug. Dvostruki stražnji desni kotači u jednom

su se trenutku počeli okretati nad praznim prostorom, a onda je kamion uz cviljenje krenuo natrag, prema Daleu i Lawrenceu.

Bježite odatle! Mičite se! vikali su Mike, Harlen i Kevin, ali je ovoj dvojici taj savjet bio nepotreban. Lawrenceov je bicikl zaštropotao po daskama utovarne rampe skladišta, a Dale je samo sekundu kasnije uspuhano protrčao za njim. Nestali su ispod krova na kojem je stajao Kevin, još uvijek držeći upaljač i bocu u ruci. Za njima je prošao i kamion, dok su plamenovi na blatobranu i odbojniku postajali sve manji.

Mike je shvatio što je Van Syke namjeravao, samo trenutak prije nego što se tinjajući odbojnik zabio u prvi potporni stup krova na kojem su stajali on i Harlen. S druge se strane nalazila utovarna rampa, ali je bila previsoka da bi se kamitin mogao na nju popeti, a krov su pridržavala još samo tri stupa, koja su se uzdizala pokraj vage.

Harlen je nešto viknuo, obojica su pripalila boce i bacila ih, a onda se počeo urušavati krov s njihovim teretom. Ploča sa zadružnim imenom srušila se i pala na kamion, a Mikeova torba i radijski uređaj poletjeli su zrakom kada se južni kraj krova konačno srušio i bacio dječake i sve stvari u oblak prašine.

Harlenov Molotovljev koktel eksplodirao je na poklopcu motora. Samo trenutak kasnije. Kevinov je pogodio kabinu i tada se zapalio benzin, kojeg su već prije izlili po njoj. Kevin je potrčao prema prednjem dijelu skladišta da bi pripremio novu bocu.

Kamion je jurnuo punom brzinom niz uski prolaz. Izgledalo je kao da želi pregaziti Harlena i Mikea, koji su još ošamućeno ležali u prašini i ostacima srušena krova.

Kamion je krčio put kroz

drvo i lim i vozio preko velikih komada srušenoga krova, drobeći ih svojom težinom. Mike je tupo promatrao kamion i u mislima predočio sliku buldožera, koji se probija prema njima. Ali temelji, na kojima su stajali stupovi, bili su zaliveni betonom i omeli su kamion u vožnji.

Ostaci krova prepriječili su se kamionu na putu.

Mike se uspio izvući i podići na noge pa je jednom rukom podigao Harlena, a drugom torbu, i posrćući uputio se prema utovarnoj rampi, dok je kamion pokušavao krenuti unatrag.

Lijeva je strana vjetrobranskog stakla bila razbijena i Mike je ugledao kako se kroz otvor pomaljaju cijev i mišićava ruka. bas u trenutku kada su braća Stewart izišla iz skladišta.

Dolje! vrisnuo je Mike.

Dale je zgrabio brata i povukao ga s bicikla. Skočili su iza naslaganih dasaka u trenutku kada su se začula dva pucnja, a onda je uslijedio i treći. Iznad njih nalazio se prijavi prozor, koji se razletio u komadiće i zasuo ih staklom dok su čučali u zaklonu.

Mikeu je ispao upaljač, ali je iz džepa izvukao drugi, pripalio krpu i bacio bocu prema kamionu udaljenom desetak metara. Nije uspio dovoljno daleko dobaciti bocu pa je pala prije kamiona i otkotrljala se pod njega. Eksplodirala je ispod kabine nakon čega se vat ra proširila na motor i prednje kotače. Kada je kroz razbijeno vje'robransko staklo ponovo izvirila puška, Mike je povukao Harlena u zaklon. Netko je ispalio dva hica i pogodio drvenu oplatu na ugiu skladišta s koje je poletjelo iverje.

Kevin je bacio bocu. ali ona je ponovo pala u masu zapaljenih u prikolici.

Klaonički se kamion povukao, okrenuo i odvezao prilaznim putem. ostavljajući vatreni trag. Nije skrenuo desno prema gradu, već n& lijevu stranu.

Jesmo ga! Jesmo ga! vikao je Harlen i počeo skakati od sreće.

Ne još rekao je Mike. Uzeo je platnenu torbu i potrčao prema biciklu skrivenu iza silosa. Tada je shvatio daje kamion zapalio drvene dijelove utovarne rampe te ostatke srušene nadstrešnice. Vatra je već bila zahvatila zid skladišta na kojem su se staro drvo i strugotina, koja se taložila već stotinu godina, zapalili brže od benzina, koji je izazvao požar.

Dale je otrčao do prilaznog puta i zgrabio svoj bicikl, kojeg je kamion nekim čudom dvaput promašio dok je vozio tim puteljkom. Ispravio je ručice i skočio na njega u vožnji. Lawrence je pokraj ujetyj projurio na svom biciklu i nastavio, sav u vatri, progoniti kamion, iako nije imao oružja. Mike i Harlen biciklima su projurili pokraj silosa kada je vatra već zahvatila drugi kat.

Prečicom kroz šumu! vikao je Mike i skrenuo lijevo, među drveće, da bi se kraćim putem dokopao zarsla puta. koji je nekoć vodio od silosa do odlagališta otpada. Pretpostavio je da će se prije ili kasnije kamion okrenuti i vratiti prema gradu prateći prugu, ali kada su izišli iz žbunja i korova na uski

pošljunčani put, ugledali su ga na stotinjak metara od sebe. Vozio je prema odlagalištu, a vatra i dim još su se dizali s njega dok je poskakivao neravnim putom i udaljavao se prema sjeveru.

Prignuli su se i usredotočili na brzu vožnju, najbržu dotad, dok su im bicikli kloparali vozeći se neravnim, usporednim brazdama na putu.

Mike je bio na čelu grupe i uspio je dostići kamion u trenutku kada je gotovo dospio do čistine na kojoj je živjela obitelj Cook i još jedna siromašna obitelj. Obje su stračare izgledale kao da u njima više nitko ne živi.

Ni sam ne zna kako je uspio, dok se vozio usporedno s kamionom, iz torbe izvući bocu, lijevom je rukom prsloniti uz ručice bicikla i izvaditi upaljač.

Kroz vozačev je prozor izvirila puščana cijev.

Mike je zakočio, malo se otklizao i tako našao iza kamiona. Počeo gaje pretjecati s desne strane dok su se vozili duž zadnjih sto metara puteljka koji je vodio do otpada.

Za njima su jurili Dale. Lawrence. Kevin i Harlen koji su se vozili u koloni jedan iza drugoga.

Na trenutak je ponovo ugledao obris duguljasta lica Karla Van Sykea, koji se luđački cerio kroz vatru i dim što su sukljali ispod poklopca motora, a potom se ponovo pojavila puščana cijev i Mike je kroz suvozačev prozor ubacio bocu koju je uspio pripaliti.

Boca je izazvala eksploziju, koja je raznijela ono što je ostalo od vjetroborskoga stakla.

Iz kamiona je suknuo val vrućine i Milie je morao malo usporiti vožnju. Tako se našao iza kamiona i ugledao nešto zbog čega je gotovo sletio u jarak pokraj puta. Lešina krave ili konja, a možda i jednoga i drugoga, napuhala se od metana i ostalih plinova, koji su se oslobodili raspadanjem i eksplodirala, a plamen i komadi zapaljena trula mesa poletjeli su na sve strane.

Ali nije zbog toga Mike zinuo od zaprepaštenja.

Smeđe, trule spodobе, koje su nekad bile ljudi, izgledale su kao da se koprcaju i čupaju jedna druge kada ih je bio zahvatio plamen. Poput bića bez doma, koja je netko istjerao iz njihovih grobova i sada se pokušavaju podići na koljena i ustati. Ali nemaju ni mišića, ni tetiva, ni kostiju da bi se mogli osoviti.

Smeđa su se bića bacakala i izvijala, padala jedno drugom u zagrljaj, a onda ih je zahvatio plamen kao da su jedno tijelo.

Drvena vrata na ulazu odlagališta nisu bila dovoljna zapreka da bi se zaustavio zapaljeni kamion.

Komadići vrata poletjeli su na sve strane, a bilo ih je na stotine. Udarac kamiona, koji je prošavši neravnine na puteljku, proletio kroz njih, bio je popraćen zvukom koji je nalikovao pucnju iz puške. Za kamionom u plamenu jurila su petorica dječaka na svojim biciklima.

Klaonički se kamion odvezao što je dublje mogao među brda otpadaka, odbačenih guma, komada namještaja i napola raspadnutog organskog smeća, a onda je skrenuo lijevo i zastao na rubu padine na kojoj se nalazilo petnaestak metara prostora, koji još nije bio zatrpan smećem. Dječaci su išli za njim, ali su ipak zastali desetak metara iza njega i čekali da se okrene.

Ali nije se okrenuo. Plamen je zahvatio kabinu i cijelu prikolicu. Drvene daske ograde izgledale su poput vatrenih pruga.

Nitko ovo ne bi mogao preživjeti prošaptao je Kevin, a čeljust mu se opustila dok je buljio u zapaljeni kamion.

Vozač kamiona kao da je to čuo i vozačka su se zapaljena vrata s treskom otvorila. Kroz njih je iz kabine ispao Van Syke. Kombinezon mu je sav pocrnio i s njega se uzdizao dim, lice mu je bilo isprugano od gara i znoja, ruke pocrvenjele, a on se cerio od uha do uha. Svojim je velikim šakama stezao pušku.

Sva petorica pogledala su uokolo i položila stopala na pedale, spremna da ih nagaze, ali nisu to učinila. Najbliži im je zaklon bilo kukuruzno polje s lijeve strane udaljeno dvadeset metara. Do ulaza u odlagalište ili do ruba šume iza njih dijelilo ih je barem stotinu metara.

Ležite! viknuo je Mike, bacio bicikl ispred sebe i zatrčao se prema brdu smeća, tražeći zaklon.

Ostali su se samo bacili na tlo i počeli puzati, tražeći trulu gumu ili zahrđalu metalnu bačvu, koje bi im mogle pružiti kakavtakav zaklon. Harlen je u ruci držao svoj pištolj, ali nije niti pokušao pucati, jer je bila prevelika udaljenost za tako kratku cijev.

Van Syke se dva koraka odmakao od gorućega kamiona, podigao pušku i naciljao ravno u lice Mikea O'Rourkea.

Za vrijeme te gužve neprimjetno se na vrhu najvišeg brda smeća pojavila sitna prilika s dva psa. Pustila je uzice i rekla: Za vrat!

Glas joj je bio iznenađujuće mek i tih.

Van Syke je pogledao lijevo tek kada mu se prvi pas, doberman po imenu Belzebub, približio na samo šest metara.

Okrenuo je pušku prema njemu i opalio, ali velika je smeđa životinja već skočila i bacila mu se na grudi, a onda su se zajedno otkotrljali prema zapaljenoj kabini kamiona. Tada im se pridružio i

drugi golemi pas Lucifer, koji je režeći zubima zgrabio Van Sykeove noge.

Mike je uspio iz torbe izvući bakinu pušku, vidio je kako Kevin izvlači iz pojasa očevu četrdesetpeticu i jurnula su sva petorica. Cordie se polako spuštala skližući se niz gomilu smeća.

U kabini je jedna Van Sykova noga mlatarala zrakom i zapela za otvoren prozor na vratima i on ih je povukao prema sebi i psu. Cordie i Mike pojurili su, ali se u tom trenutku zapalio rezervoar ispod kamiona i podigao savršenu vatrenu gljivu trideset metara u zrak. Udarni val podigao je i Mikea i Cordie sa zemlje i bacio ih na razrovano tlo, a odmah zatim pokraj nogu sletio im je i oprijeni mješanac njemačkoga ovčara, Lucifer, koji je cvilio od bolova. Belzebub je još bio u kabini. Dale i Lawrence zgrabili su Mikea i Cordie i povukli ih unatrag, promatrajući dvije tamne prilike kako se još bore u vrtlogu narančastih plamenova.

A onda se sve smirilo i kamion je izgorio ispunjavajući svijet smradom zapaljene gume i nečeg mnogo goreg.

Šestoro djece stajalo je ondje, gotovo trideset metara udaljeno od kamiona, jer bliže nisu mogli prići zbog strašne vrućine, i rukama su pokušavali zaštititi suzne oči. Promatrali su prizor. Kroz šumu su začuli zvuk sirene, koja je dopirala otprilike iz pravca silosa. A zatim su začuli još jednu na putu prema odlagalištu.

Cordie je jecala i grlila drugoga psa. Križanac njemačkoga ovčara izgubio je veći dio svoga krzna. Uspjeli ste pronaći moje sklonište, zar ne? izgovorila je između jecaja. Niste me mogli pustiti na miru?

Harlen se htio pobuniti i objasniti joj kako nisu mogli znati da se skriva u prokletom smeću, Bože sačuvaj. Ali Mike gaje spriječio i stavio mu ruku na grudi i upitao: Postoji li još neki izlaz odavde? Moramo krenuti prije nego stignu vatrogasna kola.

Cordie je pokazala prema polju kukuruza. Vidjet će vas ako se vratite uz prugu, ali možete otići preko Meehanova polja i nakon otprilike šesto metara vidjet ćete put za Oak Hill, četristo metara iznad Grange Halla. Zatim možete nastaviti do ulice Hard.

Mike je kimao glavom, zamišljajući taj plan u svojoj glavi. Odjurili su do ograde od bodljikave žice, prebacili bicikle i počeli se prebacivati na drugu stranu. Zar ne ideš i ti s nama? upitao je Dale Cordie.

Sirene su bile sve bliže. Djevojčica u vlažnoj, prljavoj haljini popela na vrh brda smeća, a u rukama je još nosila velikoga psa. Aa. Samo vi krenite.

Okrenula se i pljunula u pravcu velike lomače koja je nekoć bila klaonički kamion. Neka je bar ovo govno krepalo rekla je i nestala iza gomile otpadaka i starih guma.

ujecaci su usu DikiKiima u polje Kukuruzi u trenutku kada su se prva vatrogasna kola, u pratnji nekoliko kamioneta, provezla kroz razvaljena vrata.

Nije im bilo lako gurati bicikle više od pola kilometra mekim tlom između gustih redova kukuruza, koji su sada dosegali visinu od dva metra, ali su ipak uspjeli.

Kada su izbili na put za Oak Hill, skrenuli su prema jugu i provezli se pokraj Old Grange Halla, gdje su Mike i Dale, u nekom drugom životu, išli na sastanke izviđača. Oblak crnog, gustog, teškog dima još se uzdizao s otpada, daleko na sjeveroistoku.

TRIDESET ČETVRTO POGLAVLJE

U petak uvečer, upravo nakon što je zašlo sunce, a Mike je već napola spavao sjedeći u naslonjaču u bakinoj sobi, ušla je njegova sestra Margaret i rekla mu da je stigao otac Cavanaugh.

Dječacima je trebao gotovo cijeli sat da se vrate kućama s odlagališta. Navratili su kod Harlena da se poliju vodom iz crijeva za zalijevanje i namoče odjeću da bi barem malo isprali smrad spaljenih guma i sprženoga mesa. Mikeove su obrve nastradale u posljednjoj eksploziji, ali 011 je samo slegnuo ramenima 1 rekao da tu nema pomoći. Ali Harlen ga je uveo u kucu. uzeo majčinu olovku za obrve i jednostavno mu ih dočrtao. Kevin se pokušao našaliti na račun Jimove vještine u nanošenju šminke, ali nijednom nije bilo do smijeha.

Nakon pobjede na odlagalištu, prvih ih je nekoliko minuta obuzela euforija, ali ih je odmah nakon toga otrijeznila realnost događaja koji su se zbili tog jutra. Svi su se tresli, pa čak i Lawrence, a Kevin je morao dvaput stati i povraćati u grmlju dok su se vraćali kući. Automobili i kamioni i nadalje su jurili prema zajedničkom silosu na odlagalištu i time nisu nimalo pridonijeli popuštanju njihove napetosti. Njihova je napetost, međutim, ipak najvećim dijelom bila rezultat šokantnih prizora, koje su vidjeli 11a otpadu i od kojih su se tresli tijekom cijeloga poslijepodneva. Čovjek i pas i dalje su se hrvali i bacali se u plamenu, koji je ispunio kabinu kamiona. Ljudi i životinje vrište od bola. dok se njihovi krici isprepliću do neprepoznatljivosti.

Smrad spaljena mesa.

Predlažem da ne čekamo dulje rekao je Harlen potpuno blijedih usana.

Hajdemo spaliti tu prokletu školu još danas poslijepodne!

Ne možemo rekao je Kevin. Na njegovu, sada izrazito blijedo; '1 licu O'ijednom su postale jasno vidljive pjegice. Tata je petkom s kamionom u mljekari i ne vraća se prije šest uvečer, jer popisuju robu

Onda možemo večeras! uporno je navaljivao Harlen.

Mike se promatrao u zrcalu, koje je visjelo iznad sudopera u Jimovoj kuhinji i pokušavao pomicati svoje nacrtane obrve. A vi biste to baš htjeli izvesti kada padne mrak, nije li tako? upitao ih je.

Na te su riječi svi zašutjeli.

Onda sutra danju reče Harlen.

Kevin je rasklopio očev pištolj i raširio ga na kuhinjskom stolu. Stao ga je čistiti i podmazivati. Podigao je pogled s posla, dok je u jednoj ruci držao prazan magazin, a u drugoj malu oprugu. Tata radi sve do četiri poslijepodne. I tek tada mogu oprati cisternu i napuniti spremnik benzinom.

Harlen je udario šakom o stol. Ma zajebi onda cisternu za mlijeko. Idemo na školu s onim, kako se već zovu, koktelima.

Molotovljevi kokteli pomogao mu je Mike, koji je stajao pokraj sudopera, a zatim se okrenuo prema ostalima. Imate li vi uopće predodžbu o tome koliko su debeli oni kamni zidovi na školi?

Barem trideset centimetara odgovorio je Dale. Klonulo je sjedio za stolom, toliko iscrpljen da nije mogao podići ni čašu soka. Tenisice su mu bile natopljene vodom i ispuštale šljapkave i šištave zvukove dok je u njima micao prstima.

Ja bih se prije kladio na šezdeset rekao je Mike. To je prokleta mjesto sagrađeno kao tvrđava, sva je od cigle i kamena, a tek neki dijelovi od drva. Budući da su na prozorima pribijene daske, morali bismo ući u školu da bismo bacili Molotovljeve koktele. Doista to želite? Ući unutra? Pa makar i usred bijela dana?

Svi su zašutjeli.

Obavit ćemo to u nedjelju ujutro rekao je Mike i sjeo na rub kuhinjske ploče. Čim počne svitati, ali prije nego što ljudi počnu dolaziti u grad na misu. Koristit ćemo i cisternu i crijeva, upravo

i onako kako smo se dogovorili.

Znači, još dvije noći do tog događaja prošaptao je Lawrence, više se obraćajući samome sebi, ali je izgovorio ono što je i ostalima palo na pamet.

Sivi se dan pretvarao u blijedi sumrak, a zrak je bio tako težak i ispunjen vlagom .da čak ni povremeni povjetarci nisu mogli razbiti tu težinu, kada je Mike zadrijemao u bakinoj sobi. Njegov je otac te noći posljednji put radio u vampirskoj smjeni, a majka je prilegla, jer je dobila jedan od svojih napada glavobolje.

Kathleen i Bonnie već su se okupale u bakrenoj kadi u kuhinji i popele na kat da se sprema za spavanje. Mary je izišla sa svojim dečkom, a Peggy je bila u dnevnoj sobi i čitala neki časopis, kada se Mike prenuo iz sna, jer je netko pokucao na vrata.

Peg se namršteno naslonila na dovratnik bakine sobe. Mike. Otac Cavanaugh je ovdje. Kaže da mora razgovarati s tobom i daje veoma važno.

Mike je poskočio i uhvatio se za rukohvate da ne bi ispao iz naslonjača. Memo je spavala. Na njenom je vratu jedva napipao slabi puis. Otac Cavanaugh?

U tom je trenutku bio tako zbunjen da je bio spreman povjerovati kako sve ovo samo sanja Otac C.? ponovio je tiho dok se nastojao povratiti od šoka. Je li, je li razgovarao s tobom?

Peg se namrštila. Pa rekla sam ti što mi je rekao.

Mike se uznemireno okrenuo oko sebe. Puška, njegov pištolj na vodu, dvije bočice Molotovljeva koktela te komadići hostije, koje je pažljivo umotao u maramicu, i dalje su bili u platnenoj torbi pokraj njegovih nogu. Na prozorskoj je dasci stajala još jedna bočica sa svetom vodicom, odmah do kutijice u kojoj je Memo držala nakit i u koju je bio natrpao još hostije.

Nisi ga pozvala u kuću? upitao je Mike.

Rekao je da će te pričekati vani prekinula ga je Peg. Što se zbiva s tobom? Otac C. je bio bolestan odgovorio je Mike i pogledao kroz prozor na dvorište i prema poljima s druge strane ceste. Vani je bilo mračno. Noć se već gotovo spustila dok je on bio dremuckao u naslonjaču.

Ti se, dakle, bojiš da se ne zaraziš? rekla je prezirno njegova sestra.

Kako izgleda otac C.? upitao je Mike kada je krenuo prema vratima sobe. Odatle je imao pogled na dnevnu sobu i upaljenu svjetiljku, ali ne i na prozor koji je gledao na verandu. Nitko im, osim putujućih trgovaca, nije dolaziojra prednja vrata. Kako izgleda?

Peggy je razmišljala, grickajući nokat. Pa, izgleda ml nekako bljedunjavo. Na verandi nema svjetla, jer je pregorjela žarulja, a vani se već spustio mrak. Slušaj, želiš li da mu kažem da mama ima opet napad glavobolje?

Nemoj rekao je Mike i ne baš nježno je uvukao u bakinu sobu. Budi ovdje i pazi na Memo. I ne izlazi iz sobe ako nešto čuješ. Ma što god to bilo.

Slušaj. Michael... zaustila je njegova sestra već ljutitim glasom.

Ozbiljno ti govorim prekinuo ju je Mike takvim tonom da se čak ni njegova starija sestra nije usudila više proturječiti. Odvukao ju je prema naslonjaču. Ne izlazi iz sobe dok se ne vratim. Je li ti jasno?

Peg je protrljala ruku i drhtavim glasom zaustila Da, ali...

Mike je iz torbe izvadio pištolj na vodu, zataknuo ga za pojas i povukao majicu. Hostiju, zamotan u maramicu, položio je na bakin krevet i otišao iz sobe.

Zdravo. Michaele pozdravio ga je otac Cavanaugh. Sjedio je u pletenom stolcu na kraju verande. Rukom je pokazao prema velikom stolcu za ljuljanje. Dođi, sjedni. Mike je pustio da se iza njega zatvore zaštitna vrata od mreže, ali nije se približio stolcu. Kada bi ondje sjeo, otac Cavanaugh bi se našao u sredini, između njega i kuće.

To nije otac Cavanaugh!

Taj je čovjek izgledao upravo kao otac Cavanaugh, s crnim ogrtačem i svećeničkom kragmom. Jedino je svjetlo dopiralo od svjetiljke, koja se nazirala iza zavjese, ali je i pri tom slabom osvjetljenju Mike primijetio da je svećenikovo lice blijedo i ispijeno. Nije, međutim, bilo ni traga ranama koje je Mike vidio prethodne večeri. Visio je ispred prozora na Michelleinoj garaži. Na čemu je visio? Mislio sam da ste bolesni rekao je Mike vrlo napetim glasom.

Bio sam, ali više nisam, Michael rekao je svećenik i nasmiješio mu se. Nikada se nisam bolje osjećao.

Mike je osjetio kako mu se zbog svećenikova glasa ježi koža na vratu. Glas je pripadao pravom ocu Cavanaughu. ali istodobno nešto nije bilo u redu s njim. Kao da je netko tom biću u utrobu bio strpao vrpca na kojoj je snimljen svećenikov glas i puštao je kroz zvučnik smješten duboko u njegovu grlu.

Odlazite prošaptao je Mike. Zaklinjao se svim svecima i djevici Mariji da bi sada sve dao za vokitokie. Požalio je što je jedan dao Daleu nakon što je Harlen odlučio jedan zadržati za sebe. U tom mu se trenutku to činilo logičnom odlukom.

Otac Cavanaugh odmahnuo je glavom. Ne, Michael. Najprije moramo razgovarati i moramo se nešto dogovoriti.

Mike je samo stisnuo usnice i nije progovorio ni riječ. Pogledao je preko ramena prema prozoru bakine sobe, koji je bio okrenut prema prednjem dvorištu. Na travnjaku je ležao pravokutnik žutoga svjetla.

Otac Cavanaugh uzdahnuo je i premjestio se na stolac za ljuljanje. Rukom je lupnuo po pletenom stolcu. Dođi i sjedni ovdje. Michael, stari moj. Doista moramo razgovarati.

Slušam rekao je Michael i pomaknuo se korak natrag, tako da se leđima oslonio na dio zida, koji se nalazio točno pokraj osvjetljenoga prozora. S druge je strane puta kukuruzno polje na

likovalo tamnom zidu. Primijetio je nekoliko krijesnica u vrtu iza ljuljačke i ograde. Otac Cavanaugh, koji zapravo nije bio otac Cavanaugh, mahnuo je svojim blijedim rukama. Nikada prije Mike nije primijetio da otac C. ima tako duge prste. Pa dobro, Michael. Došao sam ovamo kako bih tebi i tvojim malim prijateljima ponudio, kako da to nazovemo? Primirje.

Kakvo primirje? upitao je Mike. Osjećao se kao da mu je netko u jezik uštrcao novokain.

Već se toliko smračilo da se svećenikova tamna odjeća stopila s tamom noći, a samo su mu se još nazirale šake, kragna i lice.

Primirje koje će vam omogućiti da preživite rekao je ravnodušnim glasom. Možda?!

Mike je ispustio neki zvuk koji je bio posljedica njegove želje da se nasmije.

Zašto bismo mi prihvatili primirje? Vidjeli ste što se danas dogodilo vašem kompanjonu Van Sykeu.

Usta su se rastvorila na licu. koje se naziralo nad stolcem, i iz njih je doprlo nešto nalik na smijeh, ako zvuk zveckanja kamenčića u osušenoj tikvici smatrate smijehom. Michael. Michael. Michael tiho je nastavio ono što ste vi danas izveli nema apsolutno nikakve važnosti. Naš je kompanjon, kako ga ti zoveš, ionako večeras trebao biti, hm, umirovljen.

Mike je stisnuo šake. Onako kako ste umirovili i oca C. J. Congdena?

Točno glas je dopirao negdje iz dubine svećenikove odore.

Njegovo je postojanje postalo potpuno beskorisno pa smo mu morali, hm. naći prenamjenu.

Mike se nagnuo prema njemu. Tko ste vi, k vragu?

Ponovo se začulo zveckanje kaifienčića. Michael, Michael, kad bih ti ponudio i sva objašnjenja ovoga svijeta, to ti ne bi pomoglo čak ni da počneš shvaćati složenost situacije u koju si se upleo. Takav bi pokušaj bio podjednako jalov kao da mačke ili pse podučavaš vjeronauku.

Samo naprijed! prošaptao je Mike. Iskušajte me.

Ne! prasnuo je glas s bijelog lica. Sada je iz mrtva glasa nestalo one opuštenosti kao da su dotad brbljali o nevažnim sitnicama.

Bit će dovoljno reći da ćete ti i tvoji prijatelji, ako prihvatite naše primirje, možda poživjeti dovoljno dugo da vidite jesen.

Mike je osjetio kako mu se u grudima steže od straha. Odjednom je osjetio i slabost u nogama pa se naslonio na zid, pokušavajući to izvesti što opuštenije i prirodnije. Jednom se prilikom Mike, prije nekoliko godina tijekom mise, tek kada je počeo raditi kao ministrant s ocem Harrisonom. onesvijestio nakon što je dvadeset pet minuta klečao, i sada je u ušima začuo slično zujanje. Ne, ne, moraš izdržati, usredotoči se.

Tko ste to vi o kojima stalno govorite? upitao je Mike. Bio je zapanjen s koliko je čvrstine u glasu postavio to pitanje. Hrpa leševa i zvono?

Bijelo se lice klimalo naprijednazad. Michael, Michael...

Svećenik je ustao i krenuo prema njemu.

Mike je brzo pogledao na lijevu stranu i primijetio kako je netko građen kao mrtvi vojnik, promilio iz kukuruznoga polja s druge strane puta i počeo se sklizati travnjakom prema prozoru bakine sobe.

Naredite mu da stane! viknuo je Mike i izvadio pištolj na vodu.

Na svećenikovu se licu pojavio osmijeh. Zapucketao je prstima i vojnik je odmah stao ispod lipe, desetak metara od njih. Usta oca Cavanaugha nastavila su se razvlačiti u još širi osmijeh. Najprije su se pojavili kutnjaci, a onda su mu se usta toliko razvukla da mu je glava izgledala kao da će se prepoloviti. Ta se nevjerojatna gubica širom otvorila i Mike je ugledao još zuba, nekoliko nizova zuba, beskrajne bijele linije, koje kao da su nestajale u grlu te spodobе.

Spodoba nije pokušala ni pomaknuti usnice ni čeljust, dok je iz utrobe dopirao glas. Predaj se odmah, ti jebeni, mali crve, ili ćemo ti iščupati to jebeno srce iz grudi, odgrist ćemo ti jaja i njima nahraniti svoje ljubimce, i iskopati ti oči iz njihovih duplji, baš kao što smo to učinili onom tvom smrdljivom prijatelju.

Duaneu prošaptao je Mike i osjetio kako mu je srce zastalo, stegnulo se, a zatim nastavilo lupati, iako nekako nevoljko. Vrat i utroba zaboijeli su ga od napetosti.

Vojnik se nastavio sklizati mračnim travnjakom prema bakinom prozoru.

Ah, daaaaaa prosiktao je otac Cavanaugh i približio se Mikeu. Dizao je duge bijele prste. Lice mu se počelo topiti ili je to tako izgledalo Mikeu. Meso se micalo ispod kože, hrskavica i kosti su se počeli premještati, nos i brada zajedno su se pomicali dok nisu oblikovali surlu kakvu je Mike vidio kod vojnika na groblju. Onda kada su ubili oca Cavanaugha.

Još nije vidio crve, ali svećenikovo je lice nalikovalo sve više na cijev nego na lice.

Stvor mu se približio još jedan korak i pružio svoje ruke prema Mikeu.

Jebi se! viknuo je Mike, izvukao pištolj iz pojasa i povukao okidač.

Spodoba u tijelu oca Cavanaugha neodlučno je zastala, malo se povukla, a zatim se počela smijati zvonkim smijehom, kao da netko pokušava gristi kamenu ploču.

Vojnik je nestao iza kuće i Mike ga više nije mogao vidjeti.

Mike je mirnom rukom podigao pištolj i ispalio jos jedan mlaz svete vodice u lice tog stvorenja. Ne djeluje, ne može vjerovati.

Sjećao se kako je jednom u petom razredu njihova nastavnica gospođa Shrikes htjela izvesti pokus i kapaljkom uzeti iz laboratorijske posudice nekoliko kapi klorovodične kiseline i nakapati je na svježju naranču. Ali je stara nastavnica

slučajno prevrnula posudu i kiselina se razlila i po naranči i po podmetaču od debela filca na kojem je stajala posudica.

Isti je takav pišteći i sikteći zvuk sada dopirao s lica i odjeće oca Cavanaugha. Mike je vidio kako se bijela masa surle nabire i savija dok mu je sveta vodica nagrizala kožu. I kapak na lijevom oku počeo je pištati, a onda je jednostavno nestao. Gola je očna jabučica nastavila šištat i promatrati Mikea kroz podignute prste. Velike su se rupe pojavile na odjeći i kragni i kroz njih se iz unutrašnjosti tijela počeo širiti smrad raspadnutoga mesa.

Otac Cavanaugh je zacvilio kao i Cordien pas prije nekoliko sati, prignuo je svoju unakaženu glavu i navalio na dječaka.

Mike je uspio odskočiti u stranu, još je jednom svetom vodicom polio nakazu i promatrao ga kada mu se s leda počeo uzdizati gusti dim. Peg, Bonnie i Kathleen vikale su nešto u unutrašnjosti kuće. Začuo je i slabašan majčin glas koji je dopirao iz njezine sobe na katu.

Ostanite u svojim sobama! doviknuo im je Mike i skočio na travnjak.

Vojnik je strgnuo mrežu za komarce s bakina prozora i počeo se naginjati prema oknu, dok su mu prsti grebli po drvenu okviru.

Mike je potrčao prema njemu i kada je stigao do prozora, po potiljku mu je izlio ostatak svete vodice.

Stvorenje nije zavrištalo, ali s njega se počeo širiti smrad, koji je bio još gori od onog što se širio sa zapaljivog klaoničkog kamiona i stvorenje se bacilo na meku zemlju cvjetne gredice ispod prozora. Grebalo je prstima i probijalo se kroz grmove dok je pokušavalo pobjeći u mrak.

Mike se okrenuo upravo u trenutku kada je otac Cavanaugh s verande skočio prema njemu raširenih ruku. Mike se prignuo, projurio ispod raširenih ruku, odbacio prazni pištolj u grmlje i zgrabio bakinu kutijicu za nakit koja je stajala na prozoru.

Zavjese na prozoru zanjihale su se i Mike je ugledao Peg kako rukom prekriva usta dok je stajala na vratima bakine sobe. Mike, što je?

Svećenikovi su se dugi prsti spustili na Mikeova ramena i povukli ga sa svjetla u tamu ispod krošnje lipe. Visoko je stvorenje privuklo dječaka prema sebi.

Mike je osjetio smrad s njegova lica, vidio kako je lice bilo iz

brazdano ožiljcima od kiseline i osjetio kako se nešto pomiče ispod kože u dugačkoj surli. A zatim se otac Cavanaugh prignuo prema njemu, a hrskavica je na njegovoj surli počela pulsirati iznad Mikeova lica.

Nije više imao ni trenutka vremena za oklijevanje. Otvorio je bakinu kutijicu, iz nje izvadio poveći komad hostije i gurnuo je u odvratni otvor upravo kada je osjetio kako crvi pritišću iz unutrašnjosti i prijete da se izliju prema van.

Mike je jednom vidio kako je C. J. Congden pucao iz sačmarice u lubenicu, koja je stajala na panju udaljenom samo tri metra.

Ovo je bilo mnogo gore.

Surla i glava oca Cavanaugha razletjele su se u eksploziji, poput nezamislivo brzog širenja latica, a komadići bijelog tkiva odbijali su se od kuće i udarali po lišću lipe.

Mike je začuo i vrisak, koji je jasno dopirao iz trbuha tog stvorenja. Ispala mu je hostija kada se stvor zanio unatrag dok je prstima pokrivao ostatke svog lica.

Mike se naglo povukao unatrag kada je u travi primijetio crve, dužine desetak centimetara, kako se grčevito skvrčaju i bacakaju, a hostija se činila kao da sjaji plavim i zelenkastim sjajem. Komadići mesa oca Cavanaugha cvrčali su i uvijali se poput puževa, koje je netko u slanoj otopini izvukao iz kućica.

Peg je vrištala u sobi. Mike se uspio dovući do verande i vidio majku kako prilazi vratima, dok je oči jedva držala otvorene od bolova. Na sljepoočicama je i dalje pridržavala namočenu krpu. Zajedno su promatrali svećenikovu sjenu koja je posrtala prema Prvoj aveniji, još uvijek s rukama na unakaženom licu, i koja je ispuštala stravičan zvuk, što ih je podsjetio na bojler koji samo što nije eksplodirao.

Mike, što... s bolnim je grčem na licu uspjela upitati majka. Žmirkala je da bi bolje vidjela, a tada su nečiji farovi osvijetlili spodobu, koja se pojavila iz sjene pod krošnjom.

Iako se na početku Prve avenije, tridesetak metara od njihove kuće, nalazio znak za ograničenje brzine na pedeset kilometara na sat, automobili su rijetko usporavali vožnju pri ulasku u ulicu. Većina bi ih nastavila voziti brzinom od sedamdesetosamdeset kilometara, sve do raskrižja s ulicom Hard, koje se nalazilo tri ulice dalje prema jugu. Kamionet, koji je nailazio, zasigurno je vozio brzinom od osamdeset na sat, ako ne i brže.

Otac Cavanaugh je izletio na kolnik, ravno ispred njega, dok mu se visoko tijelo previjalo od bola, a lice je i dalje pokrивao šakama. Odmaknuo je ruke tek nakon što je škripa kočnica već nekoliko trenutaka odzvanjala ulicom.

Svećenik je dobio izravan udarac u lice rešetkom hladnjaka, a zatim mu je tijelo nestalo pod kamionetom, koji gaje vukao ulicom još četrdesetak metara. Peg je i dalje vr ištala u kući, a majka je zagrlila dječaka, kao da ga pokušava zaštititi od užasnoga prizora.

Dok su njih dvoje uspjeli izići na ulicu da vide što se dogodilo, Somersetovi, Millerovi i Meversovi izjurili su iz kuća, a začulo se i. možda dvije ulice dalje, brzo približavanje Barneyjeve sirene, koju gotovo nikada nije upotrebljavao. Vozač je klečao na cesti dok je rukama prekrивao lice i ispod vozila tražio ono što je ostalo od svećenika i pritom je neprestano mumljao: Nisam ga vidio, samo je izjurio. Od straha i šoka, koji kao da su mu oduzeli sva osjetila, Mike je osjećao da stoji u izmaglici. Naposljetku je, međutim, ipak uspio prepoznati osobu koja je vozila kamionet. Bio je to gospodin McBride, Duaneov otac. Gospodin McBride naslonio se na svoj kamionet i počeo jecati.

Mike se okrenuo, stao se odmicati od gomile, koja je tiho žamorila, i uputio se kući. Hodajući prema kući, snažno se grizao za šaku, jer se bojao da će, ako se opusti, prasnuti u smijeh ili briznuti u plač, a bio je prilično siguran da, ako mu se bilo što od toga dogodi, neće moći prestati.

TRIDESET PETO POGLAVLJE

Subota, šesnaestoga srpnja, bila je mračna, onako kako se to samo može dogoditi u ljetno doba u Illinoisu. U Oak Hillu uličnom su rasvjetom upravljali fotoelektrični senzori, koji su ugasiли svjetla oko pola šest ujutro, a zatim ih iznova upalili oko 7,15. Nad krošnjama su se navukli crni oblaci i činilo se kao da tu namjeravaju zauvijek ostati. U Elm Havenu preostalo je i nekoliko uličnih svjetiljki, koje je uključivao i isključivao stari električni sat, što se nalazio u zgradi dograđenoj pokraj banke i nikome nije palo na pamet da ih ponovo upali, iako je dan, umjesto svjetlijim, postajao sve tamnijim.

Točno u devet sati gospodin Jepson otvorio je svoju prodavaonicu mješovitom robom u Glavnoj ulici i silno se iznenadio kada je ugledao četvoricu dječaka, male

Stewartove, Kevina, sina Kurta Grumbachera, i još jednog dječaka s gipsom, kako čekaju otvaranje njegove trgovine da bi kupili pištolje na vodu. Svaki po tri komada. Dječaci su dugo birali pištolje, vodeći računa o tome da budu pouzdani i da imaju velike spremnike. Gospodinu Jepsonu je to bilo pomalo čudno. Ali njemu se ionako većina stvari u tom vrlom, novom svijetu 1960. činila čudnom. Kada je dvadesetih godina otvorio ovu prodavaonicu, stvari su imale smisla, vlakovi su kroz grad prolazili svakoga dana, a ljudi su se ponašali kao kulturna ljudska bića. Dječaci su izišli iz dućana do pola deset, strpali svoje nove pištolje na vodu u naprtnjače i odjurili na biciklima bez pozdrava. Gospodin Jepson je vikao za njima da ne ostavljaju bicikle na pločniku, jer je to opasno za pješake, a osim toga je i protiv gradskih propisa, no oni su se već izgubili iz vida i krenuli prema Širokoj aveniji.

Gospodin Jepson vratio se u prodavaonicu i počeo popisivati robu, koja je pod debelim slojem prašine ležala na gornjim policama. Povremeno bi pogledao prema nebu nad parkom s druge strane ulice i namršti se zbog tamnih oblaka. Sat vremena kasnije krenuo je na stanku za kavu te pošao do kafića u parku u kojem su

neki starci u stražnjem odijeljenom dijelu razgovarali o tornadu.

* * *

U subotu su Mikea ispitivali nekoliko puta, najprije Barney, potom okružni šerif, pa čak i dvojica redarstvenika Cestovne patrole, koji su došli u dugom smeđem automobilu.

Mike je pokušao zamisliti slagalicu, koju su šerif i Barney pokušavali složiti. Duane McBride i njegov stric umiru pod čudnim okolnostima, zatim gospoda Moon umire prirodnom smrću, ali je zato netko izmasakrirao njezine voljene mačke, potom je pronađeno gotovo do neprepoznatljivosti spaljeno tijelo mirovnoga suca u ruševinama silosa, kojem je, prema nalazima okružnog patologa, prethodno prerezano grlo, pa je pronađeno tijelo Congdenova prijatelja Karla Van Sykea, također spaljeno i u takvom stariju da ga nisu mogli prepoznati na prvi pogled, no ipak su ga identificirali po prednjem zubu načinjenom od zlata, a tijelo su izvukli iz kabine zapaljenoga klaoničkog kamiona, čiji su vlasnici bili upravo Congden i Van Syke. U istom je kamionu pronađeno i tijelo nepoznatoga psa.

Gradom su se već počeli širiti tračevi, iznalaziti teorije i pronalaziti motivi. Ljudi su govorkali da su Congden i Van Syke dijelili nepošteno stečenu zaradu do koje je sudac dolazio prijeverama i smicalicama, da su se posvađali te da se svađa okončala okrutnim ubojstvom, a zatim se zbila i nesreća s benzinom, jer gaje Van Syke očito upotrijebio za polijevanje silosa prije nego što ga je zapalio. Potom ga je tijekom bijega obuzeo strah pa nije želio napustiti svoj zapaljeni kamion kako ga ne bi uhvatili na mjestu zločina, a u tom mu je bijegu eksplodirao spremnik.

Te su subote do podneva ljudi u gradu sve uspjeli objasniti. Jedino nisu znali kako objasniti pseći leš, jer je Van Syke mrzio pse i nikada im nije dopuštao da mu se približe, a osobito ne bi dopustio da mu uđu u kabinu kamiona. A zatim je gospođa Whittaker, dok je bila u Bettynom kozmetičkom salonu u Crkvenoj ulici, došla do jedinog mogućeg zaključka: prije nekoliko tjedana nestao je veliki pas čuvar J. R Congdena i bilo je jasno da ga je taj pogani Karl Van Syke ili ukrao ili oteo, a rasprava oko vlasništva nad psom bila je jedan od uzroka svađe, koja je završila jezivim ubojstvom.

U Elm Havenu već se desetljećima nije dogodilo pravo ubojstvo. Građani su bili i šokirani i oduševljeni, a osobito oduševljeni sada. kada je pronađen očiti krivac pokolja mačaka gospođe Moon.

Kako se pogibija oca Cavanaugha u prometnoj nesreći uklapala u cijelu ovu priču, nije bilo još sasvim jasno. Gospođa McCafferty je ispripravila gospođi Somerset, koja je informaciju odmah prosljedila gospođi Sperling, da je svećenik oduvijek pokazivao znake labilnosti, da je zbijao šale na račun svoga poziva i da je on, koliko se može vjerovati gospođi Meehan koja je pomagala u svim crkvenim službama, automobil koji je župa dobila na korištenje od LincolnMercuryja iz Oak Hilla, nazivao papamobilom. Gospođa Maher iz Udruženja milosrdnih luteranki rekla je gospođi Meehan na Metodističkom sajmu kako je u obitelji oca Cavanaugha bilo slučajeva ludila. On je potjecao iz škotskoirske obitelji, a svi znaju što to znači, te da je opće poznala stvar da je mladi svećenik iz velike župe u Chicagu premješten u njihovo malo mjesto po kazni zbog neke strašne stvari koju je tamo počinio.

Svi su znali, naravno, što se smatralo strašnim stvarima: voajerstvo, pokušaj provale u tuđe kuće, a vjerojatno je i ubijanje mačaka dio nekog mračnog katoličkog obreda. Gospođa Whittaker ispripravila je gospođi Staffney, a ovaj je

to potvrdila gospođa Taylor, da katolici koriste mrtve mačke u nekim tajnim obredima. Gospođa Taylor je rekla kako joj je muž povjerio daje lice mladog svećenika bilo zdrobljeno i oguljeno, točno tim riječima, oštrom rešetkom kamioneta gospodina McBridea. Gospodin Taylor je za oca Cavanaugha rekao da je stigao mrtviji od svih mrtvaca koji su ikad stigli u njegovu mrtvačnicu, a koje je morao svečano pripremiti za pogreb. Nadbiskup njihova okruga nazvao je u subotu rano ujutro iz Svete Marije u Peoriji i naredio gospodinu Tayloru da tijelo pripremi samo za transport do Chicaga u ponedjeljak, gdje će ga preuzeti njegova obitelj. Gospodin Taylor je, naravno, pristao, ali im je ipak dodao kozmetičke usluge na računu koji je ispostavio, budući da ga obitelj ne može vidjeti u ovakvom stanju... unakaženom kao da mu je nešto eksplodiralo u ustima. To je, ponovo, točan navod riječi gospodina Tavlora. kako je gospođa Taylor ispriopovjedila gospodi Whittaker.

Međutim, što god od toga bilo točno, ljudi su bili sigurni da je misterij objašnjen. Gospođin Van Syke, kojem, kako se pokazalo, nitko nikada u gradu nije vjerovao, ubio je jadnoga mirovnoga suca Congdena radi rovuca ili zbog psa. Siroti otac Cavanaugh, kojeg, kako se to također pokazalo, nitko od protestanata, a našao se i više postarijih katolika koji su se s njima složili, nije smatrao naročito pouzdanim, sišao je s uma zbog neke nasljedne mentalne bolesti i pokušao napasti svoga ministranta Mikea O'Rourkea, da bi se potom bacio pod kamionet.

Građani su nagađali i pleli priče, a telefonske su linije bile preopterećene. Jenny iz okružne centrale nije imala toliko poziva iz Elm Haveaa još od poplave 1949. I svi su se izvrsno zabavljali rješavajući zagonetke dok su jednim okom pratili crne oblake, koji su se i dalje skupljali nad kukuruznim poljima na sjeveru i zapadu. Šerif nije bio uvjeren da su sve stvari riješene. Nakon objeda ponovo se pojavio kod Mikea kako bi, po treći put od prethodne noći, porazgovarao s njime.

I kažeš daje otac Cavanaugh razgovarao s tvojom sestrom?

Da, gospodine. Došla mi je reći da otac Cavanaugh želi razgovarati sa mnom i daje jako važno.

Mike je dobro znao daje šerif već dvaput razgovarao s Peg.

Je li joj rekao o čemu je želio razgovarati s tobom?

Ne, gospodine. Mislim da nije. To ćete morati nju pitati.

Hmmm mrmljao je šerif gledajući u svoju malu bilježnicu uvezanu spiralom. Bilježnica gaje podsjetila na Duana i njegove bilješke. Reci mi još jednom što ti je rekao.

Pa zapravo, gospodine, kao što sam vam i prije rekao, nisam baš sve uspio razumjeti. To mi je zvučalo kao kada netko bunca zbog visoke temperature. Bilo je riječi i izraza koji su, čini mi se, imali smisla, ali nisam to mogao sve povezati.

Ponovi mi neke od njegovih riječi, sinko.

Mike je nervozno grickao usnicu. Sjećao se kako je Duane McBride jednom njemu i Daleu objašnjavao da većina kriminalaca zabrlja svoje alibije zato što previše pričaju. Imaju potrebu ukrasiti priču i počinju se sami zapetljivati u svoje laži. Nedužni ljudi, s druge strane, obično nisu toliko artikulirani. Nakon tog je razgovora Mike otišao kući i potražio objašnjenje riječi artikuliran.

Pa, gospodine počeo je polagano govoriti znam daje nekoliko puta upotrijebio riječ grijeh. Rekao je da srno svi zgriješili i da moramo biti kažnjeni. Ali mislim da nije govorio o nama, u Elm Havenu, nego o ljudima općenito.

Šerif je kimnuo i zapisao nešto u svoju bilježnicu. I tada je počeo vikati?i,

Da, gospodine. Nekako nakon toga.

Ali tvoja nam je sestra rekla da je čula oba glasa. Ako nisi shvatio ono o čemu je govorio, zašto si onda ti govorio?

Mike je osjetio kako su mu kapljice znoja izbile iznad usnice, ali se suzdržao da ga ne obriše. Čini mi se da sam ga pitao je li mu dobro. Znate, prije toga sam ga vidio, kada mije u utorak gospoda McCafferty dopustila da ga posjetim, jer je tada bio strašno bolestan.

I je li ti rekao da se dobro osjeća?

Nije, gospodine. Samo je počeo vikati kako se bliži sudnji dan. Upotrijebio je upravo te riječi.

A onda je skočio s verande i potrčao prema prozoru tvoje bake gdje je otkinuo zaštitnu mrežu rekao je šerif provjerivši zabilješke. Je li tako?

Da, gospodine.

Šerif se lagano trljao po obrazu i bilo je očito daje nečirne nezadovoljan. A što je s njegovim licem, sinko?

Njegovim licem, gospodine? O tome ga dosad nije ispitivao.

Da. Je li bilo nešto neobično s njegovim licem? Je li bilo razderano ili na bilo koji način unakaženo?

Ne, osim ako se pretvaranje lica u surlu ne smatra unakažavanjem, pomislio je Mike. Ne, gospodine rekao je. Mislim da nije. Samo je bio jako blijed. Ali bilo je prilično mračno.

Ali nisi na njemu primijetio ožiljke ili lezije?

Što su to lezije. gospodine?

Nešto poput dubokih ogrebotina? Ili možda otvorenih rana?

Nisam, gospodine.

Šerif je uzdahnuo i zavukao ruku u malu sportsku torbu. Je li ovo tvoje, sinko?

U ruci je držao njegov pištolj na vodu.

Mikeov je prvi nagon bio da to zaniječe. Jest, gospodine odgovorio je.

Šerif je kimnuo. Tvoja mi je sestra rekla da je to tvoj pištolj na vodu. Nisi li ti malo prestar da bi se igrao pištoljima na vodu?

Mike je slegnuo ramenima i pokušao napraviti izraz postidećenosti.

Jesi li ponio pištolj sinoć, prije nego si izašao na verandu? Kada te posjetio otac Cavanaugh?

Nisam odgovorio je Mike.

Jesi li siguran u to?

Jesam, gospodine.

Našli smo ga ispod prozora nastavio je šerif. Gurnuo je šešir na potiljak i prvi put se nasmiješio otkako je počelo ispitivanje.

Sada je jasno kako s godinama postajem paranoičan, zapravo sam sadržaj dao na analizu sadržaja u policijski laboratorij u Oak Hillu. Voda. Obična voda.

Mike se također osmjehnuo tom krupnom čovjeku.

Izvoli, sinko. Evo ti tvoja igračka. Jesi li se sjetio još nečega što bi nam moglo koristiti u istrazi? Primjerice, otkuda se ovo stvorilo?

U rukama je držao vojnikov šešir.

Ne bih znao, gospodine. Možda je bio u grmlju. Otac Cavanaugh gaje nosio na glavi kada je trgao mrežu s prozora.

A takav si isti šešir vidio kada si prije nekoliko tjedana prijavio nekog vojnika, koji vam je virio u kuću?

Mislim da jesam, gospodine. Nisam siguran.

Ali vojnik je imao ovakav šešir?

Da, gospodine.

Ali u onom vojniku nisi prepoznao svećenika, kada si ga onda vidio pred bakinim prozorom?

Šerif je promatrao Mikea vrlo pažljivo.

On se malo zamislio, kao i prethodnih nekoliko puta kada su mu postavili to pitanje. Ne, gospodine rekao je naposljetku.

Tada bih vam sa sigurnošću rekao da to nije bio otac Cavanaugh. Učinio mi se nižim kada sam ga prvi put vidio, ali bila je noć, a ja sam ga ugledao kroz zavjese. Mike je raširio ruke u znak zbunjenosti. Žao mi je, gospodine.

Visoki je čovjek jedva ustao s kauča u koji se zavalio, položio je svoju veliku ruku na Mikeovo rame i rekao: Nema problema, sinko. Hvala ti na informacijama. Žao mi je što si sinoć morao vidjeti ono što se dogodilo. Možda nikada niti ne saznamo što je došlo tom gospodinu, hoću reći, ocu Cavanaughu, ali ne vjerujem da mu je to bila nakana. Bez obzira je li to bila bolest i groznica, o kojoj su govorili njegovi liječnici, ili nešto drugo, mislim da čovjek nije bio pri zdravoj pameti.

Slažem se, gospodine rekao je Mike dok je ispraćao šerifa do vrata. Njegovi su ih roditelji čekali na verandi, a onda su svi troje mahali šerifu dok je on automobilom polagano odmicao Prvom avenijom.

Hajdemo to izvesti danas poslije podne predložio je Harlen u kućici na drvetu kada su se našli sat vremena kasnije.

Svi su se okupili, samo im je nedostajala Cordie Cook. Harlen i Dale odmah nakon doručka otišli su je potražiti na odlagalištu, ali ondje nisu pronašli traga njezina boravka, osim poderanog pokrivača u kolibi pokraj željezničkog nasipa.

Mike je uzdahnuo. Bio je preumoran za raspravu. Već smo razmotrili taj problem, Jime rekao je Dale.

Kevin je prelistavao strip o Patku Pašku, nešto o traženju vikinškoga zlata, sudeći po naslovnici, ali ga je zatim spustio i rekao:

Čekamo do jutra. Ne namjeravam ukrasti tatin kamion njemu ispred nosa. Važno je da ga uvjerimo kako ga je netko drugi ukrao i zalio Old Central benzinom.

Harlen je prezirno otpuhnuo. Tko? Svi koji su bili sumnjivi sada su nam pomrli.

Ovo će biti najzajebaniji tjedan u povijesti Elm Havena, a netko će prije ili kasnije povezati konce i shvatiti da smo i mi umiješani u to.

Neće ako ćeš ti držati jezik za zubima odvratio mu je Dale.

A tko će me prisiliti na to, Stevvarte? rugao se Harlen.

Dvojica su se dječaka počela unositi jedan drugom u lice, ali ih je Mike razdvojio.

Prestanite! govorio je vrlo umornim glasom. Jedno je sigurno, noćas se nećemo razdvajati i nećemo dopustiti tim spodobama da nas se dokopaju jednog po jednog.

U redu rekao je Harlen i naslonio se na debelu granu. Držimo se svi lijepo na okupu da bi nas mogli pomlatiti jednim udarcem.

Mike je odmahnuo glavom. Podijelit ćemo se u dvije skupine. Moji starci već su pristali da večeras prenoćim kod Dalea i Lawrencea. Pretpostavljaju da se želim maknuti iz kuće zbog sinoćnjega događaja.

Nitko na to nije rekao ni riječi.

Harlene, je li tebi mama dopustila da noćas ostaneš kod Kevina?

Aha.

Dobro. Na taj ćemo način cijele noći moći održavati vezu putem vokitokija.

Dale je s grane otkinuo list i počeo ga trgati u komadiće. To zvuči dobro, a onda ćemo u zoru napuniti cisternu benzinom i njime politi cijelu školu. Čim se počne razdanjivati, je li tako?

Tako je potvrdio je Mike, a zatim se okrenuo prema Kevinu.

Grumbacheru, jesi li ti siguran da znaš upravljati kamionom?

Kev je podigao obrvu. Pa rekao sam ti da znam, zar ne?

Jesi, ali ne možemo si sutra ujutro priuštiti nikakva iznenađenja.

Neće biti iznenađenja rekao je Kevin. Tata mi povremeno dopušta da vozim kamion seoskim putovima. Znam kako se rukuje mjenjačem, mogu nogama dosegnuti papučice i znat ću se odvesti do školskoga dvorišta.

Samo pazi da se tiho izvezeš iz dvorišta rekao je Dale. Ne žćtimo da se probude tvoji roditelji.

Kevin je polagano pomicao čeljust. Njihova se spavaća soba nalazi u podrumu, a klimatski uređaj im je stalno uključen. To će dodatno pomoći.

Lawrence je šutio cijelo vrijeme, ali sada se primaknuo prema sredini. Mislite li vi, dečki, da će oni, što se nalaze u školi, samo mirno sjediti i čekati da mi nešto učinimo? Da neće uzvratiti udarac?

Mike je prelomio grančicu. Već udara. Ali mislim da polako ostaje bez saveznika s kojima bi se borio.

Nitko ne zna kamo je nestao doktor Roon dodao je Harlen. Počeo se češkati oko gipsa, jer ga je svrab izluđivao, a gips su mu trebali skinuti tek za nekoliko dana. Njegova gazdarica kaže daje otputovao na odmor u Minnesotu rekao je Kevin.

Alia promrmljala su ostala četvorica sarkastičnim tonom.

A i vojnik je još negdje u blizini dodao je Mike.

Nitko se ovaj put nije našalio.

Isto tako i Stara Debela Guzica i njezina prijateljica rekao je Harlen. Pa onda i one spodobе što putuju pod zemljom. I Tubby.

Bez jedne ruke rekao je Dale. Ne može nam pokazati srednji prst.

Nitko se na to nije nasmijao.

To je sedam komada rekao je Lawrence, koji ih je brojao na prste. A nas ima samo pet.

I Cordie rekao je Dale. Povremeno.

Lawrence se iskreveljio. Ženske ne brojim. Njih je sedam, bez zvona, a nas samo pet.

Da rekao je Mike ali mi imamo tajno oružje.

Iz pojasa je izvukao svoj pištolj na vodu i polio Lawrencea po licu. Osniogodišnjak je počeo pijuckati vodu. Hej! Ne troši to bez veze! viknuo je Dale.

Ne boj se rekao je Mike i vratio pištolj za pojas. Ovo nije sveta vodica. Nju čuvam za važnije stvari.

Jesi li uspio nabaviti ono drugo? upitao je Harlen. Onaj kruh?

Hostiju ispravio ga je Mike. Grickao je usnicu. Aa, nisam mogao. Otac Dinmen jutros je stigao iz Oak Hilla, održao je misu, ali je odmah nakon nje zaključao crkvu. Ne mogu ući u nju. Bio sam sretan što sam barem uspio uzeti ono svete vodice što je ostalo nakon mise.

A imaš li i onu polovicu koju čuvaš u bakinoj sobi? podsjetio gaje Dale.

Mike je polako odmahnuo glavom. Ne. to ću za svaki slučaj ostaviti kod Memo.

Fata će noćas ostati koti kuće. ali ne želim ništa riskirati.

Dale se upravo spremao nešto reći kad se prolomio urlik KeeeviiiNEEE!

Majčin je zov odjeknuo ulicom Depot. Svi su se brzo spustili s hrasta.

Vidimo se nakon večere! doviknuo je Dale Mikeu kada su on i brat potrčali kući. Mike je kimnuo i krenuo prema kući. Zastao je prije nego je ušao i pogledao crne oblake, koji su se spustili nisko nad poljima. Iako su sr oblaci kretali nebom, nije bilo ni daška vjetra. Dnevna je svjetlost poprimila žućkastu boju. Mike je ušao u kuću, otišao se oprati i spremio vreću za spavanje i pidžamu za odlazak kod prijatelja.

TRIDESET ŠESTO POGLAVLJE

Gospodin Denis AshleyMontague zavalio se na stražnjem sjedištu svoje crne limuzine i promatrao polja kukuruza i usputne gradiće tijekom jednosatne vožnje do Elm Havena. Tyler, njegov batler, vozač i tjelohranitelj, šutio je cijelim putem, a gospodin AshleyMontague nije imao razloga prekinuti tu šutnju. Limuzina je imala zatamnjene prozore, koji su uvijek ostavljali dojam nadolazeće oluje, pa milijunaš nije niti primijetio kako se nebo zacrnilo, kao ni bolesnu boju dnevnoga svjetla nad šumama, poljima i rijekama. Svjetlo je nalikovalo truloj kazališnoj zavjesi pred sam početak predstave.

Glavna je ulica u Elm Havenu bila pustija nego obično, iako je bila subota navečer. Limuzina gospodina AshleyMontaguea stigla je u park i tek tada je, kada je izašao iz limuzine, gospodin AshleyMontague primijetio neobično tamno nebo. Umjesto uobičajenih obiteljskih okupljanja na travi i željnoga iščekivanja početka filma, samo je nekoliko osoba u parku promatralo tylera dok je prenosio glomazni projektor od limuzine do tribina. Tek je nekoliko kamiona i automobila stiglo u park i parkirali se ukoso, dok je Tyler postavljao zvučnike. Ukupni je posjet, međutim, bio jedan od najslabijih tijekom posljednjih devetnaest godina, koliko je obitelj AshleyMontague omogućavala besplatnu subotnju filmsku projekciju tom umirućem gradiću.

Denis AshleyMontague vratio se do svoje limuzine, sjeo na stražnje sjedište, zatvorio vrata i u visoku čašu nalio čisti Glenlivet viski iz boce, koja je stajala u baru ugrađenom u pregradi iza vozačevih leđa, a koja je služila kao zvučna izolacija. Razmišljao je izostati te večeri, zapravo potpuno ukinuti te besplatne projekcije, ali bila je to stara tradicija. Osjećao se poput provincijskoga vlastelina

na ovom skupu seljačina i radnika i to je, činilo se, njegovom životu pridavalo neku izopačenu svrhovitost.

I želio je porazgovarati s dječacima.

Već ih je godinama viđao na filmskim projekcijama. Njihova su mala prljava lica kao u čudu promatrala filmsko platno, a obrazi su im uvijek bili napuhani od žvakaćih guma i kokica. Ali nikada nije doista pogledao nekoga od njih, sve dok mu prije mjesec dana nije

prišao onaj aeDen ajecaK i počeo ga ispitivan, unaj aeueijKo, ciji prijatelji tvrde da je ubijen. Pa onda onaj nevjerojatni klinac, koji mu je prije nekoliko dana banuo na vrata. I još je imao dovoljno hrabrosti da mu ukrade kožom uvezani primjerak Crowleyjevog prijevoda Knjige zakona. Nije razumio što se nalazilo u toj knjizi, a što bi dječacima moglo pomoći ako se Stup Apokalipse njegovog djeda stvarno počeo buditi iz dugoga sna. Zapravo, gospodin AshleyMontague nije znao ništa što bi, ako je to doista istina, moglo pomoći bilo kome. Ni njima, ni njemu samom. Milijunaš je ispio piće i požurio do tribina na kojima je Tyler završavao pripreme. Još nije bilo ni pola devet, a u ovim se krajevima sumrak obično zadržavao još barem pola sata. No, večeras su oblaci ranije donijeli noć.

Odjednom ga je počeo obuzimati snažan osjećaj klaustrofobije. Promatrao je okolicu i s mjesta na kojem je stajao grad mu se doimao poput zatvora okružena zidinama dva metra visokoga kukuruza. Prema jugu grad se protezao do ruševina kuće njegovih predaka, prema sjeveru su se protezala četiri velika bloka niz tamni tunel Široke avenije, do zapadnoga je ruba bilo tek nekoliko stotina metara, do mjesta gdje je ulica Hard skretala na sjever, a na istoku je bila samo tiha i pusta Glavna ulica sa svojim malim, zamračenim prodavaonicama. Sat još nije uključio uličnu rasvjetu.

Nigdje nije uspio vidjeti dječake koje je tražio. Pronašao je pogledom Charlesa Sperlinga, slinavca istog onog Sperlinga, koji je imao toliko drskosti da mu jednom pristupi i zatraži da mu posudi novac za nekakav posao, pokraj njega stajao je onaj mišićavi klinac ravnoga lica, Taylor. Taylorov je djed primio izvjesnu novčanu potporu od djeda gospodina AshleyMontaguea u zamjenu za neke usluge u obliku zaboravljivosti u vrijeme Skandala.

Vidio je još neku djecu, ali te večeri jiiije bilo mnogo obitelji. Možda su se bojali da se sprema tornado.

Gospodin Ashley Montague upravio je pogled prema žućkastom nebu, koje je postajalo sve tamnije i shvatio da se ne čuju ptice koje su u sumrak obično šušale u visokim krošnjama. Nije čuo ni zujanje kukaca. A nije bilo ni daška vjetra i grane su bile savršeno mirne. Noć se spustila, no čak je i ona imala žućkasti ton.

Pripalio je cigaretu, naslonio se na ogradu tribine i počeo razmišljati o mogućem zaklonu ako sirene iznenada objave dolazak tornada. Njemu vrata nijednog doma nisu bila otvorena, a nije mu bilo ni na kraj pameti da se skloni u ruševinama stare kuće, iako vinski podrum nije bio oštećen. Ondje su prošle jeseni radnici, koji su raščišćavali imanje, pronašli sumnjive tunele prokopane kroz čvrstu stijenu.

Ne, gospodin Ashley Montague je donio odluku. Ako bi doista najavili tornado ili jaku oluju, onda će jednostavno sjesti u limuzinu i naložiti lyieru da ga odveze kući. Tornado je možda u stanju srazniti sa zemljom gradiće poput Elm Havena, ali takve se pojave nisu događale s luksuznim automobilima na autocestama, a nitko ne pamti da se tornado ikada približio ulici Grand View. Kimnuo je Tyieru i on je stavio prvu rolu s crtanim filmom i uključio lampu na projektoru. Začuo se mlaki pljesak onih malobrojnih ljudi, koji su se smjestili po prekrivačima i na klupama. Tom i Jerry počeli su svoju jurnjavu po kući sivkaste boje, dok je gospodin Ashley Montague pušio već sljedeću cigaretu i promatrao nebo na južnom kraju grada.

Tornado, što vi mislite? rekao je Dale dok su stajali na njegovoj verandi i gledali prema Drugoj aveniji. Rijetki su automobili prošli ulicom Hard s upaljenim svjetlima. Njihova su se svjetla sada polako udaljavala. Ne znam odgovorio je Mike. Svi su već imali prigodu iskusiti tornado, bilo je to zlo Srednjega zapada i vremenska nepogoda, koje su se njihovi roditelji najviše bojali, a crni su se oblaci već danima skupljali na jugu.

Nebo je nalikovalo negativu fotografije snimljene danju. Drveće i krovovi bili su osvjetljeni ostacima žućkaste svjetlosti, a nebo je nad njima nalikovalo ulazu u mračni bezdan. Nad kukuruznim poljima prema jugu slabašni su zelenkasti odsjaji nagovještavali munje, ali nisu to bile prave eksplozije svjetla, niti su vidjeli stvarne munje, nego je sve više podsjećalo na povremene valove zelenobijeloga isijavanja nečega što svijetli u mraku, a to je starce ispred prodavaonice potaklo da važno raspredaju priče o lančanim i loptastim munjama te ostalim prirodnim pojavama o kojima nisu ništa znali.

Mike je podigao vokitokl i uključio ga. Odgovor je stigao u obliku dva škljocaja, što je značilo da ga na drugom kraju sluša Kev.

Možeš li razgovarati? upitao je tiho Mike, preskočivši lozinke i ostale formalnosti. Aha odgovorio mu je Kevinov glas. Iako je drugi dječak bio u susjednoj kući, udaljenoj samo tridesetak metara odatle, čujnost je bila loša zbog šuštanja i pucketanja statičkoga elektriciteta, koji je povremeno prekidao vezu. Kao da su ključali i bjesnjeli neki slojevi atmosfere, koje oni nisu mogli vidjeti.

Ulazimo u kuću i idemo u krevet rekao je Mike. Osim ako vi ne mislite skočiti na besplatnu projekciju.

Haha začuo se Harlenov podrugljiv glas. Mike je mogao točno predočiti sebi kako sitni dječak grabi aparat u svoje ruke.

Jesu li vas ušuškali u krpe? upitao je Dale nagnuvši se prema Mikeovom vokitoklju.

Baš smiješno odgovorio je Harlen. Gledamo televiziju u Grumbumbarovom podrumu. Zločesti su momci upravo oteli gospođicu Kitty.

Dale se nacerio. To joj rade svakog tjedna. Mislim da bi je Matt konačno trebao prestati spašavati i ostaviti je kod njih.

Javio mu se tih i napet Kevinov glas. Uzeo sam ključ za sutra.

Mike je uzdahnuo. Razumijem. Slatko sanjajte, dečki, ali pobrinite se da sutra ponesete nove baterije i održavate vezu.

Razumijem glasio je Kevinov bezbrižni odgovor. Veza je ponovo počela šumjeti i pucketati zbog elektriciteta.

Njih su se trojica popela u Daleovu i Lawrenceovu sobu. u kojoj je gospoda Stewart postavila pomoćni krevet ispod južnoga prozora. Pokazala je mnogo razumijevanja za Mikea i shvaćala koliko je bio potresen užasnom epizodom s ocem Cavanaughom prethodne večeri i nije joj smetalo da te noći prespava kod njih. Gospodin Stewart sutradan se trebao vratiti s posla u ranim poslijepodnevnim satima, pa ih možda sve povesti na izlet na rijeku, u Illinois ili Spoon.

Navukli su pidžame. Radije bi te noći b'li ostali odjeveni, ali Daleova će ih majka sigurno običi tijekom noći. a nisu željeli privlačiti nepotrebnu pozornost. Pažljivo su složili odjeću, a Dale je navinuo malu budilicu na četiri i četrdeset pet. Dok je namještao sat primijetio je kako mu drhte ruke.

Uvukli su se u postelje, a Mike u svoju vreću i čitali stripove te razgovarali o svemu, osim o onome o čemu su sva trojica neprestano razmišljala.

Da smo bar mogli otići do parka na film rekao je Lawrence kada su završili razgovor o Chicago Cubstma. Prikazuju onaj novi film s Vincentom Priceom Pad kuće Usserovih.

Kuća Usherovih ispravio ga je Dale. Film je snimljen prema priči Edgara Allana Poea. Sjećaš li se kako sam ti prošle godine, za Noć vještica, čitao Masku crvene smrti?

Kad je izgovorio to pitanje. Dale je osjetio čudnu tugu. Trebalo mu je nekoliko sekundi dok se sjetio kako je za predivne Poeove priče i pjesme prvi put čuo od Duanea. Pogledao je prema noćnom ormariću na kojem su stajale pažljivo uvezane Duaneove bilježnice. U prizemljuje dvaput zazvonio telefon. Čuli su kako Daleova mama razgovara s nekim, ali nisu razumjeli što govori.

Ma nema veze rekao je Lawrence i položio ruke iza glave. Na njegovoj su pidžami mali kauboji jahali na razigranim konjićima. Samo mi je žao što nismo mogli pogledati taj film.

Mike je spustio strip o Batinanu. Donji dio njegove pidžame bio je neke neodređene plave boje. a gore je odjenuo majicu kratkih rukava. Sumnjam da bi se htio vraćati kući po mraku, je li tako?

Vaša mama nije htjela ići zbog oluje, a mislim da ovo baš i nije neka noć za tumananje gradom.

Začuli su zvuk koraka na stubištu i Mike je odmah pogledao prema svojoj torbi, ali je Dale rekao: To je mama.

Stajala je na vratima njihove sobe i izgledala doista lijepa u mekoj, bijeloj ljetnoj haljini. Zvala je ujna Lena. Ujak Henry opet ima bolove u leđima, jer je pokušavao iskrčiti panjeve na donjem pašnjaku i sada se više uopće ne može ispraviti. Doktor Viskes mu je propisao nešto protiv bolova, ali znate da ujna Lena ne voli voziti, pa me zamolila da im donesem te lijekove.

Dale je sjeo u krevet. Ljekarna je sada zatvorena.

Nazvala sam gospodina Aikinsa. Spustit će se u ljekarnu i otvoriti je.

Pogledala je kroz prozor i ugledala kako u daljini, prema jugu, munje osvjetljavaju kuće i drveće. Ne bih vas htjela ostaviti same kada se približava ovako nevjericima.

Biste li pošli sa mnom?

Dale je upravo htio nešto zaustiti kada je pogledao Mikea. Mike mu je glavom pokazao prema vokitokiju na podu i Dale je odmah shvatio poruku. Ako odu kod ujaka Henryja, neće se moći više čuti s Kevinom i Harlenom. A obećali su da će održavati vezu.

Ma ne rekao je. Ostat ćemo kod kuće.

Majka je još jednom pogledala van, prema tami koja je donosila oluju. Jeste li sigurni?

Dale se iscerio i mahnuo joj stripom. Pa naravno, opskrbili smo se čokoladama, kokicama i stripovima. Što bismo više mogli poželjeti?

Nasmiješila im se. Dogovoreno. Vratit ću se za dvadesetak minuta. Ako vam što zatreba, znate njihov broj.

Pogledala je na sat. Sada je gotovo jedanaest sati. Dečki, razmišljajte o gašenju svjetla i spavanju za nekoliko minuta.

Slušali su njezine korake dok je koračala prizemljem, a zatim čuli kako se zatvaraju stražnja vrata i kako se pali motor staroga automobila. Dale je stajao pokraj prozora i pratio je pogledom dok se udaljavala Drugom avenijom prema gradu.

Uopće mi se ovo ne sviđa rekao je Mike.

Dale je slegnuo ramenima. Misliš li da se zvono, ili kako god se to zvalo, prurušilo u panj da bi ujaka Henryja ukliještilo u leđima? Misliš li daje to sve dio njihovog plana?

Jednostavno mi se to ne sviđa rekao je Mike, ustao i navukao tenisice. Mislim da bismo trebali zaključati vrata.

Dale je zastao. Ideja mu se učinila čudnom. Vrata bi zaključavali samo onda kada bi otputovali na odmor ili slično tome. U redu naposljetku je odgovorio. Spustit ću se i zaključati ih.

Ti ostani u sobi rekao je Mike i glavom pokazao prema Lawrenceu, koji se toliko udubio u čitanje stripa da nije ništa niti primijetio. Ja ću se brzo vratiti.

Uzeo je torbu, izišao iz sobe i spustio se niz stepenice. Dale se sav pretvorio u uho pokušavajući razabrati zvuk zaključavanja brave na prednjim vratima te korake u kuhinji i predsoblju. Morat će pričekati mamin povratak i spustiti se da sve otključaju prije nego što uđe na stražnja vrata.

Ponovo je legao u krevet i promatrao bezglasne munje na južnom prozoru i obrise lišća velikoga brijesta na sjevernom, koji mu se nalazio s desne strane.

Hej, vidi ovo! smijao se Lawrence koji je čitao strip o Patku Pašku. To je bio njegov omiljeni strip i nešto ga je u priči o vikinškom zlatu slatko nasmijalo. Pružio je ruku sa stripom prema bratu.

Dale je bio doista pospan. Ispružio je ruku, ali je promašio strip i on je pao na pod. Imam ga rekao je Lawrence i posegnuo rukom u prostor između dva kreveta.

Bijela je ruka iznenada izletjela ispod kreveta i zgrabila Lawrenceovu.

Hej! viknuo je Lawrence, ali gaje nešto odmah zbacilo s kreveta, a posteljina je zalepršala oko kreveta. Uz glasan tresak pao je na pod. Bijela ga je ruka počela povlačiti prema prostoru ispod kreveta.

Dale nije stigao ni uzviknuti. Zgrabio je bratovljeve noge i pokušao ga povući natrag, ali je ruka bila nepopustljiva pa se i Dale počeo sklizati iz svog kreveta, a posteljina mu se omotavala oko koljena.

Lawrence je uspio vrisnuti u trenutku kada mu je glava nestala ispod kreveta, a za njom su odmah nestala i ramena. Dale se iz sve snage upirao da zadrži brata, da ga izvuče, ali s druge strane kao da je bilo petoro odraslih ljudi i pritisak ni na trenutak nije popuštao. Počeo se bojati da će, ako ne popusti pritisak, rastrgati Lawrencea na pola.

Duboko je udahnuo, skočio između njihovih kreveta, svoj krevet odgurnuo u stranu i podigao prekrivač koji je majka, usprkos Lawrenceovim prosvjedima, stavila ispod njegova kreveta zbog skupljanja prašine.

Ispod je vladala tama. Ne obična tama, već crnilo mračnije i od tamnih olujnih oblaka koji su se nagurali na južnom nebu. Tama je bila crna poput crnoga tuša, kojeg je netko prolio po crnom baršunu i progutale ga podne daske, i širila se poput crne magle.

Dvije su goleme bijele ruke izišle iz tog crnila i povukle Lawrencea u rupu kao što bi drvosječa povukao deblo prema pili. Dječak

je ponovo vrisnuo, ali je njegov krik naglo zamro kada mu je glava nestala kroz crni mrak prema još većem mraku.

Zatim su nestala i ramena.

Dale je ponovo zgrabio bratove članke, ali bijele su ruke bile neumorne. Polako, dok se nečujno ritao i izvijao, Lawrence je nestajao ispod kreveta.

Mike zaurloao je Dale napuklim glasom. Vrati se! Brzo!

Proklinjao je samoga sebe što nije na vrijeme zgrabio svoju torbu. U njoj su bili i puška i pištolji na vodu, ali ne, ne bi ih imao vremena ni izvući. Lawrence bi u međuvremenu već bio nestao.

No, i ovako ga je gubio. Sada su mu samo noge izvirivale iz tame.

Bože dragi! Bože dragi! Nešto ga uvlači u pod! Možda ga već jedu kako ga uvlače?!

Ali noge su i dalje udarale, a to je značilo da njegov brat još živi.

Mike!

A onda je Dale osjetio kako se tama počinje obavijati i oko njega. Tama, gušća i hladnija od zimske magle, pustila je svoje pipke i hvataljke. Ondje, gdje bi ga po stopalima i zglobovima dotakli. Dale bi osjetio peckanje kao da ga netko dodiruje suhim ledom. Mike!

Jedna je bijela ruka pustila Lawrencea i prestala ga uvlačiti u tamu, ali je odmah zgrabila Dalea za lice. Prsti su bili dugi barem dvadeset centimetara.

Dale se bacio unatrag, stisak je popustio i Lawrence mu je iskliznuo iz ruku.

Nemoćno je promatrao kako njegov mladi brat nestaje u crnilu. Ispod kreveta nije se nalazilo ništa osim crne magle, koja se počela povlačiti, a nevjerojatno dugi prsti uvukli su se poput ruku radnika koji se spušta u otvor kanalizacije.

Dale se ponovo bacio pod krevet, gurnuo ruke u tamu i počeo pipajući tražiti brata. Osjećao je kako mu prsti i ruke trnu od neopisive hladnoće. Činilo mu se da se mrak počeo urušavati u sebe. a ticala su se povlačila poput latica cvijeta koji se zatvara na noć. samo što se to odvijalo filmskom brzinom, a onda je ostao samo savršeni crni krug mraka. Rupa! Dale je osjećao prazninu na mjestu na kojem je trebao biti pod! Povukao je ruke prema sebi kada se otvor naglo zatvorio, uz zvuk škljocanja poput zatvaranja metalne stupice, koja bi mu u sekundi odrubila prste... Što se dogodilo? viknuo je Mike kada je uletio u sobu, u jednoj ruci držeći bocu sa svetom vodicom, a u drugoj sačmaricu.

Dale je stajao i jecao, iako se pokušavao kontrolirati, i nepovezano je pripovijedao i pokazivao prstom prema podu.

Mike se bacio na koljena i prešao puščanom cijevi preko čvrstih dasaka koje su zakloparale. Dale je pao na koljena i laktove te počeo šakama udarati po podu. Jebi se, jebi se, jebi se!

Na podu nije bilo ničega osim podnih dasaka, prašine i Lawrenceova stripa o Patku Pašku.

Začuli su vrisak koji je odzvanjao iz smjera podruma.

Lawrence! zaurao je Dale i potrčao prema stubištu.

Stani! Stani! povikao je Mike i zgrabio ga. Držao ga je dok nije uspio dohvatiti Daleovu torbu i vokitokie. Složi prokletu pušku.

Ne možemo čekati, Lawrence jedva je izgovorio Dale između jecaja i pokušavao se osloboditi Mikeovog stiska. Iz podruma je dopro još jedan vrisak, iako ovaj put mnogo tiši.

Mike je bacio svoju sačmaricu na krevet, rukama zgrabio Dalea i dobro ga pretresao.

Složi pušku! Oni žele da se spustiš dolje bez oružja. Oni žele da te uhvati panika. Razmisli!

Dale je drhtao dok je slagao pušku. Drhtao je i kad ju je zakočio. Mike je zataknuo dvije patrone za pojas. Daleu u ruke gurnuo kutiju municije, objesio vokitoki oko vrata i rekao: U redu, sada idemo dolje.

Vrisci su utihnuli.

Sjurili su se niz stepenice, protrčali kroz mračno predsoblje, kuhinju i prema vratima podrumskoga stubišta.

TRIDESET SEDMO POGLAVLJE

Hoćeš li da dođemo? upitao je Kevin vokitokljem. Kevin i Harlen stajali su odjeveni u Kevinovoj sobi.

Ne, samo čekajte tu dok vas ne pozovemo odgovorio im je Mike s vrha stubišta.

Ako vas zatrebamo, pritisnut ću dvaput gumb.

Dogovoreno.

Mike je prekinuo vezu i u tom je trenutku u kući obitelji Stewart nestalo struje.

Izvukao je džepnu baterijsku lampu iz torbe i spustio je na vrh stubišta. Daleov otac držao je na vješalici lampu, koju je sada skinuo Dale. Kuhinja i dio kuće, vidljiv kroz vrata, bili su u potpunom mraku, a podrum je bio i mračniji.

Začuo se zvuk sličan struganju i grebanju.

Dale je napunio pušku i zatvorio je, dok je svjetlost njegove lampe poskakivala po ciglama na odmorištu u dnu stubišta. Iza ugla iznova je dopro zvuk struganja. Krećemo rekao je Dale. U jednoj je ruci držao džepnu lampu, a u drugoj pušku. Mike je išao za njim noseći sačmaricu i lampu.

Mike i Dale preskočili su posljednje dvije velike stube. U tom su trenutku osjetili vlažni zadah koji još nije iščeznuo od poplave.

Ispred su ugledali sanduk za ugljen i peć iz koje su se cijevi uzdizale tako da je nalikovala Gorgoninoj glavi. S njihove desne strane nalazio se maleni otvor. Iz njega je dopirao zvuk kao da netko nešto vuče po kamenu. Zvuk je dopirao iz spremišta za ugljen.

Dale je uletio u spremište i snopom svjetlosti prošarao zidom slijeva udesno te ponovo natrag. Ugledao je sanduk, zidove, hrpicu ugljena preostalu još od prošle zime. Na sjevernom je zidu bila ploča što je zatvarala otvor iza kojeg se nalazila jama za ugljen smještena u uglu. Ugledao je i paučinu na zidu. Svjetlost lampe iznova se vratila na središnju podrumsku prostoriju.

Kroz uski prostor ispod prednjega dijela kuće 1 verande dopirala je slabašna svjetlost. Nije to zapravo bila svjetlost, već jedva vidljiv odsjaj, neko blijedo fluorescentno svjetlucanje nalik svjetlećim kazaljka na Kevinovu satu. Dale je prišao bliže i usmjerio snop svjetlosti u niski prostor ispunjen paučinom.

Na mjestu na kojem bi otvor trebao završiti zidom od cigle i kamena, na južnom kraju prednjega dijela verande, osam metara ispred njega, lampa je obasjala nazubljene rubove savršeno okrugla otvora. Promjer otvora iznosio je pola metra, a iz njega je još dopirao bolesni zelenkasti sjaj, koji su netom ugledali.

Dale je spustio opremu na pod, uvukao se u niski prolaz i počeo puzati prema tunelu, dok mu se paučina lijepila za lice. Dale na to nije obraćao pozornost.

Mike ga je zgrabio za gležnjeve.

Pusti me! Moram ga naći!

Mike ne reče ništa, već ga snažno povuče natrag tako da mu je poderao gornji dio pidžame.

Pusti me! vikao je Dale i pokušavao se osloboditi stiska Mikeovih ruku. Moram za njim.

Mike je ušutkao prijatelja zgrabivši ga za lice, a zatim ga pritisnuo na hladni zid. Svi ćemo krenuti za njim. Ali to je upravo ono što oni i očekuju od tebe! Da kreneš tim tunelom ili ravno do mjesta kamo su ga odveli.

A kamo su ga to odveli? procijedio je Dale pošto je uspio osloboditi čeljust. Još je osjećao stisak Mikeovih prstiju.

Povuci crtu reče mu prijatelj i ispruži ruku prema tunelu. Dale se tupo zagledao u mrak. Smjer jugozapad. Pa to je prema školskom dvorištu!

Old Central reče i ponovo odmahnu glavom. Možda je Lawrence još živ? Možda i jest? Koliko nam je poznato, dosad nikoga nisu odveli, već su samo ubijali. Možda ga žele živa radi toga da bi nas primamili i da bismo krenuli za njim? Pritisnuo je gumb na uokitokiju. Kev, Harlene, ponesite svoje stvari. Za tri minute budete kod benzinske crpke. Moramo se samo odjenuti, a zatim ćemo i mi doći onamo.

Dale se okrenuo i ponovo usmjerio lampu prema tunelu. U redu, ali ja ipak moram za njim. Moramo krenuti do škole.

Aha uzvratu Mike dok je trčao uz stubište i osvjetljavao put.

Ti i Harlen otkrijte kako možemo ući u školu, dok Kevin odradi svoj dio posla. Ja ću poći tunelom.

Mike i Dale utrčali su u sobu. Dale je brzo navukao traperice, tenisice i majicu, ne obazirući se na sitnice kao što su gaće i čarape.

Rekao si da očekuju da krenemo u školu ili tunelom.

Jedno ili drugo, ali ne oboje! odvratio je Mike.

Zašto bi ti išao tunelom!? On je moj brat.

To je istina uzvratu je Mike i umorno uzdahnuo. Ali ja ipak imam više iskustva s tim stvarima.

* * *

Gospodin AshleyMontague sjedio je na zadnjem sjedištu svoje limuzine i ispijao pića dok su se prikazivali crtani filmovi i kratki filmski žurnal, ali je izišao iz limuzine kada je počeo film. Bilo je to novo, prilično popularno filmsko djelo, koje se prikazivalo u njegovim kinima u Peoriji Pad kuće Usherovih Rogera Cormana. Lik Rodericka Ushera glumio je kao i uvijek užasni Vincent Price, no film je ipak bio bolji od većine sličnih horora. Gospodinu AshleyMontagueu posebno se svidjela

upotreba crvenih i crnih tonova. Svidjela mu se i uporaba zloslutnih munja zbog kojih se svaki kamen stare kuće Usherovih doimao poput tek bijednoga reljefa. Prvi kolut filma bio je već pri kraju kada se podigla oluja. Gospodin AshleyMontague naslanjao se na ogradu kada su grane udaljena drveća počele bijesno šibati na sve strane. Papiri su lepršali po travi, dok su se rijetki promatrači zamotali u pokrivače ili požurili pronaći zaklon u automobilima ili kod kuće. Milijunaš je pogledao preko krova kafića i iznenadio se kako su se crni oblaci doimali niskima i zloslutnima u trenutku kada bi ih osvijetlila munja. Sjetio se kako je takve nepogode njegova majka nazivala vještičjom olujom. Istina, one su bile mnogo češće u rano proljeće ili kasnu jesen, a ne usred ljeta. Na filmskom su platnu Vincent Price kao Roderick Usher i njegov mladi posjetitelj nosili veliki mrtvački kovčeg u kojem je ležala Usherova sestra. Prolazili su kroz paučinom prekrivene svodove obiteljske grobnice obitelji Usher. Gospodin AshleyMontague znao je da je djevojka bolovala od nasljedne katalepsije. I publika je to znala, baš kao i Poe. Zašto to onda nije znao i Usher? Možda i jest, razmišljao je gospodin AshlevMontague, možda on dragovoljno sudjeluje u pogrebu svoje žive sestre.

Prvi prasak groma razlegnuo se nad beskrajnim poljima južno * od grada. U početku je zvuk bio vrlo dubok, a zatim se štekćući, poput cvokotanja zubi, promijenio u zvižduk.

Da li da prekinem projekciju, gospodine? doviknuo mu je Tyler. Batlervozač čvrsto je držao kapu da mu je vjetar ne otpuhne s glave. U gledalištu je ostalo samo četvoropetoro ljudi, koji su sjedili u automobilima ili se skrivali pod drvećem u parku.

Gospodin AshleyMontague pogledao je prema filmskom platnu.

Kovčeg je podrhtavao. Nokti su grebli s unutarnje strane brončana poklopca. Četiri kata više, Roderick Usher gotovo je natprirodnim sluhom osluškivao sve zvukove. Vincent Price je drhtao i rukama prekrio uši. Nešto je viknuo, ali riječi su se izgubile u novom udaru groma.

Ne! odgovorio mu je gospodin AshleyMontague. Pusti da završi, ionako je uskoro kraj.

Tyler je, očito nezadovoljan takvom odlukom, samo kimnuo i podigao okovratnik kaputa. U torn je trenutku udario novi nalet vjetra.

Denisssssseee začuo se šapat iz grmlja pod tribinama. Deniiisssssseee...

Gospodin AshlevMontague namršteno je prišao ogradi. Nikoga nije vidio u grmu, iako je ionako zbog divljeg šibanja vjetra bilo nemoguće prepoznati tko bi se to mogao dolje skrivati, Tko je to? viknuo je on. Nijedna osoba u Elm Havenu nije imala tu slobodu da mu se obraća imenom. Čak i oni rijetki koji su imali to pravo, morali su ga i te kako zaslužiti.

Deniiiiisssssseeeee činilo se kao da vjetar šapće u grmlju.

Gospodinu AshleyMontagueu nije bilo ni na kraj pameti da se spusti do grmlja.

Okrenuo se i, pucnuvši prstima, pozvao Tylera. Imamo nekog šaljivca u grmlju. Spusti se i vidi tko je to pa ga otjeraj.

Batler je poslušno kimnuo i otmjenim se korakom spustio niz stubište.

Tyler je bio stariji no što je izgledao. U stvari, za vrijeme Drugoga svjetskog rata bio je britanski komandos i zapovjednik male jedinice, koja se specijalizirala za ubacivanje iza japanskih položaja u Burmi i na nekim drugim mjestima. Zadatak im je bio zastrašivati i uništavati neprijatelja. Nakon rata obitelj mu je osiromašila, no njegovo je iskustvo bilo presudno što gaje gospodin AshlevMontague zaposlio kao svoga slugu i tjelohranitelja.

Vjetar je uspio prodrijeti između platna i zida kafića pa se platno počelo divlje tresti, dok je Vincent Price urlao da mu je sestra još uvijek živa, živa, živa! Mladić je zgrabio fenjer i jurnuo u grobnicu.

Nebo je zaparala prva munja i na trenutak osvijetlila cijeli grad stroboskopskom jasnoćom. Gospodin AslrieyMontague nekoliko je trenutaka zaslijepljeno treptao očima. Začula se tutnjava gromova. I posljednji su trenutak gledatelji otrčali ili se odvezli kućama da bi se zaklonili od oluje. Na parkiralištu iza tribina ostala je samo Ashleyjeva limuzina.

Osjetivši prve kapi kiše. koje su mu se poput ledenih suza sklizale niz obraze, gospodin AshleyMontague pošao je do prednjeg dijela tribina i zavikao: TVlere. ma nema veze! Spremaj stvari i...

Najprije je ugledao ručni sat. Prepoznao je odsjaj Tylerova zlatna Rolexa u trenutku kada gaje osvijetlila munja. 1 nalazio se na Tvlerovom zapešću koje je ležalo na zemlji između tribina i grmlja. Ali nije bilo pričvršćeno za TVlerovu ruku!

U podnožju tribina nalazila se velika rupa, koja je bila izbušena ili progrižena u daskama. Iz nje su dopirali zvukovi.

Gospodin Ashley Montague vratio se do stražnje ograde. Otvorio je usta i pokušao vikati, ali je shvatio daje sam. Glavna je ulica bila pusta kao da su tri sata iza ponoći, a nije vidio nijedan jedini automobil na ulici Hard. Ipak je pokušao viknuti, no grmljavina gotovo da nije prestajala i jedan je udar slijedio odmah za drugim. Nebom je vjetar divlje kovitlao crne oblake, a vještija je oluja bila u punom zamahu.

Pogledao je prema limuzini parkiranoj na manje od petnaest metara od njega. Grane su šibale na sve strane. Jedna se otkinula i pala na klupu u parku.

Žele da potrčim prema automobilu. Odmahnuo je glavom i ostao na mjestu. Pa što ako i malo pokisnem?

Oluja mora jednom prestati. Prije ili kasnije gradski će policajac, okružni šerif ili netko treći zastati tijekom noćnoga obilaska i provjeriti zašto film još traje iako pada kiša.

Na platnu je žena bijela lica, raskrvarenih noktiju i rasparane haljine koračala tajnim prolazom. Vincent Price je vrištao.

Gospodin Ashley Montague je i dalje stajao na tribini staroj sedamdeset i dvije godine, kada se drveni pod ispod njega iznenada ispupčio i razletio uz prasak, koji je nadjačao čak i grmljavinu.

Milijunaš je stigao samo jednom vrisnuti prije no što su se usta zinijolikog stvorenja, puna desetak centimetara dugih zubi, zatvorila oko njegovih gležnjeva i odvukla ga u rupu.

Na ekranu u pozadini, kuća obitelji Usher bila je osvijetljena munjama. No, te su munje bile mnogo manje dramatične od stvarnih eksplozija nad kafićem u parku. Ovo je plan reče Mike. Okupili su se oko crpke iza Kevinove garaže. Vrata su bila otvorena, a crpka otključana. Dale je bio zabav

ljen punjenjem bočica cocacole, ali na Mikeove je riječi pogledao prema njemu.

Dale i Harlen, vi ćete krenuti u školu. Zna li kako se ulazi?

Dale je odmahnuo glavom.

Ja znam reče Harlen.

Dobro. Počnite od podruma, a ja ću vas pokušati tamo pronaći. Javit ću vam se vokitokijem ako budem negdje drugdje. Ne uspijem li, morat ćete sami pretražiti mjesto.

Tko ima radio? upitao je Harlen. Skinuo je povez i tako oslobodio obje ruke, iako mu je mali gips i dalje sputavao lijevu ruku.

Mike mu pruži uokitoki. Ti i Kev. Kevine, ti znaš što se od tebe očekuje?

Mršavi je dječak najprije kimnuo, ali odmah zatim odmahnuo.

Znači, umjesto nekoliko stotina litara, kako smo planirali u početku, sada želiš sav benzin?

Mike je kimnuo. Pištolje na vodu zataknuo je za pojas, a džepove napunio patronama.

Kev je stisnuo šaku. Zašto? Treba nam samo malo benzina, samo toliko da bismo ga polili po vratima i prozorima.

To nije dovoljno rekao je Mike. Otvorio je bakinu skraćenu sačmaricu, provjerio je li napunjena te je ponovo zatvorio. Želim da cisterna bude puna. Ako bude potrebno, upotrijebit ćemo je da probijemo sjeverna vrata i pokazao prema školskom dvorištu. Vjetar je divljao, munje su parale nebo, a stari su brijestovi mlatarali debelim granama kao paraliziranim rukama.

Kevin je u čudu pogledao Mikea. A kako, zaboga, zamišljaš da ćemo to izvesti?! Na ulazu se nalazi četiri ili pet stuba. Čak i da je stubište dovoljno široko, kamion se ne bi mogao popeti na njega.

Mike je pokazao prema Daleu i Harlenu. Zna li vas dvojica kamo su bacili one stare debele daske kada su razvalili zapadni ulaz?

Harlen kimnu. Ja znam. Skoro sam pao na njih prije nekoliko tjedana.

Dobro. Odvući ćemo ili do prednjega ulaza prije nego vi uđete i upotrijebiti ih kao rampu.

Kao rampu bezglasno je izgovarao Kevin, promatrajući očevu cisternu od četiri tone. Svaki put kada bi munja bljesnula nebom, a to je sada bilo već gotovo neprestano, veliki rezervoar od nehrđajućega čelika reflektirao je bljesak. Ti me zajebavaš! reče ne obraćajući se nikom određenom.

Idemo rekao je Dale i odmah se uputio prema školi, ostavivši ostale.

Idemo!

Nije bilo ni traga automobilu njegove nTSjke. Sva su svjetla u kraju bila pogašena. Samo se Old Central doimao kao da je osvjetljen istom svjetlošću kojom su iznutra bili obasjani oblaci.

Mike je potapšao Kevina po leđima, potom i Harlena, a onda potrčao prema kući obitelji Stewart. Dale je zastao s druge strane ulice i promatrao prijatelja.

Mike je čuo kako nešto viče. ali su se riječi izgubile u tutnjavi grmljavine.

Moglo je to biti Sretno ili možda Zbogom?

Mahnulo mu je i sišao u podrum.

Dale je nestrpljivo čekao tridesetak sekundi dok mu se nije pridružio Jimmy Harlen pa potrči nazad prema kući. Ideš li ti ili ne?

Harlen je nešto tražio u garaži obitelji Grumbacher. Kev kaže da se tu negdje nalazi neki konopac, ah, evo ga.

S police je skinuo dva debela koluta konopca. Siguran sam da svaki ima po deset metara rekao je i navukao ih preko glave, prekriživši ih na grudima kao redenike. Dale se s gađenjem okrenuo na drugu stranu. Potrčao je preko mračna igrališta, ne obraćajući pozornost na to može li ga Harlen slijediti. Tamo se negdje nalazio Lawrence.

Kao Duane. Kojeg ćeš vruga učiniti s tim konopcima? viknuo je kada ga je Harlen konačno sustigao.

Kada već moramo ući u tu jebenu školu, želim biti siguran da ću se iz nje izvući malo bezbolnije nego prošli put.

Dale ie odmahnuo glavom.

Dok su prolazili ispod brijestova, grane su pucale pod naletima vjetra i padale oko njih. Kratko pokošena trava na igralištu povijala se i valjala na vjetru, kao da je miluje neka teška, nevidljiva ruka.

Vidi prošaptao je Harlen.

Tragovi podzemnih stvorenja bili su posvuda oko njih. Dugački hurnci raskopane zemlje vijugali su i međusobno se presijecali, pretvarajući tako tri hektara igrališta u ornament s pomno izrađenim šarama.

Dale je iz pojasa izvukao pištolj na vodu i pomislio koliko je to blesavo. No. ipak je zakvačio svoju izviđačku lampu za remen, a u lijevu je ruku uzeo pištolj, dok mu se u desnoj već nalazila puška.

Imaš li onu Mikeovu magičnu vodicu? prošaptao je Harlen.

Svetu vodicu.

Svejedno.

Kreni! prošaputao je Dale. Jedva su hodali povijajući se pod naletima vjetra. Nebo se pretvorilo u tešku masu uskovitlanih crnih oblaka koji su bili ocrtani zelenkastim munjama, dok su gromovi tutnjali poput topovske paljbe.

Ako počne kiša. upropastit će sve ono što bi Kevin trebao učiniti.

Dale nije odgovorio. Prošli su pokraj sjevernoga ulaza i zatvorenih prozora. Dale je primijetio daje vjetar počupao nekoliko dasaka s prozora od obojena stakla nad ulazom, ali ti su prozori bili previsoko pa su otrčali iza sjeverozapadnoga ugla, pokraj hrpe smeća na kojoj je Jim ležao u nesvijesti deset sati. Stigli su do sjeni na sjevernoj strani velike zgrade.

Evo dasaka dahtao je Harlen. Izvuci jednu pa ćemo je odvući do glavnoga ulaza, kao što je rekao Mike.

Ma zajebi to odvratio mu je Dale. Pokaži mi ulaz o kojem si pričao.

Harlen se sledio. Slušaj, moglo bi biti važno...

Gdje je? upitao je Dale, nesvjesno podigao pušku i usmjerio je otprilike prema mjestu na kojem je stajao Harlen.

Jim je svoj mali pištolj držao za pojasom, ispod besmislenih slojeva konopca. Dale. slušaj. Znam da si poludio zbog brata i u normalnoj me situaciji ne bi bilo nimalo briga za bilo čije naredbe, ali Mike je vjerojatno imao razloga za ono što nam je rekao. A sada mi pomoz da prenesem nekoliko dasaka. Nakon toga pokazat ću ti ulaz.

Dale je želio zavrištati od tjeskobe. Umjesto toga, samo je spustio pušku, naslonio je na zid i podigao jedan kraj dugačke teške daske. Ostavili su ih bar deset na toj hrpi kada su prošle jeseni rastavili verandu na zapadnom ulazu. Još su ležale na istom mjestu, natopljene vodom i već trule.

Trebalo im je pet minuta da odnesu osam tih vražjih dasaka do sjevernoga ulaza i postave ih na stubište. Ovo ne može izdržati ni bicikl, a kamoli cisternu rekao je Dale. Mike nije normalan.

Harlen je samo slegnuo ramenima. Dogovorili smo se da ćemo to učiniti. I sada smo to i učinili i možemo krenuti dalje.

Daleu nije bilo drago što je morao ostaviti pušku prislonjenu uz zid školske zgrade pa je osjetio olakšanje kada ju je po povratku našao na istom mjestu. Taj bi zid bio

u potpunom mraku da nije bilo povremenih bljeskova munja, jer su ulična rasvjeta i svjetiljke na školi bili pogašeni. Samo su gornji katovi zgrade izgledali kao da su obavijeni zelenkastim sjajem.

Ovuda prošaptao je Harlen. Na svim su podrumskim prozorima bile postavljene žičane mreže ispod dasaka. Harlen se zaustavio pokraj prozora najbližega jugozapadnom uglu zgrade, izvukao dugačku rasklimanu dasku iz ležišta i nogom udario zahrđalu mrežu. Jedan se kraj svinuo prema njemu. Gerry Daysinger i ja jednom smo prošloga travnja udarali ovu mrežu nogom tijekom stanke za objed reče Harlen. Pomozi mi.

Dale je naslonio pušku na zid i pomogao mu svinuti mrežu. Hrda i prašina od smrvljenih cigli zasule su prozorsko okno ispod razine pločnika.

Drži to rekao je Harlen. dok su se riječi gotovo izgubile u zavijanju vjetra i tutnjavi groma. Sjeo je na zemlju i, nagnuvši se prema otvoru, iščupao mrežu, a desnom je nogom razbio staklo. Sve je to ponovio i s drugim, a potom i s trećim oknom. Polovica prozor cica zjapila je prema njima, a u krhotinama stakla odražavalo se podivljalo nebo.

Harlen se na stražnjici otklizao unatrag, ispružio ruku i pokazao prema otvoru. Samo nakon tebe, dragi moj Gastone.

Dale je zgrabio sačmaricu, sjeo na rub prozora i nogama počeo pipati po tami. Lijevim stopalom napipao je nekakvu cijev. Ubacio je pušku unutra kako bi oslobodio ruke, skočio na pod koji se nalazio metar i pol ispod prozora, pronašao pušku i privinuo je na grudi.

Harlen je krenuo za njim. Munja je osvijetlila splet cijevi, glomazne spojnice koje su ih povezivale, crvene noge velikoga stola i beskrajan mrak. Dale je otkvačio džepnu lampu s remena i ponovo zataknuo pištolj na vodu za pojas.

Zaboga, pali to! prošaptao je Harlen kroz zube napetim glasom.

Kad je Dale upalio lampu, shvatio je da su u kotlovnici. Cijevi su izbijale iz mraka nad njihovim glavama, a velike metalne peći. slične krematorijima, uzdizale su se s objiju strana. Između golemih peći vladao je mrak. Iza cijevi vladao je mrak. Između stropnih greda također je vladao mrak. Iza vrata podruma mrak je bio mračniji i od samoga mraka.

Idemo prošaptao je Dale, držeći lampu odmah iznad puške. Požalio je što nije ponio više municije.

Kročili su u tamu.

Kučkin sine prošaputao je Kevin Grumbacher. Kevin je rijetko psovao, ali taje noć bila kao nijedna dotad.

Ostao je potpuno sam, a uz to je pokušavao uništiti tatin kamion i ono od čega je živjela njegova obitelj. Sve mu se zgdilo: provala u benzinske postaje i podzemna spremišta, upotreba crijeva za mlijeko kako bi cisternu od nehrđajućeg čelika napunili benzinom, baš sve. Ma koliko se kasnije trudili oprati gumeno crijevo, u njemu će uvijek ostati malo benzina koji će trovati mlijeko. A ta crijeva stajala su cijelo bogatstvo. Nije se usudio ni pomisliti što će se dogoditi s cisternom.

Problem je bio u tome što je klimatski uređaj bio isključen zbog nestanka struje i što se njegovi roditelji lako mogu probuditi, još i lakše pojača li se oluja. Njegov je otac bio poznat po hrkanju, ali majka bi često tumarala kućom tijekom oluja.

Jedina je sreća bila u tome što se roditeljska spavaća soba nalazila u podrumu, odmah pokraj sobe s televizorom.

No, kamion je morao izvesti iz garaže bez paljenja motora. Imao je on ključ, ali bio je siguran da će buka motora, bez zujanja klimatskog uređaja, koje bi barem malo prigušilo zvuk, probuditi njegova oca. Oluja je postajala sve glasnija, no nije mogao računati s tim da će ona prikriti zvuk motora.

Prilazni je put, srećom, na nizbrdici, tako da je bilo dovoljno samo izbaciti kamion iz brzine i pustiti ga da se skliže nekoliko metara do crpke za benzin. Upravo se spremao razvući kabel centrifu

galne crpke do priključka od 230 V, koji se nalazio u garaži, kada se sjetio da nema struje. Prekrasno frknuo je jebeno prekrasno.

Njegov je otac u dnu garaže držao generator na benzin, ali on je bio glasniji i od kamiona.

Nije mu preostalo ništa drugo nego da ipak pokuša. Pritisnuo je odgovarajuće prekidače, pomaknuo poluge, napunio rasplinjač benzinom iz kantice u kamionu te snažno povukao starter. Generator je dvaput kihnuo, jednom kašljucnuo i upalio od prve.

Nije bilo tako glasno. Ili barem ne glasnije od deset kartinga u velikoj metalnoj cijevi.

No, stražnja vrata kuće nisu se treskom otvorila, njegov otac nije izjurio iz kuće bjesomučno promatrajući oko sebe dok mu je pidžama lepršala na vjetru. Barem

ne još. Kevin je priključio kabel na odgovarajući izlaz, pritvorio vrata garaže boreći se s vjetrom, koji mu ih je pokušavao iščupati iz ruku, a iz džepa je izvukao ključeve poklopca podzemnoga spremnika. Na zidu garaže bio je naslonjen štap, dug gotovo tri metra. Kevin je njime provjerio razinu benzina. Činilo se daje spremnik gotovo pun. Otvorio je stražnja vrata cisterne i izvukao debelo crijevo, priključio ga te razvukao do poklopca crpke. Crijevo, koje se izvijajući razmotavalo u mraku, podsjetilo gaje na stvari o kojima nije želio niti razmišljati. U tom je trenutku i oluja postala sve jača, breza i topole ispred kuće obitelji Grumbacher kao da su se svom snagom pokušavale prepoloviti, a nebo je zemlju pod sobom osvjetljavalo neprirodnim bojama. Pritisnuo je prekidač i promatrao kako se crijevo počelo stezati i uvijati nakon što je crpka proradila. Zatvorio je oči. Osluškivao je kako prvi naleti benzina žubore i udaraju po dobro opranoj i gotovo sterilnoj unutrašnjosti cisterne od nehrđajućeg čelika. Žao mi je, klinici. Vaše će mlijeko neko vrijeme imati dizelski štih.

Kako god sve završilo, tata će ga ubiti. Njegov je otac rijetko pokazivao ljutnju, ali kada bi došlo do najgorega, oči bi mu postale krvave i ispunile se onim pravim germanskim bijesom, tjerajući strah u kosti, ne samo Kevinovoj majci, nego i svakome tko bi mu se našao na putu.

Kada je napokon otvorio oči, zatreptao je, jer ga je vjetar zasuo prašinom i pijeskom. Više nije mogao vidjeti Dalea i Harlena, a Mike je nestao u podrumu obitelji Stewart. Odjednom je osjetio strahovitu usamljenost. Tri stotine litara u minuti. U spremniku ima gotovo pet tona benzina. To je polovica zapremine cisterne, znači petnaest minuta pumpanja? Nema izgleda da tata sve to prespava. Prošlo je već šest minuta. Benzin je žuborio, crijevo se izvijalo u njegovim rukama, zvuk štektanja generatora odjekivao je limenom kućicom, a oluja se pojačavala u bjesomučnom krešendu, kada je pogledao s brežuljka i primijetio kako se mreška zemlja na igralištu ispred Old Centrala.

To se doimalo poput igre dva morska psa u oceanu dok su im peraje sjekle vodu kao prepreka za valove u aerodinamičnom tunelu. Jedina je razlika bila u tome što to nije bio ocean. To što je dolazilo, a što god to bilo, prokrčivalo je sebi put kroz utabanu zemlju pod igralištem i kretalo se prema ulici i cisterni za mlijeko.

Dva stvorenja. Dvije su brazde izbijale tlom, kao da su dvije divovske krtice prokopavale put ravno prema njemu.

I kretale su se brzo.

TRIDESET OSMO POGLAVLJE

Nakon prvih desetak metara Mike je uvidio da se sada lakše kreće tunelom. Za razliku od procjepa na početku tunela, kroz koji je jedva provukao ramena, sada se prolaz širio i u promjeru je sezao osamdesetak centimetara, Izbrazdani zidovi tunela bili su čvrsti, sagrađeni od nabijene zemlje i nekog sivog materijala, koji je po čvrstoći izgledao poput osušena ljepila. Brazde su ga podsjetile na trag gusjeničara ili buldožera na tlu nakon nekoliko dana sušenja na suncu. Pomislio je kako provlačenje tunelom nije bilo ništa teže od provlačenja nekom odvodnom cijevi ispod autoceste.

Jedina je razlika bila u toine što je ovaj tunel bio dugačak stotine metara ili možda čak kilometara.

Zadah je bio užasan, ali Mike nije na to obraćao pozornost. Svjetlost džepne lampe osvjetljavala je izbrazdane zidove crvenkaste boje, a to gaje ponovo podsjetilo na veliku utrobu, crijevni trakt koji vodi u pakao. Pokušao je ne misliti na to. Bolovi u koljenima i laktovima bili su svake minute sve jači, ali izbacio je to iz glave izgovarajući Zdravo Marijo, pojačano povremenim molitvama Oče naš. Požalio je što nije ponio komadić hostije koji je ostavio pokraj bakina kreveta. Odmicao je sve dalje i osjećao kako tutiel vijuga lijevodesno te se naizmjenično spušta i penje do razine za koju mu se činilo da je samo metar ispod površine zemlje. Osjećao je dubinu. Dvaput je naišao na križanja s drugim tunelima od kojih se jedan, koji je dolazio slijeva, spuštao gotovo okomito u dubinu. Mike je usmjerio snop svjetlosti prema bočnom otvoru, kratko pričekao i oslušnuo. a onda nastavio puzati, izabravši tunel koji mu se učinio najpogodnijim. Ilije barem najjače smrdio. Kad god bi tunel počeo skretati i vijugati, očekivao je da će iza ugla ugledati leš Lavrencea Stewarta, koji mu zatvara put. Možda bi to bile samo kosti i ostaci mesa, a možda i nešto gore. S druge strane, kada bi uspio pronaći dječaka, mogao bi se časno izvući iz spleta tunela te reći Daleu i ostalima da više nema razloga da noću ulaze u školu.

Nije, međutim, više znao kako bi se izvukao iz tunela. Bilo je tu previše skretanja i još više oštih skretanja tako da bi se lako zauvijek izgubio pod zemljom. Držao se glavnoga tunela, ili je barem mislio da bi taj mogao biti glavni, i nastavio naprijed. Traperice su mu se već poderale na koljenima koja su krvarila, a on se osjećao kao da puzi hrapavim betonom. Svjetlost lampe treperila je na crvenkastoj zemlji, povremeno obasjavajući dvadeset metara, a povremeno dvadeset centimetara puta, dok je tunel ispred njega vijugao i iznova se ispravljao. Na svakom je skretanju očekivao kako će se s nekim sudariti.

Pištolji na vodu, koje je zataknuo za pojas, počeli su curiti i osjećao se kao potpuna budala. Bitka s čudovištima bila je jedna stvar, ali mokre gaće kao oružje, bilo je to nešto sasvim drugo. Uzeo je najoštećeniji pištolj i stavio ga među zube. Bolje slinava brada nego upišane hlače! Tunel je ponovo zavinuo udesno i počeo se strmo spuštati. Mike je sporo napredovao koristeći laktove za kočenje, dok je snop svjetlosti poskakivao po crvenom svodu. Nastavio je puzati. Osjetio je da nešto dolazi i prije no što je bilo što vidio.

Zemlja je počela blago podrhtavati. Sjetio se jedne davne ljetne večeri kada su on i Dale bili u Oak Hillu na utakmici, a nakon toga otišli u šetnju prugom po mjeseci. Osjetili su podrhtavanje na potplatima tenisica, a kada su prislonili uši na tračnice, osjetili su kako iz daljine stiže brzi vlak na liniji Galesburg Peorija.

Sada ga je obuzeo sličan osjećaj, ali je ovaj put on bio mnogo snažniji. Osjetio je kako mu se podrhtavanje penje u laktove i koljena, zatim mu je skliznulo kralježnicom i stiglo do zuba, koji su počeli cvokotati. A s podrhtavanjem stigao je i smrad.

Najprije je želio ugaziti svjetlo, no zatim se predomislio i poslao sve k vragu. Te spodobе su ga ionako mogle vidjeti, pa zašto on ne bi sebi priuštio isto? Legao je potrbuške, stavio lampu pod bradu, bakinu je sačmaricu držao u desnoj ruci, a pištolj na vodu u lijevoj, inatim se sjetio da mora napuniti pušku pa je počeo prekopavati po džepovima sve dok nije pronašao četiri patrone i smotao ih u rukav majice kako bi mu bile pri ruci.

Na trenutak se činilo kao da podrhtavanje dolazi sa svih strana, iznad glave i iza, i u napadu panike pomislio je da će to eksplodirati iza njega samoga i zgrabiti ga za stražnjicu prije nego li se uopće uspije okrenuti i naciljati. Osjetio je kako mu strah

grči utrobu, a onda se podrhtavanje pojačalo i sabilo u jednu točku. Ispred mene je.

Ležao je i čekao. Spodoba je izašla iza zavoja na oko četiri metra ispred njega. Bila je strašnija no što je mogao i zamisliti.

Na trenutak je pomislio da opusti mjehur, ali kontrola nad njim pomogla mu je i vratila kontrolu nad mislima. Nije to tako strašno, nije to tako strašno...

Ali bilo je.

Spodoba je bila nešto između jegulje, koju je svojedobno uhvatio na ribarenju, ali mu je bila pobjegla, i zmijice s proždrljivim ustima i beskrajnim redovima zubi, što su nestajali u crijevu koje je činilo njezino tijelo, te crva promjera velike kanalizacijske cijevi, s treperavim resicama, koje su mogle biti i tisuće prstića oko usne šupljine, ili možda valoviti pipci, ili nazubljene usne. U tom trenutku zapravo mu je bilo svejedno što bi to moglo biti.

Snop svjetlosti obasjao je sivkastoružičasto meso i pulsirajuće krvne žile koje su se nazirale ispod kože. Očiju nije bilo, već samo zubi. I još zuba. Ružičasta čeljust nije se razlikovala od unutrašnjosti tunela.

Spodoba je zastala, resice na usnama su treperile, a nakazna usta pulsirala. A zatim je nevjerojatnom brzinom jurnula prema njemu.

Mike je prvo opalio iz pištolja na vodu, Sveta Marijo, Majko Božja, i vidio kako tekućina leti u luku od tri metra ispred njega, a zatim je začuo šištanje ružičastoga mesa. Onda je shvatio da je taj stvor, koji mu se i dalje približavao, prevelik da bi mu sveta vodica ili kiselina mogle ozbiljno nauditi, a kamoli ga ubiti. Znao je da nema vremena okrenuti se i pobjeći pa je ispalio hitac iz puške.

Prasak gaje zaslijepio i zaglušio.

Otvorio je cijev puške, izbacio čahuru, izvukao patronu iz rukava, gurnuo je ponovo u cijev, zatvorio i iznova opalio. Treptao je očima kako bi pokušao odagnati svijetleće krugove iz svojega vidnog polja.

Spodoba je stala. Morala je stati, jer bi joj već bio u utrobi da nije zastala. Lampa se otkotrljala u stranu. Ponovo je napunio pušku, naciljao, a lijevom je rukom umirio lampu. Spodoba je stala na samo dva metra ispred njega. Pogodio je okrugla usta na nekoliko mjesta. Komadići tunela počeli su se odronjavati.

Zelenkastosiva tekućina otjecala je iz golemoga zmijovkoga tijela.

Spodoba je izgledala više zbunjena nego ozlijeđena, više radoznala nego uplašena.

Jebi se! vrisnuo je Mike između molitve Zdravo Marijo. Ponovo je opalio, pa napunio pušku. Otpuzao je još malo naprijed i opalio. Ostalo mu je barem još deset patrona. Migoljio je i izvijao se da bi ih izvukao iz desnoga džepa hlača. Zmijolika se spodoba povukla iza ugla.

Mike je i dalje vrištao. Oslonio se na laktove i počeo puzati što je brže mogao. Gdje smo? tiho je upitao Dale.

Izišli su iz kotlovnice, ušli u uski prolaz, nekoliko puta skrenuli lijevo, prešli u širi hodnik da bi ponovo završili u nekom malom hodniku. Nad glavama su im bile velike cijevi. Podrumski hodnici bili su natrpani starim školskim klupama, kartonskim kutijama i slomljenim školskim pločama. I puni paučine. Samo paučina, paučina, paučina...

Nemam pojma tiho mu je odgovorio Harlen. Obojica su držala upaljene lampe. Snopovi svjetlosti jurili su po zidovima kao poludjeli kukci. Zapadno krilo je oduvijek pripadalo Van Sykeu. Nitko od nas nije ovamo zalazio.

To je bila istina. Hodnik je bio vrlo uzak, a strop nizak. Na kamenim su se zidovima nalazila bezbrojna vratašca. S cijevi je kapala voda. Dale se osjećao kao da se nalaze u labirintu, u kojem nikada neće naći poznate prostorije nužnika, u koje su se godinama spuštali. Stubište, koje je vodilo prema podrumu, nalazilo se ispod glavnoga stubišta.

Ponovo su skrenuli. Daleov je prst tijekom dugih minuta bio napeto prislonjen na obarač puške, iako je bila zakočena. Bio je siguran da će puška svakoga trenutka opaliti i raznijeti mu nogu. Harlenove su ruke bile ispružene. Lijevom je pridržavao džepnu lampu ispod gipsa, a u desnoj mu se nalazio revolver. Bauljao je kao rasklimani vjetrokaz na snažnom vjetru.

U podrumu Old Centrala nije vladala tišina. Čuli su škripanje, struganje i grebanje. Cijevi su šuplje ječale i prenosile zvuk koji se doimao poput uzdaha, kao da su nad njima disala neka golema usta, a i debeli kameni zidovi izgledali su kao da se blago nadimaju i stežu, kao da ih je nešto veliko s druge strane naizmjenice pritiskalo pa ponovo opuštalo.

Dale je skrenuo iza sljedećeg ugla i brzo snopom svjetlosti prešao okolinom te podigao pušku do ramena, unatoč bolu u desnoj ruci.

Sranje šapnuo je Harlen sa strahopoštovanjem kada ga je sustigao.

Stajali su u glavnom hodniku podruma. Dale je dobro poznao ovaj hodnik nakon višegodišnjih odlazaka u nužnik te na satove glazbene i likovne kulture u učionice na drugom kraju dugačkoga hodnika. Stubište, jedno za silaženje, a drugo za uspinjanje, bilo je udaljeno dvadesetak metara od mjesta na kojem su se trenutno nalazili. Možda?

S cijevi su se spuštali vlažni sivi stalaktiti, a zidovi su bili prekriveni nečime što je izgledalo poput tankoga sloja zelenkasta ulja. Hrpice sive tvari ležale su svuda uokolo, podsjećajući na neoblikovane stalagmite ili pak na goleme istopljene svijeće.

Ali sve to nije izazvalo Harlenov komentar: zidovi su bili prošarani rupama, od kojih su neke u prosjeku imale oko pola metra, a druge su se pak protezale od poda do stropa. U hodniku su počinjali tuneli, koji su se gubili u tlu i stijenama ispod igrališta. Iz njih je dopirala blaga fluorescentna svjetlost.

Mogli su slobodno ugasiti lampe, jer bi i dalje dosta dobro vidjeli u toj prostoriji bez prozora, ali ih ipak nisu ugasili.

Pogledaj! reče Harlen. Gurnuo je vrata na kojima je pisalo DJEČAKI. U nekadašnjem muškom nužniku metalne su pregrade bile iščupane iz okvira i savijene kao da su od folije. Nužnici i zahodske školjke bili su izvaljeni iz ležišta i naslagani na hrpu gotovo do stropa, dok su na zidovima ostale samo iščupane cijevi i potrgani priključci.

Dugačka je prostorija bila gotovo ispunjena sivim stalaktitima, hrpicama pulsirajućeg zelenkasta voska te vrpcama nečega što je podsjećalo na paukovu mrežu. Samo što je izgledala kao da je napravljena od mesa. S njihove lijeve strane nalazio se okrugli otvor u zidu širok najmanje dva i pol metra u promjeru. Iz njega se širio miris vlažne zemlje i smrad truleži. Nalazilo se tu još desetak tunela, od kojih su se neki protezali stropom i podom.

Idemo šapnuo je Harlen.

Mike je rekao da ćemo se ovdje naći.

Možda Mike niti ne dode procijedio je Harlen kroz zube. Potražimo tvog brata i izvucimo svoje guzice odavde.

Dale je samo na trenutak oklijevao.

Stubište se nalazilo iza pomičnih vrata. Jedno je krilo bilo iščupano iz gornje šarke pa je visjelo ukoso. Dale je provirio iza vrata i osvijetlio stubište ispred sebe. Tamna je tekućina tekla između sivih hrpica na stubama i blistavih voštanih siga na zidovima, zatim je prodirala kroz vrata i okružila Daleova i Harlenova stopala. Dale je triput duboko udahnuo, gurnuo vrata u stranu i krenuo stubištem do prvoga odmorišta. Čuo je i osjećao kako mu tenisice proizvode gnjecav zvuk pri svakom koraku. Tekućina je bila mutna i smečkastocrvena. ali gušća od vode. Možda gušća i od krvi. Zapravo, više je nalikovala motornom ulju. Zaudarala je na mačju mokraću.

Dale je zamislio golemu mačku visoku tri kata kako čuču nad njima i gotovo se nasmijao. Harlen gaje pogledom upozorio da bude oprezan.

Mike će nas tražiti šapnuo je Dale, iako se zapravo nije brinuo hoće li ga itko čuti. Ali u tom trenutku nije baš bio siguran da je Mike živ.

Dva bloka južnije, s druge strane napuštene i mračne Glavne ulice, park je bio pust, zanemari li se limuzina parkirana na zapadnom kraju parka. Budući da je projektor bio priključen na električni stup dobrovoljnoga vatrogasnoga društva, još je radio. Tribina je bila pusta, a velika rupa u podu nije se vidjela, osim iz određenoga kuta. Nije bilo tona, jer je velika grana pala na zvučnike i razbila ih.

Filmsko platno se dijelom iščupalo iz ležišta na zidu kafića pa je komad veličine pet na sedam metara lepršao i poput topovskoga projektila udarao zidom na kojem su se vidjeli muškarac i žena kako se bore u prostoriji sličnoj tamnici. Slijedio je kadar sobe u kojoj je srušeni svjećnjak zapalio crvenu plišanu zavjesu. Vatra se širila i plamen je počeo lizati strop.

Žena je otvorila usta vrišteći, ali nije se čuo zvuk, osim trganja platna i još jačeg zvuka tutnjave gromova.

Neki se automobil provezao Hard Roadom. Olujni mu je vjetar udarao u bokove, a brisači su bili uključeni, iako više nije padala kiša. Nije usporio nakon što je prošao ispod električnoga znaka na kojem je pisalo DOPUŠTENA BRZINA 40 km/h.

S juga se Elm Havenu približavao munjama osvijetljeni crni zid. Kretao se brzinom konja u galopu, ali nikoga nije bilo da to vidi. Na platnu, koje je lepršalo na vjetru i bijelom zidu kafića, vatreni su se jezici doimali trodimenzionalnima dok su proždirali kuću obitelji Usher.

Kevin je skočio na visok branik velikoga kamiona, zgrabio uokitoki i pet puta pritisnuo gumb za prijenos. Nije bilo odgovora.

Hej, vas dvojica, slušajte, nešto se približava! viknuo je u aparat. Zvučnik mu je odgovorio jedino šumovima i krckanjem koje se stopilo s udarom groma.

Nešto se doista približavalo. Dvije brazde svježe izrovane zemlje, koje su prešle preko igrališta, nestale su pod asfaltom ulice Depot.

Tako i morski psi zaranjaju u dubinu, pomislio je Kevin. Objema rukama grčevito je držao očev kolt 45. Ubacio je metak u ležište, čvrsto držeći poluautomatik u lijevoj ruci, dok je prema sebi povlačio donosač metka. Prvi je metak skliznuo u cijev uz glasno škljocanje. Spustio je palac na udarnu iglu i čekao trenutak kada će se zmijolike spodobe pojaviti na njegovoj strani ulice.

Tijekom idućih nekoliko minuta ništa se nije dogodilo. Nije bilo nikakva zvuka ili barem ne takva koji bi nadjačao grmljavinu i žuborenje centrifugalne crpke. Ponovo je objema rukama stegnuo pištolj i polako spustio osigurač prije nego što sam sebi raznese stopalo. Pogledao je prema crpki i crijevu, zaključio da sve savršeno radi pa je ostao na kamionu, bez želje da se spusti na tlo.

Jedna spodoba izronila je na površinu dva metra desno od kamiona, dok je druga izazvala eksploziju šljunka na prilaznom putu. Tijela su im bila duga i člankovita. Dok je prva spodoba prolazila, Kevin je ugledao njezina golema usta. Vidio je uzgibane pipke i pulsirajuće crijevo obraslo beskrajnim redovima zubi.

Dok je spodoba izranjala i ponovo uranjala, Kevin je podigao pištolj, ali nije opalio. Mein Gott! rekao je iznenađeno dok su mu se tresle ruke.

Druga je spodoba skrenula udesno i uronila, razbacavši više šljunka nego prvi put. Njezina su beskrajna leđa promicala dok je nestajala u tlu. Bože, što ako udari u spremnik pod zemljom?!

Kevin se popeo još više, pogledao na otkriveni priključak za crijevo i očajnički zaurlao u vokitokie: Daleee, Harlene! Bilo tko! Upomoć. Dođite ovamo! Prijem! Začuo se samo šum statičkoga elektriciteta.

Pomaknuo se do kabine, nagnuo i otvorio suvozačeva vrata. Htio je ući i skloniti se od vjetra.

Zmijolika je spodoba izronila metar i pol od kabine i bacila se na njega. Otvor usta bio joj je širi od ostatka tijela, a resice i pipci zanjihali su se kada je snažno udarila u vrata. Vozilo teško tri i pol tone se zaljuljalo.

Kevin je pustio vrata i otkotrljao se do drugoga kraja krova kabine, samo što dalje od te spodobe! Usta su mu bila otvorena i spremna na vrisak, ali iz njih nije izlazio nikakav zvuk, osim dahtanja. Ljuljao se na krovu iznad vozačeva sjedišta i noktima se pokušavao uhvatiti za glatki metal. Sagnuo se, ali je uspio dohvatiti samo gornji dio prozora pa je uz vrisak sletio na nogostup, dok je vokitoki završio na zemlji.

Druga je spodoba izbila na površinu metar i pol od njega i jurnula preko trave, dok su za njom letjele grude zemlje i trave i do tri metra uvis. Kevin je, ugledavši ju kako se približava, pogledao prema radiju, no ona je odletjela i dalje, pa se odlučio popeti na poklopac motora očeva kamiona, dok su mu duge noge mlatarale zrakom u potrazi za osloncem.

Druga spodoba zabila se u vozačeva vrata s istim slijepim bijesom kao i prva. Povukla se i podigla svoja cjevasta usta dva metra iznad zemlje, poput kobre koja se njiše spremna za napad. Kevin je raširenih ruku i nogu ležao na poklopcu i pogledao ulijevo. Prva se spodoba udaljila, ponovo uronila u šljunak, uzdigla i onda se još jednom iz sve snage zaletjela u desna vrata. Staklo je popucalo, a debeli se lim ulubio prema unutrašnjosti kabine.

Kada se prva spodoba povukla, a prije nego je druga krenula u novi napad, Kevin se uspio popeti na krov kabine i skočiti na visoki spremnik za mlijeko. Poskliznuo se, ali se uhvatio za poklopac na sredini cisterne prije nego što su mu noge odletjele udesno.

in metra anga zmijoiKa spodoDa ponovo se pojavila iz zemlje i bacila prema njegovim nogama, dok su joj usne rese palucale poput zmijskoga jezika. Kevin je osjetio jak vonj smrada i truleži iz puisirajuće utrobe. Zabacio je noge uvis kao akrobat na konju i tako visio, držeći se samo rukama, dok su mu traperice proklizavale po zaobljenom čeličnom spremniku.

Hvataj! začuo se nečiji glas.

Kevin je pogledao preko cisterne i ugledao Cordie Cook kako stoji; pokraj garaže. Njezina bezoblična haljina bila joj je priljubljena uz tijelo pod udarima vjetra. Vjetar je bjesomučno, kao smeđom zastavom, mlatarao haljinom na njezinim leđima. Cordijina je kratka, nemarno ošišana kosa bila začušljana unazad.

Pustila je velikoga psa s kožne vodilice. Životinja je poletjela prema zmijolikom stvorenju s druge strane kamiona. Kevin je podigao noge upravo kada se člankovito tijelo ponovo osovilo i udarilo.

Odbilo se i palo, ostavljajući sluzavi trag na cisterni njegova oca. U čeliku je ostao trag zuba, svega dvadesetak centimetara ispod Kevtnove tenisice. Pasje zarežao i bacio se na prvu spodobu pa joj je raširenih prednjih nogu sletio na člankovita leđa. Zmijurina se najprije izvila, a onda djelomično uronila u zemlju, dok ju je pas divlje reieći grizao. Skočio joj je s leđa i otrčao nekoliko metara dalje gdje je spodoba ponovo izronila iz zemlje,

Hajde! zaurlao je Kevin.

Cordie je pojurila prema kamionu i skočila na blatobran. Gotovo je pala, ali ju je Kev uhvatio za ruku i povukao. Prva spodoba izronila je ponovo i zabila se u kamion svega tridesetak centimetara ispod njezinih bosih stopala. Skliznula je i počela vijugati, noseći podivljala psa na leđima. Drugi je gmizavac kružio travom, kao da tgima zalet.

Popni se! dahtao je Kevin, dok je povlačio Cordie na vrh cisterne. Uspravili su se i zajahali poklopac cisterne pokušavajući raširenim rukama održati ravnotežu na jakom vjetru.

Prva se spodoba iznenada izvila i, brže nego što bi to mogla učiniti bilo koja zmija, okrenula na leđa. Pas je još samo jednom urliknuo, prije no što su ga progutala divovska usta. Tijelo je pulsiralo, gubica se raširila i pas se pretvorio u izbočinu na prednjem dijelu golema crva, koji je potom ponovo uronio i nestao pod šljunkom blizu ulice.

Lucifere! kriknula je Cordie. Tiho je jecala.

Pazi!. viknuo je Kevin. Skliznuli su s desne strane kamiona u trenutku kada je druga spodoba ponovo izronila iz zemlje, podigla puisirajuća usta tri metra u zrak i udarila u vrh cisterne, točno na mjesto na kojem su do maloprije sjedili.

Kada su Kevin i Cordie pogledali preko ramena, vidjeli su prvoga crva kako se okreće i vraća.

Centrifugalna je crpka i dalje brektala, a benzin je punio veliku cisternu kada su se zmijolike spodobе uzdige i napale zajedno.

TRIDESET DEVETO POGLAVLJE

Dale je prvi krenuo stubištem i zastao na prvom odmorištu kako bi osvjetlio prostor iza ugla. Tamna se tekućina i dalje slijevala niz stube.

Ograda, rukohvati i donji dijelovi zidova bili su išarani voštanom, svjetlucavom tvari kakvu su vidjeli u podrumu. Dječaci su se penjali sredinom stubišta, ne spuštajući oružje. Na vrhu su se nalazila srušena vrata. Došavši do njih, Dale je zastao i pogledao ljepljivu tekućinu, koja je curila ispod nabacanih dasaka. Onda je nešto rekao i usmjerio svjetlost lampe u glavno predsoblje Old Centrala. Svjetlost je šarala nevjerojatnom mrežom stupova, s kojih je curila tekućina te zidova, kojih nikad tu nije bilo. Harlen je nešto prošaptao.

Dale se okrenuo prema njemu. Molim?

Rekao sam ponovio je sitni dječak izgovarajući riječi polako, dijeleći ih na slogove da se nešto miče u podrumu.

Možda je Mike?

Ne bih rekao?! odgovorio je tiho Harlen i okrenuo snop svjetlosti iza sebe. Slušaj. Dale je osluškivao. Čuo je grebanje, sklizanje i struganje, kao da je nešto veliko i mekano zakrčilo cijeli hodnik iza njih pa je sad guralo klupe, ploče i ostalu školsku starudiju.

Krećemo prošaptao je Dale i preskočio ljepljiva i iskošena vrata.

Osjetio je daje Harlen išao za njim i pratio ga do velike dvorane, osjetio je i kada mu je prišao, ali nije se okrenuo da bi ga pogledao. Bio je prezauzet neprestanim promatranjem.

Unutrašnjost Old Centrala nije nimalo sličila onoj zgradi, koju je napustio prije sedam tjedana. Promatrao je novo okruženje dok su mu oči kružile čudnim prostorom, a onda je pogledao prema glavnom stubištu.

Pod je bio prekriven gustom, sada već gotovo osušenom smeđom tekućinom, koja je podsjećala na prolivenu melasu. Tekućina je doprla do vrhova Daleovih tenisica.

Zidovi su bih pokriveni slojem

blijede, ružičaste, napola prozirne tvari, koja ga je podsjetila na golu, drhtavu kožu tek rođenih štakora, čije je gnijezdo svojedobno pronašao. Tvar se doimala kao daje organskoga podrijetla, cijedila se niz stubišnu ogradu i rukohvate, spuštala u paučinastim pramenovima s portreta Georgea Washingtona i Abrahama Lincolna,

kapala s vješalica u garderobama, njihala se na bravama vrata i premošćivala svjetla, visjela s rubova prozora i zatvorenih dasaka, stva rajući pritom velike, nepravilne okvire od pulsirajućeg tkiva, pa se ponovo razlijevala preko međukatova u odvratnim spletovima niti i potočića.

Ali ono što se nalazilo iznad njih učinilo je taj košmar još ogavnijirn.

Dale se izvio unatrag i vidio kako Harlen okreće svoju lampu u istom smjeru. Balkoni prvoga i drugoga kata bili su gotovo potpuno prekriveni sivim i blijedim ružičastim vlaknima, kojih je bilo sve više što su bila bliže zvoniku. Vlakna su se ispreplitala i tvorila gustu mrežu te premošćivala visoki, mračni prostor, poput lukova boje mesa u katedrali, koju je sagradio neki luđak. Sige od sivkaste smole bile su svuda, spuštale se s lusteru, podizale s rukohvata stubišta i njihale razapete iznad prostrana predsoblja, poput konopaca za sušenje rublja načinjenih od usitnjena mesa i hrskavice.

A s tih konopaca za rublje, umjesto rublja, visjelo je nešto što je podsjećalo na pulsirajuće opne pune jajašaca. Svjetlost Daleove lampe zaustavila se na jednoj čahuri. U njoj je ugledao tamne spodobe. Hrpe njih. Meškoljile su se, a cijela je opna pulsirala i grčila se kao ljudsko srce, tek obješeno na krvavu konopcu. A bilo ih je više desetaka.

Sjenke su se kretale galerijom. Tekućina je curila niz prozore od obojena stakla. Ali Dale nije ništa zapažao. Samo je zurio prema zvoniku.

Iznad balkona drugoga kata gimnazije, koja je tako dugo bila zatvorena, netko je uklonio daske, koje su pokrivale stubište i tako ga odvajale od zvonika. Odande je dopirala svjetlost.

Svjetlost nije bila prava riječ. Dale je to shvatio dok je ukočeno zurio u plavkastozeleno pulsiranje. Razjapljenih je usta zurio u radioaktivni odsjaj, koji su isijavala debela mesnata vlakna što su ispunjavala zvonik te u sjajnu crvenu stvar u njegovu središtu.

Mogao bi to nazvati, primjerice, paukom. To je imalo mnogo nogu i još više očiju. Mogao ga je opisati i kao još jednu opnu s jajašcima, budući da je primijetio napola oblikovano srce i crvenkasto oko nalik onoj stvari koju je jednom pronašao u žumanjku na farmi svoga ujaka Henryja. Podjednako tako, mogao bi reći da je to bilo lice ili veliko srce, jer je ta stvar na neki jednostavan način podsjećala na oboje. Ali stojeći ovako, petnaest metara niže i zureći

u tu stvar, Dale je osjećao kako ga ispunjavaju beznađe i mučnina, jer je znao da nijedno od tih objašnjenja nije bilo točno.

Harlen ga je vukao za ruku. Odsutno i gotovo nerado Dale Stewart je skrenuo pogled sa središta mreže.

Prizemlje u kojem su se nalazili, daleko od bolesne svjetlosti iz zvonika, bilo je vrlo mračna igra sjeni. Sada se jedna sjena pomakla, odvojila od mraka iza mrežom prekrivene garderobe prvoga razreda i polako krenula prema dječacima.

Dale je drhtavim rukama podigao pušku, kada se pokazalo blijedo lice, lebdeći iznad tamnih obrisa tijela.

Tri metra od njih zaustavio se doktor Roon. Njegovo se crno odijelo stopilo s tamom, a lice i šake blistali su mu pod svjetlošću džepne lampe. Iza njega čuli su se mnogi zvukovi, a neki su dopirali i iz podruma iza dječaka.

Na ravnateljevu je licu lebdio osmijeh. Dale se nije mogao sjetiti daje ikad vidio širi osmijeh na licu toga čovjeka.

Dobro došli prošaptao je, dok je žmirkajući gledao prema svjetlosti. Zubi su mu djelovali vlažno i glatko. Molim te, sada ponovo pogledaj gore.

Dale je pogledao gore, ali pritom nije duže od sekunde odvajao oči od čovjeka u crnom odijelu. Ono što je tamo ugledao natjeralo ga je da zaboravi na doktora Roona pa ponovo pogleda i spusti pušku kako bi mogao smiriti ruku u kojoj je držao džepnu lampu.

Ugledao je Lawrencea.

Mike je zaključio kako se odluka da on krene tunelom nije mogla baš ubrojiti u njegove najpametnije odluke. Koljena i laktovi bili su mu puni otvorenih rana, leda ga nikada nisu tako boljela, izgubio seiimao je osjećaj da su prošli sati, bio je siguran daje najvjerojatnije propustio većinu događaja u školi, zmijolike su se spodobе vraćale, ostalo mu je još vrlo malo municije, lampa je bila na izdisaju, a i upravo je otkrio da pati od klaustrofobije.

Inače, pomislio je, ne ide mi loše.

U tunelu je nailazio na bezbrojna raskrižja i skretanja, tako da je bio potpuno siguran da se izgubio. U početku mu je bilo lako razlikovati glavni tunel od sporednih, jer je bio bolje nabijen građevnim materijalom i užasno je zaudarao od prolaska zmijolike spodobе, ali sada su svi tuneli izgledali upravo tako. U petnaest minuta morao je desetak puta odlučiti kojim će smjerom krenuti pa je bio siguran

daje negdje pogriješio. Pretpostavljao je da se nalazi negdje ispod spaljenih ruševina silosa i da se kreće prema sjeveru.

Jebi ga, pomislio je, a potom je između molitvi Zdravo Marija i Očenaša zatražio oprost za psovanje.

Zmijolike spodobe dvaput su ga gotovo zgrabile. Prvi put čuo je i osjetio da mu se nešto približava sleđa i u zadnji trenutak uspio je usmjeriti u uskom tunelu snop sve bijede svjetlosti i bakinu skraćenu sačmaricu u pravom smjeru, a da pritom nije raznio vlastita stopala. Vidio je resice oko usta kako mlataraju kao ljigava, bijela morska trava, i opalio. Niti ne pričekavši da se utiša jeka, napunio je pušku i ponovo opalio. Zmijoliki se ukopao u pod tunela, okrenuvši leđa kiši sačme. Izgledalo mu je kao da kamenčićima gađa tenk.

Ni minutu kasnije spodoba, ili možda njezin blizanac, izbila je kroz krov tunela, tek metar i pol ispred njega pa se suočio s pulsirajućim i uzburkanim slijepim licem koje ga je tražilo. Previdio je da se te spodobe ne moraju držati svojih starih tunela i to ga je zamalo koštalo života.

Gurnuo je sačmaricu prema razjapljenim ustima te spodobe, ugledao gubicu obrubljenu zubima, koji se kreću prema njemu, i opalio. Ponovo je napunio pušku i opalio. Upravo kada se spremao zapucati i treći put, shvatio je da je spodoba nestala.

Počeo je divljački juriti niz tunel. Uхватила gaje panika. Svakog je trenutka provjeravao krov tunela, očekujući da će se pojaviti ogavna usta i zgrabiti ga. I pojavila su se samo nekoliko trenutaka kasnije, nekoliko metara ispred njega, ali spodoba se nastavila ukopavati, kao da se i sama bila prestrašila nečeg na površini. Tunel se ispunio mirisom benzina.

Mike je na trenutak zastao, zatečen idejom koja mu je pala na pamet izazvana tim mirisom. Bože. O. Bože, Kevinov kamion. Požalio je što nije uzeo vokitoki. Šire li se radijski valovi ispod površine zemlje? Kev i Duane zasigurno bi znali odgovoriti na to pitanje. A onda se sjetio daje Duane mrtav, a možša i Kevin.

Nastavio je puzati. Jedino su u njegovu tijelu funkcionirali živčani putevi, koji su prenosili bolove od njegovih udova do premorena mozga. Bilo mu je hladno. Poželio se sklopčati u lijepu, maluloptu i odspavati. Poželio je i pustiti lampu da se potroši i ugasi svjetlost. Želio je samo spavati bez snova.

Puzao je. Sačmarica mu je bila zataknuta za pojas i njezin je pritisak osjećao na desnoj nozi. Dlanovi su mu ostavljali krvave otiske na izbrazdanom podu tunela. Začuo je zvuk, glasniji nego onaj uoči napada zmijolikih. Učinilo mu se da će ga ovaj put napasti obje spodobe i to sleđa, sudeći po približavana; podrhtavanja i zvuka.

Požurio je. Zubima je držao lampu, a glavom udarao o zidove tunela dok se borio da bi se pomaknuo naprijed. Zvuk kopanja bio je sve snažniji. Već je mogao i namirisati: smrad trula povrća i ucrv

ljena mesa, i onaj drugi miris, oštar i strasan. Okrenuo se i ugledao jaku svjetlost koja mu se približavala.

Pojurio je, ni ne primijetivši daje izgubio jedan pištolj.

Odbacio je ugaslu lampu. Tunel je sada bio mnogo širi i gotovo potpuno obasjan svjetlošću onoga što mu se približavalo.

Nešto veliko, glasno i sjajno ispunilo je prostor iza njega. Osjećao je vrelinu. Kao da su se usta te spodobe pretvorila u peć.

Pod njim se odjednom provalilo dno tunela i on se otkotrljao niz nekakvu hladnu i ravnu stijenu. Bila je to nekakva pećina, mračna kao tunel, no mnogo šira.

Napipao je bakinu pušku i otkočio je dok se i dalje spuštao. Zaustavio se kada je udario u kamenu zid.

Svjetlost koja je dopirala iz otvora tunela postala je jača, zemlja se zatresla i napokon se pojavio zmijoliki. Pipci i gubica divlje su mu pulsirali. Protutnjao je kraj Mikea kao teretni vlak. Nije mu niti palo na pamet da se zaustavlja na tako nevažnoj postaji. Njegovo je tijelo u plamenu prošlo ni pola metra od Mikeovih tenisica dok se on uzaludno pokušavao stopiti sa zidom.

Spodoba je prošla i odjurila, probijajući se kroz mrak. Ostavljala je trag sluzi i spaljena mesa. Mike je shvatio daje spodoba gorjela i da više nije bio u tunelu.

Nalazio se u nužniku za dječake u podrumu Old Centrala.

Kevin je otišao na jednu, a Cordie na drugu stranu dok su se pokušavali uspenstrati uz glatku površinu cisterne. Spodoba se zaletjela između njih, upravo na mjesto na kojem su se nalazili trenutak prije toga, i odbila se, ostavivši tragove zuba na čeliku. Jedna zmijolika spodoba očešala je u prolazu crijevo i pritom ga izvukla iz rupe u zemlji. Benzin je prskao po travi.

Sranje šapnuo je Kevin. Nagnuo se i pogledao u otvor velikoga spremnika: malo više od polovice bio je napunjen benzinom.

To neće biti dovoljno.

Zmijolike spodobе vijugale su mekim tлом, a sivocrna tijela izvijala su im se kao karikature čudovišta iz Loch Nessa. Začuo se tresak vrata i Kevin se zapitao hoće li se na vratima na jugoistočnom uglu kuće pojaviti otac ili Mike da bi pogledali valovite krošnje i crni zid oluje koji se približavao. Nadao se da se ništa od toga neće dogoditi. Bilo bi dovoljno da načine samo dva koraka od kuće pa da ugledaju dvije zmijolike spodobе kako im kruže travnjakom. I još da ugledaju kamion izvan garaže.

Ostani tu! viknuo je i spuznuo niz cisternu, bacivši se prema blatobranu zadnjeg lijevog kotača.

Pao je na zemlju i otkotrljao se do iščupanog crijeva, koje je samo uvlačilo zrak, jer je centrifugalna crpka bila i dalje radila. Sagnuo se da bi crijevo vratio u podzemni spremnik.

Pazi!

Okrenuo se i preko desnog ramena ugledao obje zmijurine kako jure prema njemu. Probijale su se kroz tlo brzinom kojom trči odrasli čovjek.

Pobjegao je iza kamiona i nesvjesno povukao i crijevo. Ali pokret njegove desne ruke nije bio nesvjestan, kao kada tijelo reagira brže od mozga.

Prva spodoba bila je oko dva metra udaljena od njega kada je crpka promijenila smjer i počela pumpati benzin iz cisterne za mlijeko. Benzin je prsnuo u otvorena usta. Kevin je nastavio zalijevati leđa spodobе dok je bježala pod zemlju i dolio malo benzina u rupu iza sebe.

Druga spodoba skrenula je udesno, napravila krug i krenula u napad. Cordie je vrisnula točno u trenutku kada je Kevin podigao crijevo, a mlaz poletio u pet metara dugom luku prema spodobi i zapljusnuo je.

Smrad benzina upozorio ga je da se prva zmijurina pojavila iza njega. Skočio je na blatobran kada se bacila za njim i uronila pokraj zadnjih kotača. Ponovo ju je zalio i nalio još benzina u rupu.

Posvuda oko sebe osjećao je miris benzinskih para. Prebacio se do zadnjega dijela kamiona, ponovo namjestio crpku da puni cisternu i iskoristio priliku da bi se zaletio do otvora spremnika i ubacio unutra slobodan kraj crijeva.

Gorivo je ponovo teklo. Još tričetiri minute, možda ni toliko.

Bacio se prema blatobranu udaljenu više od dva metra.. Znao je da je predaleko, ali vidio je da mu se jedna spodoba približava ispod kamiona. Udario je nogama o metal, poskliznuo se i prstima zagrebao po gotovo savršeno glatkoj površini cisterne. Počeo se sklizati prema tijelu čudovišta ispred sebe.

Cordie se ispružila što je više mogla. Desnom rukom držala se za poklopac, a lijevom zgrabila Kevinovo zapešće. Gotovo da joj je popustila ruka. Procijedila je kroz zube: Hajde, Grumbumbu. penji se ovamo, jebem ti...

Kevin je uspio nogom napipati gumu i uspeti se trenutak prije nego što se zmijurina zabila u kotač.

Ležao je iscrpljen na vrhu cisterne i dahtao. Neće imati snage bježati čak i ako se uspiju dovoljno visoko uzdići i napasti. Bio je premoren. Dobro su natopljeni uspio je izreći. Samo ih trebamo zapaliti.

Cordie je sjedila prekriženih nogu i promatrala kako spodobe vijugaju ispod površine travnjaka. Izvrsno rekla je. Imaš li šibicu?

Udarajući po džepovima, Kevin je tražio očev zlatni upaljač. Izvijao se, ali je pazio da ne ispusti poklopac. U torbi je rekao je i pokazao prstom prema torbici, koju je stavio na crpku pet metara dalje.

Snop Harlenove lampe pridružio se Daleovoj.

Gotovo petnaest metara iznad njih, na ogradi drugoga kata, Lawrence je sjedio na drvenom stolcu, a noge su mu visjele nad ponorom. Izgledao je kao da je vezan, ali konopci su ustvari bile debele niti mesolike tvari, koja je visjela svuda uokolo, poput razderanih tetiva. Jedna je prelazila preko dječak ovih usta i nestajala iza glave.

Druga, deblja žila načinila je omču oko njegova vrata, a drugi kraj izgubio joj se u krovu zvonika, negdje pokraj pulsirajuće crvene tvari.

Stolac se ljuljao na ljepljivoj ogradi. Netko je stajao iza njega i držao ga bijelim rukama, iako ne baš naročito čvrsto.

Spustite oružje! naredio je doktor Roon glasom koji je šibao poput biča. Odmah! Ubit ćete nas jedva je uspio procijediti Dale kroz utrnule usne. Prisilio je sebe spustiti snop svjetlosti prema ravnatelju. Čovjekolike su se sjene micale po garderobi i zakrčenoj učionici prvoga razreda, koja se nalazila iza njegovih leđa.

Roon se ponovo nasmiješio. Možda? Ali ako istoga trenutka ne spustite oružje, odmah ćemo ga objesiti. Gospodaru bi se zasigurno svidjela još jedna žrtva. Dale je pogled gore. Drugi kat činio mu se udaljen kilometrima. Lawrence se meškoltio, kao da se pokušava osloboditi. Oči su mu bile širom otvorene. U crvenozelenoj svjetlosti zvonika. Dale je razabirao kauboje na pidžami svoga brata.

Nemoj šapnuo je Harlen i usmjerio pištolj prema Roonovom podbuhlom licu. Ubij smrada!

Daleovo je srce tako glasno udaralo da je jedva čuo prijateljeve riječi.

Ubit će ga, Jime. Stvarno hoće.

Ubit će i nas prosiktao je Jim. Ne!

Ali Dale je već spustio pušku na pod.

Roon je prišao tako da ga je gotovo mogao dotaknuti. I ti također obratio se Harlenu. Odmah.

Harlen je zastao, opsovao, pogledao uvis i spustio pištolj na ljepljivi pod.

Igračke reče Roon nestrpljivo pokazujući prema pištoljima na vodu. Dale je polako počeo spuštati plastični pištolj, a onda je u posljednjem trenutku podigao cijev i štrcnuo mlaz svete vodice ravno u lice doktora Roona.

Bivši ravnatelj polako je odmahnuo glavom, izvukao maramicu iz unutarnjega džepa kaputa, obrisao lice i smireno skinuo naočale kako bi i njih obrisao.

Ti glupi, glupi dječake. Istina je da je Gospodar proveo tisuću godina okružen takvim vjerovanjima i da još reagira po navici, ali to ne znači da smo svi odrasli u papinskom svijetu rekao je i ponovo stavio naočale na nos. A osim toga, ni ti ne vjeruješ u tu čarobnu vodu, zar ne?

Nasmiješio se i iznenada snažno pljusnuo Dalea. Njegov ga je prsten porezao po licu.

Harlen je nešto viknuo i pokušao se domoći pištolja, ali je čovjek u crnom odjelu bio brži. Tako ga je jako pljusnuo da je zvuk odjeknuo cijelim stubištem, a dječak je pao na koljena. Roon se sagnuo i podigao njegov pištolj.

Dale je brisao krv s obraza. Iza prozora od obojena stakla vidio je vojnika koji je tumarao u tami. Nešto drugo, nešto mnogo više i veće, kretalo se međukatom na

kojem se nekada nalazila knjižnica. Debeli zidovi i zatvoreni prozori prigušili su zvuk grmljavine pa se jedva čula.

Doktor Roon položio je svoju veliku šaku na Daleovo lice i zario prste duboko u dječakovu kožu. Ugasi taj vokltoki, samo polako, tako.

Zatim je preselio stisak šake na Daleov potiljak te ga snažno gurnuo preko hrpe oružja na podu. Drugom je rukom povlačio Harlena. U prolazu je nogom zdrobio jedan pištolj na vodu, a vokltoki gurnuo prema podrumskom stubištu.

Roonove su ih ruke stezale poput škripca i gurale prema prvom katu.

ČETRDESETO POGLAVLJE

Neću stići na vrijeme vikao je Kevin iz sveg glasa, pokušavajući nadglasati urlik oluje. Mala torba, koja se nalazila pokraj crpke, bila je udaljena samo pet metara, ali zmijolike spodobе su se već približavale. A dotad je imao priliku vidjeti koliko mogu biti brze te spodobе.

Munje su obasjavale Cordieno blijedo lice. Ali njezina su se mala usta razvukla u osmijeh. Osim, ne nadeš li, kako se ono zove, onaj vrag rekla je.

Prije nego je Kevin uspio bilo što odgovoriti, Cordie se odsklizala s druge strane cisterne, skočila na pošljunčani prilazni put i što je brže mogla potrčala prema ulici.

Spodobе su skrenule ulijevo i jurnule za njom poput morskih pasa kad osjete krv. Kevin se s cisterne spustio na zadnji blatobran, pa na zemlju, zgrabio torbu i upravo je krenuo prema kamionu kada je pumpa počela povlačiti zrak iz praznoga spremnika. Nije se vratio na spremnik za mlijeko, već je obišao kamion, uzeo vokitoki i skočio u kabinu.

Cordie je uspjela dotrčati do ulice kada joj se prva zmija približila na dva metra. Spodoba je zaronila, a djevojčica se zaustavila na sredini kolnika i počela skakati i mahati prema Kevinu. Od grmljavine nije mogao čuti njezine riječi.

Zaista je mudra, pomislio je. No, u tom je trenutku ugledao kako jedna spodoba izranja s druge strane ulice i skače na mokri asfalt.

Cordie se bacila u stranu i tako za samo nekoliko centimetara uspjela izbjeći gubicu čudovišne životinje. Koprčala se i puzala da bi se udaljila od podivljale spodobе. Iz rupe je izronilo gotovo sedam metara zmijolika tijela.

Kevin je pretraživao torbicu sve dok nije pronašao spomenuti upaljač i nespomenute ključeve kamiona. Uspio je upaliti motor od prve. Kroz glavu su mu sijevale misli o svem tom benzinu, onom koji se prolio uokolo, onih pet tona u otvorenom spremniku cisterne i onom koji je i dalje curio iz crijeva. Pomislio je na iskru koja

nastaje pri paljenju motora i zraku zasićenu benzinskim parama. Ma, neka sve ide k vragu, pomislio je i osjetio kako mu adrenalin ispunjava tijelo kao snažni eliksir. Ako se nešto i dogodi, ja toga ionako neću biti svjestan.

Cordie je puzala natrag na laktovima i petama, nogama udarajući spodobu koja ju je pokušavala zgrabiti. Njezina su usta bila dvostruko šira od tijela.

Kevin je ubacio mjenjač u brzinu i krenuo na ulicu prošavši preko tijela druge spodobe. Osjetio je kako se cijeli kamion zatresao kao da je prešao preko debelog telefonskog kabla ili nečega sličnoga. Otvorio je vrata kabine i povukao Cordie, dok se zmija vraćala u rupu kao da je povlači nešto iz unutrašnjosti zemlje.

Dječak je na trenutak zastao na otvorenim vratima kabine. Držao je upaljač i promatrao spodobu koja je plazila na samo metar od njega. Znao je da po takvu vjetru plamen neće moći izdržati dovoljno dugo kako bi zapalio zmijurinu.

Cordie je otkinula veliki komad platna sa svoje haljine i dodala mu ga. Sagnuo se i smotao platno u loptu dok se vratima kamiona poslužio kao štitom.

Platnena je lopta već bila prilično natopljena benzinom i upalila se nakon što je po drugi put kresnuo upaljač.

Kevin se brzo udaljio od kamiona i bacio zapaljenu tkaninu na zvijer koja se povlačila u rupu.

Spodoba je gadno pogriješila. Osjetila je da joj se nešto približava pa je otvorila usta kako bi to i uhvatila. Vatra je buknila iz gubice, zahvatila pipke i proširila se člankovitim tijelom brzinom svjetlosti.

Benzin razliven cestom također se zapalio, a plamen je uz glasno šištanje pojurio prema stražnjem dijelu cisterne.

Cordie nije samo besposleno sjedila. Čim je Kevin skočio iz kabine, prebacila se za volan i krenula prema Sjevernom kraju ulice Depot kako bi izvukla kamion iz lokve benzina sekundu prije nego se lokva zapalila.

Kevin je potrčao i pokušao uskočiti na suvozačko mjesto. Vrata su, međutim, bila iskrivljena pa su se zaglavila, tako da se uspio do struka uvući kroz prozor, dok su mu noge lamatale zrakom.

Lijevo uspio je izgovoriti.

Cordie je bila upravo toliko visoka da je u isto vrijeme mogla držati upravljač i dodirivati papučice. Stajala je i nožnim prstima pokušavala stisnuti papučicu gasa, a laktovi su joj poskakivali dok se hrvala s velikim upravljačem.

Kamion je zaurloao i prebacio se u drugu brzinu.

Iz vokitokija, koji je upao u prostor između sjedala, začuo se glas Mikea O'Rourkea.

Mike stenjao je Kevin podižući mali aparat odakle ti?

Kev! čuo se Mikeov preneraženi glas. Kroz šumove, koje je proizvodio statički elektricitet, čuli su se krikovi i pucnjevi. Udri! Sad! Raznesi ovo vražje mjesto! Izlazi odatle! vikao je Kevin u aparat, dok je Cordie pokušavala okrenuti upravljač ulijevo i skrenuti kamion prema dugačkom prilazu na sjevernom ulazu Old Centrala. Truckali su se kamenom stazom. Petnaestak metara od njih, druga je zmijurina izbila na površinu i krenula prema njima da bi im prepriječila put. Udri, Kevine! vrištao je Mike u vokitoki. Nikada prije Kevin nije čuo Mikea da tako urla. Udri odmah!

Radio je utihnuo. Činilo se daje drugi aparat onesposobljen.

Cordie je pogledala Kevina, a onda i spodobu koja im se približavala slijeva.

Kimnula mu je glavom, osmjehnula se, pokazavši svoje žućkaste zube, i nagazila na gas.

Doktor Roon vukao je Dalea i Harlena stubištem koje je bilo slično slapu rastopljena voska. Vitraži su izgledali poput tapiserija od plijesni ili velikih mreža od žila i stalaktita, koji su se doimali kao da su načinjeni od istog materijala kao i nokti. Prošli su međukat i nastavili se penjati prema galeriji prvoga kata i svojoj bivšoj učionici. Vrata su bila dvostruko manja od onih kakvih su se sjećali, jer su ih gotovo zatvorile crne dlake, koje su rasle iz zidova. Roon ih je uspio gurnuti u učionicu samo trenutak prije nego što su se onesvijestili zbog jačine njegova stiska.

Starinske školske klupe nalazile su se na svojim mjestima, a i katedra je bila tamo gdje ju je ostavila gospođa Doubbet. I portret Georgea Washingtona bio je isti kakvog ga je Dale pamtio.

Sve ostalo bilo je drukčije.

Debeli sloj plijesni prekrivao je drveni pod i u plavičastozelenim naborima visio sa školskih klupa. Sa stolova su izbijale nekakve čudne izbočine slične glavama i ramenima djece skrivene pod pokrivačima.

Gole kosti presijavale su se na mjestima na kojima su prsti probili prekrivač od plijesni. Dale se zagrcnuo kada mu je zatrovani zrak prodro u pluća. Pokušao je zaustaviti disanje, ali nije uspio, jer se gotovo onesvijestio.

Promatrao je mreže ispletene od čudnoga tkiva. Mreže su prekrivale prozore i zauzele veći dio prostora između školskih klupa i četiri metra visoka stropa. Visjele su sa zidova tvoreći okrugle nakupine. Izgledale su kao žive. Ispod vlažne poluprozirne površine nazirale su se vene i arterije. Povremeno bi se u dubini žiličaste mreže pomaknula neka mekana končasta tvorevina, a nešto poput očiju trepnulo bi prema posjetiteljima.

Za katedrom su sjedile gospođa Doubbet i gospođa Duggan. Sjedile su uspravno, pažljivo promatrale učionicu i bile mrtve. Na gospođi Duggan vidjelo se daje posljednjih nekoliko mjeseci provela u grobu. Nešto sićušno žustro se kretalo u njezinoj lijevoj očnoj duplji. Gospođa Doubbet izgledala je kao daje donedavno bila živa, ali oči su joj bile prevučene zamućenom koprenom smrti. Na desetak mjesta iz tijela rasla joj je nekakva žilava materija i kao da ju je vezala za stol, stolac, zidove i mrežu. Kada su dječaci ušli u učionicu, prsti su joj se zgrčili.

Razred je bio na broju.

Harlen se zagrcnuo i pokušao izjuriti.

Karl Van Sayke pojavio se iz dlakave mase na mjestu na kojem su nekada bila vrata. Dale je na trenutak pomislio daje to crnac iz priče gospođe Moon. Tijelo je bilo potpuno crno, samo je na mjestu očiju imao bijele kuglice. Ah njegova je boja bila boja spaljene kože i mesa. Nije imao bradu ni donju čeljust. Veći je dio mišića ruku i nogu izgorio, a prsti su mu se pretvorili u kandže od ogoljelih kostiju.

Izgledao je poput poluapstraktne skulpture čovjeka s nekog grafita. Iz utrobe mu se izlivala bljedunjava tekućina. Glava se okrenula prema dječacima i izgledalo je da njuška zrak kao lovački pas.

Dale je zgrabio Harlena. Počeli su se povlačiti, ali samo do prvoga reda klupa. U tom se trenutku nešto pomaknulo ispod naslaga plijesni iza njihovih leđa. Iz zadnje je klupe ustao Tubby Cook i ostao tako stajati. Na natečenim prstima na onoj jednoj ruci, koja mu je ostala, grčili su se crvi.

Ušao je i doktor Roon. Sjednite, djeco.

Dale je izgubljeno koračao i zanosio se poput automobila na ledu, no ipak je uspio doći do svoga staroga mjesta te sjeo. Harlen je zauzeo svoje mjesto u prvom redu, ondje gdje su ga nastavnice mogle držati na oku. U prostoriju su ušli vodnik i ono što je nekada možda bilo Mink, noseći stolac, za koji je mesnatim nitima i dalje bio vezan Lawrence. Glava mu je bespomoćno visjela, a kapci podrhtavali.

Dale je pokušao ustati, ali Van Syke je krenuo prema njemu njuškajući i opipavajući zrak poput slijepca. Bijela, gotovo bezoblična masa, koja je nekada bila Tubby, izronila je iz sjene i također krenula prema Daleu.

Eto, sada smo se svi okupili i možemo početi rekao je doktor Roon pošto je pogledao na svoj džepni sat. Okrenuo se prema Daleu i Harlenu i posljednji put se nasmiješio. Pretpostavljam da bih vam mogao objasniti neke stvari, pričati vam o predivnim vremenima koja će tek doći, pokazati vam kako je zanemariva šteta koju ste nam nanijeli svojim malim vratolomijama, detaljno vam objasniti kako ćete u svojim novim oblicima služiti Gospodaru govorio je, zatvorio poklopac sata i vratio ga u prsluk. Ali zašto Dinv igra je završena, baš kao i vaše uloge u njoj. Do viđenja.

Kimnuo je i vojnik se počeo sklizati naprijed, ne pomičući noge, a onda je podigao ruke.

Dale je pokušao ne gledati u lice ni njemu ni ostalim spodobama u sobi, ali nije se mogao suzdržati. Na njima se više nije mogla niti naslutiti ljudskost. Dugačka je surla izgledala kao krater, koji je ostao nakon nečega što je izletjelo iz izdužene lubanje. Na bijeloj masi lica ugledao je i druge otvore u kojima je nešto migoljilo. Vojnik se sklizao prema Jimu, dok se Van Syke pipajući probijao prema Daleu.

Roon i bezlična masa, na kojoj se nalazio dio Minkova lica, stali su na vrata. Dale je začuo cviljenje i tiho ječanje, za koje mu se činilo kao da dopire iz poda, zidova, žiličaste mreže i nakupina koje kao da su potamnjele.

Tekućina je kapala sa stropa stvarajući ljepljive niti.

Ma jebite se! opsovao je Harlen i ustao. Uzmicao je sve dok nije stigao do Dalea. Usne su mu nekontrolirano drhtale i jedva je prošaptao: Nikada nisam volio školu. Zajedno su gazili kroz naslage plijesni i povlačili se prema zadnjim redovima. Vojnik se samo okrenuo udesno i lako se odsklizao prema njima. Tubbyjev leš uronio je lice u plijesan i nestao kao dijete ispod svoga omiljena pokrivača. Dječaci su se popeli na dva susjedna stola i izvijali tijela kako bi izbjegli čahure koje su posvuda visjele. Sluz im se u končanim tvorevinama razvlačila s hlača i tenisica. Doktor Roon je nestrpljivo pucnuo prstima i kao da je cijela zgrada prestala disati kada su Van Syke i vojnik prišli prvom redu.

Iz prizemlja se začuo pucanj.

Mike je ušao u glavni podrumski hodnik procjenjujući štetu. Bateiija džepne lampe se istrošila, izgubio je jedan pištolj sa svetom vodicom, a drugi je potrgao dok se šuljao tunelom, hlače su mu bile rasparane na koljenima i sa svih strana natopljene svetom vodicom. Što nije baš loše, jer mu sad barem nijedan vampir ne može odgristi jaja.

Shvatio je da može uočiti sve što je bilo neobično, jer u podrumu nije bilo prozora. Svjetlost je dopirala od fluorescentne tvari, koja kao daje curila iz zidova, ali i od zapaljene zmijolike spodobе.

Pretpostavio je da je zmijurina mrtva. Meso je tinjalo na tisuću mjesta, utroba je bila pougljenjena, a ni gubica se više nije otvarala ni zatvarala.

Iako je bio uvjeren da je mrtva, obišao ju je u širokom luku. Držao se zida i sa strahopoštovanjem promatrao ono što je ostalo od tijela, koje se ispružilo duž hodnika. S lešine su se izdizali oblaci gustog dima i hodnikom se širio miris pečene ribe.

Dok se ljepljivim stubištem penjao prema prizemlju, Mike je provjeravao preostalu opremu. Još je imao bakinu napunjenu sačmaricu i četiri patrone, jer je ostale ili ispucao ili izgubio u tunelu. Od glave do pete bio je izgreben i krvav i drhtao je cijelim tijelom, ali je inače bio sasvim dobro. Prošao je kroz razbijena vrata i našao se u prizemlju Old Centrala. Imao je samo nekoliko sekundi da zbunjeno primijeti sve promjene, koje je škola pretrpjela tijekom nekoliko tjedana školskih praznika i da pogleda prema otvorenom zvoniku i pulsirajućoj masi nogu i očiju petnaestak metara iznad njega. Na podu je ugledao Daleovu pušku i upravo

se sagnuo prema njoj, kada ga je neki pokret u sjenama natjerao da se skameni u tako pogrbljenu položaju.

Nešto mu je prilazilo iz učionice drugoga razreda gospođe Gessler i pritom proizvodilo zvuk sličan mijaukanju. Zgrada je iznenada počela škripati i stenjati i zvuk se gotovo izgubio, dok su izvana dopirali zvukovi grmljavine i zavijanje vjetra. Mike je brzo kleknuo, zgrabio pušku i stavio je pod lijevu ruku, dok je desnom podigao otkočenu sačmaricu.

Iz tame je izišao otac Cavanaugh. Odavao je zvukove, kojima je možda pokušavao nešto reći. Usne su mu se povukle. Mike je čak i pri tom slabom osvjetljenju mogao vidjeti šavove kojima mu je gospodin Taylor, pogrebnik, sašio usta. Činilo se da pokušava reći: Michael.

Mike je pričekao da mu se približi na gotovo dva metra, a onda je podigao sačmaricu i pucao mu u lice.

Prasak je bio neočekivano glasan. Baš kao i popratna jeka.

Svećenikovi su se ostaci zanjihali unatrag preko ljepljiva poda.

Tijelo se srušilo pokraj stubišne ograde, a ostaci lubanje rasuli hodnikom. Iako mu je sačma raznijela glavu, pstatak tijela na rukama i koljenima počeo je puzati prema Mikeu.

U stanju savršena mira, njegovo je tijelo upravljalo kretnjama, dok mu se mozak bavio nečim drugim. Mike je prebacio sačmaricu u drugu ruku. Otvorio je Daleovu pušku i vidio da je napunjena. Cijev je spustio na svećenikova leđa u trenutku kada su mu njegovi prsti već bili nadomak tenisica te je povukao otponac.

Nakaza slična njegovu prijatelju, previjala se ljepljivim podom razmrskane kralježnice. Mike se za korak odmaknuo, izvukao dvije od četiri preostale patrone i ubacio po jednu u Daleovu i u bakinu pušku. Nogom je udario u nešto plastično.

Okrenuo se i na podu ugledao vokitoki.

Podignuo gaje, očistio od ljepljivih niti i uključio. Začuo je šum elektriciteta i počeo vikati.

Nakon trećega poziva odazvao se Kevin.

Hvala ti Bože, hvala, ponavljao je Mike u sebi. Kev! Udri! Sad!

Raznesi ovo vražje mjesto! viknuo je u prijemnik. Ponovio je to i bacio radio kada je začuo Daleov vrisak, koji je dopirao s kata. Odlučio je ponijeti pušku umjesto vokitokija i što je brže mogao potrčao uz stubište.

Okliznuo se i gotovo pao niz obložene, ljepljive stube, ali je uspio vratiti ravnotežu i ubrzo se našao na balkonu prvoga kata. Crvenkasta svjetlost, koja je dopirala odozgo, postajala je sve jača.

Mike! Ovdje! vrištao je Dale iza zavjese crnih vlakana na mjestu na kojem su se nekada nalazila vrata učionice gospođe Doubbet. Iznenada je začuo režanje, kao daje netko s lanca pustio čopor izglednijih pasa.

Znao je da ne smije oklijevati ni sekunde, jer će inače izgubiti živce i neće se usuditi ući. Napeo je obje udarne igle i bacio se kroz zastor.

ČETRDESET PRVO POGLAVLJE

Zmijurina se utrivala s njima prema glavnom ulazu.

Koliko je god mogla, Cordie se trudila održati smjer dok je vozila četrdesetak metara dugačkim prilazom školi. Jedna od stražnjih lijevih guma izgleda da je bila raskomadana i zadnji dio velike cisterne zanosio se lijevodesno. Kevin je mijenjao brzine i požurivao Cordie. Istodobno udarao je uokitokijem o komandnu ploču, pokušavajući ponovo dozvati Mikea.

Spodoba je stigla do pošljunčana prostora pred glavnim ulazom i spustila se, da bi se opet propela kada je kamion bio na samo petnaestak metara od nje.

Kevin je ugledao daske, koje su Dale i Harlen bili ostavili na stubištu. Odmah mu je bilo jasno da one ni na trenutak neće moći podnijeti težinu kamiona. I onda je shvatio da moraju pobjeći, jer je do sudara bilo preostalo samo nekoliko sekundi. Njegova su vrata bila zaglavljena.

Neuspješno ih je pokušavao otvoriti, a onda se prebacio na Cordieno sjedište, gurnuvši je pritom na vrata. Preko njezina je krila pokušavao dohvatiti bravu.

Ma što me koji kurac...

Iskoči! Iskoči! Iskoči! vrištao je, pokušavajući je izgurati.

Kamion se zanio ulijevo, no uspjeli su zgrabiti upravljač i zajedno ga vratiti na pravi smjer u trenutku kada je spodoba ispred njih iskočila iz kutije poput divovskoga klauna.

Cordie je uspjela otvoriti vrata i oboje su ispali iz kabine. Kevin je pri padu ostao bez zuba i slomio zapešće. Djevojčica se otkotrljala u travu, zastenjala i

onesvijestila. Kamion je pri brzini od sedamdeset kilometara na sat udario u zvijer čija je glava poput koplja probila vjetrobransko staklo.

Kev je sjedio i grčio se zbog bola u desnoj šaci. Lijevom je rukom zgrabio Cordie i na koljenima je teturajući pokušao odvući, kada se kamion, zajedno sa zmijurinom, zabio u ulaz.

Sudar ipak nije bio izravan. Prednji blatobran zapeo je za betonsku ogradu i oderao bok kabine, dok su prve dvije stube zaustavile prednju osovinu, izvrnuvši na čudovište ono što je ostalo od kabine.

bista, ravno prema zatvorenim vratima.

Bio je preširok i zgužvao se kao golema limenka piva, udarivši u dovrtak. Komadi drvenih vrata izrađenih prije pune osamdeset četiri godine raspršili su se i odletjeli dvadeset metara u zrak. Spodoba se koprcala iz rupe kao zmija u zubima kojota i Kevin je mogao vidjeti daje člankovito tijelo bilo presječeno kao nožem.

Miris benzina ispunjavao je zrak. Kevin je teturao i vukao Cordie prema petnaestak metara udaljenim brijestovima. Nije znao gdje su završili očev pištolj i zlatni upaljač.

Stao je, okrenuo se i srušio na travu. Nije imao snage brinuti se o drugom stvorenju. Benzin nije eksplodirao. Promatrao je potočiće benzina koji su curili iz uništene cisterne i slijevali se niz zidove i prema unutrašnjosti škole.

Čuo je klokotanje i osjećao miris benzina. Nije eksplodirao.

K vragu, to nije bilo pošteno! U filmovima, koje je gledao, automobili bi sletjeli s litice i eksplodirali u zraku bez razloga, osim zbog redateljve potrebe za pirotehničkim izivljavanjem. A on je upravo uništio očev kamion vrijedan pedeset tisuća dolara i izlio četiri tone benzina u tu prastaru školu pa ništa, čak ni proklete iskre.

Odvukao je Cordie još dvadesetak metara. Naslonio je onesviještenu, a možda i mrtvu djevojčicu na stablo brijesta, otrgnuo dugačku traku platna s haljine, koja je ionako čudno visjela s nje i vratio se, posrćući kao pijanac. Nije imao pojma gdje se mogao izgubiti upaljač, niti kako će zapaliti krpu. A ni kako će se izvući, ako mu to i uspije.

Smislit će već nešto usput.

I5ale i Harlen pokušali su vikom upozoriti Mikea pošto su čuli kako dolazi hodnikom. Dvojica dječaka skakala su sa stola na stol i pokušavala izbjeći vojnika i

Van Sykea. Plijesan i stari leševi otežavali su kretanje njihovu neprijatelju. Ali odjednom je ispred njih izronila bijela masa za koju su pretpostavili da je Tubby. Najprije se pokazala grabežljiva blijeda ruka, a potom i bijelo lice.

Doktor Roon i Mink Harper stajali su pokraj vrata i spremno očekivali Mikea. Bacili su se na njega čim je pognuto jurnuo u učionicu. Roon je bio vrlo brz.

Udario je u puščanu cijev u trenutku kad je Mike pritisnuo okidač. Umjesto da raznese ravnateljovo lice, pogodio je jednu čahuru koja se rasprsnula i oslobodila cijeli splet zapetljanih žila i niti.

Mink Harper nije bio tako brz. S ono malo preostalih prstiju zgrabio je Mikea za ruku, dok mu se ostatak lica počeo izduživati u surlu. No, to je Miku dalo dovoljno vremena da zabode cijev krateža u Minkov trbuh i opali. Tijelo je izgledalo kao da lebdi kada je palo preko žile razapete između dovratka i Washingtonovog portreta, rad Gilberta Stewarta. Istog trenutka, vlakno se usjeklo u Minkovo meso. Mike je izbacio praznu čahuru iz sačmarice, gurnuo ruku u džep, napipao preostale dvije patrone, izvukao jednu i ubacio je u cijev. Doktor Roon mu je gotovo bez truda istrgnuo pušku iz ruke. Udario je Mikea u glavu i on se otkotrljao prije nego je uspio još jednom opaliti. Uperio je cijev u lice dječaka, koji je ležao u nesvijesti.

Ne! zaurloao je Dale. On i Harlen bili su samo nekoliko koraka od Van Sykea i skakali sa stola na stol, ravno prema vojniku. Dale je skočio visoko i preletjeo vojnikove raširene ruke. Odbivši se od Roonova ramena, sletio je na dovratak i otkotrljao se na pod u trenutku kada je opalila puška. Hitac je pogodio leš gospođe Duggan ravno u grudi, raznio ostatke njezine haljine i prikovao je za školsku ploču. Polako stišćući šake, tijelo je ponovo krenulo prema stolu.

Leš gospođe Doubbet ponovo je ustao. Začuo se tihi zvuk pucanja mesnatih vlakana. Iznad bijelih očnih jabučica kapci su joj divlje treptali. Lawrence je došao k svijesti i počeo se trzati i čupati žile kojima je bio vezan dok mu se približavala gospoda Doubbet.

Doktor Roon je povukao Dalea za majicu i prodrmao ga. Proklet bio dahtao mu je u lice. Naglavce ga je izbacio iz učionice i krenuo za njim.

Crno obličje Karla Van Sykea nadvilo se nad Mikeom.

Jim Harlen preskočio je prvi red stolova i pokušao pomoći prijatelju, ali je zbog konopaca, koji su mu još bili obavijeni oko grudi, izgubio ravnotežu. Pao je u

plijesan između stolova i povukao komad tanke mreže. Vlakna su bila topla i vlažna.

Prkosno je zauriao kada se vojnik nadržao nad njim.

Dale je uspio na trenutak iz hodnika vidjeti brata, koji je pokušavao raskinuti niti kojima je bio vezan za stolac, ali onda se doktor Roon ponovo pojavio pokraj njega. Podigao ga je, držeći ga za grlo, i odnio prema stubištu.

Dale je osjetio kako su mu stopala lagano dotakla ogradu kada gaje Roon prebacio preko nje. Prsti doktora Roona urezivali su se u dječakovo grlo dok ga je držao nad ponorom dubokim osam metara. Dale je Roona udario nogama i grebao po licu, ali on kao da nije ni osjetio bol. Treptanjem je očistio oči od krvi i stegnuo dječaka još jače. Dale je osjetio kako pada u tamu, a vidno polje mu se sužavalo u tunel. A onda se iznenada zatresla cijela zgrada. Roon je posrnuo unazad i povukao Dalea. Cijeli se kat ljuljao kao čamac na uzburkanu moru. Pali su na hrpu dasaka, a miris benzina ispunio je zrak.

Iako je još bio ošamućen nakon potresa mozga, Kevin je pokušavao zadržati objektivnost i kritički pristup dok se posrću približavao olupini. Strašno ga je zanimalo zašto se svjetina nije okupila nakon nevjerojatna udara u trenutku kada je cisterna udarila u školu. Zasljepio ga je prasak munje pa je trepnuo očima, zastao da bi oslušnuo udar грома koji je popratio munju i mudro kimnuo glavom. Naravno, nastavio je analitički razmišljati. Trebao mije plamen, iskra, bilo što što bi zapalilo benzin. Upaljač njegova oca bio bi prikladan za to da ga nije negdje izgubio. I kremen i čelik proizveli bi iskru. Odsutno je pretražio džepove, ali u njima nije našao ni kremen ni čelik. A da udarim kamenom o čelik? Hoće li to baciti iskru? Nešto mu se s tom idejom nije činilo posve ispravno. Ostavio ju je za rezervu, bude li nužno.

Prešao je još desetak metara šljapkajući bosim stopalima po lokvama benzina. Bosa stopala, zbunjeno je pogledao svoja stopala. Negdje je izgubio cipele. Benzin je bio hladan, no osjećao je kako ga peku ogrebotine. Osjećao je bol u desnom zapešću, dok mu je šaka beživotno visjela u neprirodnu položaju.

Razmišljaj kao znanstvenik, rekao je samome sebi. Ođhramao je još nekoliko koraka i sjeo na gotovo suhi dio staze da bi razmislio. Potrebni su mu plamen ili iskra. Gdje bi mogao naći jedno ili drugo?

Promatrao je nebo, ah grom nije pogodio cisternu, iako su izlomljene crte svjetlosti divlje paralele nebo. Možda kasnije?

A elektricitet? Možda da ode do kabine i okrene ključ? Hoće li akumulator baciti iskru? Po mirisu mu se činilo da bijedna iskrica bila više nego dovoljna.

Ne, ne bi to ipak bilo dobro. S mjesta na kojem je sjedio, dvadeset metara od kamiona, jasno je vidio daje kabina potpuno uništena i zdrobljena od težine cisterne. I vjerojatno puna čudna mljevena r.esa.

Namrštio se. Možda bi mu odgovor sinuo i sam, samo kada bi malo prillegao i odmorio se. Kameni puteljak činio se tako mekan i primamljiv.

Pomaknuo je jedan svjetlucavi kamen i spustio glavu na tlo. Nešto s tim kamenom nije bilo u redu.

Sjeo je, pričekao da iduća munja osvjetli nebo i podigao očev poluautomatski kolt 45 sa zemlje. Drška mu je napukla. Čelik je bio izgreban, a ni mušica nišana nije izgledala baš najbolje.

Obrisao je krv, koja mu je sklizala u oči, i ponovo pogledao cisternu iz koje je curio benzin. Zašto sam to učinio očevu kamionu? Zaključio je da ne mora baš odmah odgovoriti na to pitanje. Ostavio ga je za kasnije.

Najprije mora pronaći način kako će stvori plamen ili iskru.

Okretao je pištolj u rukama, provjeravao je li se cijev napunila blatom i brisao glatki čelik. Znao je da nije bilo izgleda da ga vrati u očevu kutiju s trofejima da on ništa ne primijeti.

Podigao je pištolj pa ga ponovo spustio. Je li metak u cijevi? Činilo mu se da nije.

Otac nije volio da Kevin uokolo nosi oružje koje bi moglo iznenada opaliti. Stegnuo je pištolj između koljena, a lijevom rukom povukao ručicu. Metak je ispao iz cijevi i otkotrljao se stazom. Prokletstvo, bio je u cijevi! Koliko ih je sada ostalo? Da vidim, ako ih unutra stane sedam, minus ovaj jedan! Zadatak je u tom trenutku bio pretežak Kevinu. Možda kasnije?

Lijevom je rukom podigao pištolj i naciljao prema cisterni. Munje su mu otežavale ciljanje. Ako ne možeš pogoditi nešto što je doslovno veće od pročelja silosa, onda nemoj niti pokušavati. A opet, s druge strane, bila je predaleko.

Pokušao je ustati, ali mu se zavrtjelo u glavi pa je samo tresnuo natrag. No dobro, može to učiniti i sjedeći.

Sjetio se da treba otkočiti pištolj prije nego ga je ponovo podigao. Mrštio se prema mušici nišana. Hoće li metak načiniti iskru ili će odmah zapaliti benzin? Nikako se nije mogao sjetiti. Nema veze, to će se barem lako utvrditi.

Čak ga je i zdrava ruka zaboljela od trzaja. Spustio je pištolj i pogledao prema cisterni. Nije bilo ni plamena ni iskri. Zar je promašio? Uspio je ponovo podići drhtavu ruku i opalio još dvaput. I opet ništa. Koliko mu je još metaka preostalo? Barem dva ili tri.

Pažljivo je promatrao krug od nehrđajućega čelika i polako pritisnuo okidač, baš kao što ga je učio otac. Začuo je zvuk sličan udarcu kemijske olovke o bojler i Kevin se pobjednički nasmiješio. Zatim se namrštitio.

Nije bilo vatre. Ni plamena. Ničega.

Koliko mu je još metaka ostalo? Možda bi trebao izvaditi spremnik i provjeriti. Ili, još bolje, mogao bi izbrojiti čahure koje su se otkotrljale po stazi, vidio je dvije ili tri kako bljeskaju pod svjetlošću munja. Ali, zar nije bio ispalio više metaka?

Pa dobro, sigurno mu je ostao barem još jedan. Ili možda čak i dva?! Ponovo je podigao ruku, koja mu se tresla, i opalio. Još dok je pritiskao obarač bio je siguran da će pucati previsoko i da će promašiti čitavu školu, a ne samo cisternu.

Pokušao se sjetiti zašto to uopće čini. Znao je da je riječ o nečem važnom, nečem povezanom s njegovim prijateljima. Ali nije se mogao sjetiti.

Legao je na trbuh i oslonio pištolj na svoje ozlijeđeno zapešće. Povukao je obarač i kao da je očekivao da će udarna igla uletjeti u prazno ležište.

Začuo se prasak, onda je ugledao bljesak tik do razbijena poklopca na vrhu cisterne i tri i pol tone preostalog benzina se zapalilo.

Tek što se doktor Roon uspio pridići, eksplozija je raznijela ogradu u tisuću komada, a plamena gljiva jurnula je stubištem. Priljubio se uza zid i s gotovo akademskim zanimanjem promatrao pola metra dugu drvenu dasku rukohvata koja mu je virila iz grudi. Opipao ju je rukom, ali je nije niti pokušao izvući. Samo se naslonio na zid i polako sjeo.

Dale se otkotrljao do zida i rukama pokrio glavu. Ostaci ograde stubišta bili su u plamenu, knjige na međukatu već je progutao plamen, obojeno staklo se rastalilo i curilo niz sjeverni zid. a svaki centimetar prvoga kata bio je ispunjen gustim dimom i plamenom.

Dva metra dalje tinjale su nogavice Roonovih hlača, a potplati njegovih cipela topili su se i pretvarali u meku i bezobličnu masu.

Tri metra lijevo od Dalea gorjele su mreže od ružičasta mesa i topile se na stubištu poput konopaca za rublje u zapaljenoj praonici. Cvrčanje meke tvari podsjećalo ga je na vrisak.

Dovukao se do zapaljenih vrata.

Učionicu je proždirao plamen. Eksplozija je srušila s nogu i žive i mrtve. Harlen je najprije pomogao Mikeu da ustane, a onda su zajedno počeli trgati niti kojima je bio vezan Lawrence. Dale je s poda podigao Mikeovu sačmaricu i pridružio im se u uklanjanju žilavih niti s bratovljevim ruku i grla.

Dale je podigao Lawrencea, a Harlen maknuo stolac. Iako je na njemu još bilo žilavih niti, osmogodišnjak je mogao sam stajati i govoriti.

Jednom je rukom zagrlio Dalea, a drugom Mikea, istodobno se smijući i plačući.

Kasnije! viknuo je Dale i pokazao prema zapaljenim školskim klupama i mraku u kojem su se vojnik i Van Syke pokušavali pšidići. Tu se negdje skrivao i Tubby.

Mike je pokušao obrisati krv i znoj s očiju. Potom je izvukao posljednju patronu iz džepa, uzeo sačmaricu od Dalea i napunio je. Idemo viknuo je kroz dim. Krenite. Ja ću vas štititi.

Dale je gotovo odnio brata prema stubištu. Roon je nestao. Rub galerije nestao je u plamenom zidu od zapaljenih mreža i čahura koje su padale sa stropa.

Dale i Harlen teturali su prema stubištu, noseći zajedno Lawrencea. Umjesto međukata i stubišta, koje je vodilo prema prizemlju, našli su samo deset metara visoku lomaču. Izgledalo je kao da se stubište urušilo sve do podruma dok su cigle isijavale vrućinu.

Gore rekao je Dale. Mike je uspio izići iz učionice i pridružiti im se dok su se pokušavali brzo popeti do sljedećeg odmorišta, pa dalje prema drugom katu, koji je već godinama bio zatvoren.

Iz praznih se učionica začulo cvrčanje i vrisak. Te su prostorije već desetljećima bile prepuštene mraku i paučini i dječacima nije bilo ni na kraj pameti da ih sada istraže.

Gore oglasio se Mike. Prstom je upirao prema uskim stubama koje su vodile u zvonik. Dok su se penjali stubištem daske gazišta dimile su se i tinjale. Dale je

odozdo začuo vrisak po kojem je zaključio da se glavno stubište srušilo u plameni pakao.

Popeli su se do uska stubišta, koje je opasivalo zvonik s unutrašnje strane. Daske su bile trule i uske. Dale je još jednom pogledao ispod sebe i ugledao plamen, koji im se približavao iz ponora duboka petnaest metara. Prestao je gledati dolje. Umjesto toga, pogledao je ravno ispred sebe. u onu spodobu koja je visjela u mreži u središtu zvonika.

Okrugla poluprozirna opna možda je nekoć imala oblik zvona.

Daleu se učinilo da vidi ležišta i kuke na mjestu gdje su završavale niti mreže i pipci te spodobe. Ali to trenutno nije bilo važno.

Spodoba ga je promatrala. Sve ih je promatrala. Imala je tisuće očiju i stotine pulsirajućih usta. Osjetio je bijes te spodobe, kao i nevjericu da deset tisuća godina tihe vladavine završava ovakvom farsom. Ali još je više osjećao njezin bijes i moć.

Još možeš postati moj sluga, u mraku nikad nije prekasno.

Dale, Lawrence i Harlen zapanjeno su zurili u tu spodobu. Osjetili su kako ih je preplavila nevjerojatna toplina. Ne zbog vatre, već neka unutarinja toplina, koja je potjecala od spoznaje da se još mogu predomisliti i služiti Gospodaru, možda ga čak i spasiti.

Koračajući zajedno, kao po zapovijedi, njih su trojica krenula prema rubu staze i Gospodaru. Mike je podigao sačmaricu i s manje od dva metra pucao u spodobu. Opna je pukla, a njezin je sadržaj uz strašno šištanje pao u vatru.

Mike je povukao natrag svoje prijatelje i. upotrijebivši pušku kao malj. počeo udarati po trulim daskama zvonika.

Cordie se probudila u pravo vrijeme kako bi onesviještena Grumbachera izvukla iz plamena. Odjeća mu je bila potpuno crna s prednje strane, obrve više nije imao, a činilo se i da ga je eksplozija bacila kroz zrak.

Uspjela ga je odvući do brijestova i pljuskala ga sve dok nije otvorio oči. Zajedno su promatrali male prilike koje su puzale krovom zapaljene škole.

Sranje progundao je Harlen dok se sklizao niz strmi zabat prema rubu krova. Čini mi se da sam ovu scenu vidio u Moćnom Joe Youngu.

Stajali su na krovu s južne strane zgrade i držali se za sve što su mogli dohvatiti.

Duboko ispod sebe vidjeli su nabijen šljunak i betonske staze oko igrališta.

Pogledaj to s druge strane uspuhano mu se obratio Dale dok se držao za Lawrencea. koji se pak držao za mali otvor veličine šake u krovu od šindre. Barem ćeš imati priliku iskoristiti te konopce.

Harlen je odmotao uže od osam metara. Djelomično je bilo zapaljeno i uopće nije djelovalo sigurno. Aha rekao je sam sebi ali kako?

Hej reče Mike. Držao se za rub dimnjaka i gledao u pravcu 'z kojeg su došli. Visoka figura probijala se iz zvonika ispunjena gustim dimom i krenula prema njima.

Dale nije vidio ništa osim tamna obličja. Je li to vojnik? Ili Van Syke?

Ne vjerujem rekao je Mike. Vjerojatno je Roon. Mislim da se sada ostali ne mogu kretati pošto im je umro gospodar. Oni su samo bili dijelovi nečega mnogo većega. Dječaci su promatrali tamnu priliku koja je, međutim, zamakla iza zabata. Mike se okrenuo i tiho rekao Harlenu: Ako namjeravaš upotrijebiti taj konopac, sada je pravi trenutak!

Harlen je zavezao omču i načinio laso. Kada bih ga uspio dobaciti do one grane tamo. mogli bismo se prebaciti na drvo.

Dale, Harlen i Mike pogledah su prema visokim granama brijesta. Grane su bile barem deset metara udaljene od njih i pretanke da bi izdržale težinu čak i samo jednoga od njih.

Iza njih, na sljemenu krova, pojavila se silueta i uputila prema južnom zabatu, istim putem kao i oni. Dim je počeo probijati između stare šindre, što je dodatno zaklanjalo tamnu priliku, ali Daleu se učinilo daje prepoznao tamno odijelo i krvavo lice doktora Roofca.

Vrućina sa sjevernog kraja zgrade bila je gotovo neizdrživa.

Kada je planuo i zvonik dječaci su se morali okrenuti.

Hej rekao je Lawrence. Pogledajte!

Četiripet kilometara dalje, osvjetljen divljim bljeskovima munja, tornado se spuštao iz crnih oblaka koji su se valjali s jugozapada, dok se vrtlog dizao pa onda spuštao prema zemlji. Dječaci su neko vrijeme nijemo promatrali jezivu pojavu.

Dale je uhvatio samoga sebe kako tiho požuruje vrtlog i poziva ga da krene prema njima. I da sve ovo konačno završi u vrtlogu završnoga uništenja.

Tornado se podizao i spuštao na polja daleko na istoku, s druge strane grada, a onda pojurio prema tami na sjeveru. Prolazak olujne fronte donio je iznenadni

nalet vjetra, koji je dječake zasuo lišćem i grančicama te zaprijetio da ih otpuše sa strehe.

Daj mi to obratio se Mike Harlenu. Uzeo je uže, ponovo načinio omču, nabacio je na dimnjak i odsklizao se do ruba te pomoću dva jaka čvora povezo krajeve konopaca. Završio je. zategnuo konopce da bi provjerio čvrstoću, a slobodan kraj prebacio je preko ruba strehe. Najprije ti rekao je Daleu.

Čuli su kako netko korača sindrom s druge strane.

Dale nije ništa rekao, niti je oklijevao. Spustio se do oluka. Ispred sebe nije vidio ništa osim praznine. Nogama je obuhvatio uže i počeo se spuštati, skliznuvši preko strehe i lagano se zanjihavši.

Harlen je pomogao Lawrenceu da uhvati konopac pa su se i braća počela spuštati. Dale je osmogodišnjaku služio kao kočnica. Osjećao je kako mu dlanovi bride od trenja.

Hajde rekao je Mike. Okretao se prema zabatu, ali Roon se još nije pojavio. Moja ruka tiho reče Harlen.

Mike je kimnuo i prišao rubu. Dale i njegov brat bili su desetak metara niže i još su se spuštali. Uže nije bilo dovoljno dugačko da bi doprlo do tla, ali Mike nije mogao procijeniti gdje je završavalo.

Idemo zajedno rekao je. Uspravio se, a Harlen gaje obuhvatio s leđa. Ti se samo čvrsto drži. a ja ću se pobrinuti za konopac.

Doktor Roon se pojavio iza zadimljena zabata. puzeći na četiri kao pauk kojem su iščupali dvije noge. Još mu je iz grudi virila daska stubišne ograde. Iz razjapljenih čeljusti čulo se dahtanje i režanje. Drži se rekao je Mike i otisnuo se s Harlenom preko rubova. Dim je obavio cijeli krov dok je vatra zahvatila tavan. Mike je znao da je dimnjak, na koji je nabacio omču, sigurno bio vruć. Nećemo uspjeti čuo je Harlenove riječi.

Hoćemo, hoćemo odgovorio je Mike Zuo je da neće daleko odmaknuti prije nego što Roon dopuže do strehe. Samo bi trebalo da im prereze konopac.

Dale i Lawrence spustili su se do kraja konopca. Nalazili su se u razini stropa prizemlja. Bilo je to barem pet metara iznad zemlje.

Nije to ništa prošaptao je Lawrence. Skoči!

Istodobno su pustili konopac. Pali su blizu tobogana i otkotrljali se pijeskom igrališta. To stvarno nije strašno.

Ustali su i maknuli se od plamenova, koji su se počeli probijati kroz prozore i vrata na južnoj strani zgrade. Dale je rukama zaklonio ori i pogledao prema silueti dvojice dječaka koji su se još spuštali. Ja:mo ih je vidio na zidu od cigli. Bili su na pola puta. desetak metara od tla. Harlen je grčevito stezao Mikeova ramena. Btv.c! Brže! povikala su braća kada su na rubu krova ugledala bilucu: doktora Roona.

Mike je podigao glavu i omotao ruke i noge oko konopca. Drži se šapnuo je Harlenu i nastavio se sklizati niz konopac, koji mu je gulio kožu s dlanova. uae i Lawrence s užasom su promatrali Koonu, Koji kao da je oklijevao na rubu krova. Okrenuo se prema vatri, koja se već raširila zabatom i brzo omotao konopac oko zapešća. Roon se prebacio preko rubova strehe i, krećući se poput velikog crnog pauka, brzo se našao iznad Mikea i Harlena.

Brzo se spuštao.

O, sranje prošaptao je Lawrence.

Dale je vikao i prstom upirao uvis. Iznad strehe, što ni Mike ni Roon nisu mogli vidjeti, krov se pretvorio u golemu buktinju. Dalea je to podsjetilo na celuloidnu filmsku vrpču, koja se iznenada zatamni i brzo istopi. Južni se zabat urušio, a pljusak iskri odletio je u noćno nebo. Stari dimnjak na trenutak je ostao usamljen, kao kula u vatrenom gejziru, a onda se i on srušio.

Skoči! istodobno su viknuli Dale i Lawrence.

Mike i Harlen u slobodnom su padu prošli posljednjih sedam metara i pali na pijesak igrališta.

Iznad njih, doktora Roona je iznenada nešto povuklo nagore, jer se konopac zategnuo oko njegove ruke. Preletio je preko rubova zapaljene strehe i nestao u vatrenoj stihiji. Na trenutak je izgledao kao kukac, koji se koprca na koncu dok ga neka nevidljiva ruka spušta u vatru.

Dale i Lawrence potrčali su, rukama se štiteći od vrućine. Vukli su Mikea i Harlena između sprava na školskom igralištu, sve do odvodnoga kanala na rubu Školske ulice. Zajedno su gledali kako Kevin i Cordie u širokom luku obilaze zapaljenu školu kako bi im se pridružili.

Iznenada su se upalila sva ulična svjetla u Elm Havenu. Djeca su se stisnula, dok je Cordie parala posljednje ostatke svoje haljine da bi vrpčama previla Mikeove krvave ruke. Nikome nije bilo fleobično što je ostala samo u sivim gaćicama, ni što je Kevin bos i krvav, ni što su ostala četvorica izgledala kao dimnjačari. Lawrence se odjednom počeo smijuljiti i svi su prasnuli u smijeh. Smijeh koji je potom prerastao u plač. Grlili su se međusobno i tapšali po leđima.

Dok je smijeh zamirao i polako se pretvarao u suze, Mike je privukao Kevina i šaptao mu. Čuo si da netko krade kamion tvoga oca uspio je izgovoriti prije nego što se ponovo zakašljao, jer se dobrano nagutao dima.

Zvao si nas vokitokijem i zajedno smo pokušali uhvatiti lopova. Učinilo nam se daje za upravljačem sjedio doktor Roon. A onda se zaletio u školu i ona se zapalila. Ne tupo je odgovorio Kevin, trljajući čelo nije bilo tako.

Kevine! prosiktao je Mike i krvavom rukom ga povukao za njegovu začađenu majicu.

Kevinov pogled se razbistrio. Ahaaa polako je izgovorio. Netko je pokušao ukrasti tatin kamion. Izišao sam da bih ga uhvatio.

Nismo ga uspjeli sustići rekao je Dale.

I buknuo je požar dodao je Lawrence. Pogledao je prema školi. Cijeli krov se srušio, nije više bilo ni zvonika, prozori su izgorjeli, a zidovi su se urušili u unutrašnjost zgrade. A počelo je samo tako.

Ne znamo ni tko, ni zašto zakašljao se Mike i sjeo na rubnjak.

Pokušali smo ga izvući iz kamiona i zato ovako izgledamo. Ali ne znamo ništa više od toga.

Iz daljine se začulo zavijanje dviju sirena. Jedna je pripadala civilnoj zaštiti i upozoravala na tornado, iako je glavna opasnost bila već prošla, dok je druga, višeg i oštrijeg zvuka, najavljivala dolazak dobrovoljnoga vatrogasnoga odreda. Druga avenija i ulica Depot odjednom su bile obasjane farovima, a začuo se i tutanj velikih kamiona. Ljudi su se počeli okupljati na uglovima i pločnicima.

Svjetlost zgrade u plamenu izduživala je njihove sjene preko čitava igrališta, dok je šestoro djece, pridržavajući jedno drugo, krenulo prema svjetlima dobrodošlice u kućama u kojima su neke čekali roditelji.

ČETRDESET DRUGO POGLAVLJE

U petak, 12. kolovoza 1960. iz Cape Canaverala uspješno je lansiran komunikacijski balon satelit Eho.

Tog su se popodneva Dale, Lawrence, Kevin, Harlen i Mike odvezli biciklima do ujaka Henryja i ujne Lene. Lunjali su pašnjacima i satima tražili Banditsku pećinu, kopajući u blizini potoka. Bilo je veoma vruće.

Cordie Cook je stigla malo prije večere i promatrala ih kako kopaju. Njezina se obitelj vratila u kuću pokraj otpada, a djeca su u gradu pričala o tome kako ona u posljednje vrijeme mnogo vremena provodi s Mikeom i njegovom prijateljima. Traženje je sporo napredovalo. Dva tjedna prije toga Harlenu su skinuli gips, tjedan dana kasnije i Kevinu, no oba su dječaka nastojala paziti na svoje ozlijeđene ruke. Svima su, osim Harlenu, dlanovi bili u ranama pa su vrlo pažljivo rukovali pijucima i lopatama.

Iznenada, baš uoči večere, kada je karavan Daleovih i Lawrenceovih roditelja upravo skrenuo na prilazni put i sirenom ih pozivao da im se pridruže, Mikeova je lopata utonula u mrak.

Iz rupe široke tridesetak centimetara dopirao je hladan, ustajali zrak. Optimističan kao i obično, Lawrence je odmah donio lampu.

Još su proširili otvor i osvijetlili unutrašnjost.

To zasigurno nije bio krtičnjak. Ugledali su veliku podzemnu prostoriju čiji je ulaz bio na brzinu zatrpan prašnjavim bocama i sličnim stvarima. Dječaci su ugledali tamno drvo. To je mogao biti sanduk ili rub šanka. Tamna okrugla kontura vjerojatno je bila automobilska guma i možda se još nalazila na kotaču automobila za kopana u pećini, baš kao što je govorio ujak Henry.

Dječaci su počeli prokapati i širiti otvor. Bacali su zemlju i kamenje prema potoku, a onda iznenada zastali, kao po nekom prešutnom dogovoru. Cordie ih je promatrala iz sjene na obali potoka. Nosila je nove traperice iz Jepsonove prodavaonice tekstila, koje su još bile krute.

Obrisala je prašinu sa sandala.

Mike je izvukao lopatu iz zemlje i, pogledavši ostalu četvoricu dječaka, prošaptao: Prava je spustio lopatu na zemlju i obrisao usne.

Ali ne moramo se žuriti, zar ne?

Kevin se naslonio na pijuk i rukom prošao kroz kratku kosu. Ožiljak na čelu bio je mali i sada već gotovo nevidljiv. Ne vidim zašto bismo se žurili rekao je. Ovo stoji ovdje već više od trideset godina. Neće mu se ništa dogoditi ako još pričeka.

Dale je kimnuo. Ujak Henry sigurno ne bi htio da mu se ovdje motaju hrpe znatiželjnika, reportera i turista. Ne sada. Bar ne dok ga bole leđa.

Harlen je prekrizio ruke. Ne znam rekao je, prelazeći pogledom od jednoga do drugoga prijatelja. Možda unutra ima vrijednih stvari.

Lawrence je samo slegnuo ramenima i nasmiješio se, dok je i dalje kopao rukama da bi proširio ulaz u pećinu. Sada ga je počeo zatrpavati. Zar ne razumiješ, Jime? Ovo će uvijek biti tu, neće nikuda pobjeći. Ako se unutra i nalazi nešto vrijedno, zamisli koliko će tek vrijediti kada se za nekoliko godina vratimo i nastavimo iskapanje.

Nastavio je zatrpavati otvor. Bit će to naša tajna rekao im je, nasmiješio se i vratio naočale na vrh svog malenog nosa. Samo naša.

Sakrili su otvor s istim trudom i oduševljenjem s kojim su ga tražili. Dobro su ispunili rupu. utabali zemlju, vratili veliko kamenje na mjesto, a zatim busenje i grmlje. Vratili su čak i onaj panj oko kojeg su se toliko namučili. Udaljili su se i izdaleka divili svom djelu. Još se naziralo mjesto na kojem se nalazila rupa, ali za tjedandva trava će ponovo narasti i pokriti je, a do jeseni nitko neće moći in naslutiti da je ovdje netko nešto krije.

Uputili su se prema kući.

Mike je zastao na stazi za stoku na padini brijega i okrenuo se prema Cordie. Ona je još sjedila u hladu pokraj potoka i čupkala listove s grančice. Ideš li? upitao je. Dečki rekla je ona odmahnuvši glavom kada je Bog potrošio gradu za pametne, načinio je budalu.

Pričekali su je u sjeni dok je prešla brvno preko potoka i popela se do njih.

Istraga u povodu čudnih događaja u tjednu između desetoga i šesnaestoga srpnja još je bila u tijeku, iako se odvijala negdje drugdje i na mnogo nižoj razini.

Glavni je događaj bio nestanak gospodina Denisa AshleyMontaguea i njegova sluge. Kada je nakon požara pronađena njegova napuštena limuzina na parkiralištu pokraj parka, a na tribinama je projektor još bio emitirao pravokutnik bijele svjetlosti, u potragu

su se uključili šerif i policija iz Oak Hilla, a onda im se priključio i FBI. Tjednima su se agenti u uskim crnim odijelima, s uskim crnim kravatama i blistavim crnim cipelama, pojavljivali na ulicama Elm Havena. Viđali su ih u blizini kafića, pa čak i kako piju pepsi u Carlovoj taverni i Crnom drvetu. Pokušavali su se zbližiti s lokalnim stanovništvom i doznati tračeve.

A njih je bilo više nego dovoljno.

Izniklo je milijun teorija, kojima se pokušavalo objasniti krađu kamiona Kena Grumbachera, za koju je gotovo sigurno bio odgovoran doktor Roon, bivši ravnatelj škole, požar, nestanak nekoliko tijela iz pogrebnoga zavoda gospodina Taylora, kao i nestanak gradskoga dobročinitelja. Gradićem su kružile glasine da sudski vještaci u ruševinama Old Centrala nisu pronašli samo ostatke doktora Roona i ukradenih leševa. Pričalo se da ih je bilo toliko da bi čovjek lako pomislio da je požar izbio tijekom nastave. Nakon nekoliko dana u brijachnici i kozmetičkom salonu obavljene su analize, kojima je utvrđeno da su neke pronađene kosti bile stare, veoma stare. Isplele su se teorije u svezi s čudnim ponašanjem bivšega grobara i školskoga domara Karla Van Sykea. Gospođa Whittaker bila je prava stručnjakinja za tu temu. Imala je rođaka zaposlena u policijskoj postaji u Oak Hillu pa je bila dobro obaviještena o tom događaju, doznala je, primjerice, da je Van Sykeov zlatni zub pronađen u pougljenjenoj lubanji među ruševinama.

Deset dana nakon požara, u vrijeme kada su kranovi s kuglama pristigli porušiti ostatke spaljenih zidova, a buldožeri utovariti šutu na kamione i zatrpali nevjerojatno dubok podrum stare škole, pročulo se u kafiću pokraj parka, kao i putem mnogih telefonskih linija, da je FBI riješio slučaj. Izgleda da je u blizini kuće gospodina AshleyMontaguea, na Grand View Driveu, viđen crni chevrolet iz 1957. suca Congdena, upravo onoga dana kada je J. R navodno ubijen, dakle četiri dana prije požara u silosu, a pet dana prije događaja u Old Centralu i nestanka mjesnoga milijunaša. FBI je želio pozvati gospodina Caspera Jonathana (C. J.) Congdena na obavijesni razgovor.

Jim Harlen je možda posljednji vidio C. J. u Elm Havenu. Netom poslije deset sati toga jutra, kada se počelo govorkati da ga traže, Harlen je ugledao šesnaestogodišnjaka kako dere gume svoga Chevroleta i kreće prema ulici Hard. Više se nije vraćao.

Kevin je policiji, šerifu, ljudima iz FBIa i svome ocu ispričao kako je njega i Harlena probudio zvuk generatora i kako su izišli iz kuće i ugledali kamion koji se udaljavao. Nijedan dječak nije sa sigurnošću mogao tvrditi što je vozača natjeralo da skrene prema Old Centralu.

Nekoliko dana nakon požara, šerif je u ruševinama pronašao komade metala u kojem su bili meci kalibra 45. Kevin je kasnije priznao da je, vidjevši kako kradu kamion, otrčao i zgrabio očevu četrdesetpeticu te ispali nekoliko hitaca. Nije mu izgledalo da je vozač zbog toga izgubio kontrolu nad vozilom, ali nije bio siguran ni u suprotno. Ken Grumbacher je svome sinu održao prodiku zbog takve neodgovornosti i kaznio ga s tjedan dana zabrane izlaska, no ipak je izgledao prilično ponosno kada je potom prepričavao ljudima taj događaj uz jutarnju kavu ili tijekom razvoženja mlijeka u novoj cisterni. Kamion je bio osiguran.

Ostale klince, osim možda klinceze Cordie Cook, koja se bila izgubila u noći, dok je ostatak grada pratio gašenje požara, i koju nitko tijekom sljedećeg tjedna nije vidio, roditelji i policija detaljno su ispitali o tim događajima. Mikeovi, Daleovi i Lawrenceovi roditelji bili su zapanjeni činjenicom da su njihova djeca dobila opekline i rane, dok su pokušavala otvoriti zaglavljena vrata kamiona, koji je netom kasnije eksplodirao, da bi spasili vozača, kojeg čak nisu niti prepoznali. Jim Harlen proveo je tu noć kod šerifa, a njegova je majka bila jednostavno zapanjena, ali i impresionirana izvješćem o aktivnostima svoga sina kada se sutradan vratila iz Peorije.

Memo, Mikeova baka, nije umrla. Dapače, pokazivala je znakove poboljšanja i do sredine kolovoza počela je pomalo govoriti i pomicati desnu ruku. Neki stari ljudi, veliki su borci bila je prognoza doktora Viskesa. Gospodin i gospođa O'Rourke razgovarali su s doktorom Staffneyjem da bi pronašli specijalista, koji bi joj preporučio terapiju potrebnu za potpun oporavak.

Tjedan dana nakon požara dječaci su ponovo počeli igrati bejzbol. Katkad je igra trajala i po desetdvanaest sati neprekidno. Mike je otišao kod Done Lou Perry i ispricao joj se te je pozvao da im se pridruži i ponovo zaigra kao bacačica. Zalupila mu je vrata pred nosom, no njezina je prijateljica Sandy Whittaker počela igrati s njima već sljedećeg dana, a ubrzo nakon toga na jutarnjem biranju timova pojavilo se još nekoliko djevojčica sportskoga duha.

Pokazalo se da se Michelle Staffney odlično snalazi na trećoj bazi. Cordie Cook nije igrala bejzbol, ali je često šetala s dječacima ili samo sjedila pokraj njih dok su za kišnih dana igrali monopol ili jednostavno ljenčarili u Mikeovu kokošinjcu. Njezin brat Terence u službenim je policijskim izvješćima bio zabilježen kao bjegunac. Kada je potvrđeno da je gospodin Cook zauvijek otišao, gospođa Grumbacher je pokazala zanimanje za pomaganje obitelji Cook, a još neke žene iz udruženja luteranki počele su im donositi hranu i druge potrepštine.

Otac Dinmen držao je misu samo srijedom i nedjeljom u crkvi svetog Malachyja, a Mike je i nadalje služio kao ministrant, iako je ozbiljno razmišljao o tome da prekine s time kada se u listopadu pojavi novi svećenik.

Vrijeme je prolazilo. Kukuruz je rastao. Noćne more dječaka nisu odmah minule, ali su ipak postale podnošljivije.

Gospodin i gospođa Stewart došli su na roštilj kod ujaka Henryja i doveli O'Rourkeove i Grumbacherove Harlenova je majka stigla nešto kasnije s gospodinom s kojim je bila u vezi. Dotični gospodin Cooper bio je visok i povučen i pomalo je čak i podsjećao na Garyja Coopera, zanemare li se iskrivljeni prednji zubi. Možda se zbog toga rijetko smijao?

Kada je posljednji put došao u posjet darovao je Harlenu rukavicu Mickeyja Mantlea i sramežljivo se osmjehnuo kada su se rukovali. Harlen mu još nije sasvim vjerovao.

Klinci su na platformi iznad garaže ujaka Henryja jeli pečeno meso s papirnatih tanjura i pili svježe mlijeko i limunadu. Nakon večere, dok su odrasli brbljali na betoniranoj terasi, skupina se ugodno smjestila na ležaljke na južnom kraju krova i promatrala zvijezde.

Kada je prestao razgovor o životu na drugim planetima i o tome imaju li mali zeleni nastavnike ili ne, Dale je rekao: Jučer sam posjetio gospodina McBridea. Mike je položio ruke iznad glave i snažno se zaljuljao preko ograde. Mislio sam da se odselio u Chicago ili tamo negdje.

I jest odgovorio je Dale. Seli se kod svoje sestre. Zapravo, već je ondje. Uhvatio sam ga upravo na odlasku. Kuća je sada prazna.

Djevojčica i četvorica dječaka na trenutak su prekinuli razgovor. Na horizontu se pojavio meteor.

O čemu ste pričali? upitao je Mike nakon nekog vremena.

Dale ga je pogledao. O svemu.

Harlen je vezao vezice na cipelama i pritom se stalno ljuljao. Je li ti povjerovao?

Aha rekao je Dale. I ostavio mi je sve Duaneove bilježnice. Uključujući i stare.

Ponovo je uslijedila tišina. Tihi razgovor odraslih gubio se u cvrčanju cvrčaka i kreketanju žaba bukačica u jezeru na ujakovu imanju.

Jedno znam sigurno rekao je Mike. Kada odrastem, zasigurno neću postati farmer. Previše je tu posla. Građevinski radnik možda, ne smeta mi rad na otvorenom. Ali nikada farmer.

Ni ja rekao je Kevin i dalje žvačući rotkvicu. Ja ću krenuti u tehničku školu.

Zanima me nuklearna energija. Možda ću raditi na podmornici.

Harlen je zamahnuo nogama preko ograde i zaljuljao ljuljačku.

Ja ću se baviti onime što će mi omogućavati veliku zaradu. Možda nekretninama ili bankarstvom? Bili je bankar.

Bili? upitno je izgovorio Mike.

Bill Cooper pojasnio je Harlen. A možda postanem i krijumčar.

Viski je legalan podsjetio je Kevin.

Harlen se nacerio. Aha. ali ima i stvari koje nisu legalne. Ljudi su uvijek spremni ispljunuti hrpu love za stvari koje ih čine budalama.

A ja ću igrati u Velikoj ligi javio se Lawrence sa svog mjesta na ogradi. Vjerojatno ću biti hvatač. Kao medvjed Yogi.

Mo s mislit'! odvrtila su mu uglas četiri dječaka.

I Cordie je sjedila na ogradi i promatrala nebo. A onda se okrenula prema Daleu.

A što's ti postat'?

Pisac tiho je odgovorio Dale.

Svi su ga začuđeno pogledali. Dale nikad dotad nije pričao ni o čemu sličnom.

Sramežljivo je iz džepa izvukao jednu Duaneovu bilježnicu.

Trebali biste ovo pročitati. Ozbiljno. Duane je proveo sate, godine, opisujući kako ljudi izgledaju, što govore, kako hodaju...

Zastao je. jer mu se učinilo da zvuči smiješno, ali nije ga bilo briga. Vidite, on kao da je točno znao što će se dogoditi i koliko će mu vremena trebati za pripreme.

Godine rada i vježbanja prije nego što bi čak i pokušao napisati priču rekao je

Mike i dirnuo bilježnicu. Sve je tu. U njegovim bilježnicama. Harlen se zagledao u njega. I sad ćeš ti napisati Duaneove knjige, one koje bi on bio napisao"

Ne tiho je odgovorio Dale i odmahnuo glavom. Napisat ću svoje priče. Ali ću pamtiti Duanea. I pokušatu nešto naučiti iz ovoga što je on radio i čemu se sam podučio.

Lawrence je izgledao ushićen. I pisat ćeš o istinitim događajima?

Oonima koji su se doista zbili?

Dale se posramio i odlučio prekinuti razgovor o toj temi. Ako ću pisati istinu, vrapčiću, prvo ću morati napisati kako imaš velike i klempave uši. I kako ti je mozak...

Gle! prekinula ih je Cordie i pokazala prstom prema nebu.

Svi su pogledali prema nebu i ugledali kako njime mirno plovi

Eho. Čak su i odrasli prekinuli razgovor i promatrali svjetla satelita kako promiče među zvijezdama.

čovječe prošaptao je Lawrence.

Baš je visoko, jel da? prošaptala je Cordie, dok joj se lice čudesno presijavalo na svjetlosti zvijezda.

Upravo ondje, gdje je Duane rekao da će biti šapnuo je Mike.

Dale je tiho pognuo glavu. Znao je da će satelit, kao i Banditska pećina te mnoge druge stvari, postojati i u danima koji slijede, ali da je taj trenutak, kada ga prijatelji okružuju u blagoj ljetnoj noći prepunoj zvukova ljeta i uz povjetarac, glasove roditelja i njihovih prijatelja iza kuće i osjećaj beskrajnih ljetnih dana koje je donosio kolovoz, bio samo taj jedan kratak moment koji se mora sačuvati.

I dok su Mike, Lawrence, Kevin, Harlen i Cordie promatrali satelit iznad njih, zapanjenih lica pred čudesnim vremenima koja dolaze, Dale ih je gledao i mislio na Duanea i na riječi kojima bi ih on opisao.

A onda je postao svjestan da takve trenutke treba zapaziti i ne uništiti ih analiziranjem. Dale se pridružio svojim prijateljima i pratio Eho, koji je došao do vrhunca i počeo nestajati. Minutu kasnije, raspravljali su o bejzbolu i nadglasavali jedan drugoga pričama o tome hoće li Cubsi osvojiti još jedno prvenstvo ili ne.

Dale je još samo u podsvijesti osjećao topli povjetarac, koji je puhao preko beskrajnih polja i ljuljao svilenkaste vrhove milijuna stabljika kukuruza i obećavao

još mnogo ljetnih dana te nov i vedar dan koji će osvanuti nakon kratke vladavine
noći.